ДНЕВНИК
УЧИТЕЉА МАЧЕВАЊА

Бележнице I-VI

"***Bumbu no ichi***" – "Перо и мач су у складу"

О великим стварима, а мачевање је такво јер
"Историја човечанства је историја рата
а историја рата је највећим делом историја мача"
(Ричард Бартон),
се мора говорити и писати узвишено – или ћутати.
И док се о малом сме говорити само скромно
о великом се мора говорити
само величајно, чак и по цену ***претенциозности***.

Едиција "РАПИР"
Књига VI
СИГНАТУРЕ, 2015

Тари-Ирини

О вештини и
односу мачеваоца према њој,
о односу мачеваоца према себи, учењу, учитељу и
противнику,
о учитељу и ученицима многим,
о свету у коме живиш, и свему по мало,
из година у којима време од свега је дало,
потражи се и нађи,
јер и тебе је много у написано стало.

О ДНЕВНИКУ

1

„Удахнути своју душу у неког и допустити јој да у њему остане неколико тренутака; слушати како у некоме сопствене мисли одјекују, обогаћене музиком страсти и заноса; пренети у другог свој темперамент, као да је неки танани флуид или неки необични мирис – у томе има праве и можда највеће радости која нам је остављена у времену тако ограниченом и вулгарном као што је наше, простачки похотљивом у својим ужицима и простачки ниском по својим тежњама." (Оскар Вајлд, 1892)

*

2

Није толико значајно шта се из неке књиге ново, важно или корисно сазнаје већ што она буди и проширује мисао, развија и богати емоције, гради смисао за лепоту..., ***оплемењује***, – дакле, њен утицај и то шта је човек *доживео* и где се *покренуо* док је читао.

Надахнуће, атмосфера и утисак **које носи једна књига су зато значајнији од њеног садржаја па је она добра** ако буди тело, крепи душу и окриљује дух.

Таква књига макар из ње читалац ништа научио и запамтио ипак ће испунити своју мисију јер ће као уткана у његов живот заувек струјати његовим крвотоком.

*

3 Мисли и осећаји у сваком човеку увек живе ***истовремено***, извирући једни из других, испреплетано, без почетка и краја…

Дневник, зато, не може имати ни сате, ни датуме ни места... То су фикције! Све што нам, дакле, преостаје је да дешавања само *доживимо* и заборавимо или да их *проживимо* и урежемо у себе кроз промишљања и осећања, остављајући њихове трагове као опрашујући полен за мисли, осећаје и доживљаје свима који имају љубав за читање – кроз чије тело не струји само крв већ и дух.

*

4 Пишући ископавам скривене делове себе на светлост свести. Од невидљивог и неизрецивог тако стварам пејзаж који промишљајући посматрам.

Монтењ је у својим ***Огледима*** написао:"Колико год сам ја начинио моју књигу исто толико је и она начинила мене."

Дакле, грчка заповест: „спознај себе самог" не значи само ***изнеси себе на светлост својим очима*** већ и ***стварај себе самог***.

*

5 Реченица је као живот. Она може бити кратка и празна, кратка и богата, дугачка и празна или дугачка и богата. Мени

је најпривлачнија ***дугачка и богата*** реченица јер највише преферирам дугачак и богат живот.

*

Неки читаоци ће у књизи наћи много „познатог“, „старе приче“, „општа места“... Ја, међутим, налазим да у доба у коме се систематски ради на прекривању, сакривању, забораву и затирању свега „старог“, темељног и вредног – ***класичног***, треба пре свега исто тако стално изнова упорно понављати и препричавати „старе приче“ јер *„У временима смутње, замагљивања и пометње понављање истине је вредно заслуга”* (Екерман, „Разговори са Гетеом“). 6

Само тако „општа места“ неће једном постати „непозната места“ и само тако зло сваког новог времена, што изнова и на нов начин покушава да све темељно и вредно свих времена баци у дубине заборава, неће никад постати једино и последње време.

*

Читалац у књизи може пронаћи пуно грешака, пропуста, сувишног, понављања...То је ***изврсно*** јер да није тако она би или била ***савршена*** књига – али онда и јалова и неинспиративна, или би он био слеп, без духа и глуп. 7

*

Пут у свет мачевања пред којим се налазите тражиће од вас не само време које желите у самоћи посветити себи већ и радозналост, успоравање, стрпљење, промишљање, љубав према читању – једном речју дух. 8

Све то, а насупрот „high tech” – „fast food”, турбо инстант акционом „животу” без главе и срца у јурњави око уживања у баналном, грабежу за безвредним и тучи око пролазних

трендова „прогреса" у ништа, је не само неопходно као прва лекција у откривању ове вештине већ и незаобилазно ако желите уопште у било чему једном и негде пронаћи и дотаћи праву дубину, вредност и лепоту.

Ако за такав пут немате корак, јер ***вештини прошлости се не сме одузимати дух прошлости,*** књигу пред вама ставите у полицу и наставите својим, **техно-хипермодерним** путем јер нити сте ви за њу и неку вештину нити су они за вас.

*

9 "Знам да ће многи рећи да је ово дело сувишно, а то ће бити они (...) људи којима су једине жеље телесна богатства и уживање, а сасвим су лишени жеље за знањем – храном и заиста сигурним богатством душе; јер колико је вреднија душа од тела, толико су вреднија богатства душе над телесним богатствима.

И често кад видим неког од таквих како узима ово дело у руке, посумњам неће ли га попут мајмуна ставити себи под нос или ме упитати је ли то штогод јестиво?" (Леонардо да Винчи, 1478)

*

10 „Кад се сукобе глава и књига, увек јечи нека празнина. Да ли је то сваки пут само у књизи?" (Лихтенберг)

БЕЛЕЖНИЦЕ I и II

"Свет је сачињен од степеница. *11*
Неко се по њима пење а неко силази."

Италијанска пословица

Прво кључно правило вештине мачевања, а мислим и *12*
свих других вештина и доброг живота уопште, је: *Не можеш радити шта хоћеш и добити шта хоћеш. Да би добио шта хоћеш треба да радиш шта* ***мораш***.

Друго кључно правило вештине мачевања, а мислим *13*
и свих других вештина и доброг живота уопште, је: *Не дозволи никад да те у мачевању савлада* ***рутина*** *– у животу прогута* ***свакодневица***. *То је најнеприметнији, најшири и најраспрострањенији пут у амбис свих ништавила.*

---

14 ***Треће*** кључно правило вештине мачевања, а мислим и свих других вештина и доброг живота уопште, је: *Испуни срце.* Онда са том испуњеношћу без страха, јер пред испуњеним срцем свака препрека се повлачи, закорачи у било коју вештину и подухват пошто оно највише – *ватру живота,* си запалио и победа у главној бици је добијена и губици више не постоје.

Вредно и најбоље у оном што чинимо и животу не постаје из пламена који долази у нас из света око нас већ из пламена у нама који уносимо у свет око себе.

---

15 ***Четврто*** кључно правило вештине мачевања, а мислим и свих других вештина и доброг живота уопште, је: *Тајна мачевања није у мачевању самом већ у томе како се мачевању прилази. Тајна било које вештине није у вештини самој већ у приступу њој. Тајна живота није у живљењу већ у виђењу, тумачењу и приступу животу.*

Кључ свега изврсног налази се не у чиниоцима већ у односима, не у видљивом већ невидљивом.

---

16 ***Пето*** кључно правило вештине мачевања, а мислим и свих других вештина и доброг живота уопште, је у складу са јапанском изреком "***Bumbu no ichi***" – "Перо и мач су у складу":: *За леђ и туп дух недостижно је мајсторство у мачевању јер оштрину мачу даје само оштар дух који га води.* Паметан човек, зато, учење мачевања увек започиње с оним што најбоље бруси и оштри дух – ***књигом.***

Мајсторство и врсност у мачевању, свакој вештини и животу уопште, дакле, темеље се на ***перу*** *јер само нас* ***слова*** *одвајају од тупости духа – дивљаштва, неукости и ропства.*

Шесто кључно правило вештине мачевања, а мислим и 17
свих других вештина и доброг живота уопште, је***: „Негујмо свој врт“*** (Волтер, Кандид). *Све што запушташ и запостављаш закоровиће те и заробити јер све чиме избегаваш да се бавиш почиње кад-тад и неизбежно да се бави тобом.*

И као што сваки мачевалац у једном тренутку у некој тачки своје вештине, а коју је највише запостављао, почне да се квари и од тог кварења пропадне цела његова вештина тако и у животу сваки човек у неком тренутку због запостављања нечег почне у томе да се квари и тада у целини и неизбежно пропадне од тога цео.

Седмо кључно правило вештине мачевања, а мислим 18
и свих других вештина и доброг живота уопште, је: ***“У се и у своје кључе”***. Оно што ниси сам узео да научиш нећеш никада научити. Оно што ниси сам спознао нећеш спознати ни од кога другог. Оно што ниси сам урадио на себи ни помоћу кога нећеш урадити. Нема школе која може да замени школу властитог рада на себи самом. Све школе служе само да се отворе врата и потпали ватра сопственог, личног самошколовања.

Зато радите непрестано сами на себи јер све највредније и најзначајније што је један човек спознао, научио или постигао у својој вештини и животу је увек и једино резултат само сопственог и личног рада самоделатности.

Осмо и последње кључно правило вештине мачевања, 19
а мислим и свих других вештина и доброг живота уопште, је:***Чувај и јачај самосталност и независност***. Мачевалац влада противником само ако противник више зависи од њега него он од противника. Човек влада својим животом

само ако је способан да више зависи од сопствене главе, срца, ногу и руку него што његова глава, срце, ноге и руке зависе од способности и могућности света око њега.

Развијај, дакле, у својој вештини и живљењу креативност и вештину да будеш самосталан и свој. У тој независности није само кључ сваке победе и пораза, сваке слободе и ропства већ и ***дужност*** и ***лепота*** различитости људи пошто "Сви људи рађају се једнаки, али ретки су они који успевају превладати тај недостатак" (Оскар Вајлд) јер заборављају да иако се пред Богом сви рађају и умиру једнаки, ипак, на његовом последњем суду по заслугама сви добијају различито.

*

20

Неки тврде да је први учитељ мачевања био **ђаво**
јер је Каина научио да изводи бод *имброкато* који је овај
искористио да убије брата Авеља.
То је, међутим, половична – ђаволска истина.
Каин је заправо прво био ученик **Бога,**
али **лош ученик**, јер у *имброкату* није тежио ***божанском***
– идеји досезања савршенства
кроз покрет тела и мача већ његовој приземној
употребљивости и користи.
Тако је Каин, не желећи да служи вештини и мачује из
љубави већ да вештина служи њему и мачује из **интереса**,
употребио *имброкато* не за лепоту већ убиство, и заједно са
својим мачевањем, отпао од божанског у ђаволско.

На исти начин су настале не само **две врсте мачевања**, две врсте мачевалаца већ и у свему осталом и две врсте људи: људи *дивљаштва* и људи *културе*.

И као што човек ако свој живот и све што у њему чини не уздиже и изнад приземног, баналног, практичног, употребљивог, корисног… – не оплемењује га идеалним, лепотом, вредношћу, љубављу… неизбежно тоне у животињско тако и мачевалац уколико своје мачевање не уздиже према ***лепоти*** *и* ***идеји вештине*** *неизбежно себе и своје мачевање срозава у дивљаштво.*

Све се дегенерише и пропада у ђаволско уколико му његова егзистенција није пут и за неку трансценденцију.

*

Ма чиме да се бавиш, уметношћу, науком, баштованством, 21
израдом вина, ципела,... или ***мачевањем,*** уколико то хоћеш чинити ***озбиљно***, мораш га и ***промишљати***. Онолико колико више тежиш да то што чиниш промишљаш шире и дубље, и осветљаваш критички и систематски из угла свега и све из његовог угла, све више ћеш га неизбежно претварати и у филозофију.

Од свега се, дакле, може начинити филозофија – чак и од кувања чаја..., али од свега се и ***мора*** начинити и филозофија ако се у томе хоће постићи мајсторство. Онај ко не успева да од оног што чини направи и филозофију недорастао је не само мајсторству и врсности у томе већ и размишљању уопште.

*

Мачевати, па и живети је лако – само се затрчи као *јуне.* 22
Но, ***добро*** мачевати и добро живети је тешко. Лоше и добро се не разликују, дакле, само као лоше и добро већ и као лако и тешко.

*

У излагању принципа вештине мачевања неизбежно 23
се излаже и суштина свих вештина **уопште** јер оно што је битни, општи и непромењљиви садржај свих вештина се манифестује универзално и кроз сваку од њих понаособ.

Дакле, сва начела мачевања могу се потпуно прилагодити, ускладити и применити не само и у свакој другој вештини већ и на сваком кораку свакодневног живота.

То је могуће зато што све вештине, па и вештина мачевања, рађају се из живота па и свака вештина, дакле, па и вештина мачевања, ако се гледа очима живота и повезује са њим може се увек животу и вратити.

*

24 "Сваки део тежи да се здружи са својом целином, утекне властитој несавршености (коначности)."
Леонардо да Винчи

На путу ка мајсторству и врсности у мачевању, ако се иде довољно дубоко, широко и високо разоткриваће се не само тајне мачевања већ и тајне света јер сваки део света одсликава у себи и целину света – ἕν καὶ πᾶν – "Једно говори о свему".

Само уколико оно чиме се бавимо не видимо затворено у његову шкољку, ма колико она бисерна била, већ тежимо и да га отворимо и повежемо бескрајем нити са целим преосталим светом, па и чиме се **не** бавимо, оно постаје плодоносно. „Људска душа и дух су као кишобрани – служе нечему само кад су отворени." (Конфучије)

Мачевалац се, стога, на прави начин бави мачевањем тек кад му се кроз њега почну отварати очи за разумевање и оног што мачевање није, а скривено је у принципима употребе његовог *мача.*

Увек за све у некој вештини постоје паралеле у другим вештинама и животу, и обрнуто, за све у животу постоје паралеле у вештинама. Зато је врх *учења било чега увек у премашивању ученог а врх учења мачевалачке вештине превазилажење мача.*

Ако се у томе не успева измиче не само најбоље мачевања већ и најбоље живота, не само мајсторство и врсност у мачевању већ и мајсторство и врсност у живљењу.

*

Постоји бескрајно правила доброг мачевања и живљења. 25
Она нам, међутим, не служе да слепо по њима доносимо одлуке јер нико их не може ни научити ни запамтити а камоли узети све у обзир кад треба нешто чинити.

Но, та правила нам отварају очи да боље разумемо шта смо чинили, чинимо или ћемо чинити и да на раскрсницама бирамо пут не по овом или оном правилу из бескраја већ према ИНТУИЦИЈИ духа који је из пливања по том бескрају израстао.

*

Неупућени покушавају учити вештину **мачевања** кроз 26
модерни спорт. Тако нешто, међутим, није могуће јер спортско мачевање није ПРАВО мачевање

"Мачеви" за модерно спортско мачевање су размажено суперлагани такмичарски реквизити – играчке намењене измишљеној спортско-надметачкој ***игри*** па су техника и тактика такве мачевалачке забаве и разоноде другачији од *изворних, ортодоксних* техника и принципа аутентичне мачевалачке борбе правим мачевима.

Ако се, дакле, хоће учити ***право мачевања – класична борбена вештина*** нужно је окренути леђа његовом сурогату: модерној спортској "турбо" имитацији и погледати **у назад –** вратити се ***традицији***.

Но, то није довољно. Модеран живот СВЕ а не само мачевање претвара у "квази" и сурогат, па и **човека** који хоће да се бави класичним мачевањем.

Зато учити ову **древну** вештину, значи не само учити другачије мачевање од савременог спортског већ и много више од тога. То значи и учити како се мачује против "инстант-турбо" савремености у себи и како се ***културом*** –

преношењем ***сећања,*** оплемењује и постаје другачији од ње ***– аутентичан, не-савремен и класичан:*** телом, мишљењем, осећањем, вредновањем и делањем**.**

*

27 ***„Прави џентлмен се увек бори за унапред пропалу ствар."*** (Борис Пастернак); ***„Са надом на успех никад се не бије! Не! Тек узалуд кад је, дивно је!"*** (Сирано де Бержерак): тако витешки, Дон Кихотовски, племенито, аристократски, храбро, несебично, страсно, заносно, херојски, трагично, поетски – одуховљујуће и испуњавајуће.

Но, тако немодерно и несавремено, непрактично, непрагматично, нерационално и неекономично, тако неамбициозно, неуспешно, нетакмичарски, непобеднички – непожељно за данашње хипермодерно, банално и празно време сурогата, фарсе и лажи, време у коме је све постало роба и трговина и сви купци и трговци, време банкара, технократа, шпекуланата и превараната – време ***без џентлмена***!

*

28 Док је једном мачеваоцу за радост и задовољство у борби довољно пуко погађање и бројање бодова други ове налази тек у вештини којој је циљ лепота, инвенција, креативност покрета идеја, тела и оружја…

Различитим људима је за радост у животу и оном што чине потребно различито. И док је некима довољно само спољашње и видљиво – бити први, имати, показивати се...други радост налазе тек у посвећењу невидљивој унутрашњости себе, света око себе и оног чиме се баве.

Ниједан од њих није ни бољи ни гори. Они су просто различити као што су различлити дромбуље, бубањ…, и клавир. Сваком од њих је у складу са сложеношћу његове конструкције и

његовим могућностима потребно пружити различито како би могао засвирати своју музику.

*

Какав однос има један човек према себи, другом човеку *29*
и свету око себе такав однос има и као мачевалац према сопственој вештини, њеном учењу, вежбању и примени, али и према учитељу, другом мачеваоцу и себи самом као мачеваоцу. Сви ти односи, био он свестан њих или не, су условљени и повезани у једну целину истог карактера и духа чинећи ***кодекс*** његовог не само мачевања већ и живљења.

Сваки ***кодекс***, међутим, ма какав био, увек је и неизбежно на крају део једног истог лука који се напиње између два краја: узвишености и племенитости или нискости и дивљаштва.

*

Људи данас како у вештинама којима се баве тако *30*
и животу који живе већином хоће, јер је то најлакше и најбрже, да раде само оно споредно, безначајно, пролазно и тривијално.

Зато од својих вештина, па и живота, исто то и добијају – споредно, безначајно, пролазно и тривијално. Свако ко за претежни или најважнији циљ свог делања и живота има старински речено: "***У се, на се и пода се***" – дакле, човек *простак*, или хипермодерно речено: "***Ролекс и релах***" – дакле, човек *технопростак*, никад у мачевању или било чему другом, не може постићи нешто **истински** значајно јер "*Garbage in, garbage out*" – "смеће улази, смеће излази". ***Нико ко за свој идеал узима безвредно не досеже вредно.***

*

Пре него што почну мачевати мачеваоци треба да се *31*
усагласе шта хоће од свог мачевања. Ако је циљ у борби

противника убити или ранити онда ту најчешће и нема мачевања већ је реч о једној или највише две кратке акције којима се на овај или онај начин уз мање или више среће и случаја погађа противник.

Ако је циљ уживање у вештини тада мачеваоци не усмеравају пажњу на то да по сваку цену погоде колико да изводе што разноврсније и маштовитије покрете телом и мачем.

Ако је циљ самоусавршавање тада изводе у бескрај вежбе којима је циљ перфекција без грешке.

Ако је циљ надметачка победа тада треба разјаснити каква победа и у чему победа. Можда је од телесне победе поготком бржег или срећнијег другом мачеваоцу занимљивија победа духом – да противника покаже глупим или некреативним…

Или просто они мачују из глупости у којој свако тера своје и побеђује или губи по свом нахођењу без обзира на то ко је победио и изгубио јер иако се води једна борба учесници се туку у различитим биткама.

*

32 Мачевалац кад хоће да изведе напад то ретко чини директно зато што је директни напад најуочљивији па га је и најлакше зауставити. Зато се користи ***варка ("финта").*** Напада се, наиме, једна тачка на противнику како би му се усмерила пажња у ту тачку а одвратила пажња од његових других тачака. Затим, кад се нападнути сконцентрисао и почео да реагује одбрамбено у заштити те тачке, која је нападнута *лажним нападом*, напад се преусмерава на потпуно другу тачку, а која је од почетка била прави и финални циљ напада. Нападнути тада више нема времена да преусмери своју одбрану зато што је реаговање увек спорије од планирања и добија погодак.

"Пажњу јавности преусмеравати са важних проблема на неважне и споредне. Презапослити јавност поплавом небитних информација, да људи не би могли да размишљају и стичу суштинска сазнања у разумевању света." (Ноам Чомски)

*

"Није добро да мудар човек стави на коцку свој живот, нити да мудрост изложи опасности ради лудака."

Мишел де Монтењ, 1580.

33

У вештину мачевања спада знање када се и како мач користи али исто тако у вештину мачевања спада и знање када се и како мач не користи. Као што у мачевању је велико умеће избећи противников удар тако је исто и умеће мачеваоца да избегне борбу пре него што она почне јер лакше је остати изван опасности него се из ње извући. Избегавање сукоба је исто део борбе. Избегнут сукоб ништа мање не носи победу но што је носи сама борба.

У борби треба избегавати оне који у борбу улазе из очаја немајући шта да изгубе. Они тада у борби не гледају на последице јер их оне и не занимају а самим тим тада њихова борба слична је лудилу, а паметан се лудог клони.

Има противника који нису вредни ни пораза ни победе и често је веће умеће, вештина и храброст уздржати се од борбе са таквима него их победити или изгубити од њих. Има и противника који су будале и само траже другу будалу да би заиграли своју фарсу.

Мачевалац треба да зна да постоје и противници који га нису достојни а свака борба са недостојнима увек наноси штету, па чак и кад победимо у њој, јер прља као и свако петљање са блатом. Такви противници само желе

искористити врсног као лествице за своје напречац уздизање. О њима никад нико ништа не би знао да нису успели својом дрскошћу да насрну на оно чега нису достојни. Такви имају у себи нечег сличног лудом Нерону који се прославио тиме што је потпалио ватру уништења испод нечег вредног. На такве противнике се не треба освртати уопште и најбољи начин борбе против њих је презрење, игнорисање и препуштање забораву.

Постоје и противници чији су мржња или глупост или не знање... толики да ће себи самима начинити зло не би ли начинили зло супарнику. Они побеђују тако што у понор повлаче оног против кога се боре. Код њих је правило борбе оно што је код мудрих противника само случајна ситуација или изузетак – избор очаја. Треба такве и препознати.

По том питању умешно је чинити као што су чинили и неки стари. "Кад је један варварски вођа позвао Марија на двобој, овај јунак му је послао одговор да се "ако му је живот дојадио, може обесити", али му је за сваки случај, предложио мегдан са бившим гладијатором, с којим се може докле жели туђи." (Артур Шопенхауер)

Тако је и у животу. Човек треба да зна који су га задаци и подухвати достојни а који не и каквим људима треба да пружа не само руку већ и мач.

*

34 Мачевалац који се у борби бави само оним "сад" и дешавањем непосредно у тренутку дешавања мачује увек и једино реактивно, дакле, чисто аутоматски - механички.

Такав мачевалац не анализира оно што се у борби десило "пре" и борећи се без ослањања на прошлост и стечено искуство нити може разумети нити предвидети понашање противника. Он мачује не као мајстор вештином већ као животиња инстинктом и рефлексом.

23

"Онај коме је данашњица једино време које поседује, не зна ништа о добу у коме живи. Да би човек схватио свој век неопходно му је да схвати и познаје векове који су му предходили - да би видео место где стоји мора видети своје темеље." Оскар Вајлд

*

Кад помислиш да си победио - изгубио си. *35*

„Победа је увек почетак пораза" каже једна стара кинеска пословица. Не залећи се зато наивно у победу. Освојити победу је најлакше у побеђивању. Главне битке се воде тек после тријумфа јер највеће опасности за победника су увек у његовој сопственој победи.

Ако те судбина некад и попне на победнички врх боље сиђи брзо сам. Што се више пењеш ветрови су јачи а на самом врху они су најјачи и ударају непрестано и са свих страна. Место ни мало угодно за боравак! Права моћ је зато одувек мировала у сенци и заветрини, на неколико корака испод врха мудро их не чинећи.

Не дозволи себи да те мамац славољубља, самољубља и сујете намами у мреже победа јер тада ћеш упасти и у мреже пораза и уопште узев избегавај да будеш победник - тако ћеш избећи да будеш и поражен.

Ако ти, ипак, једном судбина наметне улогу победника буди мудар: побеђуј као да губиш а губи као да побеђујеш и вребај сваку прилику да што пре умакнеш из те игре. Запути се некуд другде, живи с оне стране победе и пораза – живи слободно.

*

36 Често мачевалац у једној акцији истовремено чини две грешке, или има две мане и слабости које у борби истовремено делују, а ипак постигне једну изврсну акцију. За то би математичари рекли да "два минуса дају плус" а Леонардо да: "Лûк није друго доли једна јакост што је узрокују две слабости, стога што је лûк на грађевинама састављен од две четвртине круга, а свака од тих четвртина, сама врло слаба, жели пасти, но опирући се рушењу једна спрам друге, две се слабости претварају у једну једину јакост."

Но, дешава се и супротно, да један мачевалац подбаци баш зато што је истовремено користио две јаке и изврсне акције покваривши том својом неумереношћу обе понаособ.

И у свакодневном животу човек, уколико је мудар, од својих порока и слабости може начинити врлине (зато се и каже да Бог никад не греши у оном што нам даје већ ми увек грешимо у оном како примамо и шта са примљеним радимо) као што може и уколико је неопрезан или глуп и невешт од својих врлина и јакости начинити пороке и слабости.

*

37 Већина људи на мачевање гледа банално и варварски - као вештину којој је циљ ПОБЕЂИВАЊЕ у убијању или такмичењу.

Али зашто циљ мачевања не би био нешто сасвим треће, невећинско, небанално и далеко од сваке употребе мача за неко побеђивање?

Циљ мачевања може бити радост, дивљење и усхићење због додира са перфекцијом мајсторства и дахом лепоте који буде занос, одушевљење, надахнуће и *spiritus agens* што оплемењује душу, тело и дух - вештина у којој ко год да побеђује или губи свима измамљује озареност лица.

Умеће оваквог мачевања, на радост свима, је најтеже и нешто најважније у сваком делању и вештини јер сувише је велика заједничка празнина која окружује људе,те краткотрајне трунчице на трунки у бескрају, да не би СВИ у оном што чине били витезови истог стола.

Нека твоје мачевање увек буде степениште ка томе јер највише у било којој вештини је да она постане пут ка врлини пошто "Не спашава вештина већ врлина" (Владика Николај).

*

38 Мачевалац кога у мачевању занима једино, победа, практичност и непосредна употребљивост тога што чини не може никад постати мајстор већ остаје увек само практикант и у најбољем случају занатлија.

Као што је човек увек шири од оног што ради тако је свака вештина увек шира од своје пуке примене. Мајсторство у свему па и мачевању почиње, дакле, тек тамо где оно шире вештине почне да се сједињава са оним шире човека рађајући свет стварања - уметност.

*

39 Све се може у било којој вештини на брзину и на пречац савладати, али не добија се исто чинећи нешто три пута и три стотине пута. Вино је вино и од дана и од деценије - али није исто вино.

*

40 Све што човек чини, чак и најбезначајније, хтео он то или не, увек има и неку етичку, естетску, сазнајну, вредносну… димензију.

Дакле, како мачевалац прилази својој вештини, како се односи према противнику, шта ради у борби…, увек уједно и прекорачује само мачевање. Сваки чин мачеваоца, зато, никад није само мачевалачки исправан или не већ је увек и нешто што на неки начин у себи садржи добро или зло, лепоту или ружноћу, истину или обману, вредност или безвредност, уздизање или пропадање…, јер није само чин мачевања већ и постојања.

*

41 Као што прави планинар није онај који се пење на врхове због радости освајања већ то чини због радости које пружа њихова лепота тако и прави мачевалац није онај који мачује да би побеђивао већ да би био понесен радостима због лепота вештине саме.

Тек кад мачевалац сазри и увиди да је борба много занимљивија од побеђивања и да супротности противника не постоје да би се они сатирали већ допуњавали и стварали лепоту хармоније контраста, он може дохватити радост у својој вештини.

Такав приступ борби је оно једино чему треба да тежи како мачевалац у мачевању тако и човек у животу јер ако се достигне радост живљења и радост мачевања достиже се највише како у животу тако и у мачевању. Чему год другом човек тежио: победи, моћи, звању, положају, успеху, новцу... то ће га увек, осипајући се без трага, напуштати и нестајати у празнини као да никад није ни било његово. Једино што остаје трајно и неизбрисиво урезано, носи се и односи са собом као једина лична драгоценост заувек отета од трошног постојања, је достигнута радост - тренуци пролазног живота у којима због усхићења и испуњености време стаје... разоткривајући нам СВЕ.

*

У свему, свакој вештини, и животу уопште, треба разликовати дух ћифте од духа мајстора. Ћифта у ономе чиме се бави увек гледа путеве да узме, тражи и очекује, мајстор у ономе чиме се бави увек гледа путеве како да пружа, даје и поклања. *41a*

*

...Важно је да нас не завара лажност наше епохе... *42*
Ван Гог, последње писмо 23 јул 1890

Као што лукав мачевалац противника уљуљкује, повлађује му, олакшава, нуди и пружа, чини му привидну радост и задовољство попуштањем не би ли га опустио, умирио, натерао да уживајући затвори очи, престане да гледа и види, како би га успавао - слично змији која хипнотише миша, тако и садашње хипермодерно време, које непрестано и на сваком месту вештачки-хистерично насмејано и весело свима довикује само "уживај", "радуј се", "забави се", "играј", "кулирај", "опусти се", "чини слободно"…, припрема сигурно у потаји неко неизбежно, огромно и страшно зло.

"Ми безбрижно срљамо у понор, пошто смо најпре ставили испред себе нешто што нас спречава да га видимо." (Блез Паскал, 1760)

*

Ученици лењег духа мисле да вештину мачевања могу добро савладати само упражњавањем вежби телесне праксе. Такви су у великој заблуди јер како је написао Леонардо: "Они који се заносе праксом без науке, исто су као морепловци *43*

који се пењу на брод без кормилара и компаса и који никад нису сигурни где иду. Пракса увек треба да буде изграђена на доброј теорији..."

Но, постоје исто тако и ученици лењег тела који мисле да вештину мачевања могу савладати само упражњавањем теорије мачевања. Такви су исто у великој заблуди и личе на морепловце који са кормиларом и компасом полазе тамо где су сигурни да иду, али без брода. Мачевалац се постаје тек мачевањем!

Потребно је, дакле, уколико се жели добро учити мачевалачка вештина, јер теорија говори о општем и апстрактном а пракса о појединачном и конкретном, (теорија даје телескопски и стратегијски поглед пракса микроскопски и тактички поглед) потрошити године не само теоријског већ и практичног, телесног рада како би се мачевалачка теорија оживела у пракси а пракса добро водила и усмеравала теоријом.

Теорија (идеално) и пракса (реално) мачевалачке, као и сваке друге вештине, и живота уопште су, дакле, повезани али и раздвојени, говоре о истом али не говоре исто и нису исто. Управо због тога је и могуће да из једне исте теорије происходе различите, па чак и супротне праксе као што је могуће и да из различитих теорија (па чак и супротних) происходи једна иста пракса.

Не само сва историја школа мачевања већ и историја религија, идеологија, наука, уметности… нам ово непрестано показује. Такође, једна иста пракса може се објашњавати различитим (па чак и супротним) теоријама као и различите (па чак и супротне) праксе објашњавати не само различитим већ и једном истом теоријом, а што нам показује не само прошлост већ и садашњост свих духовних творевина уопште.

*

Као и клупче које се размотава тако и борба што се више ближи крају одвија се брже, и обратно, што се одвија брже то се више ближи крају. Исто је и са историјским дешавањима, цивилизацијама, културама и дешавањима у животу - са животом самим. *44*

*

Као што човек у животу треба да тежи да буде „човек од вредности а не човек од успеха“ (Ајнштајн), тако и мачевалац у вештини треба да тежи врсном па чак и по цену неуспешности, јер како је то историја безброј пута показала вредне ствари увек прелећу не само своје време већ и своје неуспехе. *45*

*

“Онај ко је пао али се и даље бори упорно и храбро (“Ако је пао, бори се клечећи” - Сенека) и упркос смртној опасности не попушта у својој одлучности, и док душу испушта, још гледа свог непријатеља смело и презриво - тога нисмо потукли ми већ судбина; он је убијен, али није побеђен. *46*

(...) Има ли трофеја за победника који не би требало пре да припада овако палим? Вредност сваке праве победе је у борби а не у њеном срећном исходу, а част јунака је да се бори а не у побеђивању.” (Мишел де Монтењ, 1580)

*

Живот је узан мост над понором који с радошћу прелазе само они који су научили да вртоглавица може и да забавља. *47*

*

Грешке и недостаци у вештини увек мање шкоде док су мачеваоци млади. Они то компензују брзином, снагом или *48*

окретношћу. Но оне расту и постају све теже отклоњиве што су мачеваоци старији. Али тада најчешће ствар се више не може поправити а снаге које компензују грешке су нестале.

Исто је и у животу. Наше мане, пороци и недостаци преко којих младост прелази са лакоћом су оно преко чега ће живот прелазити све теже и теже што је човек старији. Напокон они ће постати већи и јачи од снага човека и он их више неће моћи прећи и ту ће стати и остати да се наплати све оно што није плаћено на почетку.

*

49 Кад хоћеш противника да натераш да сам уради оно што желиш учини прво нешто што му никако не прија а затим му одмах након тога понуди супротно, а које теби одговара, и он ће сам поћи једва чекајући у том правцу.

Тако нпр. извршивши снажан притисак серијом напада којим ћеш га натерати да се драстично повлачи а затим у једном тренутку кад је он већ доведен до краја на неку његову реакцију (било какву) заустави се и нагло почни да се повлачиш.

Он ће, мученик, помислити да је нашао прави начин да те заустави и онда ће са великим олакшањем, јер те зауставио и пружа му се прилика да се ослободи притиска, прихватити са одушевљењем да јурне за тобом. Пошто знаш да ће кренути за тобом и пошто знаш да ће у том контранападу готово увек користити акцију за коју је „открио" да те „зауставља" јер се она „показала ефикасном" лако ћеш га зграбити у постављену клопку.

„Тај метод се назива и „проблем-реакција-решење". Треба створити проблем, да би део јавности реаговао на њега. На пример, изазвати и ширити насиље са намером да јавност лакше прихвати ограничавања слобода, економску кризу или да би се оправдало рушење социјалне државе." (Ноам Чомски)

*

50 Постоји у Јапану прича о чувеном учитељу мачевања Цукахара Бокудену који је имао три сина. Једном је, желећи да испита њихову вештину, поставио на довратак јастук који би пао на главу онога ко би отворио врата. Затим је прво позвао најстаријег сина. Овај је кад се приближио вратима приметио јастук, узео га, ушао и вратио на место. Затим је позван други син. Он је ушао али је ухватио јастук пре него што му је овај пао на главу, и вратио га на место. Напокон, ушао је и трећи, најмлађи син, који је падајући јастук пресекао мачем у ваздуху на два дела.

Отац Бокуден је оценио вештину својих синова речима: "Најстарији сине, ти имаш све способности за добро мачевање." Другом сину је рекао: " И даље марљиво вежбај." Најмлађег сина је оштро укорио и изјавио да је "срамота за породицу."

*

51 Парадокс је што мачевалац једино уз помоћ противника може сасвим осетити лепоту и величину вештине којом се бави. Но, то ће се десити само под условом да зна како да приђе противнику и вештини. У противном све ће бити супротно - кроз противника ће открити само нискост и ружноћу и човека и вештине. У нашем односу и приступу свему, па и животу, налази се рај и пакао нашег постојања.

*

52 "Вежбати хиљаду дана - је дисциплина. Вежбати десет хиљада дана - је дотеривање." (Мијамото Мусаши, 1645)

*

53 Изврсно делање у било којој вештини, па и мачевању, добро изведен подухват, проведен дан или живот нису они

које крунише нека победа, добит, успех, задовољство… већ који доносе неко значење, указивање, поуку, виђење нечег за шта се није ни знало да постоји или виђење познатог али у светлу изненадног бљеска преображавања у друго – просветљење.

Само приступ вештини и животу који и просветљава даје мачеваоцу и човеку светлост да виде куда иду како у својој вештини тако и у свом животу јер свака победа, добит, успех, задовољство... у било чему су промашени ако вештина и живот сами промашују.

*

54 Добра тактика је стати на противникову страну и прихватити његов начин борбе и пустити га да своје намере развије скоро до краја. Пошто је све ограничено кад прихватиш противников начин борбе, ако га развијаш и подстичеш истовремено развијаш и подстичеш и његове слабе стране и ограничења његове тактике чиме га доводиш до његовог природног краја из њега самог.

Тако се противник оповргава његовим сопственим оружјем. Уколико му се супротставиш на његово "да" са својим "не" уместо да га развијаш док само не пређе у своје "не" ти га пречиш да се развија и тако његово оружје бива све јаче и чвршће.

Ако видиш да противник воли да напада варком у борби му својим позивима нуди све више могућности за варку. Ако напада једноструком варком омогући му двоструку, ако напада двоструком позови га на троструку… - на крају ће се сам запетљати у немогуће.

То је техника "меког одговора". Слично је радио и Сократ у својим дијалозима о истинама света. Саговорнику се није супротстављао већ је прихватао његова становишта и испитивајући их развијао слободно до њихових граница

када је овај сам увидео да су постала апсурдна и бесмислена или се чак неприметно претворила у своју супротност.

*

"И кажем вам, да сам 40 година учио право, медицину и политику, као што сам изучавао само једно - уметност мачевања, био бих доктор у све три науке." (Fiore dei Liberi, 1410) *55*

*

Кад путник зна општи пут којим треба да корача он ће лако своје појединачне кораке њему прилагодити како би стигао на циљ, а ако не зна или се не држи општег пута којим треба да корача ма каквим појединачним корацима корачао никад нигде неће стићи. *56*

Мачевалац не треба слепо да се држи принципа своје вештине већ да је свестан да како се мењају врсте оружја, противници и околности да се тако мења и примена тих принципа.

Из тог разлога, иако постоји само једно јасно опште правило како се изводи нпр. блок IV, он се не изводи на исти начин када противник боде и када сече, када напада из даљине и када напада из близине, када удара јако и када удара слабо, када напада директно и напада варком, кад напада брзо и напада споро, када је противник висок и када је низак, када користи дугачки и када користи кратки мач…

Али мачевалац не сме никако (јер то је најлакше) из тог разлога одмах помислити како никавих општих правила

нема па је добро једном изводити блок IV на овај начин, мало касније је добро на други начин, па након тога кад се промене околности на трећи начин… Тада би настао хаос јер бескрај ситуација диктира бескрај начина на који се изводи блок у зависности од тренутних околности па би мачевалац морао бескрајно пута изнова сваки пут откривати добар начин блокирања. Тог тренутка би нестала вештина јер би је заменила апсолутна импровизација – што ће рећи сналажљивост, случај и срећа, дакле, малоумно дивљачко и варварско мачевање пре открића принципа мачевања.

Уистину свака ситуација у борби је различита и нова али није сасвим и апсолутно различита и нова. У свакој промени околности постоји не само извесна сталност и непромењивост већ и небитна и безначајна различитост – различитост без утицаја, па напад на позицију 4 која се брани блоком IV има и елементе константе због чега су све разлике које постоје у том случају само варијација на исту тему а не друга тема.

Мачевалац који се, стога, у вештини не придржава општих принципа или покушава да их хаотично примењује са изговором прилагодљивости неук је исто као и онај ко се слепо (круто) придржава општих принципа не покушавајући да стекне искуство како се они креативно спроводе у различитим појединачним околностима тако да и даље важе. Прилагођавање општих принципа вештине конкретним ситуацијама не значи никад промену принципа вештине већ само умеће њиховог креативног варирања.

Исто је, али и неупоредиво значајније, и у свакодневном животу. Вазда наилазимо на ситуације у којима је једно делање добро данас а већ сутра у другим условима и околностима није добро и доноси не корист већ штету. Али из овога се не сме никако извлачити закључак који извлаче кратковиди користољубиви прагматисти да: нема принципијелног добра

и зла већ само добра у зла за сваку појединачну ситуацију – непринципијелни релативизам и морални хаос у коме један човек те данас грли а сутра те може појести.

Такво нихилистичко делање по начелу без начела не постоји чак ни међу зверима јер и код њих је природа уредила непромењљиве законе по којима се оне међусобно једу.

Дакле, уколико општи принцип нпр. каже „не убиј" (не кради, не лажи…) а човек уместо да чини на различите начине у различитим ситуацијама разно како не би убио – дакле, примењивао општи принцип варирајући га, већ (јер му је то једноставније) мења принцип по потреби и убија кад му је то на корист а не убија кад му није на штету он чини малоумно јер тада неизбежно кад-тад и сам постаје жртва тог хаоса и непоштовања општег принципа који је резултат открића културе да у бити не треба убијати јер тај поредак, иако не доноси увек појединачну тактичку добит, ипак је стратешки на већу општу корист свих, па и његову.

Племенитост чак и кад је на штету увек се више исплати јер ма колико да је цена части висока цена бешчашћа и зверства је на крају увек неупоредиво виша.

*

Мачевалац постаје зрео за учење вештине, а човек почиње *57*
да се разликује од животиње, тек у тренутку када схвати да у свему и свуда постоји угодно које је безвредно и зло и неугодно и болно које је вредно и добро, – и изабере живот човека а не животиње.

*

Права звезда у било чему што чинимо, свакој вештини, па *58*
и мачевалачкој, се не постаје тако што се тежи бити први и

звезда. Тако се достиже само лажна светлост звезде гордости, славољубља и таштине.

Насупрот томе звезда се постаје само тако што се у себи запали ватра љубави према томе што чинимо и онда горимо због тога и у томе светлећи не зато да би били звезда већ зато што сагоревамо пламеном звезде.

*

59 Мачевалац који у своју вештини и борби промишља само оно што се телесно чини и очима види исти је као и човек чија су сва животна размишљања окована и ограничена само на свакодневно, практично, пијачно, чулно, предметно и видљиво.

Мишљење и духовност таквог мачеваоца и таквог човека не могу се никад развити даље од његове прве, најрудиментарније форме приземне, заглупљујуће конкретности.

Онај ко, међутим, не развија суштину мишљења – апстракцију, никад не може да се уздигне и до општег и спекулативног па не може ни открити и схватити законе, принципе и логос вештине којом се бави и света у коме живи.

Дух који не промишља и осећаје, мисли, невидљиво, недодириво, непрактично… кастриран је, осакаћен и слеп за све највредније и најважније како у вештини тако и животу јер "све видљиво стоји на невидљивом". (Св. Јустин)

*

60 "Учим од свог противника у двобоју, и учење је једини разлог због којега се борим." (Мијамото Мусаши, 1645)

*

61 Онај ко мисли да треба живети по сваку цену сигурно мисли и да треба и чинити све како би и живео по сваку цену. Али такав је спреман не само да чини све како би живео изнад

сваке цене мислећи да његов живот превазилази цену свега већ је спреман и да чини све како би живео испод сваке цене било чега само да би преживео. На овом превоју, и ниједном другом, налази се тачка која раздваја човека од животиње.

*

62 Колико врста срдаца толико и врста љубави! Није све што волимо или обожевамо у мачевању и животу самим тим и добро као што није све што не волимо или мрзимо у њима самим тим и лоше. Многи воле сасвим погрешне, штетне или наопаке ствари а избегавају и не воле оно што им је најбоље као што се и вазда дешава да људи не воле врлине а воле пороке.

Љубав сама по себи, дакле, није апсолутна и безусловна мера делања и оправдање за све, нити у вештини нити у животу јер не само да постоје и људи који из највећих дубина свога срца гаје најискренију љубав према злу већ и зато што би многи фаустовски зарад праве љубави начинили свако зло. Мачевалац у вештини и човек у животу, зато, треба да има и гаји не само љубав већ исто толико и предзнак те љубави који ствара а не разара вештину којом се бави, његa самог и његов живот. Само једна љубав постоји као апсолутна мера – она која је уједно и љубав према апсолутном.

*

63 Многи мачеваоци кад изведу једну акцију или нешто у акцији и увиде да је то погрешно одмах чине њој супротно мислећи да је супротност погрешном увек нешто исправно.

Супротно од једне погрешне акције, међутим, није увек добра акција па се дешава да тако учине и нешто још горе. Погрешно у мачевању као и зло у стварности се појављује у бескрајно облика па и супротном.

Исто тако многи мачеваоци кад изведу једну акцију или нешто у акцији и увиде да је то одлично и исправно избегавају да чине нешто томе супротно мислећи да је супротност исправном увек нешто неисправно.

Супротно од једне добре акције, међутим, није увек лоша акција па се тако дешава да пропусте да учине нешто још боље. Исправно у мачевању као и добро у стварности се појављује у бескрајно облика тако да и супротна акција од добре исто тако може бити добра.

Исправног и погрешног у вештини, доброг и злог у животу има бескрајно па је и борба једног против другог и у вештини и животу не само вечита већ и бескрајно замршена, сложена, дубока, непрозирна и неразлучива.

*

64 Паскал је рекао "Човек је само трска, али трска која мисли". Дакле - мислимо! Ништавило испред, иза, око нас и у нама повлаче се пред духом који га упорно гледа.

*

65 Древни ветар је поново почео да
дува и у наша једра…
Избило се изнова на стазе старих
мајстора.

У старом веку су људи јели лежећи. У средњем и новом веку они су седели. Данас стоје, ходају или трче. Хипермодерни, као што једу тако и мисле, осећају, раде… - живе: успутно, разводњено и безначајно, замењујући циљеве са брзином, дух са информисаношћу, постојање са површношћу… Једино тако могу бити брзе, ефикасне,

корисне и економичне безличне машине које послушно раде по инсталираним програмима.

И већина савремених мачевалаца, окована тим хипермодерним трендом, хоће да мачује економично, ефикасно и брзо. Но, неки не прихватају то опште сиромашење вештине и човека. За њих, „отпаднике" и „конзервативне", има нечег сувише робовског и машинског у том дигиталном концепту савременог спортског мачевања и живљења.

Они се зато измичу модерној савремености не само јер је демоде бити модеран већ и јер су је прозрели, па је уз смех здравог разума одбацују држећи се у свему и упркос свега чистог и здравог ваздуха класичног.

Неки од тих несавремених су начини одлучан корак у назад и открили препуне духа скривене и заборављене подруме вештине мачевања прошлости. Од тада се сладе у златној гозби посвећени само најбољем

*

66 Мачевалац који је упознао добро свог противника упола га је савладао. Мачевалац кога је противник довео у заблуду упола је савладан.

Човек који зна и обавештен је упола се спасао. Човек који не зна и необавештен је упола је пропао.

*

67 Тајна брзине у мачевању је спорост. Тек кроз спорост у учењу, вежбању и мачевању се стиче брзина. Но, да би се спорошћу постигла брзина потребна је ***величина*** у мачеваоцу. Велики точак лаганим и спорим кретањем даље стиже од малог точка који се брзо окреће. Како у вештини мачевања тако и у свему осталом брзина расте са смањењем величине односно величина и значај онога што чинимо опада са повећањем брзине.

У том светлу треба промишљати не само оно што чинимо и како живимо већ и време и свет турбо брзине који нам се намеће и у коме живимо.

*

68 Ако противнику покушаш да прићеш изненадним и великим корацима или изведеш сечење или бод покретом велике амплитуде то ће увек привући јасно и разговетно његову пажњу и он ће одмах на то бурно реаговати. Уколико, међутим, прилазиш малим, ситним корацима који „краду" простор или изводиш невидљиве покрете оружјем мале амплитуде или једну велику акцију изводиш из низа малих суксцесивних делова он најчешће неће реаговати не само јер их не види већ и зато што их не сматра важним и значајним пошто су ситни. Тако постижеш то да га доводиш на крај или погађаш а да он уопште није ни приметио како је до тога дошло јер је просто вођен, као у шаху, низом скривених покрета до мата.

„Да би јавност пристала на неку неприхватљиву ствар, треба је уводити постепено, „на кашичицу", месецима и годинама. Промене које би могле да изазову отпор, ако би биле изведене нагло и у кратком временском року, биће тако спроведене политиком малих невидљивих корака. Свет се тако временом мења, а да то не буди свест о променама и промене нико не примети." (Ноам Чомски)

*

69 „Тога волим, ко за немогућим
жуди." (Гете)

Постоје само две жудње које детерминишу правац нашег живота и свега што у њему чинимо, сваке наше вештине па и нашег мачевања. Прва је жудња за профаним, приземним, видљивим, реалним, телесним, предметним, опипљивим, дохватљивим, корисним и оним што је *број* - бесконачна жудња

за ***коначним***. Друга је жудња за идеалним, невидљивим, светим, нетелесним, недохватљивим, некорисним и оним што је *вредност* - бесконачна жудња за ***бесконачним***.

Прва жудња повезује човека са његовом животињском природом и смрћу а њена крајност је фетишизам и дивљаштво. Друга жудња га повезује са његовом божанском природом и бесмртним а њена крајност је култура и просвећеност.

И док жеђ за коначним у животу и свему што чинимо, па и нашим вештинама, доноси нам једино нешто ограничено и коначно само нам жеђ за бесконачним у животу и свему што чинимо, и нашим вештинама, доноси нам нешто бесконачно.

*

70 Као што дете прво мирно лежи, затим временом пузи, па клечи, па почиње да стоји, онда хода па тек на крају трчи, тако и мачевалац у вештини мора проћи све те исте фазе. Али исто као што дете кад је почело да трчи и даље се игра и пузећи и лежећи и ходајући и клечећи тако и мачевалац кад је савладао вештину у њој не треба само да трчи већ исто толико хода, клечи, лежи и пузи, као и уопште узев и човек у животу.

*

71 Учити мачевање значи пре свега учити ***владање*** мачем. Али ***владати*** мачем значи пре свега покоравати се законима помоћу којих се њиме влада. Научити се покоравати и слушати, дакле, прва је степеница у учењу владања и господарења у било којој вештини, и животу уопште.

*

72 Грешке у учењу вештине, грешке у њеном вежбању и извођењу су *сенке*. И као што да би ствари имале свој изглед на светлости потребне су сенке тако су и у вештини потребне грешке. Чистоћа и лепота вештине је немогућа без грешки

као што је немогуће видети предмет који није обасјан сунцем а да се не виде и његове сенке.

*

73 Извешти се да твоје „треба ми" и „имам" буде што избирљивије и скромније и да они не иду за „*много*" већ „*изврсно*"! Ономе што си стекао не робуј - остани увек свој и спреман за живот и без тога јер у постојању у коме се све креће нема сигурне имовине, власништва и ***богатства*** човеку ни у чему изузев у ономе што је у њему самом.

*

74 Пре него што неко данас крене да се бави мачевањем или било чиме другим прво што треба да уради је да се упита да ли га у томе привлачи, изузетно, племенито, изврсно, вредно, ретко... или оно што може свако: обично, једноставно, банално, простаклук, лактање, туча и грабеж - ***дивљаштво***.

Уколико га привлачи ***дивљаштво***, јер данас у време антикултуре и неопримитивизма посвуда ничу они који за свој узор, идеју и идеологију имају ***техноварварина,*** никаква Школа мачевања, или било чега другог, нису му потребни.

Све што му треба за његово мачевање и "значи-значи"-"брате-брате" начин живота већ се налази у њему самом и треба једино да га редовно храни са пуно ***сајбер*** "духа", што више ***"urban-hit-vip-celebrity"*** квазикултуре и неограниченим количинама ***"high-teck"*** производа.

*

75 Знати мачевати је једно а учити друге да мачују је нешто сасвим друго.

*

76 Прва и основна грешка сваког *лошег* мачеваоца – најчешћи узрок пораза, је убеђеност да су су противник и оно што он

чини онакви како изгледају и каквим се виде. У тој првој грешки сабране су још две: прва је лењост да се испитује да ли се добро види па се здраво за готово прихвата оно што се прво види, помисли или осети.

Друга је таштина, понос, гордост, ароганција и сујета који спречавају да се *посумња* у савршенство властите способности перцепције тога што се гледа и исправност властитог виђења, мишљења или осећања – тумачења и интерпретације тога што се види.

На тој основној грешци се заснива и целокупна глупост људи који увек верују да су ствари и свет око њих онакви како изгледају и каквим их виде али и целокупна моћ ствари и света око њих над њима, моћ која се заснива на томе да истина је увек у невидљивој и скривеној суштини а привид на видљивој и нескривеној површини.

*

„Сувишно је веома нужна ствар" 77
Волтер

„Чему данас класично мачевање - без тога се може…"? Али може се и без Шекспира, Бетовена, може и без цркава, музеја, концертних дворана, уметности, спортова…, и бескрајно вештина које нису у служби непосредне практичне приземности свакодневног живота. Чему поезија, филозофија…, кад онај Гогољев сељак што је потпалио ватру да се греје на књиге рече да "би дао сву уметност за пар чизама или кобасице"?

Али ако би корак по корак одузимали једно по једно све без чега се може живети у тој редукцији би нестало не само оно непрактично: култура, уметности, религије, многе науке… – духовност, већ и свакодневни практични живот

пијаце и бакалнице („Чему чаша кад се може пити и из руке?" - Диоген), дакле, већи део људског света. Од човека би остала само животиња.

Вредност највећег броја ***непрактичних*** - највреднијих ствари је управо у томе да не служе природној животињској нужности већ да постоје слободно надахњујући постојање човека нечим другачијим и вишим – слободом као највећом вредношћу.

И ***класично мачевање данас*** постоји из истих разлога из којих постоје, поштују се и чувају древни замкови и све друге старине од вредности. Не зато што је корисно или ефикасно, јер и старе тврђаве су изгубиле сваку корист и ефикасност у свету модерног оружја, већ због нечег што превазилази сваки практични разлог постојања а у чему се налазе највиши разлози сваког људског постојања – ради културе, уметности и лепоте.

"Можемо опростити човеку који ствара корисну ствар, само уколико јој се не диви. Једино оправдање човека који ствара бескорисну ствар је уколико јој се истински диви. Сва је уметност у потпуности бескорисна." (Оскар Вајлд)

*

78 Празан простор између два мачеваоца има огромну моћ. И као што енергија негативног притиска вакуума у једној празној посуди расте пропорционално са избацивањем ваздуха из ње тако и енергија празнине простора између два мачеваоца пред њихов судар расте онолико колико су они вештији да из њега избаце сваки свој покрет, став, гест... помоћу којег онај други може да га одмери, испита и процени. Та енергија празног простора без значајних покрета између два мачеваоца зове се *неизвесност*.

И што празан простор између два мачеваоца има већу енергију *неизвесности*, што је вакуум дешавања пре дешавања већи, што је музика драматичнија због све дуже „звучне паузе" - тишине између два тона, то ће и њихов судар бити жешћи јер и њихова узајамна потреба да окончају ту напету неизвесност, тај притисак празног простора и неиздрживог ништавила испуне покретом (јер „природа не подноси празнину"), ставом, гестом, акцијом - животом, је већа.

*

79 Што је мачеваоцу за учење вештине потребније више, што је захтевнији и размаженији, то му је уједно и мање потребно да одустане од ње. Што је човеку више потребно за срећу у животу то му је мање потребно за несрећан живот.

*

80 Постоје победе чије су цене толике да су исто што и порази, као и порази који због своје херојске узвишености премашују сваку победу.

Победу зато не просуђуј по томе шта си добио већ по томе чега си се и колико морао одрећи и шта изгубити да би је стекао.

Но, ако добро мериш наћи ћеш да нити у победама имаш добитке нити у поразима губитке јер *количина* изгубљеног и добијеног на *крају* је увек на неки начин иста.

Нема, дакле, ни у животу ни у мачевању праве победе и правог пораза – они су привид. Оно о чему је заправо све време реч само је избор укуса ствари које бираш да изгубиш у замену за оне које си изабрао да добијеш.

Побеђивање стога није тријумф неког или нечег над неким или нечим другим већ наша љубав која бира *једно* између ДВА јер није довољно широка да види, прими и загрли лепоту оба истовремено.

*

81 У вештини мачевања постоје радње и акције које је у учењу, увежбавању и примени веома лако започети и лако извести до краја. Но, постоје и такве које је веома лако започети али их је тешко извести до краја, такве које је тешко и сложено почети али се након тога лако изводе, као и оне које је тешко почети изводити и још теже извести до краја.

У свакој вештини, и животу уопште, почетак било којег пута у себи садржава и раскрсницу за све могуће путеве.

*

82 Постоји доба дана кад се не може разликовати сумрак од зоре, доба године кад се не може разликовати пролеће од јесени, доба живота кад се не може разликовати туга од радости, бол од задовољства, мудрост од лудости, младост од старости, случај од фатума, вештина од неукости, учитељ од ученика…, рођење од смрти.

Ти чаробни моменти у којима време као да застаје су тренуци кад је живот направио паузу између два корака свога плеса.

*

83 Док се успињеш путевима учења вештине треба да знаш да нема равног, сигурног и правог пута ни за шта.

Многи путеви иако личе на добре су стрампутице које не воде никуд. Многи иако видиш да се успињу воде наниже, а неки воде навише иако видиш да иду доле. Неки путеви те враћају тамо одакле си пошао, неки иако иду добро временом се преокрену и одведу те у погрешно - а дешава се и супротно. Неки час иду право а час кривудају, неки стално иду право а неки су непрестано криви…

Но, без обзира којим путем да кренеш у свом ранцу мораш за своју душу, дух и тело понети три ствари: *стрпљење, истрајност и оданост* свом циљу.

И, наравно, не заборави никад оно што је невидљивим словима написано на путоказу који стоји изнад сваког пута: *„Који год пут да изабереш мораш проћи све путеве".*

*

84 Принцип акцентирања. У учењу вештине треба знати када акценат треба дати на неким вежбама а мање на другим, у којој фази је важније једно него друго… Некад више треба радити на снази, некад на издржљивости, некад на брзини, некад на техници - иако се непрестано ради на свему.

Слично је и у животу. Човек треба да зна у којим ће тренуцима свога живота давати акценат једним својим активностима, жељама и способностима у односу на друге и у којим ће фазама свога живота више чинити једне ствари него друге не заборављајући при томе да ипак колико-толико чини све.

И као што се у знању учитеља да познаје ове акценте управо и састоји његово умеће у мачевању тако се и у знању човека да познаје приоритете у животу и састоји право умеће живљења.

*

85 Почетак 21. века је створио једну нову врста мачевања. Ја га зовем ***спортисторијско*** мачевање. Наиме, људи презасићени испразношћу савременог спортског мачевања окрећу поглед у назад ка оном што је мачевање било у прошлости. Тако су открили класично, борбено мачевање као нешто сасвим другачије од спортског, и наденули му име „историјско".

Међутим, они су почели да гледају тај новооткривени свет из старих времена кроз наочари света чија су деца,

наочари свог модерног времена - спорта. Генерације тих ***модернофила*** кроз чију крв је протицао од малих ногу наркотик компетиције, такмичења и надметања – ***наркотик спорта***, нису могле другачије осим да и од „историјског" мачевања начине спорт - нову врсту спортског мачевања.

За то претварање „историјског" у спортско је било потребно учинити исто оно што су учинили и њихови преци стварајући стандардно спортско мачевање од борбеног почетком XIX века: прилагодити опрему безбедном, безопасном и сигурном мачевању у форми такмичења. Тако су настали не само другачији мачеви од оних какви су некада стварно били већ и у складу са тиме и другачија техника која диктира њихову употребу као и другачији дух мачевања од духа који је владао у прошлости – спортски дух.

Добијена је тако уистину другачија врста мачевања од стандардног спортског, робуснија, грубља, снажнија, са другачијим изгледом – варварскија (у складу са неоварваризмом који се све више распростире хоризонтом света), али иста по карактеру као и стандардно спортско – спортска.

Посвуда, тако, видимо како витешки мачеви замењују спортске сабље, рапири спортске мачеве, шпаде замењују флорете, метални оклопи и верижњаче спортска синтетичка одела од кевлара, „турнири" спортска такмичења…

Но, ***спортисторијско*** мачевање, које је на Западу данас помодарски хит, подједнако је далеко од класичног, изворног борбеног мачевања колико и „кендо" мачевање – стара врста јапанског спортског мачевања које има исто толико везе са изворним борбеним јапанским мачевањем колико и свака игра са стварношћу.

У свим временима организовани су мачевалачки турнири и надметања али њихов циљ није био такмичарско побеђивање већ учење и пракса што бољег борења. Победа,

дакле, није била циљ, као у спорту, већ средство, као у вештини.

Зато кад год се од било које борбене вештине, па и мачевања, покушава направити такмичарски спорт она се неизбежно деформише и трансформише у нешто друго како технички, тактички тако и карактером и опремом.

*

86 Најбољи лек који ћеш употребити против плана противника је да добровољно урадиш оно што он планира да ти уради силом, јер ако то урадиш добровољно радиш са редом и у своју корист, а на штету њему. Ако би то урадио присилно, неред би био заведен теби а он би преузео иницијативу.

Наравно, ми у овој тактици не дозвољавамо противнику да до краја спроведе своју замисао већ у сваком тренутку чекамо прилику да, кад је његова операција у најделикатнијем и најосетљивијој фази, ми у реду и са пуном снагом му пружимо отпор. Његови планови су тада разорени или у великој мери пољуљани пошто то није очекивао па мора правити нове планове и уклапати их у постојећу ситуацију чиме ми преузимамо иницијативу.

*

87 Наше око може видети само делић, наше ухо чути само делић, наш додир такнути само делић, наша мисао промислити само делић, наш осећај осетити само делић... света. Сви ти делићи, као коцкице мозаика, склапају се у **нашу** слику света која, јер је сва сачињена од ограничених делића, и сама је ограничена па нам показује само мали део свеколиког постојања. Сав наш видљиви свет, дакле, стоји на невидљивом свету па све што знамо о животу, вештини, противнику и ономе што чинимо у борби више је за нас

невидљиво и непознато него што је видљиво и познато. Зато у свему треба корачати светом не као неко ко види већ као неко ко тек треба да прогледа.

*

88 Као што постоје погрешна средства, садржаји и методи учења мачевалачке вештине, а који заглупљују и упропаштавају ученика не само за ову вештину већ и живот тако постоје и изврсна средства, садржаји и методе учења мачевалачке вештине, а који ученика доводе до мајсторства у вештини и усавршавају га у сваком смислу.

Исто тако као што постоје начини живота, погледи, учења, садржаји и активности који човека опамећују, духовно и душевно развијају и уздижу тако постоје и начини живота, погледи, учења, садржаји и активности који човека свуда, све више и свакодневно телесно, духовно и душевно упропаштавају, дегенеришу, заглупљују и идиотизују.

Животиња која није изгубила инстинкт за живот подозриво бира своју храну и не једе све што јој се као помије и отрови прождрљивим и халапљивим свињама баца; бистар ученик и паметан човек опрезно мере, процењују и бирају школу, учитеља, начин живота, погледе, учења, садржаје и активности а будале насупрот томе похлепно, непромишљено, наивно и незаинтересовано због лењости, глупости и површности гутају и грабе све што им време у коме живе сервира, подметне, наметне или добаци.

*

89 Као што живот није спорт а спорт није исто што и живот тако и прави и спортски мач се разликују као две алатке са различитим наменама и различитим техникама примене. Зато што се правим мачем не може постићи оно што се ради са спортским мачем нити се са спортским мачем може

постићи оно што се ради са правим мачем само би будала пошла у рат или двобој са спортским реквизитом и само би лудак изводио спорт са правим оружјем.

Борити се правим мачем против спортског, како би се видело који је "бољи", је увек мерење различитог - неукост. Исход такве борбе неупоредивог никад није ствар мачевалачке технике, мачевалачког оружја и вештине мачевања већ, исто као и у борби између једног човека наоружаног ножем а другог виљушком, зависи само од сналажљивости, луцидности, способности прилагођавања околностима, среће и особина учесника.

*

Није исто улази ли мачевалац у борбу са мржњом, радошћу, страхом… Свако од наведених душевних стања има другачији утицај на његово тело па и деловање на његов телесни покрет у борби. Тако нпр. за *мржњу* Декарт у својим "Страстима душе" пише да код ње: "Примећујем да је пулс неравномеран, слабији, а често и бржи, да се у грудима осећа хладноћа помешана са некаквом опором и оштром топлотом, да стомак престаје да ради и да је склон повраћању и избацивању унесене хране, или у најбољем случају – да је поквари и преобрати у штетне сокове." *90*

Но, осећаји не делују само на тело већ и на друге осећаје мењајући их и трансформишући у нове. Тако нека емоција може да подчини целокупну душу једног човека и све њене осећаје помути или потпуно заслепи.

Осећаји такође делују и на разум и мисли – дух једног мачеваоца. Тако нпр. *гнев*, иако је усмерен на противника, чешће шкоди ономе ко је гневан ("Свако сирће своје буре једе") јер распомамљене страсти доводе до губљења власти над собом и слепила разума због чега мачевалац чини непромишљено и сумануто.

И о томе Декарт у истој књизи пише да: "Гнев је страст чије се претераности треба клонити са највише бриге. Ремећи моћ суђења њене крајности нас често наводе да чинимо грешке, због којих се касније кајемо и спречавају нас да одбацимо увреде онако како би их одбацили да смо били мање узрујани."

Добар мачевалац, дакле, у борбу ступа увек тако што делује прво на противникове осећаје. У ту сврху се користи мноштви техника. Најчешће су ***обесхрабривање, застрашивање, збуњивање и изазивање беса.***

Обесхрабривање: изводе се на почетку борбе, током неутралног кретања, брилијантне кретње телом по простору или вешти и виртуозни покрети мачем ван дистанце или у дистанци током припремних акција. Противнику ово, ако види да је недорастао, најчешће слаби вољу за борбом. У ту сврху су током 18. века коришћени веома сложени и захтевни поздрави помоћу којих се противнику пре борбе показивала вештина руковања мачем.

Застрашивање: изводе се одмах агресивни и снажни напади који другу страну толико уплаше да она и не помишља да нападне већ прелази у дефанзиву; изводе се напади праћени снажним лупањем предњом ногом по тлу; уз нападачке акције се изводе повици или крици који не само да застрашују већ и деконцентришу противника. У ту сврху су током раног средњег века и у варварским периодима ратници пре борбе лупали мачевима по својим штитовима, урлали, певали, облачили језива одела, шминкали грозне маске или изводили разне покрете који су имали за циљ да уплаше и деморалишу противника.

Збуњивање: почињу се одједном изводити противуречни покрети или понашања која су збуњујућа – час се реагује

"уплашено", час "бесно", час "срчано"… У ту сврху се изводе и сумануте радње и делања која не припадају нормалном човеку – раде се неартикулисани покрети, одступа се кад противник не прилази, брани се кад противник не напада, цвили... Ово ће противника јако збунити и довести у недоумицу. Он ће помислити да има посла са *лудаком* што ће га психички јако избацити из равнотеже зато што никаква памет и вештина не може овладати хаосом *лудила* и најрадије ће хтети, као од нечег болесног, да се макне а ако то не буде могао бориће се под изузетно великим психичким притиском.

Изазивање беса*:* противнику се током борбе наносе сечења и бодови у безначајно, а што ће овога иритирати. У ту сврху се често изводе „шмисови" – након изведеног блока се не даје узврат правим сечењем или бодом већ „шамар" тупом страном сечива (телућем или листом) по лицу противника. Користе се и подругљиви изрази лица (подсмех), изазивачки гестови и покрети телом (чешкање, додиривање стражњице или предњице, брисање носа…), заједљиве и циничне упадице или разни понижавајући гласовни звуци (звиждање, подригивање, рзање...) Противник ће због свега овог, ако нема довољно јаке живце и духа да одговори на исти начин, сигурно побеснети, а што ће га избацити из психичке равнотеже мудрог и паметног деловања.

"Злоупотреба емоција је класична техника, која се користи у изазивању "кратког споја", приликом разумног просуђивања. Критичку свест замењују емотивни импулси (бес, страх итд). Употреба емотивног регистра омогућава приступ несвесном па је касније могуће на том нивоу спровести идеје, жеље, бриге, бојазни или принуду, или пак изазвати одређена понашања." (Ноам Чомски)

*

91 Ако хоћеш видети шта неко може и да ли ће успети не треба гледати оно што он хоће, колико хоће и како хоће или непосредно чини већ његов начин свакодневног живота - ко је и какав је.

*

92 Свака вештина, па и мачевалачка, садржи у себи дискурзивни део – рационално знање мачеваоца. То је оно по чему мачевалац док нешто чини зна шта и зашто чини. Но, свака вештина, па и мачевалачка, садржи у себи и недискурзивно знање садржано у неосвештеном искуству и интуицији мачеваоца. То је оно по чему он док нешто чини што треба да чини не зна зашто чини. Ту се углавном и налази највећа разлика између мачевалаца: почетници и лоши имају само знање, и то знање које знају, искусни и добри мачеваоци имају и не-знање или знање које не знају.

*

93 У учењу вештине и борби мачевалац треба да научи да дела разноврсно, а како на то наводи мудрост с обзиром на разноврсност околности живота. Ваља му, дакле, чинити оно што се хоће и не чинити оно што се хоће, чинити оно што се неће али и не чинити оно што се неће. Само такав, свестран однос према себи и оном што се чини ствара врстан карактер и за вештину и за живот.

*

94 „Свако себе нека узида."(Павле, Посл. Ефес.)

Noli iurare in verbo magistri – не треба се заклињати на речи учитељеве. Зашто се у мачевању слепо држати нпр.

стила учитеља ***Фиоре Деи Либериа*** из 15. века или ***Мајера*** из 16. века, дакле, инсистирати на ***историјском мачевању*** кад се ти стилови могу оплодити и другим стиловима њихове епохе и тековинама које ће вештина мачевања тек стећи до 19. века?

У свему постоје две врсте људи: ***пионири*** – они који откривају, стварају, траже и крче нове путеве, и они други, ***епигони*** – који преузимају и користе оно што је већ створено. Први тешко разумеју шта има вредно у томе да се иде путевима који су већ створени и утабани – суштину употребног, они други, ограничени за све креативно, насупрот томе, никако не могу разумети и доспети до суштине стваралачког. Ретки су први који имају и способности оних других, али други који имају способности првих – не постоје.

Добар мачевалац испуњава мисију према својој вештини не само тиме што је ***епигон*** већ и ***пионир***: тако што достигнуто пасивно преузима и одржава али и тако што га креативно богати и развија.

Врхунац у било чему није вечно стајање на благу давно несталих епоха већ у знању и умећу да се из њега и на њему стално изнова ствара неки нови живот. Само тако мачевање постаје ***класична*** вештина - истовремено жива пролазност и парадигма вечности.

*

Уколико противник нападне варком са жељом да вас ***95***
превари реагујте делом онако како он очекује, као да сте упали у клопку. Прихвативши тако његову игру он ће заиграти до краја као да је све онако како је замислио. Тада на пола пута нагло промените игру и учините супротно по своме, и он ће бити ухваћен у клопку ваше игре.

*

96 Мачевалац у својој вештини и човек у животу треба да бира хоће ли бити модеран - што ће рећи стандардан, обичан и безличан као већина или ће тежити да буде изузетан, оригиналан, креативан, другачији од свих, различит и непоновљив.

Што се мене тиче сматрам да нити мачевалац у вештини нити човек у животу не треба стално да иду у корак са свима и чине као по звуку заједничког бубња оно што чине и могу чинити сви. То заглупљује, а и није отмено.

Између тога да се разликује од других и буде исти са свима човек од укуса увек бира оно вредније и изузетније – ***ређе***. Питање изврсности, дакле, у свему је увек нераздвојно везано за питање елитизма јер иако није све елитно увек изврсно све изврсно увек је елитно, што ће рећи – *немодерно*.

*

97 Онај ко у својој вештини и свом постојању само мери, рачуна, калкулише... тај никад не прави ситне грешке. Он увек прави катастрофалне и непоправљиве грешке јер ко је обузет бројевима измичу му ***вредности***.

*

98 Не процењуј противника по томе шта он чини већ по томе шта је покушао да учини. Његова замисао тога шта је он хтео да учини често се не подудара са оним шта је урадио. Не цени, дакле, човека по томе шта он јесте већ по томе шта тежи да буде, не по томе где је већ по томе где иде… Идеали су увек јачи од реалности јер оно што јесте увек је компромис а оно што је идеал увек је недодирљиво и чисто.

57

*

Противника неуког у вештини и интелектом тупог лако је савладати ако у борби против њега примењујемо вештину и интилигенцију али неизвесно га је савладати ако примењујемо само оно што и он – тело, инстинкт, рефлекс и снагу. 99

Противника неуког у вештини али интилигентног - који зна да мисли, неизвесно је савладати ако против њега примењујемо само знање вештине, извесно је савладати ако уз ове користимо и интилигенцију а губимо сигурно ако користимо само тело, инстинкт, рефлекс и снагу.

Противника који има знање вештине а тупог лако је савладати ако против њега поред знања вештине користимо и интилигенцију а неизвесно га је савладати ако користимо или само знање вештине или само интилигенцију док сигурно губимо ако користимо само тело, инстинкт, рефлекс и снагу.

Противника који има знање вештине и интилигентног, можемо савладати само ако успемо да му помутимо здрав разум, заглупимо га, збунимо интилигенцију и доведемо у недоумицу. Дакле, ако га наведемо или присилимо да мисли не здраве памети већ апсурдно и глупо или престане да мисли. То се чини на исти начин као што чини и савремено доба које релативизујући све уноси у све хаос а хаос, јер је *немислив*, парализује или слуђује мисао стварајући човека којим је лако *управљати, владати и манипулисати.*

Тако чинећи опрезно и обимно противуречне радње унећемо у наше покрете хаос и апсурд, збунићемо противника, парализоватити му разум и натерати га да реагује сметено, сумануто и малоумно - себи на штету а нама на корист.

Дакле, ученог и интилигентног мачеваоца најтеже је савладати - образованим и интилгентним човеком најтеже је управљати, владати и манипулисати, а из хаоса и у хаосу је најлакше овладати противником – креирати владавину свога реда и ред сваке владавине.

*

100 Свака ситуација има онолико опција са колико очију је успевамо видети. Добар мачевалац за један покрет, зато, има 100 одговора а лош мачевалац за 100 покрета увек само један исти одговор. *Богатство, разноврсност и креативност су суштина како сваког доброг мачевања тако и сваког доброг живота.*

*

101 Пошто је свет и бескрајан свака тежња савршенству мора имати у себи и неку *недореченост*, *незавршеност* и *отвореност*. Без тог ***Леонардовског*** последњег покрета четкицом - који увек недостаје...да би било додирнуто апсолутно, свако велико дело губи од своје узвишености јер претендује да буде божанско - довршено дело.

И мачевалац треба повремено да осети тренутак у коме ће се суздржати од тог последњег покрета који довршава једну акцију у затворено савршенство, покрета који може покварити до тада постигнуто. Зато многе поготке не треба нанети, иако се могу нанети, треба их пропустити јер ако затварају врата једном савршенству отварају врата за неко друго. Тако мачевалац који неће да казни грешку противника поготком пропушта погодак али погађа не само поклон искуства противнику већ и широкогрудост и племенитост.

Има у свему пуно пропуштања са којима добијамо више него да нисмо пропустили -пуно мудрости може бити сакривено у неодвршености.

---

*

102 Највећа чар вештине класичног мачевања налази се у њеној ванвремености. Мачујући данас кроз покрете, ставове и савете на које нам указују књиге из старине не само да се враћамо, као у времеплову, у живот наших предака већ и учествујемо у тајни стварања – ***васкрсавамо*** у садашњости једну давно несталу прошлост.

*

103 Почетнику је важан само погодак – циљ, мајстору начин на који се погађа – пут. Почетник мачује заробљен између победе и пораза, мајстор слободан – не обазирући се на њих. Почетник мисли против кога ће се борити, мајстор са ким ће се борити. Почетник води борбу, мајстора борба води. Почетник ужива у побеђивању, мајстор ужива у мачевању. Почетник тражи корист од вештине, мајстор тражи да вештина има корист од њега. Заправо, постоји само једна разлика између почетника и мајстора:почетник воли себе у мачевању, мајстор воли мачевање у себи.

Ово правило не важи само за мачевање већ и за сваку другу вештину и рад - живот уопште.

*

104 Човекова животна срећа налази је једино у испуњавању његове сопствене мисије. Наћи себе у нечему је, дакле, најважније. То је једини компас живота. Онај ко то није успео - ко није за ***нешто***, не само да није ни за животну срећу већ није ни за шта. Онај ко није ни за шта, а не покушава да постане за нешто неизбежно остаје ништа. “Онај ко једном постане ништа од њега очекуј све.” (Булатовић)

*

105 На технику се одговара техником, на снагу (ако се поседује) снагом. У судару две исте снаге одлучује техника док у судару две исте технике одлучује снага. Но, на снагу се може одговарати техником као и на технику снагом, али тада одлучује умешност технике или величина снаге и околности које иду на руку или техници или снази.

Има, дакле, околности у којима је снага значајнија од вештине али има и обрнутих ситуација. Да ли ће одлучујућа бити снага или вештина зависи од ситуације и зато мачевалац треба увек да буде не само јак већ и вешт.

Но, што је борба два мачеваоца изједначенија технички и по снази у тој мери о исходу више одлучује њихова психа. Ако је изједначена у психи и техници одлучује снага. Ако је изједначена у снази и психи одлучује техника…

У игри три фактора који одлучују о исходу борбе одлучује не само сваки појединачно већ и парови у свих комбинацијама.

*

106 Најважније начело: сваког тренутка цени, поштуј и буди захвалан што ти је пружено да постојиш и да можеш живети и мачевати ценећи и поштујући сваког тренутка захвално сав живот и своју вештину. Само тако постижеш оно најважније: *смиреност* - језгро и срце сваке врлине како у вештини тако и животу.

*

107 Ако је противник сувише миран и непокретан да би га покренуо потребно је да му пружиш шансу за његов напад. Дај му добровољно прилику за победу и он ће се покренути. Тада га проучавај и открij начин његовог кретања и реаговања. Но, то неће успети ако га уједно и не охрабриш. Ако се поставиш као сувише јак, способан и опасан он ће

бити слабо покретан јер нико не креће радо напред када види да ће страдати.

*

108 Као што не треба слушати речи људи већ њихов смисао јер људи често не умеју да изговоре оно што хоће или говоре оно што нису хтели тако и мачевалац не треба да гледа толико покрете противника већ њихов циљ и смисао јер многи мачеваоци не умеју да изведу покрет који су хтели или чине покрете које не желе да чине.

Исто тако као што није важно шта се говори већ ко слуша и често није важно шта се говори већ ко говори („И ђаво се позива на Библију") тако и у мачевању није важно само шта мачевалац чини већ ко га гледа и није важно шта мачевалац чини већ ко је и какав је.

*

109 "Мачевање - уметност наношења сечења и бодова мачем без њиховог примања. Погађање противника до његовог пораза, а без примања погодака, учинила је мачевање као вештину врло компликованом и тешком јер оку које види и пази, разуму који размишља и решава, а руци која испуњава, потребно је додати још и прецизност и брзину, што све укупно даје живот оружју." (Молијер, 1650)

*

110 Слично санти леда чија се права величина крије испод воде тако и права тајна мачевања, јер „право устројство свих ствари вазда се крије" (Хераклит), није у ономе што се види – знању о изгледу покрета већ у ономе што се не види – знању о начину његовог савладавања, увежбавања и примене.

Дакле, и у мачевалачкој вештини, јер најважније није у форми, изразу, површини, изгледу, „шминки", „имиџу"

и видљивом већ у скривеној суштини, смисао трагања је у тражењу скривеног - не у томе како неко ***видљиво*** живи или мачује већ у томе шта ***невидљиво*** чини да би тако могао живети и мачевати.

*

111 Онолико колико савременост у којој живиш упорно, сваког тренутка, на сваком месту и у свему на безброј начина непрестано и досадно притиска ***антидухом*** и ***антикултуром*** новог варваризма толико и ти сам треба упорно, сваког тренутка, на сваком месту у свему и на безброј начина, чак и по цену досаде, да одговараш противпритиском духа класичне културе. Ту попустити значи не само издати људско или божанско већ и утопити се у идиократско.

*

112 Код почетника се увек пуно разликују покрети у вежби од тих истих покрета док се примењују у борби. Док у првом случају видиш савршенство техничког извођења у борби не видиш ништа више од нејасног муљања и покушаја искиданих секвенции онога што си видео.

То је не само зато што није исто начинити савршене делове једног сата и склопити их у савршенство механизма који функционише већ и зато што такав механизам треба наштеловати до *хармоније* јер целина је више од делова од којих је сачињена.

*

113 Постоје неки, и све их је више, који су убеђени да се мачевање може научити преко ***интернета***. Они су донекле у праву. На тај начин се може научити не само мачевати већ и пливати, свирати…, живети - али таман толико и

тако колико је потребно за мачевање, пливање, свирање…, живљење у виртуелном сајбер ***сурогат*** свету. Вештина и живот су увек онолико далеко од информације о вештини и животу колико је далеко ***бити*** од ***гледати.***

*

Све, па и свако задовољство има своју цену. Права, дубока *114*
и страсна љубав, без обзира да ли је то љубав према Богу, уметности, жени, вештини... носи увек у себи исто колико чари рајског врта толико и поноре пакла. Око сваке страсне љубави према било чему, пошто у њој је живот и протицање крви, стално, као измаглица, лебди и дух неке *трагедије*.

*

Стари Хелени су на Олимпијским играма победницима *115*
давали маслинову гранчицу – неугледну биљку које у тим крајевима има свуда у изобиљу. Овакав поклон је био израз схватања да у надметању треба тежити дохватању духовног а не предметног добра и да оно што покреће врсне да делају најбоље јесте тежња ка врлини а не богатству, јер где је за врлину одређена највећа награда ту и ничи најврснији људи.

Кад је Персијски краљ почео да испитује своје доушнике шта Хелени раде они му одговорише да празнују Олимпијски празник и гледају надметања људи и коња. Затим их упита шта је награда за коју се надмећу? Они одговорише да се даје венац од маслине. Тада Тигран, син Артабанов, чувши да је награда венац а не новац, не могавши да ћути, пред свима изрекао веома ваљану мисао: „Леле, краљу, на какве си нас људе у рат повео, који се не надмећу за благо него за јунаштво."

*

Има ученика који брзо одустају од учења мачевања *116*
уколико за кратко време не постигну успешно "практичне

резултате". ***Суштину*** учења и делања, међутим, не чини толико баналнu корисни резултат колико ***стремљење*** које у било чему **испуњава** човека дајући његовом животу смисао, арому и вредност.

Циљ учења и делања, дакле, није увек и само нека употребна "корист" и "резултат" већ и буђење *узвишеног* у човеку кроз *стремљење* ***некуд***... до чега се можда никад и не може стићи.

Стремљења и идеје тако људско постојање испуњавају и оплемењују водећи га од видљивог, обичног, опипљивог и баналног ка невидљивом, бесконачном и недостижном - од оног дохватљивог ка оном чему се једино можемо дивити.

*

117 Свет је једна нит бескрајно умотана око себе саме а ти си део те нити увезан у то клупко свега. У поретку света, зато, било шта да дотакнеш ниси дотакао ништа друго до себе, само у другом облику и простору.

Зато сваки покрет који учиниш телом и мачем, духом и душом одјекује као ехо светом и враћа ти се на најразличитије начине све док сума те бескрајне игре оног што си урадио и оног што те сналази, по закону компензације и одржања, не буде негде и некако нужно поравната.

У мачевању као и у животу, стога, све ти је дозвољено само је питање цене коју си спреман платити и коју мораш платити за ту своју слободу сад, сутра или прекосутра, ти сам или твоји потомци.

*

118 Као што је добар мач само онај чији је челик сачињен од мноштва слојева и добро уже само оно које има мноштво нити тако је и мачевалац добар само ако се његово умеће и он сам темеље на разноврсности.

Мачевалац зато треба да се покаже спремним и способним не само да се бави практичним и телесним своје вештине већ и да истражује свет у себи и око себе - препусти се размишљању, метафизици, науци, поезији, природи, уметности…

Као што је немогуће попети се на узани врх планине без предходно савладаног широког подножја, тако је немогуће достићи врх мајсторства у било чему ако се избегло бављење и целим преосталим светом. Само на богатству и ширини човека се темељи висина његове вештине.

*

119

"Постоје многе школе које покушавају да постану оно што је моја само вежбајући технику мачевања. Они покушавају да науче како се побеђује у борби само измахивањем дугим мачем, одржавањем тела у кондицији и усавршавањем технике. Ништа од тога не изводи на прави пут." (Мијамото Мусаши, 1645)

*

120

Корист и штета наших акција за противника се не мери само из нашег угла већ и његовог. Можда оно што сматрамо корисним за нас (а на његову штету) је за њега највећа корист а за нас штета, па чинећи то што чинимо управо је оно што он највише жели.

Противника, дакле, треба гледати својим али и његовим очима. Та моћ *саживљавања* са противником, нека врста емпатије, веома је важна за сваког доброг мачеваоца јер ко не зна саосећати са противником не може га ни разумети ни осетити а још мање предосетити шта овај хоће или неће у борби. ***Мачуј очима противника, живи очима света***.

*

121 Није важно какав се мач поседује већ како се користи. **Умети** је зато у било чему увек важније од имати.

Шта је већи човеку посед од живота?, а ипак га већина не знајући шта би паметно с њим, или користећи га наопако, заувек, узалуд и промашено протрачи.

*

122 Кад су једном приликом грађани замолили Питагору да им објасни "Шта је то философија", каже се да је дао следећи одговор: "Живот је сличан окупљању на Олимпијским играма на које су дошли различити људи из различитих крајева и порекла, окупљени с три мотива: да би се такмичили и овенчали славом, да би куповали и продавали робу и као посматрачи. Тако и у животу, неки га живе ради славе, други ради новца, али најбољи је избор оних који своје време проводе у његовом посматрању и контемплацији - као љубитељи мудрости."

*

123 Мачевалац треба да научи и вештину губљења - како и у поразу добијати. Тако кад противник побеђује у ефикасности акција поражени треба да побеђује у лепоти акција, кад противник побеђује у техници поражени треба да побеђује у маштовитости, кад противник побеђује у тактици поражени треба да побеђује у стратегији...,

Уколико је, међутим, противник супериоран у свему поражени треба да буде један од оних ретких који добија тиме што ће почети да се диви и ужива у савршенству вештине победника.

Кад губиш, дакле, губи префињено и увек покушавај да твој пораз покаже још и неку твоју врлину, умеће и лепоту.

Но, мачевалац исто тако треба да научи и још једно веће, супротно умеће - како да кад побеђује не губи, јер многе победе су уједно и велике срамоте и губици.

*

Мачеваоци који полазе у акцију уздајући се у разум противника да он неће учинити нешто сумануто и на штету себе и њега подједнако је наивно колико и мислити да у историјским збивањима постоји нека граница која чува народе, цивилизације или човечанство уопште од катастрофе. Глупост је неограничена, па и њене последице. *124*

"О светској историји се може рећи све што човеку болесне уобразиље може пасти на памет. Само једно се не може рећи - да је разумна." (Достојевски)

*

Докле сеже нечије срце дотле сеже и његов поглед. И као што дивљак не види даље од свеопште туче, поседовања и отимања тако и човек и мачевалац не може видети друго и даље од коначног и ограниченог свога живота и мачевања уколико му срце не сеже до бесконачног и неограниченог његове вештине и постојања. *125*

*

Све је више оних који су убеђени и говоре да мачевање није потребно учити јер мач зна природно користити ***самоуко*** свако по рођењу. *126*

Човек уистину има у себи урођене борбене инстинкте и зато није потребно да учи да се бори (мачује) али борба вођена инстинктима је животињска - дивљачка борба. Такво мачевање, с обзиром да се човек не рађа са мачем па и нема неки посебно развијен ген за мачевање увек је, као борба

мотком, тољагом или каменом, самоуко што ће рећи да се своди на просто и примитивно инстинктивно млатарање и измахивање са циљем да се уз дивљачку страст некако случајно закачи противник.

Но, и први мачеваоци дивљаци су временом уочавали кроз праксу и експерименте преживљавања да су неки покрети ефикаснији од других а неки мање ефикасни, неки ризичнији од других, неки бржи а неки спорији, неки прецизнији а неки непрецизнији…тако су и они све мање мачевали као дивљаци и животиње инстинктом и снагом а све више као цивилизовани људи - контролом покрета, наученим, знањем и умећем.

Кад су ти и такви људи почели своја знања да преносе и да у мачевање уносе све више ученог и стеченог а све мање урођеног и инстинктивног настала је мачевалачка вештина која своја открића сабира и богати већ више 3000 година. Из тог разлога је у свакој борилачкој вештини увек у предности онај ко ***зна*** да се бори у односу на онога ко се бори по рођењу - инстинктивно.

Дакле, могуће је мачевати самоуко и по рођењу али то ће "мачевање" бити на нивоу с почетака дивљаштва и далеко од вештине онолико колико је далеко знање од инстинкта. Све што је резултат хиљада година истраживања и стварања: уметност, наука, техника…, па и вештина борбе мачем не може се другачије знати осим учењем па човек без учења зна само оно са чиме се рађа, а по чему је животиња као и свака друга.

Отуд бити човеком значи нешто знати не по рођењу већ по раду и учењу па мачевати самоуко, без учења, је исто што и бити на почетку цивилизације - дивљак.

*

127 Исцрпљивање противника се изводи на три начина: непрестаним провоцирањем његове одбране мноштвом

лажних напада, непрестаним пружањем мноштва лажних прилика које провоцирају његове нападе или неутралним кретањем које непрестано напушта и ступа у дистанцу борбе.

Сваку од наведених техника исцрпљивања, међутим, треба примењивати с обзиром на противника. Противнике који су добри у нападу исцрпљујемо провоцирањем њихових одбрана, противнике који су добри у одбранама исцрпљујемо провоцирањем њихових напада а противнике који су подједнако добри и у нападу и одбрани исцрпљујемо дистанционим маневрима у неутралном кретању.

*

128 Кад једна реч може значити хиљаду речи а један покрет телом и мачем хиљаду покрета - то је богатство многозначности уметности. Кад једна реч значи само једну реч а један покрет телом и мачем само један покрет то је сиромаштво ограничене једнозначности практицизма и прагматизма.

*

129 Време данашње на сваки начин у свему и на сваком кораку, тежи да људе гаји и храни само слатким, опуштеним, уживањем, пријатним, забавним, удобним…,дакле, култом ***задовољавања***. Оно нема за циљ стварање врсних људи већ неспособних људи како за живот тако и било коју вештину, па и мачевалачку.

Такво време уклања свако место за унутрашњи раст и чврстину а отвара сваки простор за медиокритетско заглупљивање духа који треба да буде заслепљен корисним, угодним и забавним.

Отуд посвуда хедонисти, конформисти и опортунисти зависни од шећера, несамостални, инфантилни, млитави,

размажени, лењи, саможиви, нарцисоидни, таштти и сујетни мекушци позамашне тупавости којима циљ није врсност у животу и делању већ непрекидно егоцентрично самозадовољавање.

И као што је мекани мач неупотребљив јер се у борби одмах криви, лако тупи и деформише тако је и мекан човек и мекан мачевалац неупотребљив за врстан живот и одлично у вештини јер је с њим лако управљати, владати и манипулисати.

Сваки добар мач се кује из слојева меканог и тврдог, дуговечно дрво израста из лепог времена али и страхота суша, ветра, зиме и невремена, врстан човек за живот и вештине настаје из мекоће али и чврстине у васпитавању – умећа уживања али и умећа аскезе и стоицизма.

*

130 Студенти су некада водили полемике о естетици, идеологијама, Хегелу, Достојевском, Ван Гогу, Равелу, архитектури, поезији, политици, *револуцији*... Данас полемишу о себи, томе ко шта има, забави, тетоважама, спорту, аутомобилима... или ни о чему – „блеје".

Некада су људи тежили да у одевању и понашању буду господа и даме од укуса и префињености а данас се надмећу у томе ко ће поцепан и загуљен више изгледати као клошар или стриптизета. То није сукоб генерација. То је сукоб цивилизација: цивилизације ***варварства*** и цивилизације ***културе***.

*

131 Мачевалац који хоће добро да изведе напад варком треба да тежи да његова акција буде што изражајнија и упадљивија како би натерала противника на жељену реакцију. То се, као

и у сликарству постиже *контрастом*. „Од боја исте белине она ће се показати бељом која је на тамнијем пољу; а црна ће се показати мрклијом ако буде на пољу веће белине." (Леонардо да Винчи).

Напад варком, дакле, не почиње из мноштва покрета и у мноштву покрета већ из *контраста* – мировања, слабог кретања или у склопу спорих и лаганих акција јер ће је нападнути само тако добро уочити и на њу реаговати. Промена темпа у борби (убрзавање или успоравање) је знак да треба напасти или очекивати напад. Уколико се тако не чини и варка се покушава извести у хаосу покрета тада ће и реакције противника бити мноштвене, хаотичне и неиздиференциране па и варку ће бити теже и неизвесније извести добро.

Правило контраста нам указује и на супротно. Наиме, уколико желимо у борби нешто замаскирати, сакрити, прикрити… тада треба што мање контрастирати покрете тј. акције треба што више изједначавати по форми, брзини, амплитуди, снази и интензитету. Противник у том хаосу неизражајног и неразлучивог не разазнаје шта се дешава а што га оптерећује, доводи до нервозе и збуњености које ће радо хтети прекинути супротним – својом контрастном акцијом. Тада очекујте да ће вас напасти варком.

*

Многи мајстори су се домогли тајних рецептура ковања *132*
доброг мача но ипак га никад нису успели исковати. То је зато што им увек измиче један додатак у изради свега доброг, па и доброг мача - додатак који не може обезбедити ниједна рецептура. Тај додатак је приступ ковању: прави мајстор, наиме, наручени мач израђује за новац али никад не због новца јер зна да добар мач не кује добро плаћање већ добар рад.

Само онај ко ради са жељом да у свом делању досегне перфекцију, који, дакле, чини због љубави према стварању - уметности, а не због љубави према новцу - трговине, може удахнути дух живота створеном.

Свако врсно дело се, зато, од обичног или лошег увек разликује само по једном: неухватљивом поклону мајстора наручиоцу, вишку који се не може ни израчунати ни платити - духу оплемењујућег који из учињеног зрачи.

Зато су неки мачеви добри а неки лоши, неки мачеваоци добри а неки лоши, зато су нека људска дела и поступци безвредни а неки се уздижу изнад сваког вредновања.

*

133 Кад те противник напада труди се да даш одговор на што више начина. Ако противника нападаш труди се да то буде тако да он може одговорити на што мање начина.

*

134 И ученик у вештини и човек у животу мора да прође, дакле, треба и да очекује не само занос одушевљења већ и депресију обесхрабрености. Само у том кретању између највише и најниже температуре се налази лепота уметничког ковања у свему.

*

135 ***Леонардо да Винчи, 1498***: "А ако се правдаш да због тога што мораш да се бориш са немаштином немаш времена да учиш и постанеш заиста племенит, криви једино самога себе, јер је само упражњавање врлине одбрана од немаштине и храна за душу и тело. Колико има филозофа рођених у богатству који су одгурнули своја блага од себе да их она не би навела на погрешно! А ако се правдаш тиме што мораш да храниш децу, њима мало треба, и учини да храна буду врлине које су верна блага, јер нас једино оне напуштају

заједно са животом. Но, ако кажеш да прво хоћеш да створиш капитал који ће ти служити за старост, такав рад никад неће престати и неће те пустити да остариш, а глава ће ти бити пуна снова и узалудних нада."

*

Кад мачевалац хоће да погоди противника у подлактицу он за то може користити само неколико адекватних акција. Такав циљ се не може постићи сваком акцијом као средством тј. само нека средства ће бити оправдана за тај циљ. *136*

И у мачевању и свакодневном животу ко греши у средствима увек промашује у циљевима јер погрешан пут не води у прави град. Ко греши у циљевима врсна ће га средства извести на прави циљ јер прави пут води у прави град. Зато не оправдава увек циљ средство јер не воде увек сви путеви у Рим.

*

„Паметан човек никад не упада у малу будалаштину." *137*

Оскар Вајлд

Што човек има богатији дух грешке његовог разума биће веће, што има богатију душу његове страсти биће кобније..., и уопште узев, што је човек шири и већи то више расту и његови понори а не само његове висине. Најбољи мачеваоци су зато опасни за себе исто толико колико и за противника.

*

"Смрти се најмање боје они чији живот има највећу вредност." (Кант). То није зато што "Мале људе смрт још више смањује а велике повећава"(Матија Бећковић) већ зато што они који живе само за *безвредно* - пролазну и коначну свакодневицу, не могу ни доспети даље од своје коначности *138*

и пролазности док они који живе и за *вредно* проналазе бесконачно и непролазно, па и неустрашиво, свог постојања.

*

139 Сваки мачевалац у борби има увек **четири противника** - четири сарадника: **првог** у противнику испред себе, **другог** у себи, **трећег** у околностима под којим води борбу и **четвртог** у оном шта је чинио са другим људима и собом самим пре него што је у борбу ступио.

*

140 "Уметност је сестра слободе."
Паја Јовановић

Покрет ногама може бити ходање али и уметнички плес, глас може бити обичан говор али и заводљива лепота реторике или уметност певања, звук трубе само војни сигнал али и музика, писање бележење али и калиграфија, покрет руком гест али и уметност пантомиме, треперење осећаја тренутни доживљај али и поезија...

Не постоје, дакле, делатности које су уметничке и неуметничке већ само људи који имају или немају ***музе*** - умеју или не умеју од оног чиме се баве да начине уметност. Неко од земље зна да направи циглу, неко чинију, неко ништа а неко скулптуру. Свако деловање постаје уметност ако онај ко чини томе прилази као уметник јер уметност је **приступ** човека а не оно у чему се уметност исказује.

Ако мачевалац научену технику своје вештине користи тако да **употребљава само покрете** рефлексног телесног аутоматизма који проверено обезбеђују најмање примљених и највише пласираних погодака - слично индустријском мајстору који понављајући по рутинском аутоматизму

научене најефикасније и најпродуктивније занатске покрете „штанцује" своју робу без шкарта, неизбежно кад-тад удара у зид сваке прагматичности.

Наиме, уколико се свему и стално ***приступа*** само **прагматично** као чисто употребном **средству,** оковано за непосредну практичну добит, употребљивост, корист, продуктивност, ефикасност, интерес, успех... - из **користољубивости**, од мачевања, као и живота, убрзо не остаје ништа више осим пустиње приземне, празне материјалне тривијалне баналности без духа.

Уколико у борби, избегавајући најпрактичнији, најједноставнији и најкориснији пут, макар то било теже и опасније, мачевалац почне да бира и **креира** међу наученим покретима **тела и оружја** оне са **идејом**, **инвентивношћу**, **перфекцијом**, **лепотом** и **духом**, почне да се бави **начином** погађања и **стилом** мачевања а не бројем погодака и постизањем ефикасности побеђивања, рађа се мачевање које више није пука борбена вештина или спорт већ **уметност**.

*

Мачевање је као савладавање писања. Прво се уче ударци *141*
као слова, затим се учи употреба тих удараца - писање речи, а онда се изводе акције - склапају реченице.

Тек када се мачевалац на тај начин "описмени" у својој вештини може бирати да ли ће је користити прозаично или поетски.

*

Ако је једна акција добра а мачевалац је не изводи како *142*
треба исто је као и да изводи погрешну акцију. Није важно само шта се ради већ и како се ради. Спровођење правила није до правила већ људи који их спроводе - скретање са доброг пута није доказ да је и пут лош.

Ако је једна акција погрешна, ма колико је мачевалац добро изводио, исто је као и да је погрешно изводи. Није важно само како се ради већ и шта се ради. Не скретање са погрешног пута није и доказ да је пут добар.

Но, ако је једна акција погрешна и мачевалац је још и погрешно и наопако изводи она неким случајем може донети добар резултат као што у математици два минуса дају плус…, као што и у животу скретање са погрешног пута може значити и ступање на прави пут.

*

143 Као што се у борби два мачеваоца дешава да они престану да осећају проток и постојање времена па се боре и осећају само тренутак у коме се налазе, у коме као да је време стало и бескрајно траје, тако је и у свакодневном животу. Док човек осећа време не живи, кад почне да живи више не осећа време.

Величина, значај и проток времена, његово мерење и удео у животу опадају са порастом вредности живота и обратно, безвредност и безначајност живота расте што више човек осећа време, његов недостатак, проток, осипање и нестајање. У тој ентропији времена, дакле, и само постојање доживљава сопствену ентропију.

*

144 Почетник један мачевалачки покрет увек природно и спонтано изводи неправилно зато што је стање мањег реда, мање правилности, уређености и прецизности уједно и стање мање енергије па и најлакше за извођење.

Насупрот томе правилно изведен покрет увежбаног мачеваоца је увек тежак јер није спонтан већ мора бити контролисан, исправљан, вежбан и јер у њега треба уносити ред и правилност, рад и енергију .

Но, ипак, истовремено, насупрот свему овом, уз другог и важнијег угла за вештину, један неправилно извођен мачевалачки покрет почетника увек у себи садржи низ додатака, „паразитских“ радњи које су сувишне, сметају, отежавају и одузимају енергију, због чега је помоћу њега увек теже и заморније, а често и немогуће постићи добар резултат. Такође, исправљање овако неправилно научених а прихваћених (јер су лакши за извођење), мачевалачких покрета захтева највећи напор и енергију, често толики да их је немогуће исправити. На то подсећа и једна пословица која каже: “Једна је лакоћа да се на зло навикне а две су муке да се од њега одвикне.”

Супротно томе један правилно изведен мачевалачки покрет је чист од свих сувишности, сведен је, једноставан, изводи се најкраћим путем и најједноставније до свог циља па зато захтева најмање енергије и најлакши је за извођење.

Ова дијалектика има своју паралелу свуда и у свакодневном животу. *Тако иако је **лакше** не водити рачуна о здрављу ипак је **тешко** бити болестан и лечити се а иако је **тешко** бринути о здрављу ипак је лакше бити здрав него болестан. Исто тако најједноставније је прихватити порочност и зло јер захтевају најмање и најлакши су али не само да се после тешко живе и подносе већ се и из њих тешко чупа док врлина и добро су тешки на почетку али после захтевају најмање а живот у њима је најлакши.*

*

Има мачевалаца које у борби искрено радује дивљаштво, *145*
проста штво, примитивизам, глупост или чак и патологија онога што чине они или неко други.

И злочинац се радује кад му је пружена прилика за злочин. И звер ужива док чини зверства ... Радост, срећа и уживање, дакле, могу бити исто толико од добра колико и од

зла па зато не могу бити оно због чега се дела, живи и чему се тежи.

Постоји, дакле, дубљи и другачији критеријум за чињење од руковођења радошћу, срећом и уживањем, критеријум који раздваја људско поступање од зверског, дивљачког умоболног или простачког.

*

146 Исту акцију коју изводи један мачевалац његов противник види једним очима када је у једном душевном стању (страху) а другим очима када је у другом душевном стању (храбрости). Исто тако на један начин он види акцију кад је пун снаге а на други начин када је исцрпљен и уморан. У складу са том разликом он ће и различито реаговати на њу. Тако једна иста акција ствара мноштво различитих реакција.

Но, и мачевалац који изводи једну акцију види је и изводи на један начин у једном душевном или физичком стању а на други начин у другом душевном и физичком стању. Не напада се исто у бесу и снази и смирености и исцрпљености. Тако, дакле, један исти узрок ствара различите последице.

Мачевалачка борба није само борба акција већ и борба телесних и душевних стања, борба тумачења, разумевања и неразумевања...

*

147 Постоје мачеваоци и људи који су наивно убеђени и мисле да могу бити успешни у својој вештини тако што ће копирати оне успешне.

Гледањем и опонашањем се у мачевању и животу може много шта научити, но, није важно само гледати, макар и то што се гледа било најизврсније, већ је важно и КО гледа. Онај чији су капацитети по природи скромни и ограничени остаће слеп па макар пред њега ставили на тањир сва знања

и науке вештине. "Лонац и у море урони - он ће узети само онолико колико у њега може да стане". Они који не знају а хоће да копирањем "сазнају" личе на оне наивне ђачиће који мисле да је тајна знања у преписивању.

Гледање и копирање, дакле, значе нешто само онима који су већ **вешти** јер они знају шта треба гледати и како видети, шта копирати и како копирати, шта узети а шта одбацити. Онај ко то не зна не само да неће видети оно што треба видети већ неће знати ни шта ће ни како ће са тиме што види.

Зато и служе школе ("добра школа ученика учи само како се учи" - Конфуције) - не толико да се покупе или препишу нека знања колико да се научи СТИЦАЊУ знања и правилном баратању са њим.

Дакле, мачевање као и било коју другу вештину није могуће научити гледањем и копирањем већ само радом, дуготрајном праксом и пре свега креативним и инвентивним приступом вештини. За наук епигонима у мачевању и животу:

- "Учи од сваког, не опонашај никог." Гете
- "Није ми жао што краду моје идеје него што немају своје." Тесла
- "Изгради базен и жабе ће се саме појавити." Француска пословица
- „Ко се на туђим колима вози, неће далеко стићи." Кинеска пословица
- „Видела жаба да се коњ поткива па и она дигла ногу." Српска пословица
- „Имитирање је највиши облик ласкања оригиналу." Мирабо

- „Они који покушавају да имитирају нечији успех увек заборављају да је потребно двадесет година за успех преко ноћи.“ Стендал

*

148 Мачевалац не мачује у времену и простору већ временом и простором, човек не живи у времену и простору већ време и простор, свет не постоји нити је створен у времену и простору него је сам време и простор.

*

149 Постоје људи који су толико јединствени и изузетни да личе на бродове које ветар и морске струје брже и лакше носе одвајајући их од осталих. Такви људи као и такви бродови тада, јер тешко наилазе на себи равне или сличне, живе окружени том јединственошћу која се још зове и самоћа.

*

150 Један мачевалац учећи нове елементе своје вештине непрестано уноси и новине у своју технику и начин борбе. Тако видимо како се он временом мења. Но, без обзира на то ми видимо, ако не гледамо површно, да се он ипак бори у неку руку на веома сличан или исти начин. То је зато што у сваком човеку, па и мачеваоцу, постоји константа његовог карактера, извесни елементи непромењивости и постојаности његове личности који се само „фарбају“ бојама тренутно актуелне новине.

Исто тако иако се егзистенција човека непрестано мења са модом и духом текућег времена, а нове технологије стварају нове димензије његовог живота есенција и бит човековог бића, насупрот те његове разнолике и пролазне егзистенције, остаје увек једна иста, непромењива и непролазна – људска, у свим кључним и суштинским елементима.

*

151 Учење сваке вештине се састоји од бескраја покрета, мисли, осећаја... Права суштина учења било које вештине није у покушавању да се савлада тај бескрај већ у томе да његово заносно море својом игром таласа разбукти страсти ученика за сопствене покрете, промишљања, осећања... вештине, себе и света око себе - претвори његов дух, душу и тело у тај бескрај.

*

152 Неки Еуклидов ученик, након што је из геометрије научио аксиом паралелних права, упитао је незадовољно учитеља: „Шта ја добијам учењем овога што не служи ничему?"
Еуклид тада позва свога роба и рече му: „Дај овоме новчић јер он из свега што чини мора имати корист."

Декарт је у једном свом писму говорећи о *метафизици*, која је оптуживана за „бескорисност" њених „неплодних", „празних" и „непрактичних", разматрања, иако отац модерне научне (антиметафизичке) методе, ипак, стао у њену одбрану.

Он је, наиме, подсетио вулгарне практичаре да плодност метафизици није ни сврха пошто како је метафорички написао: „Нису корење и стабло место са којих се убиру плодови, већ су то једино крајеви грана".

Исто тако не само мачевалачка вештина већ и свака друга вештина и људска делатност, имају делове („корен и стабло") од којих не треба очекивати неку практичну корист, плод и

добит. То су они делови вештине који немају непосредни технички и практични карактер али садрже начела која овима дају тај карактер. Тако је нпр. једно начинити инжињерски функционалну и практичну машину а друго, исто тако неопходно знати чинити с њом у складу са овим или оним вредностима, на овај или онај начин, за добро, зло… Исто тако једно је знати практична техничка правила сликања или свирања а нешто сасвим друго (што се не може начелима инжињерске практичности образложити) умети ове користити тако да постану уметност.

И у вештини мачевања постоји мноштво „метафизичких" принципа који нису непосредно технички, мануелно и практично инжињерски значајни али су ипак за вештину и мачеваоца од велике вредности јер вештини, борби и мачеваоцу дају суштину и карактер.

Неки од њих су: ***Не бави се вештином да би ти служила већ да би ти њој служио; Љубав према вештини пружа увек више од вештине саме; Није важно да ли си изгубио или победио већ како си изгубио или победио; Боље изгубити поштено него победити са преваром; Гледај противника а не његову вештину јер он руководи њом а не она с њиме; У борби се не бори за себе већ за вештину јер што си више обузет собом то си мање обузет вештином, а она једина победи води; У борби не тражи победу већ лепоту; Избегни победу ако она води у пораз, допусти пораз ако он води у победу; Никад не ударај на противника већ на његову вештину јер док удараш по њему његова вештина ће ударити по теби; Победа је увек пораз ако је у њој само победа победила…***

То су, дакле, принципи који не служе техници и практици борбе већ њеном ***духу*** те племенитости и врлини

мачеваоца, а који су, како то каже Шопенхауер на једном месту: "као велико и узвишено дрвеће које људи саде лепоте вртова ради а не као мале и ружне воћке које у воћњацима саде плодова ради."

*

153 Тактика очекивања у борби има многе предности и само једнуману. Наиме, мачевалац који је изабрао да не делује него да очекује има једног великог противника а то је сопствено нестрпљење јер време увек преспоро протиче ономе ко нешто очекује. Тактика очекивања се, зато, веома често завршава безглавом брзоплетошћу.

*

154 У старим градовима сам увек усхићен јер сваки камен, врт, улаз, степениште, прозор..., који гледам, додирујем, мислим и осећам ***сведок*** је што говори и васкрсава вековне погледе, додире, промишљања и осећаје очију, руку, глава и срца генерација људи који су учествовали у ковитлања духа вечног живота.

Но, истовремено ме увек обузима и огромна и тешка ***сета*** зато што је та вечност, урезана плићим или дубљим траговима у сваки камен, као непокретан, заробљен и заувек залеђен живот, вечити подсетник на његову трошност, пролазност и краткотрајност.

Овај противуречни осећај је посебно јак у старим *приморским* градовима у којима је судар непокретног камена и вечног а покретног мора, судар људске пролазности која покушава узалудно да се овековечи у камену, и бескрајног трајања природе толико неиздржљиво јак да га савладава још само њихова ***лепота***.

*

155 Сваки бистар ученик **инстинктивно** је **сумњичав** према учитељу који стално тражи путеве како да му учење олакша, забави и угоди.

Учење на тежи начин је захтевније али **увек боље** од учења на лакши начин јер уз препреке ученик не само да се учи њиховом савладавању већ и *расте, јача и ЗРИ.*

Као што се тело развија тек кроз напор мучних физичких вежби, оштроумље и снага духа расту само кроз тешкоће читања и промишљања туђих и сопствених мисли, а душа се не богати и не оплемењује без патњи, сумњи и разочарања тако и ученик и његова вештина никад не израстају из уживања, забаве "опуштености", конформизма и лењости *хедонизма* већ из жртве, борбе и пркоса ***стоицизма.***

*

156 Пошто ниједно правило, па ни мачевалачко, не може бити ***изречено*** универзално за све услове и околности, јер има бескрајно варијанти за бескрајно конкретних ситуација, његова суштина није у слову већ у духу – принципу који се крије у написаном а не написаном самом.

Но, да би се у правилима могло држати њиховог духа потребно је не само прво и основно имати дух већ и као друго, ништа мање важно, имати ***искуство***.

Зато сви који покушавају да науче мачевање из књига, приручника или, најгоре, са интернета - планетарне помијаре духа, тако могу ову вештину само ***сазнати*** али не и ***знати***. А „Сазнати и знати није исто" (Хегел). *Пут сваке истинске спознаје у било чему увек кривуда као уска стаза између мисли о свемоћи и мисли о немоћи књиге.*

*

Неки мачеваоци покушавају борбу водити ослањајући 157
се искључиво на ***главу***. Они теже да само расуђивањем, које логички плете шаховску мрежу тактике и стратегије, савладају противника.

Но, мачевалац за кога је промишљање главна снага кад-тад, уколико добро мисли, долази и до рационалног закључка да разум, као и све, има границе, да мишљење није свемоћно и да зато глава не може бити једино оружје у борби. Отуд мачеваоци који **мудро користе разум** у борби се стално осврћу не само на инстинкте свога тела већ и на ирационално интуиције и емоције.

Други мачеваоци покушавају борбу водити ослањајући се искључиво на ***срце***. Они теже да само помоћу осећаја и емоција који предосећају и наслућују савладају противника.

Но, и мачеваоци за које је ирационално и немисливо главно средство у борби сусрећу се са осећајима који често ћуте или варају и тако откривају да неизрецива интуиција има границе због којих срце није свемогуће оружје у борби. Отуд мачеваоци који **мудро користе осећаје** у борби стално се осврћу не само на инстинкте свога тела већ и на разумно расуђивање и логично промишљење.

Али поред мачевалаца "рационалиста" и "емотивиста" постоје и "механицисти". Они се боре без главе и срца, ослањајући се искључиво на ***тело*** и покушавајући противника да савладају само помоћу мишића, инстинкта, урођених и стечених рефлекса и оног што чулима виде, чују или додирну - ***као животиње***.

Но, и телесна чула вида, слуха и додира, мишићи, рефлекси и инстинкти су ограничени једино на пуко и непосредно „ад хок" *реаговање* "сада" и "овде" а неспособни за наслућивање и слепи за замке и клопке које припрема

лукавство духа. Отуд мачеваоци који **мудро користе тело у борби** непрестано се осврћу и на главу и срце узимајући у обзир и промишљање и осећај.

Као што човек достиже пуноћу постојања тек кроз мудро живљење хармоније богатства свог тела, главе и срца тако и врстан мачевалац достиже мајсторство у вештини тек ако борбу води сједињујући у свакој акцији ширину свог телесног, мисаоног и интуитивног.

*

158 Кад изводиш сечење никад се не отварај за противников бод. Сечење покушај само ако си тело склонио од противниковог врха у страну, скратио дистанцу на мање од дужине његовог мача или уклонио његово сечиво у страну неком од везних радњи.

*

159 Има ученика, штавише и учитеља који хоће и потенцирају да једну мачевалачку радњу уче, савладавају и увежбавају одмах у њеној најисправнијој и најусавршенијој форми. То се чини наводно „како би се спречило да се нешто погрешно научи, а после тешко исправи". Но, то би било исто као и када би уметник клесао у камену једну бисту али тако да одмах, у грубом камену почне да израђује нос или око у завршној форми а да пре тога није исклесао главу.

Не! У савладавању једне радње или акције треба поћи од њене најгрубље, најсировије, најједноставније и најопштије форме која има грешке, недостатке и несавршенства али и капацитет ***темеља*** за даље исправљање, дотеривање, срећивање, чишћење и прилагођавање особинама и способностима сваког ученика понаособ. И као што клесање скулптуре почиње са најгрубљим обрисима и најопштијом формом онога што се хоће исклесати,

па се онда корак по корак ови све више детаљишу и доводе до ситница тако и на исти начин се учи, савладава и увежбава свака мачевалачка акција.

Страх од „погрешно наученог“ је, дакле, сасвим неоправдан зато што „погрешно“ од којег се пошло није нешто на чему се остаје и утврђује већ нешто на чему се ради и усавршава. Свака спознаја, па и мачевалачка почиње од погрешног и неистинитог да би стигла до исправног и истинитог зато што све у себи садржи кретање па га мора садржавати и наше спознавање и учење.

Но, кад је мачевалац једном добро савладао неку мачевалачку акцију, кад је ову довео до савршенства, он је више не изводи на начин корак по корак и не слика грубу скицу или кроки које ће затим дотеривати и детаљисати већ мора као најбољи мајстор акварела све и одмах у једном једином савршеном покрету извести без грешке и перфектно.

*

160 Делом ништа није могуће измерити и оценити поређењем – такмичарским одмеравањем, са нечим другим изван њега. Све има у себи и свој сопствени бескрај, а ко ће премерити и оценити тај бескрај? Наличје сваког дела, учињеног поступка или учења, а посебно оног највреднијег, дакле, увек у себи садржава несамерљивост.

Гледати свет, људе и оно што се чини тражећи њихову вредност у њима самима а без одмеравања и поређења са нечим другим значи највише: видети живот и постојање свега у њему сасвим другим очима, а пре свега очима узвишеног и племенитог.

*

161 Од одређеног тренутка у свакој вештини, па и мачевању, знања о њој постају неухватљива и неизрецива. То је она

тачка у којој основне и јасне истине које их чине почињу да се преплићу и граде бескрај.

Тада у непојмљивом броју комбинација покрета који чине вештину тражити коначне одговоре и упутства је исто што тражити пуне и заокружене истине о свету и животу који не само да су бескрајни већ и у бескрају свеопштег кретања бескрајно промењиви.

То је слично филозофији чији циљ није истина већ ***преиспитивање*** – дух који је отворен, слободан, пита и трага и који и кад закључује то чини само да би могао поставити ново питање.

Она није ту да нам открије последњу истину света већ да критички пориче сваку истину како би кроз стално нова питања осветљавала бескрај света, али и стварала, *јачала и богатила* ***дух*** што оплемењује мислиоца и његов живот. Филозофски системи зато нису толико истине духа колико *инспирације* за дух и ко то није разумео није разумео не само суштину филозофије већ ни суштину духа.

Од одређене тачке бављење сваком вештином, па мачевањем, нема више за циљ вештину саму већ ***човека*** *који кроз њу јача и расте из коначног и изрецивог у себи у свој сопствени неизрециви бескрај. То је тренутак у коме оно чиме се бавимо почиње да се бави* ***нама****.*

*

162 Мачевалачка вештина се састоји из два дела. Први део је умеће мачевање са мачем и телом. Други део је умеће мачевања без мача и тела. Мачевање код оног ко зна само за прво умеће је дивљаштво и далеко је од вештине онолико колико је далеко свако делање без духа од делања са духом.

Свако ко се бави само техником покрета мача и тела - ***телесним***, увек промашује вештину јер сви који раде обузети

само усавршавањем технике и манипулативне спретности слични су сликару који је до танчина савладао технике сликања и прави слике само на основу њих – оне су мртве! Кад се, дакле, циља само на технику сигурно се промашује јер техника увек треба да је средство духа.

СВЕ што се чини без невидљивог у вештини - духа, зато или не успева или се дегенерише. То важи за сваку вештину, па и мачевалачку, и живот уопште.

*

Најпростији, најкраћи и најбржи директни праволинијски бод мачем је најефикаснији за погађање противника. Но, овакав бод је уједно и најкомпликованији за извођење јер захтева највише вештине, опреза и среће пошто мачеваоца увек излаже истовремено и највећем отварању па и највећем ризику да се и сам набоде на случајно или намерно постављен противников врх. *163*

И овде се, дакле, као и у свему осталом потврђује да "**у једноставности је савршенство"** али се истовремено и показује да је та једноставност далеко од свега лаког, једноставног и обичног.

Достигнуто савршенство у било чему јесте по форми **проста једноставност** која избегава сваку компликацију али је по садржају и **барокна сложеност** из које је у дубини та једноставност саткана - она је математички речено проста **јединица** коју сачињава **бескрајно бројева** њеног бројчаног низа.

Једноставно је савршено тек када је његова простота резултат сложености исто као што је сложено савршено тек када је резултат његове компликованости проста једноставност.

Зато се **савршено**, као и обичан праволинијски бод мачем, или кратки стих који у себи сједињује бескрај речи, тешко достиже и никад потпуно не постиже.

*

164 Један мачевалац је врло успешан јер користи одређену акцију или тактику. Но, уколико се околности промене а он се ових и даље држи упорно и непромењено имаће среће само док се његови поступци буду уз мање одступање подударали са тим промењеним околностима. Но, пропаст неминовно настаје чим се та разлика повећа толико да његова акција и тактика више не одговарају околностима. У почетку су неслагања и промене обично само квантитативне (варијација у оквиру истих околности) али касније оне постају квалитативне (полако или изненадна настају нове околности). Мачевалац управо на овим малим квантитативним променама може пратити и уочити тренутак када му је време да промени унапред сам своју акцију и тактику и тако предупреди губитак.

*

165 За мачеваоца гесло модерног Олимпијског времена: "брже, јаче, више" није пут који води у врсност вештине већ пут који води у беспућа нестрпљења, грамзивости, похлепе, таштине, гордости и славољубља. Ако тај пут и одведе једном неког у неку вештину то ће увек бити само тамна страна вештине јер тамна страна човека неизбежно пружа само тамну страну вештине.

*

166 Увек постоји више добрих, различитих начина да се противник погоди. Сваки мачевалац је, зато, стално

постављен пред искушење коју акцију међу равноправно добрим да изабере. Једни мачеваоци бирају увек оне акције које су сигурније и вероватније могу довести до поготка - то су приземни прагматичари, зихераши и трговци. Други мачеваоци бирају оне акције које захтевају више духа - мајстори и артисти. И док први за оно што су пружили добијају само погодак други добијају уз погодак и тајну лепоте. *Путеве у било чему не треба бирати само по томе да ли доносе корист или су штетни већ и по томе да ли* ***надахњују*** *и* ***оплемењују*** *живот.*

*

167 У мачевању, као и свему осталом, је неопходна рационалност, предвидљивост, уређеност, прорачунатост, план, сврсисходност, реализам, или краће речено здрав разум и прагматичност. То је Санчо Панса нашег постојања. Но, исто толико је животу потребно ирационално, непредвидиво, неодређено, неизрачунљиво, несврсисходно, поетско, слободно..., идеализам. То је Дон Кихот нашег постојања.

Онај ко избегава или не уме да у животу калкулише и економише тј. да буде рационалан увек очајава исто као и онај ко би у животу само да калкулише, економише и буде само рационалан. Живот може бити права уметност тек кад човек успева да мајсторски и виртуозно у сваком тренутку уклапа ова своја два лика у једну личну Сервантесовску причу.

*

168 Није важно само да задатак испуниш успешно, важно је исто толико какав си сам био док си га испуњавао. Покушај може бити безуспешан али начин на који си се носио са задатком тебе може ***узвисити*** више од сваког неуспеха. Но, може бити и супротно. Можда си успешно испунио задатак

али све што си при томе чинио сасвим је ***унизило*** сваки твој успех. Човек увек треба да придаје већи значај оном „како" па зато **добар учитељ, јер му је најважније оно „како", више проматра ученика него његово испуњење задатка.**

Qui proficit in artibus et deficit in moribus, plus deficit quam proficit - Ко напредује у вештинама, а назадује у владању, више назадује него што напредује. Зато ништа што нам живот даје да испунимо не даје нам само ради успеха у мисији већ и нас ради - да би разоткрио не само да ли нешто можемо или не можемо већ и ко смо и какви смо.

*

169 Свако ко је једном решио да открије шта је то права чистоћа мора неизбежно кад-тад научити како да се пере и прљавом водом.

Неком та лекција живота запада на почетку, неком у средини а неком на крају. Но, било како било она се мора одлично научити и човек треба са тих часова да изађе светао и чист.

*

170 Већина људи су лењи и духом и душом и телом. Зато се и држе ствари које су им лаке, угодне, пријатне и за уживање. Они који нису већина и теже ***племству живота*** имају супротно гесло: "***Теже је боље***" јер теже тражи више али и пружа више**.**

"Сигурно је да оно што се ретко налази мора бити врло тешко. Јер да је спас при руци и да га се може наћи без великог труда како је могуће да га сви занемарују? Него, колико је све изврсно тешко толико је и ретко." (Спиноза, *Етика*,1662.)

Најмногобројнији, међутим, чак и кад пођу тежим путем у постизању нечега опет због лењости су пре способни за

краткотрајни велики напор него за дуготрајну истрајност. Зато ваља у свему имати не само спремност за теже већ и упорност и стрпљење за вредније и боље

*

Мачевалац када се повлачи не сме изазвати у противнику мишљење да се повлачи како би избегао борбу него да је његово повлачење само варка којом ће непријатеља навести у заседу или у положај где ће га лакше поразити ако га буде следио. *171*

*

Мачевалац који борбу води само кроз непосредно реаговање на оно што види и што му се у борби догађа, дакле, инстинктивно и рефлексно – као животиња, неизбежно се кад-тад сусреће са ситуацијом не само да га околности изненаде и престигну већ и сачекају. Овакав мачевалац уколико се сукоби са противником који у борби користи и предвиђање, планирање и креирање, дакле, који се ослања и на оно што још није - гледање у будуће, увек губи. *172*

И већина савремених људи живи само у свакодневици свога „данас“ и малоумније од многих животиња које лети скупљају храну за зиму, данас закопавају храну за сутра, селе се кад је лепо време не чекајући лоше време… Човек који не размишља о будућности не може је ни имати.

*

Ожиљци на телу, ожиљци на духу и души су једини знакови да је човек живео. Оно што се није повредило није могло ни уживати, оно што није падало није се ни кретало. Ко се сачувао од ожиљака сачувао се и од живота... *173*

Некада су ратници били поносни на своје ожиљке на телу, песници на своје ожиљке на души, мислиоци на своје ожиљке духа.

*

174 Не може се добро разумети једна мачевалачка акција уколико се не разуме вештина мачевања у целини. Начин на који видимо целину вештине одређује и начин на који гледамо, видимо и тумачимо њене појединачне акције. Али и обрнуто: начин на који прилазимо једној мачевалачкој акцији одређује и начин на који прилазимо и видимо мачевалачку вештину у целини.

Исто је и са нашим животом: начин на који гледамо живот у целини одређује и начин на који видимо и тумачимо догађаје који нам се дешавају а начин на који прилазимо појединачним дешавањима у свакодневном животу одређује и начин на који видимо и живимо свој живот у целини.

*

175 Све што је бескрајно, до краја немисливо и неизрециво има у себи увек привлачност и чаролију скривеног и мистичног. Док год се, дакле, у данашње тривијално и вулгарно време владавине баналне свакодневице, бавимо вештином мачевања или било којом другом вештином тако да досежемо само до коначног, мисливог и изрецивог ми се одричемо највећих загонетки живота.

Но, "данас нам је преостало тако мало мистерија да не можемо себи дозволити да иједну од њих лако одбацимо" (Ајнштајн)

*

176 Од последица својих делања у вештини и животу није могуће побећи из једног једноставног разлога: оне не трче за нама да би нам наплатиле већ нас чекају на сваком месту да им сами дођемо и предамо оно што им по закону компензације неизбежно припада.

---

*

Чешће добри мачеваоци уче од лоших него што лоши уче од добрих. Зато добар мачевалац радије мачује са лошим него лош мачевалац са добрим. Паузанија је зато писао о свирачу на лири из старог доба који је своје ученике приморавао да слушају лошег свирача како би научили да презиру његову одвратну музику. *177*

О томе, да и у животу "мудри имају више да науче од лудих него луди од мудрих" (Катон Старији) и да зато више треба гледати безуспешне него успешне, је и Монтењ написао да: "Гнушање од свирепости ме гони на великодушност снажније него што би ме могао привући иједан узор великодушности (…) а искварен начин говора другог више поправља мој говор него нечији правилан говор (…) јер ова времена су подесна само да нас поправљају по наопаком, више по неслагању него по слагању са њима, по различитости више него по сличности."

*

Најопаснији противници у мачевању, као и у животу, су исти као и добар мач тј. споља тврди а изнутра, у језгру, меки. *178*

И као што је такав мач постојан и еластичан и такви противници су отпорни, жилави, чврсти и прилагодљиви. Тако је и у свакодневном животу. Сви људи који су тврди споља и унутра зато што су сувише једноставни, једнострани, крути, нееластични, неприлагодљиви, предвидљиви, ограничених и скучених особина, видика па и могућности, чим се почну сударати са животним препрекама које нису као они већ еластичне, живе и богате, почињу се ломити и пуцати.

И овог пута, не само у мачевању већ и у животу се показује истинитим правило да као што је разноврсност и богатство

особина човека једини знак његове вредности и значаја тако је и богатство и разноврсност природе једини знак њене снаге и лепоте.

*

179 Различити мачеваоци по темпераменту бирају у складу са овим одређени тип акција а одбацују друге типове акција - више им леже једне акције него друге. Тако на основу акције откриваш темперамент а на основу откривеног темперамента знаш какве акције можеш против њих користити и какве од њих очекивати.

Исто је и у свакодневном животу - различити људи у складу са својим темпераментом и положајем бирају одређене погледе на свет, идеје и начине живота а одбацују друге погледе, идеје и начине живота других људи. Тако на основу погледа, идеја и начина живота људи откриваш какви су људи и њихов темперамент па на основу тога знаш какав с њима треба да будеш и шта од њих можеш очекивати.

*

180 "Посао учитеља мачевања је да ученика учи вештини а не да се бави његовим моралом и намерама са мачем" (Николо Макијавели), јер вештина је цвет а "са истог цвета пчела сакупља мед а паук отров".

Но, оно **шта** се чини увек делом зависи и од тога **како** се чини као што и оно **како** се чини увек делом зависи и од тога **шта** се чини при чему и **шта** и **како** се чини зависе увек и од тога **ко** чини.

Зато, иако је техника мачевања иста и заједничка за све мачеваоце ма колико различити били, због чега једнима служи за зло а другима за добро, ипак није исто како и за шта се користи мач и вештина мачевања јер у свему увек нешто нечему иде у прилог или на штету - иако се на исти начин

јашу сви коњи они јахачи који своје коње гоне путевима галопирају а они који их гоне странпутицама и провалијама иду пешке или им ломе ноге.

Свака вештина, па и мачевалачка, се може, дакле, користити на мноштво начина, па, дакле, и злоупотребљавати, и употребљавати против вештине саме.

Живот се такође може живети на бескрајно начина, па и злоупотребљавати - употребљавати сам против себе.

Управо на овој тачки је суштина основног питања сваке вештине, па и мачевалачке: који је исправни начин употребе вештине? Исто тако управо на овој тачки је суштина основног етичког питања живота формулисана у Сократовом питању: "Који је исправан начин да се живи."

*

У борби се може намерно примити погодак у ногу или руку да би се при томе нанео погодак у груди, стомак или главу. И као што се у шаху намерно жртвују неке фигуре или позиције да би се добила партија а у рату жртвују неке битке да би се добили ратови тако и у свакодневном животу нема успеха без жртвовања – нема корисног и прагматичног делања без делања које није такво и уједно и себи на штету. *181*

*

Човеку за живот треба, не заваравајмо се, живот цео - снага и вештина и срчаност и храброст и кукавичлук и слабост и љубав и нада и сумња и..., *182*

Човеку за све, сваку вештину, па и вештину мачевања, дакле, исто треба све - воља да се живи све што вештина и живот јесу и садрже.

*

Живот неизбежно поставља човека пред проблеме. Ако су они мали он за њихово решавање црпи снаге из своје *183*

садашњости и оног што јесте. Ако су они велики он призива снаге своје прошлости и оног што је некад био. Ако су они превелики, човек узима делове своје будућности и троши снаге живота којег тек треба да живи.

Понекад су ти напори превелики па човек у борби потроши сву своју будућност покушавајући да савлада садашњост. Ако и успе и победи он је ипак осуђен на пропаст јер своју будућност је потрошио залажући је у својој садашњости.

*

184 Добро мачевати значи владати временом противника – као диригент разноврсношћу темпа приморавати га да мачује по такту и времену сопствене музике. Исто тако добро живети значи владати сопственим временом – бити господар такта и времена догађаја у себи у око себе.

*

185 Људи који много држе до надметања и побеђивања због те своје страсти никад не виде да је све некако наштимано да се такве борбе увек воде између наивних, лудих, глупих, будала, искварених или блесавих, и то око ствари које су исте такве.

Живот увек намешта да се зло окреће против зла самог. Мудар човек, ма ко у тим борбама побеђивао, зато, увек види само губитнике и победе безначајне надметања.

Прави победници и победе, међутим, налазе се увек другде, са стране, и тамо где нема међусобног надметања већ се траже начини ***сарадње*** у борби око тога како да заједно створе путеве ка звездама.

*

186 Свака, па чак и најтупавија и најпогрешније изведена акција у мачевању, као и свака мисао, најглупље тврђење,

делање или осећај у животу имају време, место и околности у којима бриљирају постајући све супротно: најпаметнији, најисправнији, најистинитији, изврсни…

Ништа у ***свету*** не постоји што његово „***све***" не може оправдати јер суштина света је да је „**све-ту**". Зато чак и они који сакупљају најбезвреднији отпад знају да ако довољно дуго чекају свему што су довукли време ће једном дати тренутак вредности и корисности.

Мудар мачевалац у својој вештини и мудар човек у животу стога свему прилази као Божјем делу - не само ценећи га већ и са захвалношћу, поштовањем и благосиљањем.

*

187 Нису само звезде такве - све, па и човек, једино ако изнутра гори зрачи светлост и топлоту око себе.

*

188 Највећа вредност и значај свих борилачких вештина, па и мачевања, не налази се у побеђивању већ у самоконтроли, смирености, спокојству, стрпљењу, истрајности… врлинама које служе развоју и оплемењивању не толико тела колико духа.

Има, међутим, и оних који су убеђени и тврде да телесне вежбе не могу утицати на развој духа већ да се то постиже само духовним радом. Но, такви не само да заборављају да свака телесна вештина претпоставља и захтева и духовни рад јер дух вољом и мишљу води тело, па савршен покрет тела тражи и савршен покрет духа, већ и да постоје многи људи код којих на развој било њиховог духа исто тако мало утиче духовни рад колико и на развој њиховог тела телесни рад.

Хоће ли, дакле, један мачевалац кроз своју вештину оплемењивати свој дух то зависи само од тога какав је он и

његов дух, али ако томе не тежи и ако своју вештину не гледа тим очима он то неће никад успети ма какав био и ма какав дух имао.

*

189 Мачевалац изврсно у својој вештини, а човек у животу, постиже тек кад се покаже достојним и вредним достизања те врсности.

Зато се вештина мачевања, као и свака друга вештина, па и лепота живота не само учи већ и ***заслужује***.

*

190 Ако у борби намерно начиниш грешку да би испитао знање противника можеш доћи у недоумицу. Уколико реагује то ће сигурно привући његову пажњу, јер и он тебе испитује, ако не реагује то је знак или да не зна ништа па и не примећује или да зна сувише и примећује али се скрива па не реагује. Тада начини опет исту грешку, али много опрезније, јер он ако не зна ништа опет неће реаговати, а ако зна најчешће ће помислити да си незналица која стално греши и одаће се акцијом.

*

191 Исто је да ли је једна акција у **духу** замишљена тако да је у стварности неостварива или да је остварива а да се нема **телесне** окретности, снаге, вештине... или **душевне** храбрости, стрпљења, смирености...да се изведе.

Неуспеси, како у мачевању тако и у свему другом долазе, дакле, не само од лошег избора у чињењу већ и сопствене неспособности да се добар избор реализује.

И као што је потребан не само добар цртеж већ и добри мајстори и добар материјал да би се једна грађевина добро

сазидала тако је и код једног мачеваоца потребно да све заједно, и без раскола, у њему буде у складу са изврсним да би изврсно остварио.

*

Данас су у моди људи журбе, површности и кржљавог духа који не могу и не умеју да мисле - не желе да мисле. Мишљење, наиме, захтева да престану трчати а тако нешто је неприхватљиво кад у бежању од себе ваља бити што бржи. Таквих тркача и такмичара у тупости који су сваког часа спремни да брзо, сваког ко успорава и почиње мислити, прогласе будалом или сумњивим, треба се чувати јер од тог "човека" новог средњовековља до ломача савремености само је корак. *192*

*

Вештина мачевања као и све друге вештине, као и свет уопште, има одређени коначни број темељних елемената који их чине и заокругљују у једну затворену, потпуну и коначну целину. С друге стране, међутим, тај коначни број елемената ствара комбиновањем и комбиновањем комбинација...један отворени бескрај. *193*

Зато мачевалац може с једне стране постати мајстор и дохватити потпуност и савршенство у познавању вештине али са друге стране остаје увек вечити ученик.

Ово правило важи за свако мајсторство и у уметности и науци..., важи и за свако искуство у животу, па због њега и највећи виртуоз било које вештине, и највећи мудрац живота, кад ступе на тло делања неизбежно живе и мир свог знања и немир свог не знања.

*

Постоји и мачевалац ***скептик***. Такав у мачевању за свако Да налази неко НЕ и за свако НЕ налази неко ДА постављајући се према свему цинично (што значи да "зна *194*

цену свему али вредност ничему"). Он је ташт и надмен јер се хоће поставити изнад било којег става мислећи да је истина само у онога ко се поставља изван сваке истине.

Но, тај "натуштен облак претоварен знаковима питања" (Ф. Ниче) што у свакодневном животу уме само да се подсмева и одбацује, у борби је најчешће парализоване воље и неспособан за акцију која чини избор и доноси одлуке. Мачевалац скептик у борби и човек скептик у животу немају снагу да делају насупрот равнотеже мисаоних разлога - оболели су од ***рационализма.*** Они умеју само да се клацкају између могућности и уздржавају одлука, престављују се очас одлука и устукну лако пред свиме.

Таквог крхког створа без **страсти** која је једини лек од скепсе и која *хоће* нешто па дела не хајући за разлоге и контраразлоге, веома је лако савладати. То се постиже не помоћу уношења страсти у борбу (јер ће их то присилити да се понашају ирационално) већ помоћу извођења противуречних акција које ће им потпуно обузети и парализовати разум након чега их је тако ***збуњене*** најлакше савладати најобичнијом директном акцијом.

Други начин је, пошто су у борби увек дефанзивни, изазивати их на напад и не нападати их, користити тактику исцрпљивања у којој они на крају сами полажу оружје јер онај ко нема вере ни за шта нема вере ни за себе.

И у животу људи скептици најчешће страдају на исти начин - не од *нечег* већ од *ничег*, не од грешке већ од ***празнине,*** не зато што су нешто чинили, учинили и постигли већ зато што ништа нису чинили, учинили и постигли.

Зато за такве вазда важи оно из ***Вергилијевог „Пакла***": …"А ко су они који плачу и цвиле?" - "То су они који нису никад погрешили, али никад ништа нису ни урадили."

*

Такмичарски концепт живота је сувише вулгаран и знак је лошег укуса. Он показује потпуно одсуство сваке духовне аристократије и културе елитизма. Отимати се с неким или више њих око нечега није само израз ниског карактера већ и израз сиромаштва. *195*

Грабеж, гурање и надметање око тога "ко ће први" владају само тамо где нема нечег довољно - где је сиротиња. Кад је човек притеран, стављен пред или-или, где мора изгурати неког да би имао место за себе - ту је сиромаштво. Тамо где је вишак, богатство, где се прелива ту нема места за отимање, борбу за нешто, конкуренцију, ту се даје, поклања и расипа.

Најбогатији и најјачи се зато не надмећу - они се удружују, за њих конкуренција није такмичење већ сарадња! Тако је било увек. У старом Риму се јасно знало: племство и слободни гледају а робови, осуђеници, сиротиња, дно и гладијатори се боре и надмећу око победе и пораза. И данас је тако исто само што је некад човек у арену улазио силом а данас улази из сопствене глупости.

*

"Неслана шала" никад не треба да буде на прекор онога ко је изрекао већ на врлину онога коме је изречена. Ништа никад неће бити неслано ономе ко има довољно духа да све неслано посоли. *196*

*

Брзина **није само најбољи сарадник мачеваоца већ и његов највећи непријатељ.** О томе говори и чувена мачевалачка пословица: "Најбржи најбрже страда". У том смислу заблуда је да се мачевалачке акције изводе само брзо те да је бржи мачевалац уједно и бољи. Заправо, ниједна сложена акција се не изводи брзо већ уз деловање *197*

различитим брзинама, а што и представља врх техничког умећа у мачевању. Онај ко не уме да мачује **разноврсним темпом** не само да личи на досадног свирача који свира само једном - највећом брзином већ и нужно мачује брзоплето, па и непромишљено: не може никад извести неку сложену акцију а оне просте изводи насумично и у магновењу.

У борби се, другим речима, не користи брзина већ ***адекватност*** брзине јер бити у акцији пребрз је исто што бити и преспор а циљ је акцију извести у **право време** - нити прерано нити прекасно. Уколико мачевалац, дакле, погреши у темпу радње - не усагласи њен ритам са ритмом противника, деловаће неправовремено тј. пребрзо или преспоро - погрешно.

Зато веома важан елемент мачевалачке технике је умеће да се противник натера да дела сувише споро или превише жури, дакле да ствари које су добре не ради у право време. Постоји више начина за то, навешћу два: мачевалац својим спорим темпом кретњи може да успори кретње противника, или да га својим брзим темпом ужурба - брзо одговарајте ако хоћете да убрзате акцију, споро ако хоћете да успорите. Такође, мачевалац скраћењем дистанце приморава противника да дела брже јер због мањка простора има и мање времена за реаговање, а успорава га повећањем дистанце итд.

Неискусни мачеваоци мисле да се брзина у мачевању стиче брзим извођењем радњи и акција. То је потпуно погрешно. **Брзина се стиче спорошћу!** Да би мачевалац постигао брзину у извођењу технике мора дуго времена вежбати споро извођење технике. Нестрпљиви то избегавају јер мисле да време протиче узалуд. Спори нас покрети уче стрпљивости, смирују, успоравају брзоплете, уче правилном извођењу техника а само правилност у извођењу технике

отвара врата за равномерно и постепено убрзавање радњи које је чине. Тек мачевалац који се извежбао да дела споро моћи ће да се увежба и да убрзава.

Но, чак и када треба извести један покрет брзо искусан мачевалац га никад не изводи на пречац већ уз унутрашње успоравање – смиреност. Уколико је човек због брзине коју треба да изведе нестрпљив и жури покрет ће бити учињен не само пребрзо већ и неправилно. Зато се каже: „Festina lente" - жури али полако!

*

Мачевање није такмичење два мачеваоца већ њихов *198*
дијалог мачевима. Тај дијалог, као и сваки други, може имати мноштво форми: бити псовање, уљудна препирка, чаврљање из пуког задовољства, заједничко испитивање и претресање неког проблема, поезија..., па чак и певање.

*

„Вештина борења није једино у тучи мачевима. Људи који *199*
не мисле тако и задовољавају се тиме да после борбе напуне стомаке и нађу место на коме ће да се извале – представљају обичне скитнице и ништа друго. Озбиљан човек који жели да учи вештину мачевања мора да научи много различитих ствари: географију, вештину наводњавања поља, тајне људских осећања, начине понашања, обичаје у појединим крајевима, односе између поданика и господара...Он мора да зна и учи из свега што види око себе. Самурајево око мора да буде оштро, дух смирен и пријемчив за ствари око себе. Из густине класова на пољима, правилно посечене траве у парку, песме сељака на путу, прави борац мора бити у стању да закључи колико је велика или мала способност управљања господара те области. Моћ запажања мајстора мачевања мора бити таква, да из говора, понашања, држања људи у

најобичнијим ситуацијама закључи са каквим противником има посла." (Мијамото Мусаши, 1645)

*

200 Постоје ствари због којих није вредно се борити и које нам не представљају никакав изазов јер просто нису достојне нашег напора. С друге стране треба, супротно, открити ствари које су сувише вредне и значајне да би биле предмет борбе. *Неке ствари нису достојне мача и борбе у животу, неке су достојне а за неке је мач и борба нешто недостојно.*

Дакле, и у мачевању и свакодневном животу увек постоје противници против којих не треба користити мач већ измицање и дистанцирање са пуштањем да ови измахују у празно док се сасвим не изморе и повуку или сами себе повреде.

Мачевати против таквих значи стрпљење и остављање да "tempus et fortuna" (време и судбина) противника по заслугама сами поставе на његово право место.

*

201 "Сва наша невоља потиче отуда што не можемо бити сами. Отуда коцка, раскош, расипност, вино, жене, незнање, оговарање, завист, заборав на себе самог и на Бога"

Ла Бријер

„У самоћи, кад је свако упућен само на себи открива се шта он у себи има самом: тада ће глупак, макар био обучен у пурпурну одећу почети да уздише под бременом празнине свог жалосног индивидуалитета, којег не може да се ослободи; док даровит човек и најпустију околину

насељава и оживљава својим мислима. Зато је у великој мери истинито што каже Сенека: „Свака глупост пати од гађења на себе.“ (…)

Зато људи нису дружељубиви јер се воле. Далеко од тога. Они се друже да би избегли досаду. Но, при томе се дешава исто као и са јежевима. Када, због зиме, покушају да се загреју приближавајући се један другом, одмах устукну због бола, који им узрокује бодља суседа, да се опет, због све веће зиме, поново једни другом приближе, и поново устукну. И тако, све док не нађу неку средину између узајамног бодења и загревања.“ (Артур Шопенхауер)

*

202 Сваки добар мачевалац се увек труди свим снагама прво да противнику подели и разједини његове физичке снаге (изазове му растрзан покрет), да подели његов дух (доведе му планове и мисли у сукоб, раздор “за” и “против”) и да подели његову душу (осећаје окрене једне против других и изазове неодлучност). Али и насупрот томе највише се труди да сопствене телесне, духовне и душевне снаге што више сконцентрише и држи у јединству и на окупу.

Кад противник, дакле, хоће **лако да вас победи он прво гледа како да вас подели, разбије вам јединство** и концентрацију става и деловања јер ће вас то увек ослабити и парализовати.

Тако и ***савремена цивилизација,*** која све темељи на броју и количини а не вредности - у којој количина сама постаје вредност, све претвара у бројеве, индивидуализује, атомизује, подваја и разједињује у избројиве, атомизиране, разбијене, фрагментиране делове покидане међусобно, од природе и света око себе.

Та цивилизација култа квантитета, дисконтинуитета, тачке, кванта, дакле, ***дигитална цивилизација***, је цивилизација која парцијализацијом и сегментацијом у свим сферама живота и од човека ствара усамљену, слабу, издвојену, аутистичну, несамосталну, несигурну уплашену, несрећну *дигитализовану* јединку – странца у свету, кога је као и поделеног противника, лако савладати и којим је лако владати и управљати.

Потпун и здрав човек је, међутим, по природи (генерички) и "Друштвено биће" (Аристотел), биће свеповезаности - ***аналогног света*** и ако није и такав већ различит од себе и отуђен од ове своје природе он постаје ***дегенеричко*** биће – звер.

У тој повезаности и сједињавању (лат. Religare) човека са другим човеком, природом и светом око њега и налази се његова суштина, снага и непобедивост.

Зато „Никад не дајте детету могућност да замисли како било шта постоји само за себе. Од самог почетка деца морају бити начисто да је све живо у узајамној вези. Укажите им на ту повезаност у шумама, на пољима, у језерима и рекама, у граду и око њега. Понављајте им то стално.„ (Олдос Хаксли)

*

203 Неким људима је премало једна душа за све лепоте, патње и чуда у свету који их окружује и она почиње да им се кида у покушају да се толико рашири не би ли све то обухватила.

Други људи, насупрот томе, осећајући да је њихова душа "превелика" за свет и живот који их окружује у сваком тренутку чине све да је сузе, стегну и смање како би тиме уједно смањили и празнину којом је испуњена.

*

204 Човек треба да живи сензибилитет свог времена – оно модерно, али тако да га спаја и преплиће са сензибилитетом

ванвременог свих времена - класичним. Ако не живи сензибилитет свог времена он се губи у времену, ако не живи сензибилитет свеопштег постојања он се губи у постојању.

*

205 Оно највредније у теби је борба а не победа. Све што човек чини и што се у човеку дешава током борбе: спознаја, открића, истраживања, креативност, промене, померање граница, лепота, гест,… значе и доносе увек неупоредиво више од било какве победе.

*

206 Паметан мачевалац по сваку цену избегава борбу у којој може случајно савладати бољег. Он се инстинктивно гнуша тога јер зна да има победа које су горе од сваког пораза.

У древним митовима победници се зато кају уколико неким случајем победе хероја или се поносе својим поразом уколико су се борили и од хероја били побеђени.

Мачевалац без духа и ниског карактера, који све мери једино пијачним кантаром кратковидог успеха и неуспеха, насупрот томе, никад не зна шта је то грандиозна игра - да "само краљ сме убити краља".

Ако таквом и пође за руком да уз помоћ насиља, случаја или подлости, јер и "велики Хомер некад задрема", приграби тренутни добитак који га превазилази - победи бољег, он не схвата да је победио нешто БОЉЕ јер горостас и кад је у рупи остаје горостас, а још мање да је та победа срамота која га показује још ГОРИМ.

Оно боље није боље зато што побеђује већ зато што је БОЉЕ. Оно лоше није лоше зато што губи већ зато што је ЛОШЕ.

Човек и мачевалац који се, захваљујући срећним околностима, попео на незаслужен престо успеха на том положају се одржава увек тешко и кратко. Разлог је једноставан: појављују се убрзо пред њим тешкоће, задаци и препреке којима није дорастао, а које су пропорционално велике положају на који се уздигао.

Из тога разлога кад ти живот незаслужено понуди да се негде попнеш буди мудар а не грабежљив и радије се не пењи јер у свему постоје и путеви којима ниси дорастао.

*

207 У Јапану постоји стара прича о три мајстора ковача који су хтели видети чији је мач најбоље израђен.

Први мајстор је ставио свој мач врхом у поток. Листови које је доносила водена струја, наилазили су на оштрицу и пресецали се. Затим је други мајстор учинио исто али су се листови гомилали на оштрици не пресецајући се. Када је трећи мајстор ставио свој мач у поток листови које је доносила водена струја заобилазили су оштрицу и настављали даље.

Сва три мајстора су се сагласила да трећи мач је најбољи а први најгори јер најбољи мач све избегава на највеће добро а најгори мач све привлачи на највећу штету и зло.

*

208 Неупућени **мачевање** изједначују са умећем убијања због чега многи немају разумевање за његово вежбање и учење. Истина је, међутим, сасвим **супротна**. **Убити мачем није врхунац вештине већ врхунац неукости.**

Само онај ко не зна да мачује, ко је **невешт,** јер не влада мачем већ мач влада њиме, код кога је **мач оштрији од његовог духа** у борби мора да убија. Онај ко је достигао **мајсторство вештине** тај влада мачем и од њега тражи више и другачије од крви. Таквом мачеваоцу оружје није у

служби смрти јер за њега је питање мајсторске ЧАСТИ да у борби вештином **надигра тривијалност убијања**.

Вештина у мачевању је, дакле, противника мачем не убити већ **савладати** - одвратити, обесхрабрити, зауставити, уразумити, разоружати, ставити га у безизлаз предаје, његов мач вештином довести у положај неупотребљивости, задивити га умећем и тако придобити, намагарчити, засмејати или у најгорем случају, ако је потпуна будала – ранити**.** Зато за прво правило праве борбе правим мачем сваки изврстан мачевалац увек има: ***мач служи само за одбрану*** па највише рада и пажње у учењу вештине придаје обесхрабривању, разоружању, онеспособљавању или рањавању а не убијању противника.

Мајстор стога у борби увек и на сваки начин избегава зло и мржњу према противнику јер они разарају начела вештине па и њега самог ("свако сирће своје буре једе"). Он никад не удара на противника већ само на његову вештину и несавршено у њој. Противникова **вештина** се у борби побеђује или се од ње губи а противник остаје увек чист и недодирљив.

Код таквог мачеваоца, код кога је његов **мач подједнако оштар колико и његов дух**, мачевање постаје уметност, а свакој правој уметности припада и племенитост па **добро мачевање неизбежно прилази добру а вештина не узима живот већ дарује животу.**

Али ни племенитост није врхунац вештине. Круна припада само оном код кога је бављење мачевањем толико наоштрило његов дух да је овај постао **оштрији од мача**. Знати мачујући **духом** предупредити вађење мача из корица, избећи сукоб, савладати противника дипломатијом, ескивирањем, парирањем, лукавством, тактиком, пресретањем, финтом…, без мача и пре мача, **круна** је мачевалачке вештине.

Добар мачевалац, дакле, није онај ко ће посећи мачем свога противника, није ни онај који ће га ранити или разоружати већ онај који га побеђује пре борбе, избегава сукоб и наводи на мир или своју страну. Он зна да кад извуче мач свако је као мачевалац са једном а као човек са обе ноге у гробу!

*

209 "Све су Дрине на овом свету криве и никад их нико неће исправити али никад не смемо престати да покушавамо да их исправимо." Иво Андрић

То чинимо не због Дрина већ због себе јер једино те њихове кривине држе нас правима.

*

210 Да се скува добар ручак потребно је време али ни сво време овог света неће од лошег кувања направити добар ручак. Не ствара, дакле, време доброг мачеваоца већ врсно делање, изврстан карактер и способности. Ово правило важи и за сваку другу вештину, па и живот уопште јер како каже једна изрека "време не ствара мудраце већ старце".

Из тог разлога сваки мачевалац у својој вештини мање треба да обраћа пажњу на то колико дуго мачује него на то какав је он и како се бави вештином мачевања.

Исто је и у свему другом. Посвуда има оних који су још млади досегли мудрост и величину као и оних који су и под старе дане остали будале. Вазда неко стари као ципела а неко као вино, а има и оних који и не старе јер се одмах рађају као злато или драго камење.

*

211 Само немаштовити мачеваоци траже стално нове и другачије акције. Креативност коју захтева вештина, па и

мачевање, није толико у стално новим акцијама колико у оригиналном и креативном приступу једној акцији доведеној до савршенства.

*

Два су начина да се греши у мачевању, било којој вештини, 212
и животу уопште: **не чинити праве ствари** (чинити оно што не треба или не чинити оно што треба) и **чинити погрешно ствари** (чинити превише, чинити премало и чинити дегенерисано – погрешно, наопако, деформисано и изопачено).

*

Већина учитеља одмах учи ученике савршеном покрету а 213
онда раде у бескрај на одржавању и одбрани тог савршенства од неумитног и природног распадања.

Мудар учитељ ***парадоксално*** ученика с почетка учи ***лоше*** како би овога сам природни процес довео добром. Наиме, због природне тенденције свега нереду, а чега нису свесни многи учитељи, ученик кад учи извођење неке акције природно тежи да је деформише, дегенерише, поједностави, олакша - доведе до минимума енергије. На овај начин он ред једне акције увек хтео то или не доводи у стање мањег реда тј. веће хаотичности.

Учитељу, дакле, није довољно да познаје добро акције и радње технике мачевања. Он исто тако добро треба да познаје и тенденције природног распада сваке мачевалачке акције тј, да зна која извитоперења је природно прате и које ће грешке ученици природно тежити да чине током њиховог учења и извођења.

Зато ће добар учитељ увек учити ученика да изводи једну акцију не онако каква она треба одмах савршена да

буде већ у извесном одступању и деформитету супротном од њене природне тенденције распада а како би своје учење прилагодио току који неизбежно код ученика следи, али који ће је довести на савршено место. ***То је у неколико слично нишањењу из пушке где се, знајући унапред природно понашање цеви при трзају опаљења, не нишани право у центар мете већ ван и испод ње.***

Неке акције теже већем извитоперењу него друге, неке бржем а неке споријем, неке се извитоперују по форми пре него по амплитуди или брзини, оне сложеније пре него једноставније али оне једноставније драстичније него сложеније…

На тим знањима се разликују сви добри учитељи мачевања од лоших учитеља мачевања, на тим знањима се разликује мудро делање и предвиђање догађаја у животу код паметних и искусних људи од затрчавања и грешака код наивних и будала.

*

214 Човек без страха од мача не може бити мачевалац јер такав је или неук или глуп или луд. Мачевалац према мачу **увек** гаји **респект** - равнотежу страха и вештине. Само онај ко зна да **процењује** оно што чини и **вреднује** оружје и живот може бити на путу мајсторства у мачевању.

*

215 Са 21. веком креирана је од стране мајстора новорemена нова врста мачевања. Она је плод видео игрица и тзв. "епске фантастике". Свуда се виде одрасли људи костимирани у патуљке, вилењаке, чаробњаке и наказе како организују "битке" измахујући секирама, мачевима… најразличитијих фантастичних облика бајковитим техникама "мачевања", а које се углавном своде на неуко квазиварварско мачевање. Ове

врсте "мачевања" које су креиране за савремене генерације инфантилних немају за задатак само да новољуде са развојним поремећајем одрастања одрже што дуже времена у стању незрелости како би свет око себе доживљавали као бајку не примећујући све суровију надолазећу реалност већ и да би опчињени епском фантастиком заборављали и остали слепи и неуки за реалну епску историју својух предака која превазилази сваку фантастику .

*

216 Противник није само дух већ и тело и осећај и не зна се да ли је у њему дубље оно ирационално његове душе или несвесно његовог тела.

Зато не само да противника не можеш обухватити у потпуности само разумом већ и на његово ирационално треба увек рачунати најозбиљније и то врло рационално.

*

217 Тајне света, живота, па и трунчице у космосу која се зове човек, бескрајне су. Смешно је и достојно само будале имати и гајити, макар и на трен за било шта осећај надмоћи, ароганције, самозадовољства, надмености, гордости, поноса, охолости, таштине, бахатости, осионости и свемоћи у постојању у коме мудар човек може живети једино између осећаја чуђења и захвалности.

*

218 Што се напада са веће дистанце опада слобода покрета руке а расте слобода покрета ногу, и обратно. Такође, што је већа дистанца са које се напада акција је спорија јер су простор, па и време дужи, но акција има у себи више лукавства и промишљености. Тада се, дакле, погодак наноси више интелектом и мудрошћу но телом.

Што је дистанца краћа, време је краће а акција бржа и погодак се наноси више снагом, рефлексом и анималним – телесним.

На средњој дистанци у мачеваоцу се боре тело и разум, јављају се сумње, своју игру почињу играти осећаји а погодак се наноси срцем – душевним. Како се дистанца скраћује удео свесног у борби опада а удео случаја у поготку расте и вероватноћа да се оба мачеваоца убију и не знајући како, достиже свој врхунац.

*

219 Једно уметничко дело није вредно по томе што говори ово или оно, указује на ово или оно или га је створио овај или онај уметник већ само и једино по томе што у њему и кроз њега долази до пуног израза *уметничко* – оживљавање нечег у живот.

*

220 Сваки мачевалац ономе што учи у својој вештини, јер нема два иста човека, прилази на свој начин и изводи га другачије од сваког другог.

Важан задатак учитеља је, зато, да кроз непрестано понављање, увежбавање и кориговање разне ученичке интерпретације дотера и сведе на само једну – своју. То је темељ учења сваке па и мачевалачке вештине: дисциплина јединственог тумачења - ***систем***. Но, на следећем нивоу задатак учитеља се потпуно окреће. Његов циљ више није синтеза разноликог и конвергенција у једно већ, од тренутка када је то постигнуто, нешто сасвим супротно - дивергенција. Ученика треба оспособити да оно што је научио примењује у бескрајно разноврсним околностима, дакле, на бескрајно различитих начина.

Научити ученика инвентивности, креативности и импровизацији у извођењу акција, да вештину учитеља примењује на свој начин и уз способност да из једног ствара мноштво - најтеже је и круна учења у свему, па и мачевању. *На кретању по тој узаној линији између* ***дисциплине*** *и* ***креативности*** *налази се тајна изузетног достигнућа како у вештини тако и у живљењу.*

*

Тек је тежња естетици у борби знак да је мачевалац надмоћан. Он тада не мора све своје снаге улагати у прагматику: чињење које је само економично, практично, ефикасно и корисно већ има вишак који улаже као луксуз и украс у лепоту онога што чини телом и мачем. *221*

Но, тежња лепоти у мачевању се не ограничава само на естетику акција већ се прелива и на лепоту и углађеност односа мачеваоца према противнику и према себи самом и својој вештини – етику. Из сиромаштва, слабости, оскудности и мањка произилази увек прагматизам – одсуство лепоте и ружноћа у делању и опхођењу према себи и другима како у мачевању тако и у живљењу.

*

Неки мачеваоци су убеђени да судбина и срећа зачињени са случајем управљају светом и да они стога својом вештином не могу утицати на исход борбе. Тада они изводе закључак достојан сваког правог лењивца: „нема сврхе бавити се вештином (или било чиме другим) и трудити се у животу већ се треба препустити судбини." Уистину срећа, случај и судбина управљају једним делом нашег мачевања и живљења али други део припада нама и то тако да у оној мери у којој је наша вештина већа удео судбине је мањи. Мачевалац који, дакле, у борбу ступа без вештине у руке судбине се препушта сав и личи на човека који неспреман и без огртача се запутио на дуг пут очекујући од неба само лепо време. *222*

"Судбина сву своју моћ показује само тамо где нема спремности и приправности да јој се одупре. Она је слична бујици поплаве која својом силином пред собом све руши и обара а људи јој се не могу одупрети. Но, судбина успешно насрће само тамо где нема насипа и брана да је задрже - тамо где људи у мирна времена нису себе осигурали бранама и одводима. " (Николо Махијавели)

*

223 Онај ко доминира обраћа пажњу на појединачно и детаље јер њему већ припада целина. Онај ко не доминира обраћа пажњу на опште јер се већ налази у појединачним деловима а није овладао њиховом целином. Зато се немоћ бави прагматиком – освајањем моћи а права моћ естетиком, украсом – освајањем лепоте.

*

224 За Мусашија (1582-1645), највећег мачеваоца Јапана, је било дечија игра победити десетак људи али се није устручавао да једноставно побегне или чак отрпи увреду кад је сматрао да сукоб не може да му донесе никакве користи у смислу усавршавања вештине, а непредвидив случај му може однети живот.

*

225 Посматрај како расте винова лоза. Из једног чокота се извија и увијајући се око свега на шта наиђе шири се у свим правцима не би ли дохватила сунце са што веће површине. Ако има слободног простора она ће наткрилити читаво пространство и рашће дуговечно, снажно и плодоносно доносећи најбоље вино. Но, погледајте лозу која мора расти само уз једну притку. Она убрзо почиње да се увија сама око

себе пречећи сопственим лишћем сунчеву светлост себи. Она тако слаби, кржљави и пропада а плод јој је редак и кисео док живот краткотрајан.

Тако исто и мачевалац. Док год у својој вештини хоће и може да чини повезујући себе и своју вештину са целокупним животом он расте и напредује, кад мачује само обузет собом а своју вештину види једино као нешто везано само за њега самог, слаби, кржљави, пропада и нестаје и он и његова вештина.

Исто је и са човеком: кад може и хоће да се шири у свим правцима и привија уз све пењући се и обмотавајући око целог постојања, он расте, развија се и јача, ако то не може или неће он се увија сам око себе док се на крају не угуши сопственим притиском самогрљења.

*

226 Кад у вештини којом се бавимо почне као мотив да доминира уживање то значи да нестаје простор за напор, жртвовање и бол. Тада, економски речено, неизбежно нестаје и основни услов за сваку добит – улагање.

Чим код једног мачеваоца у вештини и човека у животу удобност постане главни циљ он ступа на пут опадања и слабљења – пут декаденције.

*

227 Свако може постићи све из пуно, мајстор постиже много из мало, а једино Бог све ни из чега.

*

228 Сваког тренутка између мачеваоца и његовог противника не постоје само видљиви већ и невидљиви покрети због чега су они спојени не само видљивим већ и невидљивим везама.

И као што суштина шаховске партије није у видљивој табли и видљивим покретима телесних фигура по њој већ у невидљивој табли и невидљивим покретима невидљивих фигура, које шахисти непрестано вуку изнад ње у својим главама, тако и суштина мајсторства у мачевању није у вештини да се борба испуни телесним покретима мачева већ покретима идеја и духа који им претходе.

Зато, паметан човек зна да се његов живот не купа само у океану видљивог и опипљивог већ и невидљивог и недодирљивог а искусан мачевалац зна да борбу не чини само оно што види и додирује већ и оно што се мачем не може ни досећи ни посећи.

*

229 У нападу и у одбрани тежимо да се склонимо са противникове бојеве линије а нападнемо га са своје. Одричемо се своје бојеве линије само ако грешимо а противнкову бојеву линију прихватамо само ако он греши.

Бојева линија једног мачеваоца, међутим, није само линија његове борбе већ и његов правац и угао гледања и виђења противника…, његов поглед на свет. Бојева линија није само оно по чему се води борба већ и оно због чега и око чега се води борба.

*

230 Непрестано се говори да ученик треба да научи да мисли а не да се оптерећују "непотребном грађом". Но, то је замка! Да би човек мислио треба нешто да промишља. Грађа мишљења исто одређује мишљење само. Можеш научити најбоље мислити али ако немаш шта паметно да промишљаш јер ти је подметнуто само споредно и безначајно такво ће исто, празно, промашено и безначајно бити и твоје мишљење.

*

Не треба само чинити већ се и бавити начином на 231
који се нешто чини - СТИЛОМ. Радити на стилу, јер то побољшава не само стил већ и човека и оно што се чини, и имати пре свега СВОЈ стил - мислити, осећати и делати друкчије од стандардног и обичног, и бити различит, а оно што изједначава видети као недостатак и изазов за превазилажење одувек је било начело сваког изузетног карактера.

Том духу КРЕАТИВНОСТИ и СЛОБОДЕ, који једини развија живот дарујући му лепоту и вредност, треба тежити и за њега се борити по цену свих притисака, жртава и осуда како у вештини живљења тако и у вештини мачевања јер ***стил није све али без стила све је ништа***.

*

Постоје три врсте слепаца у мачевању, али и животу: они 232
који не виде шта ради противник и шта се дешава, они који не смеју да виде шта ради противник и шта се дешава и они који неће да виде шта ради противник и шта се дешава.

Они који не виде могу *угледати*, они који не смеју да виде могу *прогледати*, они који, међутим, неће да виде најгори су слепци јер им таштина и понос затварају једно а гордост и сујета друго око.

И док први слепци у мачевању и животу страдавају често, други страдавају најчешће, трећи страдавају увек.

*

Као што постоје два приступа мачевању: мачевати да 233
би се погодио противник - ту је успех циљ, или мачевати да би се погодила вештина - ту је успех пут, тако постоје и два приступа животу: живети да би се имала корист од њега и живети у славу њега – да би живот имао корист од тебе.

Први приступ је приступ користољубивог практиканта, други приступ је приступ мајстора и уметника. Могуће је изабрати и средњи пут али тада је изабрана осредњост у сваком понаособ.

*

234 Главна и највећа примамљивост мачевалачке борбе је у њеној примарној ирационалности (само ¼ вештине мачеваоца је рационална и свесна)која мачеваоца из света свести одводи у свет на граници опијености магијским.

Наиме, борба се прво води инстинктима – урођеним. Борба се, затим, води рефлексима стеченим током бескрајног увежбавања техничких покрета до аутоматизма (ту је рационално, промишљено и свесно делање добило форму ирационалног и несвесног). Борба се води и интуицијом, синтезом искуства које несвесно рачуна и пред-осећа. На крају борба се води рационално и свесно (анализа, тактика, стратегија, експеримент, провокација, прорачун) али оно делује пре акције или као увод у акцију (или после као анализа акције) док кад акција наступи реализацију спроводе несвесне четвртине.

Та суштинска ирационалност мачевалачке борбе, која се одвија између највише (интуиција) и најниже (инстинкт и рефлекс) форме деловања, сваког мачеваоца опија извесним помућењем свести и насумичним препуштањем неизрецивом и тајновитом одводећи га из света реалности у свет мистеријског плеса на граници коцке, слутње и наговештаја.

*

235 У борби, као и животу, се никад и ништа не дешава изненада и ниоткуд. Акцији противника, наиме, увек

претходе радње које на њу указују. И као што падању кише преходи промена притиска и влаге у ваздуху тако исто мање или више видљиви телесни покрети противника, бестелесна зрачења његових емоција, његов став тела... нашим чулима, осећајима и интуицији шаљу предзнаке онога што следи.

Сваки догађај тако има узроке који шире своја деловања кроз простор и време пре самих догађаја јер ништа не настаје одједном и ни из чега. „…садашњост је бременита будућношћу, свака супстанца у свом садашњем стању мора садржавати сва будућа стања...” (Лајбниц)

Ови весници догађаја - знаци, наговештаји, који су последица опште повезаности свега са свиме, некад долазе брзо а некад споро, некад бурно а некад нечујно и скоро неприметно, али увек постоје и сваком догађају претходе.

И као што мудар човек кроз живот иде **сензитивно** тј. пажљиво осматрајући, ослушкујући, промишљајући, осећајући... некад вишезначне и нејасне а некад недвосмислене и јасне знаке које му узроци догађаја пре догађаја шаљу, и не живи као слепа будала што се суочава са последицама тек кад му седну за врат, тако и вешт мачевалац у борби тежи да се бави оним што претходи противниковој акцији а не акцијом самом.

Мачевалац се зато у својој вештини и човек у животу кроз искуство уче, ако су паметни, да све више и све боље препознају у догађајима знакове, путоказе и веснике дешавања пре догађаја и у свему уоче оно што је присутно али још увек у сенци, повучено, скривено и неизражено.

На томе се заснива моћ „читања будућности“ у борби и животу тако својствена искусним мачеваоцима и тако својствена искусним људима.

*

236 Што се једној мачевалачкој акцији више посвећујемо како би је довели до савршенства то више назадујемо у акцији која је њој супротна по форми, карактеру и интензитету. Тако нпр. мачеваоци који теже да достигну савршенство у нападу постају веома лоши у одбрани и обратно...

Ово дијалектичко правило важи за све вештине и уопште узев за свако делање у животу: што више напредујемо и уздижемо се у једном то нужно више назадујемо и пропадамо у другом. "Што је врт плоднији то више зараста у коров" јер "Ми смо двосекли мачеви; сваки пут кад се оштри наша врлина бруси се и наш порок."

Проблем сваког усавршавања, дакле, није само рад на њему већ и рад који компензује његове лоше последице јер оне на крају почињу саме представљати највећу препреку том усавршавању.

И као што добар мачевалац зато тежи да се бави свим акцијама како би их ставио у службу једне коју је изабрао за усавршавање тако и мудар човек тражи начине како да све оно што тоне у њему док стреми вредном, изврсном, врлини, лепоти стави у службу тога у чему се уздиже. "И прљавом водом се треба научити чистити."

Само тако растезање и истезање између, пењања и силажења, узвишеног и амбисног у ономе што чинимо, неће нас покидати и дијаболизовати већ очврснути и оплеменити.

*

237 "Онај ко познаје свога непријатеља и познаје самог себе, неће бити угрожен ни у стотину битака. Онај ко не познаје свог непријатеља а познаје себе, имаће подједнаке изгледе и за победу и за пораз. Онај ко не познаје ни себе ни свог непријатеља, биће поражен у свакој бици." (Сун Цу)

*

238 Често се види како је невешт или лош мачевалац успешно погодио мајстора или како је неко „књижевно“, „сликарско“, „музичко“, „научно“... смеће тријумфовало у конкуренцији над врсним делима књижевности, сликарства, музике, науке... То је зато што се вредност нечег не мора, а једним делом увек и не сме, мерити његовом успешношћу пошто све, па и најбезвредније, може постати успешно кад га безвредно време или безначајне околности фаворизују. Дакле, не зато што је вредно већ зато што су му пошле у сусрет њему погодне околности и уздигле га.

Но, дешава се још чешће и супротно, да оно вредно, значајно и узвишено пропада и нестаје не избијајући на површину јер су га околности потопиле не дозвољавајући му да исплива и покаже се. “Много тога, што је вредело, пропало је, јер се занемарило, а опет много тога, што је безвредно, постало је велико, јер се заузимало за то.” (Грацијан).

С друге стране успешно не мора бити ни паметно, ни лепо ни морално ни вредно ни значајно, ни корисно…, штавише оно може бити и деструктивно. Гасне коморе су биле успешне.

Није, дакле, успех увек знак величине као што ни пропаст није увек знак одсуства величине. Успех и неуспех, величина и одсуство величине су светови за себе који се некад могу сусрести али не морају.

*

239 Мачевалац треба врло пажљиво да бира у шта гледа за време борбе јер оно у шта се загледамо то нам постаје најважније. Ако смо се загледали у безначајно оно нам постаје значајно, ако се нисмо загледали у значајно оно нам постаје безначајно.

Но, управо на том месту најчешће и настају грешке у лоших мачевалаца јер они не бирају за гледање вредне и важне ствари већ најчешће безвредне пошто заборављају да нису ствари вредне па их ми хоћемо већ ми ствари хоћемо па нам зато оне постају вредне.

*

240 Мачевалац у борби, дакле, и човек у животу треба да се труди да влада не само својим телом већ исто тако и толико и својим мислима и осећајима јер ако то не ради они сами могу почети чинити супротно не само његовим циљевима и деловањима већ и њему самом.

*

241 Не јурнути на противника кад се хоће и како се хоће већ кад треба и како треба – по томе се разликује вештина од дивљаштва у мачевању. Самоконтрола и суздржавање је темељ дисциплине, уређености и организованости – система у понашању и деловању а ови почетак разликовања човека од животиње. И као што животиња чини све и одмах како јој налаже инстинкт тако и дивљак чини све што му налаже не само његов инстинкт већ и жеља, а његово гесло је „чинити све што хоћеш и како ти се хоће" – волунтаризам.

Насупрот томе суздржавање и ограничавање – усмеравање и каналисање инстинктивног, рефлексног, чулног, телесног тј. биолошког представља ***култивисање*** (културу) и темељ претварања дивљака у човека јер:"Тамо где почиње самосавладавање почиње човек" (Захар Прилепин)

И као што је умеће суздржавања у задовољству суштина врсног и култивисаног уживања (за разлику од животињског уживања без суздржавања) тако и умеће суздржавања и самоконтроле у свему (које видимо чак и код неких животиња

као што су лавови и тигрови који не нападају одмах ловину већ су научили да се суздржавају и чекају најбољу прилику за напад) је оно што суштина сваког врсног и култивисаног живљења.

Но, поставља се питање: уколико суздржавање, ограничавање и каналисање телесног, биолошког и анималног оно што ствара културу човека – одуховљује га и оплемењује је темељ дисциплине па и вештине у борби шта се дешава уколико мачевалац ову своју организаторску силу самодисциплиновања исто тако и толико не контролише већ је пушта да суверено и апсолутно влада? Долази до надрегулације – претеране регулације и борба тада постаје немогућа јер нестаје место за креативност, импровизацију и слободу, а који су исто толико неопходни у борби и сваком деловању.

Дакле, не само каналисање и суздржавање у телесном и биолошком што је темељ културе већ исто тако и умеће каналисања и суздржавања и у самој култивацији, њеног духовног и душевног како не би постали тоталитарна па и деструктивна сила представљају темељ сваке више културе, деловања и живљења.

Потпуна афирмација као и потпуна негација анималног у човеку воде исто у дивљаштво као и потпуна афирмација и потпуна негација културног у човеку.

*

Вештина мачевања се може посматрати из бескрајно 242
углова али се и бескрај вештине мачевања може посматрати из само једног угла. Но, када се покуша бескрај вештине мачевања посматрати из бескрајно углова престаје свако посматрање и почиње мачевање.

*

243 У вештини мачевања оружје, опрема, технике, стилови... се смењују и нестају као пролазни у времену. Једино што ,трајно и непролазно, као континуитет повезује све њих су закони - правила вештине која су иста за све епохе, народе, оружја, опреме, стилове - различита по форми али идентична по суштини.

У свему, па и вештини мачевања оно видљиво је увек пролазно а оно невидљиво вечито.

*

244 Као што се у свакодневном животу лепота не јавља само као предметна - лепа слика, леп пејзаж, леп намештај, одећа…, већ и као мање предметна - леп поступак, леп стих, лепа музика…, или као потпуно непредметна и апстрактна – лепа мисао, леп осећај…,тако је и у мачевању.

Мачевалац у својој вештини може да постигне видљиву лепоту телесног покрета али исто тако и лепоту опхођења према противнику, лепоту промишљања и идеја мачевалачких акција као и лепоту осећаја за све то, а који крунише све те лепоте.

*

245 Савршенство у било чему је преоштрен врх а он се најлакше оштети и иступи. Добром мачеваоцу је зато нужно поред знања изврсног, чистог и лепог у вештини да познаје и оно ниско, прљаво и ружно јер постоје и такви противници. Он, дакле, не сме себи да дозволи да га узвишено остави на цедилу и уништи јер оно има у себи поред невиности и чистоте и наивност.

Мачевалац треба да се пуно стара да зна и упозна и прљаве трикове којима ће бити сигурно изложен док својим

противницима прилази блиставо. Он њих не треба да зна као неко ко ће их користити у превари већ као неко ко има искуства за опрезност како њима не би био преварен. То искуство је његов ***златни штит***.

*

246 "По питању части човек не треба никад да буде ситничав и вребати сваку прилику да одмах сваку ситуацију доведе на руб. У односу на безначајне увреде и чиста задиркивања позивати се због преосетљивог поноса на част значи прецењивати сопствену личност, а што не припада природи и особинама културног човека за кога сопствено "ја" никад није нека недодирљива светиња. Овде се јавља, такође, и најнеумеренија охолост и најодвратнија надмености који захтевају за "ја" безусловну неприкосновеност јер онај ко хита да сваку непријатност по њега одмах сузбије по сваку цену и меру мора да има јако лоше мишљење о сопственом достојанству.

Живот човека пречесто доводи у разнолике и смешне ситуације да би сваку своју радњу непрестано стављао на тас части. Човек треба да има и меру толеранције и разумевања пошто и ови учествују у части културна човека. Он се у таквој околности односи са висине, не зрело већ презрело тј. са презрењем." (Артур Шопенхауер, 1851)

*

247 Највећи непријатељ ученика у учењу вештине је ***сујета*** - неспособност да се изађе на крај са властитим неуспехом. Спознаја сопствених граница и несавршенства вређа код таквих ***понос*** јер им указује на њихове слабости. Та неспособност да се изађе на крај са властитим неуспехом је највећи непријатељ ученика у учењу вештине. Они никад

не могу напредовати ни у чему јер пошто се грчевито и самољубиво држе себе и свога неспособни су да се прекораче како би постали други.

Добар мачевалац и врстан човек се одликују по посебном односу према неуспеху. Човек који није самозаљубљени егоцентрик неуспех свога "ја" не види као ударац на понос већ као промашај који боље указује на мету, путоказ и искуство за будуће – експеримент, или као прилику да се нарута себи и на свој рачун направи добар виц.

Кад су једном Едисона питали, поводом једног његовог тегобног проналаска, "како сте се осећали кад сте 1000 пута доживели неуспех"? он им је одговорио: "Ја нисам 1000 пута доживео неуспех већ сам 1000 пута сазнавао шта не функционише."

*

248 Противник који покушава да победи на сваки начин и не бирајући средства, ма какви били ефекти његових акција, не бори се из снаге већ слабости.

Постизати нешто уз поштовање укуса, обзира, племенитости… је израз снаге а постизати нешто како се уме и зна, на сваки начин и по сваку цену – батргајући се, је знак слабости пошто чинити уз меру је увек теже него чинити без мере.

*

249 Почетници у мачевању мисле да је мач оно прво и најважније у учењу вештине. Но, то је заблуда. Мачевање се прво и веома дуго учи ***без мача***. Вештина мачевања треба да ЖУДИ за мачем а не да мач жуди за вештином. Лаик мисли да вештина постоји због мача а заправо је сасвим супротно - мач постоји због вештине.

*

250 Тежити у борби савладати противника по сваку цену, угрожавати га непрестано, на сваком месту и у свим

околностима… Када та *тактика* постане *стратегија* и неумерена страст она не само да почиње да превише исцрпљује и слаби и самог нападача већ и постаје нешто позитивно и добро за противника јер ко мисли да је сваки корак прилика за побеђивање сигурно губи.

*

Легенда о настанку мачевања

У прадавна времена ХЕФЕСТ, хроми, ружни уметник, *251*
један од дванаест Олимпијских божанстава, бог ватре, владалац вулкана и божански ковач, у својим подземним ковачницама, заједно са Киклопима, ковао је боговима и херојима оружје и накит од сребра и злата.

Искре из његове ковачнице је једном украо Јужни ветар и са Олимпа их расуо широм Зорбасовог критског Средоземља. Од сваке искре је настала једна семенка а из сваке семенке израстао је један чемпрес.

То древно, стално зелено, дуговечно, самоникло, витко дрво што као пламен стреми ка небу, а има корење у дубоком подземљу, расте на тлу изобиља али и оскудице, тражи сунце али ствара дубоку сенку. Тврдо је и отпорно а најплодније живи на месту где се грле море и планине – искон са циљем. Аполон је претварајући тужног Кипариса у чемпрес, симбол живота који се стално обнавља посвећен богињама одговорним и за рађање и умирање, заповедио: „Бићеш оличење жалости, туге и плача, али у жалости ти свима пријатељ ћеш бити".

Од чемпреса су прављени први бродови истраживача, трговаца и ратника, лековита и мирисна уља, најбољи ковчези за чување драгоцености и вечни покој.

Једном је неки уморни, проницљиви грчки копљаник, лежећи у сенци велике чемпресове шуме, проматрао осунчане мачолике врхове усмерене у отворено небеско плаветнило како се окретно преплићу и укрштају на даховима топлог јужног ветра. Тако су се смртници досетили првог мача и вештине мачевања.

Ову легенду, која је све до данас била сакривена, донео је на повратку из Хипербореје својим ученицима један учитељ старог мачевања. Чуо је у шуми чемпреса, од бескрајног тиркизног око пучине, једном у подне - кад ништа нема сенку, док је она тихо шумила песму:

Овде расте, између камена и мора,
самоникла шума чемпреса.
Окупана игром бљештаве светлости и тамних сенки,
уздиже се високо и дуговечно,
у дубока отворена плаветнила,
из песме таласа и зрикаваца,
опојних мириса борова,
смокви и сувог морског биља.

*

252 "Недостатак великодушности у победи преполовљује њену лепоту. Борба је добра само ако се поражени поноси својим поразом а победник се не стиди своје победе. (...) Добра победа у побеђеном мора изазвати радост, она мора имати нечег божанског...што не постиђује." (Фридрих Ниче)

*

253 Прави учитељ није онај који тражи од ученика да буде као он или да га превазиђе – буде бољи. Он првенствено

тражи да ученик у вештини буде креативан, инвентиван и **аутентичан** - другачији и различит од њега. Али он не тражи да се ученик разликује само од њега већ и од свих других мачевалаца.

Захтев сваког доброг учитеља је да ученик у вештини буде свој и не чини оно што је модерно, обично и што конфекцијски чине сви или просечна већина. Путеви медиокритета и мајсторства се никад не укрштају.

*

Кључно за одбрану **од бода**. Постоје две линије 254
одбране. Прва је линија док се противник налази далеко - на великој дистанци. Тада се његово сечиво у нападу покушава ухватити трећином при врху. При томе је амплитуда сечива велика, пруженост руке унапред већа, а покрети шаке са гардом мали или никакви.

Како, међутим, противник скраћује дистанцу, или успева да прође нашу прву линију одбране, тако се она претвара у другу линију одбране. Покушава се бранити последњом трећином сечива. Но, то је већ борба за спас. Лакат се враћа више назад а покушаји парирања су са сви ширим покретима наоружане шаке а све ужим покретима врха који треба да остане све усмеренији у тело противника како би се он или сам набо или како би узврат након одбране био једноставно пружање руке са опозицијом.

Вештина и умеће мачеваоца опадају како расте његова потреба за парирањем другом линијом одбране јер то значи да он није успео зауставити противника док напада са даљине већ му је дозволио да му приђе близу и непосредно га угрози. Код одбране од сечења блокови се изводе одмах другом линијом одбране.

*

255 Такмичење није ништа друго до врста завидљивости. Треба завидети неком да би се хтело бити над њим - са њим се над-метати.

ДОБАР сликар не постаје из такмичења са другим сликаром да начини лепшу слику већ из тога што сам није задовољан својом па покушава да створи бољу. ДОБАР песник није онај ко пише песму да би она била боља од песме другог песника већ онај који у бескрај тражи праву реч јер сам није задовољан оном коју има. ДОБАР музичар није онај који тежи да буде бољи од другог музичара већ онај који сам покушава да задовољи своје ухо свирајући савршеније него што свира…

ДОБАР мачевалац не настаје из тежње да се достигне и престигне други мачевалац већ из борбе са собом да се помере границе сопствене вештине.

Човек у коме се не налази МЕРА савршенства уткана у њега самог, ко нема и не осећа у себи оно идеално које га изнутра нагони ка "бољем", већ му треба нешто споља, поређења са другим, досеже увек само безначајно ма на какав трон се попео. *Оно најбоље и савршено сваком измиче ко најбоље и савршено сам нема у себи. Ништа божанско у свету не припада ономе коме божанско не лежи у њему.*

*

256 Треба се бојати пада кад се пада због ниског. Не треба се бојати пада уколико је он због узвишеног. Кад се пада због нечег узвишеног падање је увек лет.

*

Директан напад је увек ризичан не само зато што показује 257
нападача већ и зато што омогућава нападнутом да побегне. Зато добар мачевалац противника никад не напада својом акцијом већ га увек полако и неприметно доводи и приводи својој акцији. Он је као ловац који поставља замку.

Стога вешто изведен напад почиње, слично пауковом, са плетењем мреже своје акције. Она је на почетку (периферији) широка и са великим прорезима како би била тешко уочљива противнику. Затим постаје све гушћа и противнику даје све мање могућности да је мимоиђе а његове радње, јер има све мање слободе покрета за маневар, усмерава ка центру замишљене акције као центру *мреже*.

Напокон, уколико противник не успе да покида мрежу, јер је ***умрежен***, неизбежно доспева у њен центар и нападач финализује своју замисао.

Све мреже увек имају своју периферију и центар, ловце и жртве без обзира да ли су начињене од видљивих струна најлона или невидљивих нити мисли, осећаја или електронике која премрежава сваког трена мрежама читав свет.

*

Као што један исти лек не делује исто на различите 258
болеснике тако и једна иста мачевалачка акција не делује исто на различите противнике. Једни могу реаговати жељено и одлично, други жељено али недовољно, трећи не реагују уопште, четврти реагују потпуно нежељено, пети хаотично и неочекивано…

Ову чињеницу, међутим, многи мачеваоци често погрешно и површно разумеју па акцију која се показала неделотворном у неком случају олако престају користити уопште. Но, ако се тако чини убрзо се више ништа неће

чинити пошто је свака акција у одређеним околностима и под одређеним условима је неделотворна.

Било која мачевалачка акција, као и лек, се не сме користити „на слепо“ већ тек после провоцирања, испитивања и припреме противника. На овај начин се сазнаје да ли је противник сензитиван на њу али и колико и како је сензитиван како би се на основу тога она могла по форми, амплитуди, брзини, снази и ритму прилагодити њему.

На чињеницу да једна иста мачевалачка акција на различите противнике делује различито, па различито и резултира, вешт мачевалац реагује, дакле, чињеницом да једна иста мачевалачка акција се може изводити на мноштво различитих начина прилагођених различитим противницима како би донела један исти резултат.

*

259 У мачевању је одувек тражен “идеални покрет”, савршена тајна радња мачем и телом у нападу и одбрани која мачеваоцу мистично пружа **непобедив** стил.

И док су алхемичари трагајући за највишим тајним знањем еликсира бесмртности, камена мудрости или трансмутације олова у злато стварали своје **формуле**, мачеваоци су трагајући за највишим тајним знањем “идеалног покрета” који их штити од сваког напада, а од чијег напада се не може заштити нико, стварали своје **трикове**.

*

260 “Ко мирује, умире. Онај који се креће, жив остаће.” (Ханко Добрингер, 1389) Но, има тренутака у борби када је најбоље суздржавати се од активности - препусти дешавањима да се одвијају сама и без жеље да се у њих умеша. Треба знати не само када је време за деловање већ и време за не деловање

јер многи се спасао баш тако што је стао и у миру сачекао. Ништа мање зла не доноси покрет када је ствари требало пустити да мирују но мировање и нерад када је требало хитно делати. "Доктору треба исто толико знања за прописивање колико и за не прописивање лекова. Замућени извор се неће избистрити ако га дираш. Већ ако га оставиш на миру."

*

Ако мачевалац брани више леву страну ослабиће десну и обратно, ако полаже више у напад ослабиће одбрану и обратно - ако хоће да буде свуда јак свуда ће бити слаб. Али, ако се опусти сасвим, подједнако ослаби све, биће подједнако јак и приправан свуда. То се зове ***храброст.*** *261*

*

262

"Не смерај на видљиво него
на невидљиво, јер видљиво
је пролазно а невидљиво је
вечно." (Св. Павле, посланица
Коринћанима)

Већина модерних људи се данас бави мачевалачком (или било којом другом) вештином избегавајући да се при томе баве и са невидљивим, унутрашњим, духовним у њима одбацујући то као сувишну "мистификацију, "ирационализам", "спиритуализам", "езотерију" и "окултизам".

Но, они тиме не само да сакате и кржљаве и себе и своју вештину јер неће да знају "...о многим стварима између неба и земље, о којима наша школска памет не може ни да сања" (Шекспир, Хамлет) већ чине управо оно од чега највише зазиру - упадају у најгору ***херметичност***, ирационализам и ***опскурност***.

Наиме, потпуна усмереност само на пуко ***техничко*** и ***технолошко***, приземну практичност, спољашње, физичко, опипљиво, видљиво и мерљиво у животу и вештинама којима се човек бави, није ништа друго до **култ идолатрије** "нулте свести" - обожавање бесвесног, несвесног, немислећег, безосећајног, механичког, рефлексног и инстинктивног - живот у најдубљем ирационализму *материјалистичког мистицизма*.

Нико уз такву врсту "помрачености ума" и не знање о невидљивом али постојећем не може остварити мајсторство и перфекцију у било чему, па ни у мачевању, јер коме је важнија спољашња појава од њеног унутрашњег принципа, видљиво од ***идеје***, радња од њене суштине и смисла... слеп је не само за једну половину себе и тога чиме се бави већ и за ***идеалитет*** - тежњу идеалном и савршеном у свом делању.

Неко ко изводи брилијантан покрет мачем, гудалом по виолини, четкицом по платну, ногом у плесу... не чини га само телом већ и са своје две преостале трећине: мишљењем и осећањем. Човек је зато увек ***више*** од своје физичке природе и то "више" од његовог анималног и телесног мора бити и јесте суштински и доминантни део његовог живота па и његове дефиниције.

С тим у вези **Никола Тесла,** генијални *практичар* и *проналазач* је 1919. године написао: *"Вера у њих (психичке и духовне феномене) је природни резултат интелектуалног развоја човека. (...) Сви морамо имати неку идеју и идеално које ће управљати нашим понашањем и духовно нас задовољавати, и није важно да ли је то вероисповест, уметност, наука или нешто сасвим друго, све док делује као* ***нематеријална*** *сила."*

*

263 Када је човек млад и пун енергије презире финесе и не примећује их. Он не види нијансе и креће се у крајностима.

Млади знају само за ДА и НЕ. Тако младост све добро искривотвори и поједностави како би максимално могла изразити своју снагу. Али наступају разочарања због овог слепила, опада енергија и човек бива све умеренији па види све више финесе. Исто је и са младим цивилизацијама, културама, покретима… Сви они с почетка све виде у крајностима да би тек са сазревањем дошли до рафинираности и префињености.

Зато у учењу било које вештине, па и мачевања, се почиње са крупним, најгрубљим, најјаснијим, најједноставнијим. Почетник, дакле, у оном што чини за време борбе и вежбе треба све гледати најгрубље - кроз супротности и крајности. Тек касније, кад се ученик раскрили са једног краја на други и обухвати све те напетости једном целином, он у учењу, вежби и борби може гледати прелазе, деликатно, ситно, финесе, разлике. То је уједно и онај најплоднији и најзначајнији део вештине јер највише снаге захтева поглед који види у прелазима супротности и крајности, где су финесе и разлике један пол супротности а крајности други, супротни пол.

У првој фази, дакле, ученик учи о значају крупног а безначајности ситног. Уколико покуша да се као почетник и незрео бави финесама ништа неће постићи као ни мачевалац који је зрео а измакло му је знање целине.

У другој фази учи о значају финесе и ситног а безначајности крупног.

У трећој фази ће спознати значај и крупног и ситног али ће спознати и безначај и једног и другог ако сам не сазрева.

*

Противник се савладава из противника а не против противника. **264**

*

265 Тамо где мачевалац хоће да има апсолутну слободу чињења - апсолутну доминацију над дешавањем у борби он ће неизбежно постати апсолутни роб ситуације. Док год владаш неким или нечим та владавина захтева од тебе, тражи, обузима те – ***заробљава*** свим оним што треба да чиниш како би је одржао. Ти тако и тада постајеш роб сопствене владавине.

Свака моћ и контрола над противником, свака победа и независност које треба одржати уједно су, дакле, истовремено и неминовно све супротно од онога чему тежиш: извор твоје немоћи, зависности, слабљења и пораза.

Тамо, дакле, где се и у свакодневном животу протежира "апсолутна слобода" потајно се утемељују услови за апсолутно ропство и потчињавање живота некој тиранији.

*

266 Не коцкај се. Можеш погодити противника и ван правила вештине али само случајно а не због свог умећа и врсности. Не очекуј да ти се добра срећа више пута осмехује јер са бројем суманутих акција расте и облак несреће. "Никог срећа не може предуго носити на раменима".

*

267 ***Проживљавајући и мислимо. Уз сваку мисао је, дакле, срастао и неки тренутак живота и протицање крви…***

Иза сваке мисли која погађа, зато, као после поготка мачем, увек долази буђење проживљеног, и крварење… док се она рађа, обликује и записује.

*

268 Non ex quovis ligno fit Mercurius – Не може се од сваког дрвета истесати Меркур. Само једна четвртина за-

слуга у учењу било које вештине, па и мачевања, припада учитељу - томе **код кога** и **где се учи**. Остале три четвртине заслуга припадају увек ученику: **какав је рођен** тај ко учи, **каквим га је начинило** тло на коме је растао, и шта је сам начинио и чини са собом - **како учи** и **колико** учи.

Код једног ученика његово урођено је најутицајније, код другог то је средина у којој је растао, код трећег његов сопствени рад, код четвртог деловање учитеља, код петог два фактора у једној комбинацији, код шестог два или три фактора у другој комбинацији...

Није, дакле, од значаја само да ли неко долази као глина, камен, дрво, метал, стакло, папир, пластика..., смеће, па учитељ треба да му прилази као вајар, клесар, дрводеља, ковач, стаклар..., смећар, већ је и од значаја каква је та глина, камен, дрво, метал, стакло, папир..., да ли се може обликовати, да ли се ***хоће*** обликовати.

И као што ниједан скулптор не може оживети камен, ниједан вајар глину, дрводеља дрво, стаклар стакло, ковач метал...ако ови немају у себи већ заробљен живот тако и свако ко мисли да учитељ од било ког ученика увек може начинити мајстора вештине очекује немогуће јер нико не треба да очекује чудо ако сам није чудесан.

*

Ако противник у одбрани има више тактичких могућ- *269*
ности него ти као нападач, чекај и не нападај. Ако противник у одбрани има мање тактичких могућности него ти као нападач, нападај. Ако противник у одбрани има исти број тактичких могућности као и ти нападач, комбинуј нападање и чекање. Ако противник у нападу има више тактичких могућности него ти који се браниш, брани се чекајући. Ако противник у нападу има више тактичких могућности

него ти који се браниш, брани се чекајући. Ако противник у нападу има мање тактичких могућности него ти који се браниш, брани се нападајући. Ако противник у нападу има исто тактичких могућности као ти који се браниш, брани се комбиновањем чекања и напада.

*

270 Постоје мачеваоци, ја их зовем „принчеви“ који за своје главне вредности у борби имају обзирност, лепоту, толеранцију, витештво, кодекс, поштење, правичност… - *али само као оно што од противника захтевају и очекују за себе* а противнику то ни по коју цену не пружају.

Исто тако постоје цивилизације и народи у којима су највише вредности једнакост, слобода, правда, толеранција, равноправност, богатство, истина, просперитет, хуманост… - али само за себе!

Но, та хипокризија и лицемерство нису толико последица слепе саможивости колико ***несигурности*** у сопствене снаге, ***страха*** и свести о суштинској ***слабости*** и ***инфериорности*** због којих не смеју себи дозволити луксуз да не играју ***прљаво.*** Њих због тога никако и нипошто не треба осуђивати, већ култивисати, васпитавати и оплемењивати.

*

271 Један исти покрет тела и оружја мачеваоца у разним тренуцима и под разним околностима значи увек нешто различито. Једну мисао, реч, осећај или поступак некога можемо правилно разумети и добро видети тек ако их гледамо у целини свих његових мисли, осећаја и речи, као и под околностима у којима је та мисао, реч, осећај или поступак исказан. Једна иста мисао, реч или осећај код разних људи увек значи различито. Чак и код једног истог

човека у разним тренуцима и околностима једна иста мисао, реч, осећај или поступак нису исто и не значе исто.

Но, постоје и околности у којима није тако већ баш супротно. Ако је човек обузет и опседнут нечим, ако га чврсто држи нека страст, ако је врео... тада свака мисао, сваки осећај, поступак или реч, ма колико били различити, чак и супротни, имају исто високу температуру и увек су врели - стално значе једно и само једно исто, оно чиме је човек обузет и у шта се у том тренутку претворило цело његово постојање.

Дакле, постоје и околности у којима сваки, па и најразноврснији покрети тела и оружја мачеваоца увек значе једно исто.

*

272 Једна трећина спорост, једна трећина умереност и једна трећина муњевитост чине савршену целину брзине покрета у мачевању.

*

273 Свака струка има своје специфичности. И као што се уметност разликује од науке или религије, здравство од школства или политике, војска од пољопривреде или грађевине… тако се разликује и уметник од научника или свештеника, лекар од учитеља или политичара, војник од сељака или зидара… Сваки од њих има не само другачији посао него и етику и угао гледања на свет па и извесну акцентираност и усмереност карактерних особина („професионалну деформацију) која не само да је неопходна за ту струку већ и њен производ.

На исти начин и свака вештина, па и мачевалачка, захтева од људи који се њоме баве извесну посебну етику, психологију, карактер… као што и у оквиру сваке од ових

вештина, па и мачевалачке, сваки човек и мачевалац понаособ поседује и сам сопствену, појединачну етику, психологију, карактер, вредносни поглед на свет и живот, а у складу са тиме какав је рођен, где и како је растао.

Но, као што се у сваком појединачном уметничком делу, ма ком правцу припадало, увек налази и целина уметности са свим уметничким правцима, и као што су све струке, и поред свих различитости, ипак, на мноштво начина повезане у извесну истоветност јединством света у коме се налазе, тако су и најразличитије појединачне етике и психологије појединачних мачевалаца само варијације једне исте мачевалачке етике и психологије а различите етике и психологије људи различитих професија само акценти и варијације опште људске психологије и етике.

Свака струка и вештина је фрагмент свих струка и вештина, сваки човек је фрагмент свих људи ("У свима нама има све" - Владета Јеротић) или како је то Толстој написао: "Сваки човек носи у себи заметке свих људских особина и показује понекад једне, понекад друге..."

*

274 Главно знање у учењу вештине мачевања се не налази у формама покрета нити инструкцијама за њихово извођење - ономе што се види у књигама, већ у методама и техникама њиховог засебног и везаног савладавања, увежбавања и практичне примене у учењу и борби. Другим речима тајна није толико у изгледу радње колико у педагогији, не у активности мачем већ у активности са учеником.

*

275 Постоји извесна визуелна сличност између добре *праве* борбе и *сценске* борбе. Но, та сличност је само спољашња и налази се једино у оном што им је заједничко - лепоти.

Кад у борби сатканој од случаја и неизвесности два мачеваоца почну мачевати ПОВЕЗАНИ мајсторством и осећајем за заједничку ПЕРФЕКЦИЈУ неизбежно се рађа ХАРМОНИЈА.

Тада њихови покрети оружја и тела спонтано почињу да граде правилност, уређеност и СКЛАД а мачевање добија лепоту сценске уметности.

Лепота је неизбежни пратилац како ДОБРЕ *праве* борбе тако и ДОБРЕ *сценске* борбе. Она је неизбежна као што је неизбежан мост између сваке добре уметности и врсног живота.

*

„Само о пролазном ништа да не слушамо! Јер ми смо ту вечнога ради“ (Гете) **276**

Што је нешто веће то је и теже покретно. Кад нешто израсте толико велико да постане непокретно - вечно у времену и простору, постало је ***класика***.

И као што класични језици не служе за свакодневни практични разговор и немају никакву непосредну корисно употребну вредност тако и класично мачевање не служи за убитачну борбу или испразна такмичења већ је израз духа чувања традиције класичних вештина - предања културе које носи завет оплемењивања живота.

Практична бескорисност и неупотребљивост било чега класичног је његова највећа вредност јер све што је употребљиво пролазно је, а пролазно – „оно што не може патинирати, то мора пропасти“ (Шпенглер).

*

276a И док је код варвара мачевање, као и све друго, само скуп телесних, техничких и практично корисних радњи алатком за сечење и бодење, дакле нешто чисто ***profanum*** (приземно, банално, тривијално, овострано...) код мачевалаца са културом то је вештина која садржи и друге димензије: усавршава телесно, духовно и душевно, дисциплинује, гради осећај за етику, хармонију, лепоту и перфекцију, култивише и оплемењује - садржи у себи ***sacrum*** (духовно, вредносно, узвишено, божанствено...).

И као што у архитектури готички или потковичасти лук немају за циљ само да носи грађевину већ и ***лепоту*** тако и оно што култивисан мачевалац чини у борби и човек у животу нема једино и увек своју сврху у практичном и корисном већ и у племенитом, лепом, изврсном, узвишеном…, а често управо и једино има сврху само у обележавању и изражавању те најдубље суштине људскости – слободе.

*

277 Амор је погодио Аполона златном стрелом љубави и он се лудо заљубио у нимфу Дафне. Амор је, међутим, пре тога и много раније погодио и Дафне стрелом са оловним врхом због чије хладноће је нимфа одбацивала сваки покушај било ког мушкарца да јој се приближи.

Аполон је прогањао Дафне и када ју је најзад ухватио она се претворила у ловорово дрво. *Разочараном* богу је само преостало да ловоровим венцем окити главу. Ловоров венац заправо није, како се то обично мисли, симбол победе већ знак губитка који неизбежно прати сваку победу, пораза који је сенка сваког тријумфа.

*

Пре него што укрсте два мача, мајстори мачевања *278*
увек укрсте две **идеје**. Но, да би се мачевало на овакав, најсавршенији начин - у глави, да би борба **духом** претходила борби телом, нужно је вештину претворити у појмове и термине - мач заменити речима и мислима а мачевање језиком и промишљањем.

*

Добро и зло у вештини мачевања и животу учествују не *279*
само као знани већ и као не знани. Вазда тако можемо наићи на зло за које не знамо да нас је снашло као и добро за које не знамо да нам је дошло. Исто тако често наилазимо на добро или зло за које ни не знамо да нас напушта или да нас је већ одавно напустило.

*

Мачевалац може мачевати веома ризично у мноштву *280*
својих корака и потеза али само један корак и потез који је кључан да изведе како треба и сигурно и тако да у борби не страда. Но, може се догодити и сасвим супротно: да све време у мноштву покрета чини правилно и како треба не ризикујући ништа а да само у једном једином покрету у тренутку који је најкобнији учини само један ризик и да га он кошта главе као да је све време ризиковао. Паметан човек зна када се може ризиковати и у томе се разликује од будале.

*

У борби никад не јури за оним што ти треба да би *281*
победио, јер тада ће противник то склањати и скривати од тебе, пошто је јасно да ти нико неће пружити оно чему придајеш толику вредност.

Понашај се супротно. Не обраћај пажњу на оно до чега ти је у борби највише стало и скривај то. Тада ће ти противник сам понудити оно што ти треба јер ће сматрати да ти није од значаја.

Исто је и у животу где срећа бежи пред оним ко трчи за њом а трчи за оним ко јој је окренуо леђа и пошао другим путем.

*

282 Једном мачеваоцу се свиђа једна изврсна школа, другом мачеваоцу се, напротив, више свиђа друга. Но, уколико су они мудри неће спорити ни један изврсност и лепоту оне друге због свог избора јер другост једној лепоти не мора бити ружноћа већ другачија лепота. Будала би био онај ко зато што му је лепши Бетовен од Моцарта отписује Моцарту вредност и лепоту. Но, ако је питање избора лепота питање укуса о „којима се не расправља" питање избора између лепог и ружног у вештини и животу је увек питање за расправу јер ако се о укусима не расправља о ***безукусу*** се мора расправљати.

Уколико је, дакле, питање лепоте чина, лепоте понашања, односа, говора, размишљања, писања, живљења…, мачевања, круцијално питање оплемењивања, култивисања и васпитавања човека јер „лепота ће спасити свет" (Достојевски), тада су питања, испитивања и просуђивања укуса и безукуса за човека који не жели бити дивљак највећа и најважнија питања а расправе о томе једине и најбитније расправе.

*

283 Мајсторско мачевање происходи само из ***иницијативе***. Имати иницијативу у мачевању значи бити узрок и диктирати догађања - *присиљавати* противника на непрестано реаговање. Дакле, не онај мачевалац који се ослања на случај,

спонтаност и сналажљивост у *сада* већ онај који у борби дела ***у напред***, види и креира последице - планира и има иницијативу, одређује исход борбе.

Као што се највећи број кључних догађаја у свету и историји не дешавају спонтано и случајно (Наполеон није пошао у шетњу вртом па се случајно нашао са војском испред Москве) већ велики играчи пројектују и креирају деценијама и вековима у напред потезе на великој шаховској табли света покушавајући да стратегијом надиграју и предупреде случај или противникове накане, тако и добар мачевалац увек тежи да што више креира борбу у напред и буде узрок и субјекат догађаја пре него што се они њему без његове воље догоде.

Свако ко из лењости, наивности, лакомислености или глупости неће да планира, креира и бави се догађајима пре него се десе неизбежно постаје објекат тих догађаја кад се десе јер увек оно чиме се ми не бавимо почиње кад-тад да се бави нама.

Но, иако противнику не треба дозволити иницијативу, јер само тада се ситуација држи у рукама, пожељно је у извесним периферним и споредним стварима (акцијама) допустити му иницијативу док оне централне, за које иначе треба деловати незаинтересовано никако не испуштати. То се чини када је циљ противника увући у клопку прецењивања себе и када му пружамо све време неку иницијативу како би на крају ми дали завршну реч.

*

„Нема те апсурдне мисли коју људи неће олако прихватити чим нам пође за руком да их убедимо да је она опште прихваћена. Признавање опште прихваћеног мишљења је постало обавеза како се неко не би оптужио да је непослушан јер се буни против свих, или да је свезналица

284

која жели да буде паметнија од осталог света. Већина је тако потпуно неспособна да оформи сопствено мишљење и пуки је одјек туђег па код оног ко другачије мисли, она не мрзи толико туђе мишљење, за које се неко самостално определио, колико смелост да сам просуђује.“ (Артур Шопенхауер) Но, ако ствари тако стоје, шта још вреди глас већине у одлучивању о битним стварима?“

*

285 И док математика као „наука о правилностима” (Лин Стин) може успешно пратити кретање и радње једног мачеваоца јер у њима има правилности (ритам, интензитет, амплитуда) она то више не може када се његове радње почну укрштати са радњама противника. У судару две правилности настаје неправилност јер једна правилност прекида и нарушава другу па математици преостаје само хаос вероватноће.

Зато од одређеног тренутка, ма колико се мачевалачка вештина темељила на рационалном савладавању и увежбавању, она у примени постаје непрорачуњива, ирационална и неизвесна јер „Никакве извесности нема где се не може применити нека од математичких наука...” (Леонардо да Винчи).

Међутим, ако два мачеваоца почну водити борбу са циљем лепоте тада њихове акције и радње успостављају хармонију у којој се правилности више не прекидају и нарушавају већ сарађују, преузимају и смењују. То је као када две различите мелодије престану да стварају дисонанцу јер је композитор успео да их споји и хармонизује у једно сазвучје. Тек кад борба два мачеваоца постане уметност вештина проговара језиком духа – математике.

*

286 Један исти човек чини све што чини. Зато сваки покрет, гард, став, акција, једног мачеваоца разоткрива његов карактер јер какав је један човек увек нескривено показује и његово тело.

Онако како се неко креће у ставу, какав му је став док мачује, како мачује, тако и живи јер начин на који неко стоји и корача у борби он стоји и корача кроз живот – тако и никако другачије. Кад један мачевалац стане пред оштрооког противника и начини први корак, он је одмах - наг!

*

287 Почело се писати са три прста, наставило прекуцавати са два, а сада се кликће једним. Биће добро ако се с једним и заврши ако на крају, тај један опет не буде палац. (Матија Бећковић)

*

288 Противниковим најјачим акцијама никада не супротстављај своје најјаче акције као контраоружје већ његове главне снаге упосли са неким својим слабијим, како би своје главне употребио на тачкама и у тренутку где је он ослабио.

Тада си у предности пошто твоја снажна акција ће бити спремна а његова ослабљена. Дакле, не ићи слабијим на јаче већ слабијим везивати јаче.

*

289 Зато што свака вештина израста из живота, па га садржава и одражава и у себи, **начин на који један човек мачује или било шта друго чини није ништа друго до пројекција начина на који живи.**

Тако грубо, сирово и препуно снаге и варварства мачевање средњег века у коме побеђује најтежи мач, најдебљи оклоп

и најагресивнији мачевалац снагом ударца одражава владавину голе силе у друштвеном животу и политици тога времена.

Затим окретно, покретљиво, лукаво, истраживачко, прагматично, ефикасно, препуно трикова и превара мачевање рапиром ренесансе у коме се скидају оклопи и мачује слободно одражава владавину, истраживача, путника, лукавих и преварних државника, империјалних држава, макијавелистичких политичара, војсковођа и прагматичних и економичних трговаца и банкара.

Мачевање новог века, у коме мач полако нестаје пред налетом барута и постаје украсни део одела, постаје дворско-грађанска разбибрига и занимација попут лова, билијара или плеса. Ту побеђује техника, виртуозност, интелект, машта и артизам који одражава владавину технике, прецизности, брзине, елеганције, науке, рационализма, уметности, углађености, стилизације и формализма у свим областима живота тог времена.

Индикативно је, у том смислу - пошто дух мачевања је огледало духа времена, да савремено спортско мачевање нема тенденцију даљег обликовања у правцу још веће интелектуализација и одуховљења вештине (што је за очекивање јер су спортски мачеви постали још лакши и покретљивији од најлакших бојевих, а заштитна опрема готово савршена, а што је донекле и било случај до 80-тих година 20. века) већ се дешава управо супротно: у њему све више доминира минималистичка једноставност и сведеност до простоте, фабричка унифицираност, инстинкт, снага, брзина, издржљивост, насиље, рефлекс, адреналин, немаштовитост, махнитост, страст, ирационалност..., као у средњем веку, па чак и дивљаштво у понашању које је готово незаобилазно на савременим мачевалачким такмичењима.

Може се са сигурношћу рећи да то што тактика и техника мачевања једног времена прати увек и дух те епохе је индикатор да техника модерног мачевања указује на карактер времена које увелико надолази и све више се распростире над свим областима живота савременог човека – времена бездуховности и варваризма само у једној новој форми: хипертехнолошког неоварваризма. Суманути и самоубилачки начин савременог хипермодерног спортског мачевања, тако, нужно припада суманутој цивилизацији на рубу самоуништења, њен је певач и песма.

*

290 Ако борба постане груба треба знати да има само две варијанте: бити или грубљи или бити апсолутно мек, или ове крајности употребљавати напоредо. Држати се овде средине (ни мек ни груб) је најгора тактика.

*

291 Док год нешто радиш да би себи и другима доказао да си први и најбољи - док си ТИ сунце око којег се врти то што чиниш а не ТО што чиниш сунце око којег се вртиш ти, оно највредније ће ти измицати јер за свој циљ немаш ТО чиме се бавиш већ СЕБЕ самог.

Зато увек више цени мачеваоца који те позива на мачевање од онога који те позива на надметање јер у срцу првог је вештина и жеља за лепотом а у срцу другог је он сам и жеља за истицањем - његова лична неиспуњеност и празнина.

*

292 Сваки мачевалац који почне да побеђује - а то му је основни циљ, пада сигурно у осећај самозадовољства, са једне стране, и уживања у понижавању противника са друге стране. Ово је двоструко кобно у сваком смислу.

Победник је, зато, увек као напети лук. Његова победа разапиње између узохољења и таштине са једне стране и ароганције и злобе са друге стране, и тај лук напиње јаче уколико је победа већа а све док се у њему не сломи оно људско. Свака победа увек убија, побеђеног на почетку а победника на крају. У борби, зато, не тежи да *победиш* један свет већ да *створиш* један свет.

*

293 Кад ти у борби понестане снаге понашај се тако као да ти се не жури.

*

294 Као што младима време протиче спорије јер пред собом имају дуг живот, тако и младим ученицима час траје дуже а борба бескрајно.... Зато су нестрпљиви и убрзо их хвата досада па почињу елементе вештине прескакати. Зато они и живе и мачују брже али површније. Код старих мачевалаца све је супротно. Код њих време протиче брзо због чега хоће да живе и мачују спорије па и у једном и другом постижу дубину.

Из тог разлога не протиче једна година учења вештине исто ученику од 10 година и ученику од 20 или 40 година, иако уче исто. Учитељ зато мора учити и водити ученика у складу са његовим узрастом – доживљавањем вештине, иначе је овај никад не сустиже или је престиже па постаје презрео и прерано пропада.

Исто је и са животом. Човек који не живи живот у складу са протицањем сопственог времена или живот не може да достигне и остаје незрео па прерано отпада, или га престиже и постаје презрео па прерано пропада.

*

Мачевалац у савладавању своје вештине треба као прво да стекне ***мирну савест***! У ту сврху најбоље је у сваком тренутку држати се гесла чувеног холандског сликара Ван Ајка: **„ALC IXH XAN“** (Радим увек најбоље што могу). 295

Мачевалац, као и сваки човек понаособ у животу, дакле, треба у оном што чини у сваком тренутку од себе да даје све и највише а шта ће из тог напора произаћи с обзиром на околности које не зависе од њега - то не треба да га се тиче јер оно што превазилази наше моћи превазилази и нашу савест.

*

“Највећи део сваке победе се састоји у строгој дисциплини. Она обезбеђује успех чак и када нестане храброст, или наступи расуло и изгуби се глава. Тада дисциплина по себи надокнађује све ове пропусте. Не треба никако заборавити да су немар и леност први и основни путеви за слабљење сваке дисциплине, а све супротно њима основ на коме се она гради. Нема сумње да је диваљ и неорганизован борац слабији од плашљивог а организованог, јер ред код људи разгони страх, а неред умањује значај жестине. Зато је дисциплина један од темеља сваке борбене вештине. Она може у борби увек више постићи од жестине.” (Николо Макијавели) 296

Откуд, међутим, данас тако пуно “опуштености” и лењости а мало дисциплине и перфекције? То је последица **болести воље.** Она је постала слаба, млитава, апатична, мекана и безвољна јер више је не покреће нека једна велика страст већ је привлачи бескрај безначајних задовољстава. Тада врт људског тела и духа у коме је “воља једини баштован” неизбежно пропада и закоровљује се.

Немар, леност и уживање су први и основни узроци слабљења сваке дисциплине а све супротно њима основ на

коме се она с почетка или изнова гради. Поставити, дакле, пред собом циљ и држати га се постојано и упорно значи из једног изградити осовину своје чврстине. Без ове воље и постојаности човек је као брод без кормилара, као мач без чврсте оштрице - он се повија, бацака и не стиже никуд.

"Од свих душа најслабије су оне, чија воља не следи ставове у складу са којима је она одлучила да проводи свој живот већ допушта да је непрекидно одвлаче тренутне страсти. Ове, пак, будући често супротне једне другима, повлаче је к себи, час једна, час друга, и док је користе за борбу против ње саме, доводе душу у најбедније могуће стање." (Декарт)

*

297 Значајна достигнућа прошлости су златни ланац који се простире кроз миленијуме преко садашњости у будућност.. Оно **вредно** и значајно протеклих времена заувек је живо јер што је једном било у стању да узвишено влада и испуни вредношћу живот и човека остаје трајно присутно да би, само на нов начин, стварало изнова у вечност свако ново време.

*

298 У мачевању сваком покрету може следити одговарајући противпокрет који његово дејство поништава. Мачевалац, зато, ако тежи апсолутној сигурности у нападу на њу не може рачунати јер и противник чини нешто што се односи на апсолутну сигурност или у одбрани или противнападу.

Ко хоће да мачује са идејом потпуне сигурности не би смео учинити, дакле, ниједан покрет, можда чак ни то...Тај најбоље да и не улази у борбу. Сигурност је, дакле, потребна али она није све нити се у њој налази све. Сигурност није решење једначине мачевања већ само део њеног решења.

Сигурност исто тако није најважнија ствар ни у животу. Човек који хоће да живи само и једино сигурно неће никад почети живети као што и мачевалац неће никада почети мачевати.

Ништа велико ни у чему никад није постигнуто без неизвесности и ризика - храбрости, срца и „муда“ за њих.

*

299 Ако покушаваш да нанесеш погодак мачем са велике („сигурне“) удаљености тада је немогуће довољно поуздано контролисати противниково оружје који је такође на подједнако “сигурној” удаљености.

На таквој дистанци обе стране су током покушаја напада подједнако угрожене од врхова игром случаја.

Мудро вођена борба има ***увод*** који се изводи са безбедне дистанце ван контакта оружја, ***развој*** на обострано ризичној дистанци контакта првих трећина сечива и ***финале*** на скраћеној дистанци у којој је нечији врх мача склоњен у страну.

Нема поузданог и безбедног поготка мачем без умећа и срчаности да се противнику приђе ближе од дужине његовог сечива и осети његов дах.

*

300 Уживати у губитку. Довољно врстан мачевалац је увек и довољно снажан да може уживати у свом губитку. То је задовољство његове моћи да се луксузира. Он је као човек који је довољно богат да може у коцки губити новац а да то не осети као губитак већ као уживање у губитку.

Величина царства се мери по томе колико штете може себи дозволити а да не пропадне већ да га тај луксуз ојача и украси његову моћ.

*

301 Није толико битна победа колико начин на који се побеђује јер начин на који побеђујеш увек доноси са твојом победом и пресуду њој. Постоји пуно победа које су извојеване на такав начин да их њихова подлост неминовно кад-тад окреће сама против себе.

Из тог разлога добар мачевалац у борби не размишља о победи и поразу већ о начину на који ће победити или бити поражен. Као што је од живљења важнији начин на који се живи јер човековом животу не припада лик стоке или звери већ људскости тако је и правим ратницима од победе и пораза важније је да ли су победили или изгубили као хероји или као стока и звери.

Сваки Спартанац се зато у бици бојао више победе која је ниска него пораза који је херојски, зато су атинске мајке своје синове у рат испраћале са речима: "Врати се само са штитом или на штиту."

*

302 „Истрајност није достојна ни похвале ни покуде…" (Ларошфуко) Кад се нешто започне не ићи до краја значи погрешити. Но, ако је то што је започето погрешно ићи до краја значи погрешити. Мудрост је, дакле, и одустати а не само бити упоран. Постоје, наиме, и околности када треба одустати од својих делања и планова јер упорност чини већу штети. Наставити тако даље у том случају значи бити жртва сопствене сујете.

Храброст и памет, дакле, нису потребни само за напредовање већ и одступање јер пут напред садржи све правце - па и у пропаст.

Мачевалац зато не треба да има само способност да планира, он исто тако треба да има способност и да, ако је

то потребно, у правом тренутку одступи од свог плана и не држи га се тврдоглаво и сујетно јер истрајност која гледа и кривудајући се прилагођава док иде ка циљу назива се упорност а истрајност која је слепа и неприлагодљива док иде ка циљу назива се тврдоглавост.

Но, овде, управо на овом месту се најчешће и чини грешка. Наиме, многи нешто започну и одустану јер виде грешку али не примећују да то што је започето је добро али пут ка њему није исправан. Тада треба одустати од пута али не и од изабраног циља и наставити упорно кретање другим путем.

*

303 Што је мачевалац супериорнији он је у борби попустљивији и мекши са противником јер борбу не види као притисак озбиљне неизвесности која диктира и спутава већ као игру која ослобађа.

Исто тако и у свакодневном животу што више расте *истинска* и *права* моћ неког човека он парадоксално постаје слабији попустљивији према другим људима.

Зато што, дакле, апсолутна моћ претпоставља савршену самилост и милосрђе знак сваке праве моћи у свему увек је широкогрудост.

*

304 Постоје мачеваоци који теже да се баве једино вештином самом, њеним учењем, увежбавањем и усавршавањем док себе запостављају и на бављење собом не обраћају никакву пажњу. Они мачевању прилазе екстравертно. Исто тако постоје мачеваоци који се у вештини теже бавити једино собом самим и култивисањем својих унутрашњих вредности док вештину саму запостављају и на њу не обраћају превише пажње. Они мачевању прилазе интровертно.

Исто тако постоје људи и културе који се неуморно баве спољашњим стварима, њиховим организовањем, уређивањем и гламањем, док своје унутрашње вредности запостављају и упропаштавају падајући у празнину и дивљаштво. С друге стране постоје људи и културе који се неуморно баве култивисањем својих унутрашњих вредности док спољашње не стварају или запостављају и упропаштавају остављајући их да пропадају у корову.

Решење овог проблема, јер једино подједнако развијено унутрашње и спољашње темељ је како врсне вештине тако и врсног живота, није како се то обично мисли у умереност већ екстрему! У временима када су околности такве да су људи у животу и мачеваоци у вештини окренути потпуно спољашњем ваља сасвим претеривати у окренутости унутрашњем јер само тако достиже се равнотежа. У временима када су околности такве да су људи у животу и мачеваоци у вештини окренути потпуно унутрашњем ваља исто претерати у окренутости спољашњем јер опет само тако постиже се мера. У екстремном мера се не постиже умереношћу већ екстремом.

*

305 "Они су се мени смејали јер сам другачији а ја њима јер су сви исти." (Буковски)

*

306 Први степен вештине једног мајстора је да је стекао и поседује своје имитаторе. Други степен његове вештине је да га ти имитатори не успевају имитирати, Трећи и највиши степен вештине једног мајстора је да га више нико ни не покушава имитирати.

*

307 Постоје три врсте мачевалаца: **неуки** - који се боре инстинктивно попут животиња и дивљака, **занатлије** - који су научени вештини и примењују је рутински и технички, и **мајстори** – који вештини прилазе као уметници примењујући научену технику са имагинацијом и креативношћу.

Њима припадају и три начина живота. Првим начином живе људи чији се сав живот своди само на задовољавање својих биолошких потреба и инстинката ("У се, на се и пода се") - људи дивљаштва. Другим начином живе људи чији се сав живот исто своди на задовољавање својих биолошких потреба и инстинката али на технички што савршенији и ефикасније организованији начин – људи цивилизације ("Ролекс" и релакс). Трећим начином живе људи чији је сав живот саткан од тежње да се уздигну изнад свог биолошког и робовања свету нагона и инстинката – људи културе.

*

308 Важан део мачевања је техника - шематика. Али мачевати шематски је најопасније јер то значи мачевати предвидиво. Техника се у мачевању мора примењивати, дакле, тако да она у борби не замењује креативност.

Међутим, да би се постигло право мајсторство у вештини мачевања не треба само да је техника, трезвеност, шематика и занат у служби заноса и креативности већ и да креативност треба да је у служби технике. Само она креативност која иза себе има технику може бити плодна и примењива.

Само заједно, техника и креативност, прескачући једно друго, воде мајсторство некуд јер техника без креативности је импотентна а креативност без технике јалова.

*

309 Хипермодерна савременост је класичну мисаону (дискурзивну, рационалну) културу готово сасвим заменила чулном, визуелном културом гледања. Свет бескраја пиктограма, слика, сличица и екрана на сваком кораку је свет доминације гледања над мишљењем, пасивног и прималачког над маштовитим, креативним и стваралачким.

То је велика препрека сваком добром мачевању јер мачевалац који у борби замени *однос* - све телесне, духовне и душевне везе које постоје између њега и противника са пуком *разменом* визуелних информација - противнику прилази као камера, губи борбу јер мачује осакаћено, осиромашено и механички.

Добар мачевалац у борби треба гледање спољa да уравнотежи са гледањем унутра јер мачевалац који више види у себи више види и у противнику испред себе.

*

310 Велика је ствар и умеће победити противника на племенит начин тј. тако да ако ти је он пријатељ и остане пријатељ а ако ти је непријатељ, пријатељем постане. Није циљ само победити већ и противников пораз *позлатити*.

Победа која противника разочарава а не просветљава, пролепшава и узвисује није права победа. Као што је са победом, тако је и са другим: лепотом, истином, племенитошћу, правдом... Уколико било који од њих тријумфује то треба да чини увек на *златни начин* – тако да противника својим светлом придобије себи.

На исти начин постоје и зло и лаж и неправда..., који расту, напредују и успевају само зато што су нашли начине да на леп и златан начин побеђују.

*

Нема човека који у себи не носи и неку супротност своје врлине. Зато сваки мачевалац има неки недостатак који га спречава да достигне савршенство. Тако су неки лењи, други напрасити, трећи нестрпљиви, четврти самољубиви... Понекад то може бити само једна једина ситница која као кап сирћета непрестано квари његово вино. *311*

Но, с тим у вези постоји легенда о неком цару који је имао дијамант али са ружном маном - дубоком природном огреботином. Мајстор је из линије те огреботине извукао дивну стабљику цвета и тако га начинио прелепим.

Свакуману и недостатак коју поседује неки мачевалац у себи или својој вештини а човек у животу не треба трпети нити сакривати већ инвентивно и креативно искористити за неко савршенство.

*

Бити достојан врха је важније него се попети на њега. Само такви на врху остају увек чак и кад се на њега никад не попну, чак и кад са њега сиђу. Они други на њега, чак и кад се попну, на њему нису никад стварно, ту се кратко задрже и нестају као да никад нису ни били. *312*

*

Као што лепотом оплемењен простор оплемењује и човека у њему а лепота одевања, говора, понашања… коју уносимо у свет око нас, улепшава и нас тако и мачевалачка борба оплемењена лепотом оплемењује и мачеваоце. „Без меда пчела мед не прави - мед на меду роди.“ *313*

*

314 Школован мачевалац, уколико је заборавио неколико до бизарности једноставних и тупавих акција имаће доста проблема да савлада почетника који је потпуно невешт. Разлог је једноставан: почетник, јер не зна вештину, у борби мачује најчешће сумануто. Он јуриша својим мачем и телом без памети и знања за последице онога што чини радећи најчешће бизарне ствари које не би чинио никада искусан мачевалац знајући да су оне погубне или малоумне. Пошто искусан мачевалац не очекује да ће ико нормалан чинити себи нешто тако погубно и глупо он је из свог репертоара акција такве давно избацио као сувишне и онда може сваког тренутка бити погођен случајно.

Постоји још један разлог због којег добар мачевалац треба врло опрезно да ступа у борбу са невештим. Свака акција претпоставља да противник уме да реагује на прави начин на оно што му учините. У том смислу свака је акција неизводљива, ма колико брилијантна била, уколико противник не зна шта је прави начин реаговања - ако је слеп за све што му чините. То личи на ситуацију када се прича и најбољи виц некоме ко је туп или нема смисла за хумор.

*

315 У борби никад не подцењуј моћ глупости: своје, противникове или обостране - свака од њих те може у бескрајно варијанти изненадити, колико у корист толико и на штету.

*

316 Највећи број савремених ученика вештине непрестано размишља, у складу са модернистичком идејом о „прогресу" која је данас попримила форму животног аксиома који се не доказује нити сме доводити у питање, само о „напредовању" као једином циљу коме теже.

Но, напредовати се може и у погрешном правцу. На то нам указује чак и један чисто лекарски термин:"болест напредује прогресивно" при чему не треба заборавити да исто тако добро здравље постоји тек без прогреса и напредовања у здрављу.

Паметан мачевалац у борби и мудар човек у животу зато никад не срља слепо напред. Он је спреман у сваком тренутку да иде назад уколико га тај корак води напред као и да никако не ступа напред уколико га тај корак води у назад.

*

317 Не бори се никад мачем против невештог или будале. Њихова глупост и не знање сваког, па и најбољег, повлаче са собом у самоубилачки понор.

Ако можеш игнориши га и пусти да се живот лично постара за њега или га усмери на њему сличног. Увек побеђује само онај мачевалац који зна с ким и када се треба и с ким и када се не треба борити.

*

318 Као што се прави успех у пријатељској мачевалачкој борби не мери постигнутим поенима, супериорношћу или победама већ једино радошћу у мачевању самом тако и прави успех у животу се не мери стеченим богатством, положајем, славом, величином освојене власти и поседовањем моћи већ само оним што може постојати и без свега тога, а што без њега једног губи сваки значај и вредност - радошћу живљења.

*

319 Сувише озбиљности убија живот јер он је непрестани покрет и лепршање, неозбиљни плес мена и поигравање пролазности са свиме, па чак и највреднијим. Сви, па и најозбиљнији догађаји су и привид и скривена лопта што

скаче, чигра што игра, точак што се врти... - дечија играчка. Човек треба цео живот да делом сачува у себи и дете, да се понаша безазлено, невино и неодговорно, са лудошћу, страшћу за игром и поверењем у живот да му неће начинити зло.

Зато, где нема места лудостима живот се гаси јер човек који је изгубио очи детета и дете у себи престао је и да живи јер престао је да буде као живот. Он тада својим умирањем не усмрћује само себе већ и у понор те озбиљне смртне укочености повлачи и делове света и људе око себе.

*

320 Са мачевалачким ставом се започиње, у ставу и за став се бори а кад став је изгубљен све се завршава. Тако је у мачевању – тако је и у свему осталом.

*

321 "Шта? Он иде у назад? Лоше,
Лоше!" - Али, ви га слабо
схватате, ако се на то жалите.
Он иде у назад као свако ко
се спрема да начини велики скок.
Фридрих Ниче

Није важно да ли је нешто ново или старо већ да ли је вредно или безвредно. Зато што је нешто ново није самим тим и боље од старог јер сваки нови корак у времену је корак у свим правцима... не само напред већ и лево, десно, назад, и у провалију.

Мудар мачевалац, зато, свака новотарења пролазних трендова у вештини, а човек у животу, увек промишља мерећи их вагом непролазног јер у свему постоји ***старо*** које

је вечно лепше, вреднији, инспиративније и авангардније од било које тривијалне хипермодерности. Та златна река што протиче кроз сва времена напајајући све недостижним узором и изазовом сваку будућност зове се ***КЛАСИКА.***

*

Дисциплина - врата за улаз у сваки успех. Истрајност - *322*
кључ за врата дисциплине.

*

Пријатељско мачевање са колегом правим мачевима није *323*
за сваког. Такво мачевање тражи од учесника неупоредиво више умећа и способности од мачевања са противником у двобоју јер исти ударац сечивом који противника убија колегу не сме повредити а вештином га мора савладати.

Такав, мајсторски, ударац мачем најтеже је извести јер захтева не само научену технику руковања оружјем већ и умеће самоконтроле које влада над нагоном деструкције. Али такав ударац мачем захтева додатно и оно што је најтеже и најврсније за сваког човека: племенитост и осећај за лепоту. Постићи све то права је вештина коју је модерно доба претворило у реткост а савремено доба затире.

Зато је за већину савремених људи, којима је сувише захтевна права вештина, направљена пригодна и лака замена за класично мачевање: мачевалачка игра - спорт.

*

Као што циљ поморца није само да сачува брод него и да *324*
овај доведе негде тако и циљ живота није само да се живи, већ и животом негде стигне.

*

325 Ми интерпретирамо и тумачимо оно што видимо гледајући противника и процењујући га. Циљ је да наша интерпретација и виђење противника дође до истине о њему. Но, могуће је да нашом погрешном интерпретацијом очиту истину онога што видимо претворимо у заблуду али и обратно да заблуду коју имамо о њему (ако је хтео да нас превари) нашом погрешном интерпретацијом претворимо у истину. Некад је истина просто оно што видимо, то и ништа више, али некад је нешто сасвим друго, скривено или чак супротно...

Слично је и са свакодневним животом. Није довољно да човек буде суочен са истином и чињеницом о нечему, потребно је и да ову истину тумачи и интерпретира на правилан начин јер у противном може запасти у заблуду подједнако као и да му је дата лаж. Без те критичности према ономе што види мачевалац не само у борби већ и у животу биће увек жртва заблуде и манипулације.

*

326 У мачевању постоје радње и акције које су круна и мост са којима мачевалац дохвата све најизврсније, највредније и најлепше у вештини.

Но, у мачевању постоје такође радње и акције које нису такве и не служе томе већ су незаобилазни приступни пут да би се мачевалац попео на тај мост и прешао га. Оне уводе и припремају мачеваоца не само да најизврсније и највредније у вештини досегне већ и да га *види* и *пожели*.

И у свему осталом исто тако постоје људи и дела што човеку дају највредније, најизврсније и најлепше - светлост, али и људи и дела који нису такви јер за задатак имају само да човеку светлуцањем отворе очи и припреме га да ове пожели, досегне и види.

И једни и други људи и дела и у вештинама и свему осталом су неопходни јер као што мачевалац и човек који хоће одмах да дохвате највредније, а да им се пре тога за вредно нису припремиле и отвориле очи, никад до њега не досежу тако до највреднијег не досежу ни мачевалац ни човек који су постали спремни за њега али не ступају на његов мост.

*

Све до чега се допире лако и с угодом безначајно је - *327*
ђаволов поклон. Пут постизања било чега вредног никад није широк, прав, лак и уживалачки. Он кривуда, пун је тежина, препрека и саплитања, води наниже иако се пење или иде навише иако силази, враћа се на почетак..., или је мрачни узани тунел без краја, често странпутица пуна трња која не води никуд...

Но, без обзира какав је пут пред човеком или учеником неке вештине он у ранац за своју душу, дух и тело мора паковати увек пуно оданости, стрпљења и упорности јер на путу којим иде мораће проћи СВЕ путеве.

*

Не чинити исто што чине сви већ бити различит и *328*
оно што изједначава видети као недостатак и изазов за прева[зилажење одувек је био захтев сваког племенитог и аристократског карактера. Мислити, осећати и делати друкчије од општег и обичног - ићи сопственим путем, не "јести" из једне заједничке посуде и само једну "храну", ма каква и од кога она била, значи не само достићи лепо, вредно и узвишено већ и развијати себе и живот.

Том духу СЛОБОДЕ, РАЗЛИЧИТОСТИ и БОГАТСТВА треба тежити и за њега се борити по цену свих притисака,

жртава и осуда како у вештини и уметности живљења тако и у вештини и уметности мачевању.

*

329 Постоји једна стара прича о 12 слепаца који су покушавали да опишу слона. Један који је пипао за сурлу тврдио је да је змијолик, други који је пипао за кљове - да је тврд, трећи што је дохватио леђа - гладак, реп - чупав...

Но, док се сваки од њих упорно држао понаособ своје истине сви су били у свађи и до истине о слону нису дошли. Тек пошто је сваки сам за себе признао да је слепац и кад су се сви заједно окупили и сабрали своја искуства одричући се сваки своје истине створили су слику слона као целине.

Сваки мачевалац и сваки човек у својој вештини и животу види само делове вештине и живота који су му доступни с обзиром на његов ограничени угао гледања везан за то ко је, какав је и где је. Тек мудро, што ће рећи широкогрудо, склапање мноштва делића истине приближава мачеваоца и човека слици целине истине мачевања и живота.

*

330 У животу, па и мачевању није важно да ли губиш или побеђујеш јер не само да се "у истим саоницама увек возе заједно и губитак и добитак" већ и јер кад нешто радиш с љубављу не хајеш за последице.

*

331 Велика је заблуда мислити да ствари у вештини и животу временом што смо бољи и искуснији постају све лакше и једноставније јер и слободе које су освојене са наученим су све веће.

Управо је обратно. Врхунац вештине, као и врхунац живота, у једном тренутку отвара бескрај а тамо где је предмет најразвијенији тамо су и препреке највеће.

Но, та заблуда има једну истину. Успињање у вештини и животу личи на пењање уз велику планину. Што је она виша то је пењање теже и заморније али су и видици лепши и чудеснији а доживљаји узвишенији, радоснији и величанственији.

*

Мачевање без спознаје вештине није вредно мачевања, *332*
„Живот без спознаје живота није вредан живљења.“ (Сократ)

*

Физичка култура и врхунски спорт, иако се преплићу *333*
у зони телесних активности, дубоко су супротстављени. Физичка култура има за задатак *култивацију* тела, његово усавршавање и пре свега психофизичко здравље - дакле тело као *циљ*.

Врхунски спорт, супротно томе, тело гледа као *средство* а циљ му је експлоатација и искоришћавање његовог здравља. И док физичка култура води богаћењу и развоју тела у сврху човека врхунски спорт води његовом исцрпљивању и упропаштавању у сврху похлепних комерцијалних интереса.

*

Онај ко хоће да буде редитељ мора имати драму - онај ко *334*
хоће да влада у борби мора да режира драму.

*

Инспиративна мисао је као птица. Ако је одмах не *335*
ухватиш и задржиш да ти пева она у тренутку, као што је долетела тако и одлети. Некад човек има срећу да она сама

опет долети, или се присети њене музике и певајући је призове.

Али ако она то не жели, а он је заборавио њену песму, одлетеће заувек у неповрат остављајући за собом празнину по којој се само узалудно лута или из њене неизрецивости ствара стих.

Долете у мене песма…,
Зграбих перо да је ухватим.
Али понестало је речи,
И она одлете…

*

336 Као што добар мач није само обично гвожђе него и отелотворен израз духа мајстора који га је начинио тако и покрет мачем у борби није само пука механичка радња вештине него и отелотворење и израз духа, душе и тела мачеваоца који их изводи.

*

337 Нема ничег сасвим поузданог. Због тога нека мачевалац никад не мисли да може засигурно и стално на своју вештину рачунати, него нека држи на уму да увек може неочекивано остати на цедилу. Тако је са мачевањем, тако је и са свиме у животу.

*

338 Постоје мачеваоци који чују брже него што слушају, гледају брже него што виде, мисле брже него што промисле, читају брже него што су прочитали... тј. мачеваоци који нити чују, нити виде, мисле, читају...

Они све чине нестрпљиво и аљкаво, отаљавајући на брзину, без студиозности, посвећења и перфекције

достижући само половично, поједностављено, скраћено, површно и осиромашено - инстант.

Живот је, међутим, сувише кратак да би се трошио на брзину. Како би у мачевању и оном што чиниш **проживео** а не тек трчећи успут само ***до-живео*** неопходно је обуздавање и **успоравање**. Зато кад немаш времена не убрзавај чињење већ се труди да добијеш на времену успоравајући јер мачевалац влада борбом а човек животом само онолико колико је господар сопственог времена.

Одузети противнику време - натерати га да брза темељ је на коме се гради победа а живети на брзину значи пасти у руке ђаволу јер "ђаво је отац брзине".

Успори како би ти чула богатије опажала, успори како би ти дух дубље промишљао, успори како би ти душа шире осећала, успори како би ти тело савршеније деловало – успори како би ти живот и оно што у њему чиниш био пунији, дубљи и лепши.

*

Равноправна борба два равноправна противника, која *339*
треба да покаже који је од њих бољи, нити у спорту нити у правом дуелу није могућа. Тежња нечем таквом је или фарса или утопија. "Поштених", "праведних" и "једнаких" услова било какве борбе нема, никад их није било нити ће их икада бити јер два мачеваоца у борбу никад не ступају "равноправни" већ увек један улази са више нечег у односу на другог јер нема две исте ствари на свету па ни два иста мачеваоца.

Тако, уколико су два мачеваоца иста по вештини нису по тежини, ако су исти по тежини нису исти по увежбаности, ако су по увежбаности нису по памети, ако су исти по памети нису по снази, ако су исти по снази нису исти по урођеној

моторици, ако су по моторици нису по искуству, ако су по искуству нису исти по висини или дужини руке...

Свака победа у било којој борби се, дакле, увек темељи на некој неједнакости и неравноправности јер у борби једнаких нико не би победио пошто једнакост услова гарантује увек и једнакост исхода.

Победа се, стога, јавља само међу неједнаким тј. у борби у којој једна страна од почетка има више шанси од друге пошто има неку предност коју је једино требало реализовати над противником који ову предност нема.

Ако би се, међутим, хипотетички некад и удесио природно немогућ случај да у борбу ступе два *једнака* и *равноправна* противника у равноправним условима, победа једног од њих исто не би показала ко је бољи већ само коме су након одређеног времена више били наклоњени случај и срећа.

Управо је на то мислио Артуро Перес Реверте када је написао: „... Сваки убод флоретом се може спречити одговарајућим супротним покретом. Дакле, двобој између два добро обучена мачеваоца могао би се продужити у бесконачност... Догађа се, међутим, да судбина, која воли да зачини ствари непредвидивим догађајима, завршава одлуком да борба мора имати свој крај, и чини да један од два противника, раније или касније, начини грешку..."

Свака победа, дакле, ма колико изгледала светла и узвишена – јер се темељи на нечијој предности, привилегованости, неравноправном и неправедном, увек и неизбежно је ***невитешка***.

*

340 Не постоји техника апсолутно безбедне борбе. Чим си узео мач у руке предао си се Фортуни.

Постоји само мање ризичан, ризичан и суманут начин мачевања. Први је својствен мудрима, други неуким, трећи будалама и очајницима.

*

341 Као што млади мачеваоци у борби преферирају и ослањају се више на телесно, чулно, инстинктивно, механичко, предметно, снагу… а духовно (тактика, стратегија, интуиција, знање…) им је секундарно тако исто младе и старе цивилизације.

Младе – варварске цивилизације су примарно окренуте материјалном, чулном, инстинктивном, анималном и дивљачком док старе цивилизације су примарно окренуте култури, духовности и хуманитету.

И док се варварске цивилизације, у почетку неорганизоване (једу се међусобно) а касније организоване (заједнички једу друге) темеље се на насиљу, рушењу, компетицији, отимању, пљачки, превари, нападачком, агресивном, експанзионистичком и поробљивачком а највиши степен њихове духовности је научно-трговачки дух шпекулације, малверзације, махинације и калкулације цивилизације културе се примарно темеље на супротном: креативности, стваралаштву, изградњи, кооперацији, сарадњи, хармонији, одбрани, слободи… као примарним вредностима а највиши степен њихове духовности је уметност.

*

342 У руковању правим мачем најважније је знати користити правилно његову тежину. Добро извежбана рука ради увек у складу са природом механике мача а лоше увежбана рука насупрот ње.

Зато у рукама доброг мачеваоца момент инерције замаха сечива се увек сједињује са кретањем његове руке. У том тренутку резонанца и синергија „оживљава“ мач и он почиње сам да води руку мачеваоца исто онолико колико и она води њега.

Не само у мачевању већ и у свему осталом треба бити у складу са вибрацијама постојања и оног чиме се бавимо а не да осцилујемо против њих јер тек кад је откривена тајна оживљавања откривена је и тајна мајсторства.

*

343 Сваки човек је лук разапет између божанског и дијаболичног а људи се разликују по томе колики је распон кракова тога лука тј. колико више или мање дијаболичног и божанског има у њима и по томе да ли стреле које одапињу из њега су усмерене у божанско или дијаболично у њима и око њих.

*

344 Као што добар архитекта није онај који зна да пројектује савршено само један тип кућа тако у добар мачевалац није онај који се извештио да до савршенства изводи само једну акцију.

Разноврсне околности у борби, наиме, сувише често налажу да мачевалац мора разноврсно чинити па уколико се он специјализовао само за једно, ма колико то савршено било, неминовно ће мачевати неприлагођено, дакле, промашено и погрешно.

Но, погрешно је и кад мачевалац покушава да се развије у ширину па учи мноштво акција покушавајући да буде спреман за сваку ситуацију и противника. Такав не може постићи врсност јер не само да нико не може савладати

бескрај могућег већ и кад се у многом хоће бити изврстан нужно се постиже само лоше или просечно.

Добар мачевалац је онај који познаје мноштво акција али уме сваку да у сваком тренутку повеже са оном једном коју је изабрао и изводи је до савршенства.

*

"Постојаност: не онај ко започне, већ ко траје." (Леонардо да Винчи) *345*

*

Тежити да се достигне и постигне што више са што мање је одраз не само лењости већ и наивности, лакомислености и незнања. Економија није наука помоћу које се из ничег или мање ствара нешто или више - то је шпекулација. *346*

Економија је само наука (уколико то хоће бити) о претварању једних вредности у друге са што мање губитака. Закон равнотеже и одржања не дозвољава да се са мало постигне пуно или са пуно достигне мало јер космос не познаје шпекулисање већ само закон који каже да се све мора платити равном мером само је питање у којој валути и на који начин.

Зато је у учењу вештине мачевања или било које друге вештине наивност или глупост шпекулисати са уложеним радом и добицима јер ће резултати тих, као и свих других животних рачуница, независно од оног ко рачуна, увек фатално и неизбежно бити праведни.

Виђа се, међутим, понекад да скоро безначајна вежба или акција захтевају од нас огромна улагања и напоре као и обратно да велике и значајне акције и вежбе постижемо лагано и без напора. Ово увиђање да величина подухвата се не може мерити напором уложеним у њега и да напор

не мора бити пропорционалан вредности онога око чега се напреже, и доводи људе често у заблуду и лажну наду да је ипак могуће добити „бесплатни ручак“.

Такво гледање је, међутим, површно јер заборавља на чињеницу да улагања у нешто не постоје само као видљива, непосредна, тренутна и директна већ и као невидљива, посредна, дуготрајна и индиректна и да је како то каже Стендал: „често потребно двадесет година за успех преко ноћи.“

Заблуда да постоји достизање нечега без улагања постоји, међутим, још у једној форми која је иначе веома распрострањена. „Ручак“ се, наиме, не мора плаћати само авансно – улагањима унапред. Он се може платити и после достигнутог, али се увек једном мора платити. Свој „бесплатни ручак“ мора чак платити и миш у мишоловци.

*

347 У мачевању довести тело у стање мировања не значи довести га у укоченост и беживотност већ у положај највеће могуће покретљивости. Мировати у борби значи бити у равнотежи свих покрета који су сједињену у једну тачку која је непокретна али трепери за покрет у сваком правцу. Добро мирује, дакле, само онај мачевалац чија је непокретност тренутна нулта резултанта највеће покретљивости.

*

348 Није од значаја да ли користиш ову или ону врсту мача, ову или ону врсту мачевања, ову или ону професију - да ли си батлер или крађ..., већ начин, дубина и ширина посвећења томе.

Ако улажеш себе целог да оно што чиниш буде изврсно, изванредно и сјајно тада ћеш и ти и то што чиниш бити такви.

Дакле, јер изврсно зидарство више вреди него лоше лекарство, не оно чиме се бавимо већ оно како се бавимо оним чиме се бавимо дефинише какви јесмо и шта јесмо.

*

Могуће је мачем погодити а не умети мачевати *349*
но немогуће је умети мачевати а не погодити. Први и најважнији циљ у мачевању зато није погађање већ мачевање само – вештина, јер прави погодак је само онај који се рађа из мајсторства а не игре случаја и срећне неукости.

*

Има мачевалаца који у својој вештини теже да буду *350*
апсолутно рационални. Но, код њих се најчешће дешава да ово најразумније, најпрорачунатије и најбоље промишљено заврши као обична кратковида и ограничена глупост. То је зато што разум сам собом заслепљен заборавља да и он има границе - да постоји и свет изван разумског, па се претвара у своју супротност. Све што је дошло до врха не може даље него низ врх.

Дакле, што дубље и шире промишљамо и рационализујемо вештину којом се бавимо и постојање које живимо то ће нам они неизбежно постајати све више ирационални и немисливи јер пут у неку крајност увек води њеној супротности.

Но, то није аргумент за узалудност промишљања, напротив. Једино нас пењање по степеништу једне димензије вештине и живота доводи до степеништа које ће нас на другачији начин водити у неке његове друге димензије.

*

Грамзив и халапљив мачевалац никад не може своју *351*
вештину реализовати како ваља. Он смишља акције

преамбициозно, хоће одмах све и превише, незасито не уме да се заустави где треба и кад треба и уопште узев све чини мегаломански, егомански, претерано, без мере и контроле.

Такав мачевалац најчешће страда зато што "загризе" више него што може да "прогута" тј. креће у извођење акције не примећујући да њен развој и околности ову толико морају да обогате и искомпликују да то превазилази његове могућности па је не може финализовати и остаје на ветрометини дешавања која гутају њега.

Мудар мачевалац у борби и човек у животу, зато, до успеха радије долазе из више мањих корака него из једног великог не само зато што тек добра процена мере даје добар резултат већ и зато што грешке у малим корацима се лако исправљају док грешке у великим тешко или никако.

У вези са овим Епиктет је једном написао: "Дете увуче руку, кроз уски отвор, у ћуп са лешницима и смоквама; напуни што више може шаку и, не могавши је извући тако напуњену, бризне у плач. – "Дете моје, остави пола, и извући ћеш шаку макар са нечим!" И многи људи су као ово дете: кад желе премного, ништа не постижу. Нека пожеле мање и успеће."

*

352 Мачевалац у вештини и човек у животу треба да пази да не постане обузет својим задовољством, својим уживањем или својом патњом, својим успехом или неуспехом, својим богатством, здрављем или болешћу, својим осећајима или својом лепотом, својом памећу, својим способностима, својим... јер је у том случају, како се год то звало, он је само и једино, заправо, обузет - СОБОМ.

*

353 У вештини не треба тежити угодном и лакшем већ добром јер „добро је једна ствар а угодно сасвим друга и свака од њих води човека различитом. Добро снађе оног ко тражи добро а онај ко одабере угодно изгубио је добро. Недозрели у свему иду за спољашњим задовољствима површином, илузијом и угодом и тако падају у замку угодног. Мудри не траже вредно међу угодним већ добрим стварима." (Упанишаде).

Мачевалац зато свој рад треба да усмерава у правцу усавршавања вештине а не у правцу стварања угодних услова за њено усавршавање. Највећа дела израстају управо из најтежих околности и услова најмање наклоњених успеху јер ограничења јачају, буде инвентивност и сналажљивост, изоштравају чула, тело, дух и осећаје тако да су резултати произашли из ове оштрине ваздуха пуни здравља. Тако само тешка времена стварају велике људе и мајсторе јер траже и захтевају од њих највише, а кад се даје највише и добија се највише.

Насупрот томе погодни услови мекшају, слабе мишиће, пажњу воде млакости, отупљују дух и успављују душу. Најбољи услови зато изазивају презир код сваког доброг и учитеља и ученика. О томе су говорили и капетани 19. века, када су се појавили први пароброди: "Док су бродови били дрвени морнари су били од гвожђа, кад су бродови постали гвоздени, морнари су постали дрвени."

*

354 Као што сликар прави слику водећи рачуна о три главне ствари: месту ока које гледа, месту ствари која се гледа и месту светла које обасјава оно што се гледа и онога који гледа тако и у мачевалачкој борби добар мачевалац гледа три

ствари: своје место и себе, место противника и противника и околности у којима се борба води.

*

355 Некад један погодак у мачевању долази као последица једне једине акције као узрока. Некад се, међутим, дешава да погодак долази као последица више истовремено испреплетаних акција као мноштва везаних или невезаних узрока. Некад један погодак у мачевању долази као последица деловања само једног мачеваоца као узрока а некад један погодак у мачевању долази као последица истовременог деловања оба мачеваоца као узрочника. И у мачевању, дакле, као и животу ређе једно дешавање има само један узрок али и још ређе један узрок ствара само једну последицу.

*

356 Као што излазак и залазак сунца изгледају исто, а нису исто, тако и мачевање почетника је ***игра*** не знања која личи на мачевање вештака код кога је мачевање постало мајсторска ***игра***!

Почетник не зна ништа о начину на који се држи мач и њиме рукује, а још мање о својој бризи за себе. Кад противник покуша да га погоди он инстинктивно и аутоматски избегава ударац.

Но, чим он почне обуку и учење како да рукује мачем, како да се креће, користи тактику… његови инстинкти бивају потискивани у други план па кад год он покуша да погоди противника или се заштити бива збуњен и несигуран јер је изгубио осећај спонтаности и треба да делује по ***принципима***.

Међутим, после више година, кад принципи постану његов део, он их почиње изводити аутоматски и без збуњености, размишљања и сметености. Тако стиже до рутине која подсећа на стање ума које је имао када је

користио мач на самом почетку инстинктивно. Почетак и крај претварају се тако у прве суседе али док је аутоматизам на почетку био резултат биолошког инстинкта аутоматизам на крају је резултат науке ратовања генерација ратника.

*

Мачевалац, ма како вешт био, неће у борби добро мачевати уколико чини оно што је примамљиво или оно на шта га противник присиљава већ само уколико чини оно што је исправно. *357*

Исто тако и човек у животу треба да иде и чини оно што је ***исправно*** *а не оно што је примамљиво или оно на шта га присиљавају. Некад и у мачевању и животу оно примамљиво и присилно може уједно бити и нешто* ***исправно,*** *но, то углавном и најчешће није.*

*

Као што сваки путник на свом путу једном почне осећати замор а човек у животу, без обзира на то колико активно и испуњено живи, доће једном неизоставно у период чамотиње беживотности, тако и мачевалац током бављења својом вештином долази у кризне периоде када губи инспирацију, надахнуће и одушевљење за оно што чини. За све наведено разлог је једноставан: сунце не може бити трајно ни у чему у зениту. Шта треба чинити? *358*

У мраку, без одушевљења и задовољства, упорно упркос свему, чак и кад је наизглед све узалуд, делати даље, делати напорно, без видљивих резултата и чекати време освита.

*

Поглед дивљака у борби сеже само докле виде његове очи. Поглед култивисаног мачеваоца у борби сеже и докле *359*

види његов дух. И у животу вид једног човека се простире само онолико далеко колико он је он способан да гледа не само очима већ и духом.

*

360 Кад је човек млад сав је у спољашњем и видљивом покрету и акцији. Његова унутрашњост тада је мирна, празна, непокретна, спава и зри јер тек треба да се испуни и покрене. Човек у зрелим годинама, ако је добро сазревао, има у равнотежи покрете унутрашњости и спољашњости, видљиве и невидљиве. Истом енергијом, акцијом и животом прожета је његова душа, дух као и тело.

Но, кад човек почне да стари његови видљиви и невидљиви покрети и спољашња акција се повлаче пред налетима унутрашњег живота. Тело се све више умирује али дух и душа се све више покрећу. И онолико колико је човек као дете лудовао својим телом и чулима толико како стари лудује и опија се игром свог духа и душе.

Наравно, има и оних који за живота као да су одувек и у свему били мртви, као и оних који су били живот и пре него што су се родили...

Тако и мачевалац. Што је млађи више се бави противником а што је старији више посматра себе и мачује са самим собом. Човек у зрелим годинама је најпунији живота јер у њему кипти и ври вода у две посуде.

*

361 Што мачевалац више жури у вежби и борби он има мање времена за делање и реаговање, а опсег његових могућности акција се све више смањује и сиромаши.

И у свему осталом што се више журиш стаза којом идеш биће све ужа и несигурнија. Ако мало застанеш или

успориш стаза ће постати широка и сигурна а твоји видици постаће даљи и богатији.

*

Често је приближавање безбедности и сигурности оно што нас доводи у највећу опасност, и обрнуто, често управо наше приближавање најопаснијем је најбољи пут у нашу безбедност и сигурност. *362*

*

363

"Већина задовољстава нас
милује и грли да би нас лакше
задавила (...) А кад би главобоља
претходила пијанству ми бисмо
се чували да не попијемо сувише.
Али уживање да би нас завело,
иде испред и сакрива нам своју
пратњу."

Мишел де Монтењ, 1580

Патња човековом животу доноси и поклања више него што му одузима а даје неупоредиво више од уживања или страха и бежања од бола. После велике патње човек постаје јачи, зрелији, дубљи, богатији и способнији да јаче и дубље се радује и ужива.

Штавише, сигуран сам да је способност једног човека да се дубоко, снажно, широко и интензивно радује директно пропорционална његовој способности да исто тако и толико пати. Ако, дакле, „патња оплемењује" (Достојевски) и „Само патњом се мудрост стиче." (Есхил) тада је пут у свет апсолутног уживања и хедонизма уједно и најбољи пут не само у духовну и душевну плиткост и тупост већ и културно дивљаштво.

*

364 Увек је у једном покрету мача сумиран и покрет целог универзума. Сав универзум, његов простор, материја, његов ***логос***, његова прошлост, садашњост… су потребни да дође у једном тренутку до једног јединог измаха мача.

*

365 За било који напад постоје само три прилике: физичка, духовна и душевна. Физичка прилика се јавља кад противник греши у покретима свог тела, или телом чини оно што је погодно за напад (у противников корак напред, између противникове одбране и узврата, кад има лош положај шаке…).

Духовна прилика настаје када се успеју прозрети науми противника, његове идеје показати глупима, његова памет недовољна, кад је доведен у глупу или апсурдну ситуацију па му је разум блокиран.

Душевна прилика се јавља када си у противнику развио страх, сумњу или узбуђење, када му се у осећаје унео немир и неспокојство који још помућују и способност размишљања.

Физички напад треба толико дуго одлагати док се у противнику не почну развијати и кулминирати моменти психичке клонулости. Тада ће бити значајно олакшан последњи, одлучни телесни ударац.

*

366 У пријатељском мачевању правим мачевима мачеваоци морају чинити и намерне грешке јер у таквој борби није циљ противника по сваку цену погодити већ га погодити тако да му не нанесеш повреду или бол, ни тела ни духа ни душе.

Борити се а при томе још из целе лепезе покрета оружјем бирати само оне који неће повредити противника није само

питање части већ и врхунац самоконтроле и мајсторства.

Само уз толеранцију, зрелост и стрпљење, а пре свега уз осећај за борбу са самим собом мачевање два оваква мачеваоца може трајати дуго колико траје и њихово пријатељство доносећи им исто толико уживање у уметности мачевања колико и у уметности дружења и живљења. Само тамо где у борби побеђују широкогрудост и племенитост може тријумфовати вештина.

*

367 Прва и најлакша загонетка за сваког мачеваоца је вештина сама. Друга, тежа загонетка, је противник пред којим се мачевалац налази. Трећа, још тежа загонетка, је мачевалац сам за себе. Но, три решења троструке загонетке не значе ништа без последњег и најтежег, КРУНЕ што их покрива - умећа да се они споје у један покрет тела и мача који у себи садржи још и лепоту.

*

368 Како у мачевалачкој борби тако и у животу сваког човека су неизбежна и разна ***лудила***. Главна разлика између паметних мачевалаца и људи, и будала је у томе што први бирају сами мудро своја лудила док будале бирају њихова лудила сама.

*

369 Што ти олакшава то те и заробљава. Готово све у свакој вештини се може чинити лакшим путем: једна акција се може изводити на лакши начин, учење и увежбавање уз лакше методе, борба лакшом тактиком… Али ако је пут уз планину тежак а лет у понор лаган и ако напор јача тада сва снага човека се не налази у лаком већ тешком, не у уживању

већ отпору, не у хедонизму већ аскетици, не тражењу лакшег већ тежег. Ићи лакшим путем, дакле, не само да значи ићи тамо где зло лењости привлачи већ и због лакоће и комоције слабити, пропадати и постати завистан.

Ко у учењу и савладавању било које вештине, па и вештине мачевања, тражи непрестано лаке, комотне, угодне и једноставне одговоре и решења тиме, дакле, показује не само да је лењ већ и да је, пошто није спреман за неизбежна питања и проблеме свега изузетног код којих су решења увек тешка, осуђен на обично и тривијално.

*

370 Покушаји да се изведу акције на противника само када се он не чува воде дефанзивној борби: тада противник почиње да диктира и руководи твојим акцијама. С друге стране ако само вежбаш да парираш, да се браниш, склањаш и избегаваш поготке постаћеш тако жртва а противник ће постати господар твојих акција. Важно је поседовати и дух који је способан и да гони.

*

371 Човеков дух може иструнути као што могу иструнути јетра и бубрези. Постоје велике смртне епидемије духа, као што постоје епидемије куге и колере. (Анре Шамсон)

*

372 Сваку вештину, па и вештину мачевања увек чине **три** димензије: **прву димензију** чине **појединачни** садржаји, оно што је тренутно актуелно - модерно у њој. Они се појављују изненада, трају краткотрајно и нестају без трага. Ову димензију чине разни покушаји иновирања у вештини, прихваћени на брзину од већине као тренд, а који највећим

делом не издржавају пробу времена и нестају као његов отпад. Ту се налази углавном мноштво трикова који се смишљају готово свакодневно, разна ефемерна формална правила, иновације у ношењу мачева, етикеција, методе вежбања и учења...

Другу димензију чине **посебни** садржаји у вештини који су прошли пробу времена и трајали један дужи период али су везани за њега и са њим заједно нестају. У ове спадају правила и технике мачевања једне епохе везана за одређене типове мачева или начине ратовања као што су мачевање лаким мачевима, дворучним мачевима, мачевање дагом и рапиром, мачевање у легији...

Трећу димензију чине **општи** садржаји у вештини који су карактеристични за све периоде и епохе. То је оно трајно и ванвременско (класично) у техници мачевања и независно од епохе, простора или врсте мачева. У ове садржаје спадају механика употребе секућег и бодног оружја за напад и одбрану, кретање у борби, тактика мачевања...

И исто као што човек свој живот живи испуњеније и боље уколико га живи у што већој мери кроз трајне вредности и избегавајући тривијалности пролазне моде, тако и мајстор у било којој вештини, па и вештини мачевања ближи је врсности у оној мери у којој свој рад више темељи на општем и трајном него на посебном и појединачном у вештини.

*

Добар учитељ често намерно ученика води на странпутицу *373*
да би видео да ли скреће, како иде по погрешном путу и да ли уме да се врати на прави. И као што деца паметних родитеља бивају често намерно пуштана да греше јер тако боље сазревају и ученици добрих учитеља често бивају

бацани у грешке јер тако престају бити наивни а постају подозриви, промишљени и искусни.

*

374 Има мачевалаца који су у својој вештини као ***енциклопедије*** – поседују мноштво информација које не повезује ништа друго до мноштво информација. Човек како у својој вештини тако и животу може, дакле, да зна пуно али ништа не разуме, или још горе - све погрешно разуме. Чињенице саме по себи су увек глуве и слепе и тек ономе ко има памет да их повезује правилно – разуме, оне нешто говоре и показују.

У мачеваоца и човека који није научио да мисли (а мишљење се не зна по рођењу већ учи као и свака друга вештина) увек и неизбежно се мудрост губи у знању, знање се губи у информацији а информација нестаје у хаосу.

*

375 Онај ко не зна учи само од оног ко зна а не оног ко ни сам не зна. Од не знања две незналице не произилази знање већ дупло незнање. Сваки почетак учења претпоставља, дакле, не ***једнакост*** већ ***хијерархију*** између оног ко не зна и треба да учи и оног ко зна и подучава, оног ко је несамосталан и оног ко је самосталан – ***ауто-ритет*** ("сам од себе знајући како треба, чини право, добро"), оног ко је у умећу **више** и оног ко је **ниже**.

Свако учење, дакле, претпоставља **ауторитет** учитеља који је водич што се вратио из непроходне шуме у коју ученик још није ни крочио. Прихватити ауторитет, међутим, значи још пуно тога: способност да се влада својим поносом, сујетом, гордошћу и таштином - иде и иза а не само испред, да се буде вођен а не само води, клекне а не само стоји, да се слуша а не само заповеда... То је још и способност да се

верује - убеђеност у сопствени избор учитеља и правац пута, јер никакав ветар не помаже посади брода која није чврсто изабрала звезду водиљу.

Ученик који, дакле, не признаје никакав ауторитет и не налази ништа веће и значајније... од себе самог, неки ***узор*** ка коме се креће, нема куда да се пење, јер нема ни лествицу на коју би ногу могао поставити. Нема човеку напредовања у било чему без ***узора***. Нема узора без дивљења. Нема дивљења ако је човек толико самозадовољан, поносан и горд да није способан да се поклони пред нечим дивљења вредним.

*

Мачевање је прво а погађање је последње. Погађање произилази из мачевања а не мачевање из погађања. Ово друго чак и уху глупо звучи! *376*

Борба у којој погодак пада одмах и пре мачевања је као размишљање у коме закључак преходи суђењу, отпуштање стреле затезању лука и нишањењу... Она је мачевање без мачевања - пољубац без љубљења.

*

Сваки наш покрет, чин и дело повезан је са свиме и распростире се свуда одјекујући целим светом у бескрај. Свако наше дело које сматрамо добрим или лепим у том распростирању поприма разне углове, форме и дејства постајући другачије, различито, чак и лоше и зло и ружно. Исто је и са нашим делима за која знамо да су лоша или ружна... Нико не може до краја и без грешке оценити, проценити и предвидети последице било ког свог поступка и чина. *377*

Но, из тог садржавања свега у свему не следи да је све свеједно. Ствар је слична шаху. Наше је да бирајући своје

потезе прорачунамо игру њиховог добра и зла са што више корака унапред и тако највише што можемо предупредимо лоше последице онога што чинимо и спречимо зло које нас може снаћи због нашег избора потеза. Разлика између шаха и живота у овом случају је у томе што у шаху наши потези брзо доносе видљиве резултате наших избора док у животу наши потези понекад доносе брзе последице, понекад веома споро и дуго чекамо на њих годинама и деценијама, понекад цели живот. Дешава се да потези које смо чинили показују своје добре и лоше последице тек после наше смрти или далеко после ње, кад је већ и сећање на нас нестало.

*

О пореклу спорта

378 Огромна је заблуда, намерно исфабрикована и уграђивана у главе генерација да је спорт древна појава која има своје порекло у античким или још давнијим временима. Спорт, као појава са духом какав има данас, настао је релативно скоро – само који век у назад.

Наиме, првобитни капитализам са својим концептом борбе, конкуренције, тржишта и надметања око поседа и зараде, а који је ухватио пуни замах управо средином 18. века, почео је да ради на стварању ***менталне климе*** која највише одговара таквом економском систему. Почиње се на сваком кораку фабриковати потребе за општим надметањем и компетицијом. У свим сферама живота се велича борба, "такмичарски дух" и надметање а "лактање" постаје главна и једина лекција коју људи треба да уче и понављају на сваком месту од колевке па до гроба. Тако настаје фанатичан покрет за стварање и величање победника, рекордера, шампиона и првака чији је главни циљ потврђивање, припрема и

тренинг људи за будући живот у механизму конкурентског и тржишно-такмичарског капиталистичког надметања око профита.

У ту сврху се (уз фалсификовање и извртање Дарвинове теорије еволуције) уноси у међуљудске односе "борба за опстанак", "преживљавање јачег", "већа риба једе мању рибу","јачи тлачи" итд. - категорије преузете из животињског царства (а које чак ни у њему не доминирају апсолутно већ релативно).

Тај концепт који влада и данас сводећи све међуљудске односе на супарништво, борбу, раздвајање, индивидуализам и мржњу раширио се као зараза и на области чија је суштина с оне стране сваког спорта и надметања: уметност, науку, образовање… Она је највећим делом разорила и физичку ***културу*** која се из изворне активности телесног ***култивисања*** и самоусавршавања претворила у врхунски спорт, тј. неумерену и психофизички нездраву надметачку активност специјализовану за конкурентност рекордера на глобалном такмичарском **тржишту**. Из тог разлога је дошло до "случајног" обнављања Олимпијских игара, измишљања великог броја нових спортова, као и концепта општег "омасовљења" спортско-такмичарских активности.

Тако се данас генерације људи још од детињства изокола помоћу "спорта" и "развијања такмичарског духа" навикавају, припремају и увежбавају за опште тржиште грабежа, похлепе, компетиције и конкуренције у свему. Они се индоктринирају у правцу компетитивне агресивности и прихватања дивљачког гледања на свет као арену опште туче у којој је "природни" врхунац правде и истине џунгла у којој "човек је човеку вук".

Људи су у тој идеологизацији толико застранили да им је чинити било шта без такмичења, надметања и престижа

постало готово несхватљиво и неразумљиво. Тако се створила једна кратковида "цивилизација успеха" у којој је мера свега, највиша вредност, смисао и циљ само стварање шампиона тј. **успешност и ефикасност**. Тако се спортификују и физичке активности које никада раније нису имале форму такмичења или спорта већ су биле борбене вештине. Једна од њих је и мачевање.

Савремени свет у коме је једини однос према свему и свакоме само конкурентска борба за престиж и победу уједно је и свет у коме се **савременом мачевању** и **другом мачеваоцу** прилази само као средству успеха, побеђивања и доминације.

На тај начин је и европско мачевање претворено у спорт поставши точкић механизма припреме и навикавања људи на свет цивилизације престижа (похлепе) у коме највиша вредност треба да буде борба да се у зарађивању и поседовању (у складу са олимпијским геслом „Citius, altius, fortius") стиче што више и буде што јачи и бржи у том грабежу.

*

379 Није довољно само хтети, треба и знати. Није довољно само хтети и знати, треба и умети употребити своје знање и хтење. Није довољно само хтети, знати и умети употребити, треба и смети. Није довољно само хтети, знати, умети употребити знање и смети – треба и деловати.

*

380 Људи данашњице научени су да јуре нервозно и брзо преко површине свега у страху да ће ако успоре или застану, како би се спустили у дубину и суштину, изгубити у трци око нечег значајног. Тако због похлепе живе додирујући и пипајући у пролазу овлаш живот задовољавајући се

безначајним површинским сјајем постојања дохватајући увек само варке и причине, игру светлости и сенки.

Отуд ма колико активно живели, ма шта све пролазили и доживели, ти тркачи ***хипермодерности***, увек осећају у себи непрестано присутну глад и празнину која их опет и изнова нагони да трче још брже покушавајући да се испуне мирисима, изгледом и укусима хране а не правом храном живота.

Такви су слични слепом човеку који само врховима прстију опипава живот не могавши да га никада стварно и истински види.

*

381 Најважније је противника избацити из равнотеже јер док је у равнотежи он поседује тачку ослонца у себи који га у свим ситуацијама враћа његовој равнотежи због које га није могуће савладати.

Постоје код мачеваоца две равнотеже: телесна и психичка. Из телесне се противник избацује не само телесним покретом већ и нарушавањем његове психичке равнотеже. Исто тако противник се избацује из његове психичке равнотеже не само психолошким деловањем већ и телесним покретом.

Кад је реч о телесној равнотежи за тренутак напада треба бирати ситуацију када је противник због својих покрета ка нама или изазваних покрета од нас у једном тренутку у стању неравнотеже. Зато се раде акције које имају за циљ да противника доведу у просторне и временске дилеме. Да би се ово постигло потребно је кретњама које се изводе уз нагле промене правца и брзине тежиште противника, који покушава да прати овакво кретање, довести уз помоћ његове инерције у неравнотежно стање.

Када је реч о психичкој равнотежи ако очекујеш да ће те противник напасти на десну страну, али нагло промени

одлуку и нападне те левом страном изгубићеш контролу над његовим нападом. То се догађа зато што је противник наглим мењањем правца напада успео да те психички поремети. То се назива избацивањем противника из психичке равнотеже.

Нарушавање психичке равнотеже се изводи и изазивањем код противника страха (тело ће се укрутити), сумње, несигурности, збуњености али подстицањем у њему превелике храбрости, надмености, ароганције…

Но, било како било код обе врсте неравнотежа суштина је иста. У стању неравнотеже тежиште човека је ван њега – он је "изван себе" и без ослонца па све што чини почиње и завршава без њега, ван њега и против њега. Он тада у том падању тежи да успостави своју стабилност и за то време се налази у немиру, треперењу и "ван себе".

Насупрот томе човек који је у равнотежи, који није "ван себе" већ је пронашао себе и налази се "у себи" је у мировању и хармонији.

Мир, смиреност и спокој како у вештини мачевања тако и у животу, дакле, рађају се у сваком човеку тек кад он пронађе себе. Немир и неспокој како у вештини мачевања тако и у животу, дакле, постоје или се рађају у сваком човеку док није нашао или је изгубио себе.

Кад човек или мачевалац једном пронађу себе и стекне равнотежу, спокој, мир и постојаност тада ма шта чинио противник или спољашње околности он ће увек, као жироскоп, у свакој промени равнотеже успевати изнова да је успостави.

*

382 У свему што се жели и воли чинити налази се и горчина онога што се не жели и не воли чинити. На сваком кораку

задаци постављају пред ученика захтев да ради и оно што му се не ради. Чинити оно што **се жели** чинити, чинити оно што се **не жели** чинити, не чинити оно што **се жели** чинити и не чинити оно што се **не жели** чинити све су делови једне исте вештине и лекције сваке добре школе. Ко се ту покаже слаб, избирљив и размажен не може стићи далеко.

Само свестран однос према себи и оном што се чини ствара врстан карактер како за вештину тако и живот. Научи се на сваки ветар јер на мору нема добрих и лоших ветрова већ само добрих и лоших помораца.

*

Модерни за све што чине убеђени су да је невиђено и *383*
најбоље а прошлост као "непотребну и превазиђену" бацају у понор заборава. То је као мачевалац који олако схвата простор иза себе и у борби заборавља, неће или не може да изведе корак назад па мачује само у месту или напредујући. Он је *хендикепиран*.

Врстан мачевалац, међутим, користи и кретање у назад, а врстан човек осврће се на прошлост. И као што је за доброг мачеваоца корак у назад део одбране што омогућава напад и напредовање тако је и за паметног човека стајање на раменима дивова прошлости, одакле *види*, *пореди* и *вреднује* критички садашњост и будућност, зов да преко великог које је некад било крене ка још већем које једном може постати.

*

На путу вештине сваки прави ученик увек наилази *384*
на таква и толика блага да заборавља на себе и на своје „пријатно" и „непријатно", „уживање" и „бол", „срећно" и „несрећно".

Бежање од бола и трчање за задовољством, тај **зоолошки** начин живота, за таквог ученика постаје сасвим споредно – метеоролошка прилика на једном чудесном путовању усмереном другачијим, битнијим вредностима!

*

385 Понос је врста спасоносног слепила за сујету али и препрека сваком усавршавању у вештини јер „Природа је људима дала понос како би им спречила бол од спознаје њихових сопствених мана.“ (Ларошфуко)

Тако поноситост - морална мана, мачеваоца баца и у мачевалачкуману. Наиме, уобразиља сваког поноситог, арогантног и уображеног мачеваоца све уображава због чега он види оно чега нема и не види оно чега има. Ова аберација и искривљено виђење како себе тако и противника увек води погрешној процени ситуације па и погрешном делању и реаговању. Неспособност да се истинито процени ситуација, да се правилно делује и реагује основне су одлике сваког лошег – арогантног и уображеног мачеваоца.

*

386 Код неког мачеваоца његово главно оружје је брзина, код другог предвиђање и организовање код трећег је то интуиција, код четвртог снага, код петог окретност, код шестог издржљивост...

Сваки мачевалац треба да пронађе своје главно и омиљено оружја, које одговара његовом карактеру, и да га усавршава до савршенства. Но, он никако не сме себи дозволити да то оружје тада постане једино! Сва наведена оружја мачевалац треба да развија али и непрестано да “окресује” и контролише оно своје главно не дозвољавајући му да се преразвије и претвори у једино.

У једним околностима једно оружје је одлично али то исто оружје у другим околностима и са другачијим противником може бити потпуно неадекватно. Знати што више и имати све на располагању, бити комплексан и примењивати праву ствар на правом месту, бити што богатији и што разноликији у арсеналу а никао бити само специјализован и нефлексибилан тајна је мајсторства у борби.

*

387 У вештини мачевања треба умети диференцирати различито од погрешног. Постоји, наиме низ акција које иако су различите, јер су исправне и могу донети погодак, прихватају се и толеришу. Но, у тој различитости се увек крију и оне погрешне и неисправне које су на штету вештине и зато неприхватљиве и за одбацивање.

Исто је и у свакодневном животу. Прихватање различитости и толеранција не значи истовремено и подједнако прихватања свега: добра и зла, лепог и ружног, вредног и безвредног, здравог и патолошког… У том случају, такав апологета „толерантизма" треба да је толерантан и према онима који су *нетолерантни*!

Толеранција, дакле, није исто што и изједначавање и ***мешање*** вредности јер то би било укидање вредновања и процењивања које води не само хаосу и конфузији већ и нужности прихватања и толерисања и зла са бескрајем његових форми и манифестација.

У свему толеранција треба да происходи из вредновања а не вредновање из толеранције.

*

388 Свака вештина садржи и непреносива учења са учитеља на ученика - знања која могу бити једино упутства за спознају.

И учење мачевања се зато ограничава само на изрециво што припрема ученика за знања у која се не упућује већ у која се једино он сам кроз сопствено искуство може упутити.

У учењу било чега, и живљењу уопште, заувек постоји изрециво и неизрециво, оно о чему паметни очеви могу говорити и оно о чему говоре само кроз немо смешкање.

*

389 Најкраћи пут до противниковог тела није увек праволинијски. Најкраћи пут је само онај пут који је најповољнији да би се стигло до противниковог тела. Он, међутим, може бити и бочни и кружни а често и обилазни...често најдужи пут.

*

390 Оно што је човеку најудаљеније, за чиме чезне, јер све је повезано, преплиће се и додирује са оним што му је најближе, познато и непосредно га окружује. "Тамо где си пошао већ се налазиш".

Но, исто тако човеку је увек, чак и оно најближе, што додирује исто тако делом и далеко и страно, јер повезано и преплиће са оним далеким и непознатим.

Постоје околности у којима оно најдаље у вештини постаје ти блиско и околности у којима и оно најближе у твојој вештини постаје ти страно, непрепознатљиво и недохватљиво.

*

391 Кад мачевалачка борба постане сувише обострано опасна најбоље је да мачевалац почне глумити неурачуњивост и лудило. Друга страна ће се тада, уколико има мозга, сигурно повући јер нико не мачује са противником који је суманут и не хаје за начело "погодити а не бити погођен".

Тако у борби неће нико страдати од мача а част обе стране ће бити сачувана пошто неће бити ни победника ни пораженог јер онај ко се повукао неће своје повлачење видети као своју слабост или пораз већ као избор разумног, а онај пред ким се противник повукао неће свој успех видети као победу већ као тактику мудре глуме.

*

Можемо поћи или од најопштијих начела постојања *392*
и живота и дедуктивно се спуштати до емпиријских, појединачних елемената вештине којом се бавимо или од појединачних, емпиријских елемената вештине којом се бавимо индуктивно се пењати до најопштијих начела постојања и живота.

У сваком случају, којим год путем пошли нећемо бити успешни ни у животу ни у вештини којом се бавимо ако у нашем делању нисмо заокружили целину у тоталитет тј. повезали целокупно постојање и наш живот са оним чиме се бавимо и оно са чиме се бавимо са целокупним постојањем и нашим животом у њему.

*

Грешка је диван, погрешан пут који нам је указао, кад смо *393*
се вратили на раскрсницу, који је прави пут.

*

„Слобода без одговорности је
дивљаштво“

Волтер

Постоје наивни и незрели у мачевању – „либертијанци“ *394*
који мисле да у вештини је све дозвољено, нема никаквих правила и начела и да у учењу, вежби и борби могу да раде

шта им је воља и шта хоће јер наводно правила спутавају слободу покрета а сваки покрет у борби може бити користан.

То гледиште постмодернистичког либерализма, у духу „Човек не може бити срећан ако све његове жеље, фантазије и инстинкти не буду реализовани и остварени. Треба се борити против свих забрана и тежити апсолутној слободи" своје финале има у „Чини све што хоћеш и нека ти то буде једини закон." (Алистер Кроули, творац сатанизма).

Уистину сваки покрет у мачевању може бити користан и зато треба чинити слободно али исто толико сваки покрет у мачевању није користан и може бити штетан па се зато треба и *суздржавати*.

Мачевалац који хоће да мачује апсолутно слободно тј. само како он хоће на крају мачује само како мора - постаје роб нужности хаоса. Исто је и у свакодневном животу. Онај ко хоће да чини само оно што хоће на крају мора да чини једино оно што мора. "Свака неограничена слобода увек заврши у неограниченом деспотизму" (Достојевски)

Постоји, дакле, и у вештини мачевања и свакодневном животу увек нешто веће и јаче, што ограничава нашу вољу и слободу али на корист, а не на штету наше слободе. Зато је Гете написао: ***"Ми нисмо слободни зато што не признајемо ништа изнад нас, већ зато што поштујемо оно што је изнад нас."***

У мачевању, стога, као и животу, можеш чинити све што хоћеш али не само да то не можеш чинити докле хоћеш већ и у том чињењу није све теби на добро, корисно и вредно како хоћеш.

*

395 Живот треба да постоји у сваком даху јер дах и постоји због живота.

*

Мачевалачка акција не мора нужно увек да се оконча неким поготком. Мачевалац својом акцијом може себе довести у ситуацију у којој нити може нанети погодак нити примити погодак. То је тада шаховски речено „пат“ позиција. Употреба оваквих акција је пожељна уколико је противник јачи па неће моћи из овог разлога реализовати своју победу. Но, уколико је мачевалац супериорнији он треба на сваки начин да води рачуна да не улази у акције које га могу довести у позицију да своју супериорност не може да реализује.

*

Има у животу времена и догађаја кад човек у виру очаја *396*
заборавља на људске границе - да постоје и дубине без дна. Он тада нагнут над понором, као планинар кога вуче поглед са литице у дубину, тражи дно бездана и бива хипнотисан тим ужасом. “Кад довољно дуго гледаш у амбис и амбис почне да гледа у тебе”.

Уколико једном дође такво, сваком човеку неизбежно време, он мора одмах скренути поглед са тих понора испод себе што га вуку доле, узети свој штап и закорачити даље стазама према врховима испред и изнад себе. *И у вештини и у свакодневном животу се клони се дубина које не воде у висину.*

*

Одувек људи живе живот суштински исто као и ми данас: *397*
рађају се и умиру, мире и ратују, мисле, осећају, болују и лече, радују и пате, уживају, стварају и руше...

У дубинама те прошлости налази се не само **пролазно** већ и **вечно**, мало али и грандиозно, оно што достижемо

и престижемо али и оно за нас заувек недостижно - узор и изазов свакој будућност.

*

398 Према једној кинеској легенди, двојца од осам бесмртника су једном срела мудраца који је био на путу да постане још један од њих. Питали су га шта ради сам у планини? Он им је одговорио да *изучава пут*. Њих двојца су се интересовали где се тај пут налази. Он је упро прстом у небо. "Где је небо"?, уследило је питање. Он је показао на своје срце.

На то се један од њих осмехнуо и рекао: „Твоје срце је једно са небом а небо је једно са путем. Заиста си упознао изворни изглед свих ствари." Он је после неколико дана постао бесмртник.

*

399 Бољи из милион разлога не успева да искористи низ грешака мање вештог противника али при томе има несрећу да страда зато што је само једном погрешио, а противник то одмах искористио, или случајно - зато што се десило нешто што ниједан од бораца није ни хтео ни предвидео. Немогуће је до краја проценити бескрајни број последица сваког покрета духа, осећаја, тела, и мача - ту су сви противници исти, незналице, ма како вешти били.

Сваки корак у борби мачевима је и игра претпоставки, очекивања и наслућивања – коцкарски покушај да се интуицијом освоји бескрај и овлада исто толико противником колико оностраним и неухватљивим.

*

400 Надахнуће је срце сваке креативности у вештини и животу. Одсуство креативности и стваралаштва - демонија

деструкције, дакле, значи само једно: човек није нашао или је изгубио своје надахнуће

*

Не гледа и не види на исти начин ***море*** један рибар, *401*
поморац, трговац, туриста, песник..., то важи за све па и за мачевање. Један човек у њему види смртоносну практичну вештину, други само спорт, трећи уметност, четврти забаву, пети здравствену гимнастику, шести новчану добит, седми средство потискивања комплекса вредности – такмичарски престиж и самопотврђивање, осми шансу за јефтини туризам, девети пут до другог срца некога, десети једини излаз из самоће, једанаести начин да запостављени макар на тренутак привуку пажњу на себе, дванаести једину прилику да им се имена нађу у дневним новинама или лица на телевизији...

Оваква могућност разноликости виђења је својствена свему пошто је свака ствар део света, произашла је из њега и везана је са њим на бескрајно начина. Због тога све у себи и садржи бескрајно перспектива које разни људи, у складу са тиме ко су и шта су, виде и бирају.

Зато, било шта, па и мачевање, видети само на један једини начин, само кроз једне наочаре, значи бити слеп и скучена, ограничена духа. Једноумност у било чему, ма колико дубока била, увек на крају води у једнодимензионалног човека ограниченог и искључивог карактера који је свуда узрок конфликта и раздора.

Отворити се за мноштво перспектива, гледати све кроз стално другачија стакла и у свему тражити и пронаћи што разноврсније могућности, што више и што разноликије – цео свет у његовом богатству, значи давати најбоље и узимати најбоље са трпезе постојања.

*

402 Покушавати учити мачевање гледањем мачевалаца и читањем књига о мачевању исто је што покушавати учити свирати гледањем свирача и читањем књига о музици.

Свака вештина је као море у коме кад се нађеш једино уз сопствене покрете бескрајног рада, размишљања и вежби учиш како се плива - или тонеш.

*

403 Као што се у уметности не сматра важним и од главног значаја да ли је оно што она приказује стварно и истинито већ начин на који је нешто представљено, како га доживљавамо, изражавамо и схватамо, дакле ***проблеми стила***, тако и у мачевању више није толико од значаја погодак колико питање форме, стила наношења погодака и примања погодака.

Није толико од значаја живети колико начин на који ће се живети, а у чему је и суштина живота. Питања форме и стила живота су толико значајна да се над њима заправо и заснива сва историја свих сукоба.

Код свих мужевнијих народа и појединаца херојског и храброг духа питања начина и стила живота су важнија од питања живота самог због чега су они спремни и да умру за то.

Човек постаје човеком тек кад научи да израз живота је његова суштина.

*

404 "Када имамо посла са једним уображеним, нетактичним и неучтивим противником, ми ћемо га сусрести са претераном учтивошћу и тактичношћу. Тиме ћемо му дати једну лекцију у лепом понашању. Ако још успемо да му задамо већи део погодака, онда смо моралној лекцији додали и једну мачевалачку лекцију.

Нигде се човечји карактер не одаје тако јасно као у борби. Ко је по природи подлац и подмукао, свиреп, глуп, груб и саможив, тај ће и свој карактер исказати - хтео не хтео - и у борби. Он ће тежити да по сваку цену и на сваки начин да за себе награби што више погодака. Један племенит и витешки карактер презире овакву борбу.

Треба се чувати да се изгуби владање собом услед љутње и јарости, која се обично изазива некоректним понашањем противника, а често из разлога, што смо сувише често били погођени. Уколико смо мирнији и прибранији, утолико ћемо боље моћи да искористимо грешке противника." (Упут за борење сабљом и рапиром, Душан Гложански, Београд, 1939.)

*

405 Није важно само знати принципе вештине. То може свако и веома лако. Потребно је знати услове у којима они важе. Једна техничка радња у мачевању је за одређене услове и околности идеална (нпр. за лаки мач) и она је за њих апсолутно правило. Али постоје околности у којима је она релативно прихватљива (нпр. за средње тешки мач) или сасвим погрешна (тешки мач). Примена одређених непромењивих принципа, дакле, захтева умеће њихове употребе с обзиром на бескрајно различите околности, а што захтева креативност и превазилази обичну ученост.

И док с једне стране постоје мачеваоци који правила вештине користе догматски и независно од услова с друге стране постоје мачеваоци који су скептично наклоњени правилима и придају сав значај неухватљивим околностима тврдећи тако да нема никаквих правила у вештини. Решење није у средини већ у креативној примени правила - мајсторству.

*

406 Не дозволи никад да ти се у борби роди мржња, она је најбољи сарадник противника. Разјареног и распамећеног најлакше је погодити - "Накострешеног певца једноставно је очерупати."

*

407 Кад мачевалац у борби и човек у животу учини нешто то постаје исто што и одапета стрела. Над њом се више нема власти и утицаја, она лети својим путем. Наши чинови, дакле, у једном тренутку увек постају слободни од нас, престају бити наши и почињу делати независно од нас. Но, обрнуто није случај. Наши чинови над којима ми више немамо власт утичу на нас и имају власт над нама преко својих последица.

Мачевалац у борби и човек у животу, дакле, влада својим чиновима само док их вољом и знањем усмерава у одређеном правцу надајући се да ће последице њиховог слободног кретања одговарати намерама са којима их је учинио. Свака мачевалачка акција и чињење човека у животу, дакле, увек је и неизбежно на крају судар нужности и наде - тајна.

"Најлепша ствар коју можемо доживети је тајанственост: она је извор сваке истинске уметности и науке." (Ајнштајн)

*

408 Када противнику нудиш предност и када намерно чиниш грешке и примећујеш да их он види али не искориштава то је сигуран знак да је слаб и исцрпљен и превише уморан да би могао реализовати своју предност.

Оклева не само онај мачевалац који има снаге али не зна како да је реализује већ и онај који нема снаге али зна како би је реализовао да је има.

*

Постоје само два приступа свакој, па и мачевалачкој *409*
борби. Први је онај у коме је центар и језгро борбе сам борац и његова индивидуа. Ту мачевалац води борбу само због себе (свог преживљавања, своје победе, своје славе, свог задовољства, свог интереса, добити, користи...)

Други приступ је онај у коме је центар и језгро борбе измештен из борца у неку вредност изван њега (вештину саму, артизам, Бога, лепоту, правду, кодекс, истину... – у духу Лазаревог: „Не идем у битку према томе колика сила прети већ колику светињу браним")

У првом случају мачевалац заборавља на све и бори се само за себе. У другом случају мачевалац заборавља на себе и бори за нешто ван њега. И док у првом случају вештина мачеваоцу служи на разне начине увек истом – потврђивању њега самог у другом случају она исто тако на разне начине служи његовој негацији и трансцендирању себе – служби нечег ван њега. Док је у првом случају он сам циљ борбе у другом случају он је средство борбе.

Но, начин на који се приступа борби утиче и одређује то каква ће она бити. Кад мачевалац ступа у борбу због себе (победе, добити, преживљавања...) он је обузет собом и не може се никад потпуно посветити вештини па и његово мачевање је ограничено и сужено интересима, страховима и надама његове индивидуе не досеже никад своју слободу, па ни врх.

Кад, међутим, мачевалац током борбе не ставља више себе на прво и најважније место већ налази нешто веће од себе због чега заборавља себе (жртвује се) његова борба почиње да се култивише а он престаје бити биолошко биће (прихвата смрт а не бежи од ње као животиња тј. савладава

своје нагоне и инстинкте) и постаје биће културе. „Човек престаје бити животиња оног тренутка кад је спреман да стави на коцку свој живот због духа живота." (Хегел) Тек таква ослобођеност мачевања од мачеваоца отвара у борби вештину за бескрајно могућности.

Нема, дакле, виртуозног мачевања док дух личног, којим је мачевалац обузет, влада борбом и док нема нечег што трансцендира оног ко се бори у оно како се бори – док индивидуа мачеваоца не нестане у мачевању самом.

О томе је највећи мачевалац Јапана Мијамото Мусаши (1582-1645) написао хаику:

"Под високо уздигнутим мачем,
Пакао је пред којим дрхтиш;
Али пођи напред
И земља блаженства биће твоја."

Два изложена приступа мачевалачкој борби уједно су и два приступа свакој вештини, и два приступа животу уопште.

*

410 „Срце се налази тачно на пола пута између мозга и муда." (Леонардо да Винчи) Средиште човека, дакле, није ни у животињском инстинкту ни у рационалној промишљености. Те крајности се додирују јер оно што чини звер по инстинкту још и горе може чинити најмисленији без срца.

Добро мачевање, дакле, није ако је само по инстинкту нити ако је само по разуму већ једино ако је и по ономе што их уједињује у средиште човека – по срцу.

Ништа ни у вештинама ни у животу не постаје изврсно и вредно ако у себи не садржи и племенитост.

*

411 Мачевалац може у почетку слободно грешити но временом ове његове грешке ће стварати друге грешке које он није хтео али их више неће моћи ни исправити ни спречити - неће моћи не грешити. Тако се његова слобода да у почетку погреши временом претворила у неслободу да не греши. Исто је са слободом и у свакодневном животу.

*

412 Када се два природна закона (две нужности) почну да сударају и преплићу настаје случајност. Но, свака случајност иницира извесне последице и те последице се манифестују не само неизбежно и нужно већ и кроз нужности неког од природних закона. Исто настаје и кад се случајности почну сударати и преплитати. Тада не само да се дешавање одвија по законима и нужностима вероватноће (ако је нешто случајно и неодредиво могу се одредити границе у којима је оно такво. Свака случајност детерминисана је извесним границама вероватноће) већ и резултат и последице тих преплитања стварају нужне последице. Нужност се претвара у случајност и случајност у нужност, нужност је сачињена не само од нужности већ и случајности исто као и случајност.

Другим речима: ако два мачеваоца ступе у борбу држећи се правила и нужности вештине њихов судар иницира случајност а та случајност за свој резултат увек има неку последицу која делује као неумитна нужност.

Исто тако уколико два мачеваоца ступе у борбу без примене икаквих правила вештине, као два дивљака, судар њихових случајности ће за резултат имати хтели они то или не неку последицу која ће се манифестовати као неумитна нужност неког природног закона.

*

413 Све је више људи које не само мачевање већ и уопште све чиме се баве, па и њихов сопствени живот у целини, занима само у једном – ***савременом*** облику.

Они, наиме, у мачевању не гледају суштину него спољашњост, изглед, "selfie", „имиџ", позу… Њих занимају мачеви, оклопи, штитови, одећа, обућа и опрема коју ће ставити на себе а најиспуњенији су као забављачи који праве спектакле за медије, гомилу, туристе и децу. Они, дакле, мачевање и све чиме се баве виде као модну писту за своје показивање себи и другима – неку врсту манекенства.

„Мачеваоци" који на тај начин приступају вештини мачевања не баве се мачевањем због мачевања већ због задовољавања потребе самопоказивања, и жеље да својим изгледом привлаче и буду у центру пажње, дакле, не због вештине већ због егзибиционизма и нарцизма - проблема са идентитетом.

Ти позери, међутим, припадају више естради него мачеваоцима па и они у најбољем случају могу постати уметници сцене као глумци, акробате и жонглери али у најчешћем случају они завршавају или као циркузанати, кловнови, пајаци и промашени забављачи лакрдије – луде.

Ово је данас највећи изазов у свакој вештини и свему што људи чине јер савремени живот је у целини усмерен на празни изглед пошто само игра површина и шминке отвара врата привиду, опсени и фарси – главним играчима у хипермодерном свету преваре и шпекулације, свету бајке о „Царевом лажном оделу".

*

414 Мајстори мачевања су одувек, на крају, од своје вештине имали само једну праву поуку, знање, и предност у односу

на невеште мачеваоце: да није добро превише се ослањати на своје умеће мачевања, ма како оно врсно било, и да је паметно и сумњати у моћ свог мача. Мудрост, једини, највиши и најлепши плод учења сваке вештине, и основни знак мајсторства, најбоље мачеваоце прошлости је учила да избегавају борбу, улазе у окршаје само кад другог излаза нема и теже да победе без мача – јер таква је победа највеће умеће.

Искуство најбољих бораца, који су доживели старост, говори да иако вештији мачевалац мање греши него невештији само у бајкама увек бољи побеђује. У животу ништа није гарант ничега! Вештина борца је само једна половина удела у исходу бескрајно сложене животне ситуације која се зове борба а која у себи има и другу половину света – све оно што не зависи, нити ће икада зависити од борца самог, његове вештине и умећа.

*

Мачевалац у својој вештини и човек у животу треба највећу пажњу да посвети томе с ким и поред кога проводи драгоцено време свога краткотрајног постојања. *415*

Посвуда се виде људи који ништа паметно не раде или зато што не знају шта би паметно радили или зато што неће или не умеју да раде. Они се препознају по томе што из досаде и унутрашње празнине „блеје“ у себи и око себе покушавајући непрестано и друге да увуку да чине исто ради друштва и подршке.

Такве, који улудо расипају једино време свог кратког живота, треба што чешће и на све начине избегавати и заобилазити јер ако неко хоће да „блеји“ не треба зато и ти да постанеш овца.

О томе је Мишел де Монтењ, 1580 година у својим “Огледима” написао: “И као што наш дух јача општећи са

снажним и складним духовима, тако се не да довољно рећи колико губи и како се срозава у сталном додиру и односима које имамо са простим и слабоумним људима. Нема заразе која се лакше шири од ове."

*

416 Пре него ступиш у борбу прво рашчисти да ли ти је циљ да противника погодиш тако да при томе не будеш погођен или ти је циљ погодак у коме погађаш по цену ризика да будеш и сам погођен. Та одлука у највећој мери утиче на избор твоје тактике борбе.

*

417 Постоје тренуци када човека обузму сумње у свет око њега, или још страшније сумње у себе самог и у свој подухват. Неверица нужно прати сваку веру јер свако веровање постоји у свету промена и искушења па трпи притиске. У тим тренуцима човек како би превладао своју малодушности треба да се држи ***упорности*** на путу којим је кренуо јер добар путник треба да путује не само по сунчаном времену већ и за облачних дана, не само када види звезде водиље и светионике већ и кад треба тумарати по мраку.

*

418 Није све у вештини за све године. Мачеваоцу не причињавају у вештини исто задовољство и бол исте ствари у његовим различитим годинама. И као што човек тек од одређених година почиње да ужива (цео) у неким животним садржајима тако и мачевалац тек са одређеним искуством и годинама може почети да доживљава и пуноћу вештине.

Ово правило које важи за све у животу важи и за лепо и ружно у мачевању. Тек зрели мачеваоци могу осетити не

само право задовољство и лепоту у оном што чине у борби већ и препознати ружноћу свега што треба избегавати у њој.

*

Свака мачевалачка радња се изводи не само као покрет *419*
са одређеном ***формом*** већ и уз ***равнотежу и стабилност*** праћену одређеном ***брзином***, ***интензитетом***, ***снагом*** и ***ритмом***. Мачевалачка акција се у том смислу не може добро извести не само уколико се радње изводе на погрешан начин (неисправна форма) већ и ако се изводе погрешном брзином, снагом, амплитудом, ритмом или без стабилности и равнотеже.

Време, место и начин су, дакле, три кључа која једино истовремено окрећући се откључавају браву успеха. Треба деловати у право време а не раније или прекасно, треба тај временски тренутак искористити на правом месту а не испред, иза, лево или десно од њега и при томе учинити праву ствар која одговара не само времену и простору већ и особинама ситуације.

*И у свакодневном животу, исто тако, није битно само учинити "**праву ствар**" већ и учинити је у правом тренутку, на правом месту, правом јачином и тако да не поремети равнотежу и стабилност онога који је чини. Зато су све праве ствари у свакодневном животу код оних који их покушавају тешке и ретке а код оних који их не покушавају немогуће или случајне.*

*

Ко ужива у брзом мачевању, брзој вожњи, брзом *420*
пливању, брзом ходу, брзом..., заправо ужива само у истом - брзини а не мачевању, вожњи, пливању, ходу...

Човек који тако живи почиње брзином све више да замењује све а све што чини испражњава од његовог садржаја

остављајући му само брзину. Пут брзине тако јури не само кроз ништавило већ и у ништавило.

*

421 Постоје ученици којима у учењу мачевања (или било чега другог) ни сви учитељи нити било која школа на свету неће бити од помоћи јер немају не толико телесне колико карактерне особине и вредносне ставове (стечене васпитањем и начином живота у најранијем узрасту) који су погодни за овладавање неком вештином.

Онај ко је лењ, размажен, млитав, расејан, мрзовољан, нестрпљив, брзоплет, туп... или сујетан, ташт, егоцентричан, себичан, завидљив, поносан... не може било где нити код било кога научити било шта јер "од лошег грожђа не прави се вино."

*

422 Већина људи погрешно разуме акцију и реакцију. Они мисле да након акције следи одмах реакција. Тако чине и многи мачеваоци, а што је погрешно. Након акције (стимулуса) следи увек краћа или дужа временска пауза док се енергија не претвори у кинетичку, организују силе по правцу и јачини за одговор.

У природи и историји су некада потребни векови да би се појавила реакција на неку акцију. Тако и мачевалац после акције противника не треба увек да реагује аутоматски већ да осети, промисли, наслути и одговори. Некад његов одговор узвратом треба да стигне муњевито, некад споро, али некад и никад.

*

423 Лењост је главни војник лошег и зла у свему јер ко је лењ тај је лењ и за сваку врлину и све што њој води. Због лењости мачевалац у својој вештини, а човек у животу, прихвата оно

што не ваља и није добро јер је то лакше него поправљати и борити се за оно што ваља и што је добро.

Лењ се тако препушта одмору, опуштању, помирљивости, резигнацији, пасивности, конформизму… јер сви ови воде ***комодитету, уживању, разноди и забави*** – рођацима сваке лењости.

О томе Паскал у својим *Мислима*, 1760 пише:"… разонода, је, међутим, највећа од свих беда. Јер то је оно што нас највише спречава да мислимо о себи, и што нас неосетно упропаштава. Да није тога, било би нам мучно, и та мука би нас гонила да тражимо неко поузданије средство да је се отресемо; али разонода нас забавља, и води нас неосетно до смрти."

На овај начин, кроз лењост, опуштање и забаву мачевалац уз заборав на погрешно, аљкаво и траљаво у својој вештини, и човек на зло у животу, расипа једино *време*, које је нешто најдрагоценије што се има.

Тако лење људе увек носи матица пропасти јер како каже једна кинеска изрека: „Не чинити ништа против зла веће је зло него чинити га."

*

Кад мачевалац учи једну акцију он треба да је свестан *424*
да у стварности увек постоји мноштво њених варијанти и комбинација које намеће свака конкретна и специфична ситуација, а које није могуће све појединачно ни изложити ни савладати.

Из тог разлога у учењу те једне акције треба као најважније разумети и савладати њен ***принцип*** а не облик.

И у свакој другој вештини, и свему осталом треба, дакле, тежити да глава буде добро сачињена а не добро напуњена, више на умећу размишљања и расуђивању него на знању.

*

425 „Тог волим, ко за немогућим жуди…“

Гете

Има мачевалаца који за једини циљ свог рада увек имају само једно: да у чињењу дотакну идеално. Они том посвећењу са страшћу жртвују своје време, мисли, осећаје и тело, потпуно и до заборава себе чинећи све без очекивања користи јер за њих је само делање највећа награда – „Награда доброј ствари је то што је добра ствар створена“.

Насупрот томе постоје мачеваоци који мисле само на своје задовољство, своју славу, своју штету, своју добит, свој интерес, бол, победу, успех, своје здравље, своје… - који су обузети **собом** и не знају да се уздигну изнад себе и своје окренутости себи. Ти егоцентрици никад не досежу стварно вредно ни у чему јер све што чине везано је за њихово коначно и ограничено ***ја*** па и не допире даље од њега.

И док први приступ, кроз који човек даје смисао **свом животу**, ма колико узимао највише даје други приступ, преко којег човек даје смисао **свом чињењу**, кроз интерес и добит, ма колико давао увек на крају више узима.

Свако у свом задатку достиже врхунац тек кад се његово ја стопи и нестане у томе што чини јер као што онај ко само хоће себи да дела на корист неизбежно на крају све почиње себи чинити на штету тако и онај ко се одриче делања за себе на крају највише за себе и постиже.

Зато што само идеали стварају мајсторство, док интереси стварају једино трговце и ћифте, мајстори било које вештине достизали су одувек мајсторство само уколико су у свом чињењу раздвајали ова два света јер иза сваког човека остаје

само онолико колико је он себе дао а не оно што је себи узео или за себе потрошио.

*

Све што чини један мачевалац погрешно је ако је он сам погрешан. Из тог разлога је вештина достигнут циљ личности само ако је и личност достигнут циљ вештине па радити на мачеваоцу самом први је корак у раду на његовом мачевању. Отуд нико не може бити добар учитељ било које вештине, па ни мачевалачке, ако уједно није и васпитач. 426

*

Наше око никад неће моћи да допре до краја у дубину и ширину вештине и противника јер у њима је и бескрај. Но, управо у том бескрају, тој скривености и недохватљивом што се отвара само на махове налази се лепота борбе. 427

Такав је и живот који постаје ружан, насилан и промашен уколико га човек, слично *Прокустру* из грчког мита, који је пресретао путнике и кратио им ноге како би их на силу угурао све у један исти кревет, мери, окива и сече искључиво према сопственој увек ограниченој мери.

*

Победа ништа не говори о вештини победника јер као што је у борби лоших мачеваоца сваки победник и даље лош тако је и у борби изврсних мачевалаца сваки губитник и даље добар. "Мали човек је и на врху мали, горостас је велик и у јами." 428

Исто тако видимо и да често добар мачевалац губи од лошег тј. да "побеђује онај ко мачевати не уме онога ко мачевати зна." (Макијавели). То је зато што сваком, па и најбољем, по природи ствари неизбежно припадају и грешке

не само јер "и велики Хомер некад задрема" већ и јер "нико није тако добро поткован да не би могао да се оклизне."

Такође, вазда наилазимо и на победе које не настају због умећа и вештине победника већ због глупости и неумешности противника као и поразе који су тријумфи слични спартанском у Термопилима.

Добар мачевалац, дакле, није добар по томе што побеђује јер он остаје добар и кад губи. Лош мачевалац, дакле, није лош по томе што губи јер он остаје лош и кад побеђује.

Нешто није ДОБРО јер побеђује већ зато што је ДОБРО. Нешто није ЛОШЕ јер губи већ зато што је ЛОШЕ. Мера доброг и лошег зато није у дивљаштву побеђивања, губљења, такмичења, успешности, селекције... већ с оне стране сваког спољашњег поређења - у унутрашњости човека и сваког мачеваоца понаособ.

*

429 Када на извођење једне акције утиче више фактора тада се математички речено јавља једначина са више непознатих, па и решења има више. Уопште узев на сваку акцију у мачевању и ствар у животу утиче бескрајно елемената па се зато њој може прилазити из бескрајно углова јер има и бескрајно решења. Другим речима права спознаја свега је увек вишезначна.

Но, тада би ефикасна акција била немогућа. Увек један или два елемента у стварности доминирају и потискују мноштво у други план. Дакле, најчешће једно или два решења су главна, доминантна, претежна и истинитија од осталих која нису лажна већ само мање истинита.

*

430 Сваки мачевалац, као и човек, има неке недостатке - уз његове врлине дати су му и пороци. Ови недостаци су

најчешће тако дубоко укорењени да их је немогуће стварно отклонити а да при томе не призовемо или не створимо неке друге, а често још и горе недостатке.

Но, као што се величина човека огледа у томе да упркос својим манама чини дела у врлини и определи се за њу, тако се и вредност мачеваоца налази у томе да савладава вештину борећи се против својих мана и устрајавајући у развијању својих способности.

Из тог разлога, јер и највеће добро ствара зло ако се не користи ваљано а највеће зло ако се зна ставити у службу добра, као отров у службу лека, постаје нешто добро, мудар човек своје мане и пороке не убија већ кроти, користи и култивише а паметан мачевалац се труди да своје недостатке усмерава у правцу у којем они доносе нешто добро и ступају у службу његовим врлинама

*

Сваки мачевалац треба да зна да у борби, и уопште узев у животу, одржи ведрину! Што је ствар од већег значаја и опаснија треба јој прилазити са више ведре душе. Сваки велики задатак тражи да се са себе скине претешка озбиљност јер то је једини сигуран знак да је плесач дорастао игри – има снагу и вештину да *плешући* чини све што чини. *431*

*

Покушавати свести мачевање, или било коју другу вештину, или живот уопште на једну врсту, једну технику, стил, идеју…и на рачун мноштва и разноврсног није само разарање богатства које се и темељи на количини различитости а не количини једног истог, дакле, разарање вештине, већ и терор униполарног над суштином сваке слободе - мултиполарности. *432*

И као што једна (једнолична) храна и једнолично чињење бесповратно разарају тело и изазивају његову дегенерацију и болест а једнолично разумевање, мишљење и учење дегенеришу и уништавају дух, једнолични осећаји душу човека… тако и свођење мачевања на само једну врсту, технику, школу или стил… уништава вештину мачевања.

Све што тежи у било чему да постане једино, апсолутна и доминирајуће не само да се претвара у једноумље, а свако једноумље у тиранију и безумље (јер "неограничена слобода увек заврши у неограниченом деспотизму" – Достојевски), већ и покушава да постоји неприродно – заустави кретање, постане ванвременско и неисторијско.

У свакој вештини, па и вештини мачевања, и животу уопште, дакле, разноврсност је богатство и богатство је у разноврсности. Право богатство, стога, није у количини – квантитету једног квалитета (то је лажно и привидно богатство без обзира о ком је квалитету реч) већ у квантитету разних квалитета.

*

433 Потребни су велико *стрпљење*, велико *умеће* и велики *рад* да би из дудовог листа настала свила. Али потребни су још и *љубав*, упорност, страст за *перфекцијом – идеалним*, и напокон: *храброст* за све то. Ово важи за све у животу, па и мачевање.

*

434 У борби је сваки тренутак критичан али, ипак, постоје два најкритичнија тренутка, то су почетак и крај. Почетак напада и крај напада, почетак одбране и крај одбране, почетак акције и крај акције, почетак планирања и крај планирања, први погодак и последњи погодак...Тако је најопасније када

се почиње напад и када се напад финализира и приводи крају. У оба тренутка нападач је најугроженији и најлакше га је погодити. Исто тако у свакој одбрани постоје два најкритичнија тренутка: почетак одбране и финализација, реализација и крај одбране.

У та два тренутка он је најосетљивији и најлакше га је погодити. Не интерферирати тренутак слабости противниковог напада са тренутком слабости противникове одбране значи извести добар напад или добру одбрану.

Први део свега је опасан јер су напони највећи пред непознатим. Други део је опасан јер упознатост, која никад није потпуна, доводи до опуштености. У оба тренутка грешке су чешће и вероватније него у средини где још увек постоји и влада равнотежа свих околности.

Слично је и у животу: почетак плеса и крај плеса, упознавање и растанак, долазак и одлазак, рођење и смрт, животни успон и силазак, почеци и финала послова, почетак и крај стварања, прве и последње љубави...све су то најделикатнији тренуци у животу и гребени око којих се налази највише олупина насуканих бродова.

*

Мачевалац у борби не треба да се руководи само победом 435
и поразом. Он треба да гаји и укус за лепоту покрета, инвентивност акција, радње тела и мача у простору које се не дешавају само по законима пуке ефикасности. Он треба да између два покрета који воде истом механичком резултату - поготку, за разлику од животиње и дивљака, суди, мери, процењује и изабере онај који у себи има још и лепоту - нешто са искром божанског.

Из тог разлога треба знати разликовати вредно и безвредно, лепо и ружно, добро и зло, корисно и штетно, узвишено и ниско, значајно и безначајно, праведно и

неправедно..., јер сви они се налазе увек сабрани у само једном једином поготку.

*

436 Ако неки део акције није добро изведен тада ће и цела акција отићи у пропаст. Зато мачевалац мора да пази на детаље јер дешава се да због ситнице велика машина престане са радом. Из тог разлога човек у себи треба гајити и осећај за перфекцију – детаљ.

Но, дешава се и супротно. Може део акције бити лоше изведен али да и поред тога она на крају буде успешна. Има, дакле, ситница које не утичу одлучујуће на функционисање целине и где треба обраћати више пажњу на целину и оно главно јер дешава се да велику машину ситнице не заустављају. Уколико човек не чини тако он постаје не само ситничар већ и ризикује да због бављења безначајним му измакне оно важно и значајно.

Пут до савршеног у било чему некад иде преко несавршенстава и корацима који се усавршавају а некад једино и искључиво пењући се уз лествице код којих сваки корак мора бити савршен.

*

437 Једно је идеја коју имамо и ка којој тежимо а друго је њено остварење. Та два се увек делом разликују као што се разликује идеално и реално, имагинарно и практично. Немогуће је једну идеју приземити а да се она поткресаних крила не ублатњави као што је исто тако немогуће нешто земно уздићи до идеје и небеса а да му се на неки начин не покида корење.

У почетку док су идеје једноставне и акције су такве и лако изводљиве, како су идеје све сложеније тако су и акције све

теже изводљиве и идеје у спровођењу се извитоперују губећи од своје чистоће и лепоте идеалности.

Дакле, мачевалац у својој вештини мора наилазити на елементе вештине који се не могу у пракси извести, било да је реч о техничким принципима или начелима кодекса. Но, свака вештина не само да треба већ и мора имати такве идеалне и утопијске садржаје јер ако их нема своди се само на, опипљиво, емпиријско, инструментално и приземно-практично постајући убрзо банална и вулгарна, исто као што и живот човека постаје празан, тривијалан и безнадежан ако у њему не постоје и идеали или се за идеал узима реалност и приземност сама – идеја одсуства идеалности.

У мачевању и животу, дакле, постоје идеје које циркулишу само као недостижни и неизводљиви идеали. Но, то што су идеали недохватљиви није доказ против идеала јер они и не служе да се дохвате већ да се ка њима иде. Звезде поморци не користе да их дохватају већ да их воде и усмеравају.

*

438 У сваком мачеваоцу постоји нешто изврсно а што временом пропада претварајући се и нешто просечно и обично а оно што је било просечно и обично у нешто лоше а оно лоше у нешто зло и штетно.

Постоји, међутим, и оно што време живота, било да је то изврсно, осредње или лоше, толико споро мења да остаје цео живот са њима такво какво јесте. Такви мачеваоци живе са нечим у себи што цео живот у њима постоји непромењиво а одлично, лоше или отровно.

Али постоји у сваком мачеваоцу и оно што време живота чини све бољим претварајући оно што је у њему било лоше у нешто осредње и прихватљиво, оно што је било осредње у вредно а оно што је вредно у нешто чудесно и изврсно.

Вештина мачеваоца, дакле, живи упоредо са њим самим и настаје, траје и нестаје као што и све остало у његовом животу исто тако време или упропаштава или чува и оплемењује.

И у сваком човеку, дакле, постоји и лепо и осредње и ружно што се поправљају, кваре или мирују непромењиви. Они живе у њему било истовремено или на смену или испрескакано случајем без реда. Но, ипак, увек постоји између ова три и тачка ослонца - тоналитет или оно што преовладава као карактер дајући боју целом животу једног човека. По томе се и разликују људи који су овакви или онакви, преовлађујуће боје просечности, људи који и поред свега постају све више испуњени злом и бесмислом, као и људи који претежно постају временом све лепши, вреднији и значајнији претварајући се у старо вино или миришљаве смоле ћилибара.

*

439 Учење сваке вештине, па и мачевалачке, подразумева познавање две науке: науку о ученику - о оном ко учи и науку о вештини - о оном што се учи. Зато свако ко не зна да решава једначину са две непознате и ко није вешт у правилном тумачењу њених решења за сваког појединачног ученика упушта се у овај посао потпуно безнадежно.

*

Тактика и психологија

440 Шта мачевалац може очекивати од противника и коју ће, дакле, стратегију и тактику борбе користити против њега зависи пре свега од тога какав је противник по темпераменту. Два мачеваоца изашла из исте школе и кована под руком

истог учитеља боре се иако истом техником потпуно различито уколико имају различит темперамент.

Зато добар мачевалац пре свега треба да је добар психолог који ће знати на основу става, кретања, понашања и реакција на своје провокације брзо открити ком психолошком типу ***претежно гравитира*** његов противник.

Тако противник који стоји у широком ставу, јако отворен грудима, који се креће великим корацима, самоуверено… најчешће је ***екстровертан***. Од њега треба очекивати офанзивну, нападачку борбу, наметљивост и вештину која тежи да се покаже (зато га у свему овоме треба непрестано ометати). Такође, јер је најчешће конфликтан у разрачунавању је упоран па се у борби ослања на серије напада и узврата (због чега стално треба очекивати продужене акције и против њих користити полублокове, ескиваже и изласке из дистанце). У борби је често несмотрен, храбар и хазардан и пре свега радознао (па га треба изазивати позивима али и очекивати сулудости). Мотивисан је више спољашњим факторима што значи да борбу води више реакцијама него сопственим акцијама и креативношћу (због чега је поводљив, склон клопкама). Зато што је отворен врло је прилагодљив (због чега треба стално мењати начин борбе). Конформиста је (што значи да не воли компликоване акције, компликоване и тешке ситуације па од њега треба очекивати директне и просте нападе и одбране а овакве му никада не дозвољавати и не пружати).

Уколико, међутим, противник стоји у уском ставу, јако искошен и затворен, креће се малим и опрезним корацима, несигурно… најчешће је ***интровертан***. Од њега треба очекивати дефанзиву, одбрамбену борбу, повученост, пасивност и скромност у показивању вештине и знања (зато га у свему овоме треба непрестано подстицати). Такође, јер је

најчешће мирољубив и неагресиван у борби се ослања на кратке, појединачне акције које су често још и недовршене (због чега стално треба потенцирати продужене акције, серије напада и узврата и константно одржавање дистанце за борбу). У борби је опрезан, плашљив и уздржан (због чега га треба доводити у ситуације које у себи имају већи удео ризика и случајности). Мотивисан је више унутрашњим него спољашњим факторима што значи да борбу не води толико реакцијама колико под утицајем сопствених замисли и емоција – бори се више духом и душом (што значи да је независан, неповодљив и несклон клопкама). Зато што је затворен у борби је ригидан и неприлагодљив (што значи да га треба наводити да сам стално мења начин борбе). Неконформиста је (што значи да воли компликоване и необичне акције и тешке ситуације па од њега треба очекивати не директне већ индиректне акције, сложене нападе и одбране).

Поред овог треба разликовати још: противника ***колерика*** **– брз и јак** (треба врло мало времена да га се у борби покрене на брзо и снажно узбуђење; потребна је ситна и лака варка или провокација да би реаговао са пуно беса, жучно, свадљиво, бурно и претерано, емоционално неадекватно; у акцијама драматизује, у све уноси вишак енергије и поседује вишак енергије, покретљив, склони престижу и доказивању, крајностима–безосећаја за финесе); противника ***меланхолика*** **– спор и јак** (треба пуно времена да га се у борби покрене али су му реакције јаке и дуготрајне, ригидан, опрезан, сумњичав, повучен, безвољан, пасиван, скептичан, несигуран; потребна је велика и широка варка или провокација да би одреаговао а тада то чини бурно, широко и претерано); противника ***сангвиника*** - **брз и слаб** (треба врло мало времена да га се у борби покрене - лако раздражљив али реакције му нису

ни снажне ни дуготрајне, реагује или слабије или адекватно надражајима – на јако реагује јако а на слабо реагује слабо, предвидив, лако промењивог расположења у зависности и у складу са околностима, реалистичан и рационалан, умерен; потребна је мала и лака варка или провокација да би одреаговао одмах али слабије или пропорционално нападу); ***флегматика*** **– спор и слаб** (треба пуно времена да га се у борби покрене - слабо осетљив и спор а у реакцијама слаб, миран, пасиван, непромењив и предвидљив у понашању, слабе мотивације и иницијативе, без жеље за компетицијом, хладан, прорачунат, равнодушан, прилагодљив; потребна је велика и широка варка или провокација да би одреаговао али увек слабије од напада).

За сваки од наведених типова, који се често међусобно повезују у веома необичним комбинацијама, постоји посебна тактика борбе у којој се њихове карактеристике у зависности од околности или подстичу или избегавају и сузбијају.

*

Човек је срце оног чиме се бави. Зато доброг учитеља у учењу не занима толико вештина којом ученик треба да се бави колико ученик који се вештином бави. Зато у изучавању вештине ученик не треба да полази од рада на вештини самој већ од рада на себи самом. *441*

*

Човек који сувише воли себе тиме престаје себе волети довољно. Има мачевалаца који су тако тврдо уверени у своју вештину и сопствену непогрешивост да су неспособни да од било кога приме савет. Они се понашају задрто и тврдоглаво срљају чак и у пропаст само да би се држали ***свог*** избора макар и видели да он није добар. Многи од њих су склони и *442*

да се увреде кад им укажеш на њихов корак преко литице.

Мачевалац не сме никад бити толико заслепљен собом и својим изборима, својом љубављу према своме и себи, да постане слеп за себе. Самољубиви мачеваоци у вештини и људи у животу су као бродови утерани да плове морем препуним гребена. Њима је неизбежно, ма каква их вештина водила, да се насучу јер између гребена сујете не постоје пролази.

*

443 Без врсне технике мачевања и најбољи мач је неупотребљив а да би онај ко користи мач имао врсну технику и сам мора бити врстан пошто "покретач мора бити јачи од покренутог".

Тако се преплићу телесно вежбање мачем као средство духовног усавршавања са духовним усавршавањем у служби усавршавања телесне вежбе мачем. Зато се и каже да "мач усавршава човека".

*

444 У борби је веома важно да мачевалац у потезима противника разликује битно од небитног тј. оно преко чега ће прећи од оног на чему ће се зауставити. У избору битног и небитног већина мачевалаца, као и људи у животу, користи као критеријум спољашњу, видљиву величину - крупне покрете оцењује као битне а ситне као небитне.

Но, то никад не сме бити критеријум. Ситница може бити небитна али и веома битна као што и крупна ствар може бити неважна али и са великом важношћу. До битног и небитног се долази посматрањем спољашњости али како би се спустило у унутрашњост (јер и сама реч „битно" говори о бити – суштини, унутрашњости нечег а не о површини) не сме се никад зауставити на форми и његовом изгледу.

*

„Колико се циљу више приближавамо толико више тешкоће расту.“ Што мачевалац више спознаје вештину проблеми пред њим су све ређи али суптилнији и тежи а тешкоће да научено сачува од осипања расту. То је слично раду на мердевинама: што се у раду стигло на већу висину то је теже радити а покрети треба да су све мањи, суптилнији и опрезнији јер кретање је све ограниченије и ризичније. *444a*

Све најбоље и најтеже савладано у некој вештини, па и вештини мачевања, мајстора неизбежно присиљава да кадтад почне да *плеше по жици*. Због тога се свака виртуозност увек додирује са пропашћу.

Било ко у било чему да пође ка врховима треба стално да има на уму да тамо где се запутио дувају најјачи ветрови па и опасности од пада су највеће.

*

Треба прво мачевати промишљено и креативно што значи – полако. Тек кад се достигне креативност тада се може убрзавати како би се мачевало креативно а брзо. Но, кад брзина постане толика да спречава креативност тада треба стати јер вештина која је брза а некреативна – празна је. *445*

*

Паметан мачевалац никад у борби не користи сваку згодну прилику да нанесе противнику погодак. Управо на намерном прављењу згодних прилика, које су заправо клопке за грамзивог противника, се темељи делом свака смишљена тактика мачевања. *446*

Дакле, често треба намерно пропустити згодну прилику, јер није свака згодна прилика уједно и добра прилика. Подједнако је паметно осетити и зграбити прилику онда – када је не искористити – значи надокнадиво пропуштено.

*

447 Доброг учитеља у свему, па и у мачевању, лако је препознати. Он увек инсистира на *детаљу*. Али он не само да инсистира на *детаљу* већ *упорно* и стрпљиво инсистира на *детаљу* – има довољно снаге и стрпљења за то.

Будале га често називају ситничавим и цепидлаком али мудри га зову темељним и перфекционистом. Само ако се човек труди да дохвати идеално то што реално дохвата биће изврсно.

Дилетант никад не обраћа пажњу на *детаљ* јер његово одличје је брзина, површност, немарност, аљкавост… - лењост према свему. Такав увек због детаља пада на испиту вештине јер не само да се "ђаво крије у ситницама" већ и „човек се не спотиче о стену већ о каменчић."

*

448 У оном што чиниш треба да си врстан јер многе противнике савладава највише њихова *завист*. Пола добијене битке, зато, често чини створити у противнику осећај *зависти* који ће га изједати као отров. То ће завидљивцу помутити душу и дух и он више неће мислити о оном што треба да чини како би врсно делао већ о теби који врсно делаш.

*

449 Дешаваће се да те обузме гнев према противнику. Прогледај га тада овим очима: све што видиш: пријатељи, непријатељи, ствари, ти сам…, само сте један пролазни трен у коме сви заједно, као изгубљена трунчица у бескрају космоса, између ништавила настанка и нестанка, крхко и кратко трајемо ломљени истим зубом времена до тренутка када наша заједничка игра са свим смешним поразима и победама, сукобима и мржњама не нестане заједно са нама као да никад није ни постојала.

Тада ће те обузети једно друго, шире осећање - ***сета*** и твој гнев ће нестати а противника ћеш видети као једног јединог и последњег пријатеља са којим заједно као два бродоломника пловите у једној ораховој љусци по таласима узбурканог мора постојања.

*

*Л*епота у вештини се не постиже по жељи и као нешто **450**
што се може научити и користити механички по одређеним техничким правилима. И као што сликар не слика или музичар свира *л*епо зато што хоће *л*епо сликати и свирати тако ни мачевалац не може унети у своје мачевање *л*епоту тако што хоће *л*епо мачевати. *Л*епота чињења произилази једино из *д*елања са осећајем за *л*епоту.

Нису велики уметници користили математичку формулу "златног пресека" – А:Б=Б: (А+Б) како би створили *л*епоту већ су радили по осећају за *л*епоту који је последица њихове унутрашње хармоније и тако *л*епоту стварали достижући „златни пресек".

Зато мачевалац без осећаја за *л*епо тј. неспособан за *л*епоту – некултивисаних чула за естетику, неспособан је за стварање *л*епоте у мачевању исто као што је и дивљак неспособан да ствара *л*епоту уметности музике или ужива у *л*епоти сликарства, књижевности, поезије…

*

Постоје мачеваоци и људи који имају петловски манир да **451**
увек, свуда и по сваку цену буду први. У тој таштини и сујети поређења и надметања, међутим, они се увек баве другим: противником, супарником, ривалом... заборављајући себе и бављење собом.

То је као лош домаћин који стално гледа у туђе двориште. Но, питање усавршавања је увек *лично* питање јер добар стрелац кад промаши увек у СЕБИ тражи разлог СВОГ промашаја. Зато мачевалац не треба да тежи да буде бољи од других већ да тежи да у себи буде најбољи што може - не да се пореди и надмеће са осталима већ са самим собом и против себе, јер ко себе премашује нема му премца.

Лествицама напретка и усавршавања у нечему што радимо се, дакле, не пење кроз сукоб, конфликт, конкуренцију, надметање, тучу и дивљаштво већ кроз сарадњу и кооперацију - не против другог и преко другог већ помоћу другог, са другим и кроз другог. Једино тако мачевање постаје права вештина, вредност, задовољство и лепота - кад се круна носи у себи а не на глави.

*

452 Има околности у којима је врхунац рационалне промишљености поступити непромишљено емотивно и врхунац емотивности и непромишљености поступити рационално и промишљено – када мачевалац у борби и човек у животу треба да је емотиван како би чинио рационално и рационалан како би чинио емотивно.

*

453 Неки мачеваоци у учењу вештине стално гледају у ново трчећи непрестано у *будућност*. Они се грабе само за сутрашње дане допуштајући да протрчава мимо њих лепота једине садашњости вештине. Овакви мачеваоци у учењу посрћу од *нестрпљења, површности* и *грамзиве халапљивости*.

Други мачеваоци, међутим, у учењу вештине само гледају *садашњост*. Они се толико упорно, посвећено и предано баве једино оним што сада виде и уче да заборављају на целину,

будућност, прошлост - смисао тога што чине. Овакви ученици у учењу непрестано тапкају у месту осуђени на посртање од кратковидости, немаштовитости, безнађа и досаде.

Трећи мачеваоци су у учењу вештине окренути само *прошлом*, савладаном и наученом. Њих не занима ни оно што сада уче нити оно што ће учити. Они мисле да су одмах на почетку спознали СВЕ најврелније у вештини па се у бескрај баве већ наученим одбацујући као сувишно све друго и ново. Овакви ученици су осуђени на посртање у учењу од летаргије, скучености, лењости и ограничености.

Не треба живети превише у будућности јер се тако пропушта једина садашњост а заборавља прошлост у којој је кључ будућности. Не треба живети ни само у садашњости јер човек слеп за сутрашње а глув за јучерашње осуђен је да као животиња бесмислено тумара по измрвљеној тренутачности свакодневице.

Не треба живети ни само у прошлости јер онај ко иде напред а гледа једино назад саплиће се и ломи врат у забораву да на старом путу настају и нове препреке.

Не треба ни лутати по свим временима тражећи неку „златну средину" јер није свака средина увек и златна. Ваља *мерити*, *бирати*, *процењивати*, *вредновати* и *узимати* од сваког времена његово изврсно – живети хармонију најбољег свих времена. Ово важи за учење сваке вештине, па и вештине мачевања и живљења.

*

Многи мачеваоци се слепо и глупо држе правила да *454*
"противнику никад не треба окретати леђа". Такви очито никад нису чули (или немају довољно маште и храбрости) за "парћански хитац" на коме је чак и Римско (а у Србији

Аустро-Угарско) царство сломило зубе - маневар наглог окрета прогоњеног у коме он одједном постаје прогонитељ.

Ко има очи свуда може противнику окренути и леђа, ко нема очи нигде не сме му окренути ни груди.

*

455 Победа може бити не само резултат низа наших добрих поступака у борби већ неким чудним стицајем околности може доћи и као резултат упркос низа наших грешака. Исто је и са поразом. Пораз може наступити не само због низа наших грешака већ и упркос томе што смо све време чинили одлично и нисмо погрешили. Али управо та непредвидивост живота и немогућност да се прорачуна исход без обзира на пут, та веза али и покиданост онога што чинимо са оним што следи, је његова највећа, права и вечна чар и лепота.

*

456 Како човек може да зна да ли је добро изабрао своју вештину и да ли у бављењу њом се налази на добром путу? Једноставно. Ако прво живи да би се бавио изабраном вештином а затим временом почео да примећује да се све променило и да се бави изабраном вештином да би живео он је изабрао праву вештину.

*

457 Простор и амбијент у коме се одвија мачевалачка борба може значајно утицати на њен ток и исход, не само у непосредно физичком (низбрдица-узбрдица, блато, камење, предмети, облик простора...) већ и психичком смислу. Наиме, борба која се води на отвореном увек захтева велики напор да се мачевалац сконцентрише и одржи пажњу. Ово зато што велики простор увек доминира над човеком у њему

(а мачевалац који хоће добро мачевати мора владати својим кретањем у простору тј. доминирати простором око себе) и зато што бескрајно мноштво ствари и дешавања у отвореном простору око мачеваоца непрестано га привлаче и одвраћају његову пажњу. Уопште узев, борба на отвореном увек има у себи акценат на екстравертном, а због чега она обично у себи носи више телесног и механичког - просторног.

Свега овог, међутим, нема у затвореном простору. Мачевалац таквим простором, уколико то уме, може лако владати и ограничен је број ствари у њему које му одвраћају пажњу. Зато мачевалац у затвореном простору може боље опажати, лако се сконцентрисати и дуго држати пажњу. У овом случају, и опште узев борба у затвореном простору увек има у себи акценат на интровертном, а због чега она обично у себи носи више тактике, стратегије, инвентивности и креативности - интелектуалног.

На слично дејство простора указују још не само Леонардо да Винчи који је написао да: "Собе или мали простори покрећу ум, а велики га скрећу." већ и уметници, научници и свештеници свих епоха који су у својим трагањима за лепотом, истином и Богом користили собице, самице и келије а не сале и замкове.

Но, ствар, ипак, није тако једнозначна и једноставна. Може се на овом темељу зидати грађевина са низом додатних питања. Какав је утицај отвореног и затвореног простора борбе на мачеваоца који је по природи већ екстровертан или интровертан? Која је то квантитативна величина простора са којим психа једног мачеваоца престаје да доживљава овај као затворен а почиње га доживљавати као отворен? Да ли два мачеваоца, иако воде борбу у истом простору, њега могу доживљавати супротно пошто им се субјективно разликују критеријуми и осећаји за његов доживљај?...

На исти начин на који простор борбе утиче на мачеваоце и карактер њиховог мачевања тако и простор у коме човек живи утиче на његов карактер и живот. И као што савремени "инстант" дизајн сведености, минимализма и празнине простора изражава али и ствара празног, сведеног и минимализованог "инстант" човека ***патуљка*** данашњице тако је и простор живота човека класике, ренесансе или барока изражавао али и стварао класичног, ренесансног и барокног човека ***дива*** прошлости.

*

458 Ученик у вештини и човек у животу треба да тражи ***узоре*** јер људи се успињу у висину само помоћу узора – једино једни преко других. Само онај ко се попео на леђа дивова може скочити високо.

Но, јер свако проналази своје узоре према свом видику какви су узори једном човеку и ученику такво је и пењање, какви су они на чија су се рамена попели такви ће и скокови са њих бити. Живети без узора значи поставити самог себе за узор. Такав мачевалац и човек никад не доспевају нигде даље од себе јер нико никад није успео да се попне на своја сопствена рамена.

*

459 Предмет размишљања мачеваоца не треба да буде само непосредно практично, чулно и предметно дешавање - оно што чини он и шта чини противник, покрети тела и мача. Мачевалац треба да се бави и теоријом мачевања - промишљати своје мисли и мисли других мачевалаца. Тек помоћу таквог мишљења - (мишљења окренутог идејама а не предметима, идеалног мишљења) израста духовност - мишљење окренуто самом себи. Део размишљања

мачеваоца о вештини треба да је средство - буде у служби практичног мачевања али део треба да буде циљ за себе и у служби чисте теорије - слободног развијања духа самог и менталне гимнастике ума мачеваоца.

*

Кад се противник држи ван дистанце, а настоји да изазове борбу, то значи да једва чека да кренеш на њега. *460*

*

Сликар Моне је приказао како се мења изглед једне исте катедрале, гледане са истог места, док се креће сунце; ујутру једну истину о изгледу, у подне другу а поподне трећу. *461*

Но, он није видео и приказао само три истине о једном променљивом. Он је на платно ставио и то како се истине о катедрали мењају и због промена у њему самом и његовом гледању на њу од ујутру до увече. Чак и да је над катедралом стајало вечито непокретно сунце он би је сликао различито јер је сам с временом у себи постајао различит.

Исто тако и мачевалац своје истине о противнику види не само у светлу његових непрестаних промена положаја у простору и светлу његових непрестаних промена његове унутрашњости (намера, идеја, реакција…) већ и светлу непрестаних сопствених промена положаја у односу на њега и промена својих сопствених унутрашњих стања, мисли, намера…

Онај ко, дакле, хоће било какву једнозначну и недвосмислену истину о било чему мора мировати испред предмета о коме говори, мора и тај предмет у себи и собом бити непокретан а и он сам мора бити непокретан и непромењив у себи.

Истина о вештини мачевања и свему другом у свету универзалног кретања је зато нужно истина ***тренутка*** коју

мачевалац мора ухватити како би могао адекватно деловати. Гледајући тако и из тог угла свака истина и о вештини, противнику и свему осталом је увек појединачна, конкретна, покретна, релативна па и противречна.

Но, као што је и поред свих промена на Монеовом платну и даље на слици једна иста катедрала а и поред свих промена у уметнику и даље су на платну остали потези једног истог Монеа, тако и у противнику, вештини и мачеваоцу остају и поред свих промена и они у одређеним границама непромењиви. Да није тако, да нема извесне сталности и непромењивости не би било ни могуће деловати.

Гледајући тако и из тог угла свака истина и о вештини, противнику и свему осталом увек је и општа, трајна, појединачна, конкретна, покретна, апсолутна и непротивуречна.

*

462 Будућност онога што чинимо и нашег живота није увек и сасвим непрозирна, магловита и неизвесна. Штавише ми имамо моћ да делимично и сами унапред *бирамо* своју будућност! Наиме, и у мачевању и живљењу док у садашњости бирамо шта да чинимо бирамо не само сада садашњост већ исто тако бирамо и будућност - последице учињеног и оно што ћемо чињењем добити. Човек будућност увек може делимично видети кроз садашњост онога што чини.

*

463 У борби ваља пазити да противника никад не спустимо на дно јер као што оно на врху не може више ићи никуд до доле тако и оно што је на дну не може ићи више никуд до горе.

*

464 У борби се може начинити једна грешка. Њу тада ваља што пре исправити добром и правом радњом јер уколико се не учини тако грешке се ређају и воде не тамо где желимо већ тамо где нас оне носе. Тако нпр. ако на противников напад испадом урадимо промену става у назад учинили смо грешку у држању дистанце. Ако након тога урадимо и другу грешку - пођемо у извођење узврата са те погрешне дистанце, сигурно примамо погодак. Но, дешава се и да након начињене прве грешке урадимо и другу али да је она таква по карактеру да прву поништава и доводи нас у стање као да грешку нисмо ни учинили. Тако нпр. ако након поменуте грешке у дистанци у узврат пођемо истовремено уз извођење гард-батмана (који се, иначе, изводи само у одбрани а не у нападу) тада противник неће моћи реализовати своју предност и поред наше две грешке.

Тако је и у животу, дешава се не само да нас једна грешка упропасти већ и да нас спаси као и да наше упорно грешење некако и необјашњиво нас изведе на прави пут.

*

465 Најтежи али и најузвишенији тренутак који може достићи један мачевалац у борби је тај да ЦЕО крене само у једном правцу. Тамо где му мисао говори, срце указује а тело трепери. Но, најчешће то није случај и дух, душа и тело човека нису један са другим већ један поред другог или још чешће једни против других.

*

466 И за мајсторство у мачевању и мајсторство у живљењу потребна је пре свега зрелост. Као што ученик не може

научити вештину тако ни човек не може научити да живи уколико у њему нема способности сазревања.

Сазревање је зато језгро тајне учења и живљења. Човек не сазрева само телом већ и духом (интелектом) и душом (емотивно). Но, готово никад ова три сазревања не иду у корак и заједно јер су светови за себе. Увек човек зри брже или телом или духом или душом а што зависи како од семена из којег израста тако и од њега самог што треба да ради на себи, и од околности у којима живи.

Дешава се тако да мачевалац буде презрео у једном а да зри у другом а не зри у трећем, и тако у свим комбинацијама. Некад су ове разлике мале а некад могу бити чудовишне, а такав је онда и човек. Но, ова три дела нису само одвојена и зрију у сопственим ритмовима. Раст духа утиче и на раст тела и душе, душе на дух и тело, тело на дух и душу. Отуд јачина сазревања и лепота духа и душе и тела, сваког појединачно, делом зависе и од укупног и њиховог заједничког зрења у човеку. Зато се не достиже никад потпуно богатство у било ком делу човека ако су други делови остали кржљави и неразвијени. Тако ће се десити да човек у нечему у чему се пребрзо развија, а ипак не може досећи врхунац јер је у другом недовољно зрео, почне да труне и пропада као онај плод који је растао пребрзо да би сазрео како ваља.

Али ма којом брзином текло сазревање тих основних снага човека он треба да тежи да их што више хармонизује и уклопи да иду макар укорак ако већ не могу ићи заједно. Сваки ученик, па и човек у животу најбоље сазрева нити у добрим нити у лошим условима, а још мање у умереним. Најбоље се сазрева у разноврсним условима тј. у добрим, лошим и умереним али и одличним и неподношљивим.

Тек тада сазревање човека иде из живота и тек тада живот почиње да буја из тако богато и разноврсног сазревања.

---

*

467 Зато што једна одређена мачевалачка акција може бити тумачена од стране противника на мноштво начина и у себи садржи мноштво елемената па и капацитет за различитост комбинација и варијација њен живот је увек шири од ње саме. Све тако прекорачује себе: реч је више од казаног, мишљено од замишљеног, чињено од учињеног...

Дух свега се простире увек даље од њега самог. Зато свака акција коју изведемо у борби и сваки поступак који учинимо у животу не носе собом само оно што очекујемо већ и доносе оно потпуно неочекивано и непознато. Ми у свему што чинимо не само да разрешавамо већ и стварамо тајне.

*

468 И у вештини и у животу „не мислимо на казне, куђења и побољшавања других. Неког појединца ретко ћемо променити тако, и ако би нам то и успело, онда би нам неприметно, можда, уједно с тим пошло за руком и да се сами променимо. Гледајмо напротив, да наш утицај на све што нам долази завреди више од њега и претегне над њим! Не боримо се у отвореној борби! А то је све куђење, кажњавање и жеља за побољшавањем. Него се утолико више сами подигнимо!

Дајмо нашем чињењу светлију боју узора! Помрачимо другог нашом светлошћу, а не да због њега и сами постанемо мрачнији, као сви они који кажњавају и незадовољници.“ (Фридрих Ниче)

*

469 Многи мисле да је могуће пронаћи **књигу успеха**. Неки су чак убеђени да је она једноставна збирка готових рецепата које треба само лако и на брзину применити.

Та књига уистину постоји. Но, ко год је отворио њене корице остао је запањен. Чинили су је само празни, неисписани листови – од почетка до краја!

Књиге успеха никад не дају готове одговоре већ само путоказе и упутства, а често и само нова питања. Зато свако у ономе чиме се бави мора ићи сам и свој успех исписати сопственом руком и властитим мастилом, јер нема искрченог пута ка звездама.

*

470 Сви системи у природи теже ентропији. Зато и у борби два мачеваоца постоји непрестано природна тенденција дисхармонији, хаосу и нереду њихових покрета која треба да се оконча промашајима или случајним поготком.

Но, како се то не би дешавало и како би сваки од њих стекао контролу и власт над ситуацијом – како би погодио противника безбедно, он ради супротно овом природном процесу: покушава на мноштво начина, *који се зову вештина*, да створи и унесе хармонију и ред у оно што чини.

Борба два мачеваоца, тако, није само њихова међусобна борба једног против другог већ и истовремено њихово јединство и заједничка борба против природе.

*

471 Као што добар скулптор мора да зна особености различитих врста длета за клесање како би их употребљавао на прави начин тако и добар мачевалац мора да зна специфичности различитих врста мачева како би их користио адекватним техникама.

Али као што добар скулптор мора да познаје и општи принцип употребе свих длета ма колико она била различита тако и добар мачевалац мора да познаје и заједничко у употреби свих мачева без обзира на њихову разноврсност.

*

“Најпожељнија ствар, у сваком случају, је строга дисциплина у прави час, то ће рећи у доба кад смо *поносни* што се од нас захтева много. То разликује строгу школу, као добру школу, од сваке друге: што се у њој захтева много, што се захтева строго, што се оно што је добро, па чак и изврсно, захтева као нешто нормално; што је похвала ретка, што је попустљивост непозната; што је прекор оштар и стваран без обзира на дар и порекло. 472

Таква школа је потребна у сваком погледу и то важи и за телесну и за духовну област: било би кобно ако би се то раздвајало! Иста *дисциплина* чини доброг научника и доброг војника; и кад се изблиза погледа, види се да нема ваљаног научника који у себи не носи инстинкте и ваљаног војника. Никако не видим како је могуће надокнадити недостатак такве школе. Човек без ње не познаје себе и иде кроз живот ненаучен како да иде. Млитавост и неспособност његових мишића и духа показује се на сваком кораку. “ (Фридрих Ниче)

*

Циљ понављања и вежбања није да се увежбава постизање поена у такмичењима већ да се достигне савршен ударац и убод. Не број него квалитет. То се постиже тако што мачевалац не треба да буде толико заокупљен победама и поразима већ начином мачевања. 473

Тако је споља гледано мачевање борилачка вештина чија је функција борба али у дубљем, унутрашњем смислу она је начин да се усаврши човек.

*

“Лична својства човека морају превазилазити дужности звања, а не сме да буде обратно. Ма колико велико било 474

звање, увек се човек мора показати, да га надвисује, а не да буде обрнуто. Широк дух шири се над звањем и узвишава га. Напротив дух мален и скроман брзо ће показати своју слабост и на крају ће га звање превазићи у дужностима и угледу а он ће банкротирати. Велики Август залагао је своју част у то да буде већи као човек него као владар и зато је упамћен као прво а не као друго." (Валтазар Грацијан)

И мачевалац треба да тежи да буде врснији човек но мачевалац, виши по оном што јесте него по свом задатку и звању.

*

475 Ако желиш некоме поклонити нешто поклони му увек само једно – ОДУШЕВЉЕЊЕ. Тако нећеш никад погрешити. У одушевљењу је садржано на једном месту СВЕ највредније и најбоље што се икада може некоме даровати језиком за сва времена и све просторе. одушевљење вештином у мачевању је зато највреднији поклон једног учитеља ученику.

*

476 "По детињству се човек познаје
као по јутру дан."

Милтон

Која је димензија, ширина и висина, од чега је грађен и како је грађен један темељ одређује и то каква грађевина на њему може бити подигнута. На темељима шупе не постаје палата.

Врстан мачевалац и човек зачињу се, дакле, у темељима живота – детињству. Зато је и речено: ***"Сви цветови будућности су у семену садашњости"*** (кинеска изрека) и "***дете је отац човека."***(Вордсворт)

Мачевалац и човек који су у најранијем детињству расли и ***утемељивали*** се на телесном, духовном и душевном смеђу цивилизације и сами ће зато бити такви, чинити тако и највише успевати само то - као одапета стрела усмерена из једног правца.

Но, има уистину и оних који су одрастали у дивљаштву, проста̀штву, болесном, дегенерисаном, отровном… а, ипак, уздигли се у изврсно и врлину. Те изузетке и њихове темеље је, међутим, градило или њихову стрелу скренуло, увек неко *чудо* јер сваки изузетак само у *чуду* има разлог своје изузетности.

*

*Д*уховна и душевна сиротиња неизмерно су опаснији и 477
тежи од сваке, па и највеће материјалне беде јер у материјалној беди у човеку може живети људско али у духовној и душевној оно умире и он неизбежно постаје животиња.

*

*Л*инија мањег отпора није како то наивно и на први 478
поглед изгледа *л*инија веће памети већ је увек и у свему само *л*инија веће *л*ењости. Многи мачеваоци знају шта је *д*обро али зато што су *л*ењи радије иду *л*инијом мањег отпора, траже путеве *д*а заобиђу рад, напор и жртве па чине оно што им је *л*акше а **безвредно**.

*Л*ењост, жеља за уживањем и неспремност на жртву (самољубље) увек одводе човека од врсног јер никад ништа *д*обро и вредно ни у чему није постигнуто без *страсти* - енергије и способности *д*а човек *пламтећи* буде посвећен нечему и спреман *д*а се радом за то *жртвује* и изгори.

У савладавању вештине, зато, као и у животу нема ценкања јер и онај ко се ценка *д*а прода скупље и онај ко мисли *д*а може *д*а купи јефтиније су у заблуди пошто у свету

равнотеже узрока и последица немогуће је не платити праву цену било чега.

Из тог разлога како у животу тако и у мачевању човек добија највише само ако узима да би давао а даје више него што узима дајући без очекивања да ће добити. Да подсетим такво чињење, у коме делатник нестајући у томе што чини заборавља себе, зове се љубав.

*

479 Само је мајстору дозвољено поигравање са правилима. Једино их он уме кршити поштујући их.

*

480 Мачевалац треба да је свестан да не може све истовремено и да зато његова снага у нападу значи слабост у одбрани и обратно, његово кретање у лево слабост на десном и обратно. Увек када је у нечему достигао врхунац у нечем другом има недостатак. Ко хоће да је добар у свему постаје слаб у свему.

*

481 Оно што сигурно највише кочи и упропаштава учење, напредак и постизање мајсторства у вештини је претерано самољубље – темељ свих деструктивних особина саткан од таштине, гордости, поноса и славољубља. Када мачевалац нема за циљ мајсторство у вештини већ јепокретан свесно или несвесно највише тиме да своје "**ja**" истакне, покаже и докаже, када у раду не мисли на рад него на амбицију изражавања сопствене личности, – када му није стало толико да врсно чини колико да има првенство у учињеном, он је у слепој улици.

Док год нешто радиш да би доказао себи и другима да си први и најбољи оно највредније у томе ће ти измицати јер лепота се

човеку указују тек кад се нечим бави тога ради а не себе ради - из љубави према томе а не из престижа - љубави према себи.

*

Често се дешава да из грешке произађе прави и добар потез ("Део сам оне силе што вечито стреми злу, а вечито твори добро." Фауст, Гете) али и супротно да лоше и зло произађе из исправног и добре процене. Добро не произилази само из добра као што ни зло не произилази само из зла. *482*

*

Ни најбоље познавање вештине мачевања није гарант непогрешивости мачеваоца. Грешке су, наиме, неизбежне јер мачевалац стално доспева у нове и јединствене ситуације па је изложен непредвиђеним околностима које превазилазе обимом свако могуће знање о грешкама. Но, учење вештине има за циљ да мачевалац научи да избегава ОСНОВНЕ грешке и научи шта му је чинити кад наиђу нове како би их искусно избегао. Ученост мачеваоца не значи, дакле, толико гаранцију против грешака колико гаранцију да ће он ове ређе чинити, лакше изаћи на крај са њима, или их знати окренути себи у корист. *483*

Слично је и са темељним правилима живота која се као део основног васпитања преко традиције и културе преносе са генерације на генерацију. Свако ново време носи нове изазове али свако ново време у себи носи и оно што је било и биће у свим временима као вечну баштину живљења.

*

Некад нам изглед противника говори нешто о њему а некад не говори ништа. Судити о противнику само на основу *484*

његовог изгледа значи бити површан, но, пренебрегавати оно што нам говори његова спољашњост исто толико често води у промашај као и занемаривати истину његове дубине коју скрива његов спољашњи изглед.

Зато мачевалац мора да се брине о свом изгледу. Он то не треба да чини због "имица" и моде већ због тога што тако нешто припада духу врсности. Ученик који је аљкав, запуштен и прљав одаје карактер лењости и немара а то не припада перфекционизму јер спољашњост увек делом говори и о унутрашњости.

И као што добар војник, официр и витез или ратник по кодексу држе своју одећу, опрему и оружје беспрекорним и сјајним не само због лепоте - јер врсном чињењу припада и врстан изглед, већ и као израз осећања за дисциплину, ред, истрајност, одговорност и перфекцију тако и добар мачевалац обраћа пажњу на своју спољашњост јер тиме показује противнику ко је и какав је. Сјајне чизме не значе увек и сјајни мач али прљаве чизме увек значе и прљав мач.

*

485 Добар учитељ је час благ, час страшан, час постојан, час плаховит, врео или леден, час леп или ружан, узвишен или низак, час једноставан, час компликован, час примамљив, час одбојан…, награђује добро и кажњава зло али често и награђује грешке а кажњава успехе, или не чини ништа – пушта, и све то како би ученик што богатије ***сазрио*** за *неухватљиво* јер мачеваоца у његовој вештини и човека у његовом животу неизоставно чека **све**.

На овај начин он, такође, кроз ватре сумњи, недоумица, негодовања, збуњености и нестрпљења ученика тупи оштрице њихове сујете, поноса, таштине, гордости и самољубља а кује еластичност, упорност, стрпљење, истрајност, сналажљивост, снагу и креативност њиховог духа.

Ученици који су од доброг материјала и достојни врлине у вештини кале се, проналазе начине да прођу, обиђу и прескоче све ватре у које их непрестано гура постајући тако и сами као добро кован мач. Они други, који су од лошег материјала, размажено се пренемажу, траже оправдања, буне се, тупе, негодују, паметују, горде, бесне или јогуне, повлаче и на крају отпадају са овог дрвета зрења ***незрели***.

*

Има пораза који у нама изазивају велико олакшање и готово срећу јер је борба била страшнија него оно око чега се човек борио. Има пораза који у нама изазивају равнодушност јер се битка водила око неважног. Има пораза који су падови што нас подстичу на устајање и јачају нам вољу за борбом. Но, има и пораза који у нама отварају амбис пропадања и урушавања. То су двоструки порази. Први пут кад изгубимо од противника и други пут кад изгубимо од своје сопствене сујете која је наш пораз претворила у нашу пропаст. Исто тако је и са победама. ***486***

*

За добро мачевање је најважније имати правог *партнера* јер да би борба постала заносна није потребна само вештина већ и *склад*. Никакво умеће и техника не помажу ако између мачевалаца не струји *дух хармоније* који их повезује у жив покрет. Они су без њега као зупчаници сата који се не могу ускладити. Опојност мачевања, дакле, не произилази из оног шта мачеваоци чине већ из њиховог ОДНОСА - тога КАКО то чине. Без те „резонантне кутије" која, као код инструмента, од појединачних звукова жица ствара нешто ново - музику, све је беживотно и лоше ма какви виртуози мачеваоци били. ***487***

*

488 Мачевалац у борби не треба да тежи само да побеђује већ исто толико да бира начин на који побеђује. Бирајући простачко, преварантско… или необично, лепо, праведно, виртуозно, џентлменско… вреднује то што чини и понаша се критички за разлику од животиње која чини увек прагматично и по њу корисно само инстинктивно или дивљака који исто тако ради али свесно.

Мачевалац и човек треба да користе своју вештину и живе онако како то доликује бићима од културе што ће рећи на људски начин – ***нормативно,*** јер једино вештина и начин живота који су у служби људскости у служби су и човека.

Дакле, оног тренутка кад човек престане мерити, процењивати и вредновати (реч човек, ***Mensch***, на немачком значи мерилац), кад све постане исто и једнако вредно, кад нестане хијерархије у стварима, људима и поступцима, кад лепо и ружно, добро и зло, вредно и безвредно, смислено и бесмислено, здраво и болесно… постану „равноправни" и подједнако прихватљиви, дакле, кад културу замени хаос, нестаће и ***Mensch*** – човек.

*

489 Мачевалац у својој вештини и човек у животу се непрестано изнова сусреће са грешкама које је раније чинио и које му се нуде за исправку или ново понављање. Исто тако човек се непрестано у животу сусреће са одличним и исправним потезима које је раније чинио и који му се нуде за поновну потврду или, пак, за једно ново грешење. Некад ти наши поступци, добри или лоши, имају исто одело као што су га увек и имали и видимо их као наше старе познанике и пријатеље а некад се они пресвлаче и маскирају тако да мислимо да су то нови људи у нашем животу а они су исти, стари, само скривени велом привида и обмане.

*

Научити ученика вештини није први циљ учитеља. *490* Отворити ученику очи за лепоту кроз вештину и тако му пробудити страст трагања за њом и у свему другом претходи добром учењу било чега.

Преко лепоте у вештини острастити ученика и за лепоту у мислима, осећањима, делању, додиру, слуху, оку, укусу, мирису… значи научити га основном и најважнијем.

Добар учитељ, зато, као и добар родитељ, никад ништа друго и не чини осим што тражи путеве како да лепотом доспе што дубље до необрађеног у сваком ученику и заувек га оплемени и преобрази за изврсно у свему јер само онај ко је изврсно сазрио изврсном ће и тежити, како у вештини тако и у живљењу.

*

Вешт мачевалац не користи силу јер коме треба сила *491* тај нема моћ. Потреба за силом се јавља код противника изједначених моћи. Тада она може бити пресудна.

Дакле, посежући за силом признајемо моћ противнику и нашу слабост да изађемо на крај са њом – тада у игру уводимо свој последњи адут, силу.

*

"И ако тражите биографије, тада се не обазирите на оне *492* с рефреном "господин тај и тај и његово време", него такве које почињу са "против свог времена". Храните ваше душе са Плутархом, његовим херојима, и одважите се да верујете у себе саме, верујући у његове јунаке." (Фридрих Ниче)

*

У део тактике борбе спада и глумљење изазивачког, *493* безобразлука, дрскости или чак и простоте. Уколико се

жели противнику показати "узрујаност" и "бес" псује се нпр. сопствени мач или баца опрема, сам себе вређа… Тада противник обично, ако је наиван и глуп, почне у самозадовољству ликовати и стиче сувишно и неоправдано самопоуздање, често и ароганцију а који постају семе његовог пораза.

Глумљење може у крајњем случају бити усмерено и према противнику (ако је циљ да се он избаци из психичке равнотеже) али ово не сме никад да иде даље од отвореног сарказма, цинизма, подсмешљивост или неке смишљено усмерене грубе провокације јер њихово дејство је подједнако јако ако не и јаче од директне псовке. Посебно ако је реч о противницима примитивцима чију је сујету веома лако подбости или простацима које нарочито вређа интелектуално указивање на њихов примитивизам.

Екстремни простачки језик као константни стил понашања је у борби мало од користи пошто се сви навикну на псовачки карактер појединих људи и он више нема никаквог смисла осим као израз њиховог природног стања проста штва.

*

494 Постоје мачеваоци који превише обраћају пажњу на ситнице због чега превиђају целину акције тј. због дрвећа не виде шуму. Они заборављају на стратешко због тактичког и слични су путнику који тежи да изводи савршене кораке идући погрешним путем.

Но, постоје и мачеваоци који чине супротно: превише обраћају пажњу на целину због чега превиђају делове акције тј. због шуме не виде дрвеће. Они заборављају на тактичко због стратешког и слични су путнику који тежи да иде добрим путем саплићући се и падајући у корачању.

*

Свако ко је успешан у било чему треба да зна када да се *495*
заустави - кад је доста. Дуготрајни успеси се могу толико нагомилати да се све сруши под њиховом тежином. Једна изрека каже да "срећа се умори ако неког дуго носи на плећима."

Зато кад човек у оном што чини има превише успеха и још тај успех превише лако долази и траје то је први знак за опрезност. Вероватно се ближи несрећа.

*

Вештину или било шта друго што чиниш никад не *496*
користи тако да могу да се окрену против тебе самог. У мачевању је, као и у животу, све дозвољено само је питање цене коју си спреман, и коју мораш платити за ту слободу, раније, одмах или након тога. Сви покрети твога тела и мача, духа и душе одјекују светом у бескрај и враћају ти се као реакције на најразличитије начине све док сума те бескрајне игре оног што чиниш и оног што ти се дешава не буде нула - све што чиниш и себи чиниш.

Убијање противника је, зато, не само знак слабости, несигурности, немаштовитости и немајсторства у борби већ и знак одсуства аристократског и племенитог у карактеру, јер убити је најлакше а савладати, разоружати, само ранити или убедити да пређе на твоју страну је најтеже.

Прави мајстор у борби, јер је убеђен да "Ко не поштује живот ни сам га не заврђује." (Леонардо да Винчи) и да "зло добра никад донети неће", убија само случајно и никад није онај ко у борби скида више глава већ онај ко у борби спашава. Ко то не зна, не наслућује или не осећа у својој вештини и животу је или слеп, глуп, или глув, а најчешће четврто - горд и ташт.

*

497 У борби треба избегавати предвидивост. Из тог разлога у напад се не иде директно и једноставно, јер тада противник лако може унапред знати шта хоћемо, па и лако узвратити.

Зато треба користити варке које ће противника збуњивати разноликошћу и варљивошћу. Но, не треба бити ни ту предвидив и стално користити варке јер тада противник исто зна шта му је чинити јер почиње да очекује стално варку. У део непредвидивости спада и то да се не буде непрестано непредвидив.

Тако је и у животу: постаје досадан ако је незанимљив али исто толико почиње да досађује и стална занимљивост.

*

498 Сваки користан покрет у борби има у себи неизбежно и нешто штетно као што и сваки штетан покрет има нешто корисно. Дакле, како у вештини тако и животу избор било којег корисног деловања од нас захтева да се помиримо са тиме да увек с њим чинимо извесне штете.

Исто тако у нашем избору можемо се помирити са тиме да намерно чинимо штетне поступке уколико би из њих проистекле неке користи (као што родитељи често пуштају намерно своје дете да греши и чини себи штету јер тако стиче највећу корист – сопствено ***искуство***).

Дакле, управо процењивање и мерење између две штете и две користи и између разних штета и користи у борби и животу врши се на крају крајева увек по критеријумима који су ***изван појма штете и користи***. Нити мачевалац у борби, нити човек у животу суштински не мотивишу своје поступке корисним и штетним већ неким сасвим другим вредностима.

*

Као што се већина родитеља данас не бави васпитавањем 499
своје деце већ ***задовољавањем*** своје деце тако се и већина учитеља мачевања данас не бави учењем својих ученика у вештини већ задовољавањем ученика у вештини.

Два су разлога за ову у деформацију. Први разлог је лењост: лакше је задовољавати него васпитавати. Други разлог је хедонизам: људи који живе тако да сопствено постојање своде на задовољавање себе - код којих је живљење исто што и самозадовољавање а не култивисање, васпитавање и оплемењивање, том аберацијом гледају не само људе око себе, своју децу већ и сваку вештину, све чиме се баве и живот у целини.

И као што учитељ који мачеваоца не васпитава већ задовољава запушта га у вештини тако и родитељ који не васпитава већ задовољава ствара размажене, саможиве, млитаве и лење "принчеве и принцезе", који због незрелости постају неспособни за самосталан живот.

Шта је последица? Фрустрираност, нереализованост, искомплексираност и незадовољство - агресивни хедониста који да би се задовољио не преза ни од чега девијантног, социопатског или чак психопатског. Свако велико задовољавање увек на крају кулминира и мора кулминирати супротним - великим болом и незадовољством. То је равнотежа економије постојања.

Дакле, последица живота једног човека, културе или цивилизације чије је гесло: "бити значи бити задовољаван" је увек њихов пад у варварство и дивљаштво јер то није начело људског већ животињског бивствовања.

*

500 Мачевалац који учи вештину мора полако и тихо у себи да расте и развија се дозвољавајући и да се вештина у њему развија. Но, он мора осетити тренутак када је тај раст достигао врхунац и ту се зауставити и не ићи даље.

Уколико тако не учини и вештина га почне превазилазити, сломиће се исто као и уколико не буде дозвољавао да се вештина у њему развија а он настави да расте.

Исто се дешава и у животу: човек може ићи у корак са својим животом, може прерасти свој живот али и дочекати да његов властити живот прерасте њега.

*

501 Често се у борби нађу два равноправна мачеваоца. Тада она неочекивано нема покрет и стоји уместо да буде ватромет. То је од равнотеже снага а резултат сваке равнотеже је увек мировање.

Разлог због којег се борба два равноправна мачеваоца не завршава увек мировањем последица је тога што се боре у условима који су неравноправни и више одговарају једном него другом мачеваоцу.

*

502 Мачевалац непрестано примећује и уочава покрете тела противника, он има разна чулна искуства о њему (тактилна, визуелна и звучна). Но, уколико нема разума да та чулна искуства вреднује и обједини у неки правилан закључак на основу којег ће деловати она су безвредна. И обратно, мачевалац може имати савршен разум али уколико нема довољно непосредног или посредног чулног искуства са противником, ако се он добро прикрива, он не може ништа закључити што би га могло покренути на кретање у правом смеру.

*

Мачевалац често ради оно што му околности намећу и 503
што по нужди мора и не жели чинити. Ако се нађе у том положају човек таквом притиску не треба да додаје још и себе као непријатеља чинећи то што чини уз јед, бес, мрзовољу, нестрпљење, псовање и незадовољство чинећи тако да му сваки покрет још теже пада.

Он, напротив, као прво и најважније треба да се помири са неизбежним. Као друго, треба да склопи примирје са собом и у себи нађе савезника са којим ће пронаћи нови угао гледања и задовољство у откривању нових и другачијих светова око себе и у себи. Као треће, треба да, упркос свему, у оном што чини види само изазов и гимнастику што јача тело, дух и душу овладавајући оним што покушава да овлада њим.

*

Сваки мачевалац у својој вештини треба да пронађе 504
извесно средиште и да га уједини са својим сопственим средиштем. Само тако ће мачевалац бити у хармонији са својом вештином.

Сваки човек треба да пронађе извесно средиште постојања и да га уједини са својим сопственим средиштем јер само тако ће човеков живот бити у хармонији са целокупним постојањем – вибрирати у складу а не против његовог ритма. „Ништа не постоји без средишта око којег се окреће." (Питагорејци)

*

Постоје мачеваоци, а њих је највише, чији поглед не 505
сеже даље од основног, темељног – тела, и који су убеђени да је у телесном суштина сваког покрета, да из њега полази покрет, због њега постоји покрет и да је у њему и крајњи циљ покрета.

Они у мачевању највећи значај придају мишићима, механици тела, оном што нам долази из чула: сензуалном - оштром оку које гледа, уху које слуша и додиру који пипа, а њихова борба је пуна инстинкта и стечених рефлекса - механичка. Њихова тактика се ослања само на телесну реакцију, а сваки покрет њихове борбе црпи снагу из прошлости, оног што је било и научено – исконског инстинкта и рефлекса.

Постоје, међутим, и мачеваоци који не придају толики значај чулном и опипљивом - емотивисти, убеђени да покрет има своју суштину у осећају. За њих из оног што нам кажу наше емоције полази покрет, да због емоција покрет и постоји и да је крајњи циљ сваког покрета да произведе осећај и емоцију.

Они у мачевању највећи значај придају осећајима и интуицији, ономе што долази из човековог средишта душе – срца, а њихова борба је пуна страсти. Њихова тактика се ослања само на емотивну реакцију а сваки покрет борбе коју воде црпи снагу из садашњости, оног што се тренутно доживљава, проживљава и осећа – актуелног.

Постоји и трећа врста мачевалаца. Ти не придају толики значај ни телу ни осећају – рационалисти. Они су убеђени да покрет мача има своју суштину у мисли. Да из оног што нам каже наш разум и логичко промишљање полази покрет, да због логичног покрет и постоји и да је крајњи циљ сваког покрета мача да буде разуман и логичан. Такви у мачевању највећи значај придају мишљењу и дискурзивном промишљању, ономе што долази из човековог средишта духа – главе.

Њихова је борба шаховска, промишљена, хладна и комбинаторичка. Њихова тактика се ослања само на логичну и разумску реакцију а сваки покрет који изведу црпи снагу

из будућности, оног што је испланирано – пројектованог и креираног.

Но, ма колико они први тежили да делају само као први, а други само као други и трећи само као трећи тј. ма колико свако од њих тежио да буде у оном што јесте апсолутан и потпун нико то не успева већ је у томе само претежан.

И онај ко хоће да мачује само телом бива делом вођен својим осећајима и мислима, као што и онај најстрасније, хтео то или не, бива помућиван оним што од њега траже инстинкти или му дошаптава разум. Ово не може избећи ни рационалиста. Иако хоће да сваки његов покрет буде промишљен осећаји и страсти га вуку негде другде као и тело са својим исконским нагонима и рефлексима.

О положају делова, од којих сваки хоће да суверено влада у тој јединствености и хармонији човека као целине, Леонардо да Винчи је у свом „Атлантском манускрипту" (An C III. 10 p.) уз анатомски цртеж човека кратко, јасно језгровито и симболично написао: „Срце се налази тачно на пола пута између мозга и муда".

Сваки човеков покрет је, дакле, борба његових делова, борба крајности и борба крајности са средином, прошлости, садашњости и будућности – борба која се прелама и садржи у једном једином тренутку у коме треба да превагне једно, друго или треће – борба у којој то једно, друго или треће треба да овлада целином и усмери је, или покрета нема!

Мачевалац који је толико вешт да уме све своје снаге и способности: телесне, душевне и духовне, у једном тренутку, макар само на трен укротити, зауздати и помирити у склад и хармонију из које ће настати чврсти мост, и усмерити их у један исти циљ – покрет мача, је мајстор. Он је најређи, четврти тип.

У спознаји себе и свог карактера хтео ти то или не, сметало то твом осећају да ти нема никог сличног у твојој јединствености и непоновљивости, или не, мора се ипак твоја сујета помирити са тиме да припадаш једном од четири наведена типа и да не можеш бити апсолутно оригиналан.

Свачије "ЈА" се може делом ставити у неку фиоку јер сваки човек, као и све у космосу, је јединствен и непоновљив али само као једна специфична варијација и облик неке општости.

*

506 Количина зрелости, што ће рећи спретности, интелигенције и спремности за успешно самостално делање, једног ученика за вештину и једног човека за живот увек је директно пропорционална количини и врсти рада ученика и човека током његовог претходног живота.

И као што незрео плод у време зрелости почиње неупотребљив да трули и отпада тако и ученик и човек који је незрело живео па није могао ни сазрети неупотребљив је како за учење било које вештине тако и живот уопште јер превремено трули и отпада за све чега се лати.

*

507 Кад имаш у рукама право оружје мислити само како ћеш противника погодити је глупост, безизлазно је мислити само како да те противник не погоди, а неукост или очај – одсуство мисли, погодити тако да при том будеш и сам погођен. Мајсторство у руковању мачем је наћи пут да се противник погоди а не буде се погођен, али уметност је савладати противника без погађања, макар и по цену да при томе будеш и сам лакше погођен.

*

Човек почиње да живи и своју вештину и свој живот *508*
тек кад у себи открије **два лица** свог постојања. Прво лице је свакодневна профаност, живот компромиса, мере и рачунице - живот од нечег. Друго лице је живот узвишености и светости, живот који не познаје компромисе, мере и рачунице, сав саткан од пламена крајности и страсти - живот за нешто. Први служи да се ОД њега преживљава други служи да се ЗА њега живи – и ... умире.

*

Само чврсто веровање ученика у оно што чини савладава *509*
све препреке, сумње, скретања и стрампутице који прате учење сваке вештине, па и вештине мачевања. Шта је, међутим, веровање? "Вера је тврдо чекање онога чему се надамо." (Св. Павле). Такво веровање је неопходно понајвише и у односу на учитеља јер он често мора ученика водити не само споредним и околишним путевима већ и путевима који се видљиво удаљавају од оног што ученик очекује и мисли да је прави пут.

*

Зато што је сваки мачевалац делом и нешто непоновљиво *510*
и различито од другог мачеваоца и зато што је свака ситуација и околност у борби непоновљива и другачија од сваке друге ситуације и околности борбе, само се делом може учити на туђим грешкама и само делом су правила вештине и живота поновљиво примењива.

С тим у вези, без обзира на искуство које како Клаузевиц каже "увек више пита него што одговара" свака ситуација

треба да се осветли на нов начин и из угла његове сопствене специфичности јер "Од историје учимо да од историје се не може учити." (Хегел)

*

511 Сваки мачевалац је неизбежно више или мање ограничен околностима, оружјем, умећем... тј. у борбу увек ступа *без нечег*. Но, то треба да крепи његов дух као *изазов* вештини јер мајстор није онај ко из свега уме да постигне нешто већ онај ко из нечега уме да постигне све.

*

512 Вредноћа неког човека се не мери тиме колико он пуно ради онога што ***мора*** већ тиме колико поред тога чини и све оно што ***не мора*** - а хоће. Када би се вредноћа мерила по првом тада би робијаш који по цели дан ломи камен, роб који од јутра до ноћи вуче памук или во који под ударцима шибе цео дан оре земљу били оличења радиности и вредноће.

Не! Свакодневни рад везан за одржање живота, овакав или онакав - али увек принудан, ограничавајући и мање или више ропски за тело, мисао и осећај, припада сваком човеку по природи ствари и он је део нужности живота сличан оној нужности да се мора дисати, пити, јести, спавати. „Када свршите све што вам је заповеђено кажите: ми смо залудне слуге , јер чинисмо што смо били дужни чинити." (Лука 17,10)

Вредан, дакле, није онај ко мора да ради већ онај ко хоће да ради и кад не треба. Тек по количини тог рада који је израз слободе - рада који је ***поклон,*** се разликује човек који је вредан од ленштине, човек који ради да би живео од човека који живи да би радио, човек који животу и даје од човека који од живота само узима, човек који се прекорачује од човека

који се одржава, човек који себе у постојање уграђује и тако осмишљава од човека који пуко постоји зурећи празно у свој бесмисао. На овој тачки, суштинској у људском постојању, разликују се људи од одевених животиња.

*

О усавршавању

Мудрост је и у томе када треба наћи границу у тежњи перфекцији. *513*

Постоји како у мачевању тако и у свакодневном окружењу једна посебна врста људи – веома распрострањена, и све раширенија. Прогресивисти. Они тврде: „Ништа што је прошлост нема вредност, али ни садашње не ваља јер никад оно што јесте није оно што треба да буде. Све добро је, дакле, само у напредовању и усавршавању, једино у прогресу - будућности.

Но, пошто је свако савршенство, па и оно у будућности недохватљиво - јер ***"увек може боље"***, за све постоји замерка и никад ништа не ваља па једино стање које је прихватљиво је перманентна негација, револуција, побуна, разарање и деструкција – рушење сваког стања и поретка, хаос и анархија и бескрајно кретање али не оно Хераклитовско, стварно, већ оно Кратиловско - апсурдно.

Ова врста **злог ока** не види савршенство, вредност и смисао сваке тачке у којој се већ нешто налази већ сву вредност тражи види и налази једино у далекој и недохватљивој бесконачности.

Код таквих ***нихилиста***, који пате од слепила далековидости, живот пролази у сталном незадовољству јер то су људи који су задовољни само и једино док су незадовољни и који говоре постојању „ДА" једино док изговарају „НЕ".

Степениште усавршавања постоји само ако је сваки његов степеник понаособ добар и вредан поштовања јер има и ствари у којима оно што јесте уједно је и оно како треба да буде.

*

О усавршавању исто али мало другачије

514 Сувише шиљат врх лако пуца, превише оштра ивица, ако се оштри, упропаштава се… Тежња недостижном убија исто као и живот без тежње недостижном.

"Сматра се да свако стварање у уметности и свако истраживање у науци, исто тако и рад и одлучивање уопште, теже да су добри; стога су правилно дефинисали добро као оно чему све тежи." (Аристотел, "Никомахова етика").Без тежње да оно што се чини пре свега "добро" чини тј. без жеље да то што се чини све боље и боље чини човек никад не достиже и не постиже нешто вредно и значајно.

Најважнији део савладавања мачевалачке и сваке друге вештине је, дакле, тежња перфекцији у чињењу јер само тамо где је човек вођен визијом идеалног његово дело постаје изврсно.

Ко, стога, не налази нешто значајно и вредно стремљења, залагања и поштовања, не наслућује и не проналази неки

идеалитет коме ће се дивити и ка коме ће се кретати као према узору, никад се неће култивисати и оплеменити у човека, уздићи у свет вредности постајући његов део.

Али, у тој тежњи се налази и све оно сасвим супротстављено савршенству као његово наличје. То наличје није само стремљење вавилонске куле ка божанским висинама, Икаров лет ка Сунцу, Леонардов лептир који хита ка светлости право у пламен свеће већ и Луцифер - први анђео који је пао јер је гордо пожелео да престигне Бога. О томе је Тагоре испевао:

„Зашто пуче струна на харфи?
Хтедох да измамим тон који превазилази њену снагу.
Зато пуче струна."

Тежња савршенству је и фанатично посвећење и усмереност што води крајностима - сужавање свести оног ко гледа у једну звезду. Она је страст која кад обузме човека као опсесија га баца у заборав свега другог. Он заборавља и запоставља не само себе већ и све своје блиске и најближе. То је тиранин који човека затвара у мрачну тамницу слепила са само једним прозором у свет који гледа само тамо где човек жуди.

Тежња савршенству је и темељ свега дијаболичног: самољубива таштина, понос и славољубље гордог који мисли да његовој „вредности" припада једино апсолутно и божанско, па амбициозно стреми да буде највећи како би уживао у испуњености сопственом величином.

Али, пошто је савршено недохватљиво таква нереална очекивања често се осветнички дегенеришу и трансформишу у своју супротност: деструкцију или поламу, лудило и тежњу болесном, чудовишном, екстравагантном.

Суштина тежње идеалном је, међутим, сасвим на супротној страни. Она није у достићи највише и апсолутно јер оно се и не може достићи већ у томе да идеално изврсним делањем буде откривено, осветљено како би макар на трен бљеснуло, оплеменило и надахнуло својом светлошћу. Тежити савршеном у чињењу не значи тежити досећи сунце већ умети разгонити облаке јер као што мајсторски брушен брилијант блиста својом лепотом тек на сунчевим зрацима тако и савршено дело не блиста по себи савршенством већ по томе што упућује на савршенство.

Исто тако и тежња самоусавршавању не сме да има за циљ "ја" које хоће да се претвори у савршено и идеално већ "ја" које је умешније и способније да разоткрива и осветљава савршено, "ја" које тежи дати и пружити из себе све најизврсније - дати идеално а не достићи идеално.

Највећа радост и циљ сваког правог мајстора било које вештине никад није "ја" које дохвата савршенство, већ доношење ***благовести***.

*

515 Ако си јачи од противника лагано га притискај док га не доведеш у безизлаз. Ако си исти као и он нападај колико се и брани. Ако је он јачи варај га и измичи му, ескивирај док не ослаби, нападај и повлачи се да би опет напао не улазећи у директан окршај. Ако је противник много јачи изигравај још већу слабост и немоћ, крij се и чекај његову грешку трпећи стоички и стрпљиво ударце наводећи га да се распојаса и постане неопрезан.

*

516 Као што јак има своју слабу страну тако увек и слаб има своју јаку страну. Онај ко се бори зато треба познавати

противника како би избегао снагу слабог и искористио слабост јаког.

*

Мачевалац, да би био успешан, мора да тка тканину своје вештине из два конца: даровитости и вредноће. Ништа мачеваоцу није од значаја његова даровитост и способност ако нема вредноће да ту способност остварује и ако у њему нема дуготрајне и упорне унутрашње ватре, енергије и вредноће који ће делати. *517*

Али је и обратно. Велика унутрашња ватра, енергија и вредноћа уколико нема талента и даровитости доноси само осредње резултате као и даровитост уз леност. Ово важи у свему и за сваку вештину.

*

Мачевалац који заборавља своје грешке и немарно се односи према сопственом искуству осуђен је, као и народ који заборавља своју прошлост, не само да их изнова чини и трпи њихове последице већ и да их плаћа онолико више колико је његов немар и заборав дубљи. *518*

*

Постоје људи и догађаји који дају боју једном тренутку или сату нашег живота. Има и таквих људи и доживљаја који дају боју нашем јутру, вечери, ноћи или целом дану. Али и таквих који боје наше недеље, месеце, зиме, лета, јесени... Постоје, напокон људи и догађаји који дају боју годинама, деценијама, детињству, младости, зрелости, старости или целом животу. Што су такви утицаји већи и значајнији они се простиру преко већих пространстава живота са својом бојом мешајући се са мањим утицајима и слабијим бојама дајући им свој *доминантни тон*. *519*

Људски живот тако личи на једну чудесну слику пуну разноликих боја и игре светлости која као да временом полако добија једну *гаму* што све остале боје покрива и мења дајући им извесну јединствену атмосферу. Човек треба да се поноси на ово богатство које његовом животу доноси време, људи и догађаји дајући му печат.

Ко за свог живота није доживео ништа толико значајно и утицајно да његовом постојању даје доминантну боју нужно живи и нестаје као симфонија без тоналитета, слика без атмосфере, човек без карактера..., слично расутим комадићима безбојног стакла, а његов безлично проведен живот, ма колико дуго трајао, потрошен је узалуд.

Само постојање испуњено драмом, трагедијом, комедијом или било чиме другим што боји и даје му укус и лик, ма колико тешко и кратко трајало је испуњено јер такав човек је једном био неко а његов живот био нешто.

Слично је и са борбом у коју ступа мачевалац. Никаква вештина нити победа у борби не значе ништа уколико тој борби није дат дух, тоналитет, боја, карактер, јединствена атмосфера… Мачевалац са духом зато између празне победе и животом испуњеног пораза увек бира овај други.

*

520 Човек се рађа два пута. Први пут кад дође на свет и други пут кад пронађе своју мисију - открије зашто је дошао на свет. Човек и умире два пута. Први пут ако не пронађе своју мисију - не открије зашто је дошао на свет и други пут кад напусти свет. Човек који је пронашао своју мисију не напушта свет јер мисија припада свим световима.

*

521

"Има људи који од свега стварају рат; они су прави варвари јер хоће да све што чине постане победа."

Грацијан Валтазар

Свођење живота на конкуренцију, компетицију, тучу, такмичење, надметање, победе и поразе у историји цивилизације припада времену дивљаштва и варварства а у историји индивидуе развојној фази културне незрелости и инфантилности.

Живот је увек више од такмичења, надметања, борбе и спорта а величина, умеће и развијеност једног човека или културе се огледају не у томе што своје циљеве постижу рађајући победе у сатируђој борби над другима већ у мајсторству да их досегну вештином сарадње и кооперације – племенитошћу.

Грци зрелог периода су зато јасно уочили да ако хоћемо да **све** буде ***агон*** - борба и надметање недовољно је да постоји само борба и надметање него је још потребно и супротно – ***хармонија*** као оно што ће се борити и надметати против духа ***Ериде*** (богиња раздора) који би се само борио и надметао.

Надметање, дакле, може бити **све** само уколико човек види, пронађе и достигне и оно што је супротно и другачије од сваког света надметања. Право такмичење почиње, и најврснији агонист се рађа тек оног тренутка кад човек једном открије да постоји и цео један противнички свет у коме нема компетиције, борбе, надметања, такмичења, сукоба..., кад се почну надметати у њему ова два света.

Уколико, међутим, човек не чини тако за њега све постаје утакмица и предмет такмичења па чак и оно у чему по природи ствари надметања нема и не може га ни бити: осећаји, мисли, поезија, музика, књижевност, уметност, наука... У тој општој трци свих против свих тада све губи вредност коју има само по себи јер се гледа и види једино кроз измерену, поредбену величину у односу на нешто друго, своју ОСПОЉЕНОСТ.

Иза тог свеопштег надметања и поредбене туче за "боље", "више", "брже", "успешније"… се крије заправо само планетарно надолазећа плима концепције празног света који је слеп, неосетљив и неспособан за највеће вредности живота: уметност, пријатељство, лепоту, љубав, радост… а у којима нема такмичења и надметања и које свој значај имају управо у вредности по себи а не зато што се пореде и служе нечему.

Гледати свет, људе и ствари без оцењивања како и колико успешно служе некој сврси, без мерења, суђења, утакмице, конфликта, доказивања и поређења, открити њихову вредност и лепоту у њима самима по себи и без такмичарског одмеравања са нечим другим значи највише: почети видети живот и постојање свега у њему сасвим другим, а пре свега очима племенитости.

*

522 У борби постоји „тврда" и „мека" сила. Мека сила делује по принципу привлачења: противнику се нуди оно што му одговара и тако га води ка оном што нама одговара - преко мноштва његових "да" до нашег "да". Само тако он неће дати отпор и ићи ће тамо где нам одговара. То је могуће, иако су нам циљеви супротни, јер свако "да" има разне консеквенце под различитим околностима.

„Тврда“ сила, супротно, делује по принципу одбијања: противнику се нуди оно што му не одговара како би се његова реакција искористила за оно што нама одговара. У ту сврху се на њега делује притиском који изазива страх, забринутост, неповерење, исцрпљивање, и тако на крају преко мноштва његових „не“ он се доводи до нашег „да“.

*

Мачевалац који се превише бави оним што чини *523*
противник нема времена и заборавља да се бави собом и оним што треба сам да чини. И обратно, мачевалац који је сувише обузет собом и оним што хоће и намерава сам да чини нема времена и не обазире се довољно на то шта чини и може учинити противник.

Исто је и у животу. Што се више бавимо светом око нас то се више удаљавамо и бежимо од света у нама и што се више затварамо у наш свет и бавимо се светом у нама то се више удаљавамо од света у коме живимо и бежимо од њега. Предајући се сувише једном запостављамо увек оно друго. Тајна свега па и овога је у чувеној “мери”.

*

Већина мачевалаца на сваки начин избегава да ради са *524*
почетницима иако је тако нешто најбоље за усавршавање њихове вештине. Наиме, тек кад се покуша пренети знање почетнику почињу се препознавати и видети празнине у сопственом знању. Тако се почиње мислити о властитом не знању - тако се почиње трагати за знањем.

*

Рђав начин квари све а начин на који се нешто каже или *525*
уради често је много важнији од онога шта је речено или

урађено. То је уједно и суштина уметности: није важно шта она приказује колико начин на који приказује. Зато за правог мајстора мачевања није толико питање победе колико начин на који се мачује - губи или побеђује.

*

526 „Успео сам да проживим живот
услед бројних противуречности,
не покушавајући да их
рационализујем или разрешим.
Оне су део мене и део суштине
двосмислености свих ствари."
Буњуел

Пошто је све повезано са свиме иза сваке ствари се крије и бескрај њене разноликости. Зато нема ничег једнодимензионалног, па ни једнозначних перспектива и одговора ни на једно питање.

Стога кад у књизи, вештини или свакодневици наиђеш на неку противуречност никад се не понашај као ***једноумац*** (стари термин за душевно болесног, суманутог човека) јер то није аргумент за одбацивање ствари која је противуречна већ аргумент против тебе који не умеш да је другачије погледаш, промислиш и обухватиш разумом.

Борба и супротности су свеопшта бит света па и противуречност као логичка супротстављеност није знак заблуде и неистине већ знак вишезначност и богатства постојања, па и његовог промишљања. „Све постаје оно што још није и престаје бити оно што већ јесте, дакле, истовремено и јесте и није – креће се" (Хегел); Пут горе и пут доле је један исти пут." (Хераклит), „врело и хладно чула

нам показују исто“, „крајности се додирују“, „плач сједињује и тугу и радост“, “Пуна правда прелази у неправду”, „Човек је често јак због слабости а храбар због плашљивости“, светлост је истовремено и континуум (талас) и дисконтинуум (честица)…

Чак и онај ко одбацује гледиште свесупротстављености самим тим се поставља насупрот њега па га својим сопственим гледиштем афирмише и потврђује. Дијалектика се не може негирати јер негирање је и почетак дијалектике.

Зато нађи угао гледања из којег оно што се показало као противуречно престаје такво бити и постаје јединство и једнозначност, као што треба да пронађеш увек и ***супротан*** угао из којег је оно што се показује као јединствено и једнозначно заправо супротстављено и вишезначно. Само тако открићеш да „Противуречност је камен мудрости“ (Керкегард) и да „Парадокс и противуречност су једини достојни пут неустрашивог разума“ (Замјатин).

*

Права снага и способност чини али се никад не истиче. *527*
Надмоћност која се истиче и показује избија на ветрометину и прва трпи ударце. Човек своја савршенства треба и да скрива. Тако ће врстан мачевалац скривати своју вештину пре борбе а у борби ће се трудити да је што мање покаже и не размеће се јер ако не чини тако не само да се разоткрива противницима већ и дозива на себе све будале да се искушају.

*

У мачевалачкој вештини се техничка зрелост брже *528*
стиче од интуитивне. Разлог је једноставан: техничка и интелектуална зрелост захтевају само учење и спознају док интуитивна и емотивна зрелост захтевају и проживљавање тако наученог и спознатог.

Исто се дешава и у свакодневном животу. Човек сазрева прво у инстинкту, чулима и телу, затим у разуму и поимању и тек на крају осећајно и емотивно.

Тако сазревају и народи и цивилизације: прво у техници, затим у духу и тек на крају у души – уметности, књижевности, поезији – култури међуљудских односа.

*

529 Млади мачеваоци теже подносе психички напор а лакше физички. Стари мачеваоци обратно. Зато против мачевалаца који су млади у борби треба користити тактику засновану на психичким притисцима (нпр. стварање монотоније у борби, изазивање нестрпљења...) док против мачевалаца који су старији тактику заснивати на физичким притисцима (нпр. убрзавање борбе, физичко исцрпљивање...).

У том смислу највише тактичких проблема чине зрели мачеваоци – они који у себи имају подједнако младог колико и старог.

*

530 За разлику од борбе два лоша или једног доброг и једног лошег мачеваоца, која је углавном сва растрзана, дисхармонична и покидана у делове као плес два слаба играча борба два добра мачеваоца се углавном препознаје по континуитету и усклађености који граде једну готово музичку целину покрета.

Као што се добра музика гради из мајсторског контрапункта – истовременог преплитања у континуирано сазвучје две или више различитих мелодија тако се и мајсторска борба гради тиме што у њој оба мачеваоца изводе различите акције преплићући их усклађено и везано како по форми у простору тако и по брзини у времену, стварајући један контрапункт континуиране и хармонизоване целине.

Но, дешава се понекад да два мачеваоца, који су одвојено веома лоши, кад се споје, из неких невероватних разлога изводе одлично заједничке вежбе и борбу. Као да се њихови недостаци усклађују стварајући боље и више него што може сваки од њих понаособ. То је она животна ситуација у којој два негативна стварају једно позитивно.

Виђа се, међутим, исто тако и да два одлична мачеваоца веома лоше изводе заједничке вежбе и борбу, као да је њихова изврсност толико различита да је неускладива до атоналности. То је животна ситуација у којој два позитивна стварају неочекивано једно негативно.

*

Неки мисле да могу мимоићи напор, падове, патње, *531*
страдавања, грешке, зло и непријатно, тугу и очајање, мучно и тешко и да су рођени и да живе само лепо, угодно, са и због задовољства, уживања и радости. Но у животу на земљи у свакој, па и у најмањој ствари садржано је СВЕ зато је немогуће учинити било шта а да се при томе не чини и не трпи и СВЕ остало.

Стога човек чим отвори очи за било шта неизбежно мора да се и каје због неког бола а исто ће га снаћи чак и ако се труди да цео живот просања никад не отварајући очи ни за шта.

"Чинио не чинио - кајаћеш се." Но, кајати се због чињења боље је него кајати се због нечињења јер ко је живео он се кајао живећи а ко је избегавао живот да се не би кајао он се кајао умирући.

*

Свака реална мачевалачка борба се одвија у реалном *532*
простору и времену и под реалним условима. Из тог разлога свако техничко правило које се изриче је увек апстрактно тј.

важи само за неке конкретне ситуације или је опште и не важи ни за једну конкретну ситуацију. Правила мачевања или живота се зато морају непрестано „тесати“ и прилагођавати непосредно времену, простору и конкретним околностима иначе су неупотребљива, штавише погрешна и штетна. Отуд главни и највећи проблем није открити и знати правила већ применити их адекватно – имати искуство како се то чини, а што и јесте суштина сваке вештине.

Зато што свако правило неке вештине се реализује у стварности само с обзиром на конкретне околности, а њих је бескрајно, немогуће је направити приручник било које вештине који би био начелно користан и употребљив у стварности.

*

533 Има победа које су срамоте.

*

534 Као што култура култивише - цивилизује дивљака-полуживотињу у човека везано за његово одевање, говор, храњење, становање, вредновање, однос према свету, другом човеку и себи самом… тако га култивише и у борби и ратовању, па и ***мачевању***.

И док дивљак свој мач користи некултивисано, просто и хаотично, чинећи све слободно, а заправо је у највећој мери играчка и роб случаја, култивисан мачевалац га користи сложено, разноврсно, увежбано и уз покоравање низу техничких правила која имају за циљ да хазардно, случајно и хаотично у борби сведу на минимум а његову власт над исходом борбе на максимум.

Свако култивисање у било којој области живота иде у том правцу - откривању и покоравању све већем броју принципа, правила и закона који ***организовањем*** са друге стране дају све

већу моћ, слободу и контролу над случајним, неизвесним и хаотичним.

И као што постоје епохе узлета културе и цивилизовања човека, његовог уздизања изнад биолошког и инстинктивног тако постоје и епохе опадања и декаденције културе, или чак ***антикултуре*** - дакле времена варваризовања човека, његовог приближавања и свођења на елементарно, анимално и инстинктивно.

Ова смењивање култивације и варваризације се манифестује у свим областима живота, па и у мачевању. Тако постоје времена пораста и усложњавања технике мачевања, њеног темељења и грађења на интелектуалном али и времена поједностављивања, упрошћавања и примитивизовања технике у којима се мачевање темељи и гради на телесном, инстинктивном и рефлексном.

И на исти начин на који појединац свој живот гради кроз непрестану борбу анималног и људског у себи а људска врста историју кроз борбу културе и антикултуре тако су и историја мачевања као вештине и мачевање у сваком мачеваоцу понаособ израз непрестане борбе између дивљачког и људског у човеку.

*

535 Човек може поседовати мајсторство у било чему, али ако нема ентузијазам и пламен у себи он не постиже ништа, као и онај ко поседује само ентузијазам и пламен а мајсторства нема.

*

536 Данас се мишљење систематски утапа у бављење споредним. Оно је тако постало антитеза мишљењу – критичност безначајног и маргиналног, промишљање скренутог погледа са битног. Оно је постало аналитичка апологетика - вештина посматрања света намењена томе да се од дрвећа не види

шума: заборав мишљења услед мишљења које намерно заборавља. Ова новоидеологија манипулације ("спиновања") је продрла у све сфере живота, па чак и у мачевање - не промишља се мачевање као вештина већ као спорт, забава, видео игрица, феномен патуљачко-вилењачке фантастике...

*

537 Код искусних мачевалаца одушевљење у борби долази од уживања у лепоти вештине и борбе саме код неискусних оно долази од самозадовољства у надметању и побеђивању.

Мачевалац код којег влада већа одушевљеност поготком него мачевањем, дакле, мачевалац који јури победу у свом мачевању бави се само собом а не својом вештином.

Таквом „мачеваоцу" његова љубав није то што чини већ он сам себи.

*

538 Покрети мачеваоца који се понављају у бескрај са циљем савршенства временом, што се више вежба, постају све лакши, бољи, изврснији... Но, тако наступа неизбежно и један тренутак у коме се покрет што се понавља у бескрај почиње преплитати сам са собом стварајући нешто слично музичкој ***фуги***. *Ништа што чинимо у мачевању, било којој вештини или животу није постало добро, вредно и значајно све док није засвирало.*

*

539 „Као што трешња не може донети плод пре него што отресе свој цвет, тако ни човек не може донети плода док се не отресе своје сујете."

Св. Владика Николај

Сујетан и ташт мачевалац у вештини не може никад постићи мајсторство као што ни сујетан и ташт човек у

животу врсност. Разлог је једноставан: сујетни се због таштине грчевито у свему ***држе себе*** јер таштина је слепило и везаност за сопствено па и за сопствене недостатке и ограничења.

Насупрот томе до свега великог и изузетног се долази једино кроз превазилажење властитих мана – ***одбацивање себе***. Само онај ко има оштре и ведре очи за сопствено блато може се од њега и чистити.

*

Шта је то лепота сазревања? Тренутак у коме човек почиње *540*
да примећује како се у његовим осећајима, мислима и телу смењују ***уметнички правци***. Кад осети у свом односу према себи, другим људима и свету око себе античко, средњевековно, ренесансно, барокно, класично, романтично..., кад дишући препуним плућима импресионизма постаје експресиониста што почиње лагано да се пење уз степениште модерне..., кад човеков кратки, појединачни живот постане огледало грандиозне енциклопедији историје уметности.

*

У мачевању, као и у свакој другој вештини, и животу *541*
уопште, постоје ствари које нас сите али нас не хране или нас трују. Тада у томе што деламо, ма колико задовољни били, наше тело, дух или душа полако, неприметно и неизбежно гладују, болују, кржљају и умиру. Зато "нека ти храна буде лек а лек храна" а ову чувену Хипократову изреку треба схватити не само у телесном већ и менталном контексту јер човека је теже хранити него животињу пошто он не живи само од оног што једе већ и оног што ***мисли*** и ***осећа***.

Као што за мачеваоца постоје телесне активности које штете његовој вештини (узимање лоше и затроване хране, алкохол, дуван, опијати, лењост, телесна недисци-

плина, хедонизам...) исто тако постоје и духовне и душевне активности које разарају његову способност не само за мајсторство у вештини већ и живот достојан човека уопште.

Борити се не само против отрова који чине тело болесним већ и отрова који чине дух и душу болеснима - пост од свега што разара човека, императив је за пут ка врсности у било чему.

Треба, зато, на многим корацима мерити, процењивати, тражити и узимати само оно што и тело и дух и душу чини здравим, крепким и издржљивим јер онај део себе који не храниш истинским вредностима, кога трујеш и којим се не бавиш неизбежно ће се као отров касније бавити тобом.

*

542 Суштина мачевања није савршен покрет одбране или напада којим се борба завршава већ покрет одбране и напада који у сваком тренутку доводи тело, ноге и мач у положај из којег се може учинити још неки други, следећи покрет.

И као што је једна од тајни доброг живота да се у његовом коначном трајању досегне што више бескрајног тако и тајна доброг мачевања није у поготку из једног корака већ плесу корака који успут погађа.

Главна и основна разлика између доброг и лошег мачевања и доброг и лошег живота, дакле, није у степену успешности већ у степену креативности.

*

543 Кад човек сакупи, током живота, извесну немерљиву и неизрачуњиву количину искуства и мудрости дешава се да га видите како мирује тих и непокретан док смирено, уз благи осмех посматра људе, дешавања, природу..., који протичу поред њега. Он тада "сеири". Само човек који је

некад био понесен тим осећањем зна да испод те спољашње непокретности и мировања јури дивља река понорница и пламти унутрашња ватра тако интензивним покретом да се тело не може померити и као да је остало без живота.

Такав човек више не гледа "у" већ "кроз" оно што гледа, као да види како се све претаче и растаче у бескрај из којег и долази.

Он више не промишља то што промиче испред њега већ га само осећа душом која као да лебди и додирује све што око види, препознаје и враћа се назад да дода још један тон песми која се са уживањем немо плете негде дубоко и скривено у сећању.

То стање у коме човек живот око себе почиње немо, споља непокретно али са разумевањем, само осећати, то дивно, чудесно стање веома блиско уметничком доживљају, носи у себи нешто од религиозног осећања сједињености са свиме у коме као да је ухваћен тренутак доживљаја неизрецивог преточен у екстазу душе.

*

Ради увек оно што други не раде! Свака конкуренција *544*
се побеђује једино тиме што се ради ван конкуренције а не боље од конкуренције - немој боље веслати од другог већ измисли једро.

Не тежи, зато, у вештини да си бољи већ другачији, не хијерархији већ различитости јер није важно да неко предњачи, иде испред другог већ да неко иде сам за себе.

Тако не само да иступаш из варварске џунгле сукоба, конкуренције, ривализма дивљаштва и конфликтности већ и оплемењујеш себе стваралаштвом свет чинећи богатијим и разноврснијим.

*

545 Мачевалац у борби и човек у животу треба на сваки начин, ако то може, склањати се и бежати од лудака и будала. Ако је, међутим, живот толико насртљив и не може се избећи посао са таквима треба се сетити да нема паметног делања против оних без памети. Разлог је једноставан: оно што је неурачуњиво није могуће прорачунати, израчунати или урачунати па ни мишљењем и знањем обухватити. Једино што се тада може чинити је опрезно и стрпљиво избегавати, измицати се, ескивирати и чекати да општи закони света учине своје те да им њихова сопствена глупост и лудило сами дођу главе.

*

546 Кад се човек накањује на нешто неопходно је, као прво, увек да самокритично преиспита дубину свог корења у томе што хоће. Дешава се најчешће да се многи олако и глупо залећу и упуштају у подухвате "зелени" или као "тиква без корена". Може се и десити да "тиква" случајно се успешно прими, може се десити и да она чак прорасте добро, лепо и брзо... али док је време позитивно. Но, невреме које је увек у свему неизбежно јер "зима долази да влада каква год година била" очас ће је испреметати, покидати и развејати јер нема јаког и дубоког корења које би је одржало у снажној вези са земљом и животом.

Зато као и у сваком другом подухвату тако и у учењу вештине мачевања не треба бити брзоплет и лакомислен већ послу приступити као што то чине добри грађевинари. Они прво дуго, упорно и дубоко копају темеље – невидљиви и најважнији део свега видљивог. И много времена мора да прође док они из тих земних радова и блата почну полако да се пењу на површину.

У оној мери у којој су темељи било којег подухвата начињени брже и што су мањи то је и грађевина на њима слабија, несигурнија и скромнија. И као што код дрвета над земљом мора бити исто онолико колико је и под земљом тако и величини видљиве вештине, ма која она била, одговара увек њено исто толико велико али невидљиво утемељење.

*

Све има своју цену коју мора платити: и ружноћа и *547*
лепота и истина и лаж и добро и зло, и љубав и мржња и страст и апатија, и сумња и вера, и знање и не знање...

*

Постоји само један пут како се учи свака вештина, па и *548*
вештина мачевања, али различити су путници који њиме треба да иду. Зато сваки ученик мора имати своју стазу којом ће по том једном путу ићи на сопствени начин.

Но, није свака сопствена стаза уједно и исправна стаза. Другачија стаза може бити и погрешна. Способност да води ученика једним исправним путем а разним стазама али тако да га бескомпромисно оставља да сваку стопу свога путовања прође без помоћи и ослонца - искључиво сопственим ногама, главно је умеће сваког доброг учитеља мачевања.

*

Правилност, понављање, ред… То је онај део мачевања *549*
који представља технику и чини део вештине који се као уређеност кристала учи, бруси…. Други део вештине чини неуређеност, хаотичност, случај, "аморфност" и он је карактеристичан за борбу саму.

Добар мачевалац тежи да у случајност и неуређеност борбе унесе технику и тако почне да контролише неред

који прети да га савлада. Лош мачевалац нема правилност и технику због чега је његова борба неконтролисана. Од тога какви су борци зависи хоће ли њихова борба бити аморфна и хаотична као шљунак или јасна и уређена као кристал.

*

550 „Увреде се неком чине утолико веће, уколико их његова охолост више подстиче да себе више цене."

Рене Декарт

Мода индивидуализма ствара све више ученика и људи који су егоцентрични, горди и самољубиви па пате од комплекса вредности. Такви се због сваке ситнице преосетљиво и нервозно осећају повређени и увређени а знак сваке ситне душе је вазда била увредљивост јер много љутње услед безначајних ствари говори не само о рђавом карактеру и туробном расположењу већ и ускогрудости, одсуству племенитости, благородности и благонаклоности.

Постоје међу ученицима чак и толико ташти да их вређа чак и то што треба да уче, а што је унижавајући положај за њихову личну "величину" и "савршенство".

Бити са таквима и поред таквих је вазда заморно и неинспиративно пошто арогантно и надмено захтевају непрестано једно исто: да човек у њиховом друштву и све око њих у сваком тренутку или им ласка, повлађује и угађа мерећи сваку реч и поступак из свих углова, или ћути како случајно не би дотакавши њихову гордост и пренадражени понос покренуо лавину беса и увређености.

Такви ученици и људи, који нису зрели ни за какву вештину јер нису зрели ни за живот, толико су обузети собом

и заљубљени у себе да не могу видети и допустити другима ни на трен да их виде другачије осим у идеалном светлу па им њихова ***сујета*** заувек пречи да постигну било шта стварно вредно и изузетно како у вештини тако и животу.

Научити се здравом односу према сопственој понизности један је од стубова сваког правог уздизања. Мачевалац зато прво треба у себи да сломи сујету пошто она жели "ја" видети само као савршено и довршено а нико ко не жели да види себе у лошем светлу не види ни своја ограничења па ни оно што треба да промени и превлада.

За таквог ученика је најбоље да чини послове које бије понижавајући глас јер они ломе сујету. Нису стари Грци узалуд у једно од Хераклових херојских дела уврстили и чишћење огромних и најпрљавијих Аугијевих штала а Платон за пријем ученика у своју Академију тражио да претходно разносе рибу и сир на отвореном тањиру по атинским трговима, а на подсмех грађана и робова.

*

Човек умире само једном али се може и треба родити пуно пута. *551*

*

Вода уобличава свој ток према тлу по коме тече: мачевалац смишља тактику према противнику са којим је суочен. Неке противнике треба силовито напасти пуном снагом - као планинска бујица. Неке противнике треба лагано и неприметно поткопавати - као што то чини мирни ток реке у равници. Око неких противника треба кривудати и стално мењати тактику, код других, опет, треба се кретати стално истим путем и на исти начин. За неке противнике треба дубина, за неке плиткоћа и површност, негде треба *552*

бити бистар и прозиран, а негде мутан и невидљив, негде узбуркан а негде миран, негде брз а негде спор. Некад напад треба да има ширину, богатство и пространство, а некад да је узак, једноставан, прост и сиромашан. Али има и противника које просто треба обићи као што река обилази гранитну стену да би могла ићи даље.

*

553 Варвари мисле да је снага израз способности и спремности да се човек сукобљава, бори и надмеће. Они не знају да је права снага заправо у самоконтроли, моћи суздржавања - култивисању и да треба имати много више снаге, а и духа, да се човек суздржи од борбе, да чека, избегава сукоб и надметање.

*

554 Лако је мачем погодити противника кад се претходно погодило себе. Мачеваоцу се отварају очи за противника тек кад скрене поглед са њега ка себи. Само онај ко савлада своју лењост, замор, страх, сумње, таштину, сујету... противника у себи, може савладати противника испред себе.

*

555 Мачевалац током борбе треба да размишља не само о борби већ и о околностима у којима је води. И као што мудар човек своје кретање кроз живот саображава околностима прилагођавајући им се или их прилагођавајући себи па слично реци обилази препреке, обрушава се на њих, стрпљиво језери или пада са висине водопадом, понире у подземље да би избила на површину као извор..., тако и мачевалац изводи акције водећи рачуна о условима у којима се бори саображавајући их са зидом који му је иза леђа (па се

креће у страну), ћошком у који га противник сатерује (па се креће напред), деловима намештаја који су му на путу (па их баца у страну или на противника), сунцу које бије у очи (па му окреће леђа), низбрдици, блату…

Но, свака околност не носи у себи само своје добро већ и зло, не само зло већ и неко добро. Зато мачевалац треба добро познавати особине разних околности. Тако нпр. онај ко је горе брже напада, а онај ко је доле лакше одступа, у тој мери обојци је тешко да одрже равнотежу и од жустрине се не откотрљају. Такође, онолико колико је оном доле теже и спорије да нападне толико је и оном горе теже и спорије да одступи. Али овај доле има више предности јер види тло које је пред њим и наводи супарника а овај који иде уназад то не може. Иста ситуација и са низбрдицом. Такође, низбрдица колико даје предности толико и смета обојци мачевалаца зато теже да се поравнају по рубу…

Тако мачевалачка борба, дакле, није само борба са противником већ и борба са простором у коме се она одвија - умеће да му се супротстави ако му је на штету или га искористи ако му је на корист.

*

556 "Неискусан мачевалац, чак и ако има мачевалачког знања, лако ће увидети да због тренутака беса у борби заборавља научену вештину, чинећи на погрешан начин погрешне потезе." (Каранца)

*

557 Класичан (лат. classicus) – У старом Риму грађани највише, прве од пет класа. У метафоричком смислу: „елитно", „узорно", „прворазредно", „изузетно", „недостижно", „парадигма", непролазно, вечито…

Класично у вештини мачевања, било којој другој вештини или свакодневном животу не значи "вечно исто". Оно значи "увек", "трајно" и припадајуће свим временима но, није окамењеност и залеђеност вечитог мировања. Тако нешто не постоји јер и камен време осипа а лед топи.

Вечност и трајност класичног је у континуитету који стално мења свој облик, који изнова у свему новонасталом потврђује постојање нечег неуништивог и универзалног што се простире кроз сва времена. Класично, тако, постоји у једној ренесансној као и импресионистичкој, кубистичкој, надреалистичкој слици или неком мултимедијално-концептуално-инсталацијском смећу. У сваком од њих се класично појављује јер у постојању свега универзално постојање мора показати делом и свој континуитет, само у различитом облику и различитој количини.

У оној мери у којој у једном од тих облика има више универзалног и трајног у тој мери ће он бити више класичан, универзалан и непролазан - имаће већи значај и вредност у свету трошног, пропадљивог и безвредног.

*

558 Добар учитељ никад не открива своје знање до краја. Више разлога је за то. Први је што чак и да хоће то не може пошто свака вештина је и бескрајна па се и не може изрећи до краја јер „Да би могли добро познавати ствари, треба знати њихове појединости, а како су појединости готово безбројне, наше знање је вечно површно и несавршено.„ (Ларошфуко)

Други је што ученику увек треба оставити у вештини и нешто што му се не дарује а што треба сам да открије. Трећи разлог је да све разголићено до краја увек постаје вулгарно, просто и тривијално па самим тим остаје без лепоте и богатства недоречености и многозначности – оног најважнијег у свему: чари уметничког.

---

*

Мачевалац треба да мери противника и оно што он *559*
чини, али пре тог мерења он треба да премери себе, да размисли не о ономе што се мери већ о ономе ко мери. Све тежине су наопаке ако је вага којом се мери неисправна или небаждарена.

*

Као што тајна доброг жонглирања није у хватању већ *560*
бацању тако и тајна свега у мачевању, и свему осталом није у бављењу последицама већ узроцима, не у оном како завршавамо већ како смо почели.

*

Мачевалац у борби треба да има око за ***реалност*** тј. да *561*
види шта је стварност и шта су чињенице па и у складу са тим шта треба и мора чинити. Но, уколико се мачевалац држи само реалности и оног што чињенично и фактички јесте он никад неће моћи ту реалност и фактицитет превазићи јер неће узимати у обзир оно што може бити. Тек кад се мачевалац издигне изнад реалног, чињеничног, опипљивог у идеју, неопипљиво… он ствара предуслове за креативну и инвентивну измену чињеничног – превазиђе стање које ***јесте*** са стањем које ***хоће***.

Кад је једном неки критичар Хегелу пребацио да се његов систем не слаже са чињеницама овај му је лаконски одговорио „тим горе по чињенице."

Исто тако уколико човек у свакодневном животу идеје замењује практичном реалношћу, ако реалност и приземност сами постану његова идеја и утопија а његова идеологија одсуство идеалности, тада је он вођен најгором идеологијом, идеологијом без идеје, утопијом празнине

и ништавила у којој је материјално, предметно, телесно и чулно једина идеја, инспирација и идеологија.

*

562 Буди бескрајно стрпљив са ситницама. Само и једино у тим биткама се изграђује дисциплина и обучава ратник за победе у ратовима око најкрупнијих ствари.

*

563 Постоје мачеваоци који у вештини траже потпуне и дефинитивне одговоре, последњу истину, крај, границу и сигурност. Али има и оних који спознају вештине не виде као решење већ као трагање, као низ знакова питања. За њих је вештина авантура у којој је истраживање важније од открића а откривање истине о њој је спознаја не кроз знање већ незнање. Као што свет у себи уједињује коначно и бесконачно и добар мачевалац је само онај који уме да у својој вештини не само налази већ и тражи.

*

564 Треба знати да мачеваоца не поражава толико што прима тушеве него држање супарника. Оно је то што деморалише пошто погодак може бити и резултат случајности али држање то није. У том смислу погодак не обећава али држање притиска.

*

565 Ниједно знање није потпуно, целовито, свеобухватно и закључено јер и свет и човек је у вечној мени и покрету. Како се може рећи једна истина о нечему што се непрестано мења постајући из тренутка у тренутак нешто друго?

Прави учитељ, зато, никад не преноси неку "апсолутну" истину о вештини већ ученике учи само једном: да га

следе у његовом трагању и лутању да би, кад науче да се са задовољством и сигурношћу крећу по непознатим морима, и сами почели да трагају и лутају.

Учитељ је, дакле, учинио своје и испунио своју мисију оног тренутка када је ученик почео сам да лута. Они наивни ученици су тада убеђени самозадовољно да иду својим путем али заправо они су жртве лукавства учитеља - он се тако преко њих као помоћу ветра расејава...

Ко не научи и не схвати да је тајна учења у трагању и истраживању, тајни лутања, никад неће ништа научити а још мање ће икада моћи бити учитељ неком другом, створити ветар помоћу којег ће се и сам ширити разносећи даље не само своје већ и семе свог учитеља.

*

Противника нападај увек тамо где се не брани али зато и највише брани оно место где противник наизглед не напада и неће напасти. Циљ је бранити се тако да противник не зна где и како да нападне. Циљ је нападати тако да противник не зна где и како да се брани. *566*

*

Постоје околности у којима је путовање одредиште, где се само средство појављује као циљ, у којима „коњи јуре а никуд не журе“, где је у мачевању битна сама борба и оно што се у њој дешава а не резултат те борбе, певање а не отпевано, стварање а не створено... јер „задовољство стварања – циљ је уметности“ (Оскар Вајлд). *567*

Али мачевалац, исто тако, ма шта чинио у борби то чини с обзиром на погодак који тежи нанети и од којег се хоће одбранити. Вредност радње, дакле, није у самој радњи већ у њеном циљу и с обзиром на њено испуњење.

Циљ и средство су, дакле, увек супротно условљени. Суштина живота није у његовом крају већ у томе шта се дешава на путу ка том крају, али и супротно – живот и дешавање у њему се све време одвијају кроз однос човека према његовом сопственом крају и с обзиром на његову коначност.

Но, ове супротности нису увек и у свему у равнотежи. Тек човек са својим избором какав живот хоће живети (на којој страни постојања) и какав мачевалац бити нарушава ову равнотежу померајући је са пута на циљ или са циља на пут.

*

568 Као што једино вештина уобличава мачевање једног мачеваоца тако и једино култура уобличава живот једног човека.

*

569 Ако не знаш шта је противнику на памети и какав је натерај га провокацијом да реагује. Тако га читаш.

*

570 Наше постаје само оно што дајемо другима.
(Стефан Немања)

*

571 Све је више мачевалаца који кад у борби наиђу на супарника дивљака, простака, примитивца, силецију, преваранта или будалу и сами почињу да се понашају на тај начин покушавајући да победе тиме што ће у борби бити ***већи*** дивљаци, простаци, примитивци, силеције, преваранти или будале.

И у свакодневном животу је свуда и све више оних који су насилни, варају, отимају, убијају… правдајући се да је то и

њима учињено а "ко живи у свету насиља, пљачке, отимања, лажи…, мора и сам чинити исто - али боље, да би опстао" а све у духу „мудрости": "Док једном не смркне другом не сване", "Или си убица или убијени"...

Логично али не и исправно и мудро јер, такав угао гледања захтева да се начини и следећи корак у тој логици. Наиме, човек са тим схватањем треба и да се скине како би у потпуности био оно што је и постао – животиња у зверињаку природе у коме се сви међусобно лове, варају и једу. Тако нешто је и вредносно оправдано јер он и њему слични најчешће и сами тврде да су људи животиње са вуцима у себи („Човек је човеку вук") како би себе, своје чињење и начин живота представили као „природне", па дакле и једино „нормалне".

Проблем је, међутим, у томе што ако се као неоспорна чињеница и прихвати да у човеку природно постоји звер из тога не следи да то стање треба и вредносно подржавати и прихватити. И куга је од природе и природна па је ипак нико цивилизован не сматра позитивном, нормалном и прихватљивом појавом.

Природно је да човек има нагоне и животињске страсти али није нормално да их све задовољава нити да их задовољава као животиња јер човек није само природно већ и људско биће које своје природно култивише.

Уколико човек тако не чини он је исто што и било која друга животиња јер ма како се лепо одевао, ауто возио, кућу и телефон… имао он ће се према другим људима, себи самом и свему чиме се бави односити као и свака друга животиња – зверски.

*

Има једна добра тактика: намерно себе довести на 572
задњи метар. Тако противник видевши да више не можемо

одступити зна да је наш избор све или ништа - напад. Тада ће он најчешће напасти како нам не би дозволио да одступимо са задњег метра и како би нас истерао напоље. То је тренутак када треба извести лажни напад или сачекати да противник свом жестином нападне а онда извести неку од ескиважа у месту.

*

573 Опрезност („ја“ које мисли о себи) је неопходни део вештине мачевања. Но, кукавичлук („ја“ које је обузето страхом за себе) је крај вештине мачевања. Опрез је и у мачевању и живљењу добар само до неке мере. Преопрез је штетан као и неопрез.

*

574 “Разум нам налаже далеко императивније од било ког деспота; јер, не послушавши деспота човек може бити само кажњен, а, не слушајући свој сопствени разум човек постаје будала.” (Паскал)

*

575 Постоје људи који имају страст да увек у неком великом врту, чим виде мноштво цветова одмах навлаче наочари за конкурентско такмичење и процењују и одмеравају који је победнички како би у њему, као “најлепшем” уживали.

Но постоје и другачији људи који се никад не могу определити између мноштва лепих цветова који је најлепши. Они увек, бацивши у страну такмичење око тога, уживају у разноликости лепоте и богатству ЦЕЛОГА врта. Мислим да ови други, који су превазишли варварски ступањ гледања на свет, животу дају и од њега добијају много више.

*

576 Сваки замах у ново и модерно у било којој вештини и животу уопште је увек промашај у безвредну празнину ако

измах не полази из аутентично вредног, изузетног и вечно авангардног – класичног.

*

Као што и противник у борби тако и зло у животу некад делују нескривено, јасно и разуларено, некад прикривено и подземно, некад притајено и примирено чекајући а некад лукаво пријатељски и сарађујуће. *577*

*

"Вежбање мачем уклања болове, тугу и болести, повећава снагу и изоштрава ум. Дарује савршенство расуђивања, протерује меланхолију, бес и зле мисли, а чува издржљивост, одлично здравље и дуг живот!" (Џорџ Силвер, 1610) *578*

*

"Човек који ужива и има све плаши се свега, баш зато што је све постигао. Јер кад се све постигне, тешко је човеку да све изгуби. Из тога се може закључити: ко највише ужива тај се највише и боји." (Достојевски) *579*

*

Не дозволи да те пораз порази. *580*

Кад мачевалац у борби нема среће, бива савладан противником или случајем важно је да га тај његов пад не уништи и он од њега, једећи се, полако не искрвари и умре. Болови могу бити, ако се човек покаже на њих преосетљив, тако умножени и повећани да он себи начини много већу штету но сама околност која је првобитни бол створила.

Снага једног мачеваоца се мери и његовом моћи заборављања. Заборав је зато често најбољи лек против патње јер што пре

заборавимо на свој бол и на своју окренутост погледа ка себи то ће пре и лакше пажња бити окренута са бављења доживљајем ствари на борбу око ствари саме.

Човек који не уме да прелази преко пораза је човек који не зна лупити шамар својој сујети и свом поносу дати по носу, а ко то не уме или неће тај је осуђен да се у памћењу непрестано бави својим поразима а његова сујета гомила и скупља терете прошлости толико да се кола живота једном сломе или се више не могу покренути никуд.

Више, дакле, снаге храбрости и напора треба за издржати пораз, признати га, преболети - наругати се својој сујети, поднети ову игру са собом и окренути је у нешто афирмативно. Ко то не учини, не уме обузетост са јуче претворити у обузетост са сада, већ се у поразу стално враћа прошлости, свети – поново губи, двоструко губи. О томе је јапански песник и сликар Јоса Бусон (1716-1783) испевао самурајски хаику:

"Како да изгубим!?" -
побеђени борац сву ноћ
мрмља у сну.

*

581 Тајна борбе није у односу између мачеваоца и његовог противника већ у односу мачеваоца и борбе саме јер темељно питање није да ли мачевалац влада противником или противник њиме већ да ли мачевалац управља борбом или борба случајем и околностима управља с њим.

*

582 Слобода чињења постоји у мачевању, свакој вештини и животу уопште. То није спорно. Но, оно што највећи број људи сматра главним проблемом у питањима слободе је њена количина и то је оно што се сматра спорним.

Но, та замена теза ствара највеће заблуде! Главни проблем слободе је њена употреба и злоупотреба. Оно што је кључно и најспорније у слободи сваког чињења, па и у вештини мачевања није њена количина (прекомерност и недовољност) већ ***врста*** – не колико мачевалац у борби и човек у животу нешто може чинити већ шта уопште мачевалац у борби и човек у животу треба чинити.

*

583 Да би мачевалац намерно начинио лошу (лажну) акцију треба више вештине него да се изведе права акција пошто та намерна грешка у себи мора садржавати знање исправног али и умеће не само да се то исправно модификује и прикрије већ и вештину да се из добијеног лако и у сваком тренутку може стати у правилан и добар положај за финале праве, истинске и добро изведене акције.

*

584 Напад у коме се не води рачуна на сопствену сигурност је коцка. Зато мачевалац треба да зна како да нападне а да при том буде сам заштићен. Ово важи и за одбрану. Бранити се и повлачити увек треба тако да се сваког тренутка може извести напад.

*

585 Савремени мисле да су раскрстили са прошлошћу..., али прошлост није раскрстила са њима. Прошлост се може заборавом избрисати али се **не може заобићи**. Она је као река која из даљине долазећи носи сваки чамац који је у њу поринут било где и било када.

Човек који иде кроз живот не хајући за прошлост исто је што и чамција који не хаје за матицу те реке. И један и други не знају ни где су ни чиме су ни куда ношени па се

неизбежно насукавају или тону јер ко је слеп за оно што је било слеп је и за оно што је сада и оно што ће бити сутра.

*

586 У сазнавању било које вештине НЕМА заобилазних путева, пречица и варања. Не савладана лекција је мач који удара јабуком ако је избегнут удар његове оштрице. Оно што је прескочено на једном месту чека стрпљиво и неизбежно на другом, најчешће много незгоднијем.

*

587 Лепота и исход борбе мачевима, готово као ни у чему другом, зависи од тренутног расположења а оно је веома ћудљиво и нестално јер на њега утиче безброј фактора. Тако врстан мачевалац, кад му дух или душа због нечег отежају, има и тело тромо а оружје као од олова и непокретно. Многи је одличан тада страдао од лошег.

А дешава се и обратно – да одличан мачевалац због изврсног расположења, које се од некуд и због нечег појавило, почне чинити чуда. Такође, слаб мачевалац у плими доброг расположења, кад му његов дух и душа узлете услед надахнућа почне мачевати изврсно јер се осећа као да није у себи или као да је неко са стране у њега ушао и мачује. Но, и овде се дешава обратно – да лоше расположење у слабог мачеваоца подари крила најгорем у њему па он у борби дела очајно.

Из тог разлога је можда највеће умеће како у мачевању тако и свакодневном животу знати утицати на своје расположење. И док би се о стању лошег расположења требало рећи као поука: ***створи*** себи добро расположење јер оно је афродизијак живота, добро расположење треба благословити са захвалношћу.

*

„Већина нема времена да се бави собом јер је увек 588
заузета. Служба, друштвене обавезе, здравље деце, њихово васпитање; час ваља примити те и те, посетити те и те или видети оно. Те, треба лечити себе, овога или онога, па сахрана учитеља, пријатеља или гувернанте. Сваког дана има једне, две, три „знамените ствари" које се никако не смеју пропустити… а живот празан – не може горе бити. Многи тако могу живети и сто година а да не примете да су давно умрли и иструнули.„ (Артур Шопенхауер)

Ове речи написане пре 160 година показују како је још на почетку модерног европског света за човека био конструисан један живот у коме му треба сваког тренутка отимати време како се не би бавио собом.

Људи су, међутим, данас још више у вртлогу вреве *спољашњег* света и обузетости оним што отима време: целодневним робовским радом, суманутом јурњавом, тривијалним проблемима, бесмисленим опасностима, чекањем у редовима по касама, шалтерима, семафорима… или, пак, оним што треба да их припреми и одмори изнова за претходно: забавом, уживањем, опуштањем, глуварењем по улицама или екранима и екранчићима, тржним центрима… - празним "блејањем"!

Постоји, дакле, цео систем који онемогућава силом или милом да савремени човек стекне време које ће посветити самом себи и бављену собом. Кад кажем да се бави собом то значи не само својим телом већ и својим духом и душом - стварањем и откривањем у себи богатства унутрашњег света, а што се може постићи и достићи једино окретањем од света спољашњости.

Но, такав човек, који нема времена за бављење собом и проживљавање онога што доживљава, нема, дакле, времена

ни за своје унутрашње ***сазревање.*** Он постаје, остаје и умире кржљав и незрео као свака биљка која нема довољно времена да сазри.

Тек кад оним што доживљавамо у мачевалачкој вештини и животу почнемо да се бавимо – проживљавамо га кроз своје тело, мисли и осећаје, рађа се плодоносно искуство и зрење. Не чинити тако, живети вештину и живот само као доживљаје на којима се не задржавамо и које протрчавамо без осврtања и заустављања да се њима бавимо, исто је што и бити пчела која сакупља полен али од њега не прави мед.

*

589 Да би сликар дао праву слободу својим замислима и покретима на платну он мора прво **укротити** своју руку, научити и **покоравати се** правилима технологије боја, законима форме, принципима перспективе, природи светлости...

Тек поштујући законе уметности уметник открива како може његова слобода да их надигра. По томе се разликује сликар који зна од оног који не зна - права слобода од имитације слободе, мајстор од оног ко само копира мајстора: добро и вредно дело од смећа и кича. "Само онај ко је био одличан слуга једном ће моћи постати и добар господар".

*

590 У борби никад не гледај шта немаш већ шта имаш јер док гледаш и премераваш шта ти недостаје губиш време које можеш да искористиш за бављење оним јединим што поседујеш.

*

591 Мачевалац треба да тежи да у својој вештини прикрије пут и начин на који је извео акцију јер то је део уметности

тајне креирања. Акцију напада или акцију одбране ваља му чинити тако да се не виде корак по корак делови покрета већ као континуитет низа дисконтинуираних покрета, као један покрет, увезан сам у себе неразговетно у лепоту целине која чува тајну својих делова.

Он треба да чини као добар плесач у чијем плесу уживамо као у једном покрету који игром исказује лепоту а не као играч који учи покрете једне игре и који се видљиво откривају у сваком кораку понаособ не могавши још да се стопе у једну неизрециву лепоту.

*

592 **"Све се мења да би се вратило." (Сенека).** Спирала футуристичког прогреса и понављања прошлости, спирала која мора стално изнова и бескрајно да се напредујући затвара и на нов начин повезује почетак са крајем постоји у свему: природи, друштву, животу појединаца… па и у историји мачевања.

Онај ко је унео у мачевање струју и тако посејао семе рођења модерног електричног спортског мачевања, чиме је гурнуо хиљадугодишње класично борбено мачевање у запећак прошлости, истовремено је посејао и семе смрти тог истог модерног мачевања усмеравајући га на пут на коме ће га електрика, само као бежична, вратити класичним изворима и мачевању како је оно некада и одувек било.

Другачије не може бити. Други правац више не постоји јер „река је ушла у кањон". Избило се поново на древну стазу старих мајстора. То не види само онај ко не зна да се напред не може ићи без осврtања у назад јер "**Будућност је прошлост што се преодева**". (Хеородот)

*

593 У савладавању свега, па и мачевања, нужно је проћи више препрека. Свака од њих има своје добро и зло, тешко и лако, лепо и ружно... На свакој од тих препрека се може застати или заувек остати јер на том степеништу прелази се само онолико степеника колико припада по заслузи. Нико још ниједну од тих препрека није прескочио а да се она кад-тад изнова и негде другде није појавила пред њим и сачекала га.

На **првој препреци** је потребно радити дуго, упорно и јако пуно а резултата нема, штавише множе се штете и губици. Падови и отпори су на сваком кораку, а сумње се множе. Но, то стање минуса ваља издржати.

На **другој препреци** је потребно радити исто тако јако пуно, упорно и дуго а резултата нема, но, ипак нема више штета и губитака, падови су ређи и мањи, отпори се смањују, а сумње ћуте. Но, то стање нуле ваља издржати.

На **трећој препреци** је потребно радити пуно, дуго и упорно а резултати су скромни. Отпори су ту али расту и снаге, падова скоро нема, сумње се повлаче. Но, и то стање скромног успеха ваља издржати.

На **четвртој препреци** се ради такође пуно, упорно и дуго али и резултати су велики и једнаки уложеном раду. Што се више залажеш и резултати су већи! Препреке нестају, сумње су избрисане, отпори су забавна игра за снагу која буја. То стање равнотеже најдуже траје.

На **петој препрец**и мачевалац ради мало, упорно и кратко али резултати премашују вишеструко уложени рад. Оно врсно у његовој вештини просто само, на ситни миг, почиње да извире из њега. Он је постао мајстор који са мало постиже пуно. Ту треба издржати сва зла успеха.

На **шестој, последњој препреци** мачевалац не чини више ништа. Он мирује и проматра, као дете широм

разрогачених очију - чудо. Од њега се нешто откинуло – покрет који се оживео сам из себе. Све што је икада научио, радио, постигао и достигао покренуло се и почело да дела и игра пред његовим очима, само и слободно, као руке врсног пијанисте. Он престаје мачевати. Почиње се крити, извлачити и склањати у страну како би из сенке што јасније проматрао осунчану игру чигре постојања. Обузет је само једним: да чини оно за шта су стари Грци знали да богови најрадије чине – ***проматра и мисли***.

*

Ако неком својом акцијом провоцираш противника на *594*
реакцију коју желиш он да изведе треба добро да познајеш које реакције најчешће изазивају које акције. Али то није довољно. Провокацију треба тако да изведеш да противник може на њу да одговори јер ако се изведе сувише брзо или је компликована он на њу неће реаговати. Такође, када полазиш у провокацију треба да имаш унапред спремљен одговор уколико противник реагује како си очекивао, али и уколико уопште не реагује или реагује сасвим неочекивано другачије.

*

Ко је најгори ученик? То је по правилу онај ученик који *595*
пуно обећава, који може највише и способан је за највише. Такав је увек пред опасношћу да буде најлошији ученик јер њему је дато проклетство талента а коме је више дато од њега се више и тражи.

Но, њему је дато и још једно проклетство: понос - неће да носи већ да води, одбија да слуша али говори, хоће да даје мед а да не пуни кошнице, да се исправља а да није био сагнут... У њему гори пожар без мере који хоће одједном све, који хаотично гутајући све на крају сагори и потроши без резултата.

„Не треба судити о заслугама једног човека по његовим великим способностима, него по томе како их он употребљава.“(Ларошфуко)

*

596 Што је ученик у почетку тврђи према себи, што више себе види као празни неисписани лист папира, **кротко спреман да се по њему исписује**, то ће његов почетак више обећавати.

Но, као што је све теже писати како је исписаног све више и као што глина све више очвршћује што се више меси тако и ученик временом треба од оног ко је обликован да постане онај ко обликује.

*

597 Добар противник је увек само један - онај достојан поштовања.

Има и таквих мачевалаца, ниске и скучене душе и погледа, који у сваком противнику виде само оно слабо и који се у свему увек прво хватају само за најгоре, превиде велику вештину противника и све избришу наишавши само на једну његову малу грешку.

Они не само да су ситничави већ и злурадни, а исто тако и без осећаја за вредно, добро и узвишено. Тако и одају свој низак карактер.

Не буди слеп за лепоту и мајсторство противника јер тада само показујеш да не умеш да се дивиш узвишеном. Људи код којих је њихова сујета већа од чудесног, изврсног и вредног света око њих исказују само нискост света у себи. Борба два добра мачеваоца увек изазива дивљење јер они се не усхићују собом већ чарима вештине.

Зато кад мачевалац наиђе на одличног противника, ако је и сам врстан, прелази преко његовог случајног превида и грешке, преко малог, због великог. Он чак и ако је победио због противниковог превида не рачуна то себи у победу већ у срећу. Сваки добар мачевалац и човек увек одају почаст свему добром јер исти се истоме увек радује.

*

598 "Свако чини неке лудости, а највећа је, према мом мишљењу, ако их човек уопште не чини." (Никос Казанцакис, „Грк Зорба")

*

599 Савремене "школе" не само редовног образовања већ и све већег броја вештина су веома сличне модерним фабрикама пилића у којима се ученици под вештачким "instant-espresso" условима кљукају великим количинама вештачке стероидне хране како би били подстакнути на болесно убрзани раст и тако спремљени да буду што пре пуштени у кланицу општег тржишта одређене корисне употребљивости.

Њима се у специјално припремљеним, изолованим, строго усмераваним и контролисаним вештачким условима пружа она светлост, ваздух и храна који су потребни само за одржавање живота али не и за сазревање.

Антидух прагматичне савремености не подноси и не дозвољава зрелог човека јер такав тражи и слободу у чињењу, мишљењу и осећању..., па је пре ПОБУЊЕНИК, ОТПАДНИК и БУНТОВНИК него део света "будућности".

Идеал савременог образовања је, дакле, не одгајање, васпитавање, просвећење и сазревање, није стварање слободних и зрелих личности које су лепо и узвишено

исковане у изузетног човека или хероја него нешто сасвим супротно.

То супротно је: *медиокритетско, несамостално, зависно, немоћно, инфантилно, кржљаво, дегенерисано, идиотизовано и послушно* биће које извршава све ради ***робе*** и ***забаве***, или како се то још давно говорило у једном времену и свету који је и зачео ову цивилизацију: "хлеба и игара". Идеал је, дакле, савршени ***роб*** будућности за један свет и време без будућности!

*

600 Што је ученик глупљи он је убеђенији да је паметан. Права памет, она која је упознала и разумела препреке и своје границе, насупрот томе, као највеће знање има сумњу у себе, опрезност и меру.

Глупи ученици зато сваки час изговарају: "правила су ту не да им се покоравам већ да их рушим", не схватајући и не знајући да то није њихово, ученичко и почетничко, већ мајсторско начело.

Ствар, међутим, није у рушењу већ превазилажењу, стварању, успостављању и покоравању другим, новим и исто тако тврдим правилима. *Правила се руше да би се стварала и успостављала нова правила!*

*

601 Како у животу тако и у мачевању најважније ствари не видимо зато што су толико велике да нам њихова величина затвара видно поље.

*

602 *Школа* настаје тек кад вештина у њој добије одређени, особени стил - стекне свој дух. Једини пут да неки учитељ створи једну школу је, дакле, да сваки појединачни део вештине ужари и искује у том духу. Тек кад се тако настали

различити слојеви истог и исти слојеви различитог понављајући и преклапајући стопе у једну целину која више није само стил вештине већ је и, јер је једна слика света, постала и стил живота и припада одређеном духу постојања - настала је једна школа.

*

Многи мачеваоци кад полемишу о неком питању и дилеми вештине, или људи кад полемишу о некој тврдњи, гледишту или учењу, из мноштва разлога не виде, не чују, не разумеју и не виде изречено на прави начин већ га банализују, искривљују и изврћу да би затим критиковали то сопствено искарикирано, деформисано и дегенерисано схватање које са изворно изреченим, углавном нема никакве везе. **603**

Та ***замена теза***, као и свака друга замена теза, у полемици не говори никад о ономе о чему се води полемика већ увек и једино о оном ко полемише.

Уколико људи замењују тезу простодушно и не примећујући, јер нико не може видети даље од сопствених граница и онога што је он сам, никада им не треба замерити већ указати да се препиру не са изреченим већ сопственим виђењем изреченог те да полемишу не са противником већ са самим собом.

Међутим, уколико замењују тезу намерно и са циљем смишљене манипулације треба им окренути леђа и радити паметнија посла уз напомену да су ухваћени у покушају преваре па с обзиром да их истина и не занима, већ ко зна шта друго, они не само да су истине недостојни већ се до ње ни не желе и не могу попети.

*

Мачевалац треба прво духом и разумом да продре у противника и његове способности, могућности и намере **604**

па тек онда да практично делује. Мишљење, дакле, иде пре дела.

Постоји, међутим, као и у свему супротно и оправдано тврђење: мишљење долази тек на крају када је већ све учињено, после дела јер мачевалац нема времена да мисли пошто тело рефлексно чини.

Док једни, дакле, тврде да прво иде мисао па дело, други тврде да је мисао после дела и његова последица. Изабрати око ове дилеме значи изабрати не само у спору мачевалачке вештине већ и спору који влада свим темама људског мишљења и делања још од почетка филозофије – спору идеализма и материјализма.

Једино у дијалектици страна које се боре супротности имају обострано своју истину и кроз њу се крећу и трају.

*

605 „Нема случајева тако несрећних из којих вешти људи не могу црпети неку корист, ни тако срећних које глупаци не могу окренути себи на штету.“ (Франсоа Ларошфуко)

*

606 Данас се људи још од детињства изокола помоћу “спорта” и “развијања такмичарског духа” навикавају, припремају и увежбавају за опште тржиште грабежа, похлепе, компетиције и конкуренције у свему. Свима се на сваком месту и у сваком тренутку сугерише да је ***надметање*** “чаробни штапић” за решавање свих енигми живота и тако се индоктринирају у правцу прихватања дивљачког гледања на свет као на арену опште туче у којој је врхунац правде и истине “човек је човеку вук” а “природност” да “јачи тлачи”, “већа риба једе мању”, “ко први његово је”… а најбољи је онај ко на врху дрвета у тој џунгли.

Из оваквог "васпитавања" израстају савремени технодивљаци за које је једина вредност и животни циљ телесно уживање, моћ и похлепа: успешно и победнички згртати и имати што више позиција, новца и поседа - квантитативна грамзивост која уништава све здраво, вредно, инвентивно, људско и културно у човеку замењујући га сурогатима најгорих врста.

Тако настаје човек из кога у сваком тренутку може планути скривена звер и цивилизација која са сваком кризом неизбежно рађа људождере.

*

607 Мајсторство у вештини мачевања мачевалац није постигао ако из ње није научио и како се поред другог човека и са другим човеком налази мир и лепота у себи, њему и свету који их окружује.

*

608 У свакој борби се разликују два дела - припремне акције и извршна дејства. **Припремне акције** су врло битне пошто се у њима стварају услови у којима се акција може извести безбедно, брзо и са лепотом. Без припремних радњи мачевање је насумично па и исходи углавном неизвесни и случајни.

Први елемент припреме је проучавање противника, затим иде други, трећи итд. Под проучавањем се сматра знање о техничкој и тактичкој спремности, психолошкој и моралној (у смислу карактерних особина, као и става какав има према себи, свом противнику, победи, поразу и укупном схватању како вештине тако и околности у којима се бори).

Ментална конституција противника је, дакле, од битног значаја за успешно вођење борбе. У ово све спада: какав је

начин на који противник мачује (дефанзиван или офанзиван или флексибилан итд), који су омиљени положаји оружја противника у борби код напада и одбране итд, какво му је тактичко схватање борбе, какав има осећај за дистанцу, какве су могућности амплитуда деловања и прецизност, какве су његове могућности у организовању припремних акција, које су његове омиљене нападачке и одбрамбене акције, какве су способности противника да се сконцентрише у борби, како се избацује из концентрације и равнотеже, шта му смањује а шта повећава пажњу, како противник реагује на поједине делове напада (обмане, дејства на оружје, на скраћења дистанце, на прецизна али и непрецизна дејства итд.).

У току једне борбе није могуће дати одговоре на сва ова питања, али је потребно истражити што више или од оног што је сазнато искористити што више у своју корист. Неопходно је да резултати истраживања буду запамћени и употпуњавани сваком борбом са противником изнова док се он не савлада као проблем сасвим или бар већим делом, не "прочита".

Средство истраживања противникове одбране је: провокација, лажна акција напада, покази убода, дејства на оружје са почетним радњама или скраћења дистанца итд. У средства за истраживање противниковог напада спадају одступање, лажне параде и лажни контранапади.

Пуно говори и понашање противника кад даје погодак или га прима и из његових реакција се може видети какве су му биле намере или шта је оно што се коси са његовим намерама. Неки противници слабо улазе у тактичку борбу и таквим случајевима потребно је дејствовати прецизно и са нападима који се спроводе са опозицијом. У овим случајевима пажња мора бити максимална јер се од противника може очекивати све с обзиром да он не поседује

смисао акција и промишљеност тактичког деловања већ чини насумично па је битно одржавати стално дистанцу у којој се може правилно реаговати.

*

„Ми се допадамо већини чешће због својих мана него *609*
због својих добрих особина.“ (…) зато „Зло које чинимо не навлачи на нас толико прогона и мржње колико наше добре особине.“ (Франсоа Ларошфуко)

*

“Сва зла овог света би нас већ *610*
одавно прождрала да није
уметности.”

Фридрих Ниче

Мисија сваке вештине и сваког делања човека је да у себи садржи и трагање за лепотом, и тек кад је вођена овим духом уметности она дела у славу живота.

Све може бити предметом лепоте: слика, звук, мисао, осећај, мирис, укус...Тако исто предметом лепоте може бити и покрет тела и покрет мача, замисао акције, гест мачеваоца…, а без обзира на ефикасност.

Зато мачевање које је достигло лепоту, у коме је лепота победила, надахњује подједнако и победника и побеђеног. То је онда борба у којој због заједничке лепоте побеђују оба мачеваоца и борба која јер оба мачеваоца побеђују достиже лепоту.

Слично и у животу у коме нас лепота наводи готово увек да прихватамо чак и оно неприхватљиво, и пораз... У томе је и њена чаробна моћ и оно без чега би живот постао несносан и неиздржљив а “зато што у човечанству живи непрестана

потреба за лепотом и вишим идеалом - лепота ће спасити свет."(Достојевски)

*

611 Што је оружје којим се мачује теже то је пропорционално томе и покретљивост руке мања. Из овог следи да је бравурозност и сложеност акција најлакше изводљива са лаким мачевима. Но, у оној мери у којој је покретљивост руке велика и сложена у тој мери се упрошћава и поједностављује покретљивост ногу.

С друге стране, како је мачевалачко оружје све теже, опсег покрета руке је све мањи и једноставнији а оно служи највише за циљање на противника и одржавање мирног и фиксираног врха непрестано на његовом телу. Због овог рука губи способност и могућности маневрисања у свим правцима – опада њена покретљивост. Но, насупрот томе, расте покретљивост ногу које преузимају функцију мачевања и широком лепезом неочекиваних покрета у свим правцима тело доводе у ситуацију да налетом нанесе бод или удар мача.

Дакле, што је мач лакши то више мачује рука, што је мач тежи то више мачује тело. Сходно томе, мачеви средње тежине хармонично уклапају осредњу покретљивости руке са осредњом покретљивости тела.

*

612 Као што постоје људи и културе који не могу и не умеју постојати ако живе без поштења, отимања, преваре, шпекулације и махинације тако постоје и мачеваоци који не могу и не умеју мачевати ако се не боре прљаво и покварено. "Са сваким лепо али ни са ким поштено." (Винстон Черчил).

Такве треба препознати и разумети јер и ово биље мора имати светло под сунцем али знати шта од њих без изузетка

треба очекивати и у складу са тиме прилагођавати своју тактику и стратегију борбе таквим очекивањима.

*

Сразмерно отпорима које нека сила тражи да би их савладала, мора расти и мера сила које се као реакција испољују од стране онога што се опире. У свакој акцији се, дакле, нужно налази бол као њен саставни елемент па покушавати чинити било шта без бола значи покушавати не чинити ништа. Није ли онда чињење са циљем задовољства - хедонизам, нешто што нас уводи у свет лествице негативних бројева? *613*

*

Обилазак око противниковог мача (cavatione) без његовог финалног опозиционирања сечивом је исто што и самоубиство јер најчешће води обостраном поготку мачевалаца. *614*

*

„Да би се упознао свет треба се и савити“ – фламанска пословица *615*

*

Једну трећину борбе сваког вештог мачеваоца чини мировање, другу трећину кретање а трећу трећину ескивирање. *616*

Но, једино што ове трећине спаја у целину је његово умеће да их користи у правом тренутку, на правом месту и на прави начин – дакле, трећинама правог избора.

*

Мачевалац никада не треба слепо да се држи неке акције као добре, чак и кад је она добра! Ничег нема што је *617*

добро за сваког, у сваком тренутку, за сва времена и у свакој ситуацији. Будеш ли се својег добра превише тврдо, слепо и упорно држао оно ће постати твоје зло и пут у пропаст. Чак ни сунце не сија увек благородном светлошћу.

*

608 У додиру са безначајном књигом, сликом, музиком, разговором… имам осећај ходања по плитким уличним барама.

У додиру са добром књигом, сликом, музиком, разговором… имам осећај уласка речицу или реку.

У додиру са изврсном књигом, музиком, сликом, разговором… увек поред лепоте и усхићености осећам и неверицу, потресеност, чак и страх због дубине испуњености…, као да улазим у велико и непрегледно море.

*

619 У природи земљине *унутрашње силе* теже да изађу па њеној површини дају врхове и разноликост а земљине *спољашње силе* теже да ову разноликост изједначе и изравнају. Тако је и у човековом животу: његов унутрашњи свет тежи разноликости док свет око њега нивелацији, изједначавању и уједначавању.

*

620 Што је мачевалац многостранији и шири у својој вештини то ће и лакше схватати, препознавати и разумевати различите противнике, а што је затвореији, једностранији и усмеренији то ће му и сваки противник бити више стран и непознат.

Што је човек у свом духу, души и телу скученији, ограниченији, усмеренији и једностранији – сиромашнији, то ће и његови односи са другим људима и светом око

њега више бити ограничени а живот обојенији споровима, препрекама, границама и конфликтима.

*

У учењу свега па и вештине мачевања увек једном долази *621*
време да се ученик мора посветити *бескрају* детаља јер све чиме се бавимо садржи не само бескрај делова већ је и на бескрајно начина повезано са свиме што постоји.

За овладавање сваким умећем зато није потребно само бескрајно стрпљење, упорност и вреднћа већ и умешност ученика да то мноштво уситњено до праха неразумљивости, слично златару што златну прашину стапа у злато и пчели која честице полена претаче у мед, сједини и организује у једну себи јасну и целовиту вештину.

*

Паметан човек ствара прилику, будала је чека а мудар се *622*
труди да открије када треба делати а када чекати.

*

Кад мачевалац једном почне зналачки да мачује а при *623*
томе види пред собом бескрај у коме се осећа као незналица, он је стигао на крај – постао је ***мајстор***.

*

Све тежи уравнотеживању и изједначавању - равнотежи *624*
као стању минималне енергије и мировања. Али кад нешто достигне стање равнотеже онда, јер је постало крајност, почиње да тежи да се уравнотежи и са својом супротношћу - неравнотежом, и тако настаје кретање.

И мачевалачка борба није ништа друго до стално покушавање онога ко се брани да успостави равнотежу у

односу на онога ко напада а који тежи да равнотежу наруши. Да би, затим онај ко се одбранио и успоставио равнотежу покушао да узврати и наруши равнотежу својим нападом.

Пошто постоји бескрајно акција постоји и бескрајно форми кроз које се успоставља и нарушава равнотежа али она се увек види само на један начин: као непрестано смењивање стања и покрета.

*

625 Мачевалац обузет похлепом, као и цивилизација која се темељи на похлепи, неизбежно су освајачки и агресивни јер да би се згртало мора се узимати и ширити а кад се узима и шири мора се и нападати онај чије се узима и на чији се рачун шири.

Разликују се само форме те освајачке агресивности. И док су у прошлости своју похлепу мачеваоци, људи и народи задовољавали кроз отворену отимачину, насиље и пљачку они то данас чине подло, перфидно, скривено и лажљиво у рукавицама ***квазихуманизма*** под плаштом надметања, конкуренције и такмичења мачевалаца око победа, престижа, бодова, пласмана, медаља и пехара и људи и народа око профита, поседа, положаја, утицаја, моћи и власти.

*

626 Утопија је гориво сваког правог путовања.

*

627 На врхунцу сваке вештине, после дугог пута, увек стижеш на почетак. То је зато што удаљени хоризонт ка коме идеш негде у даљини се неприметно повија и кад си најзрелији враћа те тамо одакле си и пошао да га промењен премериш другачијим очима.

Зашто? Зато што си и ти сам, путниче, део тог пута и хоризонта ка коме си се за**путио јер** време, простор и догађаји се крећу у једној бескрајној спирали напредовања кроз понављање и понављање кроз напредовање а која је и сама сегмент прстена друге још веће спирале напредовања и понављања… што ствара нит постојања која се умотава тим бескрајним спиралним кружењем сама око себе чинећи грандиозно клупко које зовемо "свет"

*

Пошто свака вештина, јер постоји у свету, у себи садржи *628*
и кроз себе прелама и цео свет, увек премашује себе и говори више од себе, добар учитељ је само онај који дајући вештину ученику премашује вештину и даје му и свет у њеном огледалу.

*

Лаким мачем се иде на лаки мач, средње тешким на *629*
средње тешки а тешким на тешки. Само тада исход борбе зависи више од мачеваоца и његове вештине него од околности и случаја.

Избегава се ићи средње тешким мачем на лаки или тешки мач и лаким или тешким мачем на средње тешки јер тада исход борбе подједнако зависи од вештине мачеваоца колико и од околности и случаја.

Само у очају и нужди се иде лаким мачем на тешки и тешким на лаки јер тада исход борбе више зависи од случаја и околности него од вештине мачеваоца.

У свом језгру, дакле, парадоксално исход ***борбе*** увек зависи од усклађености и ***хармоније*** учесника!

*

630 Бистри ученици о својим учитељима увек мисле и говоре само најбоље, или ћуте, јер знају да говорећи о онима од којих уче неизбежно говоре и о себи самима. То је тако не само зато што је ученик увек цртеж учитеља већ и зато што ученик код учитеља види и од њега узима само оно што је он сам.

Тако има ученика који умеју код својих учитеља увек пронаћи злато - пошто су и сами златни. Они личе на путнике који су и најмањем потоку из којег жедни пију увек захвални са радошћу за примљено.

Но, има и ученика који код својих учитеља увек виде само ништа - јер и сами су ништа. Они личе на путнике што жедни корачају поред велике реке и који, јер морају из ње пити, са бесом у њу пљују пошто су њихова гордост и таштина велики колико и њихова жеђ.

Такви се не могу напити нигде и ни са чим јер сујета и завист са којом пију сваки извор замути и претвори у отров.

*

631 Најважније је упознати противника. Основни начин и средство за то је провокација или оно што се у науци зове *експеримент*. Провоцирајући (експериментишући) са противником откривамо његове реакције и упознајемо његове особине и карактер као што хемичар делујући реагенсима открива састав и особине непознате хемикалије.

Но, постоји у свему овом једно велико умеће. Оно чиме провоцирамо противника може га модификовати и изменити тако да у реакцији не добијемо у одговору њега и оно што он јесте већ нас саме. То је слично ситуацији кад хемичар у оно што анализира сипа сувише реагенса претварајући непознату хемикалију у реагенс сам.

Провокација зато увек треба да је одмерена. Ако је прејака, видљива и очита зато не може успети или због претераности више није провокација већ постаје напад. Ако је сувише слаба противник је не може ни приметити па ни одговорити на њу тј. показати свој карактер.

Дакле, није важно само наћи за сваког противника одговарајућу провокацију (јер нико не реагује на све) већ је исто толико важно изабрати праву меру и интензитет у провоцирању.

Слично је и са животом. Живети значи упознавати живот. Упознавати живот не значи заправо ништа друго до експериментисати са њим, провоцирати.

Изабрати праве врсте експеримената и пронаћи меру у њима значи живети мудро и упознати живот богато и разноврсно.

*

Добро мислити значи такође и мислити против себе. **632**

*

Кад се осећаш најбезбеднијим не заборави на опасност. **633**
Кад се осећаш најугроженијим не заборави на тренутке и острва своје сигурности.

*

Мајстор у свему што чини је сличан орлу који непрестано **634**
са висине надлеће цео пут док као змија мукотрпно пузи преко и између препрека корак по корак. Почетник, међутим, увек чини само или једно или друго.

Мајсторство у свакој вештини, па и вештини мачевања, захтева истовремено далековидост и кратковидост и некако је слично проблемима које са видом имају људи у позној зрелости. Не без разлога! За све вредно и значајно су одувек били потребни не само способност, мудрост и неисцрпна енергија већ и искуство.

*

635 Како ће мачевалац у борби и човек у животу реаговати на то шта му се дешава најмањим делом зависи од тога шта му се дешава. Наиме, то која су мисаона, осећајна и телесна својства неког човека, каква је његова личност и њена вредност увек ***боји*** све оно што он доживљава.

Тако уколико је он у себи сам горак и жучан све што му се дешава и само добија горак укус у његовим устима. Ако је плашљив у свему ће видети несрећу па због непрестаних страхова никад неће среће имати. Ако је глуп биће слеп за све, па и за добро и зло, лепо и ружно, вредно и безвредно који му се дешавају…

Зато се најчешће дешава да многи мачеваоци у вештини и људи у животу олако проклињу нешто што их је задесило и одмах чине све како би га променили. Ваља, међутим, увек и пре свега погледати ствар из другог угла и наћи да није то, можда, нека благодат која се на први поглед није видела. Тако ће бити спречено да оно најбоље што се дешава буде упропаштено. Но, дешава се и супротно. Исто тако мачевалац у борби и човек у животу се често олако одушеве ономе што су постигли или су им околности донеле саме па не желе ништа мењати, ни то ни свој угао гледања на то, а заправо ништа горе их није могло снаћи, само што то још нису спознали.

Зато што су, дакле, човек сам и његова способност да мери, преиспитује и прилази ономе што му се дешава највише повезани са његовом добробити Шопенхауер пише да „Завист, која је усмерена на личне предности, најнепомирљивија од свих зависти, ма колико је брижљиво скривана а (…) први најважнији услов за нашу срећу, дакле, налази се у субјективним добрима, и зато би требало много више да бринемо за развој и одржавање унутрашњих својстава него за стицање спољашњих добара и почасти.“

*

636 "Сваки добар ударац мача подразумева вековна искуства и мудрости. Он увек садржава снагу и вештину свих ратника прошлости и велича покрете које су открила претходна поколења."

Исто тако и сваки изванредни корак у животу произилази и ослања се на традицију и класику - вековна искуства и мудрост генерација људи због чега ништа вредно и значајно никад није постигнуто без темељења на прошлости.

*

637 Мачевалац може имати стицајем околности *физичку надмоћ* али да буде у сваком другом смислу ништавило.

Постоје мачеваоци који у борби користе само силу и побеђују једино насиљем. За такве дивљаке, који се боре као животиње, све је у ***снази*** и силеџијству и они се у вештини понашају као хорде варвара које уништавају и руше пред собом све вредно, добро, лепо, племенито… како би своје дивљаштво по сваку цену попели на врх својих "победоносних" рушевина.

Овакав начин борбе, међутим, ма колико често давао резултате увек нужно води пропасти јер не само да временом свака снага слаби већ и зато што снага није кључ за све браве.

Многи од њих, међутим, не одричући се и даље силе почињу, како бивају све неуспешнији, у свој метод уносити као припомоћ посусталој сили ***интелект*** - али у његовом најпримитивнијем и најнеразвијенијем облику: као *дух* преваре, лукавства и подлости.

Свет прошлости и садашњости је отуд сав испуњен победама које су срамоте, зверства, болест, ружноћа, зло… - победама које су порази.

Добар мачевалац је, дакле, само онај који влада и јачи је и од своје снаге па је права снага израз силе оплемењене духом а силеџијство израз слабости и неспособности да се својом телесном силом влада.

*

638 У мачевању може бити свега: брзине, окретности, снаге, искуства, технике, виртуозности, тактике... али ако нема и племенитости оно није вештина већ дивљаштво.

*

639 Древни ратник увек је доживљавао своју снагу и способност као супротстављену не противнику већ натприродној сили која је у противнику персонификована. То му је давало херојску моћ!

Човек у оном што чини не треба никад и до краја сасвим да се осећа као неко ко је једини узрок своме делу и делању већ исто толико треба да осети да је он делом и средство свега око њега и његово оруђе, последица, трансмисија...

Тада ће се осетити како у крилу света обавља своју мисију и како у ономе што је сам изабрао да чини има и подршку целокупног постојања.

*

640 Многи су убеђени да је први утисак о противнику најважнији. Но многи и знају за то због чега и први утисак дотерују како им треба. Најчешће је изглед, површина и све оно што ствара први утисак - превара а истина долази тек доцније и полако како време скида маске. Но, наравно

има и противника који се скривају управо иза своје истине и ступају пред тебе чистог лица и без маске. Тада се може погрешити ако им се не приступа са првим утиском већ очекује нешто друго и дела у складу са тим. Дакле, шта је решење? Ничему не прилазити са предубеђењем већ гледати и ценити противника из свих углова и узимајући све у обзир што показује. Посебно је лоше држати се слепо првог утиска (иако је он најчешће најбољи) и по сваку цену мерити противника не по ономе какав је он стварно већ тврдоглаво и неприлагођено по нашем првом утиску. Тада човек противника гледа као кроз наочари које је сам себи ставио дајући сваком његовом покрету боју не коју он има већ коју је сам својим наочарима ставио.

*

Од сваког најбоље а ни од кога оно што не ваља. *641*

*

Млади се рађају као инструмент без жица и што су *642*
старији то им и расте број жица уколико раде на себи. Они старији зато живот виде и живе богатије од млађих јер свирају са више жица. Тако исто и у вештини мачевања почетници и зрели мачеваоци.

Но, како се, међутим, крај живота ближи тако и пуцају жице а човек све доживљава једноставније и ближе детету. Ваља, дакле, и у вештини и живљењу чинити тако да наш инструмент што више жица стекне како их временом не би прерано изгубио све.

*

Неки мачеваоци мисле да им само околности пречe да *643*
буду врсни те да би у другим приликама и условима били

бољи. Но, то је велико самозаваравање. Снага и вредност врлине у свему се огледа управо у томе што је као корен који држи чврсто дрво на месту насупрот свим ветровима и околностима.

*

644 „Постоји у Васиони неко језгро. Отуд ми добијамо сву снагу, сва надахнућа, оно нас вечно привлачи. Ја осећам његову моћ и вредности које оно емитује целој Васиони и тиме је одржава у складу. Ја нисам продро у тајну тог језгра, али знам да постоји и када хоћу да му придам какав материјални атрибут, онда мислим да је то Светлост, а када покушавам да га схватим духовно, онда је то Лепота и Самилост. Онај који носи у себи ту веру осећа се снажнијим, рад му чини радост, јер се и сам осећа једним тоном у свеопштој хармонији.

(…) С времена на време, у ретким интервалима, Велики дух открића походи Земљу да би саопштио тајну која ће унапредити човечанство. Он одабира најспособнијег, најзаслужнијег и шапуће му тајну на уво. Као бљесак светлости драгоцено знање долази. Кад ухвати скривено значење, срећник види магичну промену. Чуда која он види, мада удаљена у времену, десиће се. Он то зна, нема ни трунке сумње у његовом уму. У сваком влакну тела он осећа - то јер Велика идеја." (Никола Тесла)

*

645 Није важно на ком језику говориш већ да ли њиме имаш шта рећи. Будала говори глупости макар их говорила на сто језика, паметан човек говори мудрости макар их говорио само на једном.

*

646 Вештина мачеваоца је само делимично израз њега - ОН сам. Мачевалац, прво, у својој вештини показује оно

урођено. Као друго показује оно научено и стечено. Као треће он у својој вештини почиње да показује све претходно али не слободно већ као доживљено и зависно од околности у којима живи и мачује. Тек, можда, на крају, он у своју вештину уноси и у њој исказује своје лично, креативно и слободно. Тек на крају његова вештина постаје израз њега, али ни тада не потпуно и у целини.

*

647 Мачевалац који не уме да нађе задовољство у својој вештини, па макар она била и најгора је исти као и мачевалац који је непрестано незадовољан собом макар био и најбољи.

Човек који не уме да буде задовољан својом судбином па макар она била и најгора је човек који ће бити увек незадовољан судбином па макар она била и најбоља.

*

648 ***Фурије*** је сматрао да би разлике у платама за рад требало бити обрнуто пропорционалне интересантности што га појединi рад изазива код човека: веома високо плаћен ако је мучан и бесмислен, а врло ниско ако је занимљив, привлачан и креативан.

Ако, дакле, чиниш са одушевљењем од свог подухвата не тражи успех. Плаћен си унапред. На тај начин треба процењивати не само мачевање већ и све остало у животу.

*

649 Вештина мачевања сама по себи није ни добро ни зло. Свако знање је искључиво онакво какав је човек који га поседује. У рукама подлог, поквареног, отровног или поганог човека и вештина мачевања биће таква у рукама племенитог, лепог и узвишеног човека и вештина мачевања постаје племенита, лепа и узвишена.

*

650 Увек оно што нам је најближе слабо видимо. И као што слабо видимо оно што нам је преблизу ока тако и вештина мачевања кад нам преко неке границе постане сувише блиска почињемо је све слабије видети и лошије разумевати. То је када нас оно чиме се бавимо заслепи, обузме превише, фанатизује и постане нека врста „фикс идеје“. Тада сувише мачевања упропаштава мачеваоца засићеношћу и робовањем слично свакој специјализацији која води дегенерацији.

Тако је и у свакодневном животу са људима, имањима и догађајима који су нам најближи. Они нам постају толико блиски и толико део нас да их више не можемо видети правилно просуђивати, процењивати и мерити.

*

651 “Онај ко се не уме покоравати себи биће подређен.” (Фридрих Ниче) Зато, како би избегао подређеност, онај ко не уме и не може владати собом тежи да влада другима. Зато “У власт увек позови само онога ко је избегава. “ (Фридрих Ниче)

*

652 Није у вештини све у знању. Мачевалац може грешити зато што не зна шта је исправно чинити, но дешава се да греши и ако ЗНА шта је исправно чинити. Немогуће је било који поступак човека свести само на знање или незнање јер свој глас у сваком делу имају и страсти срца и страсти тела.

*

653 “О томе како се пре треба научити марљивости него брзој пракси.” (Леонардо да Винчи)

*

654 Никад ништа врсно ни у чему није постигнуто без ***страсти*** - енергије и способности да човек *пламтећи* буде посвећен нечему и спреман да се за то ***жртвује*** и изгори.

Док год у свом чињењу човек мисли на себе, своју корист, штету, бол, уживање... и не успева себе да ***изгуби*** он се никад неће ни пронаћи нити у делању врсност достићи.

Само онај ко је спреман да то што чини стави изнад себе, дакле, дела срчано, храбро, спремно на одрицање и жртвовање може достићи мајсторство у вештини јер и врлину у животу.

Зато што вредност живота, дакле, није у животу самом већ у ономе за шта се он залаже нико ко живи као животиња – непрестано обузет само собом самим а не оним чиме се бави, без одважности и одлучности да искорачи из себе, својих задовољстава и страхова, ни у томе што дела ни у животу неће стићи даље од себе.

"Заиста, заиста вам кажем: ако пшенично зрно падне на земљу и не умре, онда остане једно; а ако умре - много ће плода донети." (Јеванђеље по Јовану, XI,24).

*

655 Као што један предмет не видимо добро ако је предалеко или ако је преблизу већ само ако је у тачки жиже нашег ока тако и мачевалац свога противника, вештину, себе и живот око себе не може никад добро видети ако гледа како хоће, шта хоће и одакле хоће већ само ако гледа из тачке из које треба и мора да гледа.

*

656 Многе акције у мачевању се изводе одједном у целини и то је најчешће када је реч о директним акцијама са кратке

дистанце - тада простор не дозвољава сложене манипулације оружјем. С друге стране, када се изводе акције са средње или велике дистанце готово је правило да се акција мора изводити као сложена тј. постепено и кроз низ фаза од којих је само она последња кључна, али и са свешћу да ми никада пре краја не можемо сазнати која је то, пошто њена дужина и трајање зависи и од самог противника.

*

657 Кад се враћаш из испада паметно је да увек изведеш батуту или кружну параду или се повуци држећи противниково сечиво.

*

658 Три су начина да се противник покрене али сва три начина зависе од нашег покрета. Први начин је да се крене на њега и тако изазове његова реакција и покрет. Други начин је да се уради покрет који ће га изазвати и привући да он крене на нас. Трећи начин је да се мирује и чека док се противник сам не покрене.

Овај трећи начин само наизглед крши Леонардово запажање да "Нико не може помакнути другог ако не помакне себе" јер кретање је незаустављива природа свега па онај мачевалац који мирује чини све и дела много како у свом духу и души тако и телу да суздржи и спута свој покрет и био у миру.

И за свако мировање је, дакле, потребан покрет и борба, и то око одржавања равнотеже два супротна кретања јер два супротна кретања стварају мировање.

*

659 Јачем противнику се не треба супротставити отворено и директно. Силину његовог напада треба избећи, склонити

се највећом брзином са правца удара, тако да он пролети у празно. Тада можеш чинити две ствари: борбу новим ескиважама што више одуговлачити, док он не потроши снагу или кад је прошао бацити се на њега одмах свом силином тако да не може да се опорави.

Склањање са линије напада треба изводити и кад напада слабији противник, пошто никад не знаш какве су његове скривене могућности и како може деловати случај. Увек брзом изменом места треба се склонити тако да напад противника сам себе доведе до апсурда. Еластичност, повлачење, варка, и измена места борбе је основ сваке добре борбе.

*

Мачевалац код којег се тело креће брже од његове мисли мачује увек непромишљено што ће рећи хазардно. Промишљање успорава акцију али мисао и интуиција који докучују и спремно чекају у напред шта ће противник учинити пре него што било шта учини, бескрајно су бржи од било каквог рефлексног реаговања на оно што је он већ учинио. *660*

И као што се права борба двојице шахиста одвија између два померања фигура тако се и мачевање два мачеваоца треба да одвија између два судара мача – у одсуству покрета које се испуњава замишљеним покретима. То је празан простор али и тишина између две речи или два тона – празнина испуњеност. Онај мачевалац за кога је та непокретност тела истовремено и празнина мисли губи зато што не докучује и креира већ само чека да реагује.

Док мачевалац не сазри и не савлада ту најважнију вештину вођења мача духом а не телом он своје самообуздавање тела треба непрестано да темељи на геслу старинског стрпљења које каже: "*што брже то глупље*".

*

661 Сваки мач је краљ свог краљевства. Ако се сударе различити мачеви - различита краљевства исход борбе не зависи од краљевства већ околности и са вештине мачевање прелази се на вештину прилагођавања, импровизације и сналажљивости.

*

662 Шта је то савршено? То је оно што можеш тражити цео живот а тај живот да не буде промашен.

*

663 Да би се спознао свет по коме ходамо, па и вештина мачевања, потребна је спремности и умећа да се спусти поглед доле, и савију леђа и глава. Зато су горди и поносни онолико даље од сваке истинске спознаје било чега, па и спознаје вештине мачевања, колико корачајући светом имају више усмерен поглед у свој високо подигнути нос.

*

664 „Ако неког мрзи пуно људи то мора да је способан човек.“ (Шекспир)

*

665 Једна иста акција може имати сасвим различите последице на различите противнике или чак и на истог противника али у различитим околностима. Но, дешава се и супротно. Дакле, исти узрок може имати различите последице као што и различити узроци могу имати исте последице.

*

666

За оним ко хоће
Да крочи кроз снове,
Како год да гази,
Увек израста
По његовим стопама
И понеки цвет.

*

667

Врстан мачевалац увек општи са својом вештином попут игре. И што је он врснији ова је игра виртуознија. То је обележје величине. Вештина, дакле, треба да постане лака и најлакша када од мачеваоца тражи најтеже јер игра и смех изражавају човека велике моћи који савладава лако удесе.

Хумор тако изражавајући супериорност изражава мир и спокојство погледа на живот и свет, постаје средство њиховог афирмисања и јачања.

Но, мачевалац треба да гаји у себи Олимпијски смех, а не цинични и подругљиви. Тај други смех је израз свеколике немоћи и унижава не само онога коме је упућен већ и онога ко га упућује.

*

668

Ученик **малих** способности ако улаже пуно времена у рад достиже просечност у вештини. Ученик **просечних** способности ако улаже пуно времена у рад достиже натпросечност у вештини. Ученик **највећих** способности и талената ако улаже време и рад постиже изврсност и брилијантност а ако не улаже досеже мање од просечног у вештини.

То како живи и шта постиже човек у свом кратком бивствовању, није ништа друго до његов однос према ономе што му је дато.

*

669 Почетник у вештини је увек сличан неискусном морнару - он *лакомисли* само на ЈЕДНО: како ће испловити. О томе да треба упркос ветровима и бурама пловити и то некуд пловити и поред насукавања и гребена успеха и неуспеха негде упловити и изнова испловљавати и пловити… он не зна ништа.

Имај на уму: почетак и узлет сваког подухвата је најлакши - ватра се лако пали али мучно одржава и контролише.

*

670 "Неправедник нека и даље чини неправду, нечисти нека се и даље каља, а праведник нека и даље чини праведност, и свети нека се и даље освећује. Јер, долазим брзо и плата моја иде са мном, да узвратим сваком онако какво је дело његово."
Откровење по Јовану, глава 22

Постоји дубока и сложена економија компензација која се налази у односима између онога што чинимо и онога што добијамо. У њеном темељу је *закон о одржању* који говори о равнотежној повезаности свега и у њу улази не само оно што радимо непосредно већ и посредно, оно што радимо видљиво и невидљиво, оно што смо радили, оно што би урадили и оно што нам је урађено.

Исход те врло замршене и сложене математике, у којој ***не може бити калкулације и шпекулације***, не можемо никад прорачунати. Дешаваће се тако да те побеђује гори. Не жести се јер било је времена кад си и сам „незаслужено“ добијао. У суптилној и непрекидној игри бескрајних ланаца узрока и последица оно што је било једном и негде у прошлости на неки неизрачуњив начин се уравнотежило са оним што те снашло у садашњем тренутку твог пораза.

Са задовољством и разумевањем захвално прихвати и осмехни се јер осетио си невидљиву руку савршене ХАРМОНИЈЕ и добио више од било какве победе.

*

Мачевалац кога у његовој вештини, или човек кога у његовом животу, почиње да притиска монотонија, досада, пустош и празнина – бесмисао, је мачевалац и човек који нема идеал, не зна да нађе пут ка свом идеалу, или је свој идеал изгубио. *671*

*

Увек оно што ти даје слободу уједно те и поробљава а оно чему си дао слободу то ће те и поробити. *672*

*

Кључ сваког успеха у било чему се налази у *припреми* успеха који је увек само последица или пропратна појава праве битке која се већ десила раније. Још је Сун Цу пре пуно векова изрекао ову тајну победе написавши: “Побеђује се пре битке”. *673*

*

Мачевалац се мора трудити око склада телесног, душевног и духовног у себи. Буде ли вођен само интелектом, *674*

могу му бити зауздани страст, смелост и предузимљивост а препусти ли се да га води страст, олако ће због храбрости закорачити даље него што је намеравао не размишљајући о последицама које га могу снаћи. Уколико се, међутим, препусти телу деловаће не само непромишљено већ и без осећаја – инстинктивно и механички, а што је још горе од свака два претходна понаособ.

*

675 Без разборитости нема ничег, она спрема храну за живот. Но, немој да си увек и само трезвењак. Разум је трговчић који кратковидо премерава губитке и добитке. Он показује једино површину постојања и рачуницу коначних бројева. Без страсти и неразборитости, тог скупоценог зачина, храна је бљутава а живот празан јер пропушта оно бескрајно, непребројиво, непредвидиво и неизрачуњиво – со живота.

Има зато и људи који повремено бацају ваге у страну јер више им значе зачини но храна, више укус живота но сам живот. Тако се често показује да сигурност, ипак, није најважнија ствар ни у борби мачевима ни у животу и да човек треба да бира и неразумно ако ће му то учинити живот племенитијим, лепшим или богатијим.

*

676 Мачевалац мора веровати у себе и знати да је барем половина моћи његове вештине већ делом постоји сакривена у њему. Умети ове моћи изнети напоље није ништа мање умеће него научити онај део вештине који не постоји у мачеваоцу и ван њега је.

Исто је и у свакодневном животу. Непознате снаге живота у човеку нису ништа мање него снаге живота око њега. И као што неки људи већи значај придају снагама око њих

заборављајући на снаге у себи тако и неки мачеваоци већи значај придају себи у вештини него вештини у себи.

*

677 Мачевалац је често у дилеми коју акцију од две да изабере као добру. Тада се најчешће прави најгора грешка ослањањем на правило **„златне средине"**

Добро, најбоље, истинито, праведно, лепо… није увек у умерености „златне средине" не само зато што је добро, истинито… често пута управо у некој крајности („Ђаво једном стаде између два свештеника и рече: „истина је увек на средини") већ и зато што полуистина, полудобро, половична правда, половична лепота… су увек гори и опаснији лажи, зла, неправде, ружноће… јер су као тело до пола у невидљивој болести.

Ако, дакле, мачевалац тражи најбоље решење између једне добре и једне лоше акције он неће најбоље изабрати ако узме средину већ добру акцију. Ако мачевалац тражи најбоље решење између две подједнако лоше акције неће добро изабрати ако изабере „златну средину" већ обе одбаци. Ако мачевалац тражи најбоље решење између две добре акције тада треба да изабере само једну а не њихову „златну средину".

Чак и кад мачевалац крене у учење, вежбање или примену само ***једне*** акције он не треба да се слепо држи „златне средине" тј. чини умерено већ да чини како околности налажу. Тако нпр. нова акција се увек учи и савладава умереном брзином, интензитетом и амплитудом али кад је савладана околности подједнако често налажу да се примењује у борби исто толико и супротно: максималном или минималном брзином, интензитетом и амплитудом.

Уопште узев, дакле, правило „златне средине" како у

мачевању тако и у свакодневном животу треба примењивати као што сваки добар јувелир користи злато – не само у различитим каратним финоћама већ и у различитим комбинацијама са другим племенитим металима и драгим камењем.

*

678 Нема правог мачевања без правог мача. Нема правог мача без килограма челика

*

679 Добар мачевалац се труди да научене техничке покрете вештине увек прилагођава сваком противнику понаособ. На тај начин покрете које изводи никад у потпуности не понавља па је у борби са различитим противницима мање или више увек непредвидив.

*

680 Мијамото Мусаши (1582-1645), највећи мачевалац Јапана, у чувеном рукопису "*Књига пет прстенова*" ученицима своје школе пише:

1. Развијај широки круг интересовања за уметност.
2. Буди упознат са различитим занимањима.
3. Развијај способност да опазиш истину у свим стварима.
4. Опажај оно што се не може видети оком.
5. Не буди немаран, чак ни у безначајним стварима.
6. Не упуштај се у бесмислене активности.

И још на другом месту пише:
- Не жали за нечим што си већ изгубио.
- Не мрзи никога.

- Не мрзи самог себе.
- Не жуди за скупом одећом.
- Не буду похлепан.
- Не плаши се смрти.
- Сачувај се за старе дане.
- Никада не напуштај Пут Мача.

*

681 Ако неку акцију експлоатишеш до максимума - упропастиће те. Свако кретање ка крајности и апсолуту доводи до супротног.

*

682 Некад оно што је најуочљивије и најизраженије у вештини и животу заправо је потпуно споредно и безначајно а оно што је невидљиво, скривено и једва уочљиво је суштинско, битно и од највећег значаја и вредности.

Зато није од значаја само шта се види у вештини и животу већ и ко је тај ко гледа вештину и живот јер "није злато све што сија, али и не сија све што је злато."

*

683 Добар мачевалац изводи своју замишљену акцију тек пошто се припремио и за то шта му је чинити ако му она не успе. Обезбеђење од пораза је саставни део обезбеђења победе.

*

684 Мачевалац може бриљирати покретима свога тела и мача и достићи лепоту вештине али тако да његово разумевање и осећање тога што је постигао унизи све достигнуто. Но, може бити и обратно. Људи су у великој заблуди кад мисле

да отпад прави само тело. Њега производи и наш дух и душа. Уосталом као и свеколику вредност и лепоту.

*

685 Заборав је један од најважнијих елемената у учењу било које вештине, ништа мање важан од доброг памћења. Но, то није никако заборав промашаја, губитака, грешака и странпутица јер они су путокази дуж пута сваког успеха већ заборав ситног, небитног, споредног, безвредног, тривијалног и баналног, а што прати сваки корак било којег човека у било чему.

*

686 Тајна мајсторства у свакој вештини, па и мачевалачкој, није само у томе да се зна како се постиже савршенство већ у томе како се препознаје и избегава несавршенство.

*

687 Неки мачеваоци су убеђени да је *„напад најбоље одбрана“*. Та агресивна тактика по којој се никад не чека напад друге стране већ се увек први напада је карактеристична за мачевање варварског периода, касног средњег века и модерно спортско мачевање, у којима су "први напасти" и контранапад на противников напад стандард одбране.

Ова тактика, међутим, долази у озбиљан проблем ако се покуша применити на противника који је убеђен да је *„одбрана најбоља одбрана“* и да је *„одбрана најбољи напад“* – дакле, уколико наиђе на дефанзивног противника.

Наиме, тактика „напад је најбоља одбрана“ – тактика офанзивног мачеваоца, пати од више великих недостатка

који постају кобни уколико нападнути уме да их искористи ваљано. Реч је о томе да офанзивно кретање увек захтева иступање и напредовање, па, дакле, и ***отварање – „излазак на чистину“*** према нападнутом. Због те отворености нападача се са једне стране и почео користити контранапад као средство за његово заустављање, а са друге стране се каже да је увек опасније нападати него се бранити јер „напад на добро утврђеног противника увек наноси више губитака нападачу него нападнутом.“ (Клаузевиц)

Отварање нападача је посебно кобно по њега ако нападнути на напад одговори најбољом одбраном – измицањем, ескивирањем или склањањем (јер „најбоља одбрана од мача је бити тамо где мача нема“) а када нападачев напад завршава у празно остављајући га потпуно отвореним и незаштићеним.

Из овог разлога (разлога отварања) офанзивни нападач у напад мора да иде примењујући истовремено и извесна средства одбране која ће га обезбедити и заштити од контранапада нападнутог и у њих спадају везивање и опозиционирање противниковог сечива. Но, та средства предострожности офанзиву претварају у мешавину офанзиве и дефанзиве због чега такав напад је увек половичан и увек слабији од чистог специјализованог напада. Тактика „напад је најбоља одбрана“ тако увек доводи нападача у положај избора:

- Напасти половично офанзивно (уз средства одбране) како би напад био безбедан.

- Напасти потпуно офанзивно не обазирући се на своју безбедност и заборављајући на себе како би се срчано ударио пуном снагом – дакле, нападати небезбедно, ризично, хазардерски, фанатично и самоубилачки како би се противник погодио по сваку цену. Овај избор је типичан за самурајско мачевање.

Кад је реч, међутим, о мачеваоцу који се држи тактике да „*одбрана најбоља одбрана*“ и да је „*одбрана најбољи напад*“ ако је добро учвршћен у свој одбрамбени положај он увек има више могућности. Тако може сачекати напад и одбити га при чему истовремено угрожава нападача, јер добра одбрана се изводи тако да се из ње може увек напасти или се нападач сам на њу набада као на бодљу јежа – значи као мешавина одбране и напада (полублок). Он се може и безбедно измаћи или ескивирати чиме нападача доводи у отворен и неповољан положај а себе у повољан положај да узврати.

Он има још једну предност. Наиме, када је реч о тактици „одбрана је најбољи напад“ реч је о томе да *обесхрабрити значи пола победити* јер добри мачеваоци за први и основни задатак имају не борити се са противником већ обесхрабрити противника за борбу.

Навести противника да мисли да је за њега опасно да те нападне је добијено пола победе а често и цела јер „Флота делује и кад не пуца“ (Нелсон) Велики део сваке победе, дакле, у себи садржи победу над противником без деловања оружјем јер нико паметан олако не напада спремног и добро наоружаног противника спремног да се брани.

Дакле, тактика *дефанзивне одбране* не само да има већи избор могућности од тактике *офанзивне одбране* и мање је ризична од ње већ и говори о два карактера мачевалаца: с једне стране оном култивисаном и неагресивном јер увек је племенитије бранити се него нападати и с друге стране о оном дивљачком, агресивном, грабежљивом и отимачком – који напада.

Но, тактика *офанзивне одбране* има, наравно, своје место и време у којима је најбоља и једина тактика. То су околности

када се мачевалац налази у безизлазној и очајној ситуацији, када нема шта изгубити и када на противников напад нема других могућности за одговор осим контранапада у један самоубилачки судар у коме исход зависи само од невидљивог и неизрецивог.

*

688 Постоје мачеваоци који не изгледају као изузетни и не чине ништа да би показали своју изузетност, али такви јесу. Но, постоје и они који чине све да би изгледали као изузетни и које таштина непрестано нагони да стално брину и мисле само о томе како ће изазвати и створити добро мишљење у околини о себи па не стижу да то што треба добро да изгледа стварно добрим и начине.

Врсност човека, међутим, зависи од његових својстава а не од оног што он представља за друге. Мачевалац треба, уколико није позер, врсно да мачује и тежи врсности због вештине саме а не да би се показао заносан људима око себе.

*

689 Мачевалац треба да ступи у борбу не из жеље за победом или неке нужде већ услед унутрашњег притиска нагомилане вештине која хоће да делује. Не, дакле, из мањка него из вишка, не из глади већ из обиља.

*

690 Тек кад мачевалац почне полемисати и мачевати и са својим знањем он почиње стицати право и највеће знање о својој вештини – да није циљ знати већ трагати. Знање, дакле, није оно на чему се завршава већ оно на чему отпочиње вештина.

*

691 Тврђење да није битан циљ већ пут, не победа већ начин побеђивања може значити две потпуно супротне ствари: у првом случају то може бити тврђење оних који су неспособни да нешто постигну и зато су равнодушни према исходу. То израз пасивности и повлачења.

У другом случају он је тврђење оних који су активни али које не занима освајање већ борба, не енергија усмерена негде него чиста енергија, не снага која служи већ слободна снага, не живот који се претворио у један циљ него живот као пуноћа и богатство који се шири свуда и коме је све постало циљ.

*

692 Не бори се никад мачем против невештог или будале. Њихова глупост и не знање сваког, па и најбољег, повлаче са собом у самоубилачки понор. Ако можеш игнориши га и пусти да се живот лично постара за њега или га усмери на њему сличног. Увек побеђује само онај мачевалац који зна када се треба и када се не треба борити.

*

693 У мачевању, као и у свему, вероватније је да се начини погрешно но уради исправно јер погодак је један а промашаја може бити бескрајно. Лоши и лењи мачеваоци тада у вештини траже и гледају "позитивна" знања тј. како нешто треба чинити јер ово је једно а не "негативна" знања тј. како нешто не треба чинити јер овога има бескрај.

Но, то је погрешно, као што је и увек све погрешно што произилази из лакшег и лењег. Ако је у нечему грешка нешто чешће и претежније тада од грешке и треба поћи и

грешком се највише треба и бавити. Учење вештине треба мачеваоца да научи како да избегава основне грешке, као и шта му је чинити кад их начини.

И као што се у вери кажу само две заповести шта треба чинити да би се погодио живот у Богу а десет заповести шта не треба чинити како се не би промашио живот у Богу, тако је то и у свему другом, па и мачевању.

Тај тежи пут је увек бољи и поузданији јер лакше је грешити него погађати, па зато више снаге треба посветити избегавању грешења него погађању пошто самим тим што упрегнуте коње зауздавамо да не иду погрешним путем ми их усмеравамо да иду правим путем.

*

694

„Нигде где је образовање
почињало са техником, никада
се није могао појавити неки
Аристотел. Напротив, запажало
се необично сужавање и
сиромашење мисли. Тамо где
се почињало од Аристотела
(Ренесанса, 16. век), одмах је
долазило до великих техничких
открића и до широког размаха
људске мисли."

Достојевски, „Бележнице"

Свако време има свој дух а дух сваког времена се најбоље види у његовој филозофији – његовом самопромишљању.

Савремена филозофија – *аналитичка филозофија* је врхунац самопромишљања савременог доба техницизма и технократије. Та, постмодерна филозофија „експерата

за мишљење", чедо парења науке и филозофије – наука без научног и филозофија без филозофског, нека врста неплодне муле направљена је да корисно служи и вуче кола прагматизма - не да буде филозофско већ технолошко и трговачки усмерено и инструментализовано мишљење.

То је, дакле, једна врста техноинжињерског мишљења по наруџбини корпоративних институција које имају ***интерес*** од апологетике и манипулације одређеним профитабилним идејама или од анестезирања и парализе критичког духа изворне филозофије.

Из тог разлога онолико колико су прагматизам и практицизам филозофије трговаца и шпекуланата толико је и савремена *аналитичка филозофија* не мишљење у служби живота већ мишљење у служби зараде, добити, користи - језичке манипулације, лицемерја, завођења, хипокризије, трагања за истином у сврху креирања лажи и полуистина: мишљење које не занима критичност и духовно оплемењивање човека већ ***инжењеринг*** и ***манипулација*** мислима, идејама, тумачењима и стварање ***антидуха*** погодног за позитивну перцепцију идеологије профита.

Једно такво време је егзекутор филозофије као општег критичког духа, мишљења ширине и *љубави* према мудрости (грч. philosophia – љубав према мудрости) који не служи ничему осим ***слободи мишљења*** и духовној еманципацији човека. Оно је зато време постфилозофије - краја филозофије, техницистичко време испражњене духовности која неизбежно завршава у филозофији *неоапсурда* јер промишљање празнине и ништавила мора у закључку имати безумље.

Филозофија, међутим, не треба и не може дуго да робује као техничар антидуха – „дух" у служби тираније корисних

интереса специјализован за усмерено промишљање само онога што му је допуштено и како му је допуштено. Она кад-тад мора постати опет оно што је по својој природи увек и била – авангарда и ***племство духа*** који еманципују човека.

Време пост критике, пост филозофије, време антидуховности, неоапсурда – неоварваризма, мора зато неизбежно изродити и време поновног буђења изворне филозофије једног великог новог просветитељства.

*

Кад човек једном наиђе на нешто што му је обузело и испунило душу тада истовремено и све оно друго што је до тада живео као значајно и важно почиње да се показује, у том заносу, ма колико битно било, као споредно или безначајно. *695*

Људска душа, дакле, није бескрајни суд. Она је често претесна за све лепоте света. Немогуће је испуњавати је неком новом лепотом и вредношћу а истовремено за исто толико не истискивати и смањивати вредност, лепоту и значај нечег другог или свега осталог што је већ у њој.

Чак и кад то не желимо занос који надолази све више и обузима све јаче чини да све остало само почиње да се прелива, као преко руба препуњене винске чаше. То је зло лепоте.

*

Није битно ко је у борби јачи, бржи, окретнији, млађи… већ ко уме с тиме. Треба се, дакле, трудити не само да своје врлине знамо да реализујемо већ и да своје мане окренемо у своју корист. Но, то нам неће пуно помоћи ако истовремено не умемо да противникове мане што више развијемо и његове врлине ометемо да се реализују. *696*

*

697 Да сте одапели стрелу из срца,
чак и да са уског месечевог лука
тада није сијала никаква светлост –
Да ли би сте промашили свој циљ?
Мурасаки Шикибу, 1004. г.

*

698 Кад видиш да је твој противник жустар или нестрпљив одуговлачи све своје акције - то га са једне стране јако нервира, па и живчано слаби, а са друге стране доводи га у нестрпљење које је највећи противник промишљеном деловању. Кад противник, дакле, жури ти остани миран и не дозволи да те повуче његова журба. Не дозволи да противник на тај начин тобом манипулише.

*

699 Аскеза (грч. аскéō - "старам се"; одрицање, суздржавање...,најпре у животу атлета као део телесних вежби и припрема за надметања а затим и у животу *киника*, *стоика* и припадника многих религија као живљење са што мање потреба ради телесног и духовног усавршавања).

Човек никад не може добити једно а да се не лиши нечег другог. Хтети у исто време све добијати не само да је знак незајажљиве грамзивости и похлепе већ и наивности и глупоће. Ништа се ни у чему не постиже без жртве, лишавања, одрицања, суздржавања (аскезе) у нечему како би се стекао добитак и принос у нечем другом. Једино суздржавање гомила снагу, само река која се заустављa језери велико језеро, штедња ствара богатство...

Ученик у мачевању, дакле, тек кад жртвује своје време, зној, мисли и осећаје вежби одричући се другог, на путу је да тим мањком створи неки добитак.

*

Најсигурнији начин да знамо шта ће противник чинити *700*
јесте да добро упознамо његову општу природу а не да се трудимо да прорачунавамо његове појединачне поступке на основу његових појединачних радњи.

То значи да ако је противник плашљив можемо очекивати „остављену руку" с мачем, „убачене" бодове, укопан став после првог одступања итд. – дакле, све оно што приликује човеку који се уплаши кад неко на њега крене.

Ако је он страстан човек - напраситост и непромишљеност, напад у твој напад, срљање без разума...ако је рационалан све супротно, ако је глуп - да се ослања на снагу и издржљивост... итд.

Најбољи је начин за предвиђање противникових реакција и акција дакле, упознавање његовог општег карактера јер ће он претежно и утицати на то шта ће у појединостима чинити.

*

„Има великих искушења која од нас захтевају храброст и *701*
снагу воље – не да им се одупремо, већ да им се препустимо" (Оскар Вајлд)

*

Човек који у вештини, ономе што чини и животу уопште *702*
тежи да буде само рационалан, промишљен, прорачунат и разборит како би обишао све гребене и проблеме у које га

могу одвести ирационалности, страсти и лудости не чини ништа друго него покушава да живи само пола живота.

Није ли страст део живота без којег никад нешто велико, ни добро ни зло, није учињено? Није ли онда рационалност исто толико благородна и неопходна за живот колико и кобна? Нису ли буре и патње у које нас наше душевне, духовне и телесне страсти бацају исто толико пожељне јер нас јачају и оплемењују њиховим ватрама? Напокон, није ли живот без страсти неукусан, бљутав и досадан као и храна без соли, а која живот значи?

Но, чак и да човек поред свега, ипак, изабере пут рационалности и њега се упорно (ирационално) држи то ће га живот сам и околности све више наводити на супротну страну и јаче и упорније га прогањати демони ирационалности, чулности, инстинкта, осећајности...

Превише памети увек једном почиње да наводи на губљење памети и лудост јер човек жудећи у дубини свога бића за слободом чини жедан страсти највећа лудила како би показао да неће да робује ничему, па ни свом разуму.

Но, има и људи који по свом карактеру одмах теже да живе што ирационалније, "слободније", "спонтаније", осећајно, чулно, инстинктивно, ирационално... Али и они покушавају исто као и први да пуном снагом живе само пола живота. Наравно, и њих животне околности, што више и тврдоглавије иду тим путем, не би ли се уразумили и "довели к памети", јаче бацају у канџе демона логике, разума и рационалности наводећи их да све више сваки свој корак промишљају, премеравају и калкулишу. Превише лудовања у животу почиње човека у једном тренутку да опамећује хтео то он или не.

Чинити паметне ствари али и лудости је усуд сваког људског живота али и његова једина и највећа лепота и драж. Неки ће у тој животној игри од свега што чине и живота који живе делајући

мудро са својом промишљеношћу и страшћу знати да створе неку уметност али ће неки бити будале па ће од свега што чине и живота који живе створити ако не тугу и трагедију онда лакрдију или кич.

*

Савремена новомодерност у центар свега поставља маргинално, споредно и безначајно а битно и суштинско склања, скрива и гура на маргине. Тако вредног и битног нема а оно безвредно и небитно влада. 703

Отуд Поп Арт-Мек Доналдс-Дизниленд-Кока Кола-Холивуд цивилизација у центар свега ставља исту такву културу, етику, естетику, право, политику, економију...,па и такво мачевање – спортисторијско и епфантастично.

Отуд је и у центру све критичке мисаоности Поп Арт-Мек Доналдс-Дизниленд-Кока Кола-Холивуд новомодерних "филозофа" и "филозофија" инжењеринг претварања филозофије у лингвистику и свођење разматрања истина о свету и човеку на проблемчиће синтаксе језика.

*

Постоје мачеваоци и људи који кад у борби или животу упадну у неко блато једино се ублатњаве али и они који кад упадну у неко блато и сами постају блато. И док први, кад из блата једном изађу, оперу се и остају чисти други су заувек у блату јер блато су сами. 704

*

Док је накад за читање императив био: Non multa, sed multum - читај темељно а не много, данас је за читање императив: читај површно и што мање! 705

БЕЛЕЖНИЦЕ III и IV

*

706 Прво су писане „златне мисли гушчјим пером“, затим су писане „златним пером гушчје мисли”, данас нема ни пера ни писања, а сутра неће бити ни мисли.

*

707 “Има школа које су наклоњене дугим мачевима. У мојој школи се оваква наклоност сматра слабошћу. Те школе сматрају да дуги мач може да обезбеди победу са одстојања, и зато дају предност дугом мачу.

- Постоји пословица: ако ти је рука дужа и за један сун, имаш предност; али она важи само за оне који о војној доктрини не знају ништа.

Покушај да се предност над противником оствари искључиво употребом дужег мача знак је слабости духа.

Кад се у двобоју нађеш у непосредној близини противника, или се чак с њим ухватиш у коштац, дуги мач ти није од користи. Њиме је немогуће измахивати онда када се човек који носи дуги мач нађе у ситуацији која више одговара ономе са кратким мачем; дуги мач тада постаје само терет.

...Постоји и стара пословица: велико се може употребити и као велико и као мало, што значи да велико може бити у предности над малим. Но, ја не говорим о томе.

Ја не говорим против великих мачева већ против духа борца који више воли да употребљава дуги мач. Употреба дугог мача може да се пореди са командовањем великом војском, употреба малог мача са командовањем малом. Да ли је немогуће да мала војска победи велику?

У историји има много примера да су малобројни победили многобројне. Моја доктрина јесте доктрина против ускогрудог духа." (Мијамото Мусаши 1645))

*

У свему криза увек почиње када се занемаре вечни принципи - зида ван темеља. У свему се излази из кризе кад се почне враћати вечним принципима – зида на темељима. *708*

*

Ако се ученику некад и учини да је вештина коју треба да савлада преобимна, компликована и захтевна то не треба да га обесхрабри нити љути већ радује, јер му је пружено да може додиривати бескрај… *709*

Посао учитеља зато није да сужава и ограничава вештину како би је прилагодио ученицима који су нестрпљиви, размажени или сувише скромних захтева и могућности.

Он треба да је изложи онаквом каква она јесте па нека свако из те ризнице узме шта и колико хоће и може сходно својим циљевима и способностима - али уз подсећање да као што није свако свирање музика тако није ни свако руковање мачем мачевање.

*

710 Човек је ковач своје будућности. Но, то ковање изводи се самосада и почиње једино ОДМАХ.

*

711 Данас се говори само о средствима и "чиме" а "шта", "зашто" и "како" је споредно. Све је више и таквих мачевалаца. Они улажу значајније време, напоре и жртве у набавку и одржавање опреме којим ће се борити него савладавању вештине којом ће га користити.

И као што сваки добар мајстор придаје увек већи значај свом умећу него свом алату јер зна да добро умећа увек може да надомести мане алата, али да обрнуто није случај, тако и мачевалац не треба да буде обузет тиме са чиме ступа у борбу већ какав је сам и како ће да мачује јер и са најлошијим мачем могу се постићи чуда као и са најбољим фијаско.

Зато је Сократ једном приликом рекао: *„Мање оптерећуј себе бригом око онога што имаш, већ се брини за оно шта си, како би могао онолико колико је то могуће постати бољи.*"

*

712 У мачевању се можеш кретати само на четири начина који одговарају на тлу нацртаном кругу са четири стране света и центром у средини. На сваки покрет противника, наиме, можеш поћи назад, у страну лево или страну десно, можеш поћи напред, њему у сусрет или можеш остати смирено у месту и ту га сачекати.

Но, између четири основна правца кретања постоји још 360 међуправаца који затварају круг од 360 степени. Сваки од тих степена може бити пресудан. Али ни то није сва тајна кретања. Своје тело можеш покретати и по вертикалној оси

која је под углом од 90 степени у односу на кретање по тлу и на противников напад одговорити ескиважом на доле или скоком на горе.

Такав исти круг са четири основна правца и међуправцима, који чини другу раван, вертикалну у односу на круг на тлу, постоји и за покрете руке. Напади се изводе "у пролазу" тако што се испружи рука и безбедно склањајући противников врх у страну истовремено, укосо по некој од дијагонала, закорачи се према њему. Било ко у простору сектора супротне стране а у дужини једног "пролаза" је у великој опасности пошто ће удар или убод бити нанесени уз инерцију тела у покрету и убрзање оружја које га прати.

На овај начин бодови и засеци рапиром: вертикални, хоризонтални и коси у часовне зоне вертикалног круга повезују покрете руке са покретима ногу лево-десно, напред-назад… по хоризонталном кругу на тлу стварајући ткање многостраности.

Уколико у свом мачевању, дакле, не примењујеш све покрете мачујеш као што и хроми човек иде путем: само на један начин, онај који му његова хромост дозвољава. Тада ћеш због своје једностраности и простоте кретања, једноставности, немаштовитости и лаке предвидивости покрета у борби увек бити слаб мачевалац као што је и хром човек увек слаб пешак.

И као што једностраност и сиромаштво у кретању говори о хромости тела тако и једностраност и сиромаштво у гледању, мишљењу и осећањима говори о хромости духа и душе.

*

713 Уколико са неком вештином желимо постићи неки циљ онолико колико то више тежимо то ће и вештина бити мања. Права вештина добија крила тек кад је циљ а не средство, кад дела слободно а не у оковима службе нечему.

*

714 У борби је кретање тела важније од кретања мача. Противник се може обесхрабрити, заморити и савладати мајсторским покретима тела. Оружје добром мачеваоцу служи за грешку у корацима - када се на тренутак одмара његова инспирација за плес ногама.

*

715 Претпоставка врлине увек је и борба са собом. Наиме, у оној мери у којој човек једном постави себи неке циљеве мора признати и да све у њему није усмерено ка тим циљевима. Али, пошто свака сила у човеку треба да је у служби његовог подухвата рат са собом не треба схватити и видети као самосатирање већ као кроћење, усмеравање и хармонизовање свих делова ка ономе ка чему се човек запутио.

У тој мери, онај ко се бори са собом непрестано је и на путу сопственог помирења са собом. Једино тада, када је открио у себи ту моћ самоасимилације, он може слободно себе излагати спољашњем свету и својим сопственим побунама - само зато што је он једном већ научио да свира на себи као инструменту и нема више страх од разнолике музике која се јавља око њега и у њему. Себи, једном треба са поверењем дати и слободу.

*

716 Као што мачевалац који у борби мисли само на себе и само на оно што он чини противнику неизбежно почиње чинити против себе и себи штетити јер је слеп за противника и оно што овај чини и може учинити њему тако је цивилизација индивидуализма – цивилизација у којој индивидуу занима само она сама и оно што она чини увек је аутодеструктивна, суицидна и на крају нихилистичка.

Ово правило има чак и своју биолошку паралелу: где јединка постане значајнија од врсте нестаје и јединка и врста, где јединка нестане и жртвује се врсти - где је врста значајнија од јединке опстаје и преживљава и јединка и врста.

*

Нескромност је тежити великом себе ради, скромност је тежити великом њега ради. *717*

*

„Gladiatura, non solum ad honoris, vitaque conservationem; sed etiam ad corporis, atque animae ationem, per quam necessaria." (Sir William Hope) - „Мачевање, не само због части, већ и због неговања живота; осим што је за тело, мелем је и за душу. Самим тим је неопходно." *718*

*

У борби се, као и у животу, увек дешава СВЕ. Али уочавање акцената и преовлађујућих дешавања и тенденција, оног што у том мноштву избија као преовлађујуће, пружа нам могућност да донесемо одлуку о томе како је најбоље деловати и коју тактику и стратегију треба првенствено користити. *719*

*

Добар мачевалац се препознаје по томе што тражи проста и елегантна решења. Она су последње прибежиште компликованих. Лош мачевалац, насупрот томе, трага увек за компликованим, запетљаним и замршеним решењима. Његова тежња сложености одаје његову унутрашњу празнину и сиромаштво. *720*

Но, овај закључак, као и сваки други, има и своју другу димензију јер како је то већ на почетку речено: Најпростији, најкраћи и најбржи директни праволинијски бод мачем је најефикаснији за погађање противника. Но, овакав бод је уједно и најкомпликованији за извођење јер достигнуто савршенство у било чему јесте по форми проста једноставност која избегава сваку компликацију али је по садржају и барокна сложеност из које је у дубини та једноставност саткана - она је математички речено проста јединица коју сачињава бескрајно бројева њеног бројчаног низа…

*

721 У борби је дух подједнако важан као и оружје. Половину сваког доброг мачевања чини деловање без мача, а које кроз тактику и стратегију припрема пут за деловање мачем. И док мачевање без мача организује борбу мачевање са мачем је реализује. У мачевању мач без памети је подједнако немоћан као и памет без мача.

*

722 У борби правим сечивима не владају правила која су научена у спортској игри.

Спартанци нису учествовали на Олимпијадама а посебно кад је била реч о ратним вештинама као што су рвање или пантакрион (грчки свебор). Сматрали су смешним борбу по такмичарским правилима јер смртоносна вештина се тако претвара у игру а панкратион и мачевање служе само за убијање противника а не за играње. За њих је уношење

безбедних радњи а избацивање опасних радњи из неке борбене вештине како би се начинио такмичарски спорт представљало онеспособљавање ратника за рат и деградацију праве вештине.

Исти приступ важи и данас за право, борбено мачевање, а због чега је бесмислено и немогуће правити такмичења у овој вештини. Наиме, у правој борби један мачевалац може убити другог, оба мачеваоца се могу обострано убити, један мачевалац може убити другог али при томе бити и сам теже или лакше рањен. Такође, један мачевалац може само лакше или теже ранити другог мачеваоца тако да он још једно кратко време може да се бори до губитка или предаје. Осим тога, оба мачеваоца се могу обострано теже или лакше ранити тако да се борба прекида и нема никакав исход. У *спортском* мачевању се изузев једне све наведене опције не узимају у обзир. Та једна опција је победа једног од мачеваоца (не узимајући у обзир дисквалификацију због не поштовања договорених правила). Исход борбе у спортском мачевању је, дакле, увек апстракција пошто је апстраховање од мноштва реалних опција које чине прави, животни исход сваке реалне борбе мачевима.

Из свих наведених разлога је **немогуће технички организовати такмичење тј. борбу више мачевалаца по борбеним правилима која ће увек дати на крају само једног победника с обзиром на мноштво варијанти исхода борби.**

Постоји још један разлог због којег свако такмичење организовано у класичном борбеном мачевању је само један сурогат. У спортској сабљи се нпр. сечења изводе из зглоба шаке, за разлику од праве сабље у којој се они изводе из лакта или витешког мача где се изводе из рамена. Из зглоба

шаке се изводе зато што је спортска сабља толико лагана (како не би могла да повреди) да ју је могуће покретати из зглоба шаке. Из овог разлога су покрети с њом брзи па је због те брзине нужно што мање отварати шаку и подлактицу у борби, а због чега се, опет, највећи део покрета и изводи из зглоба шаке. С друге стране, с обзиром да се ударци највише наносе на тај начин (са најмањом групом мишића) они су слаби и не могу повредити противника.

Техника мачевања тим оружјем је, дакле, прилагођена да буде безопасна како би се могла користити у сврху такмичења. Такве ударце је, међутим, немогуће и бесмислено изводити правом сабљом јер је она сувише тешка. Дакле потребно је изводити ударце из лакта - али они су опасни за онога ко је ударен. Немогуће је, сумарно, из техничких разлога изводити такмичење у борбеном мачевању пошто ударци које треба нанети да би било победника су опасни јер се нужно изводе техником прилагођеном правом мачу.

Изводити сечења спортском сабљом уз употребу борбене технике тј. из лакта подједнако је бесмислено као и изводити спортске ударце правом сабљом из зглоба шаке јер је спортска сабља толико лагана (па и лака за брзу манипулацију) да би мачеваоци целу борбу водили уз предударце пошто су им подлактице све време отворене.

Дакле, зато што ***једино стварност може бити мера стварности немогуће је такмичити се у борбеном мачевању и од правог мачевања направити спорт, а без његовог потпуног трансформисања у нешто што више није право борбено мачевање.***

Из тог разлога сви мачеваоци који су хтели мачевати правим мачевима и техником класичног мачевања нису од тога правили **такмичарски спорт** већ су водили куртоазну - пријатељску борбу с циљем достизања вештине а не побеђивања.

Ова врста борбеног мачевања, која се упражњавала на часовима борбеног мачевања и пријатељског борења („вежбовни двобоји") је била првенствено контролисана имитација реалног мачевања и вежбе усавршавања борбене вештине као припрема за праву борбу у дуелу, рату или двобоју у коме неће бити само победника и побеђеног већ и свега другог што припада реално у борби. Овакво мачевање се не изводи с циљем тражења победника и оно се зато називало некад „борење", како се код Срба до почетка XX века мачевање и звало.

*

Добар мачевалац увек мисли као човек од акције а дела 723
као човек од промишљања.

*

Мачевалац треба да води рачуна да га не ухвате и не 724
понесу страсти у борби јер тада губи меру и разум а памет уступа место лудилу. Но, ствар са страстима, ипак, није тако проста као што то мисле они који смисао и мудрост живота налазе једино у суздржавању и борби са својим страстима - имају страст аскезе и суздржавања.

Страст, било да је страст душе, духа или тела увек човека баца и нагони у крајности. Крајности, пак, често воде у опасност и пропаст. Но, није добро бити по питању страсти превише страстан. У животу има околности када је лудовању и страсти време и место. Дешава се исто тако да бацити се у крајност знак праве мере и мудрости јер да се остало на умерености ништа не би било постигнуто. И уопште узев, исто је толико погрешно препустити се страстима када им се не треба препустити као и не препустити им се и немати их када је време да се на њиховим крилима постигне нешто изврсно и изузетно.

*

725 „Имај, дакле, на уму, кад те неки догађај испуни тугом, да примениш ово правило: није толико несрећа искусити неки несрећан догађај, колико је права срећа поднети га храбро и чврсто!“ (Марко Аурелије); јер „Ма каква несрећа да се догоди она није толико велико зло као што је малодушност оних који је не могу храбро поднети.“ (Рене Декарт).

*

726 Кроз одшкринут прозор,
Донесе ми ветар,
Златни кестенов лист.

*

727 Свака се вештина и мајсторство у било чему извргне у дивљаштво ако се не уздигне до уметности. И највећа вештина без тежње лепоти постаје дивљаштво ако није оплемењена духом и вођена идејом лепоте.

*

728 Будала у било којој вештини и животу уопште је увек човек који обожава безвредно и достојно презирања а дрско одбацује и потцењује вредно и изврсно које заслужују најдубље поштовање. Тиме показује не само да има слаб дух већ и низак карактер крунисан још и лошим укусом.

Нико у вештини којом се бави и животу који живи не може, ма колико успешан био и ма колико спектакуларне акробације изводио, доспети никад даље од успеха и славе у безвредном и будалаштинама јер ***какав си у томе си и вешт***.

*

729 Као што се у историји света у целини, појединачних цивилизација и народа смењују периоди доминације

материјализма и придавања примарног значаја фетишизму телесног, предметног, чулног, емпиријског… са периодима идеализма и придавања примарног значаја духовном, душевном, непредметном… тако постоје исте циклично смењујуће фазе у развоју сваког појединца, па и мачеваоца у разумевању, приступању и упражњавању његове вештине. Постоје, наиме, периоди када он својој вештини прилази више телесно, чулно, рефлексно, инстинктивно, предметно… али и периоди када му је ближа вештина као духовна или душевна активност.

Циклично смењивање тих фаза које чини и прати развој сваког мачеваоца који се развија у својој вештини није пуко понављање већ понављање које на сваком новом степену поприма и стиче нову и другачију форму материјалитета и идеалитета.

*

730 „Није срећан онај ко има много већ онај коме мало треба.“ Кинеска пословица

*

731 Једино они који су доле теже да се надмећу јер тако покушавају да стигну горе. Такмичарски поглед на живот је увек поглед неафирмисаних и неуспешних, поглед одоздо према горе - плебејски а не аристократски поглед.

„Само се ситни боре око престижа. Велики га већ имају и баве се сасвим другим стварима”. (Гете)

*

732 Живот није ништа друго до време само. Зато однос човека према јединoм и сопственом времену није ништа друго до његов однос према сопственом и јединoм животу - себи самом.

Никакав таленат за било коју вештину, стога, не може надоместити изгубљено и пропуштено време за њено изучавање и савладавање јер никакав таленат не може заменити и надоместити живот.

*

733 Ученик треба да буде изложен свим притисцима и искушењима: телесним, духовним и душевним. Све треба да буде једном стављено на тас кушње, и оно најдраже, па чак и значај његове сопствене вештине.

Прави учитељ ће увек пронаћи оно до чега је његовом ученику највише стало, и на то најдуже насртати јер један од стубова сваке вештине, па и мачевалачке, и вештине живота уопште, је *постојаност* и *истрајност.* Ко ту поклекне - не може ићи даље. Ни у мачевању, ни у чему другом.

*

734 Веровање, а не доказивање је услов постизања изврсног у било ком делању, а посебно оном делању које досеже ***чудесно*** јер само "Ко у чудо верује чудо и ствара" пошто „не дешава се нама вера због чуда већ чуда због вере."

Достојевски

Постоје мачеваоци који учењу, борби и вештини прилазе само и једино кроз рационализам - ***интелектуалисти.*** Они су убеђени да само разумно је поента како вештине тако и живота. Такви се одмах и лако препознају по две ствари.

Прва је да су сумњичави према свему што није обично, видљиво, опипљиво и ограничено извесном приземношћу - дакле, по баналности и кратковидом реализму.

Друга је да за сваки свој покрет и све што виде ређају аргументе, контрааргументе и доказе на којима треба да се искаже снага њиховог разума. Али, пошто је у бескрајном свету свако "за" као алка закачено за неко "против" настаје ланац препирке који води у бескрај скептицизма - парализу разума. Тада се код ***интелектуалисте*** став "добро је само оно доказано" окреће у „добро је само оно корисно." - дакле, препознају се по кратковидом прагматизму.

И као што докази **свих** наука, па и математичких, стоје у темељима на тврђењима и аксиомима који се не доказују већ се у њих верује или прихватају се као очигледни тако и мачевалац у борби и човек у животу ако покушава да све чини само по „доказима" разума, заборављајући да разумом све се може доказати на овај или онај начин, нужно упада у метафизику нихилизма.

Увек интелектуалисти поистовећујући разум са духом заборављају да дух нема само тело логике и разума већ и крила имагинације, интуиције, маште, инвенције, утопије, наде, вере... Мачевалац, ма колико разумом промишљао и доказивао шта да учини ако не верује и не нада се да ће то што је смислио успети он у ту акцију само доказима разума вођен никад неће поћи.

Свет веровања и наде - нека врста виђења оног што не видимо тј. постојаност, истрајност и убеђеност да и ако ***нема довољно доказа*** наслућује се да у ономе што се чини ипак се добро чини, нешто је без чега мачевалац никад не треба да ступи у борбу.

Нема доброг мачевања ни врсног живота без мачевања и живота са разумом и логиком који доказују али и без разума за разумност - без мисли да и у мачевању и животу постоји и интуиција (*„Интуиција је облик сазнања који крунише све друге облике сазнања." Спиноза, 1663)* која сугерише и указује на оно до чега мисао не допире и што разум превазилази.

*

735 "Ратник се рађа кад се поздрави са собом, донесе одлуку у седмом удисају, и закорачи у неизвесно." (Бушидо - кодекс самураја)

*

736 Добар напад је само онај који се изводи тако да буде безбедан тј. истовремено онемогућава колико противников контранапад толико и његову одбрану.

*

737 "Добри мој човече, Атињанин си, из града највећега и најгласовитијег по мудрости и моћи, а није те стид бринути се само за благо, како ћеш га што више имати, и за славу и част, а за мудрост, за истину и душу, да буде боља, не бринеш се и не мариш?

Па ако се ико од вас буде правдао говорећи да се брине, нећу га одмах пустити да оде, него ћу га испитивати и истраживати; па ако ми се учини да у њега нема врлине, а тврди да је има, грдићу га што најмање цени оно највредније а највише оно безвредно.

(...) И наговарам стога млађе и старије међу вама да се не брину тако силно за своје тело и благо већ за душу, да буде боља (...) јер се не рађа у људи врлина из блага, него из врлине благо и сва остала добра у приватном и јавном животу. (Платон „Одбрана Сократова")

*

738 Свака мајсторски изведена радња у било којој вештини, па и вештини мачевања захтева научен, артикулисан, увежбан, гајен - **култивисан** покрет тј. артикулисаног, гајеног и култивисаног човека. Култура је **темељ** степеништа ка

врсности у било чему. Само човек који ради на култури свога тела, култури говора, култури писања и читања, култури размишљања, осећања, слуха, гледања, укуса, одевања, зарађивања и трошења, култури односа према себи самом, другом човеку и свету око себе… стиче **префињеност** потребну да вреднује, процењује, односи се *критички*, бира и одбацује - мери.

Човек који се није научио да ***мери*** и ***процењује*** па као равноправне изједначава: вредно и безвредно, плитко и дубоко, лепо и ружно, добро и зло, истинито и лажно, болесно и здраво, мудро и малоумно, пролазно и вечно..., који, дакле, живи без способности разликовања - као *животиња* или *дивљак*, никад не може постати мајстор у било чему, па ни у вештини мачевања. Ка изврсном иду само они за које постоји *различитост, процењивање* и ***хијерархија*** - чије око је, дакле, способно да препознаје светлост звезда.

*

Психологија младог мачеваоца

739 Млади мачеваоци су страствени, нагли и подложни љутњи. Њима господари често гнев јер им частољубље не дозвољава да поднесу пораз. Ове њихове особине се могу искористити тако што се у припремном делу борбе поигравамо са њима чиме их омаловажавамо. Тада постају нервозни и бесни, па и неопрезни. Њих је на тај начин лако избацити из психичке равнотеже, која је иначе у њих и сама још веома слаба. У борби са младима је нпр. важно нанети први погодак или ефикасно избегавати њихове нападе. Тада постају брзо зловољни јер није онако како они мисле да треба да буде. Ова њихова зловољност их води убрзо у гнев или депресију, а тада је лако преузети иницијативу.

Млади мачеваоци су и веома лаковерни јер нису још искусили све преваре и лукавства. Из овог разлога су у борби подложни нади и све што им падне на памет мисле да је изводљиво. Зато што се лако подају нади могу се победити тако што се изводе лажне акције и пружају им се лажне могућности за напад. Они тада насрћу импулсивно вођени страствено надама и лако упадају у спремљену клопку.

Млади мачеваоци су храбрији но људи осталих узраста. Разлог овоме је што воле част и признање пошто теже самопотврђивању. Млади наиме, немају још оформљен и развијен лични идентитет због чега су, као пупољак, лако рањиви, слаби и несигурни у себе. Зато млади мачевалац тежи да се показује и исказује – побеђује, и тако привлачи пажњу и погледе, задовољава жудњу да своје ја види независним, првим и најбољим. Из овог разлога, тежње за сигурношћу и самопотврђивању, млади теже такмичењу, победи и надмашивању. Зато су у борби нагли и пуни самопоуздања а због страсне срџбе и незнања, јер нису још доживели довољно пораза, не плаше се последица због чега и мачују уз претерану смелост.

У борби млади зато нападају сулудо и непромишљено, без обзира на последице и опасни су јер се боре, иако то не желе, као самоубице. Из ових разлога су агресивни и како у нападу тако и одбрани су офанзивни. Ова њихова особина се може искористити тако што се опрезно наводе на сувише храбре и непромишљене акције, нпр. намерно се превише отвара важећа површина, рука или врх оружја се уклања у страну, остаје се у месту на њихов лажни напад, дела се дефанзивно, пуштају се да нападају итд. – тако они лако упадају у клопке.

Млади мачеваоци мисле да могу све на силу и брзину. То су им главне узданице јер је њихова младост пуна снаге

а остала оружја зрелог човека још им се нису појавила. Лукавство и тактика њима су зато страни, а поготово зато што их превише гони нестрпљење. Ослањају се превише на окретност, и уопште узев више на телесно него на духовно и душевно, који су у њих слабије развијени. Отуд у мачевању слабо тактизирају, мало размишљају, нестрпљиви су и не извлаче никакве закључке из борбе. Не придају значај и не користе стечена искуства већ се сваки пут боре као први пут. У борби са њима, дакле не треба се ослањати на брзину, снагу и окретност већ на оно што је њима слабо – дух и осећаје. Њихову снагу и силовитост у акцијама је веома лако искористити тако што се у борби одржава добро дистанца, користе или ескиваже и пропуштања чиме њихова снага одлази у празно, или пресије и контрапресије уз нагло пуштање противниковог оружја чиме оно неконтролисано одлази у страну и отвара их.

Млади мачеваоци су по својој природи најчешће неумерени и радо у борби иду из једне крајности у другу. Немају нити у нападу нити у одбрани осећај за финесу. Из овог разлога су њихови покрети најчешће груби, неконтролисани и лако предвидиви јер иду из једног положаја у супротни. Ово се може искористити тако што у сваком тренутку напада или одбране треба у следећој фази не чинити супротно од оног што тренутно млади противник чини.

Млади, зато што мисле да су најбољи у свему, превише верују у себе и мисле да могу све. Зато су и нескромни и склони разметању пошто је скромност знање о мери а мера им није јака страна. У борби са њима ова особина може бити лепо искоришћена тако што се треба правити невешт, трапав, спор, пуштати их… Тада ће они почети разметљиво и потцењивачки да мачују, постају неопрезни и падају у клопку.

Кад млади мачеваоци уче вештину лакомислени су и верују да је све лако. Но, чим осете отпоре, бол и тежину рада одмах су зловољни и ништа им не ваља. Тада постају тврдоглави, нестрпљиви и лењи. Тврдоглави јер им сујета не дозвољава да виде себе као немоћне, а лењи јер кад им нешто олако не иде од тога убрзо дижу руке (брзо им досади) јер су нестални. Они се одједном за учење запале да би се затим брзо охладили. Пошто им "крв ври" непостојани су, без упорности, пребрзи, половични и површни због чега често у учењу не дотерају до краја заборављајући да је половично знање горе од незнања.

Млади, пошто су самољубиви, мисле да су сва добра и сва блага у њима садржана. Мисле да све знају и то самоуверено тврде, а то и јест разлог што раде све преко мере пошто спознати меру је највећа мудрост, а они су за мудрост незрели. Због тог незнања младост је нека врста слепила због којег веома често чине глупости.

Уопште узев, млади се боре највише уз ослањање на будућност и наду. Не хају за прошлост јер искуства су им још сиромашна, а немају осећај за садашњост пошто им крв превише ври да би уравнотежили оно што хоће са оним што је могуће. О томе како млади доживљавају људе зрелог (средњег) и позног доба Аристотел је у својој „Реторици" написао: „Млади, кад су поред људи зрела доба, подозриви су, често пакосни, љубоморни и обесни пошто осећају да ови имају добра (предметна, душевна и духовна) која им због њиховог кратка живота још недостају. Кад су поред старих људи подсмешљиви су и склони ниподаштавању зато што не знају да су им, само на супротан начин, веома слични, због чега се, иначе, деца и старци толико и воле."

*

740 Ако приметиш да нека твоја слаба акција почиње да потискује противника, или да противник слабо напада, или не узвраћа на напад већ се само повлачи, или одједном почне безразложно да одступа - увек у тим и сличним случајевима се мораш бојати преваре и никад не смеш помислити да противник не зна шта ради. Ово зато што он очито спрема неку клопку.

*

741 Постоји још један шири разлог због којег у борбеном мачевању не треба да буде такмичења. Искуство најбољих бораца који су доживели старост говори да исход борбе је увек и коцка па сваки мачевалац, без обзира на своју вештину, у борбу увек улази и као коцкар. Међу коцкарима нема бољег и горег – свака друга прича је митологија. У мачевању, дакле, постоје само мачеваоци који ће мање или више вероватније погрешити, али сви су погрешиви.

Сваког трена, дакле, без обзира на своје умеће и најбољи мачевалац може начинити ту једну, кобну грешку, а учиниће је сигурно пре или касније у односу на свог противника који може бити њему раван али може бити и потпуни шарлатан. Пошто је победа у борби увек израз и добре среће, пуког случаја или неспретности и лоше среће противника исход борбе је, дакле, увек нешто друго и различито од такмичарског проналажења објективно „најбољег".

Али ако победа не указује на бољег већ увек и једино само на ИСХОД - ако она има само фактички али не и вредносни значај, ако само у бајкама увек бољи побеђује, тада и свако такмичење у било чему, па и борбеном мачевању губи сваки смисао.

*

742 „Срећни су само они чије су мисли усредоточене на нешто друго, а не на властиту срећу. Такви тежећи, тако, према нечему другом успут налазе срећу. Једина је шанса да неком другом циљу, изван среће, придамо смисао живота."

Џон Стјуарт Мил

„Постоји једна урођена заблуда и она је извор највећег броја несрећа, а то је да верујемо да постојимо зато да будемо срећни! Све док ми остајемо чврсто при тој заблуди, па чак бивамо у њој и поткрепљивани оптимистичким догмама, свет нам изгледа пун противуречности јер ми при сваком кораку морамо искусити, у крупним као и у ситним стварима, да свет и живот нису никако тако уређени (…) и да је све тако удешено да нас одврати од првобитне споменуте заблуде и да нас убеди да циљ наше егзистенције није да будемо срећни већ нешто друго. (…)

Али моћ заблуде је код многих јача и они што више траже срећу то су несрећнији и зато опет више траже срећу, као и они који морском водом толе жеђ. (…) Иза мисли да постојимо да бисмо били срећни крије се егоцентрична мисао да је овај свет тако саздан да је ту само због човека и његовог пупка."(Артур Шопенхауер)

*

743 У обмањивању противника постоји једна добра тактика. Повезивати неку своју радњу са неком својом извесном акцијом. Рецимо "тикове" леве руке са лажним нападом. Тада, кад он већ поверује да је открио извесну законитост у редоследу, изведени тик левом руком али са правим

нападом. На овај начин се противник вара у смислу нашег упознавања.

*

Противници су различити. Из тог разлога можда *744*
најважније у борби је не прилазити сваком на исти начин већ на начин како то сваком од њих појединачно најмање одговара. И као што се у свакодневном животу у правилном приступу проблему налази и кључ његовог решења тако се и у мачевању у добром приступу противнику налази и тајна његовог савладавања.

*

Можда једна од најелегантнијих тактика у борби је *745*
продужавање, трајање и чињење што мање активности које ће водити њеном крају. Тактика "не чињења увек води ка томе да противник све више чини сам. Што противник више чини и дуже чини сам, и што је активнији на твоју пасивност он ће и више чинити и гомилати и грешке.

Када грешака које чини противник буде довољно тада принцип пасивности треба заменити активношћу и искористити све оно што је противник сам чинио против њега самог.

Мислим да и живот има сличан механизам деловања када су у питању људски поступци. Никад се не експонира већ чека, прво се поставља као жртва да би на крају дао завршну реч као судија.

*

Ако у мачеваоцу превладава страст он ће храбро *746*
хазардирати изнад и даље од оног што му интелигенција говори да чини. Насупрот томе, ако му је страст мања од

интелигенције он се најчешће неће одважити да оно што му разум говори оствари. Равнотежа духа и душе је овде кључ. Имати толико страсти да се замисли остваре и имати толико разума да страст зауздамо. Но, не треба заборавити да вазда се дешава да смо добро учинили баш зато што нам је страст била јача од памети или зато што нам је памет остала без страсти.

*

747 Противнику се никако не сме дозволити да пружа дуготрајни отпор већ треба дати све од себе да се он одмах сломи. Уколико се противнику омогући дуготрајни отпор он временом, иако слаби са једне стране јача са друге пошто исцрпљивање га доводи у положај у коме нема шта изгубити а тад постаје најопаснији. Неизвесност исхода битке најчешће расте пропорционално времену њеног трајања.

*

748 Свака откривена истина у вештини мачевања и свему осталом увек је само део истине. Не буди зато *једноумац* који као суманут гледа стално у истом правцу и на исти начин. Пробај да чиниш и о свему судиш што богатије и разноврсније јер истина је једна али разнолика. Ништа се не може добро испећи ако се не окреће са свих страна!

*

749 "Свако ко престане учити постаје стар, било да има двадесет или осамдесет година." (Сенека)

*

750 Многи мачеваоци олако схватају простор иза себе. Док год га имају они се лако повлаче јер га имају као узданицу

док напуштају неки положај. Они забораваљају како је тешко освојити простор напред. Док год мачевалац мисли да се може лако повући, учиниће све да га сам и изгуби, а кад њега изгуби доводи себе у безизлазну ситуацију – која опет има не само лоше већ и добре стране.

*

Брзина нам само до одређене мере омогућава да штедимо *751*
време и имамо га више. Брзина преко мере чини супротно: сиромаши нас, одузима и смањује количину времена које поседујемо. Тада нас приморава да живимо у журби и без времена - у МЕЂУВРЕМЕНУ, а пошто је време живот, да живимо у *међуживоту*.

*

Дешаваће се често да мачевалац за добар напад или *752*
изврсну одбрану буде кажњен тако што је сам погођен. Али дешаваће се и супротно – да буде награђен за лоше изведену акцију тако што противника случајно погађа. Биће ситуација и да нема поготка иако би требало да се деси или он долази иако га не би требало бити. Често се дешава и да губи онај ко треба да победи, и обратно. Дешава се и да оба страдају иако то није требало или не страда нико иако су обојица то заслужили због своје глупости.

Мачеваоци ће то као и сви људи који промишљају свој живот приписати Богу, срећи, случају, судбини…. Или ће просто рећи да нема никаквих правила у животу који је свеопшти хаос. Но, треба погледати ствар са још једне стране.

С обзиром да је сваки наш покрет тела, духа, душе и мача повезан са целином света са бескрајно видљивих и невидљивих веза он повлачи за собом и бескрајно последица, а не само једну коју ми кратковидо као нама најближу очекујемо. Ми

никад до краја не можемо сагледати све последице једног нашег, макар и најситнијег покрета, у простору и времену. За то промишљање бескраја би нам требала читава вечност. Да онај добри Венецијанац није волео да пшеницом храни голубове смрт од куге не би покосила његову децу и целу Венецију.

Но, знајући да се иза сваког нашег деловања одмах почиње плести бескрајна мрежа нити последица и нових узрока који се, ипак, морају једном скончати у универзалној суми од нула, нећемо никад погрешити ако очекујемо СВЕ. Сваки наш покрет, ма ка чему га ми усмерили својим жељама, у себи нужно носи све могуће исходе: добре, лоше, праведне, неправедне, дивне, језиве..., јер он увек мора покуцати на сва врата, и сва му се отварају. Која ће прва последица стићи као одговор на наш први покрет можемо само са надом нагађати. У тој дубљој и сложенијој математици са бескрајно непознатих се и налази одговор за све оне среће које нас ненадано и неоправдано понекад стижу, али и за све несреће које се као гром из ведрог неба бесмислено, неоправдано, наизглед неправедно, а често и кобно, строваљују на живот сваког.

Живети, па и мачевати, зато, значи не само имати довољно спремности, храбрости, срчаности, снаге и одважности суочити се са свим последицама сопственог постојања, које нам увек доноси све, већ и са највећим задовољством плесати у тој чудесној игри која нас обасипа бескрајним и непредвидивим.

*

753 Врстан мачевалац кад наиђе на одличног противника прелази преко његове случајне грешке - ***преко малог због великог***. Он чак и ако је победио због превида изврсног

противника не рачуна то себи у победу већ у срећу јер и "велики Хомер некад задрема."

*

754 Ако наиђеш на тврдог противника који се никако не може савладати директним нападом и који непрестано пружа чврст, упоран и непробојан отпор не треба олако одустати или пак тврдоглаво настављати.

Треба га обићи, као што вода обилази тврду стену да би ишла даље, обићи и напасти га с бока или му зећи иза леђа. Можда ће му ту бити лакше поткопати одбрану јер нико није подједнако добар са свих страна.

*

755 Није нешто прво вредно па наш циљ већ је нешто наш циљ па је зато за нас и постало вредно. Ми сами бирамо сопствене вредности и оне нас одају какви смо јер указују на наше циљеве.

*

756 Најбољи начин борбе је креативан – дакле онај који противника ставља пред непознат проблем. Док он треба да учини три ствари: савлада чуђење, покушава да разуме то ново што је заиграло пред њим, и пронађе прави одговор, противник треба да уради само једну – финализира.

*

757 Постоје ученици „уживачи" (хедонисти) који мисле да је могуће у мачевању (или било којој другој вештини и животу уопште) само и једино уживати. Такви траже, чине и прихватају само и једино оно што ће им доносити задовољство и ако тога нема одмах одустају од свега. Они јер

само мисле на сопствено уживање посвећени су непрестано себи а не ономе чиме се баве, па им то зато увек и измиче.

Но, мудар хедониста, мачевалац који хоће паметно да ужива у својој вештини, зна да свако уживање у било чему увек кошта и плаћа се раније, одмах или касније па је истовремено и стоик и аскет спреман на свако одрицање, бол и напор јер како то велики песник је написао: „Чашу меда још нико не попи а да је са чашом жучи не загрчи…“ Свако друго обожавање уживања како у мачевању тако и у било чему другом, је или незрелост и наивност или глупоћа.

*

Психологија мачеваоца у зрелим годинама

758 Мачеваоци зрелог доба не поседују крајности карактера које су карактеристичне за младе и за старе. За њих је својствена МЕРА. Ови мачеваоци нису одвећ смели (као млади) ни одвећ страшљиви (клао стари). У борби се не препуштају олако надама, као млади али нису ни непокретно закочени сумњама, као стари, већ просуђују и налазе меру - верују у себе сумњајући и сумњају у себе верујући. Због овог они су подозриви и тешко упадају у клопке.

Научили су да воде своје страсти. Оне у њих нису разуларена бујица као код младих нити усахли извор као код старих већ као широка река што иде ограђеним коритом. Зато су у борби жестоки када жесток треба бити а смирени када је то потребно.

Губили су довољно, колико и добијали због чега не придају превелики значај ни поразима ни победама. Зато и нису превише частољубиви па не падају лако у гнев. Умеју одржати психичку равнотежу. Не падају лако у бес и зловољу, па у борби тешко постају неопрезни.

Мачеваоци у зрелим годинама су искусили многа лукавства и преваре због чега нису нарочито лаковерни па не реагују брзоплето на лажне нападе и клопке. У напону су духовног и душевног због чега борбу воде промишљено а снагу користе са мером где треба и колико треба, ослањају колико на брзину, окретност и снагу, толико и на памет, искуство и осећаје. Зато су тешко предвидиви као противници.

Мачеваоци средњег доба имају зрелу и развијену личност па и умерено теже самопотврђивању због чега се умерено односе према признањима околине. Зато у борби не теже надмашивању толико да главу и понос изгубе или их ставе на коцку. Ако се и надмећу, то чине више из задовољства вештином него из престижа.

У акцијама нису превише склони крајностима већ умерености због чега у борби са њима у тренутку напада или одбране треба у следећој фази не чинити умерено од оног што тренутно они чине, већ супротно. Склони су да борбу воде уз тежњу префињености, малим покретима и финесама због чега их је могуће савладати реакцијама које иду у крајности.

У борби нису ни офанзивни ни дефанзивни већ умерени или по потреби и једно и друго. Боре се ослањајући се на садашњост, реалистички, одмеравајући искуства и пројекте. Дакле, укупно узев, што се тиче особина које поседују млади и стари мачеваоци у превеликој или премалој мери, мачеваоци зрелог доба их имају у правој мери и, уопштено говорећи, мачеваоци зрелог доба поседују уједно све корисне особине које млади и стари поседују одвојено. Због тога су они најопаснији у борби, јер су цвет живота. У борби се ослањају на садашњост.

*

759 Води рачуна да у противнику не изазовеш бес када хоћеш изазвати страх, или изазовеш сумњу када хоћеш поверење, или немир када га хоћеш смирити, или брзину када ти треба спорост, напад када хоћеш да се брани...

Ту погрешити значи најгоре погрешити, значи мачевати без знања - не знати мачевати духом против духа.

*

760 Није довољно добро замислити акцију. Потребно је још видети и промислити околности у којима се она изводи јер оне је могу пореметити или омести, појачати или не утицати уопште.

То је слично компасу који води путника чврсто усмерене игле према северу али је довољно да се у околини случајно нађе комадић метала, неки геолошки поремећај или каква грађевина па да је скрене у други, погрешан правац.

*

761 Тактика "намерно погрешити". Мачевалац може намерно неку од својих тачака ослабити извесном неправилношћу. Тиме повећава могућност поготка у њу али и предвидивост правца напада противника у којем га има намеру сачекати.

*

762 Да би вештина једног мачеваоца и начин живота једног човека достигли праву пуноћу и вредност потребно је, као и у свакој правој уметности, да: „Сваки уметник, као стваралац, изрази оно што је за њега лично и индивидуално карактеристично; сваки уметник, као дете своје епохе, оно што је својствено његовој епохи; сваки уметник, као слуга

уметности изрази оно што је својствено уметности уопште.“ (Кандински)

*

Животиња се не пита да ли је нешто лепо, вредно, добро, здраво, узвишено, племенито… већ само да ли је угодно или не. За њу је све прихватљиво ако доноси задовољство и ништа није прихватљиво ако није угодно. Хедонизам је тако доказ повезаности човека са животињским царством, пардон, повезаности дивљака са животињским царством јер он се не обазире ни на какве људске вредности у делању (истина, лепота, правда…) већ реагује увек и само као животиња осврћући се једино на биолошки бол и задовољство. 763

Дивљак, тако, постаје човек кад открије и научи да нешто може бити вредно, изврсно, лепо, узвишено, племенито… и пође за тим иако не доноси задовољство, или чак доноси бол.

И док је дивљак увек, као и животиња, стегнут у окове задовољства и бола и њима је управљан, човек који се не руководи само њима већ делује и слободно снагом воље која бира између најразличитијих вредности и мотива који искорачују из света биологије ступа у људски свет културе.

*

Има околности у којима противника треба смирити и успавати како би му се нанео кобни погодак. Али има и сасвим супротних околности у којима противника треба што више узнемирити и раздражити како би побеснео и у своје поступке унео хаос неурачунљивост и глупост. Овај други начин је лакши али увек и опаснији јер у хаосу се ствари лако отргну контроли па је тешко с памећу борити се против онога ко се бори без памети. 764

*

765 У мачевању и животу на сваком кораку наилазимо на мисли (идеје) које су неостварив и ствари (поступке) које су остварив а немисливи. Када овима додамо мисливо а остварив и немисливо а неостварив добијамо енигму пред којом се мора наћи сваки мачевалац и човек који чини мислећи и мисли чинећи.

*

766 Постоје противници и људи који су као море: широки и дубоки, час мирни час узбуркани, час дивљи. Има противника и људи који су као велика равница: једноставни, непромењиви, мирни, монотони, нескривени - отвореност и једнозначност који исцрпљују својим бескрајно простим пејзажом. Има противника и људи који су као пустиње. Празни у недоглед, неплодни, беживотни а препуни живог песка, фатаморгана. Има и таквих који су као брда са брежуљцима, увалама, пропланцима и шумарцима - разноврсни, питоми, шаролики али увек умерени, без великих висина или дубина, снаге и енергије.

Има противника и људи који су као прашуме: препуни живота, компликовани, замршени, уплетени и преплетени, непрозирни, са премало светлости, у које кад уђеш изгубиш се и биваш прогутан безизлазом.

Има и противника и људи који су као високе планине. Неки само са једним врхом, неки са два или мноштвом врхова што стреме у небеса или у разноврсним правцима. Чврсти су, постојани, моћни, препуни крајности и литица, понора, гребена и превоја, откривених колико и скривених врхова и пејзажа што се са сваким кораком мењају од високих питомих пашњака до оштрих литица са чудесним видицима.

Волим мачеваоце, противнике и људе који су као мора и планине а највише волим оне који су море које израста у планине.

*

767 Ако наиђеш на противника који се бори прљаво, одвратно, покварено… одговори са чистоћом, лепотом, врлином и племенитошћу, па макар и по цену губитка јер ако почнеш да чиниш исто губиш чак и ако победиш. Дивљаштво увек, чак и кад побеђује, губи јер лепота и кад губи ипак побеђује.

*

768 "Предложише неком изврсном стрелцу, осуђеном на смрт, да му спасу живот ако буде дао убедљив доказ о својој вештини: он не хтеде да покуша, плашећи се, да би му сувише јако напрегнута воља да победи могла скренути руку и да би, уместо себи живот да спасе, још изгубио и славу коју је стекао као стрелац. Човек који мисли на нешто друго увек ће непогрешиво, осим за понеки палац, направити исти број корака на месту где се обично шета; али, почне ли с пажњом да их одмерава и броји, увидеће да оно што је чинио природно и случајно, неће моћи тако тачно да учини намерно." (Мишел де Монтењ, 1580)

*

769 Као што воћка која се не орезује подивља и на крају пропадне тако и свака друга попустљивост и некултивисање води хаосу нереда и дивљаштву.

Оно што пуштамо и допуштамо у нашој вештини и животу то ће нас, дакле, преплавити и овладати нама. Тако, уколико у мачевалачкој борби само и стално допуштамо

себи једино акције са великом динамиком (снажне, брзе и са великим амплитудама) наше мачевање биће не само испуњено насиљем и грубостима већ ћемо са једне стране потпуно изгубити осећај за финесу, меру, контролу, различитост и богатство а са друге стране ћемо потпуно отупети на све што је претерано па ће дивљаштво у борби постати нормалност и за наш карактер стандард.

Уколико свакодневица око нас постане преплављена ефектима атрактивног, упадљивог, спектакуларног, необичног, а како би нам непрестано привлачила пажњу и опијала чула, тада ће на крају наша засићена и изморена чула отупети, постаћемо безосећајни, несензитивни, умртвљени и без пажње и осећаја за чуђење јер чудно је постало нормално.

Тако исто уколико насиље, зло, лажно, погрешно, девијантно, патолошко, дегенерисано… непрестано и са свих страна засипају нашу вештину и свакодневни живот постајући уобичајност и свеприсутност они неизбежно временом стичу предзнак нормалности и исправности.

Зло, дакле, може толико да преплави живот да га више и не препознајемо па га почињемо прихватати. "Прво лукавство ђавола је да нас убеди да он (зло) не постоји, друго лукавство ђавола је да нас убеди да све и једино што постоји је он (зло)."

Оног тренутка кад се престане примећивати и одбацивати нешто погрешно, када се оно почиње толерисати, кад једна средина на нешто почиње гледати равнодушно, навикнуто, незаинтересовано, постајући тако и сама заражена, појављује се убрзо и аберација – оштећење способности људи за критичко вредновање и мерење.

Тада нестају критеријуми разликовања добра и зла, лепог и ружног, вредног и безвредног… и завршава се у прихватању свега, ***општој толеранцији*** - путу у урушавање

у хаос дивљаштва: трпези за оне са највећим зубима. Само ако се дрво пази, орезује и култивише оно не подивља, само ако паметнији не попуштају будале и лудаци не могу водити свет.

*

Мачевалац врсног карактера увек бира задатке који *770*
су најтежи не измичући се тешкоћама вештине. Један од таквих задатака је и да савлада грамзивост - не прецењује себе бирајући прерано сувише тешко и изврсно мислећи надмено да му је дорастао.

Видети себе и владати изазовима своје таштине најтежа је препрека за сваког мачеваоца на путу ка мајсторству.

*

Мудар учитељ се пази да ученику не покушава да покаже *771*
сву вештину одједном. Он то не чини не само да не би испао неук и будала јер вештина у себи има и бескрај већ и зато што ако ученику све сервирамо баци испред њега њему ће брзо све досадити као оном човеку коме се огади јело од пребогате трпезе. Као што у вештину доброг гурманства спада и вештина сервирања тако и у ***приказивање вештине спада и вештина приказивања.***

*

У речима се крије највећи број истина зато што "У почетку *772*
беше реч..." Но, зато што већина речима говори а речи не промишља, зато што их користи као средство и алатку а не као циљ, истина речи обично измиче и остаје неосвешћено скривена иза истине стварности.

Тако нпр. свет данашњице у коме је све постало ***роба*** (итал. *roba*; производ рада намењен тржишту, предмети...)

самим тим је свет у коме је све ***по-робљено***. Свет савремених људи је, дакле, свет у коме они не владају робом већ роба њима, који ***робују*** роби и које је роба ***по-робила***. Али иза речи: *"поробила"* не крије се само истина о ропству човека роби већ и још једна истина: да човек више није човек ако нема робу, ако није *по-робљен*, ако није ***роб*** и да је он стога човек тек **по-роби**, и више човек по томе колико више ***робе има***.

Но, у свету у коме је све постало роба и човек као део њега мора постати роба - *предмет* међу другим *предметима* и исто што и ципела, хаљина (франц. *robe*), цигла... Тако је роба човеку узела, отела, опљачкала, или како се то још каже – ***оробила*** га.

Пошто је човек постао роба тада људи не само да се међусобно односе само преко робе већ и ти односи сами постају роба (***ропски***) – живот сав се претвара и своди на пуку трговину.

Но, човек који је постао поробљен и оробљен, који дакле, живи **за**-робу или ***заробљен*** почиње као и сваки роб живети и радити ***дириговано***, форматизовано, ограничено и под управљањем, контролом и влашћу робе – он постаје ***робот*** (чешк. *robota – присилан рад; аутомат, механички човек*; „машина по спољашњем изгледу слична човеку, која подражава човекове покрете и замењује човека у обављању чисто механичких покрета" (Вујаклија – Лексикон страних речи) – празни механизовани аутомат међу машинама за производњу и трошење робе.

Зато је сасвим оправдано Фром у својој чувеној књизи „Имати или бити" разоткрио противуречност између *поседовања* и *постојања* доказујући да што више ***имаш*** мање ***јеси***, а што мање јеси више ти треба да имаш како би испунио ту празнину.., чиме се круг робе и роба изнова формира...

*

„Језик силе прво силује језик“ 773

Владе Вид

Баш зато што се у речима крије истина ствари данас свуда и све више се врши фалсификовање језика, свет се преплављује *еуфемизама*, изврће се право значења речи, формирају тимови шпекуланата за измишљање нових речи за старе ствари, замену термина…

То се чини плански јер све више у свету расте број старих ствари које су део вечности зла, а бије их свима познато име и лош глас. Зато је потребно, како би се прикрила истина, ове преименовати не би ли непрепознате у новом костиму биле лакше прихваћене.

Тако нпр. оно што се још код старих Грка звало „нарцисоидност“ и било поремећај личности и болест одскора се популарише и постаје највећа пожељност а под новим именом „селфи“. Тако исто чујемо да се не каже “разбијање” него “распад”, не каже се “поробљавање” него “кредитирање”, не каже се “пљачка” него “помоћ”, не каже се “окупација” него “реформа” и “модернизација”... Исто тако оно што се одувек звало егоманија, уображеност, надменост, гордост, таштина и сујета данас се велича и популарише сабрано све заједно у једну модерну реч - „vip“.

На овај начин, међутим, не настаје само један лажни језик, то је најмањи проблем, већ и јер „У почетку беше реч“ настаје и цео један лажни ***свет*** привида, илузија, реинтерпретација, замена, сурогата, манипулација, хипокризије, лицемерја и цинизма: свет ***превараната*** и ***шпекуланата***.

Ако је право значење речи искривљено и уништено, зато што дух живи кроз језик, не само да човек не може више

спознати праву вредност и истину било чега већ и остаје без духа. ***Како је тада могуће у једном таквом свету одржати истину било које вештине кад није могуће одржати ни истину живота?*** Она се једино може одржати исто тако језиком јер: „Онај ко ствари не назива правим именима доприноси пропасти човечанства." (Ками)

Да би стварима повратили права имена не треба као битно да узимамо како се нешто назива него каква му је суштина.

*

774 Циљ у **спортском мачевању** је што брже једним покретом погодити противника како би се са таквих пет покрета за пет секунди освојило пет поена и победило у такмичењу. Такво мачевање у себи увек носи нешто тривијално и банално јер права вештина се налази не у поготку већ **начину** на који се погађа - не у погоцима који се броје већ у погоцима који се МЕРЕ. С друге стране, лепота мачевања није у празној и слепој брзини већ насупрот томе у мајсторском **густирању** вештине - размени инвентивних корака, удараца и бодова на граници борбеног плеса која хоће да траје **што дуже**.

Мачевање без свега овог је прозаично и ЛОШЕ без обзира на победе, поене и освојене медаље. Оно је далеко од вештине онолико колико је далеко свакодневица од уметности, обично од изврсног – спортиста од артисте.

*

775 Неки мачеваоци своју моћ држе централизовано градећи једну основну акцију којој су све остале подређене и у коју све кад тад на крају воде. Али постоје и супротно мачеваоци који своју моћ држе дифузно градећи више равноправних типова акција без централизације.

*

Проклетство сујете. Многи почетници који болују од поноса, сујете и таштине избегавају на сваки начин да се боре и вежбају са бољим мачеваоцима од себе јер не желе да губе и виде себе у светлу ограничености, недостатка и сопственог несавршенства. 776

Из тог разлога они мачују само са онима које могу побеђивати тј. са себи равнима или слабијим.

Такви тада побеђују али не напредују. Само ученик који је спреман да се види и суочи са својим недостацима и ограничењима може их превазићи.

*

Мачевалац може једну исту ствар урадити два пута и то на исти начин а да резултат буде различит. Исти узроци не стварају увек исте последице пошто исти узроци у промењеним оклоностима дају различите и промењене последице. Противник може бити, дакле, креативан и на једно исто реаговати на више начина. Тада су и последице потпуно другачије а акција која је довела први пут до поготка у поновљеној ситуацији може довести до тога да будеш погођен. 777

*

Изузетност у било којој вештини, па и вештини мачевања, не достиже нико коме је идеал да чини исто што и ***сви***. Бити као ***сви*** значи бити медиокритет – ***већина*** а не изузетан. 778

Али изузетност не достиже ни онај коме је идеал да буде најбољи у већини јер он је само први број у низу бројева - репрезентативни примерак ***просечне већине.***

Изузетност се, такође, не постиже ни тиме што се тежи пукој различитости. Различитост се може градити и на кловновској глупости али изузетност не може.

Само мачевалац који је пронашао сопствени, нови и другачији пут за своју вештину, који је постао неразумљив и несхватљив већини противника својом креативном различитошћу, створио је услове за изузетност. Он се ***изузима*** од свих по томе што чини и како чини постајући свет за себе.

*

779 Зашто су мачеваоци одувек имали само ШКОЛЕ мачевања? Чим једном кажеш да си научио вештину и да више ниси ученик – ограничио си се и затворио за даље учење и напредовање. Прави мајстор, напротив, не поступа тако јер зна да је само затворени дух сигуран у нешто а у борби никад нема сигурности - он зато стално учи и жели бити вечити ученик. Такав дух вечитог учења припада једино школи.

*

780 Како један мачевалац "проверава" да ли је напредовао у учењу? Исто као што то "проверава" и један сликар или било који други мајстор неке вештине. Да ли се он укључује у неко такмичење где јавно побеђује "конкурента" тиме што публика тапше јаче за "најбоље" дело? Да ли тако што је успешнији по броју продатих слика? Или тако што се његова слика надмеће око веће суме новца на некој аукцији? Или тако што је присутнији на медијима, популарнији?... Будалаштине! То је комерцијализам.

Највећи мајстори, уметници и стваоци прошлости су се на таквим местима увек показивали као потпуни губитници, а ипак њихова имена и дела, за разлику од оних

победника који су "оцењени најбољим", одјекују вечношћу. Док су они први убрзо нестали заувек са својим смећем на отпаду комерцијализма ови други су постали трајна вредност - КЛАСИКА.

Сваки сликар сам и најбоље, до танчина, зна и осећа да ли напредује или не. Он је сам себи судија без апелације јер најјаче се пече на сопственим ватрама сумњи и нада. Он "напредује" кад створи не "лепшу", не "бољу", не "скупљу", не "боље награђену"... већ њему дражу слику од оне коју је већ створио.

Величина мајсторства у било којој вештини, па и мачевању је стога увек обрнуто пропорционална величини потребе мајстора да ***његово*** дело буде прво, победничко, најбоље, највеће... Мајсторство у вештини не настаје тако што мајстори теже да прескоче један другог - као деца у игри „труле кобиле", већ тако што сваки понаособ самог себе прескаче.

Стварно вредно и изврсно никад не настаје из ***поређења*** и такмичарског надметања да ***нечије*** дело буде боље од дела ***неког*** другог - таштине, сујете, гордости, охолости, самољубља и славољубља, већ из тежње да мајстор из себе самог пружи највише како би ***нешто*** постало изврстан, непоновљив и ***неупоредив*** свет за себе.

Све што настаје из такмичарског сударања увек је просечно – шљунак који се обликује и глача само кроз узајамно ударање и трење. Ко не може из себе самог достићи нешто вредно неће га достићи ни посредством неког насупрот себе пошто свако ван себе налази само оно што има у себи.

*

Кад си постигао НАЈВИШЕ? Кад у својој вештини *781*
или томе што чиниш осетиш на тренутак да у свеопштем

покрету и трошној пролазности, време је стало. То је знак да си додирнуо трајно, безвремено и непролазно срце не само твог подухвата већ и свега што постоји. Као и све у животу тако и мачевање постаје врсно тек кад додирне неки бескрај и постане неухватљиво, неизрециво..., као поезија.

*

782 Неки мисле да су за вештину природно обдарени па имају толико самопоуздање да избегавају сваки напор учења сматрајући да за њих постоји нека тајна формула и пречица којом ће обићи редовне путеве и опуштено засести у фотељу вештине. Они тако убрзо почињу избегавати труд и жртве које неизбежно захтева свака величина и покушавају досећи звезде без да пузе по приземности бескрајног залагања.

Због те лакомислености, размажености, лењости и надмености они у свему што чине увек доспевају само до просека а често ни до њега. Тако таленат убија уколико се не поседује и карактер.

Но, има и супротних а који верују да нису створени за вештину и ма колико напорно и вредно радили непрестано се самообесхрабрују да чине недостижно па постижу мање него што би могли. И недостатак талента убија уколико се не поседује карактер.

*

783 Како у животу тако и учењу вештине треба гледати и далековидо. Чинити оно што доноси тренутни успех али и видети није ли на штету на дуге стазе. Исто тако има и грешака које краткорочно нису штета а дугорочно постају као и оне које краткорочно јесу штета али дугорочно благодат.

*

784 Добар део мачевалачке тактике је у томе да се изведе једноставна акција. Али једноставна, проста акција као најефикаснија се изводи најтеже.

Ако, наиме, хоћемо да је изведемо просто она ће бити очигледна и лако савладива. Темељ тактике извођења сваке акције, па и оних најједноставнијих је у томе да знамо да их прикријемо, да их компликовано презентујемо, да их направимо толико нејасним противнику да он не може препознати једноставност и очигледну опасност. Ту је главна тежина извођења једноставних акција.

*

785 Дух је мач којим мачујемо са животом а дух-овитост је врх пред којим се повлачи све што духа нема.

*

786 Која је тајна добре школе - школе ***сазревања***? Ученик прво треба да научи да УСПОРАВА, КОЧИ и ЗАСТАЈЕ. Друго треба да на тај начин освојено време не расипа већ га користи за рад ***на себи***. Треће, мора одбити заводљиво и омамљујуће вештачко "лепо" време у стакленицима угоде у које га мами цивилизација узалудног разбацивања времена - цивилизација потрошње.

Ученик треба све време и сваки тренутак да испуни једино својим рукама, главом и сопственим осећајима. Четврто, ученик мора бити постављен пред проблеме, дилеме и тегобе - и остављен сам. Он треба на својој кожи сам научити сваку лекцију јер животно искуство је најбоља

радионица. Тада ће његово корење почети из камена само да црпи животне сокове а он ће у чуду наћи у себи скривене способности и кренуће да расте не само у дубину већ и у ширину и висину. Почеће да зри...

*

787 Буди непредвидив - значи, буди у покрету. Но, то подразумева и да у кретање унесеш повремено и мировање јер ако се стално крећеш постајеш предвидив као и кад стално мирујеш.

*

788 Однос човека према ономе чиме се бави, па и мачевању временом се увек мења иначе мачевалац не чини ништа у својој вештини а човек у оном чиме се бави. У почетку се мачевалац бави спољашњим, техничким, усавршавањем покрета, мачем савладавањем противника - вештином самом. Но, временом се мачевалац почиње све више бавити својим доживљајем вештине: како је види, како се осећа, утицајем, оним у мачевању за шта није битан противник већ мачевалац сам. Његов однос према мачевању тада постаје унутрашњи. Мачевалац тако од фазе у којој се обраћа мачевању и оном што чини долази у фазу у којој се мачевање обраћа њему и оном што чини. Овај развој догађаја сасвим је природан јер док је мачевалац почетник он је празан и испуњава се због чега је окренут ка споља, тек кад се испуни и у њему се створи унутрашњи свет он се може окренути унутра. *Такав развој мачеваоца од телесног, чулног и непосредног ка духовном, душевном и посредованом у вештини је карактеристичан и за живот уопште, уметност, науку, живот народа, културу. Степен развоја и зрелости једног појединца, народа или целе једне културе се може готово непогрешиво мерити по томе где*

је усмерено и где сеже њихово деловање и интересовање: на космос око себе или космос у себи.

*

789 Судбина и случај управљају једном половином акција мачеваоца док другом половином он управља сам јер судбина и случај показују сву своју снагу само на ономе ко се не одупире и не покушава да их предусрети.

Иста је грешка уколико се мачевалац превише ослони на себе и заборави на моћ случаја и судбине јер такав мачевалац пропада чим се срећа окрене.

Мачевалац треба да поступа онако како налаже дух околности – да се нада срећи али и стоји на сопственим ногама. Па ако једно изгуби друго му остаје.

Такође, мачевалац не треба да се ослања и трчи за срећним случајем али треба да зна да га искористи и њиме послужи кад се једном ненадано појави. Ако тако буде, он добија, ако тако не буде, он опет добија.

Такве мачеваоце треба хвалити због њихове среће као и због њиховог мудрог поступања па и срећан случај код таквих постаје врлина.

*

790 Није ли суманута жеља за акцијом и покретом у сваком тренутку заправо само врста сурогата за суштински неиспуњен и празан живот – бежање од сопствене празнине у опијат непрестане пуноће покрета?

Општи модни процес убрзавања свега у свим областима са јединим циљем надметања у брзини и повећавања динамизма имамо и у савременој кинематографији где се цео филм и све у њему своди на чисту празну акцију и бесмислене ефекте брзине и јурњаве од којих се посматрачу

почиње мутити у глави и желуцу. То турбо-експрес *смеће*, као окрепљујући допинг, треба да једно кратко време фиктивно компензује и задовољи потребе свих оних чији животи протичу у бескрајној унутрашњој непокретности, пасивности, празнини и монотонији.

Но, као што дејство сваког опијата временом слаби тако слаби и дејство брзине и акције због чега треба, даје се, нуди и продаје све више брзине и све више акције јер амбиси унутрашњости која је све празнија постају не само све дубљи већ и све шири. И тако у бескрај…

Ако би, међутим, човек одбацио на тренутак наркотик брзине и акције он би почео да успорава, да мисли, осећа и види у тишини и миру фатаморгану својег постојања. Отворише би му се очи, почео би да се испуњава и време би му се полако вратило, као откуцаји срца, у његов живот.

*

791 Може ли мачевалац или било ко други, радећи на својој вештини, пронаћи у њој нешто најважније и свемогуће које само треба применити као чаробни штапић, савршену вредност, апсолутни принцип, формулу свих формула, кључ за све браве успеха?

Таквог лењивца морам разочарати. Нема ничег сличног. Све што пронађеш да је од значаја за твоју вештину и живот, а тога има пуно, је разнолико, мноштвено а често и противуречно. Сваки од тих ископаних драгуља показиваће се и нудити у најпривлачнијем светлу, тражиће да га ставиш на врх круне свега. Неко ће пронаћи да је то брзина, други да је то снага, трећи лукавство, четврти агресивност, или стрпљење, увежбаности...

Сваки од ових је, међутим, само део приче, део који чека своје време, место и околности у којима ће добити централни

и најважнији значај – одлучујућу улогу. Ван тог времена и простора он је само фигура међу другим фигурама, често и сасвим споредна. *Свако добро било чега мора се ослањати и на сва добра свега.*

*

У борбеном мачевању на дугој и средњој дистанци, у нападу, прво иде рука са оружјем напред а затим ноге прате покрет. У одбрани је супротно – прво ноге склањају тело а затим рука прати покрет. Међутим, уколико је дистанца скраћена и краћа од дужине сечива ово правило се претвара у супротно: у нападу прво делају ноге да створе простор за оружје, а у одбрани прво дела рука да спаси тело које се не може никаквим кораком довољно далеко уклонити. *792*

*

Лако је погодити противника – треба погодити себе. *793*

*

Као што неумереност у врлини ову претвара у порок тако и претеривање и неумереност у вештини ову застрањује, угрожава или упропаштава. *794*

*

Мачевалац не сме бити лакомислен и наиван те очас ласкати себи када види да се противников врх мача или његова рука тресу. Тако најлакше може испасти глуп и наиван! *795*

Једно исто стање противника може имати веома разноврсне узроке: дрхти се из страха али и супротно из огромне нагомилане енергије која се једва суздржава да не прасне – као подрхтавање бране пред притиском воде или

земље пред земљотрес. Дрхтање може бити и глумљена провокација како би противник био наведен на погрешне закључке. Многе су војске биле уништене зато што су веште војсковође знале како противника да убеде у свој страх.

Дрхтање може бити и лукави експеримент који мачеваоцу служи да открије какве су интелектуалне способности противника, његова проницљивост…

У сваком случају, када се све добро премери, супротно од уобичајеног мишљења, дрхтање руке или врха мача противника је за паметног и искусног мачеваоца пре позив на велику опрезност него позив на безбедан и лак напад.

*

796 Идеје једног мачеваоца не ствара само непосредна телесна стварност и понашање противника већ и његове властите идеје. Телесно, дакле, ствара идеје али и идеје саме стварају себе. Зато треба и промишљати а не само делати.

Телесну стварност и понашање противника не стварају само промишљања и идеје једног мачеваоца већ и непосредна телесна стварност. Идеје, дакле, стварају телесно али и телесно само ствара себе. Зато треба и делати а не само промишљати.

*

797 Без обзира на то шта си све успео да достигнеш у учењу вештине не надај се никада да ћеш стићи до краја. Живот увек и у свему даје највише само пола! Друга половина увек остаје као наличје у коме су сабране све супротности онога што си достигао. Оне припадају твом противнику!

*

798 У времена тешка и смутна ако те зло натера да искорачујеш у ново нека ти се увек друга нога ослања на старо и класично.

Мостови преко којих су генерације прелазиле кроз ватре довољно су чврсти да се на њих може ослонити и свако будуће време и покољење.

*

Психологија мачеваоца у позним годинама

Мачевалац који је зашао у старост у највећој мери има *799*
супротну нарав и ради супротно од онога што карактерише младог борца. Превише је несигуран у себе, јер су га стигле све слабости тела, духа и душе. Сувише је сумњичав јер пречесто је био преварен и падао у клопке.

Стари борци су неодлучни јер искусили су многозначност сваке ситуације и противуречност сваког покрета тела и мача. У борби су крајње неповерљиви јер знају да се не могу лако искобељати ако упадну у клопку. Избегавају директан сукоб јер су слаби и малодушни и ако су на њега нагнани склонији су дефанзиви но офанзиви јер на све гледају црно. У борби су плашљиви јер су им ослонци слаби и јер им је животне страсти нестало. Кукавице су јер им је мало живота преостало па пазе на сваки начин да га не изгубе пребрзо. У борби се ослањају на искуство и лукавство а не на брзину и снагу. Саможиви су и злоћудни јер су завидљиви онима пред којим је још дуг живот због чега треба у борби са њима очекивати и мучке и покварене нападе и одбране.

Не држе толико до карактера и лепоте стила колико до ефикасности и користи. У борби са њима треба очекивати осветољубивост а често, када виде да немају куд, и склоност изненадном, хазардном нападу у коме ће противника радо одвести са собом у смрт.

У акцијама реагују бурно, али без снаге и кратког даха. Лако се исцрпљују и не покрећу се превише – углавном

чекају. Труде се да борбу заврше једним покретом у који су уложили све јер не знају хоће ли моћи да изведу други или трећи покрет. Без обзира на њихову слабост, то су опасни противници јер се ослањају на искуство и њихова борба је сва препуна трикова од којих су многи неочекивани, па и прљави. Боре се ослоњени на прошлост.

*

800 У личним односима пређи преко сваке ствари преко које можеш прећи ако ти то доноси спокој, мир и не угрожава те. Каприц и сујета углавном доносе губитке и проблеме а добици од њих су увек мањи него од широкогрудости.

*

801 Ма какве врлине имао један мачевалац он треба да зна да све има и своју сенку. Зато нека не очекује да његово најбоље увек траје. Не може се непрестано бити у врлини. Човек са врлином је као постојање на подневном сунцу – без сенке, које траје кратко, између сенке која се смањује са сунцем на истоку и сенке која се повећава са сунцем на западу.

*

802 Два су пута да се мачује лоше: први је гледати и видети само себе и бити слеп за противника а други је да се гледа и види само противник, а до заборава себе. Ту се налази и кључ успеха: гледати противника кроз себе и себе кроз противника.

*

803 Постоје мачеваоци који непрестано бацају погледе пуне зависти на успехе других мачевалаца. Они своју повређену сујету, која пече, хладе тиме што могу да покажу да су способни ако не да граде а онда макар да руше.

Зато неће требати пуно времена да се из њихове зависти ишчили њено чедо: ***пакост***. "Кад не можемо ми - неће ни они", "ми немамо корист али ће они имати штету"...

Од тог тренутка завидљиви и пакосни мачеваоци више уопште и немају за циљ да буду сами успешни већ само да подмећу, сплеткаре, праве штету и напакосте ономе ко је успешан. Они то тада називају "побеђивање конкуренције".

Такви мачеваоци, зато што се више се не баве оним што ће их једино одвести успеху – сопственом вештином, већ су обузети и баве се ***туђим успехом*** заувек остају и без вештине и без успеха. За наук њима:

- „Ко гледа комшијско двориште своје заборавља." Српска пословица

- „Завист се никад не прикрада у празне амбаре." Немачка пословица

- „Завист је црв који гризе оно дрво у којем живи." Латинска пословица

- „Злоба сама попије највише свог отрова." Сенека

- „Свако сирће увек своје буре једе." Српска пословица

*

Врло је важно у борби не задржавати се на једном месту *804*
или позицији дуго времена. То противнику даје шансу да организује темељно напад. Уколико, међутим, уносимо непрестане промене то му нарушава концепцију и доводи га у стање нервозе па и насумичног мачевања.

Ова непрестана промена, међутим, не треба да буде схваћена само као телесна већ и као духовна и душевна, тј. у покретима тела али и разноврсности планова и емоција у борби.

Промене које се изводе, ипак никако не треба изводити по редоследу неких правилности. Уколико се оне овако

изводе противник ће уочити правац наших будућих кретњи па их искористити управо за нашу пропаст.

Али наше непрестано сопствено кретање и нама отежава да организујемо мирно напад пошто се непрестано мења темељ на коме треба да изградимо концепцију офанзиве.

Тактика коју треба из овог разлога применити је следећа: одмах начинити два плана напада који подразумевају две врсте непрестаних кретања која ће се сукцесивно смењивати од тренутка до тренутка и чекати повољну прилику за реализовање у зависности од тога како се противник понаша.

Тако наше константно кретање, које збуњује противника, неће бити насумично и хаотично већ део различитих пројеката напада који се смењују од тренутка до тренутка.

Но треба имати и на уму да старо мачевалачко правило "Никад предуго на једном месту ма какво оно било" значи парадоксално и "никад предуго у покрету и промени места, ма каква она била."

*

805 Потпуно је погрешно у мачевању ослањати се на коцку добре среће. Случај је већ сам по себи свуда толико присутан и неизбежан да га не треба још и додатно призивати.

Човек у животу и мачевалац у борби који жели да буде играчка случаја и резултат бескрајне и непредвидиве игре хаоса је марионета неукроћене природе у себи и око себе.

Лепота мачевања и живљења, међутим, расту у оној мери у којој расте човекова моћ контроле над случајним и непредвидивим - колико он постаје господар над оним неукроћеним силама које слепо господаре над њим.

На тој непрестаној борби око уређивања и култивисања хаотичног и случајног се заснива не само целокупна цивилизација већ и свако постојање оплемењено духом.

*

Постоје две тактике: да мачевалац своју моћ темељи на деловању у висину – савладава једну акцију тежећи да у њој достигне савршенство помоћу којег ће победити сваког противника. *806*

Друга тактика је да мачевалац своју моћ развија у ширину тј. да увежбава што више акција - делује на противника разним могућностима. Свака од ових тактика има своје мане и предности.

У другом случају се повећава број акција али се смањује њихова величина и обим. У првом случају се смањује и ограничава број акција али да се зато појединачне акције шире по величини и обиму.

Предност прве је специјализованост, па и њена савршена ефикасност за одређене ситуације. Упорно и сконцентрисано кретање у ***правом*** правцу увек доноси позитиван резултат. Мана је да упорно и сконцентрисано кретање у ***погрешном*** правцу увек води у пропаст као и да специјализованост сваког савршенства, његова затвореност и усмереност само у једном правцу ограничава вештину. Наиме, све доведено до перфекције постаје неприлагодљиво, дакле, и неупотребљиво у промењивим и разноврсним околностима.

Предност друге је еластичност, прилагодљивост па и употребљивост за најразличитије ситуације. Противник се тако напада не једном акцијом већ преплављује мноштвом различитих па он таман нађе адекватну одбрану а нови и другачији напад долази место њега. Мана је што развијање у ширину доводи до површности и плиткости у извођењу, као и њиховој хаотичности у примени.

Но, уколико мачевалац користи само једну акцију али као музичар који изводи једну мелодију са бескрајно варијација и тако је спреман да се суочи и са најразличитијим он своје

кретање у висину једног почиње да претвара у кретање и у ширину разноврсног. Такође, уколико мачевалац користи мноштво акција али то чини као музичар који разне мелодије уједињује увек у једну симфонију хармонијом он ће своје кретање у ширину разноврсног почети да претвара у висину једног.

Ове две тактике су, дакле, ма колико биле супротне, једна иста којој се приступа са супротних страна. Али само у једном случају: ако се свака развија тако да прекорачује своја ограничења и прелази у другу.

*

807 Као што мачевалац треба да је спреман у сваком тренутку да спречи противника да га погоди али исто толико да буде спреман и да настави борбу ако је погођен (зна да мачује другом руком, промени став, промени тактику борбе…) тако и човек треба да буде спреман да спречи зло које се може спречити али исто толико и бити спреман да смањи последице зла чији долазак није наслутио или не може спречити.

*

808 У борби није добро пустити противнику да има превише времена за размишљање јер тада кује планове. Треба га непрестано замајавати и наводити га да мења циљеве и одлуке. Слично чини савремено доба са животима савремених људи.

*

809 Ако покушамо напасти противник док је његово тело у стабилном положају не само да ће наш покушај бити неуспешан већ и сами ризикујемо да будемо избачени из

равнотеже. У припремним кретњама је, дакле, потребно противника потискивати или навлачити на себе како би био доведен у положај у коме ће бити избачен из равнотеже.

У стварној борби се због тога напад изводи у веома кратком моменту док се ми и наш противник крећемо борилиштем. Ако у том кретању није постигнуто нарушавање равнотеже није прави тренутак за напад и он вероватно неће успети.

Сваки мачевалац, стога, током борбе треба непрекидно да буде у положају тела који осигурава највећу равнотежу јер *стабилност је основни елемент сваког доброг става* и *кретања у борби*. Равнотежа и стабилност су битни зато што једини обезбеђују повезаност више мачевалачких радњи у један континуитет акције. Уколико, дакле, мачевалац једну радњу која је сегмент акције изведе тако да изгуби при томе равнотежу он неће моћи ову повезати са радњом која следи тј. неће моћи извести акцију до краја.

С друге стране уколико мачевалац изведе успешно неку одбрану али тако да је при томе своје тело довео у положај нестабилности он не само да неће моћу након тога узвратити на напад већ неће моћи ни извести другу одбрану уколико нападач продужи свој напад.

Стабилност и равнотежа у мачевалачким акцијама се постиже контролом центра тежишта тела. Наиме, пошто је центар тежишта сваког мачеваоца у доњем делу тела ту се и налази алат помоћу којег он управља стабилношћу својих радњи.

У том смислу сваки добар мачевалачки покрет почиње увек покретањем прво тежишта - управљањем струком и свака акција креће из овог центра и обратно свако деловање споља прво треба да се рефлектује на овај центар.

Другим речима ноге су у мачевању нешто најважније. Зато се покрет зачиње у ногама, преноси кроз струк и

завршава у рукама. Правилно мачевање се тако темељи на стопалима, развија у ногама, управљено је струком, а делује кроз шаку и прсте. Ако се ово не постигне, тело ће остати неповезано и у нереду.

Стога уколико се акције изводе брже тежиште тела треба померати на ниже, уколико се изводи кретање напред тежиште треба благо померити напред, уколико се кретање изводи назад померити га у назад, уколико се, међутим, треба стабилно зауставити из жустрог кретања напред потребно је тежиште пребацити назад и доле а уколико се треба стабилно зауставити из жустрог кретања у назад потребно је тежиште пребацити напред и доле. Ако се тежиштем не барата на овај начин тело ће у акцијама делати неповезано и у нереду.

Слично је и у свакодневном животу. Само човек који је пронашао или изградио свој центар равнотеже и уме га користити има равнотежу у свом кретању кроз живот.

Неки људи своје тежиште имају и граде у свом телу, други у мозгу, трећи у срцу, четврти налазе тежиште у њиховој резултанти или га стално померају… Но, било како било без тог тежишта кретање било кога ће бити, ма шта год чинио нестабилно, неповезано, у нереду а он у сваком тренутку склон паду.

И као што је најбоља вежба за развијање доброг осећаја равнотеже и стабилности извођење свих мачевалачких кретања затворених очију, јер без визуелних ослонаца тело је приморано да само у себи гради сопствене ослонце, тако је и за стицање и грађење равнотеже у свакодневном животу најбоља вежба окретање погледа са спољашњег на унутрашњи свет, бављење не космосом око себе већ космосом у себи.

*

Избегавај да напад започнеш сечењем јер те увек може зауставити противников бод. Ако си се ипак на то намерио, јер видиш да ће сечење бити једноставније и брже од бода, изведи га или директно - из пролаза, или индиректно као део варке. *810*

*

Да би човек јео пластичну храну, пио пластику, дисао и спавао у пластици, одевао се пластиком, куповао пластику и плаћао пластиком, слушао и гледао пластику, оболевао од пластике и лечио се пластиком, осећао и мислио пластику и пластично, читао и писао пластику и пластиком...,мачевао пластично и у пластици - *живео у времену пластике*, нужно је да буде не пластичан већ од ***пластелина***. *811*

*

Врло битна ствар у мачевању је контрола противника као што је и врло битна ствар у животу контрола околности. Што мачевалац у борби више елемената контролише то је његова моћ над противником већа, па и могућност да конструктивно искористи своју вештину вероватнија. Што човек контролише више околности у свом животу то ће и више владати сопственим животом. *812*

Но, мачевалац у борби и човек у животу треба да знају и меру у овоме. Уколико мачевалац почне да тежи да контролише СВЕ мораће у једном тренутку да контролише бескрај. Тежња апсолутној контроли, дакле, заробљава и ограничава јер не само да ствара бескрајни посао, па и бескрајно робовање њему, већ и зато што нема енергије која може овладати бескрајем различитог што постоји у свему, па и противнику. Та ситуација ће га бескрајно исцрпљивати и на крају довести до бескрајне немоћи.

Мудар мачевалац, дакле, тежи не да контролише СВЕ већ кључно и најбитније јер зна да је релативна моћ релативно несигурна а апсолутна моћ апсолутно несигурна. Сва царства су пала кад су хтела постати царства свега јер ко влада свиме не влада више ничим.

Не постоји ни у мачевању ни у животу облик моћи који ће у борби бити гарант сигурног успеха.

*

813 За савладавање сваке вештине, па и мачевања, је врло битно да човек у ономе што чини буде постојан и истрајан. Постојаност и истрајност се, међутим, јављају у два облика: као ***упорност*** и као ***тврдоглавост***.

Често ученици поистовећују ова два, а што у великој умери уназађује њихове напоре. Тврдоглавост је истрајност у нечем погрешном а упорност је истрајност у исправном. И док упорност ствара царства тврдоглавост увек ствара само магарце.

*

814 "Компјутери су невероватно брзи, тачни и глупи. Људска бића су невероватно нетачна, спора и паметна." (Алберт Ајнштајн)

*

815 Нађи ЈЕДНО, било шта или било кога, на чему неуморно и с љубављу радећи стваращ занос највише је што човек може стећи у животу. Кад та звезда једном у теби плане и ти сам почнеш у њој горети, пронашао си ватру свог постојања пред којом нестају сва питања успеха и неуспеха, бола и задовољства, добити и штете... јер мислићеш само о томе како да се са тим опојним, неодољивим и неизрецивим, пред којим се једино ћути и смешка, бавиш у бескрај.

---

*

Мачевање, као и било која друга вештина, не служи да буде огледало које нам показује наш добар или лош лик кроз поређење са противником. *816*

Оно служи мачеваоцу да као кроз сочиво види, открива и додирује макар на кратко, кроз врсно и лепо вештине, бескрајно и непролазно у свом кратком и пролазном животу.

*

Слобода и нужност се најтеснije преплићу и израстају једно из другог. Кад мачевалац у једном тренутку донесе слободном вољом одлуку и изабере једну акцију она га истог тог тренутка почиње да детерминише и одређује његово даље понашање и деловање постајући нужност која га ограничава. *817*

Исто тако дешава се и да током борбе настаје случајност као последица преплитања две нужности, а кад мачеваоци чине оно што морају под присилом околности.

Мачевалац у борби, дакле, као и човек у животу треба да се помири са тиме да је сваки његов корак ход по жици између оног што хоће и оног што мора при чему је исход тога подједнако често нека случајност колико и фатум.

*

Само и једино уколико човек има МАЛО може му се сасвим посветити и открити у њему сва његова богатства - ПУНО. Пут у мало води преко пуног и пут у пуно води преко малог то зна сваки прави учитељ мачевања. Зато никад не даје и не нуди пуно. *818*

*

Мачеваоци су одбацили робовање штиту како би имали већу слободу и покретљивост користећи једноипоручни мач. *819*

Након тога су одбацили једноипоручни мач како би имали већу слободу и покретљивост док користе тешки једноручни мач. Затим су одбацили тешки једноручни мач да би имали већу слободу и покретљивост са лаким једноручним мачем. После тога одбацују лаки једноручни мач и замењују га ради још веће слободе и покретљивост са лаким једноручним *бодним* мачем. Напокон су решили да одбаце робовање дугом учењу вештине, одбацили мач и почели да користе пушке и пиштоље на фитиљ. А онда пошто више нису могли да робују спорости фитиља ових су се ослободили и почели да користе кремењаче и кубуре… итд. итд.

Човек је тако створио и технику да не би робовао природи, ослободио се природе и створио цивилизацију али почео да робује техници и законима цивилизације. Данас покушава се ослободити технике и цивилизације...

Ропство и слобода су, дакле, вечити а робовање и потчињавање су увек присутни и неизбежни, само се мења њихова форма док човек бира господаре којима ће бити слуга.

*

820 И као што има пијаниста који свирају чисто механички из наученог рефлекса тела - као музичка машина, оних који свирају технички али промишљено и интелектуално но, безлично, пијаниста који свирају препуни страсти али по цену технике и промишљености као и пијаниста који се труде да на мноштво начина хармонизују све ове крајности, таквих људи има у свим струкама. И сваки човек у свему што чини у животу, као и сваки мачевалац у борби, у складу са својом личношћу, даје акценат рационалном и техници, емотивном и страсти или телесном – инстинктивном, рефлексном и нагонском или покушава начинити и дохватити неки њихов склад и хармонију.

*

Победе и порази мало значе уколико мачевалац не учи и како се над њима плеше. Али кад то једном научи онда му тај плес постаје СВЕ а победе и порази не значе више НИШТА. *821*

*

Имамо један живот - мост у заједничком времену преко ништавила пре нас и ништавила после нас. Суштина живљења и сваког нашег делања је трагање како да на том крхком и пролазном прелазу проживимо наш крхки трен пролазног постојања уграђујући себе у његове темеље а да при томе никога успут не гурнемо случајно или намерно преко његове ивице. *822*

*

Треба се уздићи изнад земље да би се боље видело и разумело земаљско. *823*

*

Постоје четири врсте мачевалаца. Први су они који уживају у мачевању самом и љубави према овој вештини. *824*

Други су они који уживају у побеђивању - љубави према себи, мислећи да уживају у мачевању - нарциси.

Трећи су они којима мачевање служи за нешто а које не занима ни мачевање ни престиж већ нека добит и корист - грамзиви.

Четврти мисле да су најмудрији јер су убеђени да су истина, правда, вредност и лепота увек негде на средини - зихераши. Они су најгори јер не само да желе да служе осредњости и просеку већ и јер не желе да служе једном злу или једном добру него покушавају служити једном добру служећи још и два зла.

Разни људи, дакле, не само од мачевања већ и живота узимају и дају различито. "Са истог цвета пчела скупља мед, а паук отров".

*

825 Као што није важно шта је један човек рекао него шта је други чуо, или шта је један написао већ шта је други прочитао тако није важно шта је један мачевалац учинио испред противника већ то шта је он видео да овај чини.

*

826 Мачевалац у разним фазама учења вештине треба да се одгаја у различитим врлинама, при чему често оно што је врлина у једном периоду мана ће му бити у другом. Док је нпр. тврдоћа и отпорност била на почетку најважнија, мекоћа карактера, кад се вештина једном достигла, постала је значајнија.

*

Мачевање – цивилизације варварства и културе

827 **Први** приступ мачевалачкој вештини, који је уједно и најраспрострањенији, је карактеристичан за ***цивилизацију варварства***. То је цивилизација **примарно усмерена** у свему на биолошко: инстинктивно, телесно, чулно, предметно, анимално... - материјално. И као што свака животиња чини уско ограничено само оно што је непосредно везано је за њен биолошки живот тако и дивљак-варварин за једини мотив сваког свог вредновања и чињења има уско и ограничено само оно што непосредно и посредно служи одржању и јачању његовог биолошког живота (исхрана, боравиште-територија, сигурност, размножавање и задовољство - најсликовитије речено пословицом: *"у се, на се и пода се"*.

Из тог разлога појединац, група или народ који припадају *цивилизацији варварства* (без обзира на ком су техничком нивоу: камено, гвоздено... или космичко доба[1]) на све, па и на **мачевалачку**, и било коју другу своју активност и вештину, гледају само из угла испуњавања четири основна биолошка начела на којима се темељи сваки анимални живот:

1. *Начело плена* (конзумирати, узимати за себе, грабити, отимати, поседовати, имати, похлепа...)

2. *Начело моћи* (доминирати, владати, бити са првенством, надчињавати се...)

3. *Начело утилитарности* (радити само из интереса, користи, добити, ако се исплати...)

4. *Начело прагматичности* (радити само ефикасно, практично, функционално, успешно, економично...)

И мачевање, **дакле**, **у *цивилизацији варварства* је у функцији испуњавања та четири начела.** Оно од тренутка израде првог мача представља оружну вештину која је *утилитарна* - **корисна** (служи одбрани живота или

1 Тако нпр. прождрљив човек припада цивилизацији варварства без обзира да ли је он дивљак који ту своју обузетост исхраном задовољава примитивним ждрањем рукама или је господин који је задовољава гурмански у ресторану с префињеним прибором; такође, док једна животиња за задовољавање своје грабежљивости користи зубе и канце, варварин праисторије користи камен или батину, варварин старог века секиру и мач, варварин новог века барут, модерни варварин користи лаж, превару, отимање, хипокризију, лицемерје, уцену, корупцију, фарсу, софистицирану пропаганду, манипулацију, дезинформацију, шпекулацију и малверзацију, систем терора политичке, финансијске, државне и корпоративне управе... - или, ако тако не успева, ракете, авионе и сателите.

стицању и заштити плена и моћи - стварању сигурности), *прагматична* – **ефикасна**, **практична** и **функционална** (успешно елиминише конкуренте и омогућава доминацију у стицању и чувању плена и моћи), **агресивна** (омогућава грамзиво освајање све веће количине плена и моћи).

Мачевање, стога, из угла приступу *цивилизације варварства* је искључиво борбена вештина која служи непосредно за **рат** и **убилачку борбу** око *плена* и *моћи* или за оно што је посредно у служби њих**: надметање** - које је корисна симулација и вежба за рат и убилачку борбу.

Но, начела на којима се темељи *цивилизација варварства* не одређују само намену и карактер овог типа мачевања већ одређују и објашњавају и **карактер самих мачевалаца** који се баве мачевањем на тај начин - као и уопште карактер људи *цивилизације варварства*.

Код свих који припадају овој матрици свесно или подсвесно главни мотивациони пориви увек су биолошки: ***похлепа*** (пандан код животиња инстинкту грабежљивости за територијом, склоништем и храном - прождрљивост, халапљивост...; ту спада и похота као биолошка похлепа за размножавањем), ***славољубље***, ***понос***, ***надменост***, ***охолост***, ***таштина***, ***сујета***, ***гордост***... - разне форме и деривати жеља за истицањем, статусом, првенством, моћи и доминацијом (пандан код животиња инстинкту самоисказивања пред чопором, јатом, крдом... ради хијерархијског првенства у плену, моћи, сигурности и сексуалној доминацији), ***егоизам***, ***себичност***, ***егоцентричност***, ***самољубље***, ***нарцисоидност***... (пандан код животиња инстинкту заштите себе и чување сопственог плена и моћи од других животиња), ***агресивност*** (пандан код животиња нападачком инстинкту експанзије према туђем плену и моћи како би се задовољио инстинкт

грабежљивости), ***хедонизам*** (пандан код животиња инстинкту уживања у пријатностима које пружа плен и моћ а које привлаче и подстичу на лакомост ка више плена и моћи)...

Зато што људи цивилизације варварства поседују и преферирају такве особине, и кроз њих приступају животу па и свакој активности и вештини, они тако и мачују: грамзиво, славољубиво, гордо, ташто, поносно, сујетно, самољубиво, агресивно... То потврђују и три култа карактеристична за цивилизацију варварства: ***култ борбе***, ***култ победе*** *и* ***култ надметања.***

Други приступ мачевању је супротан и карактеристичан за ***цивилизацију културе*** (лат. colere – гајити, неговати, оплемењивати, усавршавати). Њему припада појединац, група или народ (без обзира на ком су техничком нивоу: камено, гвоздено..., или космичко доба) који за примарне вредности имају све оно што човека удаљава од анималног, супротставља се и ограничава биолошко, а изражава духовну природу човека.

Дакле, док *цивилизација варварства* представља центрифугалну силу враћања и везивања за биолошко и анимално човека које своје језгро има у његовој телесности, *култура цивилизације* представља центрипеталну силу одвајања и ослобађања од биолошког која има своје језгро у духовној страни човека.

Цивилизација културе, стога, тежи еманципацији човека од животињског у себи и у мачевалачкој или било којој другој вештини, и животу уопште, потенцира не компетицију и конкуренцију већ **кооперацију**, **сарадњу** и **хармонизацију, оплемењивање и култивисање човека.** За ову цивилизацију савршенство није у недохватљивом "више", "јаче", "још"... - грабежу већ у супротном - дохватању

мере "вишег", "јачег", "бржег", "бољег"... , не у "узми живот ближњем" већ у "дај живот за ближњег"...

За човека *цивилизације варварства* све има карактер средства а он сам је једини циљ сваког свог делања, вештине и живота у целини. У *цивилизацији културе* је супротно. Ту човек у свом делању примарно одвраћа поглед од себе ка ономе што чини. И као што није прави поморац онај ко плови да би трговао већ онај ко тргује да би пловио тако и човек овог кова се не бави музиком зато што то њему служи већ зато што он служи музици, не бави се науком, политиком, економијом, уметношћу, школством, здравством и вештинама - па и вештином мачевања, зато што они треба да буду њему на корист и служе већ зато што он тежи да њима служи и буде на корист. И док у *цивилизацији варварства* човек и група којој припада живе само кроз ***бескрајну глад*** у себи, експанзионизам и узимање од живота (да живот служи њима) у *цивилизацији културе* човек и група којој припада теже да живе кроз своју испуњеност, изобиље и поклањање - давање животу (да они служе животу).

Мачевање, стога, из угла приступа *цивилизације културе* је борилачка вештина која је у почетку служила за **рат** и **борбу** али у функцији **одбране** и **заштите** при чему је основни и примарни циљ био обзирност, витештво, поштовање противника, употреба техника намењених рањавању, савладавању, онеспособљавању или разоружавању нападача а не његовом убијању.

Овакав приступ мачевању свој пуни замах добија тек оног тренутка када је мач изгубио значај средства за рат и двобој. Од тада кроз мачевање као ***чување традиције***, потчињавање правилима понашања и технике мачевања мачеваоци граде осећај за ред, дисциплину, дужност, самоконтролу, стичу чврстину воље, повећавају способност за одрицање и напор,

превазилазе преосетљивост, хедонистичко мекуштво и размаженост… - једном речи самоусавршавају се.

Мачевање, дакле, у цивилизацији културе омогућава мачеваоцу да пред препрекама вештине разоткрива сопствене границе и могућности, спознаје себе, а тиме и своје мане и врлине. На тај начин мачевање култивише телесно, духовно и душевно мачеваоца а оног тренутка када у овој вештини циљ постане уметност, лепота, перфекција… у сваком смислу оплемењује људски карактер.

И као што људи *цивилизације варварства* поседују и преферирају одређене особине, и кроз њих приступају животу, па и мачевању, тако и људи *цивилизације културе*. Они се труде да мачују не у складу са ***поривима*** биолошког већ у складу са ***кодексима*** духовности који се темеље на начелима части, племенитости, врлине, божанствености, благодати, широкогрудости, обзирности, поштовања, самилости, поштења, праведности, моралности, каваљерства, лепоте… То потврђује њихов једини и најважнији култ који се цени и чува у свим временима у којима се појављује дух цивилизације културе – ***култ витештва***.

*

828 Није довољно само наћи згодну прилику. Мачевалац треба да буде паметан, уколико се и појави згодна прилика, да је пропусти ако није довољно способан да је реализује.

*

829 Учитељ има различите ученике. Он зато начин учења треба да прилагођава њима. Са некима треба да је благ, са некима љубазан, са некима груб, провокативан, заводљив, лукав…. Такође и сваки ученик понаособ није у сваком тренутку исти и истог расположења. Некад и са њим треба бити час овакав час онакав.

Али ни ученик није "света крава" којој треба стално излазити у сусрет већ треба да се научи и сам да се прилагођава учитељу и то не толико учитеља самог ради колико вештине ради у коју улази и умеће еластичности и прилагодљивости противнику.

*

830 Добро мачевање, као и све друге добро изведене ствари, увек оставља без речи... Оно се не може описати већ једино желети поново и стално изнова проживети. На овај начин све добро траје и зато траје... кроз векове.

*

831 Наводи се да су Ахилеј и остали древни јунаци били одгајани у борбеним вештинама од стране **кентаура** Хирона.

Имати за учитеља полуживотињу- получовека не значи ништа друго него да се у борби треба служити и животињским и људским - инстинктом и телом али и разумом и осећајем.

*

832 Шта ако ти противник није раван у вештини? Да ли га одбити са презрењем и подсмехом? Или га савладати најбрже, најлакше и понижавајуће? Ништа од тога! Добар мачевалац треба најпреданије да мачује са слабијим јер највећа је вештина у било чему постићи савршенство са нечим што је слабо и крхко. Ако су два мачеваоца неравноправна само помоћу неравнотеже могу доспети до равноправности и равнотеже. Постави, дакле, сам себи задатак да борећи се са невештим бираш у нападу и одбрани за себе теже и компликованије путеве а њему да олакшаваш. Борба ће тиме постати равноправнија, противнику ћеш пружити част и поштовање а себи чар једног новог изазова.

На овај начин и себи и њему поклањаш једну лекцију лепоте и виртуозности како у умећу тако и у етици. Ако и поред тога успеш да мачујеш без грешке биће то двоструко веће уживање у мајсторству за обојицу, ако не успеш - "ad maiorem Dei gloriam". Не видим ништа вредније и значајније од пасти покушавајући лепо, племенито и узвишено.

*

Сваки мачевалац треба да има изграђен осећај када се *833*
његова моћ претвара у слабост и слабост у моћ. Ко не уме да осети те тренутке није спознао себе и у борби не зна када треба из офанзиве прећи у дефанзиву и обратно.

Зато је прелазак из офанзиве у дефанзиву и обратно увек један од најделикатнијих делова борбе. Из тог разлога свака офанзива се мора спроводити са низом дефанзивних пратећих радњи и обратно. Само тако је могуће, из изграђеног осећаја за слабост и моћ, бити способан за неприметну промену акција.

*

Техника мачевања се састоји од: *834*

- Процене **простора** покрета која се састоји од два елемента: дистанца – удаљеност (амплитуда) и положаја у односу на противника: напред, назад, лево, десно, косо.

- Процене **времена** покрета - тренутка за одбрану, напад или контранапад.

- Процена **брзине** покрета којом се изводи акција (брзо, споро, умерено).

- Процене **форме** покрета (адекватна радња).

- Процена **снаге** покрета.

Ових пет елемената технике мачевања са њихових пет бескраја могућности сједињени у сваком појединачном покрету једног мачеваоца који је условљен бескрајем тактичких замисли испреплетаних случајем чине мачевање.

*

835 Свака вештина достиже врх у рукама неког мајстора тек оног тренутка кад за њега постане врста молитве.

*

836 Свирач који свира да би се дивио себи или уживао у задивљености других собом увек лоше свира. Мачевалац који мачује због величања своје вештине - таштине и поноса, увек лоше мачује. Добар музичар и добар мачевалац у ономе што чине теже увек да себе виде као средство а не као циљ. И док први свира у славу уздизања музике други мачује у славу уздизања вештине.

*

837 „По ведром дану можеш видети у недоглед“. Зато у мачевању, да би се што више ограничио и смањио видик противнику, постоји тактика „измаглице“. Она се заснива на уношењу у борбу мноштва противуречних и испреплетаних покрета промена гардова, ставова и положаја у простору. Овај хаос промена форми, амплитуда и брзина покрета ствара ефекат који опсенарски збуњује вид и дух противника стварајући „измаглицу“ која му отежава да добро види и разуме намере друге стране.

Слично чини и савремено доба уносећи у свакодневни живот човека јурњаву, ефекте, спектакле, хаос, грабеж… који му замагљују и онемогућавају виђење свега оног што се у истину дешава испод тог непрозирног и заводљивог

игроказа чинећи га слепим за све што је стварно вредно, значајно и корисно за изврсност његовог живота.

*

838 Можеш бити сигуран да ће ти напади успевати ако нападнеш небрањене тачке. Безбедност своје одбране можеш осигурати ако држиш само положаје који се не могу напасти. Отуда је нападу вичан онај мачевалац чији противник не зна шта брани, а одбрани је вичан онај чији противник не зна шта да нападне.

*

839 **Неук** мачевалац своју борбу темељи само на непосредном реаговању и тренутном сналажењу у ситуацији. **Добар** мачевалац своју борбу темељи на планирању - виђењу ситуације пре него што се она догоди и реаговању у складу са очекиваним. **Врстан** мачевалац се не рве са догађајима нити их предупређује. Он се ситуацијама не прилагођава већ их ствара сам и намеће. Он своју борбу темељи на **креирању** догађаја.

Мудар мачевалац се не одриче ни неуког ни доброг ни врсног у себи. Он својој вештини прилази на исти начин на који и сваки мудар човек прилази свему у животу – свестрано и са осећајем мере за СВЕ.

*

840 Сваки мачевалац треба да тежи да свом противнику што више отежа његове подухвате тј. да га наводи на извођење сложених акција и у нападу и у одбрани (а такве да што више сам избегава). Ово зато што ће таква тактика јако нервирати противника с обзиром да људи нису склони подухватима у којима виде многе тешкоће па уколико се нагоне на њих то им двоструко тешко пада.

*

841 Не иди тамо где те пут води већ тамо где нема пута. Али увек док искорачујеш у то ново види где је пут којим су ишли стари и нека ти друга нога стоји на њему. Стари, класични и „несавремени“ путеви преко којих су генерације кроз ватре пролазиле довољно су опробани, поуздани и добри да се на њих може ослонити и свако будуће корачање. У свакој вештини добре путеве прави не онај ко руши старе већ ко их надограђује, ослања и повезује са новим јер „човек је оно што сачува“ (Пикасо).

*

842 Учити вештину мачевања је исто као и учити вештину свирања, сликања, плеса... Неопходно је одлично савладати све занатске елементе, правила, законе, нужности, редоследе, устројства, структуре... и научити их се строго држати. Но, онај ко није достигао савршенство у овом потчињавању никад не може доћи до врхунца - тачке слободног, спонтаног, креативног и импровизујућег поигравања са њима; надмоћи док им се потчињава.

Тако неки људи заувек остају само лоше или одличне занатлије док други постају мајстори - уметници. Али не заборавимо: и једни и други слушају и покоравају се али док су једни открили како окови могу бити средство слободе други заувек у оковима виде циљ.

*

843 Мачевалачка борба спаја физичке константе механике и технике мачевања са варијабилама људског понашања и деловања. Отуд у њој увек има колико предвидивог толико и непредвидивог, а пропорционално томе колико у њој има више техничког или људског.

---

*

„...мачевање се претворило у безвредну разбибригу – са 844
презиром је говорио учитељ мачевања. – Сада га зову спорт (...) Као да се ради о бављењу јутарњом гимнастиком! (...) Морам да вас прекорим господо..., ја вам не посвећујем своје време да бисте се бавили спортом, већ да бисте научили једну врло рафинирану вештину (...) Кад се узме у руку оружје, иако оно носи заштиту на врху а ви одела и маске, никад се не смете понашати као да је у питању игра! Кад осетите жељу за игром, гурајте обруч испред себе, или узмите лопту, чигру или оловне војнике..." (Артуро Перес Реверте, Учитељ мачевања)

*

Средњовековни идеал и главно морално начело: покора- 845
вање, послушност, поштовање, потчињавање, Бог, логос, колективно, закон… су у центру света а мачевалац се у борби ослања на Бога, судбину, правду, страст, добро, кодекс…

Нововековни идеал и главно морално начело: побуна, слобода, трагање, спознаја, истраживање, човек, техника, индивидуа… су у центру света а мачевалац се у борби ослања на знање, вежбу, лукавство, разум, тактику, технику…

*

Пошто је све подложно универзалној промени то и твоја 846
вештина, ма колико радила за тебе и добра ти донела, једном ће неизбежно почети да дела против тебе и зло ти доноси.

*

Мачевалац који у својој вештини и човек у животу не 847
зна и не успева да ужива не само телом, као животиња, већ и духом и душом, као људско биће, јер екстазу не досеже

само тело већ и глава и срце, не само да не зна да ужива у мачевању и животу већ се није ни уздигао до своје људске природе.

*

848 Нико не може да ти помогне у борби као твој властити противник. Пусти га да делује, да те убеђује, саветује а онда учини све супротно томе јер само супротно од оног што ти противник жели је теби на корист.

*

849 Обзирност у борби и животу је кључ сваке па и мачевалачке етике. То је неписани кодекс свих бораца. Мачевалац треба да води рачуна о противнику и његовом *образу*. Он у свакој ситуацији треба да пази да никад противника не доведе у безизлазни положај срама јер и сам има *образ* који ће једном негде бити изложен.

Једино мачеваоце који ступају у борбу уз узајамно поштовање и обзир уздиже њихова вештина јер само чин који сија племенито оплемењује.

*

850 Има и победа које стичемо једино кад смо сасвим поражени, победа у којима да смо победили би изгубили све.

*

851 Како у животу тако и у вештини мачевања нема све исту вредност. Добар учитељ разликује корен од стабла, грана и лишћа вештине. Он зна чему шта служи и зна шта је стално и нужно у вештини а шта промењљиво. Тако и учи ученика знајући шта је прво, друго... За лошег учитеља и ученика све у вештини је исте вредности и значаја како у учењу тако и у примени.

Но, знање о приоритетима и акцентима није довољно. Потребно је и знање о њиховој динамици - промени значаја елемената у складу са променом околности и услова. Свака акција добија своју вредност у зависности од времена и околности и начина на који се изводи. Чак и најобичнија акција је као пион у шаху - може добити пресудну вредност а најјача фигура због свог положаја бити сасвим безначајна. Нула ако се стави на право место може добити и бескрајну вредност.

*

Брзина се у борби може заменити покретљивошћу, *852* квантитет једног покрета (брзина) квалитетом (различитошћу) покрета. Но, може се чинити и обратно.

*

Многи мачеваоци су често јако завидљиви на своје колеге *853* који су постали изврсни у вештини. Завист, међутим, није само свест о постојању нечег бољег, а што вређа сујету и таштину, већ и свест о томе да се стигло до сопствених граница, а што вређа понос. Величина завидљивости једног човека је, дакле, пропорционална његовим ограничењима, а због чега „Најбољи знак да је човек рођен с великим способностима, јесте кад је рођен без зависти." (Ларошфуко)

*

"Клица целата налази се готово у сваком човеку. *854* Међутим, људске и зверске особине не развијају се у човеку једнако. Ако неком оне друге, у свом развитку, надвладају све његове остале особине, онда такав човек постаје страшан и наказан." (Достојевски)

*

855 Једна од првих ствари које мачевалац у борби треба да савлада је страх. Наиме, овај исконски осећај наводи мачеваоца на многе грешке, потцењивања, прецењивања или ирационалности које иначе без страха никад не би учинио.

Природно је да мачевалац осећа увек известан страх али несумњиво има и плашљивих људи који се помету чим спазе противника. Ово се савладава на више начина. Први је садржан у стрпљењу јер „храброст је стрпљење тренутка", како каже једна пословица. Довољно је, дакле, кад страх наступи сачекати стрпљиво да га време ослаби. Други начин је у ситном чаркању противника које разбија страх. Тиме се, наиме, истовремено упознајемо са противником и полако путем анализе све више укључујемо главу и хладимо емоције. Трећи начин је у упорности и необазирању. Наиме, треба само стално имати на уму да се храбри не разликују од кукавица по томе што немају страха већ по томе што имају страх али и поред њега иду напред.

„Неустрашивост је изванредна снага душе која ову уздиже изнад слутње, нереда и узбуђења које у њој може да изазове призор великих опасности; и том снагом јунаци се држе у мирном стању, и чувају слободну употребу свог разума у највећим изненађењима и најстрашнијим случајевима. „ (Франсоа Ларошфуко)

Страх је, дакле, неизбежан пратилац живота и борбе. Он је увек присутан сапутник, само је питање да ли он влада нама или ми њиме - да ли он контролише нас или ми контролишемо њега.

*

856 Све, па и правила вештине мачевања, и вештина мачевања у целини, зависе од угла гледања и у том смислу су релативни.

И као што пројекција лопте показује круг, пројекција круга дуж а пројекција дужи тачку, а кретање тачке праву, кретање праве раван а њено кретање површи и тела... тако и једно исто мачевалачко правило или акција добија у зависности од околности и угла гледања сасвим различите конотације, функције и значења. Углови гледања трансформишу ствари па и углови гледања на вештину.

Но, као што лопта вазда остаје иста ма из којег угла је гледали тако исто и све друго, па и вештина мачевања има у себи неки део који није релативан и који не зависи од угла гледања а од којег зависе сви углови гледања. За свако кретање постоје услови у којима се појављује нека инваријантност тј. где кретање не доноси никакву промену. Дистанцирање два мачеваоца је нпр. такође вид инваријантности у кретању.

Тај инваријантни део сваке вештине и свега уопште је бит и суштина, непромењиво у промењивом - оно због чега нешто постоји а не како нешто постоји.

*

Ако те противник нападне са једне стране узврати са друге. *857*

*

Свака вештина може изражавати моћ креативне игре стварања али и моћ необузданог разарања и уништавања. Ниједна вештина и умеће, дакле, сами по себи нису ни позитивни ни негативни - они то постају у рукама онога ко их на своју штету или добробит употребљава. *858*

*

Мачевалац кад је млад у вештини прави глупости мислећи да чини паметно. Зрео мачевалац исто тако *859*

прави глупости мислећи да чини још паметније… Кад смо имали пет година радили смо глупости убеђени да чинимо најпаметније. Исто смо чинили кад смо имали двадесет, четрдесет...година. И под старачке дане чинићемо глупости мислећи да због искуства чинимо нешто најмудрије.

У свим тим глупостима, међутим, не само да нема разлике – јер вазда су глупости све исте и разликују само по типовима – већ има великих разлика. Оно лоше у сваком вину није исто лоше у вину од године и педесет година.

*

860 Брзо одговарајте на противникову акцију ако хоћете да убрзате борбу. Споро ако хоћете да је успорите.

*

861 Врло је битно да учитељ зна када треба мање да подучава а више да подстиче ученика на самостални рад, када да ради са њим и када да га "запоставља". "Не треба орати када је дошло време жетве."

*

862 Мачевалац у борби, током припремног периода, док анализира противника, не понаша се нормативно логички тј. тако да корак по корак испитује сваку могућност и све њене последице у ланцу последица. Такав начин употребе разума у мачевању није могућ више од пар корака, он је чак и у шаху, где постоји знатно већи капацитет ове методе, исто тако ограничен.

Мачевалац, наиме, и ако користи дискурзивну логику са њеним нормама ову користи ***хеуристички*** тј. тако да не претражује, као неки рачунар, све могућности проблема и све њихове могуће комбинације и варијације у бескрај већ

претрагу сужава прескакањем небитних како би разрешио проблем у реалном времену. Он то чини помоћу искуства и интуиције који му говоре унапред и без промишљања које варијанте не треба разматрати јер су мало вероватне или невероватне, а које треба изложити пажњи.

Такав начин употребе разума греши у оној мери мање у којој је искуство мачеваоца веће али такав начин употребе разума, иако може довести до грешке, ипак доноси често позитивни резултат за разлику од нормативног „корак по корак" који не греши али због бескраја којим мора да прође никад не може донети резултат.

*

863 У добром учитељу увек има нешто слично треперењу живота: из свих праваца и у све правце. Он зато ретко промашује ма куда одапео своју стрелу. Чак и кад очито греши то је само привид који нестаје кад дође време које ће изнети његову истину на ред.

*

864 Акцију напада или акцију одбране ваља чинити тако да се не виде корак по корак и део по део покрета већ као један покрет у целини увезан сам у себе и неразговетно у лепоту целине која чува тајну својих делова.

Покрет мачем и телом, дакле, треба да се чини као што га чини добар плесач у чијем плесу уживамо као у једном покрету који игром исказује лепоту. Лош мачевалац је као лош плесач који учи покрете игре а који се видљиво и растрзано показују у сваком кораку понаособ без снаге да се повежу, стопе и претворе у један лет.

*

865 Човек се рађа као *индивидуа* а постаје човеком претварајући се у *личност* или *Личност*. Мачевалац почиње мачевање као дивљак а постаје мачевалац претварајући се у мајстора или уметника вештине.

*

866 Мачевалац у борби треба да уме да се прилагоди противнику, условима и околностима под којим се бори јер увек постоји и оно на шта не може утицати већ му се као чињеници **мора покорити**. Тако, ако је противник јачи не супротставља му се снагом већ акцијама које се темеље на слабости (пропусним акцијама), ако је противника бржи не супротставља му се брзином већ интуицијом, прорачуном и акцијама које изазивају у њему аутоматизам и брзоплетост...

У свакој борби, па и мачевалачкој знати где, када, како и колико се покорити, променити себе а не свет око себе, значи победити.

Но мачевалац исто толико у борби треба на сваки начин да тежи да противника што више прилагоди себи, утиче на њега, промени га - негира оно што он јесте покушавајући да промени једно чињенично стање у друго јер увек постоји и оно на шта се може утицати и чему се не треба покоравати већ га треба променити и покорити себи. Тако ако је противник јачи треба га исцрпљивати како би постао слаб или ако је бржи треба га успоравати, борбу умртвити, акције одуговлачити...

У свакој борби, па и мачевалачкој знати где, када, како и колико се не покорити већ пружати отпор, не мењати себе већ свет око себе, значи победити.

Тајна сваког доброг мачевања је, дакле, умеће мачеваоца да разазнаје тренутак у коме треба да се савија од тренутка у коме треба да се усправља: време за „да“ од времена за „не“.

*

Зрикавац на ружи, *867*
Што убрао сам је теби,
Да *ли* је он то ноћас,
Певао у мом врту?

*

„Како живимо своје дане тако живимо и своје животе". *868*
Зато је императив да сваки нови дан свог живота схватимо и гледамо као цео један живот.

*

Врстан мачевалац је, као и сваки човек од вредности, само *869*
онај који уме да разликује важно од неважног и обично од ретког а своје време радије и више посвећује изузетном него свакодневном и баналном.

Живот, та ретка необичност, је сувише кратак би га проживели и потрошили савремено: тривијално, на брзину и за празнину па "*Отворите своје очи и уши за савршене ствари и нека се ваш ум стално усмерава на истраживање чистоте*." (Фридрих Ниче)

*

Учење сваке вештине, па и мачевалачке, без размишљања *870*
је опасно, а размишљање о некој вештини, па и мачевању, без учења – празно.

Постоје тако мачеваоци, углавном *савремене израде* и сиромашног духа, који себе и друге убеђују да се нема времена за промишљање вештине, да то није потребно и да се треба препустити чистој телесној вежби.

Такви све виде, па и себе, једино кроз тело а сваки покушај виђења вештине кроз дух и размишљање осећају

увредљивим и бране повређену сујету изјавама да је то празна мистификација.

Но, као и увек и у свему мистификација никад не полази од оних који хоће, могу и промишљају оно што уче и раде већ супротно - од оних чији сиромашни дух нема довољно светлости да растера тмину сопственог незнања.

Делати значи и мислити оно што се ради: лагано, сталожено, дубоко, широко и са свих страна - то је неопходни императив сваког ко се запутио са главом у нешто и негде.

Али има исто тако и мачевалаца који чине супротно. Они избегавају праксу, муљају, мрљају и брљају у телесној вежби али зато размишљају и теоретишу о вештини убеђујући себе и друге да је знање важније од делања. Но, у таквих не само да је знање о вештини празно већ и они завршавају далеко од правог мачевања у фикцијама и фатаморганама сопствених идеја о мачевању.

У свему, свакој вештини, па и мачевалачкој треба радити нешто без промишљања и понешто промишљати без рада али највећим делом, ипак, треба радити мислећи и мислити радећи.

*

871 Циљ било ког учења није знање већ сазревање.

*

872 Људи имају склоност да тешко поверују у вредност и изврсност неког човека или његовог дела али зато имају невероватну лакоћу у склоности да поверују у његову безвредност и безначајност. То је зато што свако мери све око себе у складу са оним што му је најближе - собом самим.

*

873 Једна акција може имати хиљаду добрих страна а само једну лошу и да буде одбачена јер за околности у којима

је треба применити баш та је кључна. Али може бити и обратно. Једна акција може имати хиљаду негативних страна а само једну позитивну па да буде права и прихватљива. Тако и у животу, у свему што чинимо не одлучује увек само количина већ и квалитет.

*

874 У свему, па и у мачевању, треба се ослањати и на прошлости и класично јер ветар који дува с леђа најлакше и најјаче гура једрењак напред.

*

875 Мачевалац који у борби, вежби и учењу не уме да се суздржава и хоће да чини све што му на памет падне или му страст затражи не само да постаје некултивисан и необуздан дивљак већ је и будала која је убеђена да је вештина самовоља а слобода хаос.

Исто тако и мачевалац који се потпуно обуздава у свему и непрестано суздржава од сваког покрета не чинећи ништа у страху да не погреши не само да је ропске нарави већ и будала јер мисли да нема никакве слободе чињења и да је потпуно ограничен па очекује да се сам противник набоде на његов мач.

Само онај мачевалац у борби и човек у животу који зна где, када и КАКО треба да се одриче, суздржава и ограничава у свом чињењу а када и где не треба и чини слободно по вољи може нешто постићи и достићи јер стрела ће слободно полетети само ако се стрелац покори законима напињања лука, а летеће толико даље и прецизније колико он то боље зна и чини.

*

876 Тежња ка савршеном и идеалном у вештини део је природне тежње сваког човека у оном што чини. Она је одредница човека као духовног бића - бића које мисли, бића појма, идеје - идеалитета. Човек чак и кад тежи да не буде идеалиста већ реалиста тежи да досегне идеалитет и савршернство реализма па је реа-листа.

Човек ову своју природу духа испољава на најразноврсније начине али је испољава неизбежно и на сваком кораку, у свакој мисли и сваком чину чак и кад то не жели, чак и кад одбацује све и постаје нихи-листа.

Ако тежи да доспе до идеалитета кроз веровање он ову потребу задовољава кроз религију, ако тежи идеалитету кроз лепоту ту је уметност, ако кроз размишљање ту су филозофија и математика, ако кроз сазнавање - наука...,

Јачина те људске тежње идеалином и савршеном зависи само од тога колико човек има духа па сходно томе изврсност у свему што чини зависи највише од тога колико је он даље од своје телесне – животињске природе, а ближе својој људској – духовној природи.

*

877 Ако видиш да противник хоће да се одмори - узнемиравај га , ако хоће да се разбуди - умируј га. Али ваља чинити и понекад оно што противник хоће ако си му на том месту поставио клопку.

*

878 „Жеља да се човек покаже вешт често га спречава да то и буде.“ (Ларошфуко)

*

879 Савремени такмичарски спорт није ништа друго до стара лукава игра из римских арена само у новом хипермодерном

дизајну. Сви су ту: арена, гомила која урла, цезари, они који одлучују, они који зарађују, клађење, робови нахушкани једни на друге како се у адреналинском бесу судара знојавих тела боре на живот и смрт за каријеру и новац, њихови гоничи и инструктори…

Само се крв најчешће не види пошто, у складу са прогресом, данас се страда "хуманије", што ће рећи - подмуклије.

*

880 Страсти и осећаји су увек стимуланс, али противречан: некад оне убрзавају а некад успоравају живот, некад га рађају, јачају и дају му снагу и полет а некад га слабе, исцрпљују и уништавају. Но, ту нема избора и пута само у једном правцу. Суштина и лепота страсти и осећаја је управо у томе што делујући истовремено на оба начина од човека стварају један високи напети готски лук што стремећи у небеса носи сводове живота.

*

881 Ако је права уметност панорама духа, а смисао уметности одуховљење човека тада за сваког мајстора било које вештине нема узвишенијег циља од тога да то што чини претвори у уметност.

*

882 Место на које хоћемо да нападнемо мора остати тајна или тако што нећемо показивати ништа или тако што ћемо показивати интересовање да нападнемо све јер ће онда противник морати да се припреми за одбрану на неколико различитих тачака.

*

883 Само мудар има право да се лудира, само мајстор трезвености да се опије.

*

884 Не суди противника по изгледу. Само површни људи суде друге по изгледу. Борба мачевима и свет, нису модна писта. Свака површност се увек наплаћује како у мачевању тако и у животу

*

885 У свим мачевалачким акцијама треба посветити пажњу ситницама. Често је случај да лепа акција пропадне због неке ситнице која је занемарена (мало повучена рука, недовољно искошено тело у испаду...) Но, ипак, са друге стране не треба мачевалац губећи се у сваком детаљу занемарити целину акције и ризиковати њен дух, макар и по цену апроксимација и занемаривања одређених ситница уколико то води поготку.

*

886 Није циљ да будеш бољи од другог (поређење) већ да си бољи од себе - најбољи што можеш, не уздизање преко другог већ уздизање из себе и преко себе, не такмичење и надметање – таштина, сујета, самољубље и славољубље већ сопствени животни раст. Твој проблем не треба да буде туђа висина већ твоја ниског јер границе се савладавају не тако што се обарају већ тако што се прерастају.

*

887 Никад у вештини се не труди да узимаш другог потпуно за углед јер положај, околности и услови никада нису исти

јер и ти са њим ниси исти, као што ни сам у себи кроз време ниси исти. Ако двојца чине исто то само је наизглед исто.

Оригиналност у оном што чинимо је срце наше делатности иначе оно што чинимо се не слаже са оним што јесмо па и чињењем сопственим нисмо задовољни. Притом не треба никада заборавити да бити оригиналан не значи не опонашати већ чинити тако да те не могу опонашати.

*

888 „Да ли би Херкул био *Херкул* без лавова, без тигрова, без дивљих вепрова, без разбојника и свих других чудовишта од којих је он очистио земљу? И без тих чудовишта, чему би служиле његове окретне руке, његова џиновска снага, његова лавовска храброст, његово непобедиво стрпљење и све остале његове врлине?“ (Епиктет)

*

889 Ученик у којег треба гурати знање, који је пасиван и инертан је лош ученик. Но, ученик који пред собом гура знање, кога треба кочити, преактиван, нестрпљив - преамбициозан такође је лош ученик. Амбициозност говори не само о грабежљивости ученика већ и његовој гордости и таштини да дохвати што пре врхунац и засија светлом савршеног.

Преамбициозан ученик, дакле, никад не стиже до вештине као и онај пасивни и незаинтересовани. Први јер је пројурио поред свега и сурвао се не могавши се зауставити други јер је непокретан чекао да све дојури до њега само.

Треба учи у вештину пуном снагом и жељом али и знати кочити, пуштати да све зри полако и само - треба знати управљати кочијама како сазнања тако и живљења.

*

890 „Цело сам јутро проверавао написану песму да бих на крају избацио један зарез вишка. Поподне сам га ипак вратио." (Оскар Вајлд)

*

891 Бескрајно се не може изрећи. А шта у себи не носи и бескрај? Све, дакле, што се претвара у речи није више оно о чему се говори.

Речи стога никад не могу, као ни мисли да потпуно изразе суштину ствари. Зато о свему треба говорити и делом у парадоксу јер парадокс увек наводи на ћутање и на живот сам и делање које нас једино сједињује са оним о чему хоћемо да говоримо. У свакој вештини има и бескрај а он се не може ни мислити ни изразити ни описати - он се може једино живети.

*

892 Вешти мачеваоци парирају само опасне ударце, а ситне случајеве презиру, као и паметни људи који се у животу не обазиру на безначајне чарке и ситуације. Онај ко хоће у свему да изађе увек на крај са свиме, изгубиће све.

Стога жртвуј ситнице суштинским стварима јер суштинске ствари се налазе тамо где и непријатељеве највеће снаге па кад поразиш ово суштинско и све ситно нестаће само од себе. Ако будеш реаговао на безначајно изгубљен си јер „Ко се запутио у један град и баца камење на сваког пса који уз пут залаје на њега, неће никад и нигде стићи." (Достојевски)

Безначајним се паметан човек бави и посвећује само ако му је време игре и лудовања.

*

Често у животу човек има бескрајно разлога за животну радост а ипак њега обавија бол или сета само због једног јединог разлога туге. Али не треба бити ускогруд јер дешава се исто тако често и да човек има бескрајно разлога за тугу, сету и бол али њега ипак обавија животна радост јер има само један једини разлог за срећу. *893*

*

Окренула си се,
Први зрак сунца дотакао је
Твоје уснуле очи...
И расуо се у бескрај
Што буди се. *894*

*

Постоје појединци, породице, народи и културе који покушавају своје постојање да организују апсолутно рационално, практично и прагматично. Но, то није мудро (иако је рационално) не само јер све претерано води у супротност – па и сувише памети у глупост, већ и јер живот у себи има и ирационално и немисливо. То је слично математичкој рачуници која не узима у обзир корен из -1. *895*

И као што таква математика води у грешку тако и такав начин живота води неизбежно у пропаст. Исто је и у мачевању. Не само да није могуће рационализовати апсолутно борбу јер она у себи има и немисливо већ и да се то може таква рачуница би пречесто била погрешна јер што је рачуница сложенија и вероватноћа њене грешке је већа.

*

Кад имамо разборитог и мирног противника борити се треба мирно на средњој дистанци. Ако имамо немирног *896*

и бруталног противника треба да се држимо на што већој дистанци како би се лакше бранили и измицали. Ако су противници слаби и неспретни треба мачевати на краткој дистанци и изводити контакте на оружје и финте.

*

897 Кад мачевалац добро научи вештину не чини сувишне покрете. Он се у свом чињену ***одриче***, одбацује сувишно и све што није неопходно. У одрицању од сувишног, уздржавању и одбацивању свега што није неопходно налази се пут до врсности како у вештини мачевања тако и у животу уопште.

Мачевалац који не уме да се уздржава и одриче покрета, страсти... где треба те хоће да грабежљиво чини све и без граница је не само необуздан већ и будала исто као и мачевалац који се обуздава у свему, уздржава од сваког покрета и не сме да чини ништа у страху да не погреши мислећи да ће се противник сам набости на његов мач.

*

898 Не срљај. То чини једино почетник јер не зна шта би друго. Борбу увек почни са експериментима излажући противника што разноврснијим ситуацијама.

Наведи га на покрет да би открио начин његовог кретања, изводи час праве час лажне покрете у нападу и одбрани, нападај и повлачи се, мируј и крећи се, пусти да буде по његовом и опири му се, провоцирај га и улагуј му се, плаши га и покажи се уплашеним, дозволи му да те превари и превари га, зрачи потпуним поверењем и разоткри му своју сумњичавост, покажи се слабим и укажи му своју снагу... Чини, дакле, све противуречно и добро гледај.

Он ће, јер више не зна на чему је, сигурно изгубити живце и разголитити се а његова моћ, пошто је без оријентације, постаће бескорисна. Тиме си противника савладао на начин достојан правог мајстора - без борбе. "Победници побеђују пре него што крену у рат, поражени прво иду у рат па тек онда покушавају да победе."

*

Шта нам може више говорити о уметности живљења *899*
од мачевања, тог бившег уметника смрти? - вештине у коју су људи вековима стрпљиво уграђивали све оно од чега им зависи живот, част, слобода…

*

Погрешно и неисправно у вештини улази у састав *900*
исправног исто као што отрови улазе у састав лекова. Дешава се тако да технички погрешно изведена акција доведе до поготка, а до којег не би дошло да је правилно и за противника очекивано извођена. Ваља, дакле, имати на уму да и оно лоше може да се искористи у служби добра као што се и оно добро може искористити за зло и несрећу.

*

Увек тежи да у ономе чиме се бавиш створиш нешто *901*
ново. Не слушај неплодне лењивце и завидљивце који умеју да иду само утабаним путевима јер не само да „Има пуно зора које још нису заруделе." (Ригведе) већ и јер „У свакој струци постоје Моцарти и Салијерији". Ако си већ закаснио да у томе чиме се бавиш откријеш вино можеш открити неки нови вински ***букé***.

*

902 У свакој тачки света садржана је и његова целина, па и делом његово савршенство. Ако је у свему садржано и савршенство света тада радост није само у ономе што он може бити већ у ономе што он јесте, због чега све са захвалношћу треба славити и чувати. Мачевалац, дакле, не треба само да трага за савршеним у себи и својој вештини, већ и да га види и препознаје као већ постојеће.

Човек је, међутим, обично слеп за то не само зато што, "Нема Бога за оног ко не зна да га има у себи" (Толстој) већ и јер како каже једна друга пословица: "Ко пролази испод дуге, не види је."

*

903 Сваки мачевалац треба да зна да када тријумфује у победи се истовремено пење и на литицу суноврата. Победа је врста проклетства које се враћа као наплата због пораза противника.

*

904 Дај, ипак, све од себе, и нека то буде твоја победа важнија од сваке друге, да са противником, ма какав да је, будеш широкогруд и племенит јер и он је смртан човек кога пред починак у ноћи, кад остане сам, нека његова мука води у сан.

*

905 Рука мачеваоца је добра само ако води мач као душа песника његово перо.

*

906 "Што је небо мрачније то звезде на њему светле блиставије."

*

907 Оно најважније у борби је равнотежа између тактике и стратегије – краткорочних и дугорочних циљева. До оног далеког се може доћи само крчењем пута појединачним корацима али и крчити пут појединачним корацима може се само ако се зна цели пут унапред – ако је у мишљењу он савладан једним великим скоком.

*

908 Највећи број мачевалаца учи и научи мноштво елемената технике мачевања, а који чине језгро бескраја комбинаторике вештине. Међутим, временом по правилу из лењости и инерције ове престану да увежбавају и користе па све научено редукују на технику од пар акција које су им најближе по карактеру и најједноставније за извођење. Они тако праве грешку јер почињу једно исто да врте као вергл не употребљавајући и избегавајући све друго што су научили и савладали. Тако они кваре не само своје мачевање већ и уназађују и сиромаше вештину уопште.

Мачевалац треба да користи све своје знање иначе га губи. Знање се кориштењем не троши већ шири и богати.

Тако је и са животом: што се живи интензивније, разноврсније и богатије живот постаје живљи, интензивнији и богатији. Човек који сваки сат свога дана проводи на исти начин као и сваки дан и сваки месец..., након пуно истих таквих година толико ће том једноличном храном осиромашити и исцрпети свој дух, душу и тело да ће његов живот почети у сваком смислу пропадати. *Уколико се човек не труди да у годинама које су пред њим сачува и користи што више од онога што је из година за њим све што чини неће бити екстаза већ агонија.*

*

909 „Није важно колико си пута пао већ колико си пута устао.“ Кинеска пословица

*

910 “Недостатак јача”. Ово старо животно правило има посебну тежину и значај у савладавању сваке вештине па и вештине мачевања. Дати ученику све и одмах је најлакше али и најглупље. Одузимати ученику повремено што му је потребно у савладавању вештине - подстаћи у њему креативност да сам то надомешћује и ствара из себе помоћу “штапа и канапа”, умети не дати где треба, колико треба и како треба, а да то буде конструктивно а не деструктивно, кључ је и врхунац умећа сваког доброг учитеља.

Зато ништа за ученика у мачевању неће имати значај и вредност ако му сам за то није платио цену тј. све му постаје безвредно ако до њега долази угодно и лако или му се поклања. То важи не само за мачевање већ и за сваку другу вештину, сваки корак у животу.

*

911 Ако знамо у каквом је стању душа (емоције) противника можемо најчешће знати и шта да очекујемо од њега јер не бори се исто гневан, смирен, бесан и уплашен мачевалац. У том смислу треба посматрати његово лице јер како то Декарт пише: “Нема ниједне страсти, коју неки нарочити покрет очију не изражава. Код неких људи то је тако очигледно да чак и најглупља послуга може по очима свог господара да примети да ли је овај љут на њих или није.”

Емотивно стање противника се, међутим, не одражава само на лицу и очима већ и остали делови тела говоре о томе пошто емоције утичу на тело исто колико и стање тела

на емоције. Тако видимо несигурно кретање, дрхтање руку и врха мача, грчевите и стегнуте покрете… Све то исто говори о томе у каквом је душевном стању противник и шта се од њега може очекивати.

Но, пре закључака о душевном стању противника треба обавезно испитати какав је он невезано за то јер има противника који вешто скривају своје емоције, утичу на њих својим разумом и телом, контролишу их другачијим или супротним осећајима… Они на тај начин могу не само сакрити своје емоције већ их и конструисати и глумити како би нас довели у заблуду по том питању.

Свака истина о нечему је неизбежно заблуда ако је то о чему истину тражимо само лажно.

*

912 Што се у мачевању једна борба више губи она је све суженија и ограниченија по могућностима али све јача и чвршћа по интензитету. И обратно, што се у мачевању у једној борби све више побеђује она је све шира и слободнија по својим могућностима али је све слабија и мекша по интензитету.

*

913

Имај времена, то је тајна
младости.

Јеврејска пословица

Постоји једна стара дубровачка прича о капетану и бродовласнику. Тражио, наиме, неки богати бродовласник капетана за превоз робе својим новим једрењаком и наиђе на један усидрени стари рибарски брод и капетана који лежи на његовом прамцу сунчајући се безбрижно пушећи лулу уз чашу вина.

Он га упита „хоћеш ли бити капетан на мом новом једрењаку за трговину у далеким земљама?“ Овај незаинтересовано одговори „не“. Бродовласник му понуди повећу своту новца за тај посао. Овај опет одговори „не“.

Бродовласник тада помисли да се овај ценка и понуди му још више новца али одговор опет би „не“. Због оваквих неочекиваних одговора бродовласник постаде врло радознао и постави питање: „ А зар ти није боље да си на великом једрењаку за много новца цењен капетан него да беспослен лежиш сам на овој олупини?

Капетан му на то одговори питањем: „А зашто је боље?“, „Зато“, одговори бродовласник, помисливши „овај није нарочито бистар“, „што ћеш онда сакупити довољно новца да направиш сам себи нови брод“. „А шта ћу с њим?“, упита капетан. „Путоваћеш и трговаћеш, и зарадити још више новца, и купити још бродова, и још више трговати и обогатити се и купити кућу и имање и луку, као ја.“

Капетан се придигну и упита: „ И онда?“ - „ И онда нећеш више морати ништа да радиш, имаћеш пуно слободног времена и моћи ћеш да чиниш као слободан човек шта хоћеш и колико хоћеш.“

На то капетан узврати: „Бог с вама човече, па ја сам већ слободан човек, имам слободно време и чиним шта хоћу и колико хоћу“ и повуче из луле један дуги дим, забаци у море удицу и задовољно настави да се сунча.

Јер време је живот највећи лопови нису они који краду новац већ време а највећи сиромаси нису они који немају новац већ немају време.

*

914 Победа и пораз увек имају исту цену.

*

Кодекс учитеља учитељима

Први задатак учитеља је да преноси знање и вештину *915*
мачевања. Ова обавеза је некад лака и право уживање али некад је тешка и мучна. Сваки ученик је свет за себе. Не постоји једна формула за толику различитост и једна мера за такво богатство. Сваки ученик је тајна за коју понаособ треба пронаћи или створити посебан кључ што ће га отворити за вештину. Прављење или проналажење тог кључа може да траје дуже и буде теже но преношење вештине саме. Некад учитељ у том свом подухвату има помоћ од ученика а некад само бескрајан и тврдоглав отпор и неразумевање. Има ученика чија се врата лакше или теже отварају и њихове ризнице благородно пуне новим благом али и ученика чија су врата за било шта заувек затворена иза брава које више ни они сами не могу отворити.

Други задатак учитеља је да учећи ученика вештини телесно га, духовно и душевно развија, шири и богати а не сужава, усмерава и затупљује. Он мачеваоца упућује не само на тајну вештине мачевања већ и на тајну вештине уопште, па и вештине живљења. Ученик може постати мајстор вештине само ако је уједно на путу да од себе и сопственог живота начини једно мајсторско дело. Овај задатак је данас посебно тежак јер док је некад учитељ мачевања ученика учио мачевању и помало и успут животу данас учитељ мачевања треба ученика прво да учи животу а тек помало и успутно мачевању. Разлог је једноставан: наопако време ствара наопаке људе.

Трећи задатак учитеља је да своју снагу усмерава у мукотрпно усавршавање и неговање саме вештине. Он је истраживач који зна да стати значи нестати, да ниједно

знање и умеће није апсолутно, довршено и савршено јер све је део бескраја никад до краја ухватљивих промена у свим правцима. Зато неуморно трага, проналази и ствара нове визуре, истине и димензије онога чиме се бави. Он тиме не само да даље развија и шири своју вештину већ и самог себе - једино језгро покретачке енергије свог рада.

И ученик из тог разлога, учећи вештину, не добија у свој посед од учитеља неки мртви, непокретни предмет и апсолутно знање апсолутних истина које ће преметати по рукама док му не досади већ живо биће - знање које је истовремено колико преношење древних освојених истина толико и сумња, трагање, стварање и откриће нових - даље зидање грађевине на изграђеном. Добар учитељ није бог већ стари вук, вешти путник и опробани водич кроз непознате светове. Ученик, ако је мудар, с поверењем ће га пратити као капетана брода не само у његовом јасном знању већ и у његовом искусном трагању. Онај ко је неспособан да га прати у првом не може га пратити ни у другом јер познато и непознато су увек два лица једног истог света.

Четврти задатак учитеља је вероватно најмучнији али чини изузетно важан део посла сваког учитеља мачевања. Међу ученицима има увек и таквих који непрестано свесно или несвесно чине поступке што наносе штету вештини, школи и учитељу. Ту су они који долазе одмах са нечасним намерама али и они који су рођени као неприлагођени незадовољници. Има савремених варвара некултивисаних за ред и дисциплину, ленштина што рад виде као увреду и казну, умишљених величина неспособних за послушност које су зачас учитељи пре учитеља, распојасаних анархиста и самоуправљача што се осећају позвани да буду газде у туђој кући, има и оних који су просто тврдоглаве будале убеђене у своју памет. Модерно доба све такве хиперпродукује! Има

и оних који су халапљиви а шкрти и пуно би да узму а мало да дају, има незрелих што посвуда шире своју киселост, очајника којима је све очајно, неспособних завидљиваца и пакосника, наиваца што су тек пропузали у вештини а детињасто се залећу да лете и друге "подучавају" о лету.

Учитељ за такве не треба да има ни милости ни сажаљења јер "кап сирћета уквари амфору и најбољег вина". Без обзира на то колико је полазник школе талентован учитељ има обавезу да се његовој суманутости супротстави бескомпромисно и што као болести и одсече га без икаквог кајања јер такав и онако неће ништа значајно ни у чему постићи пошто ма колико је квалитетан материјал има ***фелер***. Из овог разлога сваки учитељ мачевања треба да је и тврд војник, строг стражар и мудар чувар знања и вештине. Школу и своје умеће мора непрестано да штити од опасности које долазе споља: препрека и проблема које у себи носи свако време и држава у којој све живи и ради, као и удараца неспособних завидљиваца, пакосника и будала... ,али и изнутра од неподобних чланова.

Пети задатак учитеља је да буде ***врстан*** учитељ, дакле, да са четири задатка као са четири инструмента, слично диригенту, руководи тим мноштвом разноликих људи и проблема - води школу - створи хармонију и сазвучје упркос хаосу који све сваког часа вуче у пропаст.

*

Мачевалац не сме дозволити себи да делује заинте- ***916***
ресовано за извесне акције, да видљиво усмерава својом концентрацијом пажњу на одређену тачку на противнику. То увек одаје његове намере и указује да ће напад почи или завршити везано за ту тачку. Но, има лукавих мачевалаца који намерно чине као да су заинтересовани да би вас довели

у заблуду везано за своје намере. За то имамо проверу: уколико је једна акција превише потенцирана и наглашена то је готово сигуран знак да се иза ње крије нека друга. Треба се чувати изразито јасних акција. Оне су најчешће лажне. Но, да би били сигурни у то потребно је раније противника испитати јер ако је он глуп и сировина његова заинтересованост сигурно није такво лукавство.

*

917 Мачевалац у борби увек треба да се бори против ***вештине*** противника а не противника самог. Чим се борба почне доживљавати лично почиње се губити у вештини јер се у њу тада уносе неизбежно страсти. Чак и када се у борби гледају и узимају у обзир особине противника те његове особине треба гледати као нешто њему дато а не његово лично.

Једино тако и само тако победа и пораз биће победа и пораз вештине а не човека - победа и пораз који спајају а не раздвајају.

*

918 „Одавно ми је постало јасно да не би имало смисла, да не би било могућно живети кад би живот био онакав какав на махове изгледа, кад би све ствари у животу биле само оно што видимо на њима, и ништа више. Овако знам да колико год је пространство живота на површини, у ширини, толико га има и у дубини, тако да су невидљиве и скривене могућности постојања милион пута веће од оних које видимо на први поглед." (Иво Андрић, "Знакови поред пута")

*

919 "Птица не пева зато што зна одговоре већ зато што зна да пева." (Кинеска пословица)

---

*

И у мачевању грамзивост, лакомост и грабежљивост су велики непријатељи успешности у вештини. Ово не само зато што воде претеривању и крајности неумерености, а који су увек деструктивни, већ и зато што често замењује количину са вредношћу па како то пише Ларошфуко „… лакомост гонећи нас на многе ствари у исти мах, тера нас да док грабимо оно што није важно, изгубимо оно што је најбоље." *920*

*

Ако је *истина* подударање оног изван нас са нашом идејом и појмом о њему у нама тада човек, ако хоће имати истину ("исто") о свету око њега, мора да садржи и одражава као огледало тај свет у себи. *921*

Такође, и мачевалац, уколико хоће добро да се бори, мора изводити адекватне покрете телом и мачем а то може само ако има истину о кретању противника – ако противника одражава као у огледалу у себи. И што је огледало у коме се одражава противник чистије и са мање нечистоћа личног и субјективног истина о њему ће бити јаснија па и могућности мачеваоца у борби веће.

*

„Кад сви раде и мисле исто то је сигуран знак да нико нити ради нити мисли како ваља." Оскар Вајлд *922*

*

Као што не постоје општа правила за срећу људи, јер људи су различити па оно што чини срећне једне друге може да унесрећује, тако и у мачевању не постоје општа правила како победити и шта у борби чинити. *923*

Но, општа правила, ипак, постоје не само за људе, јер ма колико се људи разликовали они ипак имају и исто толико заједничког – зато су људи, већ и за вештину мачевања, али не на начин како се то најчешће, вулгарно, банално и погрешно схвата. Наиме, општа правила у свему су увек апстрактна и не могу се примењивати лење и буквално па да би деловала конкретно потребно је модификовати их за појединачне и специфичне ситуације. Општа правила среће за све људе, дакле, сваки човек понаособ мора прилагодити себи и својој сопственој ситуацији, општа правила како побеђивати и шта чинити у мачевања сваки мачевалац понаособ мора прилагођавати себи и свакој конкретној ситуацији.

Зато је све у вештинама и животу једноставно али и истовремено бескрајно сложено јер захтева бескрајни рад и креативност на примени једноставних и јединствених принципа који постоје у свему.

*

924 Добра тактика против мачевалаца за које је примећено да су офанзивни је опсада. Стално га нападати низом акција и не дозволити му да развије нападачку концепцију. Уколико је јачи, тада је довољно ову исту тактику применити али извођењем досадне серије низа лажних или провокативних напада у потпуној спремности да се одбраниш.

*

925 Свако може мачем нанети убод или удар на овај или онај начин, чак и неуко дете. Но, свако мачем не уме да МАЧУЈЕ - користи га за вешту борбу.

*

926 Што мачевалац од своје вештине тражи више спољашњег: победе, славе, афирмације, престижа, признања… то он мање

од ње има у себи као унутрашњег. Исто је и у животу: што је човек у себи сиромашнији то му је потребнија компензација у спољашњем богатству ("што имаш мање у себи треба ти више око тебе"), што је неком унутрашњи живот празнији то му је потребније више спољашњег спектакла и друштва других да ту празнину одагна.

*

927 Било шта да чиниш не доводи до његовог врхунца ако ниси спреман на његово супротно јер све на свом врхунцу се окреће у супротно.

*

928 Шта је најважније у борби правим мачевима? Бод-удар наносити посредно, уз контакт оружја, а не директно. Никад не покушавати дати погодак са даљине - дистанце јер кад се то чини не постоји сигуран начин, с обзиром да је и противник на тој дистанци, да се ефикасно контролише његово оружје - на чији се врх увек и сам можеш набости.

Суштина тактике борбеног мачевања је, дакле, у томе да мачевалац држи безбедну дистанцу све док не реши да храбро и вешто уђе у окршај: створи, или се сама не појави, погодна прилика да се дистанца изненада скрати. Тада се не изводи брзоплето и нестрпљиво одмах директан напад већ се противниково оружје склања у страну, везује – чини безопасним, а тек затим наноси погодак.

Тако се једино ствара ситуација у којој безбедно, полако и сигурно, слично шахисти који матира, противник бива доведен у позицију да се или преда или помири са неизбежним бодом чију сигурну и лагану реализацију беспомоћно проматра.

Постоји само један изузетак од овог основног аксиома борбеног мачевања, само једна ситуација у којој мачевалац може напасти директно противника са безбедне дистанце не покушавајући да његово оружје држи или контролише, а да при томе буде безбедан и без ризика да ће бити погођен. То је када противниково оружје и његов убитачни врх су усмерени негде у страну, довољно далеко да не могу, због тежине и инерције оштрице, лако и брзо стићи до правца из којег долази брз директни напад.

Овакав безопасан положај врха може имати узрок у немару или не знању мачеваоца, а може бити и последица радњи противника који вештим и брзим кретњама свога тела у свим правцима у једном тренутку ступи у положај супротан од врха противника. Такође, и изненадни удар по сечиву противника (батман и гардбатман) који противников врх у потпуности и на дуже време бацају у страну.

*

929 Мачевалац у борби противнику не сме стално говорити "НЕ" и ништа му не допуштати. Он тада заборавља да како у животу тако и у мачевању не можеш ништа добити ако ништа ни не пружиш. Зато у борби не треба говорити само „НЕ" противнику јер има „ДА" који ти иду у корист, као што има и „НЕ" који ти иду у штету.

Но, исто тако има и мачевалаца који у борби противнику стално говоре "ДА" и све му допуштају и попуштају али то чине зато што спремају клопку - зато што има „ДА" који иду на штету.

У свему, дакле, треба ситуацију премеравати јер има и противника који ти одобравају не знајући шта чине, као и оних који не одобравају не знајући да грешиш и да је било боље да те пусте јер радиш сам себи о глави.

Супротстављање и прихватање је, дакле, увек противуречно и мач са две оштрице. Свака борба увек и сама у себи има још и неку своју борбу.

*

930 Кад један мачевалац нема шта показати у својој вештини он показује биолошко: инстинкт, снагу, рефлекс - тело. Кад једно време и цивилизација немају шта пружити човеку они му исто тако нуде биологију: задовољавање чула, инстинкта, нагона, телесно, страсти, страхове, адреналин, агресивност, компетицију, надметању и тучу - животињу и анимално у њему.

*

931 Постоје мачеваоци који су убеђени да тако добро познају своју вештину и да су стекли толико рутине и искуства да их више ништа у мачевању не може зачудити.

Но, мачеваоце које више не чуди ништа у њиховој вештини и људе које не чуди ништа у њиховом животу треба подсетити да "Много је глупље не чудити се ничему него свему се чудити. Не чудити се ничему, то је исто што и не поштовати ништа. А глуп човек и не може ништа да поштује. " (Достојевски)

*

932 Свуда па и у вештину мачевања увукла се брзина. Све се чини у пролазу, са трчањем, уз журбу, нервозу, махнитост и нестрпљење. Тај *турбо* „дух", унижава ниво свега јер човек који живи и чини растрзано не може се ничему посветити са довољно времена, дубине, пажње, страсти, жртве - љубави. Његово делање је зато површно, на пречац, поједностављено,

разводњено, инстант, без студиозности, аљкаво, траљаво и не допире до вредног и суштинског, а далеко је од било какве перфекције.

Из тих разлога мајсторство у било чему нестаје а од свега остаје само празна форма, фарса, осредњост и тривијалност. Порок брзине се темељи на два зла:

Прво је зло лењости - жеља да се „на брзину" и „што пре" немарно отаља и завршивши посао како би се уклонила обавеза и отворио простор за забаву, лењствовање и уживање – испразност.

Друго је зло *похлепе и грамзивости* – жеља да се што пре постигне нешто како би се још стигло зграбити и друго, треће… Та јурњава у свему за још и више, грабежу за празним квантитетом и количином, трчању без краја, јер од сваког броја постоји већи број, удаљава сваки рад од перфекције јер све што је добро достиже се споро и тешко па га зато и има мало.

Ово друго зло посебно важи за оболеле од трчања за новцем, предметима, поседом и уживањима који заборављају да време није новац већ да је време живот јер ако једном живот почне да виси о концу времена за њега се даје сав новац.

Тежња за брзином је, међутим, најгора код оних који су уједно и лењи и грамзиви и који покушавају како у животу тако и у вештини зграбити што више а да чине што мање. Они су безнадежно изгубљени за све велико, вредно и врсно у било чему.

*

933 "Лако је деловати - тешко је схватити" (Сунг Цу). Вештина доброг мачеваоца није у томе да се што пре оком види и одмах реагује. То је најлакше и најглупље. Шта се

видело, како се видело, да ли се видело или умислило...? Мачевалац треба да тумачи и просуђује оно што види да би могао правилно да реагује јер чула варају а иста радња противника се може разумети на сасвим различите начине и представљати сасвим различите ствари.

У било којој вештини, мачевању или животу деловати само механички без расуђивања и разумевања онога што се види и чини значи увек само хазард и незрелост јер није битно реаговати већ реаговати на прави начин.

*

934 "Свако ново или успешно дело ствара уједно и новог непријатеља како делу тако и самом аутору. Да би човек био омиљен свима, треба да буде прави медиокритет." (Оскар Вајлд)

*

935 "Ко тражи медаље - није их ни заслужио, а ко их је заслужио - нису му ни потребне." (Мартин Кесел)

*

936 „Само ко чини према Путу, узвраћа му се Правдом. Правда постоји само за оне који живе према путу јер су Правда и Пут једно." (Мао Јунаји, Кодекс Бубиши, 1621)

*

937 Постоје две врсте мачевалаца: они који су у борби ношени занимањем за ИДЕЈУ, замисао, тактику, стратегију и интуицију - за које је борба духовна активност и они који су у борби ношени занимањем за РАДЊУ, практичну акцију, опажај, инстинкт или стечено-рефлексно - за које је борба првенствено телесна активност.

Свака мачевалачка борба, па и живот уопште се води на раскршћу ове вертикале и хоризонтале, на тачки укрштања животињског и људског - смисаоног делања.

*

938 Имати било шта право и истинско, недодирљиво и неотуђиво, нешто чему се посвећује и неће се издати ни по коју цену а за шта се плаћа свака цена, основно је, најважнији и једини стуб и ослонац који држи и испуњава постојање једног човека.

Са тим ослонцем он ће се савијати свуда на ветровима невремена живота али неће бити сломљен, биће вучен али неће бити ишчупан, однесен и бацан без правца и смисла.

*

939 Уколико ниси способан да успешно увучеш свог противника у клопку, или га не можеш изненадити пошто је довољно обазрив, једини начин је да ступиш у отворену борбу. Дакле, у сваком дуелу постоје две основне тактике: тактика генералног сукоба и тактика посредног путем лукавства и варке.

Најопаснија је, ипак, и за противника најмање предвидљива она која уме да комбинује ова два приступа.

*

940 Човек ма шта чинио увек ризикује и ризик је неизбежан и нужан део живота јер овај у сваком кораку садржи неизвесност, случајност и преплитање бескрајних околности.

Но, постоје мали, умерени и велики ризици па човек треба, а често је и приморан, да баца све три коцке. Али човек углавном сам бира у каквим ће стварима ризиковати и колико ће ризиковати јер та слобода и јесте суштина ризика.

Тако мудрост налаже да највише ризикујемо око најмање значајних ствари, дакле обрнуто пропорционално, а најмање ризикујемо око најважнијих ствари. Наравно, ако немамо избора и у важним стварима морамо бацити велику коцку – али то већ није наш избор већ наш усуд.

Свако мачевање је, дакле, ризик али добро мачевање је борба са најмањим - калкулисаним ризиком. Знање и правила технике мачевања стога нису ништа друго до вештина управљања ризиком и без њих би мачевање било претежно хазард.

Зато се у мачевању и живљењу ваља уздати у добра и проверена начела јер као што свако може чинити слободно шта хоће али то не може чинити докле хоће тако и, слично човеку коме је све на слободу али му није све на добро, и мачевалац може чинити све што му је воља али га неће сналазити увек оно што му је на корист.

*

Некад и мали, ситни погодак или победа може, као *941*
мрвица на тасу, одлучити у борби, а некад и велик погодак и огромна победа не значе ништа. О значају победе и пораза не одлучује победа и пораз већ околности.

*

Као што пожар лакше захвата сламне колибе пре него *942*
високе камене палате, тако и амбиција лакше захвата ниске пре него узвишене духове. (Себастијан Шамфор)

*

Самољубље, тај темељ свих деструктивних особина, сат- *943*
кан од ***таштине, гордости, поноса, славољубља, охолости, надмености, уображености*** и ***ароганције***, влада сваким ко је

опседнут надметањем јер у чињењу нема за циљ дело само већ лично ПРВЕНСТВО у делању, не љубав према оном што се чини већ љубав према себи и оном ко чини.

Уколико се такав човек ***похлепно***, ***грамзиво***, ***лакомо*** и ***себично*** не храни у сваком тренутку и на сваком месту собом самим и својим "победама" и "величином" он неизбежно рађа ***завист, пакост, љубомору*** и ***гнев.***

Прави раст, међутим, никад и ни у чему није резултат ривалства, борбе око сатирања, раздвајања, компетиције, конкуренције и рекордоманије – резултат ***деструкције*** већ борбе за сарадњу, кооперацију и хармонију – резултат ***конструкције***. Зато борбу никад не треба гледати као борбу против већ као борбу за, не као такмичење и надметање око неког већ као личну или заједничку ***мисију*** и подухват око нечег.

И као што ходач по жици, ако мисли на свој живот и себе страхујући од пада неминовно пада, тако и мачевалац у борби ако мисли на себе, свој престиж, пораз или победу, а не на борбу и вештину у којој нестаје стапајући се са њом – увек ***пада*** без обзира да ли губи или побеђује.

Само онај ко не ступа у борбу због надметања – победе и пораза већ због вештине никад не губи у борби јер не може изгубити онај ко се и не надмеће. За оног ко чини нешто из љубави није важно да ли губи или побеђује јер љубав не хаје за последице.

*

944 "Исти се истом радује".

Мачевалац који уме да ужива само у лепоти сопственог мачевања далеко је не само од лепоте мачевања већ исто толико и од сваког правог уживања како у мачевању тако и у животу.

Мачевалац треба да се ***диви*** изврсном и то подједнако чини ли га противник или он сам. Једино онај ко је научио да се ***диви*** свему изврсном постаје и сам достојан изврсности и дела вредних дивљења.

Само онај ко је *ништа* не цени ништа јер да би за неког нешто било вредно и сам мора у себи имати вредност како би је препознао.

*

Ако противнику у борби успеш да узбуркаш његове страсти помутићеш му и разум. Тада ти од њега остаје само његово тело. ***945***

*

„Препрека ме не зауставља. ***946***
Сваку препреку руши дисциплина.
Не излази из бразде.
Не окреће се ко је ка звезди управљен.„

(Леонардо да Винчи)

*

Није толико битно да мачевалац постигне виртуозност колико шта се иза те виртуозности крије. Она може бити само празно самоисказивање „ја“ – таштo разметање. Али она може бити и средство коме је циљ стапање са вештином до самозаборава и нестанка „ја“ у њој. ***947***

*

Од будале је гора само амбициозна будала. ***948***

*

Свако гледа на вештину мачевања и живот у складу са ступњем сопственог развоја. Неки све гледају кроз телесно, ***949***

неки кроз духовност, неки кроз душевност а неки кроз достигнуту целину човека.

*

950 Два су механизма за смањење будности и опрезности противника како би се он лако савладао. Први је убедити противника да си безопасан (изводиш привремено лажно слабе, глупе и безначајне акције како у нападу тако и у одбрани) а други је да му се привремено пружају мали успеси и оно што жели како би почео уживати у себи и свом „успеху".

*

951 "Нека љутња буде ваш непријатељ. Одлагање (стрпљење) је најбољи лек за љутњу." (Мао Јунаји, Кодекс Бубиши, 1621)

*

952 Ако мачевалац утврди да је много јачи од противника он никако не треба одгађати сукоб. Уколико је пак слабији мора се што више клонити директног сукоба, одуговлачити, тактизирати, тражити погодне прилике а избегавати непогодне - и покушавати да делује на препад, заседу или неко друго лукавство којим ће надоместити своју слабост. Ова тактика је често доносила победу над противником који је био надмоћнији.

*

953 Човек мисли појмовима - апстракцијама. У срцу мишљења (духа) налази се свет идеја - савршеног, идеалног, трансцендентног... Мачевалац који у својој вештини и човек у животу не поседује страст и тежњу ка вредном, савршеном,

идеалном, апсолутном, лепом, перфекцији... (јер то су све деривати идеалитета) или се одриче ове тежње је, дакле, без духа.

Негација трансценденције стога није негација мишљења о трансценденцији него негација мишљења уопште а мачевалац који води своју борбу и човек који води свој живот без мисли, што ће рећи без духа, чини и живи увек као животиња.

*

954 Свако право мајсторство у било чему, па и мачевању, мора достићи ширину, висину и дубину. То су уједно једине три димензије сваке лепоте и племенитости

*

955 Све што настаје изненадно, брзо и преко ноћи не може бити дуговечно. Нико ко је ушао у било коју вештину као метеор не може достићи у њој трајну вредност јер нема времена да допре до темеља на којима се гради нешто чврсто. Он мора сагорети у атмосфери, као зрнце прашине, без трага пре него што допре до тла стварности.

*

956 Када мачевалац процењује противника он не треба да узима у обзир само закључке логике разума већ и оно што му говори логика срца (за које 2+2 није увек 4), јер "Срце има своје разлоге које разум не може да схвати" (Паскал). Некад постоје дубље истине од рачунских - истине интуиције, али некад и истине разума треба да надјачају истине срца. И док у мачеваоца исто говоре и срце и разум његове процене биће добре али ако су подељене млађи мачеваоци ваља да се држе разума а старији срца јер у првих је срце прејако а у других је разум ослабио.

*

Три корака ка креативности у вештини мачевања

957 Ако је Бог креатор свега,
а човек створен по божјем лику,
тада живети људски значи
живети креативно - божански.

Први корак

Почни бирати. Као што не треба јести **све** тако не треба ни наносити поготке на било који начин - само да би се погодило. Човек мора да је много гладан да би јео све - појео било шта, мачевалац треба да је много неспособан кад мора да наноси свакакве поготке. Човек треба да се уздигне да држи до оног што ради и да **бира** да ради оно што је достојно њега и његове вештине а одбацује оно супротно како се не би ваљао у блату **грамзивости** не пропуштања ничега и чињења свега.

Ако противника и можеш убости или посећи само простим пружањем руке довољно је да то знаш - већ си га тиме убо и посекао, **али то не чини**. Пропусти... и покушај нешто друго што захтева веће умеће. Не погађај ако можеш погодити и боље и лепше. Ако не учиниш тако већ га одмах убодеш или посечеш тупавост противника који ти је омогућио да га тако убодеш или посечеш прелази и на тебе који ниси одолео да га тупаво погодиш.

Није у интересу мајстора да побеђује због противникове тупости већ због своје вештине, па макар при томе и изгубио. Ко се боји да ће пропасти у покушају да достигне веће никад величину неће ни достићи.

Други корак

Не буди насупрот већ **испред** противника. Противника треба савладати не тако што се иде против њега него тако што се иде преко и даље од њега: не тиме што негирамо то што чини већ тиме што надигравамо то што чини, не тако што смо препрека већ узор у борби.

Ако видиш да противник покушава да изведе нешто умешно и вешто а ти имаш прилику да га при томе погодиш мање вешто не чини то. Рад једног мајстора филиграна не превазилази се чекићем варвара већ филиграном вештијег мајстора. Ко квари покушај да се изведе лепота тај је не уме ни сам створити. Напротив, изађи му у сусрет, пусти га да његов мач и тело заплешу најбоље што могу, заиграј са њим његов плес па у том плесу нађи начин да му игру преузмеш а лепота твоја надигра његову. Прави мајстор погађа конструкцијом, креацијом и лепотом а не деструкцијом, случајем и ружноћом.

Ако видиш да то што противник покушава је ружно и немаштовито не чини исто и не погађај га на такав исти начин већ заплеши пред њим умешније. Ако га тиме успеш навести да се почне борити вештије твоја победа биће брилијантнија, ако не успеш онда његов пораз пред вештином и лепотом неће у њему пробудити мржњу и срамоту већ дивљење.

Трећи корак

Не чини брже од сопственог стварања. Ко хоће чинити брже него што може стварати дела ***празно***. Ко хоће постати мајстор мора почети мачевати полако јер да би се мачевало креативно потребно је време за гледање, промишљање, вредновање и стварање.

Што мачевалац временом све вештије и брже бира, вреднује и креира акције то ће имати права и да брже мачује. Кад једном његова брзина мисли и осећаја почне престизати брзину тела он постаје мајстор. Ко тако не чини, ко се не бори духом што иде пре тела он престаје да се мачује и препушта се реци случаја и коцке.

Мајстор себи никад не допушта да мачује толико брзо да почиње мачевати без мисли - из празнине, као почетник који се, јер друго нема, препушта инстинкту животиње. Он не мачује из тела које носи главу већ из главе која узноси тело.

Али не чини ни брже од стварања противника. Ако видиш да колега изводи акцију полако а знаш да је може извести брже али то не чини јер хоће нешто више од простог поготка, не полази да га погодиш чинећи брже, и ако видиш да то можеш. Ако не урадиш тако тада не побеђује твоја вештина већ твоја грамзивост, не погађа твоје умеће већ то што је противник решио да буде спор. Мачевалац који својом брзином присиљава противника да се бори празнином непромишљености и не допушта му да гради борбу мудро и креативно бори се не више против противника већ против непредвидивог случаја.

Видиш ли, дакле, да противник чини спорије, како би мачевао из главе, успори и ти како би за противника имао неког ко је са главом. Увек је боље борити се против туђег мајсторства него против туђе будалаштине било да си решио да у борби користиш сопствено мајсторство или сопствену глупост.

Зато ако противник изводи лагано окрет око себе да би те ударио а ти видиш да га муњевитим пружањем руке можеш убости раније учиниш ли то уистину ћеш га **погодити** пре али и испасти **тривијалан** и **глуп**. Показаћеш му да си био бржи али заборављајући да ни он није чинио најбрже јер му

циљ није био да те **баналнo** тресне већ да од себе и тебе тражи и пружи више од умећа обичног ходања: вештину плеса, у којој си погодивши раније - само га трапаво нагазио.

*

958 Мачевалац не треба само да учи већ и да развија своју способност учења. Он се мора и сам, дакле, мењати током учења како би могао савладавати све сложеније елементе вештине. Уколико његова способност учења остаје стално иста а грађа која се треба учити мења и усложњава он неће бити у могућности да је савлада и апсорбује.

*

959 Постоји једна стара, већ отрцана прича, да се у човеку непрестано боре два вука: један „добар“ и један „зао“ и да какав ће један човек бити зависи само од тога којег од та два вука он „храни.“ Такво дивљачко гледиште, да је човек увек звер само већа или мања, и припада вучјој цивилизацији Ромула и Рема и свим њеним наследницима који до данас живе на њеном вучјем млеку.

Но, за разлику од животиње и дивљака у којима се бори њихова већа или мања зверска ћуд у културном човеку се бори његово људско против животињског, не вук против другог вука већ божанско против вучјег у њему.

*

960 Да би један мачевалац био добар он мора имати не само физичке предиспозиције (моторичка окретност, спретност, координација, урођени рефлекс, перцепција, снага, кондиција, издржљивост...) већ и менталне предиспозиције од којих су једне рационалног карактера (знање, интелигенција, бистрина...) а неке ирационалног

(емотивност, интуиција). Од физичких зависи реализација, од менталних зависи организација, импровизација и креативност. Поред ових предиспозиција мачевалац мора сопственим залагањем и сам развити извесне способности и особине као што су присебност, умешност, сналажљивост, спремност, спретност, уздржљивост, стрпљење, одлучност...

*

961 "У далекој будућности уметност и живот биће једно исто." (Пит Мондријан)

*

962 Ако се један врт са разним биљкама жели уредити и то се покушава тако да се дотерује до савршенства једна по једна биљка понаособ, не радећи за то време истовремено и на целом преосталом врту, док се бавимо једном биљком остале ће се закоровити па ће је и прогутати.

Тако је и у раду са групом ученика. Онај ко ради са мноштвом људи посматра све чланове групе и не заборављајући на групу у целини непрестано и свуда по мало поправља грешке појединаца: исправља час једног, час другог, час трећег, па се врати на првог... Он у сваком тренутку преко целине дотерује делове.

Да би се то извело потребна је са једне стране пуна пажња на све чланове групе и упорност у њиховом непрестаном дотеривању. У раду са групом се, дакле, креће по површини мноштва бавећи се њиме мало по мало али **упорношћу** се тако спушта у дубину јер та упорност на површини овој скида слојеве и води корак по корак у дубину. Тако група бива све савршенија.

Кад се ради са групом, дакле, полази се увек од целине ка деловима а не од делова ка целини јер ако се ради обратно -

од делова ка целини док се ради на деловима група - целина се распада и нестаје.

*

963 Уколико наиђете на противника који очито жели умртвити борбу како би почео да тактизира (можда је уморан) потребно је сваку акцију драматизовати извесном малом кризом и хазардом. Ово ће противника довести у очајање. Али и обратно – када приметите да ваш противник жели да драматизује, да непрестано поставља проблематичне акције како би их могао на нашу штету решавати, треба да се потрудимо да реагујемо што успоренije и мирније, да наше реакције и акције изводимо недовршено и недоречено.

*

964 Има чекања…
Кад се откуцаји сата у тишини
Стичу у жубор времена,
Што постаје севдах.

*

965 Кад је речено "Лепота ће спасити свет" (Достојевски) то се не односи на лепоту као естетску категорију која се искључиво распростире на уметност у ужем смислу (сликарство, музика, поезија, књижевност...). Далеко од тога! Реч је о лепоти у било чему јер свака делатност се може уздићи до уметности, па и лепоте или до лепоте па достићи уметност. Тек кад мишљење, понашање, наука, политика, образовање…, мачевање досегну лепоту тек тада и тако она ће спасити свет.

*

966 Уколико мачевалац дозволи да њиме у борби управља страх – погрешиће. Уколико човек дозволи да њиме у животу управља страх – скренуће.

*

967 У мачевању и живљењу гледај шта знаш и имаш а не само шта не знаш и немаш јер најчешће у томе што знаш и имаш налази се скривено не само оно што не знаш и немаш већ и више и вредније од њега. Другим речима човек до пола пуну чашу треба да гледа као полупуну а не као полупразну јер ако је гледа на први начин бави се ничим - празнином а ако је гледа на други начин бави се нечим.

*

968 "Ако одговараш на агресију чувај се да не повредиш нападача јер од погрешног коришћења своје вештине трпећеш последице. На сваки начин покушај да избегнеш и игноришеш агресивне, нерасположене и зле јер ће се они сами, пре или касније на неки начин, сусрести са својом судбином." (Мао Јунаји, Кодекс Бубиши, 1621)

*

969 У тактику спада и да се противник оптерети што више: било да је реч са збуњујућим акцијама, недореченостима, нелогичним реакцијама, лажним нападима, или просто честим прекидима (наглим изласцима из дистанце за борбу) који му нарушавају концентрацију. Промена ***ритма*** борбе, дакле, у великој мери оптерећује противника.

*

970 У бескрају се све спаја: отуд је у времену које се пружа у бескрај све могуће! И најслучајнији догађај ако му се

пружи бескрајно времена да се догоди (кроз бескрајан број покушаја) ће се неминовно и нужно реализовати и само се случајно може десити да се не деси. Случај у времену, дакле, постаје нужност а нужност случај. И најгори мачевалац ће нанети случајно погодак и најбољем мачеваоцу ако му је пружено довољно времена, и најбољи мачевалац ће нужно примити погодак ако за што краће време не савлада и најгорег противника.

Борба два мачеваоца је, дакле, првенствено борба око времена а тајна вештине је умеће како противнику узети што више његовог времена а свог му што мање дати.

Циљ је, дакле, да се противник савлада одмах и да му се не пружи време (прилика) да призове случај. Али у том "одмах", одсуству времена, садржана је и највећа тежина вештине. Мудар мачевалац то "одмах" не тежи никад да постигне брзином јер са брзином расте и вероватноћа грешке јер брзина убрзава догађаје па и умножава и убрзава случајности.

У бескрајном времену и најслучајнији догађај ако му се не пружи простор у коме ће се реализовати он се неће реализовати. Дакле, и најгори мачевалац, ако му није пружен простор да случајно погоди најбољег противника, ма колико времена имао, неће га погодити. Добар мачевалац противнику простором а не брзином одузима или даје време а мачевање није ништа друго до борба простора и времена - кретање, при чему је добро мачевање кретање вођено духом који се простире ван времена и простора и брже од сваког другог кретања.

*

Оно што мислимо, осећамо, говоримо и чинимо садржи *971*
увек у себи још и оно што нити мислимо нити осећамо,

говоримо и не чинимо јер све има за собом бескрајно димензија, конотација, последица и веза које не могу доспети до наше свести у тренутку нашег мишљења, осећања, говора и деловања.

Како онда мерити, осуђивати или кажњавати сопствене мисли, осећаје, речи и поступке и мисли, осећаје, речи и поступке људи око нас и нашег противника? Ако смо мудри и племенити врло опрезно и скромно!

*

972 Ако је неко пре тебе пао на твом путу, то није и доказ да је то лош пут. Ако си лоше користио једну акцију и тако постигао лоше резултате то не значи и да је та акција лоша. Ако си своју вештину или нешто друго злоупотребио, и тако начинио зло, то не значи да је твоја вештина и то нешто зло јер да си их користио другачије произашло би на добро.

*

973 Технику мачевања чини коначан број изабраних покрета мачем и телом који су се кроз дугу праксу доказали безусловно корисни и добри за већину околности и услова борбе. То је темељ вештине. Међутим, примена ових основних покрета у борби отвара бескрај комбинација у којима се они могу наћи узајамно, а због чега сваки од њих престаје да буде добар по правилу и своју вредност стиче тек с обзиром на околности. Тако тај коначан број безусловно добрих покрета мачем и телом ствара бескрај условно добрих или лоших покрета телом и мачем.

Из тог разлога свака акција у борби има своје добре и лоше стране зависно од околности под којима се изводи. Тако једна акција има у једним условима подједнако доброг

(мање ризичног) и лошег (више ризичног) у себи али у другим условима има више доброг или више лошег. Постоје и околности у којима све добро у једној акцији постаје најлошије у њој а све што је било лоше показује се као најбоље и изврсно.

Мачеваоцу, зато, за добро мачевање није довољно да савлада и зна само темеље (технику мачевања са њеним аксиомима) – оно „шта". Он треба исто толико да зна и право време и место њиховог извођења – тактику и "како". Једна радња изведена технички изврсно у погрешном тренутку или на погрешном месту је исто што и технички погрешно изведена радња јер различити тренутак и место дају и различити карактер истој техничкој радњи.

Из тог разлога и на исти начин основни и главни проблеми у животу сваког човека се не односе толико на познавање и не познавање правог и погрешног пута колико на дилеме које настају везано за промену њиховог карактера с обзиром на околности и услове под којима се њих треба држати.

*

974 До успеха се човек може попети и случајно и уз разна нечовештва, и без врлине. Живот допушта и то. Зато се и каже да успех није мера вредности. Они који тако постигну успех не заслужују да се уврсте у најбоље и буду слављени јер најтеже је до циља стићи на најтежи начин - уз врлину, на начин на који тај постигнут циљ узвишава а не унижава.

Бити достојан врха је, дакле, важније него се попети на њега. Само такви на врху остају увек чак и кад се на њега никад не попну, чак и кад са њега сиђу. Они други чак и кад се на њега попну на њему нису никад стварно велики, ту се кратко задрже и нестају као да никад на њему нису ни били.

*

975 Једна суфијска пословица каже: „Добар учитељ је увек само онај који се може сакрити иза Божје речи.“ Ја сам, међутим, склонији супротном становишту да добар учитељ је увек само онај који може иза себе сакрити Божју реч.

*

976 Телесни, практични рад је најважнија активност у узрасту младих. Његова вредност није само у томе што мануелна активност једина развија практичан дух а овај разум који поставља темеље теоријском духу већ и томе што физичка активност прва учи човека да пред себе поставља реалне циљеве и да их остварује кроз самоконтролу и упорност.

*

977 И у мачевалачкој вештини и животу сваки добар поступак повлачи за собом бескрајни ланац последица. Свака од њих се меша и преплиће са другим поступцима, околностима и дешавањима и тако мења и трансформише постајући на бескрајно начина другачија, па и неизбежно и сасвим супротна од оног каква је била на почетку. Сваки добар поступак, дакле, неизбежно вуче за собом и све оно супротно.

И обрнуто је: чак и најстрашнији и лош поступак повлачи за собом бескрајан низ последица које се шире у свим правцима опасујући свет. Неизбежно је да нека од њих у себи садржи и добро или неће створити неко добро.

Но, разлика између доброг и лошег поступка, ипак, постоји. Добар поступак, иако даје понеку лошу последицу претежно носи са собом добре последице. Лош поступак, иако даје понеку добру последицу претежно носи и доноси лоше последице.

*

Најбољи је учитељ онај који зна када треба са учеником радити све више и више, када треба упорно радити исто, али и када треба радити све мање и мање остављајући му простор за развијање личне иницијативе. *978*

*

Што је једна мачевалачка акција једноставнија то је број варијација начина на које се она може изводити мањи и супротно што је једна мачевалачка акција сложенија то је и број варијација начина на које се она може изводити већи. *979*

*

„Право богатство, тј. велико изобиље, мало помаже нашој срећи; отуд се многи богаташи осећају несрећним јер, оно што богатство може да пружи и поред задовољења стварних и природних потреба, незнатно утиче на наш стварни осећај угоде и среће: напротив, овај осећај ометају многобројне и неизбежне бриге скопчане са стицањем и одржавањем великог иметка. Ипак, људи се хиљаду пута више труде да стекну богатство него духовни развој, док је сасвим извесно да оно што човек јесте много више доприноси нашој срећи, него оно што човек има. Због тога и видимо много људи који неуморно и вредно раде као мрави од јутра до вечери да би увећали своје већ постојеће богатство. Осим тога они не знају ништа више изван уског видокруга сфере новца: њихов дух је празан и, стога, неосетљив за све друго. Њима нису доступна виша духовна уживања, која они узалудно покушавају да надокнаде оним пролазним, чулним уживањима, која, пак, изискују мало времена али пуно новца, која они себи каткад дозвољавају. На крају ће као резултат свог живота, у колико им се срећа осмехне, имати пред собом веома велику хрпу *980*

новца, коју остављају сада својим наследницима да је или још увећају или пак протраће. Један такав животни пут, мада је вођен са веома озбиљним и важним изразом лица, управо је зато толико глуп као и онај који је за симбол имао лакрдијашку капу са прапорцима.

Дакле, за човекову животну срећу најбитније је оно што он има у себи самом. Само захваљујући томе већина оних који су лишени борбе са невољом осећају се, у суштини, исто толико несрећни као и они који се још увек боре са њом. Празнина њихове душе, плиткост свести и сиромаштво духа побуђује их да траже друштво себи слично а то је зато што сличан се радује сличном. Тада почиње хајка у друштву за забавом и разонодом где се узалуд тежи унутрашње сиромаштво заменити спољашњим богатством. Наравно, ово се не сме тумачити у смислу да треба занемарити стицање нужних и умерених средстава за живот.“ (Артур Шопенхауер)

*

981 Као што култура нису телефони, лаптопови, аутомобили… оно што човек има већ ***односи*** међу људима, оно што човек јесте и чини са оним што поседује, оно што јесмо и како се односимо према себи и свету око нас, тако и културу у мачевању чини начин на који се мачевалац односи према супарнику и вештини самој а не победе, успеси и оно што стиче помоћу ње.

*

982 Као што сваки човек промишља и разуме себе и свет око себе у складу са тиме какав је - бира своју филозофију у складу са својим карактером, тако и сваки човек у складу са тим какав је за борбу бира не само врсту мача већ и начин

мачевања који су најближи његовом карактеру и одражавају га као лик у огледалу.

*

"Што се тиче кретања ногу, а што ствара велике могућности подједнако у одбрани и у нападу, ја сматрам, а и уверио сам се на различитим примерима, да пажљиво и правилно извођење ових вредних покрета како на вежбалишту тако и у правој борби, доноси врсну победу а да њихово брзоплето и неправилно извођење понекад може бити узрок срамних повреда и пораза." (Ди Граси, 1594) *983*

*

Није увек велика вештина оно што води успеху као што и неукост није увек и у свим околностима пут који води неуспеху. Дешава се често и супротно: да мачеваоца управо вишак његове вештине одводи у пропаст. Исто тако се дешава и да мачеваоца спасе управо његова неукост и глупост. *984*

Сувише знања може бити препрека мудрости, сувише среће бацити човека у очајање и несрећу, превелика лепота створити ружноћу...Зар је мало пута живот показао како лудост и глупост дохвати најмудрији избор и како трагедија на крилима дубоке несреће и ружноће ствара узвишену радост и лепоту?

*

Плитко је и пре свега одвратно све гледати само кроз корист и ефикасност - трговачки и ћифтински - без **духа**. Нешто чинити само због његове лепоте а не јер је корисно, пошто корисно може бити и ружно а лепо је лепо чак и кад је бескорисно, чинити само јер нам је ***мерак***, много је важније и за живот и за оно што чинимо. Мачевање, наравно, *985*

може бити и лепо и ефикасно но тада је због неизбежног компромиса између та два царства увек осуђено на осредње и половично како у лепоти тако и у ефикасности.

*

986 Врхунац мишљења је доспеће мисли до њених граница – немисливог. То је тренутак кад појам почне да постаје неизрецив, рационално поетско а филозоф песник. Највиша тачка промишљања света, па и вештине мачевања је, дакле, ***уметност***.

*

987 Свако ДОБРО гледање претпоставља да онај ко гледа посматра и кроз оно што види а не само оно што види.

*

988

Празнина небу
Даје плаветнило.
Недостајање
Испуњеност.

*

989 Стварање је једини, највиши и најпотпунији израз одавања захвалности животу за сопствену створеност. То је уједно једини, највиши и најпотпунији начин на који кроз властито постојање почиње струјати захвалност живота. Живети без те захвалности значи живети без живота.

*

990 „Кад неког хоћемо корисно да исправимо и да му покажемо да се вара, треба промотрити с које стране он

гледа на ствар, јер ова је обично истинита с те стране, па му ту истинитост признати, али му открити страну с које је ствар нетачна. Он се тиме задовољава јер види да се није варао, но да је само пропустио да је види са сваке стране; дакле, човек се не љути што није видео све, него јер се преварио." (Блез Паскал, 1670)

*

Не правити план је исто што и планирати неуспех. ***991***

*

Добра мачевалачка борба се разликује од лоше по истом ***992***
оном по чему се разликује и право уметничко дело од кича – по даху живота.

*

"И најмањи покрет има значај за ***993***
сву природу; цело море се мења
због једног (баченог) камена (...) и
најмањи поступак има значаја по
својим последицама на све."

Блез Паскал, 1760

Дакле, у свету све је повезано са свиме па је нужно све у сваком тренутку посредно и непосредно присутно на безброј начина не само на свим местима већ и у свим временима: пре него што је настало (у својим узроцима), док постоји (у својим деловањима) и кад је нестало (у последицама својих деловања). То другим речима значи да свака ствар која непосредно постоји на једном месту и у једном времену посредно постоји на свим местима и у свим временима.

*

Бистар разум за свако „да" налази његово „не". Зато што ***994***
дуже и умније мисли о неком избору то дијалектика разума

плете већу мрежу недоумица. Само интуиција и осећај секу тај Гордијев чвор. Зато о питањима чији се одговори губе у магли не треба питати оно што рачуна у бескрај већ оно што вреднује и осећа – прескаче бескрај.

*

995 Ако видиш да се противник повлачи без страха знај да је реч о превари и клопци и да је напредовати опасно. Такође, ако видиш да се противник повлачи са превише страха знај да сваког часа може у очају јурнути кобно без размишљања о последицама на тебе. И тада је напредовати опасно.

*

996 Као што су путнику земаљска пространства тешко сагледива, непрегледна и нејасна све док не почнемо да му их сужавамо и смањујемо како би му стала на мапу, да би имали јасан поглед и боље сагледавање целине, тако и супротно – једна вештина постаје све непрегледнија, нејаснија уколико тежимо да је изложимо што богатије, шире и реалније, а све јаснија и прегледнија уколико тежимо више да је поједноставимо и редукујемо до једне ограничене и погледом обухватне видљиве целине.

Свако приближавање истини у било чему неизбежно са сваким кораком води у све замршеније и нејасније јер и сам живот, па и све у њему је бескрајно пространо и богато па и зато тешко видљиво и непрегледно. Истину о мапи и јасноћу о вештини ће и путник мачевалац стећи тек кроз живот и то не толико кроз разум који ове схвата колико кроз осећаје који их доживљавају и проживљавају.

*

997 Има околности кад се у губитку и паду налази једини спас.

---

*

Све почиње да бива посебно тек кад почнеш да му посвећујеш посебну пажњу. Није, стога, нешто вредно па га ми хоћемо већ ми нешто хоћемо па нам оно зато постаје вредно. И највећа вредност је безвредна за онога ко је неће као што и најбезвредније стиче вредност код онога ко га хоће. *998*

И мачевалац у својој вештини и човек у свом животу, дакле, налазе увек само онолико ***вредног, значајног и посебног*** колико су сами свега овог у њих ставили. Зато се и каже да је свет једног човека увек његово властито дело и огледало.

*

Најважније питање – питање доброг и лошег у ономе што чинимо било у мачевању или живљењу уопште није питање њиховог не познавања и не знања већ питање воље. Наиме, углавном се одлично зна шта је најбоље и пожељно у чињену али ипак деламо супротно јер добро и изврсно је увек тешко, ретко, искушавајуће, захтевно, неугодно и на први поглед непривлачно а лоше, зло и погрешно увек је лако, угодно, свеприсутно, примамљиво и једноставно. *999*

И док људи јаки и снажне воље бирају и носе се са препрекама доброг и постижу изврсно људи слабе и млитаве воље бирају одсуство препрека лошег и постижу заводљиво али безвредно. Тада се каже да "порок је јачи од човека" јер овај нема снаге и воље за боље али теже па се препушта да му робује.

Зато је Свети Сава написао: "Боримо се, претрпимо, поднесимо храбро, присилимо мало себе... присилимо, јер у царство небеско продире се на силу, и они који се отимају о њега успевају да га ограбе. Јер нико лењив није никада постигао победу, нити је когод спавајући и сањајући победио свог ратног непријатеља; у оних су победни венци

који добро трче, који се труде, који се боре, који издрже трудове у борби. Кроз многе невоље, каже Господ, ваља нам ући у царство небеско. Зато молим све вас, владајте се као што доликује позиву вашем, поставите тела ваша света Господу, волите се међусобно, добро трчите пред следећу вам трку, што је добро, што Бог воли, то помишљајте. Што сте чули и научили не одступајте то да учините. Браћо, време је прекраћено, сећајте се душа ваших и не заборавите наше смерности у молитвама вашим."

*

1000 „Ко мисли само о свом стомаку не доспева никад даље од своје задњице." (Кинеска пословица)

*

1001 Мајсторство у мачевању се налази у вештини употребе мача између онога како га хоћемо и како га морамо користити. У истој тој вештини се налази и мајсторство живљења - постојању скованом од тврдих слојева морања и меких слојева хтења у један мач који је онолико добар колико је од више таквих слојева саткана чипка његове унутрашњости.

*

1002 Некад су постојале школе и стилови мачевања: француска, немачка, италијанска, стил мачевања школе Мароца, Мајера, Агрипе, чланова братства „Светог Маркуса" или братства „Девице Марије"

Савремено електрично спортско мачевање је, међутим, од седамдесетих година почело да губи одлике свих стилова да би данас добило једну мондијалистичку униформу и постало исто за све. Искључиво усмерење у врхунске

такмичарске резултате је конвергирало све разлике у једном једином правцу – такмичарској ефикасности. Ово је створило један унифицирани, заједнички индустријски хибрид најпогоднији за општу, масовну експлоатацију а сви класични национални стилови су искорењени. Нешто слично генетски модификованој храни. Сви спортисти мачеваоци данас мачују на један готово исти начин а мале разлике су више ствар екстраваганције него суштине. Истом ≫светском≪ техником данас мачује спортиста Корејанац, Италијан, Немац или Француз. Довољно је видети једног и видели сте све. Дакле, када је реч о таквом мачевању ту нико не полаже право на ауторство стила пошто је реч о једном једином заједничком стилу којим мачују **сви** и који је плод **безличног** рада генерација спортских технократских стручњака. То је нешто слично народним песмама али кад оне не би биле дело овог или оног народа већ заједничко дело свих народа – **светски ФОЛК.**

*

Грешке се у учењу сваке вештине, као и у свему осталом, углавном показују видљиво тек на крају а почињу невидљиво на почетку. *1003*

*

Мачевање не показује само повезаност времена, брзине и простора: мачевалац добија на времену повећањем простора, на брзини смањењем простора, на простору повећањем или смањењем брзине, већ показује и повезаност простора и енергије. *1004*

Мачевалац, наиме, помоћу простора манипулише својом и снагом противника. Снага ударца мача је максимална на тачно одређеној дистанци простора до мете а на већој или

мањој она се губи и нестаје. Противникова снага ударца се помоћу ескивирања или измицања потпуно анулира и празни у простору. Она нестаје и губи се и кад се противнику приђе толико да се снага његовог ударца не може реализовати због превелике близине.

Исто тако на одређеној удаљености својим мачем је готово без силе могуће уклонити противников мач у страну али на некој другој удаљености то није могуће никаквом снагом јер мала сила која делује на врх противниковог сечива има исто дејство као и велика сила која делује на корен противниковог сечива.

*

1005 Пошто нас *слабост* највише спречава и у вештини и у животу да савладавамо своје мане, грешке, недостатке и пороке главна и највећа супротност врлини није порок већ *слабост* јер због слабости сви пороци опстају и владају.

*

1006 Мачевалац у борби и човек у животу треба да бира када и у чему побеђује. Исто као што онај ко ради све заправо не ради ништа, онај ко воли све не воли никога... тако и онај ко хоће да увек побеђује све не побеђује никог - увек губи све.

*

1008 Треба знати да свако тактизирање и одуговлачење има своје границе: не може се избећи сукоб ако је противник решен да се бори. Зато време у коме тактизираш и одуговлачиш не троши узалуд само за то одуговлачење већ за припрему одбране или напада.

*

1009 Може се видети често да мачеваоци користе различите акције у постизању истог циља као и исте акције за постизање

различитих циљева. Такође, примећује се да један побеђује напраситошћу, други обзиром, један силом други милом, један стрпљиво а други брзоплето, а често и сваки од њих сам опречним акцијама постиже исто као и да користећи исту акцију стално добија опречне резултате. Види се и да од два мачеваоца који користе исту акцију са истим противником један успева а други не...

Дакле, наизглед се чини да нема никаквих правила. Ствар, међутим, није само у томе да се чини нешто по правилима већ и у томе да је правилно чињење само оно које је у складу са околностима. Ако неко поступа по правилу али неприлагођено околностима он увек греши. Свака акција ма колико изврсна била таква је само с обзиром на одређене околности и способност мачеваоца да је прилагоди тим променама услова.

*

Мачевалац који противника у борби сматра прејаким *1010*
често због тога постаје пасиван. Ако почнеш да верујеш да се бориш против непобедивог изгубићеш сигурно. Знај, као што и најбољи може да погреши, тако и најгори може имати не само срећу већ и блистави тренутак надахнућа за једну брилијантну акцију.

*

Мачевалац треба да преусмерава своје снаге и способности *1011*
како и њега самог преусмерава живот. Он тако, нпр. кад му физичка снага са годинама ослаби треба да своју борбу са телесног почне базирати на интелектуалном или да се у вештини са борбе преусмери на телесно самоусавршавање. Ако то не учини значи да је као мачевалац сазревао спорије него као човек или да вештина у њему није успела да се дорекне.

Преусмеравајући своје моћи човек се показује не само прилагодљивим већ и далековидим и мудрим јер нити у вештини мачевања нити у животу једну исту ствар на један исти начин није могуће са истим исходом чинити бесконачно у свету у коначности и мене.

*

1012 Ма колико мачевалац добро познавао вештину мачевања увек ће му она као и њена примена делом бити прекривени сенкама у чијем се мраку не може ходати сигурним кораком. Превелика рутина у примени технике, самоувереност и сигурност у вештини је увек не само знак ароганције већ и знак неискуства и незрелости.

*

1013 Увек се покажи другачијим него што јеси. У вештину мачеваоца, дакле, спада и да уме скривати своје особине, осећаје, мисли и намере. Он треба да се понаша као да је глумац на позорници пред публиком јер његов изглед, гестове и расположења посматра и тумачи противник. Зато треба да изгледа спокојан кад је најзабринутији, да изгледа најнервознији када је потпуно смирен и сталожен…

Ако противник види да си сталожен биће стално на опрезу, ако те види напетог поверовање да ти ствари иду наопако. Лично држање, дакле, треба да буде као најбоља глума како би намере мачеваоца остале скривене. Но, он треба од својих истина не да начини лаж и обману већ ***вишезначност*** уметности јер лаж не се само да се лако разоткрива већ и приличи само варварској вулгарности.

Исто тако, ако ће и то довести противника у забуну, повремено се покажи и у правом лицу. Уколико само и

непрестано глумиш та глума ће постати препознатљива и неће више бити заводљива.

*

1014 "Највећа је вештина сломити противников отпор без борбе. Стога стратег-победилац иде у битку тек када је победа унапред стечена а онај коме је досуђен пораз прво се бори па тек онда у борби тражи победу." (Сунг Цу)

*

1015 Што је жилавији отпор противника то је и вероватнији његов успех. Тачка у којој он више нема алтернатива га доводи у психичко стање потпуне одлучности. Тада је најопаснији. Зато противнику не треба дозволити да постепено јача свој отпор. Треба га сломити или одмах или бити свестан да се улази у дуготрајну битку у којој ће победити жилавији и боље мотивисан.

*

1016 Не види мачевалац почетник своју вештину на исти начин као мачевалац мајстор. Поглед одоздо према врховима је другачији од погледа одозго према низији. Зато мачевалац почетник од своје вештине тражи и у њој налази једно а зрео мачевалац тражи и налази нешто сасвим друго.

Погледа на вештину мачевања, па и д**ефиниција мачевања,** дакле, има онолико колико има положаја и видика које мачеваоци пролазе учећи је**.** Но, разумевање вештине од стране мачеваоца се не мења само зато што се мења његово место у њој већ и зато што се са тим местом мења и он сам. Ово важи не само за учење вештине већ и за живот човека у целини док се креће кроз своју младост, зрелост и старост.

*

1017 Пробудио ме додир песме,
Што дошла ми у снове,
Рођена само за твој
Први јутарњи поглед.

*

1018 Кад сте избачени из свог положаја, не треба одступити мало већ јурнути дубоко у позадину тако да противник не узмогне стићи тамо пре вас. Ово ће га натерати да збуњен јурне како би вас стигао. То је тренутак контранапада. Ако вас не појури имате, пак времена, да се консолидујете и припремите за његов нов напад.

*

1019 У свакој вештини, па и мачевалачкој, ученик мора проћи кроз три фазе развоја које се међусобно смењују и преплићу са промењивим редом.

У првој, „митолошкој" оно што чини вођено је вољом, снагом, енергијом и осећајем да светом влада херојско делање, одлучност, храброст, срчаност и необазирање. Мачеваоци тада мачују нагоном, инстинктом, снагом и рефлексом.

У другој фази „религиозној" оно што чини вођено је вером и осећајем да светом влада судбина, Бог, случај, веровање у оно што се чини и нада у испуњење напора. Мачеваоци тада мачују интуицијом и осећајем.

У трећој, „научној" оно што мачевалац чини вођено је знањем, техником, рационалношћу, прорачуном… Мачеваоци тада мачују разумом, тактиком и стратегијом.

Ове фазе су уједно и фазе у понашању сваког човека како у његовом индивидуалном менталном развоју тако и развоју

сваког његовог деловања у животу. То су и фазе развоја сваке културе и човечанства уопште.

Нема изврсног мачевања без резонанце тела, духа и душе – нема пуноће живота човека нити развоја цивилизације ка врхунцима културе без хармоније и синергије мита, религије и науке.

*

1020 Мачевање никад, па чак ни кад вежбаш, не схватај као игру. Сваки свој покрет чини увек тако као да ти све зависи од њега и као да је реч о последњој шанси да преживиш. Без те узвишене озбиљности усмерене савршенству никад не настаје права вештина и уметност – највећа игра.

*

1021 Боље је изгубити због властитих грешки него победити због пропуста, грешки и слабости противника. Тада није победило твоје умеће него изгубила противникова неспособност. Тако победа не само да не иде у част већ ни у корист пошто од ње умеће победника ничем новом не може се научити.

*

1022 Мачевалац никако не треба да се плаши неизвесности јер она не доноси само зло већ и добро, као и - ништа. Неизвесност ништа мање у себи не крије нашу пропаст него што крије наш спас. Зато је треба прихватити као незнанца - са добродошлицом.

*

1023 Највећа тајна праве моћи лежи у начину на који је користиш а не у томе шта са њом постижеш, не у томе колика је већ у томе каква је.

*

1024 Постоје и ученици који мисле да „правила постоје да би се рушила". Они не само да никад не могу научити вештину већ и иза себе остављају увек или безначајно или пустош рушевина дивљих хорди. Правила не постоје да би се рушила већ да би се на њима градила нова правила. Тајна стварања није у разарању постојећег већ у његовом надограђивању - креативној асимилацији. То не знају само они који не разумеју да последица стоји на узроку, данас на јуче и ново на старом. Зато кад учитељ наиђе на ученика који не поштује и хоће да разара постојећа правила - стаје му на пут! Ту паметнији не попушта јер би попуштање водило у владавину глупости.

*

1025 "Мудар човек намеће границе чак и врлини." (Јувенал, VI, 444.)

*

1026 Да би се правилно поступило ваља се ставити на противниково место и упитати: шта бих ја радио да сам противник? Какав би план могао сковати? Саставите што више таквих планова, испитајте сваки, и размишљајте првенствено како да их осујетите.

"Треба се ставити у положај противника". Уистину то је добар начин да се открије шта би противник могао чинити. Но, то је скоро до немогућности тешко. Човек се може ставити у противников положај али не може никад постати противник сам у том положају. Он не само да треба да се стави у противников положај већ треба да тај положај види противниковим очима, мислима, осећајем, телом..., да постане противник сам. Ако двојца чине исто то је само наизглед исто.

*

Све што је досегло неки бескрај постаје неизрециво, вишезначно, па и мистично. Оно што је обухвативо, коначно и изрециво престаје бити мистично али не досеже бесконачно. У свему, па и у мачевању, дакле, треба трагати и за неизрецивим јер тада се доспева не само до бесконачног у њему већ и до можда оног најлепшег уопште - до поетског у вештини и живљењу. *1027*

*

Постоји једна добра тактика. Противнику супротставити неку своју слабу акцију његовој јакој, али са циљем да ова намерно попусти. Кад противник помисли да нас је успешно савладао тада га сачекује наша права акција. *1028*

Но, у овом наставку његова главна акција је већ изгубила и снагу и време и простор и елементе који јој дају значај, она је отворена и осетљива. Тада противник најчешће пада.

*

Зло које ти се испречило на путу можеш победити само ако га имаш мање у себи него испред себе. *1029*

*

"Прво је правило за живот. Моћи подносити све. Епиктет то своди на половину мудрости. Живот ће нас наносити да подносимо сваковрсне ствари и зато морамо имати и великог стрпљења... Из стрпљења потиче мир, који је срећа за читав свет." (Валтазар Грацијан) *1030*

*

На Далеком Истоку самурају пред битку су практиковали да испишу стих остављајући га у свитку за најближе као *1031*

тестамент. Они најбољи се нису задржавали само на уметности поезије већ су тај стих богатили још и уметношћу калиграфије или сликарства. Један јапански самурај је у 16. веку непосредно пред битку сачинио хаику који каже:

„Мислио сам све време
Да сам учио како да победим;
Али сада схватам:
Победити није ништа више
Нити ишта мање него изгубити.„

Мијамото Мусаши (1582-1645), највећи мачевалац Јапана, уједно је био и велики сликар и познати песник, а то није било случајно! Стварно храбар човек је прибран и није затечен у изненађењу. Он не ступа у битку са смелошћу најпростијег сељака који се из тупости залеће у најгушћи бој или ниткова, кукавице или лудака. Не, права смелост произилази тек из сталожености и хладнокрвности присуства духа. Ништа не постоји што ратнику може и сме да узруја мирноћу његовог духа који он не само да призива већ и исказује кроз уметност.

Мачевалац тако док ствара стих, певуши неку песму, промишља неко начело кодекса или изговара молитву у присуству опасности и смрти долази до сталожености и смирења.

Отуда у некадашњем ратовању није уопште била реткост да зарађене стране измењују доскочице или започну реторичко надметање показујући да двобој није само ствар брутално силе већ и духовно ангажовање – стил. То је био чин којим су људи превазилазили своје биолошко постојање и уживали у својој људскости којом су трансцендирали себе у дух вредан мита и легенде за вечност.

*

Уместо занимљивог и угодног у вештини и животу уочавај и бирај оно битно и важно. Ако немаш критеријум изабери спорост јер само она води дубини, па и суштини а избегни брзину јер она води само површини, па и небитном. *1032*

*

„Јавност треба подстицати у прихватању просечности. Потребно је убедити људе да је „in“, у моди и пожељно бити глуп, простак, и неук. Истовремено треба изазивати отпор према култури и образовању које треба маргинализовати.“ *1033*

Ноам Чомски

Пошто је знање највећа моћ а критичко мишљење тежи увек еманципацији човека - што отежава контролу и управљање над њим, савремено образовање се на сваком кораку конципира да буде што мање критичко, опште и апстрактно а што више конкретно, техничко и усмерено на непосредни практични и корисно извршилачки рад. Тако се кроз систематско обездуховљавање и заглупљивање профилише, форматизује и ствара полуписмени човек – корисни идиот који таман толико зна да може извршавати сервирано без размишљања, процењивања и довођења у сумњу.

Савремено образовање намењено већини је, дакле, без сумње ***антихумболтовско.*** *“**Хумболтов универзитет*** је класични систем образовања и представља заједницу људи који желе да се баве науком због унутрашњег порива за

спознајом а не због дипломе и практичних знања која ће примењивати и од којих ће зарађивати. Универзитет не треба да буде занатска школа!

Супротно томе је образовање као прагматичко-трговачка парадигма у којој "учиш за посао". Свођење образовања на корисну праксу представља његову деструкцију јер када је процват грчке математике замењен римским прагматизмом уследио је мрачни средњи век." (Владимир Арнољд)

Циљ савременог образовања, дакле, није образовање већ ***антиобразовање***, не образован, зрео и способан човек већ **тело** које хода светом без духа и душе као живи мртвац, сенка међу сенкама и култно биће хорора с краја 20. и почетка 21. века - „зомби".

Зато на сваком кораку се све више урушава свет културе и образовања. Најбоље школе било чега се неприметно гасе а њих замењује шарлатанство, поза и фолирање. У педагогију се уносе релативизација, апсурд, збрка и дезоријентација а часови претварају у забаву, игру и фарсу. Од знања и промишљања преостаје само површно полуинформисање, лаж, манипулација и пропаганда. У учењу је замењено значајно безначајним, класично и традиционално смећем потрошног, тривијалног и баналног а образовни и културни стандарди снижени су до тако бедног нивоа да оно што је преостало само још именом је култура и образовање.

*

1034 Мирноћа често значи да се противник спрема за наступање. Такође, жестина и устремљивање често значе да се противник спрема на одступање.

*

1035 Велике покрете противника је лако уочити, тешко је запазити његове мале покрете. Посебно је тешко прозрети

шта се дешава у противнику јер се дух индивидуе брзо мења. Дакле најтеже је али и веома важно уочити душевне промене у противнику. Зато је потребно да мачевалац добро упозна себе јер то је једини пут да добро може упознати и противника.

*

1036 "Што сам ружнији, старији, сиромашнији и болеснији, утолико се више светим животу правећи боју светлијом и блиставијом!" (Ван Гог)

*

1037 Човек живећи у "сада" прелази огромни мост постојања преко понора ништавила чији се стубови ослањају са једне стране на обалу прошлости а са друге стране на обалу будућности. То тродимензионално постојање, та човекова моћ да путује кроз време прошло, садашње и будуће, да их разликује, а то, и ништа друго, јесте СВЕСТ, његово главно богатство и оно по чему се разликује од животиње.

Зато човек који хоће да живи само у сада – коме нуде и намећу да живи само у сада и заборави прошлост, а од будућности да му буде само умножена садашњост, нужно живи бесвесно – као животиња. "Посматрај стадо које пасе: оно не зна шта је јуче, шта је сутра, скаче тамо-амо, једе, одмара се, преживa, поново скаче, множи се, и тако од јутра до мрака и из дана у дан, из године у годину, везано за кратки ланац свог бола и ужитка – мерећи све једино чулним и предметним задовољством и незадовољством, на ливади вечне садашњости." (Фридрих Ниче)

*

1038 Мачевалац мачује помоћу три оружја: прво је техничка вештина са мачем, друго је снага а треће је маневар. Он ова

три оружја може користити појединачно али и истовремено, но било како било они су неупотребљиви ако нису вођени духом - тактиком и стратегијом.

*

1039 "Противници који радо нападају вероватно су слаби у одбрани. Оваквим не дај могућности за напад, него их што је то више могуће, нападај сам! Напротив, противнике, који се изврсно бране, кроз игру оружјем заведи, да те што више нападају." (Стјепан Керец)

Модерно доба непрекидне безглаве журбе, које не познаје лагано, споро, умерено и успоравање личи на човека који се креће само трчећи.

Све се ради у пролету, на брзину – успутно, површно и инстант, замењујући у свему циљеве са акцијом, дух са брзином и јурњаву са животом. И већина данашњих **мачевалаца** окована тим турбо концептом савременог живота бива учена и навикавана да мачује само **prestissimo** - најбржег темпа, уз журбу у којој око не види, мисао не промишља а борба се завршава и пре него што је почела. Мачевање је постало слично некој непријатној обавези са којом треба што пре окончати.

Неки не прихватају ту редукцију. За те „отпаднике" и „конзервативне" турбо приступ животу и мачевању има сувише површног, краткотрајног, потрошног, празног, баналног, прозаичног и тривијалног. Ти НЕСАВРЕМЕНИ **не** желе да мачевање буде скуп муњевитих аутоматских, машински утренираних рефлекса већ креативност, инвенција, вештина, уметност… За њих тајна доброг мачевања, као и живота, је *све*: **prestissima** и **largo**, **adagio**, **andante**, **moderato**…, не у добром галопирању већ као у добром свирању - богатом и разноврсном темпу.

*

Врхунац учења у свакој вештини и свему осталом је када *1040*
дођеш до тренутка да ти учитељ више није потребан… јер си научио како да све и сви око тебе буду твоји учитељи.

*

Највећи проблем у учењу сваке вештине, па и мача- *1041*
валачке, није у савладавању механичких покрета тела. Проблем се јавља кад ове треба хармонизовати у акцију на начин како их је замислио дух мачеваоца. Најтеже у свакој вештини је урођене и стечене рефлексне покрете тела - несвесно и анимално у човеку, култивисати и оплеменити покретима духа.

*

Мачевалац може бити умерен из снаге којом успева да *1042*
се зауздава. Но, постоји и умереност мачеваоца из немоћи и слабости да се иде у крајност па се остаје на средини.

Али и неумереност мачеваоца може постојати из два сасвим супротна разлога. Први је неумереност из слабости да се заузда и одржи мера, други је у неумерености из снаге да се намерно иде преко мере.

Свака умереност и неумереност који произилазе из човекове слабости и немоћи да чини другачије владају њиме и он је у њиховој служби. Свака умереност и неумереност који су израз човекове воље, избора и снаге да чини умерено али и неумерено по властитом нахођењу су у служби човековог живота јер он влада њима.

Бити умерен, дакле, значи гледати крајности у очи, осећати њихову моћ и владати њима јер о умерености има право говорити само човек распет између крајности које хоће да га растргну. *Ко не зна да владањем користи разумно и своје*

страсти, лудости и слабости не само да није тако паметан као што мисли већ ни никад нешто велико и значајно неће постићи.

*

1043 Најлакше је у вештини и животу нешто променити. Најтеже је променити а не упропасти претходно. Ко зида рушењем и на рушевинама - зида увек само рушевине.

*

1044 Зато што „Модерно је оно пролазно, летимично и случајно.“ (Бодлер) човек, време и цивилизација који су у вештинама и животу опседнути новим и хипермодерним тј. пролазним, несталним, релативним... неизбежно постају слепи за традицију, непролазно, трансценденцију… па губећи мерила за вредно, трајно, идеално… завршавају у свету заборава, безначаја, пролазности, празнине - животу непостојања вредности – нихилизму тривијалне свакодневице.

Све што чиниш у вештини и животу постаје добро и вредно тек кад кроз његово конкретно, појединачно и пролазно почињеш доспевати и захватати универзално и непролазно.

Без тога свако чињење је увек ефемерно и безвредно, коначно и пролазно јер га ломи, дроби и претвара у прах ограниченост појединачног времена и простора које није успело превазићи.

*

Важна тактичка начела

1045 - Директан напад се не изводи никад са велике већ увек са средње или кратке дистанце. У противном простор потроши

његово време и оно што је суштина директног напада – брзина и изненађење, нестају.

- Уколико си испитао противника и открио да не даје узврате након блокова акцију планирај са продужетком напада. При томе, међутим, треба бити опрезан јер се противник можда само лажно представља. Можда ће баш тада кад си сковао план узвратити након блока. Мораш, дакле, имати и резервну варијанту за такву ситуацију.

- Уколико си испитао противника и открио да су његове одбране плитке или споре нападај увек са руком у положају опозиције.

- Ако противник потенцира агресивне нападе са скоковима или трчањем користи највише ескиваже.

- Противника који је брз на ногама треба непрестано навлачити на себе. Такав се најлакше напада јер је у његовом раскораку увек идеалан тренутак за напад. Но, у том случају треба бити брз и вешт у одбрани. Уколико је противник, међутим, спор, треба га јурити. Али никако не безглаво јер и он вреба твој корак напред да би те у раскораку напао!

- Брзоплете и уплашене противнике треба финтирати или им ударати батуте, споре и сталожене нападати директним акцијама.

- Уколико противник хвата наше оружје везом која је слаба и лабава, без снаге – изводи се искључење. Уколико је његова веза јака и чврста: 1. контрапресија са завршницом дегажеом и опозицијом.

- Дејство батуте се најелегантније поништава са дегажеом или контрапарадом. Опусти се рука у правцу удара и искористи противников замах за кружно кретање у контрапараду.

- Противник који те изазива на једну радњу треба да буде делимично задовољен. Почни са извођењем те радње

али у другој фази учини сасвим супротно: нпр. он те позове на кварт батуту, ти је уради али у наставку не иди одмах у директан бод већ уради супротно, одмах у наставку изведи још и контрасикст батуту и заврши директним бодом.

- Ниски мачеваоци треба да теже у борби скраћивању дистанце, виши одржавању дистанце. Мачеваоци ниског раста бодове и ударце пласирају одоздо а блокове изводе више одозго. Код високих је обрнуто. Високи мачеваоци су у принципу спорији због високог тежишта а ниски мачеваоци су бржи и покретљивији због тежишта које је ниже. Нижи мачеваоци теже да наносе поготке доле, виши мачеваоци горе.

- Ако је противник склон и вешт нападима са финтама увек парирати са контрапарадама.

- Највећи број мачевалаца почетника не зна и не користе блокове већ просто из страха најједноставније инстинктивно пружају руку са мачем у правцу нападача (у месту или уз јуриш у напред) – „убацивање". Из разлога ове ирационалне реакције они су опасни истовремено и за себе и за нападача. Такви противници се нападају на три начина:

1. Са оружјем које им је везано (контролисано) и склоњено у страну.

2. Полази се у лажни напад провоцирајући њихово „убацивање" како би се напад завршио везивањем, полублоком или бодом уз ескиважу.

3. Полази се у напад са варком телом који се завршава ескивирањем у тренутку противниковог убацивања.

- Ако си у дефанзиви увек постави линију (пруженом руком усмерен мач у противника). Ово важи и када си уморан и када си збуњен.

- Ако си изненађен противниковим нападом никад не парирај простом парадом већ контрапарадом.

- Ако противник воли много да финтира ометај га непрестаним темпо бодовима.

- Никад се противник не напада а да пре тога није довољно испитан. Испитивање се изводи опрезном игром оружја са велике дистанце. Испитују се: карактер, брзина и знање противника. Позива се на напад, пружа му се рука за везу, изазива лажним батутама итд. а све са спремљеном реакцијом.

*

Треба бити опрезан са старијим противницима. Већина *1046*
њих уистину остаре као ципела или гвожђе али неки као злато, сребро или вино. Код врсних мачеваоца и људи младост је квалитет који они стичу са годинама. Није, дакле, важно колико мачевалац има година већ колико има ватре.

*

Из ратничке школе духа Фридриха Ничеа *1047*

–

Живот се мери према делима а не према данима.

–

Кад човек нешто ради са радошћу, с одушевљењем, нема право ни на шта. Нема право чак ни на *успех*. Плаћен је унапред!

–

Ко жели да уништи свог противника нека размисли да ли га управо тиме овековечује у себи.

–

Противнику треба помагати пошто нам судбина додељује највишу почаст када нам неко време допусти да се боримо на страни нашег противника.

–

Из ратне школе живота: све што ме не убија, јача ме.

–

“Рај је увек под сенком мачева” – то је симболична и језгровита девиза помоћу које се препознају и одају племените и ратничке душе.

–

Само онај ко је пао може пружити другом примеран пример како се може – устати.

–

Нико не зна докле допиру његове силе док их све није искушао.

–

Јаки презире последице и у томе је његова снага. Мало би се на свету започело и учинило да се гледало само на свршетак.

–

Порази су попут увелог лишћа – из њихове трулежи ничемо.

–

Ако је и пропало твоје дело пашћеш тамо или само корак ниже од онога да се на њега ниси ни наканио – али богатији за једно велико стремљење.

–

Ко великом и сам не додаје велико, тај нека се прецима не хвали.

–

Наша нада лежи увек на оној страни где и наш највећи страх.

–

Треба да покушаш и немогуће - могуће се лако постиже и дешава свуда и свакодневно.

–

Клониш ли се пада, клониш се и уздизања. Тада падаш без уздизања.

–

Да човек не би имао непријатеља, мора вредети врло мало, те никоме не препоручујем да се тиме хвали.

–

Они пажљиви и уплашени стално мисле и пазе да им се ништа не догоди. Уистину, успех! Ништа се није догодило! Остало је ништа.

–

Изгубљено је само оно чега се човек сам одрекне.

–

Само у опасности можеш искушавати своју постојаност, спознати себе и делати на себи, јер опасност је камен кушње за дух, душу и тело

–

Губици. - Постоје губици што души доносе узвишеност у којој се она уздржава од јадања и, ћутећи, шета као под високим црним чемпресима.

–

Живот би могао бити и експеримент а не дужност или усуд. Та мисао би могла бити велики ослободитељ јер с њом на уму понеки човек може не само храбро него и весело живети и смејати се.

*

1048 Нека твоја воља да верујеш у себе расте пропорционално силама што иду против тебе и сумњама свих и себе самог у сопствени подухват - то је ултимативно потребно. Та упорност проналази увек пут јер време је савезник само истрајних.

*

1049 Врхови Дурмитора…
Летње боје Сезанове Провансе и Сент Виктоара.
Са песмом ветрушки и зрикаваца
Меша се Равел…

Замириса низ планинске траве,
Јужни ветар с мора,
Преко чаше вина.
И све се сплело у дубоко плаветнило
Белих облака…
А време стало.

*

1050 Постоје противници који се могу савладати одмах и једном акцијом. Но, постоје и противници који се могу савладати тек кроз низ стрпљивих, малих и невидљивих победничких корака. Ту погрешити у процени противника значи увек изгубити. Ако користиш тактику низа победа за противника који се треба савладати одједном истрошићеш узалуд мало по мало снагу. Ако користиш тактику једне победе за противника који се може савладати само низом корака твоја снага биће апсорбована и расута.

Исто тако сваки мачевалац треба да је свестан да може бити савладан или одједном и видљиво или кроз низ скоро невидљивих малих пораза. Тада, ако противник покушава да те савлада једном акцијом, принуди га на борбу за низ мањих победа. И супротно, ако противник покушава да те савлада кроз низ малих победа принуди га на борбу за једну победоносну акцију.

*

И као што нико не може слушати „музику“ већ само њене различите врсте кроз различита музичка дела тако исто нико не може мачевати општом техником мачевања – „стаблом“ вештине већ само њеним „гранама“ - одређеним конкретним техникама које су условљене врстама мачева и непосредном борбеном наменом ове вештине (за двобој, рат, коњицу, вежбу, спорт...) *1051*

*

Доброг мачеваоца занима мачевање као вештина која полази из главе и шири се на руку и ноге а не као машински импулс који полази из ногу, иде на руку и понекад стиже до главе. Уколико почетник и почиње учење са ногама а завршава са главом, утолико више ова методска инверзија није достојна зрелог мачеваоца који вештину треба да практикује обрнутим путем. *1052*

*

Заробише ме *1053*
вечерњи ладолежи...
Стојим сам и занесен.

Мацуо Башо, 1644-1694

*

“Нема савршене борбе без сечења и бода заједно.” (Џорџ Силвер, 1599) *1054*

*

1055 Буди као сунчани часовник и мери само ведре сате а губитке и поразе заборављај - и иди даље. Та алхемија је највећа животна вештина.

*

1056 У мачевању постоји ограничен број акција којима мачевалац почиње напад и ограничен број акција које може бирати противник бранећи се. Као што из комбиновања ограниченог броја покрета коначног броја фигура настаје бескрај шаха тако и комбиновањем коначног броја покрета тела и оружја у нападу и одбрани настаје бескрај мачевања.

И мачевалац и шахиста покушавају да овладају мрежом тог бескраја који сами плету тежећи да је баце на противника пре него што их случај уплете у њу или је противник баци на њих. У том плесу прорачуна и интуиције, коначног и бесконачног, разумљивог и недокучивог, очекиваног и неочекиваног... налази се чар како шаха тако и мачевања. Зато се каже да је мачевање врста шаха и да је шах врста мачевања.

*

1057 ***Mixi primo!*** – мени прво! (место) и ***Primo mixi!*** – прво мени! (саможивост и похлепа), су браћа близанци.

*

1058 Противник увек узима само оно што смо му ми сами препустили.

*

1059 Када су се наоружани робови и осуђеници на смрт борили у арени као гладијатори римским гледаоцима је

била најомиљенија борбе ***munus sine missione*** - "борба без престанка". У њој се, као данас у савременом врхунском спорту, гладијатору победнику стално изнова доводио нов противник док не би изгубио, а онај ко га је победио са том победом је добио и проклетство да настави ношење штафете побеђеног док и сам не страда и преда је следећем победнику.

*

Све има и своју сопствену унутрашњу, суштинску вредност – „вредност по себи" а не само релациону, спољашњу вредност – вредност у односу на нешто друго и по нечем другом. Ништа не може имати вредност у односу на нешто друго ако нема и неку вредност по себи и у себи независно од свега другог. Чак и математичка ***нула*** има по себи вредност одсуства броја, одсуства вредности и празнине да би у односу на друге бројеве стекла неку вредност или остала и даље без ње. ***1060***

*

Мачевалац треба да је свестан да ће се увек делом некад и негде његове највеће мане показати као врлине, а да ће се његове највеће врлине показати као главне и највеће мане. Исто и човек у свакодневном животу. ***1061***

*

Поздрав противнику. Кроз поздрављање пре борбе противници треба да искажу заједничку свест да су партнери у надметању - пријатељи у омиљеној игри која им доноси обострано задовољство. Кроз узајамно поздрављање после борбе противници показују да борба није порушила мост између њих већ да је оплеменила њихов карактер. ***1062***

Поздрављање противника је првенствено чин поштовања елементарне уљудности (пошто се надмећу људи), затим мачевалачких правила понашања (пошто се надмећу мачеваоци), и на крају достојанства човека (пошто се надмећу личности).

Онај ко не поздравља свог противника, не одаје му поштовање, - сматра га недостојним. Оног ко не узвраћа одато поштовање не треба гледати као неког ко нас сматра недостојним већ као неког ко буди сумњу да се сам осећа тако. У оба случаја, терет треба да пада на оног ко не одаје поштовање.

Ниподаштавајући противника, дакле, не само да умањујемо вредност наше евентуалне победе, а тиме ниподаштавамо и себе, већ и уколико смо побеђени повећавамо горчину властитог пораза признајући да смо изгубили од противника који је ништаван.

Из тог разлога је увек боље величати противника и одавати му највеће почасти пошто тиме не само да је и наша победа над њим већа, већ и евентуални пораз мањи.

Мачевалац, дакле, у сваком тренутку треба да има на уму да поздрав није само чин поштовања и самопоштовања већ и чин одавања поштовања вештини самој.

*

1063 „Благо онима који буду слушали речи мртвих: читали вредна дела и поштовали их." (Леонардо да Винчи)

*

1064 Није важно да ли мачевалац у борби користи перфектно израђену, савршено балансирану и украшену лаку модерну шпаду, ову или ону најразвијенију технику мачевања или методологију тренирања… ако он своју вештину користи као

силеција и у борби се понаша као, звер, дивљак или простак без представе, потребе и појма о уљудности, стилу, лепоти, племенитости, витештву или џентлменству у одношењу према противнику.

Цивилизација (која је првенствено израз технике, технологије и практицизма – материјалног и предметног живота) и ***култура*** (која је првенствено израз етике, науке, уметности, религије, филозофије, политике… - духовног и душевног живота) дакле, могу али и не морају ићи упоредо ни у једном мачеваоцу, ни човеку, ни историји.

Тако у ***Европи*** почетком 16. века људи почињу носити џепне сатове, средином 17. века користе Паскалове алгебарске рачунске машине, крајем 18. века носе цилиндре и фракове возећи се у парним аутомобилима и локомотивама, у 19. веку покрећу бензински мотор, појављују се подморнице и цепелини..., а истовремено ти исти људи до 18. века организују хистерије масовних прогона, мучења и спаљивања „вештица", тек 1908. после 500 година ломача и терора заустављају рад ***инквизиције***, до 19. века у рудницима и фабрикама користе децу од 5 година да раде 12 и више сати дневно, а тек крајем 19. века укидају трговину робовима у својој кући али је шире у својим колонијама у најзверскијим облицима до средине 20 века (нпр. војска белгијског краља Леополда II је у Конгу због експлоатације слоноваче, руда и гуме до двадесетих година 20. века одсецањем шака, руку, ногу и глава убила око 15 милиона црнаца!) тек 1908. године престају да у зоолошким вртовима држе и приказују индијанце, црнце и људе са урођеним телесним манама…

Размере таквих разилажења ***цивилизације*** и ***културе*** у 20. веку, које је са Аушвицом...постало модел, није уопште могуће нити набројати ни описати. Тако и данас култура није у ***предметима*** - телефонима, компјутерима, аутомобилима,

технологијама… - оном што човек има, јер на сваком кораку видимо **технодивљаке,** већ у ***односима*** - оном што човек јесте и како се односи према себи, оном што чини, другом човеку и свету око себе.

„Варварин си ако не располажеш јединим што је важно за људско достојанство: врлинама и духовним вредностима које ти омогућују складан суживот с другим људима (...) Материјална тежина чини скупоценим злато, а морална човека. (Валтазар Грацијан, 1646)

*

1065 У борби се труди да што мање користиш исте нападе - нападај разноврсно, али се труди и да што мање користиш исте одбране - брани се разноврсно. Онолико колико је некреативан и духом лењ мачевалац увек отворена књига за противника толико је креативан и активан мачевалац за њега увек недокучива енигма.

*

1066 Онолико колико се склањамо и бежимо од бола толико исто се склањамо и бежимо и од задовољства. Нема светлости без сенке.

*

1067 У борби два мачеваоца се могу сударити две вештине, једна вештина и једна неукост и две неукости. Исто тако и у свакодневном животу, у једном човеку се могу борити две истине, једна истина и једна заблуда и две заблуде. Једна иста борба, дакле, може имати сасвим различите супарнике, па и победнике.

*

1068 С почетка чинити вежбу пуно пута, то чинити без краја, под забраном промишљања, објашњавања и сваке

креативности, понављати ***упорно*** и под сенком бесмисла до у бескрај једини је пут да се достигне чистоћа форме покрета и савршенство аутоматизма. Време чињења у вештини непоновљивог, новог и јединственог, време креативности, дакле, није на почетку већ на крају учења - није умеће ученика већ мајстора. Ту начинити грешку значи начинити НАЈВЕЋУ грешку.

*

Пошто је све повезано са свиме, човек треба да је по мало ***1069***
добар у свему да би био изврстан у нечему.

*

И у мачевању и у свакодневном животу што човек има ***1070***
већу моћ то ће и дубљи бити његов силазак у немоћ. Но, као што моћ не мора бити нешто добро, тако ни немоћ не мора бити зло. Постоји моћ која кад расте човека слаби и уништава, постоји и немоћ која што је већа човека више јача и уздиже. Од карактера моћи коју човек има зависи и карактер немоћи која га чека.

*

Човек који блешти као Сунце не може, као ни Сунце, ***1071***
мимоићи ни своја помрачења.

*

"У једној од следећих генерација, људи ће се ***1072***
фармацеутским средствима навести да воле своје ропство. Створиће се диктатура без суза, да тако кажемо, безболни концентрациони логор за читава друштва.

На тај начин ће људима пријати да остану без своје слободе јер ће им свака жеља да се буне бити одстрањена

путем испирања мозга кроз пропаганду, или испирањем мозга помоћу фармацеутских и фармаколошких средстава. Помишљам и на развој неурологије, и уграђивање електрода у мозак. Ово се додуше нашироко примењује на животиње и понекад на безнадежно душевно болесне људе.

Ко је год посматрао пацове којима су електроде уградили у одређене нервне центре мора да се упита шта би само било када би се нечег таквог докопао неки диктатор. Овде мислим на огромну област у којој би се могла остварити ова коначна револуција, област у којој би било могуће контролисати људе у великој мери, али не кроз насиље, већ стварањем утиска да је живот пријатнији него што стварно јесте, и то пријатнији до те мере да, као што сам рекао, људи заволе стање ствари које разуман и пристојан човек никада не би смео да одобрава. Сматрам да је ово сасвим могуће. Чини се да ће ово бити последња револуција у људском друштву." (Олдос Хаксли, "Врли нови свет")

*

1073 „Практикуј духовност у свакодневом животу." (Ганди)

*

1074 Неувежбан мачевалац не само да непрестано мисли о техници јер пред очима има стално најситније детаље и финесе покрета већ и у то што чини непрестано уноси себе – „мисли на себе" (свом болу, страху, умору, љутњи…). Он се, дакле, током вежбе и борбе стално бави оним што мачује – средствима, па мачује узнемирено и збуњено.

Насупрот томе увежбан мачевалац технику изводи аутоматски и без размишљања при чему одваја њено извођење од себе. Он заборавља на мач и без размишљања управља собом а мисли на противника и вештину. Он се,

дакле, током вежбе и борбе стално бави оним како и зашто мачује – циљевима, па мачује у стање сталожености, спокоја и мирноће.

*

Ко тражи меру у вештини и живљењу неизбежно мора *1075*
прво да стигне до крајности. Немогуће је и нико никад и ни у чему није нашао праву меру ни за себе ни за другог ако пре тога није прекорачивао границе и доживео вртоглавицу преласка преко мере. „Никад не можете знати када је доста ако претходно не откријете када је сувишно.“ (Вилијем Блејк)

*

Ко има визију нису му потребне очи. *1076*

*

Везивање два сечива или акција „бацања“ противниковог *1077*
везаног сечива је увек слабије ако се изводи појединачно него ако се изводи удружено. У удруженом везивању-бацању и веза и бацање су јачи. Због синергије целина постаје већа од делова.

Но, постоје исто тако и акције које не само да уколико се изводе здружено слабије су него да се свака изводи појединачно већ и једна другој онемогућавају извођење.

Постоје ствари које се спајањем увећавају али и оне које се спајањем умањују. Има и оних које се раздвајањем увећавају као и оних које се раздвајањем смањују.

И мачевалац у вештини и човек у животу може, дакле, да добије и одузимањем као и да губи сабирањем. Рачуница у којој нпр. одузимање даје позитиван исход зове се рачуница ***уздржавања*** и ***жртвовања***.

*

1078 Човек који нема своју страст, који је није пронашао или се боји да је нађе неизбежно постаје жртва страсти за празнином а чамотиња је вампир који почиње да га обиграва и сиса.

*

1079 Тајна гледања. У противнику не треба гледати и видети само оно очигледно и остати на њему. Штавише то очигледно је обично најмање важно и најчешће само прикрива и маскира оно најважније. Трагати и пронаћи оно неочигледно у понашању противника није само ствар креативног приступа у откривању тајне његовог савладавања то је и ствар избора сопственог понашања.

Зато не бити у борби само оно што се види: очигледан, једнозначан, буквалан - прост, већ као живот: вишеслојан, сложен, богат, скривен, непредвидив, вишезначан, слојевит, дубок... – неочигледан, важна је претпоставка сваког доброг постављања према противнику.

*

1080 Ако човеку некад и пође за руком да дотакне или приђе близу оног што сматра савршеним то је сигуран знак и његовог скорог разочарања и открића да је доспео и до свега супротног томе. Зашто? У ономе што сматрамо савршеним и чему тежимо са толико чежње и жара сабрано је делом и све наше бежање од властитог несавршенства. Оно што зовемо савршеним тако је крик наше несавршености који путује и још није стигао да се одбије од литица света и постане ехо нашег гласа који чујемо.

Човек кад је близу оног што сматра савршеним осећа радост јер се осећа испуњеним и близу себе, али убрзо стиже и разочарање јер осећа и да није близу само оног чему тежи већ оног од чега бежи.

*

Неке препреке се обилазе, неке прелазе, неке обарају, *1081*
неке прескачу, неке поткопавају а пред неким се ваља повући
и стрпљиво сачекати да саме падну.

*

Велики душевни бол је као болест. Он човека обузме *1082*
сасвим. Не само његове осећаје већ и његове мисли и тело.
Снага тог бола може бити акутна - кратка а страшна или дуга
и јака као нека хронична болест Но, човеков организам се
под теретом тог притиска или опорави и излечи или сломи.

То излечење, међутим, није у моћи воље оболелог и
заблуда је да он ту може себи помоћи. Човек не може
победити себе јер ко је онда тај ко побеђује? Организам је
просто јачи од болести или није. Ако није он неизбежно пада
или одједном или полако се сушећи нестаје у ништавилу. Ако
је јачи догодиће се у једном тренутку сасвим неочекивано,
као да је нека велика непозната рука некуд однела све патње
и оставила човека нагог и слободног.

Од његове болести, ако је била јака, остаће само ожиљак
као сетно сећање на чудесне тренутке, ожиљак који на додир
на кратко и слатко боли.

*

Мера богатства једног човека је колико дуго може *1083*
издржати сам са собом - без ичег и иког другог. То је мера
његове испуњености и свиме и сваким.

*

За већину почетника у свему, па и мачевању, *стрпљење* *1084*
и *истрајност* су данас највеће и најчешће непремостиве
препреке.

*

1085 Као што најважнији циљ математике, логике и филозофије, уметности, поезије… није толико давање одговора колико размишљање, развијање духа и оплемењивање душе тако и циљ разних вештина није увек и као најважније нека непосредна корист већ развијање и оплемењивање човека.

*

1086 Мачевалац док учи покрете који су му задати осећа их као препреку, нешто што га ограничава, извор неслободе. Али кад се на њих навикне и прилагоди осећа се у њима слободан. Тако је исто и у свему другом. Човеков главни извор његове неслободе је његова неприлагођеност, а кад почне да слуша, сагиба главу, учи правила и покорава се законима и принципима открива да се унутар њих налазе *скривена мора слободе* по којима може бескрајно половити.

У свакој нужди се сакрива слобода. Тако човек мора радити одређене ствари да би могао слободно летети, мора да би могао слободно пливати, мора да би могао слободно плесати, мислити, осећати... чинити, мачевати. Но, слобода се не стиче само мудрим потчињавањем и прилагођавањем. Постоје околности у којима се она стиче супротно: борбом

Не тако што се човек прилагођава околностима већ тако што он околности прилагођава себи, поставља се креативно. Али ни овде не треба бити у заблуди. Онај ко хоће да буде креативан и околности потчињавати себи - присиљавати свет око њега да се прилагођава његовој стваралачкој снази, мора истовремено на неки други начин на неком другом месту плаћати неким другим покоравањем и неслободом.

*

1087 Кад се бориш против противника који изгледа као да је већ изгубио може се догодити да он још није изгубио борбени

дух па баш зато што више нема шта да изгуби васкрсне још опаснији. У том случају треба са једне стране бити двоструко опрезнији и двоструко жешћи јер *противник коме је преостао само дух тешко се побеђује*.

*

1088 Пошто је суштина капитализма (лат. ***Capitalis*** – опасан по живот, који може да изазове смрт, смртно опасан, непријатељски; саріо – кривично дело које се кажњава смрћу; узети, задржати, освојити, присвојити, искористити, зграбити;) *продати што више како би се профитирало што више* онда је слику најпожељнијег и идеалног просечног грађанина за државу савршеног капитализма веома лако осликати.

То је прво човек *празнине* јер једино неком ко је ***испражњен*** све треба па му можеш продати све што хоћеш. То је, затим, човек ***похлепе и уживања*** јер само тако обликованом можеш продавати у бескрај колико хоћеш. И на крају то је човек ***глупак*** јер само неко ко је заглупљен хоће се сатирати радећи да би му такав живот могао продавати како хоћеш и докле хоћеш.

*

1089 Савремено сценско мачевање (као и највећи део савременог филма уопште) се претворило у пуку и празну акцију која својим непрестаним динамичким експлозијама треба да ошамути перцепцију и има за главни задатак да код публике изазове не уметнички већ физиолошко-чулни доживљај (као узимање наркотика).

У том смислу модерно сценско мачевање најчешће је обичан визуелни ефекат спектакла у коме се рачунарски техничари надмећу својим електронским могућностима не би ли привукли пажњу продуцента за следећи посао.

Сценско мачевање је, дакле, уместо уметности постало мачевање сценских ефеката а филмови са њима ништа друго до реализовани арсенал рачунарских могућности савремене компјутерске технологије која више није у служби уметности већ пуке комерцијале. Филмска „уметност" с краја 20. века и почетка 21. века, не само када је реч о сценском мачевању већ и уопште узев највећим делом је индустрија *смећа* као и цела цивилизација којој припада.

*

1090 Свака вештина, па и мачевалачка, је продукат ***културе*** па и њен део који је не само одражава већ и одржава. И хипермодерно турбомачевање, тако, представља део модерне културе. Та „култура" је масовна, популарна, комерцијална, помодарска и конфекцијска – култура квантитета а не квалитета, и као таква окренута материјалном а не духовном. Она је у својој бити примарно продукује ђубре (као и цивилизација којој припада) и представља, дакле, *антикултуру* и *субкултуру* а само по форми, „шминки" и престављању културу.

Конзумирање овог сурогата од човека у фазама ствара прво *простака*, након тога *примитивца* и на крају *дивљака*. Та квази-култура не уздиже, не оплемењује и не култивише – оно што и јесте задатак културе, већ уназађује, девастира, деградира, варваризује и поживотињује човека. Она то исто чини и са вештином спортског мачевања данас.

*

1091 Морски таласи сву своју снагу и бес реализују највише и најјаче на тврдим стенама обале док се на обали која је песковита и блага сами разбијају о себе, растачу, слабе, губе и нестају.

---

*

Упркос свему, *1092*
Јер свакодневно
Градим више но што разграђујем,
Све си ми ближи...

*

Природа се видљивим и невидљивим елементима света *1093*
игра као лего коцкицама склапајући их и расклапајући. С обзиром да јој је дато бескрајно време она ће у тој својој игри створити све а с обзиром да јој је дат бескрај бескраја времена она ће неизбежно и нужно све то разорити и опет хтела то или не изнова сложити на исти начин.

*

Величина мајстора у било којој вештини није у томе што *1094*
је он сам врстан већ управо у томе што и поред свих својих несавршенстава, слабости и мана обичног човека он чини велика и врсна дела.

Они људи који само гледају и виде једино те слабости таквих људи тако се одају јер препознају само оно по чему су они исти са њима. Насупрот њима људи који су на путу да и сами постану мајстори виде и гледају у другим мајсторима само њихова велика и савршена дела и тако се уздижу. Велики људи тако оне ниске нагоне да иду још ниже а оне узвишене истискују у висину.

Многи, дакле, најчешће виде да мајстори имају грешке али не виде да их мајсторима нису учиниле грешке већ њихова врлина насупрот грешака.

Но, не треба бити ни апологета! Постоје и они који тежећи да постану мајстори сами у мајсторском узору не

желе да виде никад мане. То је опасно јер они тада своје мане доживљавају као непремостиве препреке заборављајући да је можда управо борба против мана њиховим узорима била главно степениште ка њиховој врлини и мајсторству.

*

1095 Постоје мачеваоци који када осете страх укопају се не померајући своје тело ни за трен. Њих страх просто паралише доводећи их до обамрлости сличне смрти. Но, постоје и мачеваоци сасвим супротног понашања. Они кад их ухвати страх добију огромну енергију од излива неконтролисане панике па сумануто јуришају.

*

1096 Мачевалац треба непрестано да има на уму да његов **мач**, као и било који други предмет, поступак, реч, идеја, поглед..., или било која друга људска делатност: техника, политика, спорт, економија, уметност, религија..., се може користити и добра и зла ради – употребљавати и **зло**употребљавати.

Зато све, па и мачевање, тек човек сам личним избором узвишава или унижава - даје му предзнак лепоте или гадости. Из тог разлога никад не треба бити обузет оним **чиме** нешто радимо – средствима, јер то је први корак скретања на погрешан пут, већ ***вредновањима*** и ***премеравањима шта с њима чинимо*** – циљевима због којих чинимо, а држећи се вечног аксиома космичке равнотеже да зло добра никад донети неће.

Циљ мачевања зато никако није убијање већ ***вештина*** јер како каже Марин Држић „Шта вреди знати мачевати кад сви мачеваоци су или мртви или леже по тамницама?“ Али циљ мачевања није ни **побеђивање** у вештини јер иза страсти за побеђивањем налази се и гаји увек скривена агресија и жеља

за моћи и поробљавањем. Само и једино ако је мачевалац ваљан и племенит човек његов мач и његова вештина биће извор врсног, вредног и доброг, њему и свету око њега.

*

Има толико лепих ствари да човек који за њих није спреман или им није дорастао, у њему не изазивају толико осећај лепоте и уживања колико неверице, чуђења и страха. *1097*

*

Заправо, темељно и најбитније питање је *шта ћемо сматрати успехом у животу* јер управо се ту зачиње најчешће оно што се зове неуспешан и промашен живот. *1098*

Човек треба да брине да у данима своје старости не увиди да је живот протрајио на нешто што није вредно живљења само зато што није знао да разликује вредно од безвредног и погодак од промашаја.

*

Данас је време прагматизма и практицизма које тражи и сматра оправданим само оно што доноси корист, добит и чији је резултат функционалност и ефикасност. Такав дух, заправо *одсуство духа*, - визура и гледиште света и живота је посве машинска, трговачка, банкарска и ћифтинска а живот вођен и заснован на таквом плитком рационализму - пијачни живот, увек неизлечиво болује од празнине јер прорачуни и калкулације корисног се односе увек само и једино на добитак и губитак па је и постигнуто увек приземна, тривијална и банална свакодневица. *1099*

Резултат: празнина која зјапи покушава се затворити опсесивним трчањем за поседовањем и трошењем предмета и задовољства а тај наркотик делује таман толико да опет

ваља пуно и само практично и прагматички радити како би се зарадио новац којим се изнова попуњава новостворена празнина..., и тако у бесмислени круг.

Стварно значајно, а што једино испуњава постојање и оно што чинимо, не израста никад из рачунице већ страсти које не мере, не броје, не знају за цену и не хају за интерес, штету или корист. Мајстор који у било којој вештини тежи перфекцији не замењује идеале интересима јер само идеали стварају мајсторство док интереси једино трговце. Мачевалац у мачевању и човек у животу, зато, не треба да се слепо води корисним већ исто толико и свиме оним што нема цену јер тек кад се неко уздигне изнад земље и окуси оно неисцрпно, може добро видети, разумети и проценити земаљско.

Практично и корисно заслужују сваку похвалу и поштовање али када су ***средство*** а не ***сврха*** постојања, па чак ни тада сасвим јер "не живи се само од хлеба."

*

1100 Човек до одређених година има задовољство али почиње у њему да ужива испуњено и цео тек са одређеним искуством и годинама. Зато и радост мачеваоца у постигнутој вештини се са његовим искуством разликује као што се разликује и звук музике коју свирач изводи на једној од звука који изводи на пет жица.

Тако и бол - његову праву дубину почиње човек осећати тек са зрелошћу. До тада он је површан - опекотина а не рана. Човек треба да је зрео не само за своје задовољство већ и бол.

*

1101 "Судбина меша карте, а ми играмо." (Артур Шопенхауер)

*

Мачевалац у борби на противникову загонетку не треба да одговара само решењем - показивањем да зна одговор већ и постављањем своје загонетке. *1102*

*

Моја дефиниција. Филозофија је ***уметност промишљања***. Зато је свака филозофска мисао амбисна - уметничко у њој не говори само оно што казује већ и отвара дубине неисказаних вишезначности. Из тог разлога што у једној филозофији има мање уметничког, или је та уметност лошија, толико је и она плића и баналнија а њене истине сиромашније, површније и ограниченије. *1103*

*

Можда најважнија ствар коју учитељ мачевања треба да поседује у раду са учеником је уметност балансирања између строгости и попустљивости, озбиљности и игре. *1104*

*

Зар у свету коме се не дешава све по законима логике, чинити нелогично није често прави, логичан избор. Или је можда оно што називамо нелогичним само ствар неке дубље или можда другачије логике? *1105*

*

Постоје мачеваоци који се баве овом вештином не због мачевања већ да би себи и другима могли показивати да су у томе најбољи. Такви људи то исто чине и са свиме другим у свом животу: школом, струком, партнером, поседом, одевањем, пријатељима, избором вредности, понашањем… *1106*

Они живе као да је свет сачињен од шиљака и врхова које треба освојити како би њихова „успешност“ као огледало њиховом самољубљу, свима и свуда рефлектовало њихову „савршенство“.

Таквим људима, међутим, увек измиче најбоље зато што таштина, снобизам и сујета пречe да се било чиме баве из љубави према томе чиме се баве, а што једино отвара врата сваке лепоте и изврсности како у делању тако и живљењу.

*

1107 Мачевалац у борбу не сме да ступа са *стрепњом* - страхом од неизвесности. Не зато што свака будућност доноси и зло и добро, или - ништа, већ зато што бавећи се у борби осећајима и тиме шта му се може десити заборавиће да промишља вештину и налази путеве да се поставља тако да шта год буде на неку корист му буде.

*

1108 Сваки мач има своје карактеристике: тежину, баланс… а који му диктирају шта се с њиме може, мора или не може чинити. Исто тако и сваки мачевалац има своје извесне карактерне особине које не може променити и које му мање или више увек диктирају шта ће чинити у борби. Увек, дакле, постоје ствари које се не могу променити.

Бесмислено је стога терати нешто да се не понаша у складу са његовом природом него га треба стављати у ситуације у којима та његова природа почиње да дела на линији наших циљева и нама на корист.

*

1109 Дат ти је живот - *чудо*. Шта ћеш сад? Само једно довољно вреди: створи од њега и сам неко *чудо*!

*

Ако противника не можеш да савладаш онда му макар *1110*
не дозволи да он тебе савлада. Пружај му отпор док не постигнеш неки ***реми***.

*

Проблеме пред које се поставља мачевалац решава *1111*
техника мачевања. Али нове проблеме не решава само нова техника мачевања - иновација у техници, већ и креативна примена постојеће старе технике.

*

Мријети ти ћеш, *1112*
Када сам у своје идеале
Почнеш сумњат. (М. Држић)

*

Постоје људи који не могу наћи задовољство и испуњеност *1113*
ни у себи, ни у својој вештини ни у било чему што чине.

Да ли ће мачевалац у свом мачевању наћи радост и испуњење зависи само од тога какав је он **сам**. Све чиме се човек бави је увек одраз њега самог и враћа му као огледало његов властити лик.

Ако, дакле, желиш постићи лепоту и задовољство у оном што чиниш, својој вештини, и животу уопште, треба прво да се бавиш постизањем сопствене испуњености и лепоте јер никаква вештина, чињење и живот не могу испунити и донети лепоту и радост неком ако он сам није испуњен, леп и радостан.

*

1114 Уколико "паметнији треба да попушта" тада смо свет осудили на вечну владавину глупости.

*

1115 Мачеваоци који су превише сигурни у себе и убеђени у своју надмоћ над ситуацијом и противником увек су први жртве пада. Они својим ставом изазивају околности и позивају иронију живота да им покажу и другу страну медаље - уравнотеже своје мишљење са оним на шта нису ни помишљали.

*

1116 Не само осећај, већ и тело и мисао могу постати неизрециви. Дакле, поезију може стварати не само покрет душе већ и покрет тела и духа.

*

1117 Никада у гоњењу противника не смемо себи допустити да нас успех опије толико да постанемо несмотрени. Осећаји су варљиви па тако и осећај надмоћи може бити неоснован.

*

1118 Добар мачевалац не "притиска" и не "форсира", он се у борби не намеће већ пушта да се противник разигра и почне да води и исказује се. И док противник мисли да води он све више улази у игру у којој лагано у заносу плеса кроз промену темпа и ритма други плесач преузима кораке и почиње неприметно водити игру по својој музици и такту.

*

1119 Мачевалац треба да осмисли своју акцију бар један покрет у напред. Ако тако не чини мора непрестано импровизовати

без времена да размисли о следећем потезу. То значи "изгубити потез" или "корак". То значи не знати "мачевати пре мачевања".

*

Све је отровно ако не умеш са њим, а најлепше је најотровније. Но, како одолети да се не ризикује са лепотом? *1120*

*

Оне исте особине, избори и начин живота који једног човека или неки народ учине великим јесу и оне особине, избори и начини живљења који ће их и поразити кад једном постану доминантни и достигну свој врхунац у покушају да постану једини. *1121*

Исто је и са мачеваоцем: оно што је његова највећа предност и моћ у борби у једном тренутку ће неминовно и неизбежно постати и извор његове пропасти.

*

Онај ко безусловно прихвати да је све у ***победи*** кад-тад ће почети и да чини све не би ли се победе на сваки начин увек домогао. *1122*

*

Шта је помрачење Сунца? Кад песнику нестане инспирација његове поезије. Тада из те празнине настају, можда, још заносније песме али оне више нису дитирамби - плес под сунцем што светлошћу боји живот, већ елегије и игре таме што слици живота дају сенке мрака. *1123*

*

У борби постоје тренуци немира у којима се бори наше тело, наше мисли и осећаји са телом мислима и осећајима *1124*

противника. Постоје такође и тренуци у којима је сам мачевалац у раздору са собом - својим мислима, телом и осећајима.

Но, постоје и тренуци у којима се боримо са противником тако што успостављамо склад и хармонију са њим и оним што чини као и тренуци у којима смо у потпуном миру са собом, својим телом, мислима и осећајима.

*

1125 Свако ко вади,
Воду из плитког бунара,
Кајаће се,
Јер извадиће само
Одсјај свога лика.

*

1126 Нико не може у нечему што чини постати ватра и пламен ако истовремено и не сагорева и претвара се у пепео.

*

1127 Никако не треба на сваку невољу одмах гледати мекушно и сваку прилику користити за њено избегавање. Живот тада, јер невоља је свуда, постаје непрестано бежање, склањање и страх у коме човек живи као прогоњена животиња.

Тако нешто не само да квари карактер већ и човеку одузима згодне прилике за усавршавање. Невоља, наиме, захтева рвање са њом, она активира тело, дух и душу. Човек у невољи нема други избор но да даје од себе све, чак и да даје преко себе и својих граница – помера их. Невоља тако изграђује карактер, јача личност, доноси чврстину, она је жарко сунце које потпомаже зрењу. Чак и кад смртоносна невоља задеси човека он треба да се поигра са њом, удари

неизбежном свој печат. Смрт узима плесаче увек као кисело грожђе а то изазива добри, олимпијски смех код умируће г.

Увек када је требало бесповратно упропастити човека, његово тело, дух и душу, један народ или једну цивилизацију они се нису бацали у ватре пакла већ су увођени у хедонове вртове задовољства и мекопутности, уживања и опуштања - вртове рајског пада.

Благоугодни и лагани живот без невоља чији је једини циљ уживање - сан сваког размаженог лењивца није ништа друго до лепа, дебела глиста на удици постојања.

*

"Блаженство није награда за врлину јер је сама врлина блаженство." *1128*

*

Мачевалац треба највише да ратује са једним, најстрашнијим од свих порока, оним најгорим који може обузети човека: лењошћу. Она је корен из ког расту сви други пороци и порок који дозвољава да се они множе и шире. Човек обузет лењошћу не помера се а ко се непокретан препусти бујици постојања бива ношен и однесен. *1129*

Људи су више лењи духом него телом. Дух се држи из лењости и навике ствари које су му лаке и пријатне. Ова навика поставља стално границе нашем сазнању и мало се њих труди да стварно рашири свој дух докле би он могао стићи.

*

Највиши циљ човека, циљ у који се стичу и сви остали циљеви, је да другог човека учини радосним а његов живот, макар на трен, испуњеним и вредним живљења. *1130*

*

1131 На неке противникове акције не треба реаговати уопште, на неке мало а на неке драстично.

*

1132 Постоје периоди у човековом животу када он нешто јако жели и томе се предаје сав и из дубине свог бића а Космос је нем и не узвраћа. Има периода када на ове људске жеље он одједном почне да одговара, изненадно, обасипајући га благодарно готово чудима и превазилазећи чак и оно што би човек у својим најлуђим жељама измаштао. Има и периода у којима на људска стремљења живот око њега одговара збркано, испрекидано и испресецано стварајући од људског живота растрзану какофонију звукова што излуђује.

*

1133 Многи ученици теже да се стално држе уз скуте учитеља. Циљ учења вештине мачевања, међутим, није зависност и везаност за учитеља већ самосталност ученика и његова способност да мачује ослањајући се само на себе. Тек када се сам попнеш на палубу свога брода и почнеш њиме управљати почињеш и уживати у пловидби.

Исто толико греше и они ученици који чине сасвим супротно - непрестано се склањају и измичу од учитеља мислећи да се могу без њега и сами попети се на палубу свога брода. Такви најчешће завршавају у бродолому.

*

1134 Филозофија је ткање мреже појмова која покушава да у себе ухвати стварност.

*

Као што је стари трик, који постоји свуда у природи да се слабији представља јаким баш зато што је слаб тако постоји и други трик, да се јак претвара да је слаб како би другог јаког заварао и изненадио. *1135*

Ова тактика је често пута врло ефикасна али захтева и изузетан карактер који ће успети да се суздржава од жеље да ту своју моћ искаже.

*

Људи су веома различити. Један бол не наноси исту патњу свима и различити га људи мере и доживљавају различито а дешава се и да има оних на које он делује подстицајно, освежавајуће и као весник радости. Исто је и са срећом. Једна иста радост није радост за све нити је иста ни по интензитету ни доживљају. Има људи које радост баца у дубоку сумњу и страх, и који беже од ње... Како у једном таквом свету чинити било шта а не погрешити? *1136*

*

Шта је то оптимизам? Оштрина ока да се види у добром оно што је добро и оштрина духа да се из оног што није добро издвоји и види нешто добро. *1137*

*

У борби је време колико пријатељ једних а непријатељ других толико је непријатељ али и пријатељ свих. Борба која се сувише одужи слаби обе стране због чега у њима опада жеља да се даље боре, али може се десити да због дуге борбе обе стране страдају од исцрпљености. *1138*

Такође, ако онај ко побеђује победу треба да оствари у јако дугом времену он ће се исцрпити толико да ће на крају и сам бити поражен. Дешава се и супротно.

Но, има пораза који су тако брзи и краткотрајни да не стигну на човека да оставе готово никакве последице и он прелази преко њих као да је и победио. Такве победе су због своје брзине безначајне а ко их је стекао као да ништа није ни постигао. Из тог разлога сувише дуго и упорно нападање као и сувише дуго и упорно брањење воде истом - поразу.

*

1139 „Спознај самог себе". Пред овај захтев грчке мудрости људима је постављен и сваки мачевалац. Уколико не познајеш своје тело, своје мисли и осећаје непознате су ти и твоје могућности спрам противника који такође представља тајну коју треба делом расветлити.

Но, ова порука наизглед једноставна и лака, врло је тежак захтев. У покушају да се спознаш не заборави да си ти истовремено оно што открива и оно што треба да буде откривено - да подсећаш на онога ко је и окривљени и судија. Ту не грешити је скоро немогуће! Спознаја твог противника још је тежа!

Зато свака борба два мачеваоца увек подсећа на борбу два човека на сплаву знања окруженом узбурканим океаном не знања. Зато је мачевање и најбољих мачевалац увек опасно, и обавијено велом неизвесности, сумњи и тајне.

*

1140 Једна мачевалачка акција која у једном тренутку и једним околностима је изврсна и носи у себи не само ефикасност већ и лепоту у другом тренутку и околностима може се изопачити у нешто потпуно супротно. И у свакодневном

животу све се у неком тренутку, околностима и форми може појавити у служби добробити живота али и исто тако у неком другом тренутку, околностима и форми појавити као нешто што га разара и дегенерише. То чак може постати и сам живот, па и његова суштина: раст и богаћење живота, живот који хоће толико да буја и расте да почне сам себе гушити. Тако исто и лепо, добро, истинито... ,и сва прејака осећања као нпр. разуздана љубав, могу под одређеним околностима постати нешто сасвим супротно и животу и донети несрећу, бол и назадовање.

*

1141 Како ћеш знати да ли је једна твоја акција тела и оружја врсна и вредна? "Тако што је ефикасна". Глупост! Свашта може бити ефикасно.

Постоји само један критеријум: ако желиш да је поновиш, и опет је поновиш, и док си сам са собом у свом духу да је понављаш…, вечно је понављаш а да ти не досади.

Тако је и у животу. Оно до чега су наше тело, дух или душа доспели као вредног и значајног они то желе стално изнова и у бескрај опет чинити, вечно чинити.

*

1142 Човек умире оног тренутка кад изгуби способност да буде тужан и радује се, кад његов живот почне да протиче без страсти душе, и претвори се у велику пустињу коју он прелази имајући тачно у својој чутурици онолико воде рационалног колико му је потребно да је пређе..., и умре.

*

1143 Није важно шта ти је учињено већ шта си ти учинио са оним што је теби учињено.

---

*

1144 Постоје људи који надмено, осионо и арогантно мисле и осећају да је свет створен само за њих и због њих и да је цело постојање и сви људи су ту само са једним циљем: да би служили њиховом личном уживању, задовољству и радости.

Такви целокупни живот виде и препознају само и једино као једно велико огледало у коме желе бескрајно да уживају у свом лику и покретима. Резултат тог губљење поштовања према животу је неминован: усамљеност, празнина... о којој су још стари Грци рекли све:

"Као дечак, Нарцис је био тако леп да је постао предметом обожавања и љубави многих девојака. Све ове љубави нису нашле одзива у његовом леденом срцу. Није узвратио љубав чак ни прелепој нимфи Ехо, која се повукла у самоћу, где је венула од љубавне чежње, све док од ње није остао само глас (Ехо).

Најзад, неко од одбачених обожаватеља проклео је Нарциса да заволи оно што му је недостижно. Са овом клетвом сагласила се богиња освете Немеза и Нарцис је био праведно кажњен. Једног дана, уморан од лова и летње жеге, он се спустио до извора да утоли жеђ. У огледалу воде угледао је свој лик, који га је одмах опчинио лепотом. Сопствене очи видео је као звезде, косу као косу Аполона или Баха, а нежну кожу лица и врата као драгоцену слоновачу. Узалуд је покушавао да рукама загрли и пољуби ову варљиву слику, која се заједно са њим смешила и плакала.

Као што се восак растапа и нестаје на топлоти, тако је он лагано нестајао од љубавног плама према самом себи. У часу смрти једино га је видела Ехо и упутила му свој последњи поздрав. Нарцисова бледа глава клонула је уморна у зелену траву и вечити сан је заувек склопио његове очи. Дријаде и Ехо оплакивале су смрт лепог младића, а његове сестре нимфе

покривале су га својим одсеченим косама. Кад су дошле да га сахране, крај извора су виделе цвет са жутом чашицом и белом круницом, који је добио назив нарцис. И у подземљу Нарцис огледа своје лице у водама реке Стиге, смртоносне и отровне реке која растапа гвожђе и нагриза племените метале а над којом се Олимпијски богови заклињу.

*

Тактика стрпљивости не исцрпљује само противника већ *1145*
и онога ко је користи. Зато је треба употребљавати против противника за кога знамо да је жесток а са недовољно снаге, стрпљења или умешности да влада собом и тактизира. Уколико је наш противник, међутим, јачи и стрпљивији, ова тактика није пожељна. Она се примењује успешно и када је противник у стисци са временом.

*

На питање незадовољних ученика који уз уздахе и јауке *1146*
годинама понављају без резултата исте вежбе: "Докле ћемо морати овако да чинимо?" учитељ одговори: „Ја то не знам јер ваше мукотрпно вежбање престаје истог тренутка кад га ви сами **заволите. "**

Само уколико вежбање престанемо гледати као пуко средство за постизање вештине и видимо га као циљ по себи - њиме се бавимо због њега самог, оно нестаје као морање а рађа се као жеља и уживање.

Тек кад ученик почне вежбати с љубављу његове вежбе постају плодне - претварају се у степенице ка вештини.

*

Што је човек даље од сунца то је његова сенка све већа. *1147*

*

1148 Мачевалац који је плашљив у сваком покрету противника види опасност и препад. Он тада излаз налази у строгој дефанзиви и затвара се у своју тврђаву која од тог тренутка живи под опсадом. Тако мачевалац не умире од противника већ од самог себе, глади и свог властитог страха.

*

1149 Мачевалац главне напоре треба да усмерава прво ка раду на себи самом а тек онда на вештини јер оно што вештину учи он је сам. Зато свако право учење за мајсторство почиње од човека самог а не вештине јер тек ко се приближава у себи савршенству отворио је врата и за савршенства око њега.

*

1150 Тактика „нечињења", иначе мени тако драга, увек води ка томе да противник све више чини сам. Што противник више чини и дуже чини сам, и што је активнији на твоју пасивност он ће и више чинити и гомилати и грешке.

Када грешака које чини противник буде довољно тада пасивни принцип треба заменити активним и искористити све оно што је противник сам чинио против њега самог.

Мислим да и живот има сличан механизам деловања када су у питању људски поступци. Никад се не експонира већ чека, прво се поставља као објекат да би на крају дао завршну реч судије као субјекат.

*

1151 Има подухвата и ствари које су рођене са њиховим творцем, живе и нестају са њим. Оне су толико самосвојне и оригиналне да просто не могу наћи наследника и настављача.

*

Човек и цивилизација који хоће све да претворе у заради на крају увек завршавају као она грамзива будала у басни која је умрла од глади јер је пожелела да све што додирне претвори се у злато.

1152

„Данашњи свет пуни очи а празни дух и душу. Купује се све више а потребно је све мање. Имовина се увећава а безвредност расте. Куће се пуне уређајима који штеде време а све мање времена се има. "Имати" замењује "бити". Дани се почињу мерити по томе колико је зарађено или колико је новца измакло. Нема размишљања. За све постоји "готово јело" спремљено на инстант начин у кухињи светске моћи и сервирано у јавном ресторану ранжираног јавног мњења.

Човек је тако сведен на потрошача и произвођача потрошног, деоничара, купца или продавца, *хрчка у точку*, на учесника у досадној економској утопији, неспособног да направи хијерархију својих похлепа, становника подједнако полиса колико и супермаркета код кога су продуктивност, корист и добит уздигнути у једине норме људског понашања и који пропушта да пролазе цели светови око њега и у њему док учествује у тој трци за златним телетом.

(…) Да би држали корак у тој трци са убрзаном глобалном економијом људи раде све више и више. Чак и они који нису грабежљиви морају грабити у наметнутој борби за опстанак како би могли стећи било шта у свету грабљиваца. Тако рад исцрпљује њихову снагу и они постају због непрестаног израбљивања неспособни за било какав живот. Тиме што постају део овог порока људи се претварају у крпе у којима су нестале све лепе могућности које живот пружа и у њима

не остаје ништа живог и људског осим лудачког порива за брзином и грабежом. Свако мора да заради за живот али бескрајна глад за потрошачком робом која је створена од стране медија и потошачке културе као опијум значи да нам је потребно све више и више кеша.

И уместо да наша продуктивност буде награђена у облику вишка слободног времена нама се само увећавају приходи и глад за трошењем. Због кредита и страха за губљењем посла људи се одлучују на дужи радни дан. Милиони одлазе на посао чак и кад су преморени и болесни и никада не искористе све слободне дане за годишњи одмор. Све ово се претворило у лудило у коме превелик стрес доводи до физичког и менталног слома.

(…) У таквом раду који прождире највећи део нашег дана све друго у животу: породица, пријатељи, секс и сан, хобији, потчињени су или боље речено уништени радном распореду. Посао прождире тако велик број сати да нестаје време за све друго, Чак и најобичније ствари као вођење деце у школу, вечера, ћаскање са пријатељима се претвара у сумануту трку са временом у коме оно што радимо је толико површно да је изгубило сваку вредност и значај.“ (Паскал Брукнер, „Беда благостања“)

*

1153 Враћам се у град да кажем
Његовим становницима да пожуре,
Јер би их ветар могао престићи
И са грана стрести цветове дивљих трешњи.

Мурасаки Шикибу, 1004. г.

*

Човек не види само садашњост кроз очи своје прошлости. *1154*
Он исто толико види садашњост и кроз очи своје будућности. Али човек исто толико види и своју прошлост и будућност кроз очи своје садашњости као што види и своју будућност кроз очи своје садашњости и прошлости.

Било који тренутак времена човек да мери или гледа он га мери кроз сва времена јер мери га кроз живот који траје једино тако што сваког тренутка увезује прошло, садашње и будуће у чворове таписерије постојања.

*

Као што идеје мислилаца, дела проналазача, уметнички *1155*
правци... могу бити убијени, тако могу и старе школе мачевања па и сама вештина у целини. Њих преузимају настављачи, прилагођавају их околностима, тумаче на свој начин и својом интерпретацијом им дају други значај и акценте. На тај начин настављачи више нису чувари традиције већ њени изобличитељи и уништаваоци.

Тако настају из старих светова светови који су према њима порушили мостове и иду својим сопственим путем. Башта живота би ипак била лепша и богатија да постоје вртлари и настављачи који ће гајити и чувати цвет у његовој изворној лепоти као и вртлари који ће поред њега садити нове и другачије цветове, различите од старих и израсле из њихове промене.

Колико критика ствара нове вредности и у служби је кретања толико је апологетика у служби очувања старих вредности и онога на чему ће се даље градити. Све то јако личи на зидање...на један ред камена који је избио на врх ређа се други ред камена који избија на врх... сваки доњи ред

је апологетика а сваки нови и горњи је критика. Грађевина настаје тек када се ова два преплићу и уклапају.

Ако уништиш оно старо руши се и ново јер нема ослонац на коме стоји, ако хоћеш само старо грађевина остаје на месту на коме је била, не шири се, пропада и нестаје...

*

1156 Животиње се дресирају и њима се влада помоћу задовољства и бола. Савремена хипермодерна цивилизација зато у све сипа шећер у бескрајно његових облика – у све уноси задовољство.

Тако је створен први услов сваке дресуре и владавине: зависност од шећера. Дакле, и други услов - бол и страх од одузимања шећера и задовољства. Тако је створен не само први услов сваког манипулисања човеком већ и први услов сваког анимализовања човека.

"Пустити да се меша слатко са горким показује добар укус. Слатко, само за себе, јесте само за децу и будале… " (Валтазар Грацијан)

*

1157 „Ако целом свету говориш а само један човек те чује – вредело је напора."

*

1158 "Све се враћа. - У појединим ретким тренуцима, у тренуцима довољно кратким и довољно неодређеним, успевао сам да констатујем: све се враћа. Доживљавао сам осећања да су моји тренутни садржаји свести исти они које сам имао некад раније у неком сасвим неодређеном сличном тренутку. Никад нисам могао да установим шта је то што је исто, него само то да је реч о истом. Одмах после тога

то осећање ме је напуштало и ја сам се враћао у привидну новост доживљавања.

Питам се није ли то ретко и неодређено осећање понављања истог оно што се као вечна позадина скрива иза завесе тобоже једине реалне разноврсности?"(Цекић Миодраг)

*

1159 Да би мачевалац могао промишљати своју вештину објективно и непристрасно мора престати бити мачевалац, изаћи из тог света и гледати га са стране. Део не може схватити целину јер он се као део не може уздици до слике целине пошто није целина и не види целину. Тако ни човек не може промишљати свет до краја јер је он део света.

Али у делу света се прелама и рефлектује и сам свет, део који промишља свет је уједно и свет који промишља сам себе кроз један свој део. Шта је излаз? Креативност и стварање. У њима се налази непрестано искакање и прекорачивање целине, излазак целине из ње саме да би се успоставила нова целина. У том привременом излажењу налази се део слике целине који недостаје делу затвореном у целину... слика истине... како о вештини тако и о свету.

*

1160 Постоје противници који јер су кукавице, или сумњају у себе и своје способности или просто зато што знају да су слабији, у борби се понашају као лицемери, ћуте и делују притајено, користе лукавства и изводе подле покрете у нади да неће бити откривени. Они покушавају противнику да буду све време иза леђа и нападају мучки са циљем да нанесу мале и наизглед невидљиве али учестале штете док не искрвари по мало и не ослаби толико да га могу безбедно напасти и докрајчити као хијене.

То је тактика честа у завереника, људи лошег карактера и оних који се у борби ослањају на скривеност и превару сматрајући себе обично оштроумним, паметним и способним а противника будалом.

Начин борбе против таквих противника, чије је животно начело, "два лоша убише Милоша" не захтева ни много снаге ни много умећа а током векова је бескрајно пута употребљен и састоји се само у стрпљењу и мало у трпљењу.

Таквог противника треба пустити да чини оно што чини и омогућити му да мисли да је успешан у својој работи. Треба му дозволити да мало по мало и корак по корак осваја вашу територију наносећи вам мале и ситне штете док се сасвим не разоткрије и разобличи у једном тренутку у својим намерама. То је тренутак када халапљиво и вођен ситним успесима, напредовањем и самозадовољством постао неопрезан и ушао сувише дубоко до места од којег више нема повратка. Тада се нашао у замци коју сте му за крај пута припремили и треба му нанети погодак који је тако дуго чекало стрпљење.

*

1161 Добра песма…,
Бљесак мача што
Погађа и просветљава
У трену.
А после…
Потече крв.

*

1162 Улазак у сваку заједницу, изузев заједнице звери и дивљака, неизбежно значи увек и прихватање одрицања и

жртви јер човек у друштву другог човека не може чинити све што му је воља већ се мора самосавладавати, прилагођавати, лишавати и правити компромисе са слободом и оног другог.

Ово важи и за заједницу са мачем - вештину мачевања. И као што у дворучном мачевању свака рука треба да усклађује своје радње са радњама друге руке, чиме се ограничава слобода и покретљивост сваке руке понаособ, тако и свака вештина захтева жртве, одрицања, послушност, дисциплину, стоицизам, потчињавање..., а посебно када се у мајсторству приближава своме врху - уметности. Муза је увек љубоморна и почиње да пружа тек кад си јој дао све и предао јој се сав.

Зато кад један човек изабере неки пут онда је нужно и неизбежно изабрао и сва лишавања везана за њега. Он их треба прихватити без поговора јер управо та лишавања његов пут одвајају и разликују од свих осталих путева. Немогуће је изабрати слободно свој пут а не покорити се његовим нужностима.

*

1163 У борби као и животу се неизбежно дешавају ситуације и ствари које човек „није заслужио“. Тако се вазда појављује и „незаслужено“ зло. Но, не треба бити ускогруд јер човека исто толико стиже и срећа и „незаслужено“ добро.

Из тога следи да, ипак, без обзира на све постоји извесна равнотежа и да се све дешава по некој рачуници само што она није увек очита и једноставна већ често замршена и компликована па на први поглед њени резултати изгледају погрешни а оно што нам се дешава наопако и незаслужно.

Не тражи, дакле, да живот буде “фер” јер то су само твоја очекивања која нису добро оцењена и израчуната. Узми оно што си добио и настој да са тиме постигнеш оно што хоћеш.

*

1164 Док је ученик почетник он своју вештину само ***доживљава***, као и млад човек свој живот. Он је сличан пчели која само доноси у кошницу полен.

Тек кад мачевалац у вештини и човек у животу сазри он почиње то што чини и да проживљава, као пчела која из полена ствара мед.

*

1165 "Данас људи имају савест раденичке епохе: та савест не допушта човеку да најбоље часове и преподневa подари уметности, ма колико велика и вредна та уметност била. Данас је уметност ствар доколице, забаве и одмора: њој се посвећује остатак времена и својих снага. - То је најопштија чињеница којом је промењен однос уметности према животу: кад од својих прималаца тражи много времена и снаге, уметност има против себе савест "вредних и способних" а упућена је на несавесне и лење, који, међутим, по својој природи, управо великој уметности нису наклоњени и осећају да су њени захтеви претерани. Може бити да је с великом уметношћу готово, будући да нема ваздуха и простора да дише: или - велика уметност покушава да се извесним огрубљавањем и прерушавањем одомаћи (или бар да одржи) у овом другом ваздуху који је у ствари природни елемент само за малу уметност, за уметност одмора, разоноде и опуштања. То се сада дешава свуда; и уметници велике уметности измученим и исцрпљеним прагматицима обећавају само одмор и разоноду, и они се обраћају уморном, и они га моле за вечерње часове после његовог радног дана - баш као уметници забављачи који су задовољни што су победили мргодна лица и упале очи. А шта је онда мајсторија њихових већих колега? Они у својој апотеци имају најјача раздражна

средства која могу да покрену чак и полумртваца; имају они спектакле, заносе, пијанства, потресености, грчевити плач; њима побеђује уморног, привремено га оживљују, доводе га до обезнањености у усхићењу и ужасу. Тако га оживљују за нови радни дан који следи!

Да ли би требало због опакости средстава које користи садашња велика уметност... да ли би њу требало оптужити као најподлију грешницу? Наравно да не: она би и сама сто пута радије живела у чистом елементу јутарњег мира и обраћала се ишчекујући, неизмореним, оснаженим јутарњим душама слушалаца и гледалаца. Изразимо јој сву благодарност што више воли тако да живи него да побегне: али, такође, признајмо себи да ће наша велика уметност бити неупотребљива за епоху која једног дана буде поново увела истинске празнике живота, радости и слободе." (Фридрих Ниче)

*

Ученик у почетку користити 50% више мишића него што је то потребно. Ти мишићи скрећу руке са правилних акција, одузимају брзину и снагу а и покрет чине непредвидивим. Код учења мачевања је зато врло битно да мноштво покрета који се имају у почетку сузи на што мањи број. Треба одбацити све сувишне радње и покрете који сметају у долажењу ка жељеном облику. У том смислу је учење не само савладавање новог већ и одбацивање непотребног и сувишног, не само нека врста богаћења већ и истовремено нека врста сиромашења. *1166*

*

Срећа се налази у свему. Треба је само знати издвојити. (Конфуције) *1167*

*

1168 Постоји и у вештини и животу оно што ти све више измиче што си њиме више обузет као и оно што те све више обузима што му се све више измичеш.

*

1169 „А бол и задовољство?" Уклони тог самољубивог патуљка који преноси болест кржљавости тамо где му је и место - у страну. Пут који се не осврће на бол и задовољство је веома сличан материнству – циљ је дете: живот што рађа нови живот по сваку цену. То је пут сличан заносу уметника - циљ је дело: живот што ствара нешто ново. Звижди се таквима на задовољство и незадовољство док у екстази настајања искри пламен стварања.

У делању самом и оном што доживљаваш док стваращ један нови свет налази се толико лепоте, богатства и животне радости да за тебе, који живиш с **таквом посветом**, није потребно никакво задовољство или награда.

*

1170 „Ни у чему што нам се дешава нисмо сами, ни први ни једини." (Иво Андрић, „Знакови поред пута")

*

1171 Постојаће четири класе: три мањине и једна већина. Једну класу ће чинити сиромашна заглупљена и зомбирана и телетабисана већина којој је намењено једино да ради и купује дресирана да живи и вреднује само на један начин: као животиње – трчећи за задовољством и бежећи од бола.

Другу класу ће чинити они којих је мање али се баве непосредном тактичком психо-физичком контролом и присилом прве групе на начин живота који јој је намењен.

Трећу класу, која ће бити најмалобројнија, чиниће они који владају и баве се стратешким управљањем и систематском контролом тела, духа и душе претходне две класе те њиховом апсолутном експлоатацијом по слободној вољи.

Четврту класу чији ће број бити између броја друге и треће, али ће временом расти, чиниће покрет отпадника и отпора од система који немају ништа осим властитих живота и незадовољства. Они ће тражити слободу која им припада по природи а не по датости, и боре се против света треће и несвести прве две класе, а за будућност човека у људској врсти.

*

У борби мачевима се погодак може нанети из пролаза, *1172*
дакле, без контакта мачевалаца – геометријски речено из паралелности или мимоилажења. Но, у мачевању се погодак може нанети и из контакта мачева (и тела) мачевалаца – геометријски речено из укрштања.

Погодак, дакле, настаје не само када су два мачеваоца без додирних тачака и неповезани већ и кад су два мачеваоца остварили заједничку тачку и повезали се њоме у контакту.

Борба и сукоб се тако у мачевању, као и свему другом, темеље на два парадокса: *судару онога што се мимоилази* – судару различитог и неповезаног, и *судару онога што је у тачки јединства* – судару истог и повезаног.

*

„Некада је музика била много интересантнија и богатија *1173*
пошто се изводила спорије па сте могли да чујете сваку ноту и да је дубље доживите. Такво извођење, дакле, открива велики број унутрашњих детаља који промакну када се дело

изводи сувише брзо. Развојем индустријске ере свет је почео да убрзава, то су исто учинили и музичари који су почели свирати све брже и брже. И побољшање у технологији израде инструмената је охрабрило брже свирање. На савременом клавиру 19. века су се могле много брже изводити композиције него што је то био случај са његовим претечама, харпсикорду и клавиркорду.

Постоје и докази да музичари данас већину композиција изводе брже него у прошлости. У једном писму од 26. октобра 1876. године, Лист је написао да му је требало "скоро сат времена" да одсвира Бетовенову Hammerklavier Сонату оп. 106. Педесет година касније, Артуру Шнабелу је требало само 40 минута. Данас пијанисти пројуре кроз овај комад за 35 минута. То је био и случај са Моцартом који је писао да извођачи свирају све брже и да је то "главни проблем виртуоза код којих њихови увежбани прсти јуре испред емоција а некад чак и испред њиховог ума". „ (Карл Оноре, „Похвала спорости - изазов култу брзине")

*

1174 „Тежак је задатак управљати људима, а нарочито будалама и глупацима. Двострук разум је потребан за управљање онима, који га немају никако." (Валтазар Грацијан)

*

1175 Искусни мачеваоци интуитивно осећају намере противника и тако знају шта ће он предузети и пре него што почне акцију. Почетник ће тешко моћи стећи такав осећај јер нема дугогодишњу праксу и искуство. Нека оружја у мачевању и неке способности у животу се стичу тек временом.

*

Свако ко се запутио на неки пут бива увек у пратњи сенке сумње у његову исправност и изводљивост. Не постоји ништа у животу што би било до краја извесно. *1176*

Зато је неопходно пре сваког пута наоружати се штитом од веровања у оно што чиниш и поверења у себе. Ако човек сам не верује себи и у оно што чини ко ће му други онда веровати?

*

Треба се јако чувати, кад су тренуци патње и бола, уживања у самосажаљевању као и самоузвишавања и поноса кад су тренуци радости и задовољства. Уколико се то не успе патња и бол, радост и задовољство више не стварају већ разарају – од њих ће се неизбежно постати истовремено не само ружан већ и отрован. *1177*

*

Свој живот обавио је, *1178*
око висећег моста
дивљи бршљан.

Мацуо Башо, 1644-1694

*

Ако си решио да поставиш себи неки циљ са његовим ДА и НЕ бирај увек сопствени а не пут епигона и имитатора јер успех других је учитељ само за будале. *1179*

Али знај: није оригиналан онај ко иде тамо где још нико није ишао већ онај ко иде тамо где нико осим њега не може ићи. Пођи том стазом без устручавања, макар и по цену

да се изгубиш, јер срце правог пута није у *проналажењу* већ *трагању*.

*

1180 "Пружите човеку сва земаљска блага, усрећите га преко главе, тако да клобуци почну избијати на површину среће, као на води; дајте му такво економско благостање да ништа друго не мора радити него само спавати, јести колаче и бринути се да се не прекине светска историја - и тада ће вам он, човек, и тада ће учинити неку гадост, само из незахвалности и жеље за клетвом. Ставиће на коцку чак и колаче и намерно ће пожелети најкобнију лудост, најштетнију глупост, само да би у целу ту позитивност унео и себе као фатални и фантастични елемент. (...)

А у случају да не буде имао могућности то да уради, измислиће рушење и хаос, измислиће све могуће патње, и ипак ће бити како он хоће! Проклеће свет, а како само човек може да проклиње (то је његова привилегија, којом се углавном разликује од других животиње), он ће самим тим проклетством постићи своје, наиме, стварно ће се уверити да је човек, а не клавирска дирка!

Ако ви кажете да се и то све може израчунати по таблицама: и хаос, и мрак, и проклетство - тако да ће већ сама могућност претходног прорачуна зауставити све, и разум ће победити - онда ће човек у том случају намерно полудети да би се ослободио разума и да би било како он хоће! Ја верујем у то, и гарантујем за то - јер цела се човекова мисија, чини се, стварно и састоји само у томе да човек сваког тренутка доказује самом себи да је човек, а не дирка на оргуљама; доказивао је и својим леђима, и троглодитством - али је доказивао! (...)

Иако је разум добра ствар, он је ипак само разум, и задовољава само разумске човекове способности. Жеља је

израз целог човековог живота заједно са разумом. Човек хоће да живи тако да би задовољио све своје снаге живота, а не само разум. Људска природа живи и ради комплексно, свим свесним и несвесним што постоји у њој. “ (Фјодор Михаилович Достојевски, “Записи из подземља”)

*

Мудар човек у вештини и животу не одбацује све али и не узима све - он ***вреднује***. Ко тако не чини биће увек без вредног које му треба а са безвредним које му не треба. *1181*

*

Не можеш напредовати чинећи неправедне кораке. *1182*

*

“Ми верујемо готово само у оно што нам се допада.” (Блез Паскал, 1760) Из тог разлога треба упознати противника добро, понудити му у борби оно што му се највише допада и биће вам веома лако преварити га. *1183*

*

Мачевалац стално треба вежбати јер природно пропада његово умеће. С друге стране акције у борби природно теже ентропији, осипању, хаотичности, повећању случаја, распадању, поједностављењу… *1184*

Мачевалац, дакле, мора да улаже енергију и организује како би неред и осипање довео у ред и склад јер хаосом није могуће управљати - он се у борби не бори само против супарника већ и против природе.

*

Бити у борби пребрз је исто што бити и преспор. Веома је важно зато брзину свога тела ускладити са брзином тела *1185*

противника. Раскорак у брзинама деловања два мачеваоца води у хаотичну борбу са неизвесним и надасве случајним исходом.

*

1186 Треба тежити да сваког дана нешто кроз нас достигне свој врхунац. То је једини пут којим се крећемо ка сопственим врхунцима.

*

1187 Од равнодушности према свету око себе и у себи до бездушности света у себи и око себе само је корак, а од њихове бездушности до њиховог безнађа и злочина, пола је корака.

*

1188 Циљ савременог образовања није ширење спознаје већ њено специјализовање и сужавање. Разлог је једноставан: сужену реку лако је усмеравати, човеком сужене свести лако је манипулисати.

*

1189 У прошлости се као вредно прихватало нешто тек после вековних провера – дакле, када се показало да је класика. Данас је супротно. За вредно се прихвата само оно што је ново и непроверено – оно што се показало да није класика.

*

1190 У мачевању је као и у животу. Ако ти борба постаје незанимљива – начини је занимљивом.

*

1191 Треба да будете поносни на своје непријатеље. Тада је успех вашег непријатеља такође и ваш успех. У ствари, смелост и част захтевају подједнако да у борби имамо за непријатеље само оне који се покажу достојним и вредним да буду пријатељи.

БЕЛЕЖНИЦЕ V и VI

Постоји мач који је лаган и годи руци али је слаб за сечење *1192*
ударом, мач који је добар за сечење ударом али је непогодан за бод и тежак за руку, који је савитљив и згодан за спорт али недовољно крут неупотребљив за праву борбу, тврд за оштрину сечења али ломљив за удар, дугачак и згодан за борбу на даљини али неупотребљив за борбу на скраћеној дистанци...

Нема мача који у себи уједињује све моћи јер ништа не може служити свему. Ако би се и успело неким чудесним мајсторством начинити мач подједнако добар за све он неће бити врхунски погодан ни за шта већ осредњи у свему. **Сваки мач може бити цар једино свог царства**.

*

Увек је боље да стварност превазиђе наша очекивања *1193*
него наша очекивања превазилазе стварност. Због тога мачевалац у вештини и свему осталом треба да узима у обзир природне идеализаторске способности свога духа и да се чува претеривања и превеликих очекивања. Уображавање без тога хоће да обмане наша очекивања тако да не можемо

достићи савршенство које смо имали у жељи. Не треба, дакле, од стварности тражити више него што она може да нам пружи па у свако дело треба ићи са извесним духовним уздржавањем и очекивати пре мање него превише.

Но, ово лице има и своје наличје. Једна је мисао која не превазилази стварност и наше очекивање не прекорачује постојеће. Човек се мора уздићи изнад постојећег да би га могао мењати, стварати и усавршавати. "Ниско погађа онај ко не гађа изнад звезда". На тој танкој линији између претеривања и умерености, а не на танкој линији умерености, у оном што хоћемо налази се живот који у реалности постиже изврсно и вредно.

*

1194 У умерености има финоће мерења, пристојности, углађености, суптилности, рафинмана, уздржавања и самосавладавања. Отуд је она увек одабраност и знак доброг укуса који савладава насиље. Треба знати уживати у савршеностима ствари а савршеност је управо не у крајности него у одмерености.

Но, како би се сачувала мера, пристојност, углађеност, суптилност, рафинман, уздржавање и самосавладавање и не би пало у ***крајност умерености*** потребно је повремено и претерати. Понекад је неопходно управо због умерености и мере чинити неумерености.

*

1195 У свакој вештини, па и мачевалачкој, има људи који не раде ништа али има и оних који активно раде ништа. Ови други представљају силу деструкције која са „ништа" негира и „ништи" – увећава празнину, ***нихилизује***. То су они који

имају енергију да делају а јалови су да стварају па јер немају избора принуђени су да разарају.

*

Велико комешање у противниковим акцијама значи да је дошао одлучујући тренутак. *1196*

*

„Глупан никада не примећује да све има две стране. Он ради с дрвеним представама, једноставним, једноличним, са којима се може одмарати и у којима се ништа не догађа. А кад би једну мисао мислио до краја, онда би приметио да се у мишљењу догађа сукоб, да се уздижу приговори који га не само обогаћују већ и садржајно покрећу.“ (E. Bloch) *1197*

*

“Никад ништа велико није постигнуто без страсти.” *1198*

Хегел

Разуман мачевалац, као и човек се у сваки подухват упушта са опрезношћу а не залеће се одмах и олако. Он пре него што крене напред претходно опрезно проучава аргументе. Но, сваки аргумент рађа увек исто толико и контрааргумент и ствар се тако неће померити никад нигде.

Дакле, уистину, без страсти и извесне количине слепила, јер никад не можемо све видети до краја, а често и не смемо видети до краја, ништа никад не би ни било започето.

Као и човек у животу тако и мачевалац у својој вештини ако поред свих својих способности које има нема и одважност и храброст да иступи и крене напред или некуд другде и

учини оно што му страст налаже не осврћући се на бескрајно лутање у лавиринту аргумената и контрааргумената, пропада неминовно.

*

1199 Постоје противници којима мачевалац сме дозволити у борби нешто што другим противницима никако не би смео дозволити, или им брани нешто што другима дозвољава. Није свако "да" за све људе, све околности и сва времена, као ни свако "не".

Слично је и у свакодневном животу, а чувена латинска изрека да "оно што је дозвољено Јупитеру није и волу" је најречитији пример овог тврђења.

Но, како у вештини мачевања тако и у свакодневном животу постоје и извесна „да" и „не" од којих се не одступа и који важе за све противнике, околности, где принцип није релативан и где Јупитер неће никад дозволити волу оно што и себи. То су они принципи у вештини мачевања чије напуштање би значило и напуштање мачевања, они принципи међу мачеваоцима чије напуштање би значило напуштање људскости.

*

1200 Противник се савладава из противника а не против противника.

*

1201 "Много шта се не постиже само
зато што се не предузима ништа
да би се нешто постигло."
Балтазар Грациан

Зато што многи мачеваоци не чине ништа због неодлучности да учине ово или оно они чине горе него да

греше. Наиме, делати значи можда грешити а можда и успети. Исто тако грешка увек има и добре и лоше стране, такође, грешка се често да и исправити. Пропуштено се, међутим, нити исправља, нити носи добро и зло... оно је ништавило које оставља празнине.

Зато, иако је сваки избор увек прича о "тамном вилајету" у коме ћеш се кајати ако узмеш а кајаћеш се и ако не узмеш, сматрам да је боље кајати се због вишка него због мањка.

*

Ко је прогласио корист за најважнији циљ у вештини *1202*
којом се бави и ко живи са идеалом сагледавања свега искључиво у терминима добитка и губитка за своју највећу вредност је поставио не само ***похлепу*** већ и дивљаштво.

Наиме, одувек је уљуђен, културан, племенит… човек био супротност саможивом похлепнику који се као животиња бави само оним њему корисним, сводећи све на питања: "за шта ми то може служити", "како то могу искористити", "која је ту корист за мене"?

Суштина сваке културе и култивисања, па и култивисања у вештини мачевања, и јесте у окренутости надиндивидуалном, трансцендентном, универзалном - вредностима које прекорачују појединачно и појединца па не могу ни бити везане за личну корист и интерес било кога.

С друге стране све гледати и процењивати искључиво из угла практичне користи, интереса и употребљивости не само да указује на духовну скучености, душевну ускогрудост и неотмен карактер трговачко-ћифтинске грамзивости и похлепе већ и на суштинско сиромаштво јер онај ко је богат више не гледа на живот из угла обазирања на добит и штету већ луксуза, богатства и расипања.

Чинити нешто без рачунице, само због њега самог, јер је ***мерак*** - "за сопствену душу", из љубави део је барем половине живота сваког мудрог и племенитог човека који осећа и зна да претерати у рачунању значи увек на крају и прерачунати се.

*

1203 *Quod nihil illi deerat ad regnnandum praeter regnum* – човек може бити краљ и ако нема краљевство.

*

1204 Не постоје проблеми већ само изазови.

*

1205 „Заспао сам и сањао: живот је радост.
Пробудио сам се и видео: живот је рад
Радио сам и схватио: рад је радост."
(Конфучије?)

*

1206 "И без да се погледа кроз прозор, може се видети небеска стаза." (Лао Це)

*

1207 "Погледај младог пса који још није искусио борбу, и нахушкај га на бика. Видећеш како одмах кидише са више храбрости и жестине него стари пас који је био пребијан, рањаван али и извежбан.

Код другог запажаш сасвим супротно јер он пре него што се ухвати у коштац осматра све предности које може да има, и јурне тек кад пронађе прилику.

Делом сам и ја још млад пас, али знам да у борбу морам да уђем онако како стварно треба - као пребијен пас. “ (Vincentio Saviolo, 1595)

*

Кроз борове крошње *1208*
Ветар донесе капи
Замириса талас…

*

“Не смемо губити одважности ако се наше ствари некоме *1209*
не свиђају, јер ће доћи други, који ће их знати ценити. У другу, пак руку не смемо због похвале постати горди, јер ће опет други доћи, који је неће признавати.” (Валтазар Грациан)

*

„Паметни родитељи допуштају својој деци да понеки пут *1210*
и погреше.“ (Ганди)

*

Данас врхунски спортиста, заслепљен и фанатизован у *1211*
потпуности фикс-идејом победе, лигоманије, медаљоманије и рекордерства (читај таштина, гордост и славољубље) најбоље године свога живота посвећује **психофизичкој тортури, стресу и борбама које се одвијају са мржњом и бруталношћу „победе по сваку цену” као да је реч не о грчкој већ римској арени како би постигао** милисекунду или поен предности коју ће престићи други потрошени живот желећи да претходну милисекунду и поен престигне за још једну милисекунду и поен…! Ад апсурдум!

*

1212 Колико је схватање живота људи Истока и Запада различито толико је различито и схватање и начин њиховог мачевања. Мачеваоци на Истоку, иако су мачевали и мачују техником сличном техници којом су западњаци мачевали у 14. веку једно-ипо ручним мачем, у бављење својом вештином, за разлику од њих, већ вековима уносе знатно више посвећења и духа стварајући од ње готово езотеричну мужевну уметност живљења и умирања.

За већину западњака то, међутим, није било тако. За њих је мач био само предмет - оруђе борбе а мачевање практична техничка вештина умећа побеђивања - и ништа више. Ретки су били мајстори, пре свега Шпанци, који су успевали, и поред терета западног практицизма, притиска неразумевања и чуђења, да своју вештину уздигну до начина живота и духа уметности. Мало је западњака који су открили и живели и ту димензију мачевања - пошли и ишли постојано путем практичне науке да би преко математике, геометрије, механике, филозофије... стигли до вештине и уметности (Martial Art).

*

1213 "Не узнемиравају нас толико збивања колико наша тумачења збивања." (Епиктет)

*

1214 Мачевалац у учењу вештине и у мачевању самом треба да тежи да све што чини изводи ослањајући се највише на себе самог. Кад је човек способан да чини сам тада му помоћ са стране не долази као спас већ као украс, не као оно без чега не би могао већ као оно са чиме је лепши. Такви људи тада од оних од којих добијају не узимају већ им дарују.

---

*

Велико је умеће показати слабост или снагу тамо где *1215*
их немаш а сакрити слабост и снагу где их имаш. То је
најбољи пут да се противник доведе у заблуду и тако наведе
на погрешан пут. Зато ваља у борби сакрити бол ако је
противник погодио нашу слабост али и сакрити радост
ако је промашио и иде тамо где смо најјачи. *Слично је и са
животом. Ако му покажеш где те боли ту ће и насртати, ако му
покажеш шта те радује и занесеш се у томе ту ће те и саплести.*

*

Где је дозвољено све, јер не можеш очекивати све, али *1216*
ни очекивати ништа, преузми иницијативу. Својом акцијом
наведи противника да делује како очекивано мора и не
допусти му да делује како неочекивано хоће.

*

Акција убија мисао. Дакле, ш**то је у мачевању више** *1217*
брзине то је мање памети и вештине.

*

Која је тајна добре школе - школе ***сазревања***? Ученик *1218*
прво треба да научи да успорава, кочи и застаје. **Друго**, треба
да то освојено време не расипа већ га користи за трагање и
преиспитивање у себи и за рад на себи. **Треће**, ученик треба
да одбаци све играчке за убијање времена које га окружују
и својим рукама, главом и сопственим осећајем испуни
сваки свој тренутак. **Четврто**, ученик мора бити постављен
пред проблеме, дилеме и тегобе - и остављен сам јер ваља
на својој кожи да научи сваку лекцију. Животно искуство
је најбоља радионица. **Пето**, ученику треба пружити што
мање и насупрот томе од њега тражити што више. Само тако

његово корење ће кренути у тој суши у дубину и постати јако и разгранато – спремно да носи велико, јако, разгранато и зрело дрво што доноси плодове.

*

1219 "Човек треба сам себе да обликује у уметничко дело." (Шилер)

*

1220 Кад мачевалац нешто види да би дошао до истине о томе у рачуницу увек треба да узме **две** важне ствари. Прва је оно што је видео, чуо, осетио... Друга је склоп околности које окружују то што је видео, чуо, осетио...

Тек тај миље даје кључ за правилно разумевање виђеног. Тако нпр. слабост коју видиш или осетиш у неком може значити уистину твоју снагу и доминацију а његову слабост и потчињеност. Но, може значити и његово лукавство и варку претварања, може значити и његово мудро економисање снагом, може значити и његово повлачење у коме узима замах пред скок, може значити његову скромност и избегавање да покаже прави снагу, може значити његов страх да не повреди другу страну својом великом снагом, може значити жељу за избегавањем борбе, може значити тактику борбе у којој слабе капи лагано дробе јаку стену, може значити и центлменски гест у борби са дамом, може значити и племенитост која преузима на себе жртву, може значити задовољство у пружању радости побеђивања другом, може значити и уживање у уметничком поигравању са својом властитом слабошћу и снагом...

Знаци слабости које видимо код неког или противника, тако могу говорити све, али понајвише говоре о теби који треба да их протумачиш правилно показујући тако своју властиту слабост или снагу.

*

Добар мачевалац зна да у сваком покрету противника *1221*
нађе оно што му је на корист и инспирацију: ако је дрво плодно зна користити његове плодове, ако је неплодно зна уживати у хладу његовог лишћа, ако је без листова у лековитости његове коре, ако је без коре у лепоти његовог дрвета за намештај, ако је ружно - у топлоти његове ватре…

*

Потребно је понекад и намерно начинити малу грешку јер *1222*
ће се тако боље спознати околности и ситуације и последице ако се начини велика грешка. Тако ће у том експерименту мачевалац научити како да се постави и какве реакције може очекивати кад буде пуно и ненамерно погрешио.

*

"Велика уметност је права и последња наша животна *1223*
утеха." (Артур Шопенхауер)

*

Постоје грешке у мачевању и свакодневном животу које се *1224*
могу поправити само тако што се оно лоше корак по корак полако, суптилно, опрезно и постепено дотерује до праве мере. Но, постоје и грешке које се могу поправити само тако што се одмах, драстично и намерно претера на супротну страну како би се ствар дотерала на праву меру - као прут који се не исправља довођењем до правог већ савијањем на супротно.

На први начин се исправљају грешке код мачевалаца који имају крут и ригидан карактер. На други начин се исправљају грешке код мачевалаца који имају еластичан и прилагодљив карактер. На први начин се прилази грешкама

у акцијама које се изводе круто и једнозначно, на други начин се прилази грешкама у акцијама које се изводе еластично, варијабилно и вишезначно.

*

1225 Мачевалац прво треба да научи да сноси сопствене поразе и недаће. Својој несрећи даје крила онај ко не зна и да пузи.

*

1226 Противници у мачевању су веома различити и уколико им се прилази свима на исти начин и истом тактиком - неприлагођено, неизбежан је неуспех јер "свака брава тражи свој кључ".

Зато мачевалац у својој вештини и човек у својој свакодневици треба да је широк јер ако је његов ментални став сувише узак, ограничен, затворен и ригидан он се не може носити са различитим околностима и ситуацијама које га окружују.

Но, не ваља ни супротно, да човек има сувише отворен и широк ментални став јер тада губи ***свој*** став па околности и ситуације које га окружују почињу га носити и разносити свуда без његове власти и контроле. Уколико противницима прилазиш непрестано само прилагођавајући њиховој различитости своје тактике на крају ће они почети тебе да прилагођавају себи. Треба умети и различитости противника прилагођавати себи, знати и како "браву прилагодити кључу".

*

1227 Не зановетај и не јадај се. Као и у свему, тако и у мачевању – најгори услови су најбољи за изврсно и најреће!, или како је то речено у чувеној сцени из "Трећег човека" Орсона Велса:

„У Италији Борџија је 40 година ратова, убијања, крви… створило Микеланђела, Леонарда Да Винчија и Ренесансу а Швајцарска братства и љубави за 500 година демократије и мира створила је… – будилник-кукавицу.!"

*

Уколико мачевалац мачује тако да његове идеје акција *1228*
које изводи су сиромашније и плиће од стварности и могућности реалности он мачује глупо и некреативно па га стварност може лако превладати и савладати.

Уколико мачевалац мачује тако да његове идеје акција које изводи прате стварност и усклађене су са њом реалистички он ће мачевати добро али увек приземно, обично и банално.

Уколико мачевалац мачује тако да његове идеје акција које изводи су сложеније и креативније од оног што се у стварности може извести он те своје идеје неће успети реализовати али све што буде постигао на том трагу биће изврсно и најбоље.

*

Човек је створио цивилизацију и свој свет само да се више *1229*
не би борио са природом. Сви људски судари и све силе које човек баца на човека су, зато, смешна заношења и дечија игра песком на обали за тренутак мирног океана природе који се може сваког трена разуларити својим бескрајем.

Кад природа подивља градска џунгла ћути, тресе се и мирујући чека да прође њен разуздани плес. Кад се по злом времену две војске сударе оне се повлаче и разилазе заборављајући на битку. Ако је зло које их је снашло превелико оне се уједињују не би ли ико извукао живу главу.

Борба човека са природом и њеним силама, било да је реч о појединцу или људима ипак је најстрашнија јер то је

борба против бескраја који нити види нити чује, нити мисли, суди или прашта, то је борба против нечег за шта се зна да не може бити никад побеђено.

У судару човека и природе човек побеђује само ако природа није показала своје могућности. Отуд у држању највећих ратника међу људима: горштацима и поморцима, никад не налазите надменост и ароганцију већ увек резервисаност, скромност и захвалност.

*

1230 Постоји пуно људи који наивно мисле да све што виде и размажено пожеле самим тим то и могу. Довољно је да се појави било шта за њих примамљиво и занимљиво и они су одмах уверени да то очас могу и сами. Кад такви пожеле да буду мачеваоци они као деца обуку жељени костим, купе мач и... игра маште може да почне!

Овакво понашање потиче од превисоког мишљења о себи и незрелог и самоувереног убеђења да се све може што се хоће.

Но, проблем је у томе што су такви људи, препуни себе, у оном на шта су се наканили са једне стране слепи за своје стварне могућности и границе а са друге стране сувише лењи, неспремни и површни да се упусте у озбиљан рад који је претпоставка успеха у било чему. Код таквих ***дилетаната*** зато је увек неизбежан судар са реалношћу и то оног тренутка кад **увиде,** јер су неуспешни, да жеље и снови нису исто што и стварност. За наук њима:

- „ Ко може да плива, а жели да лети, неће ни пливати ни летети.“ - Латинска пословица

- „Не може свако све. Мајстору и тоне плутају док шегрту и плута тоне.“ - Конти

- „Ко не зна своје место, остаће без њега." - Арапска пословица

- „Није најопасније оно што не знаш, већ оно што мислиш да знаш." - Палге

- „Лако је мислити, тешко је радити а радити како се мисли најтеже је на свету." - Микеланђело

- „Да би остварио своје снове мораш се прво пробудити." - Гете

- „Лако је отворити дућан, тешко је одржати га отвореним." - Кинеска пословица

- „Кад извор пресуши види се колико је вредео." - Латинска пословица

- „Пропали људи се деле на оне који су мислили а нису знали или чинили и оне који су чинили а нису никад ни мислили ни знали." - Јерински

- „Зелено и лоше дрво даје увек више дима него ватре". - Народна пословица

*

1231 Има и таквих мачевалаца, ниске и скучене душе и погледа, који у сваком противнику виде само оно слабо и који се у свему увек прво хватају само за најгоре, а велико и вредно не примећују.

Не буди слеп за лепоту и мајсторство противника јер тада само показујеш да не умеш да се дивиш узвишеном. Људи код којих је њихова сујета већа од чудесног, изврсног и вредног света око њих исказују само нискост света у себи. Борба два добра мачеваоца увек изазива дивљење јер они се не усхићују собом већ чарима вештине.

*

1232 Сваки покрет противника могуће је тумачити на мноштво, а најмање на два супротна начина. Добро разумети и

правилно протумачити тај покрет није мачеваоцу могуће уколико не познаје довољно добро себе као тумача – не уме да одузме у оном што гледа себе који види како му драго од оног какво оно без њега јесте.

Питијско пророчиште је зато увек давало на једносмислена питања двосмислене одговоре. Тајна њиховог разумевања, међутим, није била у дијалектици која налази истину у борби и противуречности нити у домишљатости оног ко пита да изабере један одговор од два већ на улазу у храм на коме пише:"Спознај себе самог".

Једино онај ко зна да одговор даје Питија али његово разумевање слушалац који га тумачи само ако добро познаје себе, тада и Питијин двосмислени одговор постаје не само једносмислена истина већ и сопствени одговор, спознаја и самоспознаја.

*

1233 Човек је појединачно и смртно биће и зато мора да ***обожава*** јер га само то трансцендира у бесконачно и свесједињавајуће биће.

За неке је божанство тог обожавања нешто реално, профано, релативно, конкретно, видљиво... - стомак, уживање, здравље, изглед, новац, мода, група, идол, моћ, имовина, вођа, тело, скепса, техника... Дакле, нешто коначно што се само по броју умножава и шири у бескрај - нека врста лажне бесконачности која трансцендира само лажно, привидно и као сурогат.

За друге, насупрот томе, божанство тог обожавања је увек нешто што у себи има идеално, свето, вечно, апсолутно, бескрајно, апстрактно, духовно, невидљиво... - уметност, религија, наука, поезија, филозофија... Дакле, увек нешто што или приближава стварном и истинском трансцендирању

или стварно и истински трансцендира јер је бесконачно по себи и својој суштини.

*

1234 У својој вештини немој никад бити апсолутно и чврсто уверен ни у шта јер у свету бескрајних углова и непрестане промене нема ничег сасвим чврстог. Не чиниш ли тако показујеш се глуп јер како Грацијан на једном месту каже: "Сваки је глупи чврсто уверен, а сваки је чврсто уверен глуп. Чим погрешнији његов суд, тим већа његова увереност."

*

1235 Није ли сваки почетак увек уједно и у неку руку и почетак свега?

*

1236 Историја мачевања (као и историја света и било чега у свету) није пуко праволинијско кретање напред у времену већ се састоји од кретања у сваком могућем правцу уз различите скокове, враћања, преплитања, застајкивања, кружења (понављања)…

Из тог разлога у историји мачевања нема поједностављеног "усавршавања" и "еволуције" (као што неки недовољно упућени и банално-буквалистички настројени тумачи теорије еволуције тврде) већ само промене и прилагођавања у **разним правцима** једне исте основне, базичне и суштински непромењљиве технике новим типовима мачева и заштитне опреме који су се смењивали током епоха.

Тако нису настајали све "савршенији" мачеви и све "савршеније" врсте мачевања већ само **различите** врсте мачева и различити стилови мачевања (као варијација исте основне форме) који су били погоднији (прилагођенији) за дате историјске околности и ситуације.

Ни по чему римски легионар или гладијатор није био мање "савршен" и убитачан мачевалац од мускетара или обрнуто, и ни по чему није римски гладијус мање смртоносно оружје од ренесансног рапира. Ти различити мачеви су само пригодни за различите ситуације а мачеваоци са њима само различито мачују и не бих се усудио да у њиховој борби типујем ни на једног више но на другог с убеђењем о избору "напредније" и "савршеније" технике мачевања или оружја. Слично томе било би скоро схоластичко питање да ли би у борби победио вешт стрелац са одличним самострелом или модерни стрелац са пушком...

Ако се већ тражи место еволуције и процеса усавршавања у мачевању оно постоји само у оквиру истог типа мача или технике. Тако савршеније може бити мачевање само једног легионара у односу на другог легионара или једног мускетара у односу на другог мускетара.

*

1237 Тело које бежи од напора, дисциплине и бола не ствара савршен покрет. Душа са празним и кржљавим срцем не доживљава лепоту вештине. Неокретна глава лењег и тупог духа не досеже мајсторство. Ништа неће заблистати ако није драги камен који се бруси и глача.

*

1238 Ако све тежимо да претворимо у економично, практично, најједноставније, најбрже, најпростије и ако за све и у свему тежимо само овоме тада неће од људског живота остати ништа осим плитке приземности, тривијалности и баналности животињске свакодневице, а човек који тежи да живи ту простоту као идеал и сам мора постати такав – простак.

*

Ако ваш напад није успео или се нисте успели одбранити *1239*
ово може бити резултат техничке али и тактичке грешке. *Техничке* у смислу да радња није правилно изведена, *тактичке* да није изведена у правом тренутку или на правом месту - неадекватно, па нас је противник надмудрио или смо преварили сами себе.

*

Савремено хипермодерно „пост" време – време *краја* *1240*
уметности, *краја* критике, *краја* промишљања и филозофије, *краја* културе, краја политике, економије, права, *краја* човека… тј. време опште и систематске деконструкцију свега *релативизацијом* и култом *нихилистичког* обезвређивања, обесмишљавања и апсурда, сав живот и све вештине, па и мачевалачку, преплављује и разара ***празнином.***

Но, ипак на све то треба бацити један далековидији и радоснији поглед. Ова декаденција и труљење могу бити и последица пребогате јесење бербе и сувишка рода или како је то запазио Фридрих Ниче: „...Сваки велики пораст уистину доноси и огромно осипање и нестајање: страдање и симптоми пропадања нужно припадају временима огромног прогреса јер сваки плодан и снажан покрет у човечанству у исти мах је стварао и нихилистички покрет. Под извесним условима појава крајњег облика песимизма и нихилизма у правом смислу речи, могло би бити знак коренитог и најсуштинскијег пораста и преласка у сасвим нове животне услове.

(...) Зато „нихилизам не може бити коначан. Зато нихилизам од свих драма представља ону која својом дубином понора пружа и највећу наду."

На прагу смо, можда, доба у коме јер „Ствар која се уздиже зато и пролази" (Буда) из тог труљења полако и

неизбежно настаје ђубриво за рађање једног другачијег времена. Потребно је, стога, почети „орати и садити“ јер у свим сферама живота неизбежан је сукоб света вредности и нихилизма, света истинског и турбо инстант сурогата, света класичног и света пролазног, потрошног и тривијалног, света различитости и света изједначавања и униформности, света здравог разума и света апсурда, света културе и неоварварства, слободе и тоталитаризма, оплемењивања и „зомбирања” човека… – сукоб у коме како је то написао Гоголь „*Највећа битка која ће се водити на позорници човечанства биће битка за људске душе*“.

*

1241 У мачевалачкој борби се може стално и одлично видети како страх рађа агресију и агресија рађа страх – дакле, оно што представља срж и суштину савремене хипермодерне цивилизације.

*

1242 Сваки мачевалац мора да нађе свој сопствени пут за заједничку вештину. Али није сваки сопствени пут, другачији пут, уједно и исправан пут. Другачији пут може бити и погрешан пут. Највеће умеће је наћи другачији а прави пут.

Постоји, дакле, пут како се учи вештина мачевања али различити су путници који треба да иду њиме. Зато не само да сваки ученик треба да нађе своју стазу којом ће доспети на тај пут већ и тим једним путем треба да се креће на сопствени начин. Управо у томе је умеће сваког доброг учитеља: што зна да води кроз различито једним и кроз једно различитим.

*

Сумрак… *1243*
На хоризонту,
Док дан одлази а ноћ прилази,
У једну линију спојише се море и небо.
Тај пољубац под Венером,
Што засјала је тек,
За тебе је.

*

Може се догодити да тегобно, страшно а често и трагично *1244*
време живота буде уједно и са друге стране, кад једном све прође, најлепше време живота. Заправо, готово увек је тако јер свака велика и дубока радост је нераздвојно везана за исто толико дубоке и велике тегобе и патње.

*

Задатак уметности није у сликању животних случајности *1245*
већ општег смисла који се крије у разноврсности појединачних животних појава. (Достојевски)

*

У животу треба свему дати по неки део себе и од живота *1246*
у свему по мало узети. Тако се човек као помоћу вакцине штити од огромних добитака и огромних губитака, и не пропада.

*

Завештање језика Светог Симеона, оца Светог Саве *1247*

„Чувајте, чедо моје мило, језик као земљу. Ријеч се може изгубити као град, као земља, као душа. А шта је народ изгуби ли језик, земљу, душу?

Не узимајте туђу ријеч у своја уста. Узмеш ли туђу ријеч, знај да је ниси освојио, него си себе потуђио. Боље ти је изгубити највећи и најтврђи град своје земље, него најмању и најнезнатнију ријеч свога језика. Земље и државе не освајају се само мачевима него и језицима. Знај да те је непријатељ онолико освојио и покорио колико ти је ријечи потро и својих потурио. Народ који изгуби своје ријечи престаје бити народ.

Постоји, чедо моје, болест која напада језик као зараза тијело. Памтим ја такве заразе и моријe језика. Бива то најчешће на рубовима народа, на додирима једног народа са другим, тамо гдје се језик једног народа таре о језик другог народа.

Два народа, мило моје, могу се бити и могу се мирити. Два језика никада се помирити не могу. Два народа могу живјети у највећем миру и љубави, али њихови језици могу само ратовати. Кад год се два језика сусретну и измијешају, они су као двије војске у бици на живот и смрт. Док се год у тој бици чује један и други језик, борба је равноправна, кад почиње да се боље и више чује један од њих, тај ће превладати. Најпослије се чује само један. Битка је завршена. Нестао је један језик, нестао је један народ.

Знај, чедо моје, да та битка између језика не траје дан-два, као битка међу војскама, нити годину-двије, као рат међу народима, него вијек или два, а то је за језик исто тако мала мјера времена као за човјека трен или два. Зато је чедо моје боље изгубити све битке и ратове него изгубити језик. Послије изгубљеног језика нема народа. Човјек научи свој језик за годину дана. Не заборавља га док је жив. Народ га не заборавља док постоји. Туђи језик човјек научи исто за годину дана. Толико му је потребно да се одрече свога језика

и прихвати туђи. Чедо моје мило, то је та зараза и погибија језика, кад један по један човјек почиње да се одриче свога језика и прихвати туђи, било што му је то воља било да то мора.

И ја сам, чедо моје, у мојим војнама употребљавао језик као најопасније оружје. Пуштао сам и ја заразе и морије на њихове језике испред мојих полкова. За вријеме опсада и дуго послије тога слао сам чобане, сељане, занатлије и скитнице да преплаве њихове градове и села као слуге, робови, трговци, разбојници, блудници и блуднице. Моји полководци и полкови долазили су на напола освојене земље и градове. Више сам крајева освојио језиком него мачем.

Чувајте се, чедо моје, инојезичника. Доћу непримјетно, не знаш кад и како. Клањају ти се и склањају ти се на сваком кораку. И зато што не знају твој језик улагују ти се и умиљавају како то раде пси. Никад им не знаш шта ти мисле, нити можеш знати, јер обично шуте. Они први који долазе да извиде како је, дојаве другима, и ето ти их, преко ноћи домиле у непрекидним редовима као мрави кад нађу храну. Једнога дана тако осванеш опкољен гомилом инојезичника са свих страна.

Тада дознајеш касно да нису мутави и да имају језик и пјесме, и своја кола и обичаје. Постају све бучнији и заглушнији. Сада више не моле нити просе, него траже и отимају. А ти остајеш на своме, али у туђој земљи. Нема ти друге него да их тјераш или да бјежиш, што ти се чини могућнијим.

На земљу коју тако освоје инојезичници не треба слати војску. Њихова војска ту долази да узме оно што је језик освојио.

Језик је чедо моје, тврђи од сваког бедема. Када ти непријатељ провали све бедеме и тврђаве, ти не очајавај, него гледај и слушај шта је са језиком. Ако је језик остао недирнут, не бој се. Пошаљи уходе и трговце нека дубоко зађу по селима и градовима и нека слушају. Тамо гдје одзвања наша ријеч, гдје се још глагоља и гдје се још, као стари златник, обрће наша ријеч, знај, чедо моје, да је то још наша држава без обзира ко у њој влада. Цареви се смјењују, државе пропадају, а језик и народ су ти који остају, па ће се тако освојени дио земље и народа опет кад-тад вратити својој језичкој матици и своме матичном народу.

Запамти, чедо моје, да свако освајање и отцјепљење није толико опасно за народ колико је штетно за нараштај. То може штетити само једном нараштају, а не народу. Народ је, чедо моје, трајнији од нараштаја и од сваке државе. Кад-тад народ ће се спојити као вода чим пукну бране које га раздвајају. А језик, чедо моје, језик је та вода, увијек иста с обје стране бране, која ће као тиха и моћна сила која брегове рони опет спојити народ у једно отачаство и једну државу."

*

1248 Како у вештини тако и у животу и најузвишеније ствари могу човека срозати и вући по блату као што га и најпрљавије и најниже могу под неким веома необичним околностима, узвисити и показати сву његову лепоту, узвишеност и достојанство.

*

1249 И у мачевању влада правило да: „Није све у лукавству лисице већ и у наивности кокошке.

*

Нема занимљивог и незанимљивог у вештини којом се бавимо, или животу. Ми сами чинимо свет и ствари око себе таквима каквим нам се чине. Тек наш угао гледања и делања ономе што чинимо и свету око нас даје неку боју - нашу боју сопствене занимљивости или незанимљивости. *1250*

*

Постоје разне храбрости у борби... храброст срчаног, храброст незналице, храброст будале, храброст уплашеног..., као и разни кукавичлуци. *1251*

Да није тако "Са истом храброшћу би један човек подносио болест у постељи, као и рану на попришту и не би се плашио смрти ни у свом дому ни у јуришу - а не бисмо видели једног истог човека како смело до самозаборава јуриша на непријатеља, а затим како, као жена, јадикује што је изгубио парницу или сина." (Мишел де Монтењ, 1580)

*

Добар мачевалац увек тражи и тежи да открије и успостави неко јединство у различитостима понашања и деловања противника. Али он исто тако тежи да нађе, открије и успостави и јединство у ономе што сам чини и ономе што се дешава у њему. Конвергенција свега у једну тачку олакшава управљање мноштвом тачака које чине њега, вештину, борбу и живот. *1252*

Но, исто тако, добар мачевалац увек тражи и тежи да открије и успостави различитост, мноштво, разбијеност и раздор у јединству понашања и деловања противника. Он исто тако тежи да нађе, открије и успостави разноврсност,

богатство и мноштвеност у ономе што сам чини и ономе што се дешава у њему. Дивергенција свега у мноштво тачака повећава слободу и моћ над оним што хоће као једно да доминира како у вештини тако и борби и животу.

*

1253 Пут који нема препреке сигурно не води никуд.

*

1254 Дух ипак, и поред свега, станује свуда. У неким временима и просторима мање а у другим више, негде овакав а негде онакав…али свеприсутно и вечно.

*

1255 Иза оног тако раширеног такмичарског осећаја „Ми смо први, ми смо најбољи!" увек вири све зло самозадовољства, гордости, ароганције, набуситости, надмености, охолости, таштине, препотенције, сујете, бахатости...

Победнички осећај тријумфа најчешће је потпуно неумерен и слеп за сопствену границу и глупост. Управо су зато Грци, тај најспортскији народ на свету, и измудровали једну кратку изреку која гласи: „Победа је и врста слепила".

*

Савремени живот и деструкција психомоторике

1256 „Мишић је колевка мозга" (Ламарк). Човек, дакле, себе и свет око себе прво открива, и способности својих пет чула ствара, кроз покрете мишића. Зато дете непрекидно тежи да ангажује своје кинестетичке механизме при чему мишићна активност руку и ногу има пресудну улогу.

Исто тако, једном изграђене основне психомоторичке способности се одржавају и даље развијају само кроз физичке активности и ПРАКТИЧНИ МЕХАНИЧКИ рад јер само непосредно оперативно-мануелно деловање тела ствара код човека спретност и интелигенцију кроз присиљавање да пред себе поставља реалне циљеве и да их остварује кроз запажање, промишљање и самоконтролу. Само ***homo faber*** ствара ***homo sapiensa.***

Но, ово природно стање повезаности телесног кретања и мозга, које траје већ милионима година, има далекосежне последице за свако дете и човека који одрастају и живе у савременом сурогат свету екранске хипнозе и дигиталне зависности, свету који раздваја кретање тела од кретања у мозгу - свету телесно-мишићне дистрофије и деструкције психомоторике.

Пет темељних осећаја за психомоторику сваког човека, сваку вештину, па и вештину мачевања и живот уопште, су први на удару и највише угрожени уобичајеним савременим начином живота.

Деструкција осећаја за простор

Знање о томе где сам у простору, колико је удаљен противник и где се налази у односу на мене, где се и како крећем напред, назад, лево, десно, косо-лево-напред..., полуокретима и окретима, где се налазе предмети око мене...? од темељног је значаја не само за вештину мачевања већ и за свакодневни живот јер човек постоји кретањем у простору.

Да би се изградио и очувао осећај за простор кључно је што више и што разноврсније кретати се реално кроз његове три димензије (горе-доле, лево-десно, напред-назад) а што

мање кретати се виртуелно кроз дводимензионалне фиктивне просторе телевизијских и других екрана и екранчића.

Наиме, чула која у простору екрана процењују "дубину", "висину" и "ширину" - е лажних просторе (целе планине стају на мале екране и екранчиће) навикавају се на лажне мере, а што за последицу има упропаштавање природне способности човека да процењује и премерава реални простор око себе.

Дакле, у оној мери у којој просечно савремено дете и човек проводе мање времена у активностима у реалном тродимензионалном физичком простору са стварном дубином, ширином и висином у тој мери њихове просторне способности се више ***дегенеришу*** јер их екранске фатаморгане приморавају да мешају реалне и фиктивне просторе.

Изграђен и очуван осећај за простор је од кључног значаја за још један просторни елемент мачевања - амплитуду покрета. Мачевалац у вежбању и борби треба своје покрете да изводи различитим и усклађеним амплитудама (широки, дугачки, кратки...). Уколико је осећај за просторну дистанцу (осећај за дубину) изгубљен или лош такав човек не може да контролише амплитуду својих покрета и процењује димензије својих просторних радњи.

Последице оштећења осећаја за простор: несигурност, неспособност кретања у простору, трапавост, неспретност, непрецизност, некоординисаност, деформисаност и неусклађеност покрета, оболења ***диспраксија*** и ***дисграфија***.

Даље, око које посматра лажни (сурогат) простор екрана своје информације о кретању кроз "простор" не рефлектује на покрет тела који природно треба да их прати (на првој пројекцији филма "Улазак воза у станицу" браће Лимијер публика је у тренутку прилажења воза почела да бежи са столица!).

Резултат: као што слике мозга почињу да се "крећу" кроз "простор" а тело мирује тако и тело почиње да се креће кроз простор покидано од координације слика покрета у мозгу. На тај начин добијамо болесно стање неартикулисаног, неразвијеног некоординираног телесног покрета, страх од простора... - дете, човека и мачеваоца поремећених психомоторичких функција за свакодневни живот.

Деструкција осећаја за време

Овај осећај је од великог значаја за свакодневни живот а огромног за мачевање. Човек који нема развијен осећај за време не само да не поима значај односа јуче-данас-сутра па живи примарно у садашњости (као животиња) већ не може да разуме и ствара ред, структуру и правилност пошто не поима однос пре-после - догађаје и ствари који су у времену једни иза других. И у мачевању је исто осећај за време темељни осећај јер **праву акцију** на **правом месту** треба увек извести у ***право време***.

Да би се изградио осећај за време – стекла свест о четвртој димензији свега. потребно је да се човек (мачевалац) од малих ногу сусреће са акцијама које имају реалну брзину у реалном простору јер једино они поседују реално протицање у реалном времену.

Уколико се, међутим, осећај за време развија уз телевизијске и друге екране у којима радња увек има сопствено, фиктивно време трајања (цео живот може да стане у један филм) јер се одвија у фиктивном простору и фиктивном брзином, мозак се затупљује и упропаштава за мерење истинског времена реалности.

Последице губљења осећаја за време су низ психомоторичких поремећаја: одсуство реда и редоследа у делању,

неуређеност и хаотичност у понашању, неспособност за дисциплину (јер она подразумева ред у коме све иде по одређеном редоследу у времену), збуњеност, неразликовање прошлог, садашњег и будућег (све је само сада и одмах), неспособност да се правилно процењује време у свакодневном животу, бркање узрока и последица...

Деструкција осећаја за брзину

У вештини мачевања је веома битна способност ученика да препознаје и контролише брзину својих кретања и кретања противника. Мачевалац који дела без осећаја за брзину никад ниједну мачевалачку акцију неће моћи да реализује јер ће све чинити или пребрзо или преспоро, дакле, неадекватно околностима. Осећај за брзину се гради и развија само и једино кроз непосредни практични контакт са сопственим телом и другим телима која се крећу различитим брзинама.

Уколико се, међутим, осећај за брзину код детета, човека и мачеваоца гради пред виртуелним светом екрана он се у великој мери упропаштава. Наиме, свако ко расте или проводи време уз екранске слике које се у магновењу смењују суманутом и хистеричном брзином због потребе за хиперактивним ефектима (који треба да шокирају и обузму чула) у потпуности губи реални осећај за брзину и замењује га само осећајем за брже и још убрзаније.

Последице: хиперпокрет иритира хиперактивност и убрзаност у понашању па све што се чини је без мере за темпо, муњевито, јуреће, на пречац, брзоплето и расејано. Тај хиперпокрет, међутим, има за последицу и једну веома раширену појаву у савременој цивилизацији - ***бес***. Наиме, "Опседнутост брзином доводи до нестрпљења, нервозе и беса на сваком месту, како према себи тако и према другима.

Захваљујући брзини ми живимо у доба беса." (Карл Оноре, „Похвала спорости - изазов култу брзине")

Брзина, такође, формира и зависност од *празне* акције - грамзивост и похлепу за брзим смењивањем догађаја која се манифестује као ***нестрпљење***, брљивост, непромишљеност (све се хоће брзо и одмах, а ако тако није постаје досадно, несносно, неподношљиво и за одбацивање). Отуд код деце и младих површност и аљкавост - нема се због брзине времена задржати на било чему, удубити се студиозно и ући у његову суштину. Следећа фаза је „дигитална дементност": пошто је све површно и брзо ништа се не урезује дубље у свест па све што човек научи моментално заборавља у очекивању нове слике остављајући тако своју свест у суштини празну.

Брзо смењивање екранских слика ствара још један психомоторички поремећај. Наиме, кад се гледа екран очи мирују а гледане слике стално су у покрету па је посматрачу немогуће да изгради, фокусира и формира пажњу пошто је предмет те пажње неухватљив. Он се тада навикава не само да гледа празан покрет - а не оно што се креће, већ се не може ни сконцентрисати, смирити и овладати оним што гледа па је ношен акцијом у којој смена слика влада њим.

Насупрот томе реални свет и претежни амбијент човека највећим делом није бескрајна суманута акција карактеристична за виртуелни свет екрана већ статични предмети ентеријера и екстеријера, слова, цртежа или споро покретни предмети, људи, животиње...преко и око којих се око креће стичући лагано фокус и пажњу.

Последице: виртуелни свет брзине је узрок поремећене и расуте пажње, деконцентрисаности – „гледа а не види, слуша а не чује", а који су данас постали болесни стандард понашања људи, а нарочито деце. Наиме, до треће-четврте године се код деце формирају ***синапсе*** од ока до мозга које

су одговорне за пажњу и додир; деца у том периоду највише формирају способност пажње на одређени објекат или радњу. Уколико у том периоду гледају телевизију (на којој непрестано промичу и јуре објекти пажње) пажња се никако не може ни на чему задржати па ове синапсе неповратно остају неформиране - долази до ***кортикалних*** и ***конгитивних*** поремећаја који узрокују низ синдрома.

О томе у књизи „Похвала спорости - изазов култу брзине" Карл Оноре пише: „У учионицама широм света, у којима је све већи број ђака са дијагнозом поремећаја пажње, учитељи као главног кривца за то наводе екране. Екстремна визуелна брзина на екранима штетно утиче на младе мозгове. Када су на јапанској телевизији први пут приказани "Покемони" 1997. године, заслепљујућа брза светлост је изазвала епилептичне нападе код 700 деце која су гледала овај цртани филм. Да би се заштитиле од тужби софтверске компаније данас стављају на своје игрице упозорење о могућем нарушавању здравља. Деци треба, супротно, давати више времена за уметност, музику, размишљања, све оно што успорава."

Последица хиперактивности: у Америци највећем броју овакве деце, која чине све већи део дечије популације, се одмах преписују психотропни медикаменти за смирење које они треба да узимају сваки дан као бомбонице.

Ипак најгора од свих последица таквог одрастања и живота је обездуховљење човека. Наиме, збир нестрпљивости и деконцентрације стварају неспособност за читање текста, праћење слова, задржавање на прочитаном и промишљање прочитаног, а што је кључ за стицања и развој духа који никад и нигде није растао и израстао из неписмености. Више од 45 % деце и одраслих данас није у стању да се дуже од 20 минута сконцентрише и умири да би нешто нацртало или прочитало. Савремене генерације средњошколаца и

студената се ***ужасавају слова*** па модерне књиге, имитирајући екране, су се претвориле у мноштво визуелно-графичких експеримената и ефеката са врло текста - дечије сликовнице које треба само да пренесу кратку (углавном просту и заглупљујућу) информацију. Такви људи и деца су осакаћени заувек за било какав прави интелектуални рад и духовност.

Деструкција осећаја за снагу

Човек који нема осећај за слабо, умерено и јако - меру и контролу тонуса својих мишићних покрета - што је постало епидемијска медицинска дијагноза (**хиперкинетички синдром, хипотонија и хипертонија**), неспособан је за било коју телесну радњу у свакодневном животу. Он не може чак себи принети ни чашу до уста а без ризика да је успут испусти или здроби у шаци. Исто тако мачевалац који изводи све акције само једном истом снагом, а без обзира на то шта чини и како чини противник, не само да је несензитивна "цепаница" него неће моћи никад да усклади оно што чини са оним како треба да чини.

Осећај за снагу се стиче и одржава само и једино кроз непосредно ***практично*** деловање - директну мишићну активност и однос акција-реакција целог спектра интензитета. Уколико се, међутим, време проводи пред екранима ово одсуство практичне физичке активности доводи не само до атрофије мишића и мускулатуре већ и до тога да мачеваоци и људи уопште немају контролу над снагом својих телесних покрета. Та појава је попримила толике размере да је већина савремених урбаних људи постала неспособна чак и да самостално закуца чекићем ексер.

Са друге стране хипермодерни телевизијски, филмски и остали садржаји који непрекидно бомбардују психу

људи снагом и насиљем као и екстремним јачинама звука и светлости, а који су потребни због сензација и ефеката, слуђују и затупљују интензитетом сва чула смањујући њихов праг сензитивности толико да она не реагују на надражаје који су другачији од екстремних.

Последица губљење осећаја за снагу: људи и мачеваоци немају појма о финоћи, суптилности и префињености покрета па све што чине је са неконтролисано сувишном снагом због чега не знају да реагују другачије од најјаче, претерано, драстично, насилно..., другим речима све раде без мере и на силу - као дивљаци.

Деструкција осећаја за комуникацију

Термин "комуникација" треба узети у најширем смислу. Само човек који уме да комуницира помоћу говора, погледа, геста, мимике, покрета тела, емоцијама, мислима..., дакле, да повезује и размењује своје радње са радњама другог човека (и светом око себе) може успоставити са њим некакав контакт и организован смисаон однос.

Исто тако мачевалац који нема осећај за визуелну и телесну комуникацију са радњама противника, који је у борби аутистичан, не може никад ништа извести јер мачевање је узајамност односа (комуникација) покрета тела, духа и душе два мачеваоца преко мачева. Уколико, дакле, између акција и реакција учесника у борби нема те ***комуникације,*** повезаности и усклађености она се претвара у потпуно неартикулисану збрку неповезаних покрета два суманута аматера.

Стога, као што тек развијен осећај за комуникацију - повезаност и узајамну усклађеност два плесача ствара лепоту плеса тако исто тек осећај за комуникацију у борби или

вежби два мачеваоца отвара врата хармонији њихових акција - вештини. Осећај за комуникацију се стиче само и једино кроз непосредне практичне контакте који успостављају, шире и развијају способност повезивања и усклађивања говора, мишљења, осећања, покрета тела... једног човека (мачеваоца) са светом око њега.

Деца и људи који, међутим, одрастају и живе у хипнотичкој опчињености екранима тј. у виртуелним световима виртуелних људи или уз смењивање слика без физичке двосмерне комуникације говором и невербалне гестом, очима, телом, додиром... не успевају да развију синапсе за говор па су не само осуђени на сиромашну и празну телесност већ и један и празан језик скраћеница, поштапалица ("брате-брате", "значи-значи") као и низ говорних мана. Такође, пред екранима се не може развити ни емпатија због чега људи и деца остају емоционално незрели, празне душе јер она се формира само из широке комуникације са светом око себе а не аутистичне са екранима.

Последице ове неразвијене и ускраћене социјалне комуникације су: болесни индивидуализам, нарцизам, себичност, егоцентричност, саможивост, социо-психолошки поремећаји понашања, аутизам и све чешће девијантност и психопатија у свакодневном животу, а у мачевању суманутост, агресивност и дивљаштво..

Деструкција осећаја за креативност

Поред психомоторних осећаја угрожени су и многи други а међу њима је најважнији ***осећај за креативно***. Свакодневни живот и било која вештина су незамисливи без способност човека да буде креативан. Разлог је једноставан: туп човек се бави само оним сада и данас. Паметан човек гледа у сутра

- предвиђа и спрема се за будуће које долази. Мудар човек оно што ће се десити сам ***креира***. Дакле, једино онај ко се стваралачки поставља према свету око себе неће бити његов објекат већ субјекат.

Исто је тако и у мачевању. Само мачевалац који је инвентиван и маштовит, са развијеном имагинацијом и способностима комбиновања и процењивања противникових радњи има иницијативу у борби. Мајсторско мачевање тако происходи само из иницијативе а имати иницијативу у мачевању значи бити узрок и диктирати догађања - присиљавати ***креативношћу*** противника на непрестано реаговање.

Уколико, међутим, дете, човек и мачевалац време проводе у пасивном **гледању** (буљењу) у телевизијске и друге екране они се навикавају да буду конзументи и потрошачи акције а не актери и стваоци акције. Тиме парализују и упропаштавају своје креативне способности. Наиме, пасивно посматрање екрана доводи до трајних неурофизиолошких промена у мозгу (посебно на дечјем узрасту) јер на акцију која је на екрану нема психофизичке реакције посматрача - а која је природна. Њихов мозак се тако навикава да не покреће тело и мисао на визуелни надражај јер то је непотребно у виртуелном свету. На тај начин се стварају пасивни и лењи људи ***гледаоци*** неспособни да реагују на свет око себе (и мачеваоци који тупо посматрају противника не реагујући на његове кретње), уживаоци слика – воајери.

С друге стране навикавање на инертно конзумирање слика, које упропаштава маштовитост, имагинацију и креативност, представља истовремено и обликовање мозга посматрача у правцу деловања **сугестивних** и **сублимираних** садржаја који непрестаним и наметљивим деловањем обликују његову подсвест

Такође, гледање екрана одводи човека од бављења самим собом, сопственим мислима и осећајима. То у највећој мери заглупљује јер тамо где постоји море сервираних слика, наметнутих закључака, заглупљујућих и манипулативних садржаја зачињених забавом нема се ни времена ни разлога за анализу и критичко промишљање. "Људи ће веровати само ономе чему медији кажу да треба веровати" (Џорџ Орвел)

Али разарање осећаја за креативност се не завршава на некреативности. Човек и дете који су у ономе чиме се баве некреативни у томе неизбежно постају и неуспешни. Због тога се јавља прво фрустрација а након мржња, агресивност и деструкција јер ако се енергија не може манифестовати позитивно она се неизбежно и нужно манифестује негативно.

- - -

Величина кржљања и дегенерације свих темељних осећаја и способности човека је данас, дакле, директно пропорционална времену изложености и зависности од деструктивног деловања виртуелних простора телевизијских, рачунарских и телефонских екрана.

Из тог разлога уколико се одмах по рођењу човека не почне са радом на природном развоју његове психофизичке моторике (јер "дете је отац човека" - Вордсворт) већ се због лењости и комоције он одмах увуче у забавни, занимљиви, лаки, узбудљиви, шарени свет екрана његов мозак, јер је недовољно и наопако чулно ангажован (бави се фиктивним а не реалним светом), почиње кржљати и дегенерисати. Ако се овај деструктивни тренд прошири са детињства на младост и зрело доба неизбежно настаје дисфункционални, не само за вештину већ и свакодневни живот, "дводимензионални"

човек слике чије су не само телесне већ и духовне и душевне способности драстично смањене.

О томе говори, на велику срамоту, хипермодерних дигиталних људи, низ истраживања која доказују да су интелектуалне способности (о телесним да и не говоримо) човека данашњице мање него код његових предака и да су рапидном брзином опале последњих тридесетак (постмодерних) година чак за 23%. Дакле, данашњи просечни хипермодерни човек мегалополиса је глупљи, празнији и смотанији за живот од његовог оца или деде са села. Наиме, животне околности непрестане борбе са природом и другим људима од наших предака су захтевале стално истраживање, трагање, подозривост, сумњичавост, размишљање, радозналост, пажњу, оштроумност, инвенцију, практичност, упорност, креативност, издржљивост, храброст..., а што је развијало њихове телесне и менталне способности. Насупрот том тежем али богатијем и креативнијем животу савремени човек највећим делом живи у пасивном, прималачком, конзументском уживању и лењој потрошњи готовог, сервираног, припремљеног и заштићеног живота. Та одвојеност од природе и непосредних, оперативних, практичних делатности физички кржљави, душевно и духовно затупљује и идиотизује човека претварајући га у млитаво, неспособно, несамостално и зависно биће подложно сваком искоришћавању и манипулацији.

Варвари прошлости су рушили библиотеке и храмове уметности, уништавали културе, упропаштавали древне вештине, писма и језике, пљачкали и затирали народе, убијали, сакатили и поробљавали људе... секиром, мачем и ватром.

Савремени варвари - *неоварвари* - „хај-тек“ технодивљаци свесно или несвесно, намерно или случајно чине то исто али

својим савременим хипермодерним *сајбер-кибер* начином живота деконструкције и уништавања свега природног и људски нормалног.

Једино ефикасно и врло једноставно средство за гајење шест основних осећаја је принцип: деца до треће године живота треба да избегавају сваки контакт са било којом врстом екрана. Њихово реално тело може здраво да израсте само из реалног света. Дете које у том периоду израста из вештачког - сурогат света сајбер фатаморгана неизбежно и нужно и само постаје вештачко - сурогат у сваком смислу и дегенерисаног не само тела већ и психе. Старија деца и одрасли треба у виртуелним световима да проводе онолико времена колико ће након тога провести у активностима без њих у реалном свету.

*

1257 Када се изводи „опсада" противника са циљем његовог исцрпљивања или збуњивања никада се не користе се све снаге и праве акције. Уколико се не чини тако не само да то не би била "опсада" већ прави напад већ и мачевалац долази у опасност да изненадним контранападом противника буде изненада погођен.

Дакле, опсада се изводи делом снага тј. најчешће лажним акцијама док други део снага и замисли је у позадини и спреман да реагује на сваки покушај противника да опсаду пробије.

*

1258 Један исти противник се може нападати на разне начине и да сваки од њих буде подједнако добар. Није нужно да је један напад добар, други промашен а трећи штетан. Може бити и истовремено више истина о једној ствари јер само

постоје различити углови гледања на њу а да при томе ниједан од њих није фикција или заблуда. Свему се тако може прилазити на више оправданих начина тј. разним путевима али знати и путеве који не воде ка њему и који нису оправдани.

Но, један исти противник се може нападати на разне начине и да сваки од њих буде подједнако лош и штетан. Није нужно да је један напад погрешан а други добар… О свакој ствари, дакле, као што постоји више истина може постојати и више заблуда.

*

1259 Заблуда је мислити да мачевалац у борби и човек у животу чине по одлуци својих *мисли*. Они само мисле да чини по одлуци својих мисли јер када би неко хтео да чини стварно и потпуно по одлуци својих мисли његово размишљање, ако је довољно дубоко, би му запречило сваку одлуку и покрет јер за све постоји подједнако аргумената и за и против, и то у длаку подједнако. Тада он, стојећи у месту не би учинио ништа.

Мисао зато не може никада бити једини водич. Она као Минерва, како каже Хегел, узлеће тек кад се све већ десило - ОСВЕШЋУЈЕ догађаје а не ствара их. Зато филозофи нису мењали свет већ су га само проматрали и различито тумачили.

*

1260 Ако мач треба да служи и за сечу и за бод али више за сечу него бод тачка његовог баланса треба да је померена више ка врху сечива. Ако мач треба да служи и за сечу и за бод али више за бод него сечу тачка његовог баланса треба да је померена више ка дршци. Ако мач треба подједнако

да служи и за сечу и за бод тачка његовог баланса треба да је између две претходне тачке, али он неће бити добар ни за добру сечу ни за добар бод. Ако мач треба да служи само за сечу, тачка његовог баланса треба да се помера значајније према врху сечива него ако он треба да служи више за сечу но за бод али ако се помери превише према врху мач постаје неупотребљив за сечу. Ако мач треба да служи само за бод тачка његовог баланса треба да се значајније помера према дршци мача него ако мач треба да служи више за бод него сечу али ако се помери превише према дршци он ће постати неупотребљив за бод.

Екстремно повољни услови за екстремно настојање то настојање не доводе до успеха (екстрема). Екстремне разлике у намени мача последица су минорних промена у тачкама баланса.

*

Човеку ништа мање снаге не треба да издржи кушње *1261*
несреће него што му треба снаге да издржи кушње среће.

*

Ако врстан мачевалац своју вештину непрестано не *1262*
обнавља, шири и богати она ће почети да стагнира и пропада. Време подједнако нагриза и оно што је одлично као и оно што не ваља. Лош мачевалац, ако своју вештину непрестано не обнавља, шири и богати она ће још брже почети да стагнира и пропада, јер време брже прогризе тању него дебелу књигу.

*

Ђавола још називају и "лукави". Он иако на зло наводи *1263*
најчешће помоћу лаког, јер све што је лако толико и вреди - мало, повремено лукаво уме наводити на зло и помоћу

тешког. Наиме, све што је тешко није увек самим тим и вредно. Иза тешког се често налази трновит, промашен и безвредан пут. Све што је вредно увек је тешко, све што је тешко није увек вредно.

*

1264 Дишан показујући своје "уметничке инсталације" писоара, клозетских шоља, бицикала... показивао је овим својим провокацијама заправо *смрт уметности* и гробље на коме је она сахрањена: свакодневно, индустријско, комерцијално, банално, уобичајено, тривијално, забавно и безвредно смеће празне потрошачке цивилизације ђубришта.

Тиме је, такође, рекао и све о "уметнику" код кога је уместо уметничког дела остао прво уметнички чин а након њега преостала само још уметничка манипулација, лаж и фарса пред обездуховљеном публиком која треба да тапше и купује „царево лажно одело".

*

1265 Само онај ко је у стању везаних ногу да потрчи једном ће и полетети.

*

1266 Иза тежње за победом се увек налази жеља за владањем - поседовањем. Свака жеља за победом изражава, дакле, неку глад: за предметним када је реч о телесном надметању, за духовним када је реч о мисаоном, душевним када је реч о емотивном.

Треба научити живети и кроз другачије од "поседовати", "владати" - с ону страну сопствене слабости, немоћи и оскудице.

*

Кад видиш да никако не успеваш пођи на све или ништа. *1267*
Доведи себе у опасну ситуацију па ћеш успети. Доведи се у безнадежно стање па ћеш се извући. Човек је способан да зада најпобедоносније ударце управо онда када се нашао у највећој невољи.

*

Хиљадама година мислиоци мисле да би нешто доказали. *1268*
Данас је, напротив, сумњив свако ко хоће нешто доказати, а још је сумњивији ако уопште хоће мислити.

*

Одличан мачевалац се често намерно труди да сакрије *1269*
своју вештину. Он то чини не само јер не жели да вређа друге својим мајсторством већ и јер величина радо жели остати сакривена како би мирно, без изазивања и неометано ишла својим путем још даље.

*

Мачеваоци жељни славе и победа обично са завишћу *1270*
гледају оне који су се већ попели на пиједестал успеха. Но, кад једном стигну на тај пиједестал промене мишљење и другачије виде свој положај него што су га видели док су били испод њега.

Сваки мачевалац у оној мери у којој се више пење на степеништу успеха утолико се више мења и сам. Да ли ће се, међутим, у том свом пењању променити на горе или на доле зависи једино од његове личне нискости или узвишености.

*

Пренагљено и несмотрено гоњење противника излаже *1271*
нападача највећој могућој опасности. Наиме, пошто гоњење противника повећава храброст нападача, а смањује његову

опрезност, та је прилика најпогоднија за стварање замки од стране онога ко се повлачи.

Зато се при гоњењу противника обично поставља следећа замка: кад се сустигне изведе се неколицина лажних нападачких акција и повуче се. Верујући да је опасност прошла противник занемари своју ситуацију. Тада се користи прилика и изводи завршна акција.

Такође, ако си сатерао противника остави му неки лажни излаз и ту га сачекај. Никад га не доводи у ситуацију да нема шта да изгуби. Опасно је без лажног излаза натерати противника на крај и безизлаз пошто кад се нађе у таквој ситуацији он губи осећај страха и бориће се жестоко. Човек је способан да зада победоносне ударце тек онда када се нашао у највећој невољи. Зато се каже "Противнику који бежи треба подићи злани мост" јер овај када има негде побећи само о том спасу и мисли.

Но, има и оних који мисле да је то грешка – да противника треба гонити док год се то може пошто, у противном он ће се консолидовати и поново напасти. То не значи да у гоњењу треба применити безусловно све снаге, већ део снага или акција користити док год противник не одступи ван борилишта или не прими погодак, а део имати спреман уколико он притеран у крај из очаја крене у контранапад.

Избор, међутим, зависи само од тога ко је и какав је противник јер од различитих људи добијамо различито. Зато је и овде, као у свему другом, најважније добро упознати противника јер једино тако можемо против њега користити добру тактику.

*

1272 Скептик је догматик скепсе а догматик је скептик свега изузев своје догме.

*

Случајности се дешавају. Понекад се дешава и да се случајности дешавају више пута. У борби, међутим, на случајност можеш рачунати у своју корист само ако немаш другог излаза, а на вишеструку случајност не рачунај никад. *1273*

*

Свако тактичко деловање претпоставља да противник уме да реагује на прави начин на оно што му нудите. У том смислу је свака тактичка акција неизвесна уколико противник нема мозга. Зато је најсложенији део тактике уочити какав је противник и да ли уопште може очекивано да реагује на понуђену тактичку ситуацији. *1274*

*

На почетку је мач средство борбе против противника, на крају мач је средство борбе мачеваоца са самим собом. На почетку је мач био средство конфликта, на крају средство хармоније јер ко се не надмеће са другим већ једино са собом тај је постигао мир са свима. *1275*

*

Ступњеви развоја мачеваоца у мачевалачкој вештини

Разлика између мачеваоца почетника и мачеваоца мајстора није у степену ефикасности већ у степену креативности. *1276*

Први степен

Прва ствар коју жели сваки мачевалац кад научи основе мачевања јесте да се искуша у борби. Он тада без обзира на пол, узраст, надареност и умеће као по шаблону у борби

увек чини исто: тежи само једном - да противника погоди.

Такво чињење је потпуно природно. Мачевалац почетник увек и треба за први задатак да има нешто најједноставније и најпростије: минимални (минималистички) и најлакши циљ - **погодити** како се уме, зна и на било који начин.

Међутим, како време протиче а погађање таквог мачеваоца постаје уобичајено рађа се једноличност и монотонија. Из тог разлога он убрзо почиње проширивати свој првобитни задатак: циљ више није само погодити већ **погађати што више пута.** Почиње се такмичити: своје поготке броји покушавајући у борби да први нанесе максималан **број** како би се показао бољи и успешнији од противника - победник.

И ту се стигло на врх. И они најбољи - победници који наносе највећи број погодака исто као и почетници чине стално једно **исто** - теже да погоде, и ништа више. Мачевање у коме је једини задатак "погађај и погађај што више", својом скромношћу циља пред мачеваоце поставља **сиромашне креативне захтеве** који су чисто КВАНТИТАТИВНИ и механички а који задовољавају људски потребу за инвенцијом - животношћу, само једно кратко време.

Но, као што се може живети беживотно само неко време тако се и беживотно може само кратко време мачевати. Беживотност у било чему нужно рађа **празнину**. Због ове празнине највећи број мачевалаца након одређеног времена се засити и напушта мачевање јер им постаје досадно да у бескрај **погађају** и буду **погађани** доживљавајући само две ствари: **победу или пораз**.

Некима је за то засићење потребно мање а некима више времена у зависности од тога ко је колико по својој природи активног и креативног карактера но, оно се увек и неизбежно дешава. Ово засићење постаје присутно чак и код

оних мачевалаца који годинама учествују на такмичењима мислећи да уживају у мачевању а који заправо уживају у нечему што нема никакве везе са мачевањем: **психологији** међуљудских односа - страстима које настају током наношења и примања погодака, адреналину, конфликту, побеђивању, самоистицању, самозадовољству, егзибицији, таштини, самоувереност, опреми, спортском ритуалу, такмичарским путовањима...

Међутим, чак и људи веома припростог кова, којима све ово може дужи период времена причињавати задовољство, ипак кад-тад сазру и почне их од свега тога, као од незрелог воћа, болети прво стомак, па срце а онда и глава. Ако мачеваоци, који су стигли до тог степена, нешто не промене у свом разумевању мачевања, приступу мачевању и начину мачевања како би га обогатили и проширили неизбежно кризирају, хладе се и напуштају га заувек уз осећај неиспуњености, горчине и празнине.

Свака тежња и остајање на најмањем, најједноставнијем, елементарном и најскромнијем - **минимализам** у било чему: говору, писању, мишљењу, осећању, одевању, понашању, исхрани, уметности... због редуковања, сиромаштва и једноличности у којима креативност и стваралаштво немају довољно простора и могућности да се разиграју и размахну кад-тад досади. Тако је и у мачевању.

И као што се култура и цивилизација не налази у сужавању, сиромашењу, опадању, редукцији, смањењу, деконструкцији и кретању од сложеног ка простијем - варваризацији, нити у остајању на оном од чега се и почело - најједноставнијег, већ супротно у расту, богаћењу, бујању, креирању, стварању, конструкцији и култивацији, тако је то и у мачевању.

Мачевалац зато не сме остати на првом и најпростијем облику своје вештине у коме је она сводљива на једноставан

бројчани погодак вођен анималним рефлексом и инстинктом већ супротно - усложњавати га и богатити циљевима и радњама које нису резултат само пуко **телесног** већ и **креативног промишљања** и **осећања**.

Други степен

Из света пуког бројања погодака и квантитета ступа се у свет вредновања погодака - квалитета. Задатак више није само погодити већ се бавити и **начином** погађања, не само циљем већ и путевима до њега. Погодак више није само резултат пуке телесне радње већ и осећаја и разума - **вредновања**. Од мачеваоца се сада захтева веће умеће и креативност али се зато и хоризонти отварају шире а мачевање постаје изазовније и богатије.

И док у првом случају мачевалац у борби тежи само поготку - практичној ефикасности (трговачко-прагматичном бројчаном успеху) ма какво то мачевање било и ма на шта личило, он се у другом случају бави његовом вредношћу и лепотом. Мачевалац тако ступа у свет у коме успешно и ефикасно (корисно) треба да је уједно лепо и креативно а лепо и креативно уједно и успешно и ефикасно (корисно) - свет сличан примењеној уметности.

Мачевалац тада у борбу ступа руковођен не само жељом да победи већ и жељом да буде инвентиван, маштовит и креативан у свом побеђивању. Он више не жели само да победи већ нешто што је **више** и **теже**: да победи на посебан начин, не како **мора** већ **стваралачки** - како сам бира, креира и хоће**.**

Такав мачевалац је сличан човеку коме више није важно да му слова служе само за пуко писање текста већ који обраћа пажњу и на то да ли су она лепа, **каква** су - **калиграфише**. Он не жели да његово писање остане на минимуму обичне

практичности већ хоће да оно добије и вишу - мајсторску и уметничку вредност кроз стваралаштво, креативност и инвенцију... То је свирач који више није почетнички задовољан само тиме да једну мелодију одсвира било како већ тражи од себе много више: хоће да је одсвира на врхунски начин - **лепо:** уносећи у свирање темпо, динамику, ритам...

Тако и мачевалац у овој фази више не користи сваку прилику како би било како погодио противника већ намерно пропушта оне прилике и начине које су сувише једноставне за реализацију и недостојне мајсторства, да би нанео погодак на занимљивији, креативнији и изузетнији начин.

Мачујући тако мачевалац показује да **није** у **оскудици** попут гладног човека који све једе како би успешно утолио глад већ је богат снагом и умећем, пропушта, **игра** се приликама, влада ситуацијом - има моћ да **бира** оно лепше и вредније! Шаховски речено: не жели да матира противника било како и најпростије - "шустер" матом, већ да победи са **стилом** и **мајсторски**.

Уистину, пуно умећа и креативности треба у мачевању у коме је циљ погодити кроз лепоту и креативност јер ту мачевалац има не више један већ два задатка: погодак и лепоту. Он се не бави само Римом већ и путевима који воде у њега бирајући у сваком од њих онај који иде преко Фиренце!

Међутим, тамо где владају два царства увек оба царују половично. Оно што је подједнако практично и успешно колико и лепо то је осредње колико у практичности толико и лепоти јер ни лепота ни практична успешност због компромиса не могу се попети на свој врх.

Трећи степен

Зато што неким мачеваоцима служење у осредњости два царства постаје спутавајуће за њихову креативност они у свом чињењу искорачују још један корак у инвентивност

ступајући на сасвим супротну страну од свега практичног, корисног и ефикасног - бројчаног и такмичарског. Њих више не занима да ефикасни погоци буду уједно лепи и креативни јер више их уопште не занимају **никакви погоци** већ само лепота и креативност - виртуозност и мајсторство у вештини: само и једино **начина** мачевања. Не квантитет већ чист квалитет, не сличност примењеној већ чистој уметности.

То су они којима је више стало до лепоте и креативности у акцијама него до поготка и победе и који су увек спремни да мењању сваку победу и пораз за ИЗУЗЕТНУ акцију - шахисти што ћутке праштају и прелазе преко противникових грубих превида не користећи их..., који не изводе мат кад га могу извести јер циљ им је и задовољство не победа и крај борбе већ непрестано креирање замршене, савршене и мајсторске партије у бескрај.

Такви мачеваоци уживају једино у мачевању самом и мноштву акција које се инвентивно смењујући надигравају кроз стваралачку машту и покрете тела и оружја. Они као да плешу не знајући више ни сами да ли се не желе или не могу погодити. Ту погодак пада не јер је један мачевалац бољи од другог већ јер све има свој крај - кад дође до замора тела или понестане инспирације.

Али шта је било са нашим калиграфом и свирачем...? Оног првог више и не занима да својим словима нешто пише - он их је претворио у готово нечитљиве арабеске и апстрактне шаре, уметничке слике које својом лепотом украшавају Алхамбру... Онај други је оставио свој инструмент. Њега више уопште не занима нити свирање нити звуци инструмента. Оно што је постала његова једина и потпуна преокупација је **компоновање** музике - чиста креација у глави глувог Бетовена!

*

Не улази у борбу ако пре тога ниси у себи охрабрен а противнику показао да си уплашен. *1277*

*

Треба бити и опрезан са тежњом усавршавању. Боље је често највећи непријатељ доброга јер хотећи да постигнеш више, можеш покварити и добро које си већ постигао. „Кали мач до највеће оштрине и оштрица му неће трајати дуго." (Лао Це). *1278*

Идеално и савршено нас покрећу напред али су и извор свеколиког незадовољства постигнутим јер разарају оно већ постојеће и достигнуто, а можда изврсно, и наводи нас на пад у покушају за летом.

*

Хакслијев „Врли нови свет" уживања и хедонизма је увод у Замјатинов „Ми" свет свеконтроле и надрегулације који отвара врата Кафкином свету апсурда „Замка" и „Процеса" који се неизбежно финализује у Орвеловом свету терора „1984". *1279*

Кроз све негативне утопије, а има их још... пролази једна иста заједничка нит, а то је негација духа и културе у различитим формама – афирмација животиње у човеку. Ово отвара очи за то шта треба да буде језгро сваке позитивне утопије: афирмација духа и културе у различитим облицима – афирмација човека и негација животиње у човеку.

*

Онај ко је достигао мајсторство у једној делатности тај је дохватио и бит мајсторства других делатности. Право знање *1280*

не зна за границе и оно се може, уз нешто спретности и оштроумности, применити свуда и на све области јер све вештине су као браћа и сестре.

Зато свако ко познаје тајну савршеног делања никад није збуњен кад треба да се суочи са вишеструкошћу ствари. Изврстан мајстор мачевања, стога, увек има духа и способности да буде врстан како у уметности тако и занату, трговини…, као што и изврстан уметник, занатлија, трговац… има увек духа и способности да постане изврстан мачевалац.

*

1281 У оној мери у којој учитељ иза себе има деценије пловидбе морима вештине а ученик тек године између њих постоји недостижна разлика слична разлици Зенонове корњаче и Ахила. Уколико је учитељ још своје путовање испунио и стваралачким та разлика не само да је квантитативно недостижна већ је и квалитативно бескрајна.

Ученик, дакле, макар и достигао свога учитеља, неће га моћи никад надмашити јер знања која их изједначују су истине вечне а знања која их разликују нису знања надмашивања већ знања искуства и разлике - истине пролазне.

Ученик стога не може ни достићи ни превазићи учитеља у његовом свету већ само стварати нов и другачији свет.

*

1282 Сваки угао гледања извитоперава слику целине, само неки јаче а неки слабије. Зато тек у сабирању углова добијамо праву слику. Једино целина слике, дакле, говори о истини како целине тако и делова.

Само онај мачевалац који своју вештину гледа из мноштва углова добиће праву слику о њој. Само човек који себе, свој живот и свет око себе тежи да види из што различитијих перспектива додириваће истину о њима.

*

„Тешко је богатима стећи мудрост, као што је и тешко мудрима стећи богатство.“ (Епиктет) *1283*

*

“Теже је боље.”- Али то је мазохизам! “Не, то је примедба хедонисте који све што чини мери уживањем.” Такав “уживач” увек изједначава “добро” и “угодно” а то су две различите речи за две различите ствари. Није увек добро оно што је угодно нити је увек угодно оно што је добро, а у стварности најчешће оно што је добро није угодно већ тешко а оно што је угодно није добро. “На врата пакла се лако улази јер су широка а на врата раја тешко јер су тесна.” *1284*

*

Постоје “мачеваоци” који искрено мисле да је у вештини све дозвољено и да нема никаквих правила па све што се чини добро је. Али ако неко уважава све тада више не уважава ништа јер ако све може да се чини тада се нужно ништа више не може чинити пошто је хаос крај сваког чињења. *1285*

Постоје и људи који по сличној матрици покушавају конципирати свој живот, но и они неизбежно завршавају у истом ћорсокаку јер свет у коме је све постало “да” је свет у коме је зато све истовремено постало и “не”.

*

1286 „Нестално мировање! Животе, вечна мено!
Тек мислиш да си стао, а већ си даље крен`о.
Клизаво упориште! Док мир тобожњи влада, пад се већ
Хитро спрема, брзо се смртно страда!
Током свих наших дана, само непостојаност
На свету је постојана.“

(Гримелс Хаузен, „Simplicius Simplicisimus“,1669)

*

1287 За избегавање борбе користе се акције које имају обележје напада а у ствари су одбрамбене - напада се неважно, намерно се видљиво промашује и изводе се варке које се не финализују поготком.

Противник тада (ако није глуп) почиње да сумња да припремате неку клопку и кујете опасне планове па постаје подозрив и почиње избегавати борбу.

*

1288 Ако размишљаш *о ситном* неизбежно и домишљаш *ситно*.

*

1289 Много је лакше једну акцију отпочети него је финализовати, у једну борбу ступити него је завршити, у једну вештину се упустити него је савладати, један рат започети него га окончати…

*

1290 Многи мачеваоци у позним годинама не само да почињу пропадати и ружнети телом већ исто толико често, ако немају младолик дух, почињу пропадати и ружнети и у својој унутрашњости.

Њихови покрети руку, ногу и мача постају шкрти, немаштовити, стегнути, ружни... а покрети њиховог духа и душе у борбу све више уносе лукавства, подлости, ускогрудост, плашљивост, завист и пакост. Исто је и са већином људи и њиховим старењем у свакодневном животу

*

Ништа велико никад није постигнуто без крајњих заноса, крајњих залагања, крајњих ризика, крајњих сумњи, крајњих дубина и ширина... *1291*

У било којем делању се никад не досеже нешто значајно без љубави и према крајности.

*

Чежња љубавника је песма. *1292*
Сусрет љубавника је мук.
Љубав љубавника је
живот између песме и тишине.

*

Поред моћи *брзине* постоји и моћ *спорости*. На сваком кораку можемо видети како најмоћније силе космоса око нас и у нама лагано и споро до неприметности мењају свет око нас и у нама. *1293*

О брзини *1294*

--

"Смисао живота се не налази у његовом убрзавању. "
(Ганди)
"Модеран човек једино што је пронашао је један нови порок - брзину." (Хаксли)
Важније од тога да ли најбрже трчиш је где си се запутио.
(Кинеска пословица)

"Не волим да пишем помоћу писаће машине. Драже ми је писање пером које лагано и споро иде по папиру дајући ми ***време*** да оно што пишем осетим, мислим и уобличим у речи које у себи носе мисли и осећаје." (Андрић)

"Не разумем људе који јуре путем пуном брзином. Мисле ли да су због тога више вредни? Па свака будала може купити карту за брзи воз, који јури још брже…али ће и даље остати - будала." (Оскар Вајлд)

"Не волим да се возим кочијом. Брзина промицања слика ме ужасава јер убија сваку могућност уживљавања и уживања у лепотама пејзажа кроз које пролазим." (Гете)

Кад ти се највише жури буди најспоријн. (Јапанска пословица)

Ако већ мораш да журиш, жури али полако – Festina lente! (Латинска пословица)

"Ономе ко иде пут се скраћује..., а ономе ко трчи?" (Езоп)

"Брзина никад није добра сем када се лове муве." (Хесе)

„Човек је свестан како брзо лете године, а да није свестан шта је са њима урадио." (Достојевски)

"Спорост долази од Бога а брзина увек од ђавола" Арапска пословица

Ко замењује циљ са брзином јури у празнину.

---

*

1295 У **првој фази,** кад је брзина од мањег значаја него ствар са којом се бавимо, она је у служби живота јер штеди време и омогућава да се чини и боље и више. У **другој фази,** кад брзина постане подједнако важна колико и сама ствар којом се бавимо, кад је истог значаја као и живот, она се намеће ономе што радимо и одређује га. У тој фази она све претвара у **инстант.** Тада настаје инстант култура, инстант музика, инстант храна, инстант уметност, инстант политика, инстант васпитање, инстант образовање, инстант наука... Живот и све са чиме бавимо у том тренутку постаје површно, разводњено, приручно, потрошно, тривијално, осредње и најчешће безначајно. У **трећој фази**, када брзина постане важнија од онога чиме се бавимо - важнија од живота самог, све постаје **турбо** јер све што се ради почиње се радити само због брзине која постаје сама себи сврха и суштина свега. Тако настаје турбо култура, турбо уметност, турбо образовање.... тј. све се претвара у област **суб**културе, **суб**цивилизације, **анти**културе и **анти**цивилизације. За овај ниво је карактеристична деструкција свих вредности и сиромашење живота у свим његовим облицима, и док живот ступа у службу брзине она ступа у службу ништавања живота.

*

1296 Постоји једна чар, највеће богатство, дубина и тајна Оријента и Истока, тајна Азије, оно што једино недостаје заувек Западу. Она је у другачијем поимању, цењењу и живљењу времена, у успоравању – **љубави** према животу. Иза непрестане журбе и брзине човека Запада и његове жеље не да **живи** већ да **има** и **стиче** се налази не љубав према животу већ **страх** за живот - похлепа за животом и

покушај да се он поседује цео, њиме господари и тако одагна страх од смртне пролазности.

Људима Истока је ближе да се не такмиче са животом већ да буду у сарадњи и помирени са њим. Они знају да живот господари њима и иза њиховог "амор фати" се налази једноставна и најдубља мудрост да само оно што је вођено може волети.

*

1297 Као што једна иста сила гравитације присиљава бачене предмете да увек падну на земљу али истовремено чини и супротно - присиљава нпр. Месец да кружи око Земље не дозвољавајући му да на њу падне, тако и свака акција у мачевању, као и сваки поступак у животу могу имати у сваком тренутку противуречне последице и служити сасвим супротним циљевима. ***Природа и суштина било чега увек и неизбежно зависи од природе и суштине СВЕГА око њега.*** Зато су у сваком човеку сакривени сви људи и цео свет, и у свакој мачевалачкој акцији све остале акције и мачевање у целини.

*

1298 Сваки човек треба да има неког ко је стално присутан и блиско везан за његово постојање а ипак не припада до краја и сасвим његовом животу већ живи са стране свој живот.

Такви људи су као дрвеће што расте из суседовог врта поред наше ограде: пролази и свија се кроз, шири своје корење испод и надвија својим гранама и крошњом преко у наш врт.

Они улепшавају и богате живот, често бацају и на наше тло своје плодове, семенке и цветове, пружају хладовину или склониште… али никад нису, не могу нити треба да постану наши.

---

*

Басна о куваним жабама

Било једно лепо, велико и топло језеро у коме је радосно *1299*
живело мноштво жаба. Једног дана из огромне, зле, царевине дођоше да жабе похватају и продају за јело, а језеро да отму.

Краљ свих жаба то не даде и зла царевина на жабе посла ледени ветар. Језеро се убрзо заледило и жабама поста хладно. Буниле се, викале, крекетале жабе јер им више није топло и отераше краља свих жаба а место њега доведоше другог.

Нови краљ би добар са злом царевином па она посла жабама огроман казан са топлом водом и оне раздрагано ускочише у њега – и би им лепо. Онда из царевине дођоше и донесоше још пуно лепих поклона: разнобојне кутије са насликаним жабама, шарене папире за паковање, машне, украсе… и жабљој радости и благостању није било краја јер и воду су све више грејали да буде топлија и топлија, и топлија… И скакутале жабе, забављале се, уживале и певале кре, кре, кре, крек, крек, крекк, крекккррр, кккррр.

"Касно је за ритање кад смо једном допустили да нас сапну. Треба мудро чувати своју слободу." (Мишел де Монтењ, 1580)

*

Мачевалац ће најбоље разумети и осетити сваки покрет *1300*
телом и мачем уколико током вежбе, учења или борбе ништа од оног што чини не види и не гледа као издвојено и самостално. Он треба да види и зна целину: код покрета лево - покрет десно, код покрета десно покрет лево, код покрета напред покрет назад и обратно, код покрета косо други коси, код притиска контра притисак, код удара контраудар, код

везивања контравезу, код напада одбрану и обратно итд...: другим речима све да види као у огледалу.

Тек кад буде у сваком тренутку свестан равнотеже и везе свега што чини и што му се дешава знаће како да равнотежу успостави ако је нарушена тј. покрет заустави или да равнотежу наруши ако постоји тј. покрет изазове. Само тако мачевање постаје изврсно - поигравање са хармонијом супротности.

*

1301 Врлина никад не би ишла тако далеко да јој таштина не прави друштво.“ (Франсоа Ларошфуко)

*

1302 То како неко мачује не може бити другачије од онога како живи јер свакодневни живот човека и оно што он чини су повезани као огледало и оно што се огледа.

Ко не уме да буде вешт за сопствени живот не може бити вешт ни у свом мачевању јер из истог, тога какав је он сам, произилази и како човек мачује и како живи.

Ако неко свој живот води промашено, безуспешно, тупо, лење или као будала, такво ће бити и све оно што у том животу чини - па и његово мачевање.

И као што се још није десило да од врсног човека - оног који уме добро да гради и изгради свој свакодневни живот, нема уједно и врсног мачеваоца тако се још није десило да неко ко је неспособан да сопствени живот учини врсним буде способан мачевалац.

*

1303 Мачевалац треба да комбинује мале и велике акције, лажне и праве... Противник тада долази у забуну па

пропушта и једне и друге, или се замајава небитним, или почиње да се коцка. Иза гомиле лажних акција треба сакрити понеку праву и онда деловати. Противник који мора на сваку акцију да реагује биће доведен у лоше стање.

*

Мачевалац треба да открије у вештини све оно што је супротно њему, што му је опозитно и што га одбија. Затим треба да нађе оно што га привлачи, што му је лепо и привлачно. Затим треба од те сенке и светлости непрестано да слика разноврсне слике. Слично је и са животом уопште. **1304**

*

Не може се увек по непосредним последицама процењивати да ли је једна акцију у борби или чињење у свакодневном животу нешто добро или лоше. Често оно што добро, правилно и изврсно чинимо показује свој добар резултат тек далеко на крају. Штавише, дешава се да такво делање на почетку прво даје лоше резултате а тек касније покаже своју изврсну природу. **1305**

Исто тако често и оно што се у учењу вештине, борби или свакодневном животу чини лоше, неправилно и погрешно не показује одмах свој лош резултат, штавише показује се прво добрим, већ тек далеко на крају.

Ово у великој мери отежава у мачевању и експериментисање са противником, а које је од великог значаја за откривање његовог карактера, знања и понашања.

*

Никад се ништа врсно и узвишено није постигло без заноса, одушевљења и усхићења – ***ентузијазма*** (грч. ***ентхеос***: "одушевљен Богом", „божанског одушевљења", **1306**

„испуњености Богом“). Ако је Бог креатор свега а човек створен по његовом лику тада живети најсавршеније – божански, не значи ништа друго до живети у заносу стваралачког ентузијазма - креативности.

*

1307 Душа смирена и спокојна...
Није ли то тихо мрешкање мора,
На пешчаној обали обасјаној
Првим јутарњим сунцем?

*

1308 “Данас људи много путују, јер за то постоје и разноврсне потребе и моћна средства. Времена су таква. Свакако да и ја спадам међу оне који су и по урођеном немиру свога бића и по стварној потреби много путовали. Чиним то и данас. Како немам неких већих друштвених амбиција ни обавеза, а немам ни родбине ни много пријатеља, ја по тим својим путовањима могу боље но и по чему другом да запажам и мерим промене које с годинама настају у мени и на мени.

Путовање, то је за мене одувек био лек који не лечи, али мање или више помаже и доноси пролазно олакшање. У ствари, то и није био лек него - дрога. И ту је, као код сваке дроге, са годинама и честом употребом, дејство бивало све несигурније и слабије. А већ одавно, иако ја то нисам одмах приметио, моја дрога не само да више не помаже него све јаче и очигледно шкоди. Окреће се против мене и против болести због које је узимана, и сама постаје болест.

Путовање је, сад то добро увиђам, увек било више замор тела, опијање духа и расипање времена и снаге него ишта друго. Срећни и паметни мало путују и у тим ретким

путовањима налазе све оно што им треба: што човек од путовања жели и може да добије. А несрећни круже и крстаре светом, и узалуд тражећи и никад не налазећи СВОЈЕ путовање, немају користи ни утехе од оног што виде на свом странствовању. Оно што сваки човек треба да нађе остајући код своје куће, то не може наћи у свету, па да очи источиш по туђим хоризонтима.

Нездрава страст за мењањем места и видика указује се у свој својој самоубилачкој бесмислености тек са годинама. Тело све теже подноси напоре и промене, све се спорије прилагођава наглим променама климе и осталих животних услова. А дух, дух поготово. За сат-два пребацим се авионом с једног краја земље на други, али не дочекујем се радосно на ноге као некад, него падам и куњам данима као пресађена биљка. Не сналазим се, ноћу се будим и питам где сам то? Са ужасом видим да су моје најбоље мисли, без којих не могу као без најдражих лица или најнеопходнијих предмета, остале тамо одакле сам кренуо, и да споро стижу за мном, као заборављени пртљаг, споро или никако. Мењати места и прилагођавати се постаје за мене напор који ме убија а не ствара више задовољство као некад. У ствари, увек је и било тако; увек је за мене то био расипнички луксуз који ме трошио и подгризао, само што је онда имало шта да се троши и подгриза, а сад је дошло до живца, до кости и постало неподношљиво. Сад видим шта сам и колико сам давао, а ником и ни за што, до само и једино безумној и погрешној представи о себи и свету око себе, представи коју сам, као болест, донео у живот и проносио кроз све ове године. Тек на путовањима, и тек сада, ја увиђам јасно да сам преварен и заведен живео туђим животом, путовао за другог, бацан од једне поште до друге, као погрешно упућена пошиљка." (Иво Андрић, "Знакови поред пута – свеске")

*

1309 Многе акције да би биле изврсно изведене захтевају и ослањају се на друге изврсно изведене акције, многе радости у животу не светле уколико нису истовремено у колу са другим животним радостима.

*

1310 Није Илијада написана због Ахила већ због Хектора. По томе се разликују Ахил и Хектор читалац и Ахил и Хектор у мачевању и животу.

*

1311 Наиван је мачевалац који мисли да у вештини све је објашњиво и схватљиво. У свакој вештини, и животу уопште, постоји увек и неизбежно оно необјашњиво и несхватљиво. Тајне су саставни део богатства живота. Живот без њих је као слика без сенки, човек без одеће, поезија без недоречености... - вулгарност.

*

1312 Са порастом духовне снаге једног мачеваоца и човека, расте и простор око њега. Вештина и свет му тако постају шири и он види нове хоризонте, уочава оно што није ни знао да постоји а оно што зна постаје му другачије јер осветљено другачијим светлом. Постају му у вештини и животу видљиви не само нови одговори већ и нова питања.

*

1313 Интензивно спортско узбуђење због адреналинског и других хормоналних прилива најчешће изазива доживљај еуфоричног одвајања спортисте од свести - екстатичко и екстатичко стање транса. Ово узбуђење у својим крајњим

формама може попримити чак и облик опијености доживљајем губитка и утрнућа „ја“ – „океанско осећање“.

Игра са граничним стањима тела тако у многим спортовима, посебно екстремним, доводи и до граничних стања свести у којима се борац осећа као под утицајем наркотика због чега и постаје зависник од тог спорта.

*

1314 Разумети све стварно и до краја значи истовремено само једно - *прашатати* све стварно и до краја. То је тачка која настаје пресецањем две бесконачности: разума и срца.

*

1315 О демократији у учењу вештине. Када је Антистен саветовао Атињане да демократским гласањем одлуче да магарци буду коњи, и пошто су то ови одбили као бесмислено, рекао је: “Па код вас и сваки човек може постати војсковођа иако је магарац, једноставним подизањем руку!”

Знање ни у вештинама ни у животу се не сабира - више људи више не зна јер од сто глупака на једној гомили не може се добити ни један паметан човек.

*

1316 Мачевалац за своју вештину може у *једрењу* наћи пуно добрих путоказа, и то не без разлога, јер ко плови морским бескрајем а не зна да види, не види, не тражи или сам не ствара *путоказе*, неизбежно тоне.

Тако нпр. има околности када је ветар тако дува да треба возити цик-цак како би се ишло право. Има околности, међутим, када ветар дува право у нас и насупрот циљу ка коме идемо, а он највише одговара за кретање напред ка том циљу. Но, постоје и, супротно, околности када ветар

дува нама у леђа и у правцу циља ка коме идемо а да нам то највише смета и најтеже га користимо за кретање напред.

*

1317 Како чинимо људима којима значимо а до којих нам није стало тако исто чини и живот нама са људима до којих нам је стало а ми им не значимо.

*

1318 Као и у мачевању тако и у животу има грешака које се учине само једном и ретко и пролазе без значајних последица. Но, има и таквих које се завршe одмах кобно. Такође, има грешака које кад се почине тек много касније, кад се већ и заборави на њих, почну да делују као и оних које човек целу борбу или живот чини а да то на њега нема никаквих последица.

*

1319 „Некада су у кафане излазили људи који су имали шта да кажу а данас излазе они који не знају шта да раде. Оне су некада биле оазе духа а данас су састајалишта празнине.“ (Матија Бећковић)

*

1320 Ко живи живот од врха до дна о поступцима других људи ћути или их нерадо суди. И што је његов живот био пространији и разноврснији а његове страсти јаче и дубље то ће и његово ћутање бити веће, суђење ређе, израз лица са више разумевања а поглед блажи.

*

1321 *„Само оно што је корисно за живот то је добро*!“ Али „Зашто би смо претпостављали да је оно што је нужно за

живот самим тим боље од оног што је нужно за изучавање метафизике, ма колико то изучавање изгледало бескорисно? Можда је живот вредно живети само зато што нам он омогућава да изучавамо метафизику – што је он нужно средство за то.“ (Фридрих Ниче)

*

Време није увек одлучујући фактор. Некад предност *1322*
једног мачеваоца временом расте и реализује се као победа. Некад, међутим, предност временом опада, губи се и реализује као пораз. Но, дешава се и да предност временом остане непромењена и не реализује се никако. У мачевалачкој борби, као и у животу, није добро увек и унапред ослањати се само на време јер време некад ради за нас, некад против нас а некад ни за кога.

*

„Долази време када се неће смети веровати ни очима *1323*
ни ушима. Многи ће полудети јер њихов мозак неће моћи да растумачи комплексне информације које буде примао. Зато радите на себи док је време јер опстаће само истина и они који су у истини. Сви који због лењости и животног комодитета шурују са лажи и живе у лажи, нажалост биће само број у колатералној штети.“ (кнез Владимир)

*

Добар мачевалац вазда има на уму мисао да се најбољи *1324*
пливачи најчешће даве.

*

Сваки раст је увек ширење, пуцање, лом и умирање једног *1325*
да би се створио простор за друго. Сваки раст је, зато, увек и

неизбежно бол. Где нема бола, дакле, нема ни раста, где је присутно једино задовољство влада дегенерација, кржљање и одумирање.

*

1326 "Мудар човек треба да следи траг најславнијих људи, чије нам савршенство служи за узор, тако да ако се и не поистовети са њима, бар у нечему приближи, онако како то чине добри стрелци који кад су сувише удаљени од циља, а свесни домета свог лука, нишане изнад мете, али не зато да стрелу усмере превисоко, већ да тачно погоде у мету." (Николо Макијавели)

*

1327 У временима дивљаштва и варварства раног средњовековља мудрост је замењена ватром и секиром. У данашње време дивљих техно хорди савременог средњовековља мудрост је замењена цинизмом, хипокризијом, лицемерјем и демагогијом.

*

1328 Пријатељ Мориса Равела, одличан пијаниста и човек коме је музика била исто што и живот, стицајем несрећних околности остао је без десне руке. Но, један догађај га је вратио у пијанизам испуњавајући му живот изнова лепотом. Равел је, наиме, само за њега написао концерт за клавир за леву руку - један чаробни концерт у коме једноруки пијаниста свира стварајући чудо звука обе руке.

Сваки човек у свом животу, пре или касније, изгуби неки већи или мањи део себе. Но, то није толико велика несрећа колико је несрећа ако он после тога не успе да пронађе и свог Равела.

*

1329 "Dum sinunt fata, vivite lieti! Будите радосни кад год вам се за то пружа могућност, и кад год за то налазите снаге у себи, јер тренуци чисте радости вреде више него читави дани и месеци нашег живота проведени у мутној игри наших ситних и крупних страсти и прохтева. Њихова пропињања су ћудљива и нездрава, њихова задовољења несигурна и краткотрајна, сама себи сврха и циљ! А минут чисте радости остаје заувек, као сјај који ништа не може замрачити." (Иво Андрић, „Знакови поред пута")

*

1330 Само онај ко је научио да цени мало може вредновати велико.

*

1331 Постоје тешкоће у којима колеги или пријатељу никако не треба помагати. Мачеваоца кога нешто мучи у вештини често треба оставити да сам изађе на крај са тиме и изнађе сам излаз из свог проблема. Што му више помажемо и пре дотрчавамо да му помогнемо то му и више и пре одузимамо његово право на његову властиту гимнастику, сазревање и јачање. Помоћи ту значи одмоћи.

Слично је и са успесима и радостима. Има тренутака у борби и учењу вештине кад мачевалац озарен својим резултатима и успесима не примећује да у њима има нешто погрешно и лоше. Тада саучествовати у његовој радости је подједнако неумесно као и у првом случају.

*

1332 Оно што је у борби на противнику прво уочено не значи и да је најважније. Оно што се у животу нуди као највидљивије

и најупечатљивије не значи и да је највредније и најважније. Но, глупо би било остати слеп за било шта што је очито - што „избија очи“, и не подузети ништа јер често управо оно прво и највидљивије говори највише („Први утисак никад не вара“). Зато у свему што прво и највидљивије уочиш не гледај само њега већ и кроз њега.

*

1333 “Сваки изузетан човек мора да разочара своје ближње, да се не би претворио у њихов продужетак.“ (Едуар Мане)

*

У учењу вештине, као и свакодневном животу, није добро ако све иде сувише глатко, лако, брзо...Тако се слеће са пута. Потребне су и грешке и препреке и узалудности и изгубљено време и враћање у назад и скретања, лутања.. - ***кочнице.*** *Одвише чист пут није ништа мање сумњив но непроходан и једва пролазан пут*.

*

1334 „Давање савета је осетљива ствар, и кад би човек посвуда видео како на свету најпаметније ствари не успевају а најапсурдније често доводе до срећног циља, свакако ће га проћи жеља да некоме даје савете. У суштини је то код онога који тражи савет ограниченост, а код онога који га даје – пука уображеност. Требало би савете давати једино у оним стварима у којима хоћемо и сами да суделујемо.“(Фридрих Ниче)

*

1335 Хлеб мора пролазити кроз ватру да би се испекао. Вештина се огледа само у томе да у печењу не изгори.

Немогуће је, дакле, постати мудар а не изгубити чедност јер мудрост у себи садржи и свезнање свих страна живота.

Тако и мачевалац, никад неће постати мајстор ако није јео од свих бобица које расту у врту његове вештине - чак и оних отровних.

*

Сваки победник добро зна да свака нова победа се све теже стиче и да бити победник значи уједно и увек све теже побеђивати јер способности и сретног случаја ће бити све мање а изазова све више. Главна и најтежа ствар у победи је победа сама. *1336*

*

Постоје људи пасивни, инертни, без снаге и стремљења, а често и препуни страхова који на сваки начин избегавају да изађу из своје затворене колотечине свакодневице и као да управо највише уживају у томе да њихово јуче буде до савршенства исто као што је и данас које ће бити исто као и сутра. Не треба сумњати да у тој њиховој мајсторији чувања стања какво јесте има уживања у сигурности и уметности сличне грађењу фортификације усамљене тврђаве која се налази под непрестаним страхом од опсаде спољашњег непријатеља промене. *1337*

Но, живот тражи своје и зато такви повремено, као на јуриш, излете кроз капије својих тврђава у нешто другачије и ново разбијајући на кратко монотонију свог уобичајеног постојања и отимајући од живота оно што им је потребно за окрепљење да би након тога исто тако брзо јурнули назад и затворили се опет иза својих зидина у сигурност свакодневице. Наравно, уз мање или веће кајање што се морало излазити.

Но, постоје и они супротни, препуни енергије, активни, покретни... који чине све не би избегли баналност и колотечину свакодневице. Они живе као номади и уживају у несталности, промењивости, покрету, сеобама... без страха пред неизвесним и другачијим тражећи стално ново и ужасавајући се да њихово јуче личи на данас а ово на сутра.

Код неких од њих њихов је живот кретање некуд, они су путници, истраживачи, стваралоци, крчитељи и пионири а код неких је то бесмислено махнитање без циља у коме је покрет једини циљ. Код неких од њих то је неустрашивост пред новим, другачијим и трагање за собом а код других само суманутост и лудило у коме беже од себе скачући у ватру хаоса.

Не треба сумњати да у тој њиховој покретљивости има уживања стално свежег ваздуха авантуризма и коцкарске опијености. Али и од тих номада живот тражи своје. Зато се они повремено, са великом чежњом за одмором, заустављају краће време подижући нестрпљиво и радосно своја одмаралишта у којим ће уживати у чуду баналности недостајућег свакодневног живота.

Но, као што је оним првим немогуће да живе животом ових других, а којима потајно завиде и за чиме чезну као за рајским воћем, тако је и овим другим немогуће да живе смирен и уредан живот оних првих, а којима повремено потајно завиде и за чиме исто толико чезну.

Тако и њима убрзо ветрови пространстава почињу толико примамљиво дувати да они морају спаковати своја привремена боравишта и кренути некуд даље остављајући мирни живот замењујући га колотечином немирног и несталног номадског живота. Наравно, и они се тада, више или мање, кају што су застали и на том месту проживели мир. Тако се сваки од њих, као трска на ветру, клацка између свог раја и пакла.

Мудри људи су, међутим, као велики народи који подижу мостове, храмове и градове у којима с љубављу и миром живе али тако да их и непрестано шире тамо где никад нико није раније ни ишао, ни градио ни живео. Све велике цивилизације и културе, сваки паметан народ и човек, свака добра вештина и добар начин живота је стварање новог на темељима старог, кретање напред уз осврtање у назад, промена и чување непромењивости - лепота свакодневице што постојано осваја лепоте никад виђеног и доживљеног.

*

1338 „Љубав и мржња потпуно изобличују наш суд о нечему: код непријатеља видимо само мане, код наших љубимаца само предности, па нам чак и њихове мане изгледају као привлачне. Сличну тајну моћ има и наша лична корист, ма каква била: оно што њој одговара изгледа нам одмах праведно, разумно и поштено. Отуд толике предрасуде, сталешке, професионалне, националне, предрасуде секти и религија. Тако једном прихваћена хипотеза даје нам очи риса за све што је потврђује, а чини нас слепим за све што јој противречи. Оно што нашој партији, плану, жељи, нади… се супротставља, ми често не можемо ни да појмимо и када је то свима другима јасно, оно што је за нас повољно, одмах видимо из далека. Оно што нам се срцу супротставља, глава не прима.

Ми се држимо грчевито за многе заблуде целог свог живота, пазимо се добро да не испитујемо њихове разлоге, само зато што се и несвесно плашимо да бисмо могли открити да смо тако дуго веровали у нешто лажно и заступали га. „ (Фридрих Ниче)

*

1339 Само мачевалац који тежи да час наизменично, час испреплетано користи све акције вештине у борби биће изврстан. Што мачевалац више акција избегава то ће више и њега права вештина избегавати. Што се човек више повлачи од живота то ће се и живот више повлачити од њега.

*

1340 Као што страст и уживање у животу код младих и старих нису исти тако и страст и уживање мачеваоца у вештини кад је млад и кад остари нису исти.

Ово се дешава не само зато што са мачеваоцем стари и страст у њему већ и зато што се он временом навикава на њу као што се и човек навикава на пејзаже, предмете, људе, уметност... па она више не изазива потресеност као у почетку већ све више извесна равнодушност.

Старији мачевалац тако уживa у својој вештини али то уживање је постало као и он сенка времена и више уживање у сећању на уживање но уживање само. Лепота вештине, дакле, ипак није само у њој самој већ и у човеку који се вештином бави. Како умире он тако умире и она у њему.

*

1341 У мачевању, као и у свему другом, од значаја је гледати не само испред и иза себе, горе, доле, лево и десно од себе већ и покушавати гледати иза угла – гледати и видети и оно што је скривено и не види се.

*

1342 Ако више није спорно да свака делатност и вештина, па и мачевалачка, може постати ***уметност***, јер уметност је приступ човека ономе чиме се бави а не оно чиме се

бави, остаје још једно значајније питање: каква уметност? Духу мачевања XX века - модерном спортском мачевању, припада и дух модерне уметности - дух краја, декаденције и дегенерације уметност XX века. То је дух деструкције уметности а због чега „у основи модерне уметности је демонизам“ (Бодлер).

Духу мачевања с почетка XXI века - постмодерном спортском мачевању, припада и дух постмодерне уметности, дух смрти уметности који је предвидео Хегел још у 19. веку. То је масовна, комерцијална, „instant-fastfood“ маргинална субкултура техноварваризма - празна забава, разбибрига и имитација уметности (кич, шунд и квазиуметност) у којој је уметник или пуки декоратер и дизајнер, или забављач и лакрдијаш спектакуларног и сензационалног, или шпекулант индоктринације идиотизованих реклама комерцијалног тржишта.

Зато духу класичног мачевања, из времена од почетка цивилизације па до XIX века припада само и једино дух класичне уметности.

*

1343 Питајте доброг и искусног мачеваоца какав ће бити исход борбе и он ће ћутати или ће одговарати са великим оклевањем и уздржавањем. Његова мудрост му налаже опрезност и несигурност у прогнозама јер је свестан и познаје игру случаја која је у све уплетена. Он се неће стидети свог незнања јер оно је део његовог знања.

*

1344 Као што раст човека и раст и зрелост живота у њему треба да буду усклађени тако и раст мачеваоца и развој вештине у њему треба да иду укорак.

Уколико вештина која му се нуди почне нивоом превазилазити способности мачеваоца он ће се сломити исто као и уколико он својим развојем способности превазиђе ниво вештине који поседује. Зато прилагодити знања ученику и ученика знању је најважнији део учења вештине а грамзивост или скромност у томе су два највећа непријатеља како учитеља тако и ученика.

*

1345 Покоравати се правилима је темељ вештине. Покоравати се правилима на инвентиван и креативан начин - постижући помоћу њих слободу, темељ је мајсторства у вештини.

*

1346 Док је мачевалац млад он се у мачевању највише бави практичним, телесним, конкретним и оперативним, а без много промишљања. Како је, међутим, све вештији и старији његово бављење мачевањем се све више окреће у супротном правцу. Он тако постаје од практичара све више теоретичар јер га уместо деловања занима све више промишљање деловања и општих закона вештине.

Човек у свему, како зри, неизбежно или постаје филозоф тога чиме се бави, и сопственог живота, или то не чини јер његово старење не прати и његово дозревање.

*

1347 Једног лета,
Најдужег дана у години,
Тукла је бура у зидине старога града.
Нико није видео.
Махнитала је улицама...

Нико није видео.
Витлала је кроз стара здања, звонике, цркве и фонтане...
Нико није видео.
Ни бура није видела зидине града, ни улице, ни цркве,
Ни звонике и фонтане...
И витлала је морском пучином,
Цели дан,
Најдужег дана у години.
А онда је у предвечерје заробише чемпреси,
У опојни мирис крошњи,
Нежно...,
Као да гладе под звездама уз звуке Дебисија
Косу боје лана.

*

Тамо где има уметности нема надметања, тамо где има надметања нема уметности. *1348*

*

Постоје три врсте људи: они који зраче и греју, они који упијају и хладе и они који су млаки. Они први су препуни, они други су празни, они трећи су све на пола - нигде, без снаге да се запале и без слабости да леде. Прве волим, друге мрзим а треће презирем. *1349*

Та три типа људи постоје и као мачеваоци. Код првих је оружје жустрина, енергија, страст и покрет. Код других је оружје празнина, мировање, чекање, исцрпљивање и хладноћа. Код трећих је оружје млитавост, несигурност и неодлучност.

*

1350 „Али зашто си ти, појединче ту, питам те, и ако ти то иначе нико не може рећи, покушај само једном, готово а постериори, да оправдаш смисао свог бивствовања тако што ћеш самоме себи поставити неку сврху, неки циљ, неко „за то", неко високо и племенито „зато". Ако само због њега пропаднеш – не знам ни за какав бољи циљ живота него да се пропадне због великог и немогућег, animae magnae prodigus." (Фридрих Ниче)

*

1351 Оно што смо изабрали да највише, претежно и најрадије чинимо у свом животу или вештини којом се бавимо, а што им даје боју, укус и тоналитет, постаће складни и хармонични са целином живота и вештине само уколико му посвећујемо време, пажњу и енергију тако да, математички речено: однос свега у вештини или животу према томе што се претежно хоће и чини је у истом односу као то што се више хоће и чини према оном што се мање хоће и чини - А:Б=Б:(А+Б).

Без ове пропорције над пропорцијама, једине неравнотеже која обухвата у себи равнотежу - „златног пресека" или „божанске пропорције" и твоја вештина и твој живот падају сигурно у претераности, губе лепоту и урушавају се у дисхармонију.

*

1352 Има дана кад се преко руба човека, као бујица, почне преливати пуноћа неисказивог. Он тада корача улицама слично перу које грозничаво лута по папиру, четкици што препуна густе боје вуче потезе по платну, речима песника које тражећи се лебде између стихова или композитору што из буке своје душе покушава да исписује ноте по тишини партитуре.

---

*

Модерни свет брзине и непрестаног покрета је као чигра *1353*
која стоји на једној нози само зато што се брзо врти или као
бициклиста који је у равнотежи једино зато што се брзо
креће.

Али то је свет лабилне равнотеже, свет без природног
тежишта и стабилности, свет у коме ништа није дефинитивно
а све под диктатуром брзине и релативизма. Тај напоран и
заморан свет што стално је у покрету како се не би срушио
личи на бескрајно Сизифово проклетство и његову стену која
нема мира јер нема ни ослонца.

Ни једно време није без покрета и брзине јер и свет је
такав али има времена у којима људи "возе" на три и четири
"точка" и кад могу да застану, стану и осврну се око себе а да
се при томе не сруше. То су времена у којима свет не личи
на свраку која лети непрестано и брзо млатарајући крилима
већ на орла или кондора који лете мирујући у ваздуху
ношени ветром.

Та класична времена и њима припадајући класични свет
су постојала, постоје и постојаће увек јер њихова суштина
је у трајању а не пролазности. Она су само као скривене
понорнице у периодима кад су људи као свраке, или као
видљиве реке у доба кад су људи као кондори и орлови

*

"Радите свој посао не гледајући ни лево ни десно, ни иза *1354*
себе ни преда се, али свој циљ постављајте високо, и тражите
мало од света око себе (што мање то боље!), али много од себе
и свог дела. Уверен сам да је већина од нас од почетка себи
ударила сувише мален и сувише близак циљ, и да је више
и боље могла од оног што је желела да уради и постигне.
Желите много, тежите смело и далеко и високо, јер високи

циљеви откривају и умногостручавају снаге у нама. Тежите смело ка савршенству великих дела, а радите предано и стрпљиво на ограниченим и мучним појединостима без сјајног видика, јефтиног самозадовољства и таште величине. Циљевима својим живите, а трошите се нештедимице на сивим и невидљивим пословима сваког дана и сваког сата. Често помишљајте да је живот јачи и свет богатији него што ми то у сваком поједином тренутку можемо да сагледамо, и не губите из вида да у сваком од нас има непознатих могућности, да у ходу стичемо снаге.

Хтети далеко и желети много, кад је реч о постављању несебичних циљева, није грех, није опасно. Погрешно је и опасно ударити себи сувише блиску мету, јер то значи изневерити себе и друге, остати дужан животу.

Будите неповерљиви и строги према себи при извођењу сваке појединости, скромни при оцењивању, али код постављања циљева будите храбри и великодушни, мислите смело и гледајте далеко." (Иво Андрић, „Знакови поред пута")

*

1355 У добром мачевању мач прати дух а не дух мач.

*

1356 Мудро је да човек што пре изгради, пронађе и стекне у себи један ослонац који ће му бити склониште од баналног и тривијалног који га окружују, притискају и прогањају како у његовој вештини тако и свакодневици.

То уточиште треба да је невидљиви огртач мисли и осећаја ванвременог и трансцендентног помоћу којег се може летети изнад свега пролазног и профаног. Човек без тог ослонца и скровишта је као биљка на ветру који је баца тамо-амо док је једном не покида и однесе.

*

"Циник је човек који зна цену свега а вредност ничега." *1357*
(Оскар Вајлд). Ако је тако она је свака цивилизација новца неизбежно цинична што ће рећи безочна, бестидна, лажљива, преварантска јер за знање вредности некога и нечега потребан је не интерес већ култура.

*

Мачевалац кад изводи провокацију са циљем изазивања *1358*
или експериментисања са противником треба ову акцију да чини радикално али и истовремено са задршком. То значи у извесним елементима акција треба да је са максималном амплитудом али ограниченом снагом или брзином или максималном брзином а ограниченом амплитудом и снагом или максималном снагом а ограниченом брзином и амплитудом.

Само тако ће акција бити јасна, разговетна, изражајна и довољно уверљива – провокативна за нападнутог али и релативно безбедна за нападача.

И у мишљењу, осећању и сваком другом делању уопште ствари постају јасне, разговетне и изражајне тек кад се радикализују –из зоне умерености, прелаза, релативности, равнотеже и мешања дотерају у зону крајности и екстрема.

*

"Ако те изазову на насиље – већ си изгубио." *1359*

*

Већина људи мисли да *знање* вештине чини доброг *1360*
мачеваоца. Они нису у праву. Доброг мачеваоца пре свега чини рад на његовом карактеру и његов карактер јер кад мачевалац ту поклекне клоне и његова вештина

*

1361 "Амбиција и завист су увек гладне и ове две глади су углавном гладне у једном истом човеку." (Овидије) Зато „Амбиција је последње уточиште неуспешних." (Оскар Вајлд)

*

1362 Што су радње у мачевању мање по амплитуди оне су брже. Што су радње по амплитуди веће оне су спорије. И све остало је слично, а као код зупчаника сата - што су мањег пречника брже се окрећу. Живот појединца тако краће траје од живота породица, а живот породице краће од трајања заједница а оне краће трају од култура или цивилизација, они, пак, краће од биолошких раздобља која су краћа од геолошких што су тренуци у односу на трајање космолошких који су пролазни у односу на законе промене који су готово непролазни… Све је, дакле, подложно промени само што је та промена спорија што је оно што се креће веће и општије. Оно што је бескрајно велико, дакле, непокретно је и за њега не постоји време као и на за оно бескрајно мало код кога се све дешава у одсуству времена - трену.

*

1363 "Не бити похлепан, ту је богатство; немати страст за куповањем, ту је приход. Не према висини прихода, већ према издацима и начину живота треба оцењивати величину иметка." (Цицерон, *Парадокси*, 50 год. п.н.е.)

*

1364 Као што мачевалац кога у борби непрестано прогања страх да му се нешто не деси у борби ништа и не успева да постигне тако и човек који живи живот у непрестаном страху да му се нешто не деси проживљава живот у коме се ништа и не дешава – осим страха.

*

Замислимо мачевалачку вештину као дрво са пуно грана *1365*
и коренова од којих је сваки усмерен у другом правцу и сваки доприноси његовом животу, расту и стабилности. Ако све различите гране и коренове који чине традицију класичног мачевања: телесно усавршавање, традицију, етику, артизам, лепоту, духовно усавршавање, душевно усавршавање,... посечемо и оставимо само једну – ефикасност у такмичењу, такво дрво, са само том једном једином граном и кореном, не само да делује наказно већ је и нужно осуђено, због преразвијености у само једном правцу, на опште кржљање и напокон дегенерацију и нестанак.

Ако се једној биљци стално окресују и смањују гране и корење она не само да ће бити кржљава већ и обликована како то одговара власнику таквог бонсаи живота. Исто тако, одвојити неког или нешто од традиције значи покидати га од његових корена што значи или га уништити или пресељавати и пресађивати како то коме и за шта одговара.

*

Право умеће није у томе да се пуно ИМА већ да се пуно *1366*
УМЕ са оним што има јер кад пуно умеш увек пуно имаш па макар имао и мало, а кад мало умеш ма колико да имаш увек ћеш мало имати.

*

Култ борбе, култ надметања и култ победе
(три божанства цивилизације варварства)

Култ борбе. За људе *цивилизације варварства* све је у *1367*
непрестаном сударању а борба је једино "природно" стање света. "Рат је отац свему и цар свему..."; "Треба знати да је рат општа ствар, и да је борба једина правда..." (Хераклит). У тој цивилизацији *Ареса*, која је примарно агресивне,

предаторске, експанзивне и освајачке природе, све што постоји се бори: људи, богови, животиње и елементарне силе у природи, а супарништво и насиље представљају њен основни миље и вредност. У *култу борбе*, дакле, и **вештина мачевања**, свака људска активност и свака вештина служе искључиво за борбу јер тамо где нема борбе делање губи смисао пошто суштина и мисија свега је само у непрестаној тучи и одмеравању снага (као у џунгли) кроз које се стиче посредно или непосредно *плен* и *моћ*.

Концепт овог култа је преузет из животињског света. Као што животиња обраћа највећу пажњу на оно што је напада и оно што напада, јер та два чине језгро њеног биолошког инстинкта самоодржања - дакле види само борбу, тако и дивљак-варварин из истих разлога цео свет око себе види и доживљава првенствено кроз угроженост или угрожавање - сукоб, агресију и тучу.

Из тог разлога је код свих варварских народа одувек на првом месту била институција изазова, заваде, двобоја, разрачунавања и кавге као главни међуљудски однос и једино средство вредновања свега, а оно у чему не постоји компетиција и конкуренција - свет који се темељи на кооперацији, хармонији и сарадњи њима је потпуно неразумљив, стран и несхватљив - или маргиналан.

У *цивилизацији варварства*, дакле, развијање и јачање "борбеног духа" - *агонизам*, у животу и вештинама, па и у **вештини мачевања**, те стално фаворизовање, потенцирање и наметање заваде, ривалског, супарничког и конкурентског у свим областима, представља суштинско средство за индоктринацију људи агресивношћу која је неопходна за стварање карактера који ће одржавати и подржавати вредности света цивилизације варварства.

Култ надметања. Пошто је "борба непрекидна и вечна" ниједна победа није коначна па свет борбе постоји једино кроз побеђивање победника који треба да буде побеђен..., дакле, кроз **надметање** ("над"-неким-се-"метати"), **престизање** и **прекорачивање** - непрестано досезање "вишег", "бржег", "јачег", "већег", "новијег", "бољег"...

За човека *цивилизације варварства* зато ништа није добро и вредно по томе што јесте већ само по томе шта може бити, што се непрестано пореди и надмеће за "још више" - што се *допингује* како би стално изнова побеђивао и грабио "још више" (*плена* и *моћи*). И **мачевалачка вештина**, дакле, као и било која друга вештина, и живот уопште, у *култу надметања* не служе ничем другом осим сталном такмичењу, прекорачивању и претицању другог и постигнутог.

Концепција и овог култа је у вулгаризованом облику преузета из животињског царства у коме бржа риба једе спорију а њу још бржа... па тако свака у хијерархији грамзиво тежи да је што бржа како не би била поједена а могла што више похлепно да једе...

Но, иза култа надметања и опсесије непрестаног прекорачивања увек се крије једино анимална глад за више него што се једе и поседује - само обична похлепа, а иза целог система развијања и ширења тзв. "такмичарског духа" налази се само механизам индоктринације и стварања **похлепног** карактера људи који ће одржавати и подржавати анимално ***начело плена***.

Кад је реч о овом култу треба указати још и на то да се данас термин "надметање" смишљено и систематски погрешно повезује, изједначава и замењује са терминима "савршеније" и "боље" како би се из њега изводио принцип "прогреса", "напретка" и "усавршавања" свега (па и "легитимна" недодирљивост победника - владаоца).

Дакле, оно што је победило у надметању то је наводно и "савршеније" па цео систем надметања наводно није ништа друго до део природног (Дарвинистичког) и „нормалног" механизма усавршавања кроз "селекцију".

Но, ако је бржа риба појела споријУ она није "савршенија" већ само бржа при чему може бити и глупља, примитивније грађе, лошијих чула или чак и спорија али се случајно задесила на згоднијем месту.

С друге стране ако "савршенство" постоји само кроз "савршеније", "више", "брже", "јаче" - кроз низ "још" који грабе у бескрај, тада се заправо за једино право савршенство скривено и неизречено признаје само *похлепа* сама.

Култ победе. Једини циљ, смисао и задатак свега, па и сваке борбе у *цивилизацији варварства* је да борба донесе (у складу са *начелом утилитарности*) неку корист и интерес (плен или моћ), а што може само уколико је ***победничка***. Из тог разлога је у *цивилизацији варварства* основни задатак свега што се чини у животу, сваке вештине, **па и вештине мачевања**, успешност и ефикасност - победа (*начело прагматичности*), и то убилачка у борби на живот и смрт или шампионска у надметачко-такмичарској борби. И док убилачка победа у правој борби обезбеђује *плен* или *моћ* непосредно, такмичарска победа у надметачкој борби обезбеђује *исто* то само посредно кроз престиж, положај и статусну доминацију.

У *цивилизацији варварства* у складу са *култом победе* вредно, добро, лепо, праведно, истинито, мудро... је само и једино оно што побеђује (нпр. није правда, вредно, истина, добро... оно што треба да победи већ је обрнуто - оно што побеђује је правда, истина, вредно, добро..., макар то што побеђује било најцрње зло, превара, безвредност, неправда...).

Дакле, живот, било која вештина, умеће, па и вештина мачевања прихватљиви су једино ако доносе неку практичну и ефикасну победу (*начело прагматизма*) при чему само победник може да ужива у њеним плодовима (плену и моћи).

Из овог разлога је код свих варварских народа потенцирано обожавање победника - тријумфализам ("свагда најбољи буди и одличан између других" - речи Хиполаха сину Глуку кад га је опремао на Троју, "Илијада", Хомер) и слављење појединца, па и свих особина које су везане за егоцентрични индивидуализам: *гордости*, самољубља, славољубља, саможивости, таштине, сујете, завидљивости, поноса, грабежљивости, агресивности..., а са друге стране обожавање самоистицања (нарцизам) и принципа хијерархије и надчињавања (један победник треба да влада над побеђенима).

Концепција и овог култа је у једном веома селективном облику преузета из животињског царства у коме заправо само у једном уском сегменту укупног анималног постојања преживљава и стиче право на плен и моћ једино животиња победник.

У *цивилизацији варварства*, дакле, развијање и јачање *култа победе* у свакодневном животу (данас је то рекордоманија, шампионизам и тријумфализам у школству, уметности, политици, култури, науци, техници, индустрији, економији, међуљудским односима...) и вештинама, па и у вештини мачевања, представља суштинско средство за стварање карактера *људи* који ће одржавати и подржавати вредности света цивилизације варварства.

*

Права борба се увек одвија пре окршаја. Ту је право умеће, *1368*
ту се противник побеђује. Све остало је само реализација.

То је суштина древне мисли стратега: „Победити без борбе највеће је умеће".

Постоје четири средства мачеваоца у постизању ове победе пре победе: изазвати у противнику страх, пробудити сумње, унети неред и збуњеност, начинити изненађење. Кад постигнеш једно од ова четири ти си га начео. Ако си вешт да о тај први успех, као о алку, закачиш и остала три исковао си златни ланац у који је противник неизбежним поразом окован.

*

1369 Као што сувише додавања горива у ватру загушује и гаси пламен тако и сувише разума гаси памет, превише телесног покрета убија тело, превише осећаја убија и отупљује осећајност, превише истине води у заблуду и лаж, сувише лепоте постаје кич и ругоба, сувише доброте зло, превише правде неправда...а превише љубави убија љубав. „Све што није с мером од демона је."

*

1370 У свим раним цивилизацијама снажни ратници са страхом су слушали и служили врачеве и шамане а у античким временима физичка снага била врлина само за робове и гладијаторе на тржницама господе сенатора и владалаца. Тако је и данас.

Физичка снага, јер финализује и удара печат на догађаје причињава се оном ко са стране задивљено гледа или сам трпи њен ефекат да је владајућа и најважнија. Но, управо је обратно, права снага се никад не види и не манифестује - она делује из сенке. Физичка снага долази на крају као носач кофера, кад путник већ стигне на циљ јер су снаге духа већ раније припремиле све што је потребно да би тело којим управљају као последње, потрошно, лако замењиво и најмање значајно, могло да изврши оно наложено.

И као што сликар, музичар или скулптор, који допусте да њиховим покретима влада сирова телесна активност, престају бити уметници и не могу створити ништа, тако и мачевалац безусловно губи борбу јер почиње мачевати као будала.

Исто тако и у животу где год се физичка снага јаче развијенија од духа почне самољубиво заносити да може да суверено влада и води она ће неизбежно упропастити и уништити све, па и саму себе не само јер није створена да води већ да буде вођена већ и зато је "Коме правда у топузу лежи трагови му смрде нечовештвом." (Његош)

*

Сва наша дела, па и оно најбоље што чинимо уз највише напора и залагања трошећи немилице једино што имамо, живот, једном неминовно као и сва, па и највећа људска дела, нестају под зубима времена падајући прво у заборав а затим у ништавило као да никад нису ни начињена. *1371*

Човек који осећа овај ток догађаја поставља себи питање: чему онда делати? Но, то питање гледа ствар из једностраног угла. Суштина делања, наиме, није толико у делу, које је пролазно и пропадљиво, колико у бујању живота човека док то дело ствара. Ко је у нечему што ради уједно открио и велико животно задовољство (а величина животног задовољства увек расте са величином животног дела) он је и заувек те тренутке среће заробио у себе и претворио их у свој доживљај, најличнију имовину свог постојања.

То је нешто што му никад и ништа не може ни одузети ни избрисати, па чак ни смрт јер ти тренуци његове радости живљења одлазе заједно са њим као једном заувек освојено имање и део постојања отет од ништавила. Великој реци времена, која носи све, тада преостаје само још да се пита "ко је појео моје рибе"?

*

1372 "Старину поштуј јер прошао је море које је тек пред тобом."

*

1373 Кад је мачевалац у великој недоумици супротних избора он треба да зна да прва жртва ове борбе биће увек ***мера*** јер када се превише затеже у крајностима пуца увек у средини. Он ће, дакле, највероватније завршити у једној од крајности. *Стога када човек у животу и мачевалац у вештини западну у недоумицу крајности не треба да гледају ништа друго осим да изаберу ону крајност која носи већу лепоту.*

*

1374 Има људи који су били презаузети својом спољашњошћу тако да су унутар себе остали празни. Они тако и живе - споља. Но, када се човек нађе у њиховом друштву и кад та оспољеност каже све што има својом површином рећи појављује се празнина и мук. Тада или немају о чему говорити или говоре без прекида глупости и безвредне бесмислице да би сакрили да је посуда њихове унутрашњости празна. "Речи усахну тамо где не тече извор мисли."

Оно што у том случају преостаје као једини избор и могућност васпитаности и уљудности је *забава* која треба да испуни ту празнину док не дође време да прође то губљење времена.

*

1375 "Буди тих и благ у буци и хаосу. Мир може постојати само у тишини. Колико је год то могуће буди упорно и стрпљиво са свима у добрим односима. Изговори своју истину тихо и јасно и одслушај друге, макар били глупи и безначајни. Они такође имају своју причу. Избегавај гласне и агресивне људе, они оштећују дух. Избегавај да се поредиш са другима - тако

можеш постати уображен, сујетан или завидан и пакостан јер ће увек постојати веће и мање личности од тебе. Уживај подједнако колико у постигнутом толико и у плановима.

Бави се предано својом каријером ма колико она била скромна јер то је једино истинско што поседујеш у промењивој срећи времена. Буди обазрив у свом послу јер је свет пун преваре али немој да те ово ослепи да не видиш и врлине које постоје.

Не гледај на туђе аспирације – буди ко си! Неки људи теже и великим идеалима па им је зато живот пун хероизма. Посебно се немој претварати у својој пажњи према другима и немој бити циничан у љубави. Иако је њено лице изгубило плодност и магију, она је остала дуговечна као трава.

Прихватај са благошћу савете старости и радосно се опраштај од своје младости. Гаји снагу свога духа да би те заштитила у изненадној несрећи и немој дозволити да те повреди сопствена машта и страхови јер они су рођени само из умора и самоће.

И ако си испуњен дисциплином немој бити суров према себи. Ти си дете универзума ништа мање од дрвећа или звезда и имаш право да будеш овде. Разумео га ти или не, универзум цвета онако како треба. Према томе, буди у миру са Богом без обзира шта он за тебе представљао.

Ма какви били твоји напори и тежње у бучној збуњености живота буди у миру са својом душом јер и поред све збрке и сломљених снова живот је још увек леп. Пази, труди се да будеш радостан." (Десидерата цркве Св. Петра у Балтимору 1692)

*

Човек који је постао обузет властитим самоусавршавањем *1376*
било свог тела духа или душе или свега заједно, уколико не чини то исто и са светом око себе у тој обузетости собом

почиње чинити против себе. Бринути се о тлу из којег биљка израста подједнако је важно као и бринути се о биљци самој.

Но, има и људи који су потпуно окренути и обузети светом око себе и његовом културацијом заборављајући да се баве собом запуштајући властито тело, дух и душу.

Само мачевалац који ради на својој вештини ради на себи, само мачевалац који ради на себи ради на својој вештини.

*

1377 ..."Више не говорим: - То је Бугарин, а оно Грк! - Главно ми је да ли је тај човек добар или зао. Само то питам! Верујем да бих морао, јер сам старији, тако ми хлеба, што га једем, уопште престати и са ТИМ питањем. Шта треба питати да ли је неки човек добар или зао! Желудац ми се подигне до грла кад угледам злог човека, или кад знам да га могу уништити. Тада кажем самом себи: - И тај јадник једе, пије, љуби и често је у невољи, има свог Бога и ђавола. И он мора једног дана другоме препустити своје место и нем отићи под земљу да га расточе црви. Како је јадан! Жалим све људе. Сви смо ми браћа... Месо за црве..." (Никос Казанцакис, „Грк Зорба")

*

1378 **Модерни свет** у коме је суштина живота брзина, агресивност, површност и нестрпљење уједно је и свет у коме се **модерно мачевање** свело на брзину, агресију, нервозу, непромишљеност и инстинкт у магновењу полусвести.

Модерни свет у коме је грабеж око **стећи** и **имати** што више једини циљ уједно је и свет у коме је **стећи** што више погодака и **имати** што више медаља и бодова на ранг листама једини циљ **модерног мачевања**.

Модерни свет у коме је једино мерило свега само корист и ефикасност уједно је и свет у коме се у **модерном**

мачевању све мери само ефикасношћу и корисношћу за пласман на такмичарском тржишту глобалног спорта.

Модерни свет у коме је једини однос према свему и свакоме само конкурентска борба за престиж и победу уједно је и свет у коме се **мачевању** и **другом мачеваоцу** прилази само као ***средству*** успеха, побеђивања и доминације.

Модерни свет у коме је највећа радост чулно уживање у видљивом, чулном и физичком, уједно је и свет у коме се у **модерном мачевању** једино задовољство налази само у физиолошкој опијености адреналином ТЕЛЕСНЕ БОРБЕ.

Модерни свет у коме су главни храмови културе, цивилизације и лепоте робни центри уједно је и свет у коме се сав напредак, култивација и лепота **модерног мачевања** налазе само у производњи и потрошњи све новије, разноврсније, техницизованије и сајберизованије опреме за мачевање.

МОДЕРНИ свет и **МОДЕРНО мачевање** су на сваком кораку сагласни плешући једну исту **лошу** игру уз једну исту **лошу** музику. Но, такав свет и такво мачевање се **морају** једном **нужно**, кад њихови нагомилани отрови почну стварати грчеве **животу**, тргнути у својој болести и угледати празнину и ружноћу у себи и око себе.

Тај тренутак одбацивања модерног и враћања на ***класично*** је **неизбежан** јер тежња врсном делању и врсном постојању се налази уткана у инстинкт за ***вредно*** и ***велико*** живота.

*

1379 Свака школа, ако је потпуно развијена, има сопствени препознатљиви стил. Тај стил не значи да се у њој мачује другачијим мачевањем него у другим школама већ значи да она чини исто што и оне али приступајући вештини из другог угла. Без обзира, дакле, од које школе пошли да

приступамо вештини мачевања ако је вештину обухватила до краја доспећемо до истог до чега би доспели из друге школе и стила. Сваки стил је, дакле, прихватљив ако у себи има мајсторство целине.

Слично је и у животу. Свака тврдња је истинита и прихватљива ако јој се пронађе место у целини - ако се целина сагледава из свих, па и њеног угла.

*

1380 Мачевалац, како у учењу тако и у борби, треба да има на уму непрестано да је добро изведен почетак увек пола учињеног посла.

У свакој мачевалачкој акцији, наиме, постоји део и елемент, који је најчешће на почетку и који се мора извести без грешке јер тада, у наставку, шта год мачевалац чинио и како чинио неће погрешити. Но, уколико у том кључном делу акције дође до грешке, ма шта даље мачевалац чинио он неће успети из грешке изаћи и сигурно ће и све остало погрешно чинити хтео то он или не. Само ако се у почетку греши али не у темељним и важним стварима оно што се наопако започне може се исправити и добро завршити.

*

1381 У животу сваког се јавља догађај у коме све његове победе и успеси одједном могу постати падови и порази, али и прилика у којој сви његови падови и порази могу само у једном кораку постати тријумфи.

То је највећа чаролија. Открити та два тренутка и не погрешити у избору на тој раскрсници - изабрати телом, мишљу и осећајем прави пут и имати храбрости закорачити њим је једина и највећа мера животне мудрости.

*

Кад хоћеш да си најбржи чини најспорије, најлаганије и најсмиреније. Кад те обузме жеља да будеш непокретан и спор делај брзо, најбрже што можеш! *1382*

*

Шта је то рад са љубављу? То је рад који не само да би чинио и без да ти плате већ и оно што би чинио чак и кад би за њега ти сам требало да плаћаш. *1383*

*

Дивно је знати, моћи и бити страстан и неумерен кад је за то време и место. Исто је тако дивно знати, моћи и бити хладан, одмерен, уздржан и промишљен када је за то време и место. *1384*

Но, чудесно је бити мајстор што уме да ужива у уметности жонглирања са ова два драгуља живота.

*

Или идеш од противника ка себи тј. видиш и истражујеш какав је па мериш шта ће он урадити или обратно, полазиш од себе и идеш према противнику тј. решаваш шта ћеш ти урадити са њим. *1385*

У првом случају он је узрок а ти последица, он активан а ти пасиван, он субјекат а ти објекат, он диктира а ти се прилагођаваш. У другом случају све је супротно. Мачевалац који хоће да је успешан мора да буде спреман да еластично примењује оба приступа. И човек који хоће да живи вођен само принципом активности или пасивности, да или живот прилагођава себи, или се само прилагођава животу, пропада исто као и такав мачевалац у борби.

*

1386 Кад нешто негираш истовремено негираш и оно што афирмишеш као његову супротност јер супротности су повезане па кад једну негираш истовремено само посредно негираш и ону другу. Човек, дакле, негирајући нешто што није део његове етике, естетике, истине, вредновања... истовремено само посредно негира своју етику, вредновања, естетику, истину...Зато је негативни приступ било чему заправо у суштини нихилистички приступ.

Сваки мачевалац тако убијајући свог противника посредно убија самог себе. Зато се и каже: "поштуј свог непријатеља."

*

1387 Греши се не само кад се погрешно ради већ се греши и кад се пропусти да се добро уради. Тако је добро и не греши се ако се пропусти да се погрешно уради а греши се и ако се не пропусти да се погрешно уради.

*

1388 "Све супротности се у мени налазе, и како се кад окренем и на који начин. Стидљив, дрзак, чедан, раскалашан; брбљив и ћутљив, издржљив, осетљив; довитљив, тупав; мрзовољан, доброћудан; лажљив, искрен; зналац, незналица, и дарежљив и тврдица и расипник: све то видим у себи у извесној мери према томе како се окренем; а ко год себе заиста пажљиво испитује налази у себи, чак и у своме уму, овакву промењивост и овај несклад. Ништа не могу да кажем о себи што би било безусловно, једноставно и трајно, без збрке и мешавине, нити једном речи.

(...) Ми смо сви сачињени од комадића, и то састављених тако безоблично и разнолико да сваки делић у сваком трену

игра за свој рачун. А постоји иста онолика разлика између нас и самих нас колико између нас и других." (Мишел де Монтењ, 1580)

*

Не само зато што је сваки део постојећег света, па и вештина мачевања, делом бескрајан и повезан са бескрајем света већ и зато што се сваки део света, па и вештина мачевања шири, мења и креће не може бити целовите и свеобухватне спознаје и истине о било чему. Како се може рећи једна истина о нечему што се непрестано мења постајући из тренутка у тренутак нешто друго? *1389*

Наша спознаја не само вештине мачевања већ и сваког дела света је само бескрајно приближавање истини које захтева бескрајан рад и непрестано креативно трагање па

ниједна вештина, ни мачевалачка, није за ученика који је лењ и који очекује готову истину коју треба само да прогута.

Ово је истовремено и највећа срећа и највеће проклетство. Највећа срећа јер човек се у таквом животу испуњеном авантурама увек осећа изнова рађан а проклетство јер човек се у таквом животу увек осећа као номад и странац.

Прави учитељ, стога, никад не преноси неку "апсолутну" истину о вештини већ ученике учи само једном: да не иду по његовим корацима већ за његовим трагањима.

*

Приступ противнику као проблему много је важнији од његовог решења. У погрешном приступу било којем проблему налази се почетна и темељна препрека за његово решавање. Као што се не може сваком проблему прилазити на исти начин и из истог угла, сваки раствор испиривати истим реагенсима и свакој провери са истим експериментом *1390*

тако се ни сваком противнику као проблему не може прилазити на исти начин.

*

1391 Започни свој дан увек размишљањем о смрти која те ноћас мимоишла, а из милион разлога није морала. Осетићеш због захвалности, јер си жив, озареност јутра светлошћу живота али ћеш и са више блискости доживљавати помисао не само о вредност живота већ и смрти као кључног дела који му даје лепоту.

*

1392 Сваки мачевалац је у борби увек тумач. У ситуацији коју гледа и противнику кога види, може уочити само оно што је у складу са тиме ко је, одакле је и какав је, дакле у складу са својим ограничењима: духовним, душевним и телесним.

Мачевалац у борби, зато, треба да је свестан да је његов противник увек и само његов доживљај противника, не стварност већ један његов доживљај стварности. Тражење истине о противнику, дакле, највећим делом је тражење правилног начина тумачења тога шта је и шта чини противник. Тумачење је тако најважнији део тајне истине.

Мачевалац стога треба да је сумњичав према себи јер увек делом види оно чега нема и делом не види оно чега има. Некада су ове грешке и разлике у виђењу одлучујуће а некада нису од толиког значаја. Што је мачевалац врснији он се све више извештава у томе да смањује понор који постоји између виђења противника и онога што противник јесте, између тумачења света око себе и тога што свет стварно и без нашег тумачења јесте - заблуде и истине.

Но, и код најбољег мачеваоца тај понор ће увек постојати јер наша истина о свету и свет по себи увек ће бити у

раскораку. Услед тог раскорака и најбољи мачевалац је сваког тренутка погрешив и смртан.

Постоји још једна, веома важна димензија овог проблема. Мачевалац у борби не треба да тумачи само противникове покрете већ исто толико треба да тумачи и то како противник може да тумачи његове покрете.

Без знања о томе како противник тумачи наше поступке ми не можемо да планирамо ништа са противником јер ако не знамо како нас неко види не можемо ни знати шта да чинимо да нас види како хоћемо или нећемо бити виђени.

*

1393 И мачевалац у вештини и човек у животу не сме себи дозволити да оно што воли почне да га притиска и оптерећује, нити да онога кога воли својом љубављу притиска и оптерећује. Потребно је наћи снаге и начина да све, па чак и оно до чега нам је стало највише, повремено и на кратко оставимо с љубављу и због љубави на страну. Тешко, болно...али неопходно и здраво.

*

1394 Ако мачевалац у оном што чини не успева никако да нађе меру онда нека покуша да има *укуса* јер кад пронађе лепоту она ће призвати и меру.

*

1395 Општа правила мачевања, као и општи закони постојања уистину нису у стању да говоре о појединачним ситуацијама и специфичним законима појединачних ствари. Али из овог не следи да општа правила ништа не говоре о појединачном и специфичном. Она говоре али не до краја свеобухватно и потпуно већ само делимично - исто онолико колико се из

појединачних ситуација могу извући нека општа правила и законитости и мачевања и живота.

Но, гледајући истинито, кад се премерава удео општег и посебног у понашању појединачног, било да је реч о животу или вештини у неким стварима они су претежни и доминантни а негде нису и споредни су.

Да би био комплетан мачевалац треба да познаје опште и универзалне законе и правила своје вештине али и што више њихове специфичне манифестације и модификације садржане у појединачним акцијама. Ово последње зове се још и ***искуство***.

*

Везаност за земљу

1396 Што дуже мајка љуљушка дете, то оно доцније прохода. Што дуже мајка доји дете, то оно доцније научи на тврђу храну. И човек, кога земаљско дуго притеже у свој загрљај, доцкан се успрaвља пут неба. И онај, кога земља дуго храни својим сладуњавим соковима, доцкан се прилагоди духовној храни. (Св. Владика Николај)

*

1397 Док су стари Грци градили амфитеатре стари Римљани су градили арене. Римски цар Хадријан је на темељу ове основне цивилизацијске супротности између цивилизације културе и цивилизације варварства закључио, када су Римљани из покорене Грчке довукли поробљене архитекте, научнике, филозофе, уметнике, математичаре и опљачкана уметничка блага и књиге, да: „Рим је покорио Грчку легијама али је зато Грчка заувек покорила Рим културом.“ О томе је исто једном приликом Генадиј Александров написао да „култура је јача од било какве армије, па зато какву имате културу, такву имате и армију и све остало“

*

Нечему што нам не одговара на противнику или у животу можемо прилазити на два начина. Први начин је да промену тражимо у себи: гледамо у њему оно што нам одговара, радимо на себи промене, прилагођавамо се како би то почело да нам одговара. Други начин је да непосредно делујемо на то што нам се не свиђа, да га мењамо по својој мери како би почело да нам одговара. *1398*

Дакле, или пасивним принципом - тумачењем и самоделовањем субјекта на себе или активним принципом – директном променом и деловањем на објекту. Код првог начина оно што нам не одговара остаје непромењено и исто али се ми мењамо па нам оно почиње одговарати. Код другог начина оно што нам не одговара директно мењамо али ми који вршимо промену остајемо са својим критеријумом исти. У првом случају човек се прилагођава свету и околностима а у другом случају човек прилагођава свет и околности себи.

Уистину, постоји низ околности у којима није могуће утицати на противника или га промени и прилагодити себи. Он је просто чвршћи, јачи, ригиднији... Тада се треба прилагодити и извршити промену тамо где је то могуће – у себи, интерно, гледању, разумевању, тумачењу, критеријумима...

Но, постоји низ околности у којима је могуће утицати на противника и променити га и прилагодити себи. Тада треба делати екстерно, вршити промену на њему како би се он прилагодио ономе што нама одговара.

На малу зиму човек може одговорити аскетском чврстоћом, самоубеђивањем да је реч о челичењу, експерименту духа, кушању граница..., али на велику зиму човек мора одговорити променама изван себе – померити се у заветрину, затворити прозор, заложити ватру...

Постоје карактери људи који више нагињу једном него другом, карактери људи који су задрти и покушавају (увек на своју несрећу) да се држе само једног или другог, али и карактери људи који флексибилно примењују оба начина у складу са околностима борбе или живота у којима су се нашли.

*

1399 Као што једна иста боја на различитим подлогама даје различито и један исти парфем на кожи различитих жена даје различите мирисе тако и једна иста мачевалачка акција или један исти приступ мачевалачкој вештини код различитих мачевалаца даје и доноси различито.

*

1400 "Није довољно да се у човеку физичком активношћу развија животињска сурова и јака страна, него је нужно, да се та својства тела лепотом душе и душевним узгојем обуздају и кроте." (Аристотел)

*

1401 Док год гледаш на добитак - како ће вештина којом се бавиш и живот који живиш да ти дају или им отмеш - они ће ти узимати јер добијаћеш увек само лажно.

Тек кад почнеш да чиниш супротно - тражиш да им дајеш и будеш на губитку вештина којом се бавиш и живот који живиш почеће да те обасипају, због твоје жртве и улагања, истинским и највреднијим поклонима.

*

1402 Мушкарац своју љубав према жени изражава у оном што за њу чини, жена своју љубав према мушкарцу изражава у начини на који њему чини. Он је својој љубави практичан, она поетична, он трудбеник а она уметница.

---

*

Када неки људи наиђу на нешто што не разумеју они се заправо сударе са својом духовном границом. Ово неразумљиво указује на њихову ограниченост, удара на њихову сујету и то их вређа. Тада обично чујеш како дрско тврде да је реч о обичној глупости и да се ту нема шта разумети. Тиме своје гордо ***ја*** олако уздижу поносно изнад предмета у који су ударили. *1403*

Али то је у сваком смислу „Одсуство сваке скромности - тамо где неко не налази смисао, логику, вредност, истину... одриче да их уопште и има!" (Фридрих Ниче)

Треба, међутим, чинити теже и супротно. Признати своје границе. Тако ступамо на пут да овладамо њима и померамо их. Признати себи своју ограниченост је први корак на путу ка бескрају.

*

Мислим да је циљ живота ићи "тамо" где никад нико није ишао, и то тако ићи да се пут у то тамо не тражи већ ствара. Да се можда, још, и то само "тамо" ствара. *1404*

*

Постоје и мачеваоци које не занима мачевање због побеђивања и такмичарског шампионизма већ мачују из задовољства у мачевању самом. Њихов циљ није конкуренција, компетиција и компарација већ кооперација и сарадња у културном и смиреном мачевању свих који хоће да се баве овом вештином из љубави и за "сопствену душу". *1405*

Они одбијају да доприносе поплави такмичарко-надметачке туче која је присутна свуда а као последица живљења у савременом **турбо-акционом** свету **хиперконкуренције**, **успешности и брзине –** "цивилизацији" **престижа.** Тај концепт одбацују јер је у њему **једини циљ**

мачевања брзо, успешно и конкурентно освојити што више поена, табеларних бодова и медаља и **једини циљ живота** брзо, успешно и конкурентно стећи што више позиција, новца и поседа. Иза свега тога нема ничег другог и дубљег осим празне грамзивости која уништава у свим областима живота све здраво, вредно, инвентивно и људско замењујући га сурогатима најгорих врста.

*

1406 Ништа не доводи противника до веће нервозе од овог метода и ништа боље не користи нашој ствари. Честим, малим чаркањима уситњавамо противникову одбрану и дезоријентишемо његов напад тако да ће се он на крају крити пошто је изгубио иницијативу. Тада настављамо са овом тактиком али у акције убацујемо и праве кобне нападе. На овај начин чекамо и стварамо погодну прилику за напад и користимо противникове грешке.

*

1407 Кад у борби настане тренутак хаотичне и мутне ситуације треба обавезно застати и поставити себи питање из „Књиге промена": „Имаш ли стрпљења да чекаш док се блато не слегне и вода не избистри? Можеш ли да останеш непомичан све док се прави поступак не издигне сам од себе?"

*

1408 Има нечег узвишеног у томе да један човек наиђе на нешто што га је обузело и понело, што делу његовог живота или животу целом даје једну одређену боју и тоналитет. Он од тог тренутка све што живи повезује са тим једним и без њега му постојање постаје незамисливо. Такав човек опседнут тим једним почиње живети живот испуњен страшћу, љубављу,

стрепњом, чежњом, залагањем, болом... - живот испуњен животом.

*

Мачевалац треба да је непрестано на опрезу кад је у питању оно најбоље у њему. Најјача карика је уједно и најслабија карика уколико се пажљиво не користи. Неискусни мачеваоци, тако, оно најбоље у себи, зато што је најјаче, преоптерете и тада пуца тамо где је најјаче. Тако оно са чиме се побеђује постаје узрок пораза. *1409*

Но, чак и када се чини опрезно, и када се оно најбоље користи само као лек, по законима промене, оно ће једном постати отров ако се предуго користи.

*

Све је више ученика које све „смара“ и највиши идеал им је да као овце само леже и опуштено лутају, пасу, спавају и међусобно „блеје“. Такви не могу бити успешни ни у чему осим у припремама да неизбежно и завршe као овце: ошишани или на ражњу. *1410*

*

Свуда се виде људи који поносно ваде шпилове својих кредитних картица. Покушавам да проникнем дубље у то, али не успевам јер ми мисао скреће дилема да ли су поносни на то што немају новца па им треба мноштво кредита, на то што могу да се коцкарски картају са тим шпилом или на то што мисле да човек вреди више уколико има више господара. *1411*

*

Уметност није само говор посебним језиком о времену у коме живимо, врста огледала у коме можемо да се видимо, *1412*

препознамо и спознамо на један специфичан и пре свега несвакодневни начин. Она исто толико и антиципира једно друго време и свет у коме још не живимо. Суштина уметности, дакле, није стварање фатаморгана и света илузија и привида већ креативно стварање другачијег света поред и у већ постојећем свету.

Уметник, међутим, уколико је прави уметник, због своје велике сензибилности увек примећује и кроз стварање бележи и оно што се зачиње али је још увек једва приметно. Као такав он је и весник, предосећање, пророковање и откривање и једног новог и другачијег, још споредног света чије време тек долази, а које ће једном стати на позорницу историје као водеће.

*

1413 Што се више бавиш тиме шта ће други мислити о теби то се мање бавиш тиме шта ћеш стварно бити.

*

1414 Људи се данас од малих ногу усмеравају да "мисле": „Вредно је једино оно што доноси победнички резултат. Само што се показало као ефикасније завређује живот и право на постојање". У тој општој индоктринацији сви су још од рођења гурнути да се као животиње међусобно сатиру око свега стављајући на заставу свог постојања гесло: "Човек је човеку вук". Свакодневни живот, уметност, пријатељство, осећаји, веровања, идеје, рад..., све је постало предмет надметања и туче и сви се лактају не би освојили неки врх са којег ће ускоро бити бачени као жртва Марсу.

Савремени људи тако више не плешу и не певају већ "тренирају" плес и певање. Они не играју шах већ "тренирају" шах, пијанисти се "такмиче" на концертима... Све то већ у самом језику звучи дегенерисано!

*

Сваки мачевалац добија исте ноте вештине и од тога *1415*
што је добио компонује своју музику покрета. И кад би неко једном успео да ту разноврсну партитуру свих мачевалаца расклопи на делове видео би да су елементи од којих се састоји за све исти и да разлика постоји само у томе шта је ко, од тога што је свима дато, користио више или мање и на овај а не на онај начин.

Слично је и са животом. Он собом доноси све и свакоме даје исту порцију свега али различито сервирану. Осим тога и начини на који се то што живи тј. та порција једе су сасвим различити јер се и људи разликују. Сваки човек добија исте ноте живота, исту глину за обликовање и исте боје са палете постојања. Од тога што је добио свако како уме и може слика своју слику, компонује своју музику или ваја своју скулптуру живота.

Такође, може се рећи да живот свим људима даје једну исту партитуру а сваки човек диригује по себи дајући овој музици лични печат различитости. Живот би тако био уметност дириговања, личног акцентирања по једној истој, људској, судбинској партитури.

И кад би неко једном успео да све, па и најразличитије животе расклопи на делове видео би да су елементи од којих се састоји за све исти и да разлика постоји само у томе шта је ко, од тога што је свима дато, користио више или мање и на овај а не на онај начин. Но, из следовања се ништа није избегло.

Суштина живота за све људе и сва времена је заједничка и сви људи испод узбуркане и разнолике површине океана личног живота у суштини живе један исти, непромењиви и мирни океан људског постојања јединствен као и заједничка реч која повезује све људе – човек.

*

1416 Ако желиш избећи директан судар треба да се повлачиш. Но, многе сударе не може избегавати вечно и твоје повлачење има тачку на којој је граница. Зато у сваком повлачењу вребај згодну прилику да је искористиш за припрему или почетак битке пре него што сам себе сатераш на крај. И онај ко иде у назад треба да гледа у напред.

*

1417 Бројчана тежина мача одређује његов баланс, бројчана дужина и дебљина његовог сечива тачку перкусије, момент инерције. Дакле, особине мача па и начин његовог понашања у руци, његова намена као и техника и начин његове употребе зависе од његових квантитативних својстава, а не само геометрије.

Питагорејци су давно доказали да бројчана дужина жице на харфи одређује њен тон а уметници да количина једне боје у другој диктира не само боју која се добија већ и њену светлост, као и да је лепота златног пресека одређена бројчаним пропорцијама дужина. Квантитет (количина) и квалитет (особина) су и овде, као и у свему осталом дијалектички условљени.

*

1418 „Памет није гаранција да не грешиш" (Достојевски)

*

1419 За мачеваоца који све у вештини и човека који све у животу гледа и мери само кроз корисно, сврсисходно, практично, употребљиво - ***утилитаристу,*** не постоји ништа ***слободно*** тј. по себи, за себе или због себе већ само *инструментализовано* у сврху нечега, службе нечему, везано је за неке циљеве - само да би робовало и било искоришћавано.

Но, такав мачевалац и такав човек, који све гледа само кроз себе – јер све корисно, сврсисходно, практично и употребљиво такво је ***њему***, гледа га и види противника и живот увек ограничено као онај гладни који је слеп за све осим оног што се једе.

Суштина изврсног мачевања и живљења није у видети што мање већ видети што више, не у ограничености и сиромаштву већ слободи, креативности и богатству делања и живљења.

Увек од вештине и живота добија више онај ко гледа како ће без користи поклањати свему него онај ко гледа како ће из користи све служити њему.

*

Када мачевалац жели изводити истовремено напад на *1420*
више тачака противника са циљем да га финтира у тој мери он увек више и слаби своју одбрану а напад усложњава и себи отежава.

Противник који не реагује на овакво сложено финтирање и осећа где ће овај завршити лакше ће га дочекати на тој тачки, или ће у тај сложени напад деловати контранападом од кога ће нападачу бити врло тешко да се брани.

Из тог разлога наћи меру и у финтирању је кључно јер као и у животу тако и у мачевању превише варања увек почиње да показује очиту истину.

*

Ако наиђеш на јачег противника циљ никада не треба да *1421*
ти буде победа већ прво изједначавање снага. У ту сврху ваља ударити одмах и жестоко у неку његову најслабију тачку јер он било какав напад не очекује. И док је збуњен и изненађен, а ослабљен изведи одмах други напад, исто тако жестоко, на

другу тачку. Трећи напад, међутим, не изводи на трећу већ на прву тачку јер ту он више не очекује напад.

*

1422 Сваки мачевалац треба да очекује једну од четири реакције на његово кретање према противнику: *супротно* кретање – у сусрет, *исто* кретање – одступање, и *другачије* кретање – у страну.

Но, он може реаговати и на четврти начин, супротно свим тим кретањима – *мировањем*. Једно кретање за своју супротност нема само мировање већ и супротно кретање. Једна ствар може имати истовремено више својих супротности при чему иако их то уједињује оне и даље могу бити међусобно супротстављене.

*

1423 Са савременим спортским мачевањем је начињен тако брз брод да му је од његове брзине почела отпадати крма, прамац, палуба, бокови... све оно што и чини један брод, а остао је само сумануто брз мотор који је почео, јер је остао без свега осталог, сам лагано јурећи да тоне.

Слично је и са свакодневним животом. Човеку данашњице се нуди и намеће толико брз живот да он јурећи губи своје делове: прво делове свога живота – своју прошлост, најближе, људе око себе, затим делове себе – свој дух, душу и делове свога тела, и на крају своје тело са којим је та јурњава почела и завршава се у његовом потонућу.

*

1424 У сваком човеку постоји потреба за доминацијом, владавином, контролом, моћи, *победом*… Иза ове његове ***агресивне*** потребе се крије увек само и једино *свест о*

сопственој коначности, ограничености и несигурности - смртности коју он покушава компензовати кроз тежњу да чини супротно – ***влада***, што ће рећи чини неограничено, безгранично слободно и сигурно.

И што је код једног мачеваоца и једног човека та свест о сопственој коначности и ограничености јача, а несигурност већа, то ће он у борби и свакодневном животу бити агресивнији јер ће у свему што чини, макар на тренутак и привидно, кроз неограничену владавину над неким другим, покушавати да свест о сопственој коначности јаче замаскира, парализује и неутралише.

*

Мачеваоци треба што више да вежбају и воде борбе у отвореном природном простору. Вишеструке су предности овога. Не само да мисао и осећаји другачије, природније и неспутаније делују у неомеђеном простору већ и топографија тла, отворено небо, препреке, сунце, дрвеће… и све оно што један природан амбијент чини живим, и самом мачевању даје живот. ***1425***

Осим тога, мачеваоци се у тренуцима борбе не само почињу осећати, већ се и виде на неки необичан, скоро мистичан, начин сједињени са природом у којој се боре.

*

Свет је постојао без човека. Свет ће постојати и кад човека не буде. Постоји, дакле, око човека, и у човеку ***веће*** од човека. ***1426***

*

Мачевалац треба да нађе меру у припадању себи и вештини. И у свакодневном животу човек треба да нађе меру окренутости себи и окренутости од себе тј. свету око себе и другим људима. ***1427***

Неки тако неће ни часа да посвете било чему или било коме осим себи и они се непрестано врте око својих потреба, своје среће, свог задовољства, свог напредовања, свог савршенства....СВОГ. Такви људи, којима је огледало једини прозор у свет, не желећи да робују ничему робују себи.

Но, има и оних који непрестано супротно не беже од света око себе већ од себе самих и за себе неће да оставе ни трен самоће за бављење собом већ су непрестано у служби света око себе и других људи. Они робују другима.

*

1428 Код младих мачевалаца њихово тело, осећаји и мисли су у беспоштедном рату у коме прво побеђује тело, касније страсти душе и на крају рационално и промишљено. Код зрелих мачевалаца тело, дух и душа се више не свађају већ помирени сарађују плешући заједно. Код старих мачевалаца они се воле али као да лагано и мало по мало тону загрљени у сан... Тако је и у свакодневном животу.

*

1429 И у чињењу добра се може претерати па зато треба бити опрезан. Често чинећи сувише добра човека омекшавамо и слабимо јер му одузимамо његово зло, а које је киша из које и свачије добро расте. Тек је нужда и несрећа учинила многе читавим, зрелим и испуњеним људима јер им је открила и створила њихову храброст и остале врлине.

*

1430 Уколико си у борби са јачим противником твоја дефанзива и повлачење треба да има форму офанзиве. Нападај на противнику тачке које нису ризичне по тебе, или изводи акције које ти не могу донети премоћ али нису

ризичне превише – бодови у неважећу површину. Тако се повлачиш али истовремено не дозвољаваш противнику да развије офанзиву и сасвим те потисне. Наравно, ако се пружи згодна прилика ваља противнику успут нанети и прави погодак али то је најчешће скопчано са озбиљним ризицима да се погодак и прими.

*

1431 Прво се мачевалац једне епохе ослободи тешког секућег мача и технике његове употребе начинивши средње тешки бодно-секући мач са техником која му пружа више слободе у покретљивости али строже законе технике којима треба да робује. Након тога, он олакшава мач још више и ослобађа се сечења како би га са још већом слободом и окретношћу користио само за бодење. Но, техничка правила и закони његове употребе постају још строжији и компликованији…

Сваки ће мачевалац увек робовати особинама мача којим мачује и техникама које користи и само је питање слобода и нужности у којима се нашао којим ће мачем мачевати и технику користити.

Исто тако и првобитни човек се борио против робовања природи и ослободио се ове великим делом помоћу ***технологије***. Данас човек све више робује технологији и долази време кад ће покушавати да се од ње ослободи...

Човек неизбежно нечему робује и од нечега се ослобађа и увек ће и робовати и ослобађати се јер кретање постоји само кроз понављање. Ропство и слобода су, дакле, вечити и само се мењају њихове форме, јер свака једном порушена граница поставља нове границе. Ствар је *укуса* којим ће се нужностима човек приклањати а против којих ће се борити.

*

1432 Човек треба да зна да у оном што има или је стекао: породица, здравље, људи, знање, новац, посед... буде способан да нађе вредно и значајно - да му се посвети, убире његове плодове и ужива. Међутим, најчешће се дешава да видимо људе који су као они виноградари који саде винограде, орезују их, прскају и беру да би после грожђе оставили да труне. То је отуд што већина људи заборављају на сврху поседовања у својој залетености у његово стицање - *похлепи*.

Неизбежно је, ипак, да живот такве људе једном почне кажњавати због њихове лакомислености и незајажљивости, а понајвише *незахвалности* према стеченом.

Зато што немају никакав осећај поштовања према било чему што имају околности им кад-тад почињу одузимати једно по једно или све одједном како би их принудиле да сами увиде једном праву вредност свега што су имали, а према чему су се, као безначајном, олако, нехајно, са незадовољством или уз ниподаштавање односили. *Ово се најчешће и код већине људи односи на њихово здравље.*

Велико је умеће знати стицати, стварати и уживати у лепоти путовања према неком циљу али је исто толико велико, значајно и важно умеће знати радовати се, посветити се и са поштовањем, захвалношћу и благословом уживати и у циљу који је достигнут.

*

1433 Оно што не знамо у мачевалачкој вештини ствара последице у борби исто толико колико и оно што знамо у вештини. Не биће је, дакле, подједнако делатно као и биће. Често управо оно што не знамо у мачевању одлучујуће утиче (позитивно или негативно) на исход борбе. Али исто тако се

често дешава и да оно што знамо не утиче уопште на исход борбе.

Исход сваке борбе, па и мачевалачке, и делања у било којој вештини, не зависи само од знања и не знања већ и нечег с оне стране сваког знања и не знања.

*

1434

„Шта мислите зашто су разапели Христа?"
„Како зашто? О томе је много писано – зато што се прогласио за цара Јудеје."
„То је официјелно објашњење. Истина је, међутим: разапели су га зато што је прогнао ***трговце*** из храма.
И данас се тргује свуда и свиме, а новац је изнад свега."

Достојевски

А*мбијент* у коме мачевалачка и све друге вештине данас постоји је амбијент потпуно непријатељски и деструктиван за њих и било шта вредно у њима – амбијент *варварства.*

У том амбијенту није битно шта је вредно, значајно, изузетно, квалитетно, лепо, добро, племенито, истинито, праведно,... већ да ли је корисно, успешно, практично и профитабилно. Књиге се тако не пишу да би стварале у чувале културу већ да би биле продаване, слике се не сликају да би биле уметност што оплемењује већ да би донеле паре, концерти се не праве да би музика култивисала душу слушалаца већ да би се штампале улазнице за хале, истина није стварност већ „истинито је оно што доноси новац", време није живот већ „време је новац", добра храна није она која је здрава већ она која скривеном отровношћу доноси зараду осим произвођачима још и лекарима и фармацеутима,

*л*епота није оно *л*епо већ оно што је тренд продаје, *љ*убав, поверење... између деце и родитеља, између *љ*уди, није оно што се *д*аје и прима већ оно што се за новац *и*ли робу *купује*, човек није човек већ "потрошач" који доноси добит, вредност нечега није у томе шта оно *јесте* већ у томе колико новца може донети...

Из тог раз*л*ога на сваком кораку се уметност, вештине, науке, здравство, образовање, политика… обликују манипу*л*ацијом помоћу инструмента*л*изованих уметника, психолога, *л*екара, фармацеута, научника, инжињера, професора, политичара… тако да *л*епота, здравље, васпитање, истина, правда... буде само оно што је усмерено према заради и интересима оних који су инвестирали у зараду од њих.

У том Мамоновом свету у коме, *д*акле, *љ*уди постоје да би служили новцу и економији, а не обрнуто, "новац може све, само је питање цене" - што ће рећи да је свако спреман на сваку манипу*л*ацију, *л*ицемерје, превару, хипокризију, зло*ч*ин, терор..., за новац уколико му се понуди довољно висока цифра.

Но, уколико је зарада од уметности важнија од уметности саме, зарада од ку*л*туре важнија ку*л*туре, зарада од здравља важнија од самог здравља, зарада од човека важнија од човека, ***зарада од неке вештине важнија од саме те вештине***..., тада више ништа није аутентично и сав *љ*удски живот, свако деловање, *све вештине*, ***па и мачевалачка***, извитоперују се и претварају у *л*аж, ку*л*ису, превару, игроказ, "инстант" замену, вештачко и первертирано – ***комерцијални сурогат*** и нешто супротно од себе - ***анти***.

То је, *д*акле, амбијент антику*л*туре, антиобразовања, антитрадиције, антиисторије, антиуметности, антиморала, антинауке, антирелигије, антиинтили*г*енције, антихуманости, антидуховности, антиемоционалности, ***антивештине,*** анти... - ***антиживота***.

У том амбијенту који не ствара ништа ново већ само дегенерисано све па и мачевалачка вештина, уместо да доприносе еманципацији човека почиње служити манипулацији и поробљавању човека.

"Ми смо потонули до дна и дошао је тренутак када је рехабилитација очигледног, нормалног и истинског постала прва дужност интелигентног човека" (Џорџ Орвел)[2]

Императив је, зато, за сваког ко хоће да постигне било шта вредно и истински изврсно у било чему, **па и у вештини мачевања**, да на сваком кораку и у свему око себе и у себи непрестано пружа отпор ономе што је главна и највећа препрека томе: миљеу опседнутости једноумљем практичног, корисног, уносног, успешног, функционалног, ефикасног и приземног.

За то је неопходно у свему, па и у мачевању, померање тежишта од пуко телесне, механичке, инстинктивне, рефлексне и физичке активности и **отклон** од времена ширење *празнине* надирућег новог „hi-teck" технодивљака коме је једини циљ живота *уживати и имати*, главна животна арома победити, зграбити, отети, владати... а највиши

2 О појави овакве савремености је визионарски Ф. Ниче у својој "Вољи за моћ" још 1885-1888. године написао: „ Оно што износим представља историју следећа два века. Ја описујем оно што долази, што не може више другачије бити: успон нихилизма. Ова се историја већ сад може испричати јер је ту на делу сама нужност. Та будућност говори већ у стотину знакова, ова судбина најављује свој долазак на све стране; све су уши већ начуљене да чују ту музику будућности. Цела наша европска култура већ се одавно, с некаквом тортуром, у агонији напетости, која из деценије у деценију бива све већа, креће као према некој катастрофи: она је немирна, махнита, нагла: као бујица која хита свом крају, која се више не премишља - која се боји свог премишљања."

смисао постојања анимално, испразно и безидејно, "***у се, на се и пода се***".

Такав један *урбани простак* је сувише осиромашен и испражњен за било шта другачије од приземног - осакаћен за ***лет***, изврсно, вредно и мајсторско не само у било којој вештини већ и сопственом животу.

*

1435 Ни у чему победе никад нису потпуне као ни порази. Ничег нема потпуног у свету у коме све садржи поред коначног истовремено и неки бескрај.

*

1436 Често мачевалац чини кобне грешке али на крају, ипак, све изађе на добро само зато што је имао више среће но памети и зато што му је сплет случајних околности, на које он уопште није имао утицаја ишао на руку.

Но, дешава се и супротно: мачевалац чини одличне потезе али све на крају изађе на зло као да је чинила највећа будала. То само зато што је имао мање среће но памети па је сплет случајних околности, на које не може имати утицај, њему ишао насупрот и на његову штету.

Из овог, међутим, никако не следи да је у било којој вештини или свакодневном животу исто чинити мудро и лудо јер како се показује исход је увек на крају и неизвестан. То само значи да чинећи мудро вероватније је да ће исход бити повољнији него чинећи лудо.

Човеку припада да од себе пружи све како би оно што чини изашло на добро за њега а да ли ће тако бити, на жалост, а често и на срећу, не зависи само од њега. Ако, дакле, тако чини у успеху ће мачевалац бити задовољан и собом и светом а у неуспеху биће задовољан макар собом. А

светом? Свет и онако није његово дело па критике зато и не могу падати на његов рачун.

*

Човек велике енергије може да умре једино тако што ће да *1437*
букне. Важно је, међутим, да ли ће он при томе букнути као нова звезда што еонима даје светлост животу, као ватромет што доноси људима задовољство, или као ужас што шири несреће пожара.

Како ће букнути човек велике енергије зависи једино од тога како је ту своју енергију сам зауздао и култивисао радећи на њој.

*

Како у мачевању тако и у животу околности нас непре- *1438*
стано наводе да се око наших мисли, осећаја и деловања категорички изјашњавамо и опредељујемо. Но, ако се боље присетимо видећемо да су након тога пре или касније, посредно или непосредно исте те околности почеле да нас наводе да та иста опредељења и изјашњења лично демантујемо.

Живот заправо не чини ништа друго него што потврђује непосредно или посредно, кад - тад, све наше мисли, осећаје, дела, жеље...али тако и само зато да их непосредно или посредно кад - тад и демантује.

Наводећи нас да на свако наше категорично "да" убрзо изговоримо о истом и "не" и свако наше "не" изговоримо "да", он учи и подсећа да је суштина света то што се у њему налази ***све***.

*

Да ли је исход борбе два мачеваоца или било ког нашег *1439*
корака у било чему судбински и фатумом већ унапред одређен божанским замислима и пројектима неког универзалног духа што вуче потезе по табли свеопштег

дешавања? Да ли је све чекало управо овај тренутак и наш покрет да би испунили свој уцртани задатак и остварили делић тог великог плана коме припадамо и ми нашим животом? Да ли ма шта чинили нашим мачем исход ће бити онакав како је то већ унапред зацртано? Да ли је и оно што у борби називамо случајем исто само привид урачунат у крајњи резултат?

Или је све, напротив, сасвим супротно а исход наше борбе и сваког нашег покрета у животу потпуно недетерминисан, неизвестан и завистан само од нас, наших способности и зачина слепе случајности?

Ми заправо, ако заобиђемо ставове који произилазе из наших жеља немамо довољних гаранција ни за једно ни за друго.

Ако је божанско провиђење сасвим одредило сваки наш корак ми опет морамо својски корачати до краја јер не знамо који је тај последњи корак који нам је зацртан. Ако је божанско провиђење у задатку који нам је наменило дало и могућност да се са слободом односимо према том задатку у његовом испуњавању опет треба да дамо све од себе јер зацртане и подељене су нам само карте а ми са њима треба да играмо до краја сами.

Ако је, пак, све отворено и зависи само од нас онда нам ваља у сваком тренутку пуним залагањем својим напором начинити од себе творца оног чега нема - творца своје судбине.

Но, ако је све отворено али ипак зависи колико од нас толико и од слепог случаја, на нама је да све од себе дамо како би га зауздали, предухитрили и зајахали а докле ћемо и колико ћемо тако дуго јахати није више у нашим могућностима и моћима.

Дакле, како год било да било човек треба да живи на исти начин: ослањајући се на себе и чинећи највише што

може и до краја не очекујући ни од куд помоћ и срећу а од свуда препреке и несрећу.

*

Страст је буџица...али није свака буџица на сваком месту *1440*
и увек зло. Буџице такође доносе плодну земљу, чисте муљ, руше да би отворили пут стварања, граде кањоне... Без њих се не може нити ваља да се може.

*

Треба разликовати људе који су велики јер су успели од *1441*
људи који су успели јер су велики. Док прве људе стварају само погодне околности други стварају погодне околности јер су рођени велики па зато чини велика дела. Први су рођени мали а великим их ствара само време и случај, други су велики јер они сами стварају своје време и величину. Једни могу бити свако а други само неко.

Код првих је дело изабрало њих код других су они сами изабрани за своје дело. Једни су постојали пре дела а дело по њима други су настајали тек после дела и они су по делу. Док првог велики задаци стварају други је створен и позван за велике задатке које тек треба да створи. Једни су објекат и средство времена други су субјекат и циљ времена...

Зато они први, кад наступи једном промена времена и срећних околности, падају као и оно време које их је као марионете створило а они други остају јер нису последица времена већ његов узрок који траје док траје и њихова моћ која ствара време.

*

„Рат је отац свега". Но, рат и борба, ако правилно *1442*
и доследно схватимо ово Хераклитово начело, су сами исто толико предмет борбе. Свеопшта борба обухвата и

борбу против борбе и рата, то је негација негације из које произилази кооперација, хармонија, превазилажење сукоба и компетиције, кохезија, синтеза и сарадња.

Свет у коме би постојала само борба и супротстављеност, а без њима супротстављених сила, је зато подједнако апсурдан и неодржив као што би била апсурдна и неодржива наука која би признавала само постојање сила одбијања. Ако је све борба тада и сама борба мора имати своју супротност са којом ће се борити – *хармонију и јединство*, а силе *одбијања* се морају употпунити са силама *привлачења*.

Свако време или група који за своју највишу вредност прогласе престиж, борбу свих око свега, надметање, општу и непрестану компетицију и конкуренцију, где човек треба да буде у сталном конфликту са собом, другима и светом око себе, зато, срљају у катастрофу.

Од једног таквог варварског гледања на живот до тираније милитантне антикултуре у којој је дивљаштво, рат и убијање нормално а агресивност константа само је корак. "Кад год чујем реч *култура*, ја откочим свој револвер." (Геринг)

Тај злочиначки и суицидни корак у таквом неприродном и дегенерисаном свету увек у једном тренутку постаје неизбежан јер где се сви односи међу људима темеље само на сатирању нужно је и да се људи једном морају међусобно сатрти.

*

1443 Постоји како у вештини тако и животу време за све: за сејање, жетву, грађење, рушење, радост, туговање, рађање, умирање, за памет и лудост... и највеће је умеће и мудрост знати када је време за нешто, када није и када пролази или долази. То значи знати живети и чинити у складу са ритмовима и природним токовима света, сопственог живота и сваке појединачне ствари у њима.

Али као и увек и у свему то је само *половина* истине. Неки древни народи, као Хиндуси, сматрали су да човек треба да живи свом снагом док је жив тј. пун живот до краја. Иако постоји време за сејање, жетву, грађење, рушење, радост, тугу... не постоји време у коме нема више времена за сејање, жетву, грађење, рушење, радост, тугу...

Ни по чему у старости, дакле, не постоји мање времена у правом тренутку за радост, тугу, рушење и грађење, мудрост и лудост...него што је има у време младости или зрелог доба. Они су само другачији и нови у односу на младост и зрелост.

Старење стога не треба видети као опадање лишћа у листопадној шуми, отпадање и нестајање у неповрат делова живота док на крају не остане више ништа до празнине - човека који још само треба да издахне. Смрт не треба и не мора да буде најнижа тачка живота, она може да буде и његова кулминација и круна.

О томе је Иво Андрић у „Знаковима поред пута" написао: "Колумбо прича да је приликом открића Кубе видео биљку памука и на свакој стабљици у исто време једне чахуре које тек дозревају, друге које су већ дозреле и отворене и треће које су у цвету. Таква биљка требало би да буде и човек."

*

Посматрајући шта људи чине док уче вештину мачевања *1444* сусрео сам се са два најчешћа карактера. Први су жустри, жестоки, нестрпљиви, ватра. Они кад се баве нечим убрзо га напуштају у досади и прелазе на друго, треће, четврто...

Такви кроз живот протрчавају не задржавајући се нигде и крећући се по ширини постојања. За њих је живети исто што и мењати пејзаже и углове гледања. Не задржавају се ни на чему превише јер их немир вуче даље, лево, десно...

Други су смирени, стрпљиви... Кад се баве нечим посвећују му се до краја, нерадо га испуштају и крећу се у вертикали, горе, доле - у дубину. За њих је живети откривати једно из свих углова.

Први посвећују себе бескрају у ширину, други бескрају у дубину. Ту је ствар разлике у укусу јер и једни и други иду у бескрај јер бескрај је и у мноштву (тј. различитост) као што је у само једном.

Ако се држе свог пута и једни и други откривају свет али само из другачијих углова. Но, откуд онда немир и у једних и у других? Откуд да су незадовољни својим животом који су сами изабрали? Од осећаја да им непрестано недостаје та друга половина од које стално беже. Зато што они који иду по ширини пате од површности а они који иду у дубину од слепила. И једни и други су ограничени својим бескрајем. Првима у њиховом животу и вештини недостаје дубина а другима ширина. Једни су као птице а други као кртице.

У оном што се чини ваља, дакле, ићи по површини али и знати застати и ићи у дубину. Такође, у свом копању у дубину оног изабраног знати застати, заћи на површину или кренути другим хоризонтима не би ли се нашло другачије или боље за копање.

*

1445 Ако од потомака увек добијаш само онолико поштовања колико си и ти поштовао своје претке тада јер, "Јуче се завршава у сутра", уколико се варварски односиш према прошлости осуђен си и на живот у дивљаштву будућности.

*

1446 Живот увек користи човека за неке своје сврхе: мање или веће, ниске, средње или узвишене. Како се ко покаже поузданим, способним, достојним или погодним. Сваки

човек од живота, дакле, добија неку мисију коју треба да испуни као свој задатак постојања и он ће увек послужити животу, па чак и кад то не може и неће.

Но, ово није толико важно. Важно је да ли ће док испуњава тај задатак успети успут и да себи створи неке врлине, вредности и лепоте или ће остати обична алатка, или још горе да ли ће себе уназадити и упропастити. Другим речима да ли је човек, док је испуњавао своју мисију, за себе самог заслужио као награду још и карту за пут у свој рај, или можда пакао?

*

1447 Најврснији мачеваоци своју вештину не доживљавају као средство сукобљавања и компетиције већ, допуњавања и кооперације.

Јачина, увереност и здравље схватања једног човека мере се по томе колико он може слободно постојати и живети поред њему различитих и супротних схватања, а да их не угрожава или се не осећа њима угроженим.

*

1448 Кад мачеваоци, хоће да мачује апсолутно слободно не покоравајући се било каквим правилима вештине они постају сасвим робови околности које више уопште не могу контролисати. То је слично игри два плесача који би да играју а не хају за правила игре, покрете, музику, њен ритам, усклађеност, такт - од игре тада не остаје ништа, као ни од борбе.

Тамо где се хоће делати апсолутно слободно нестаје и слобода. Као што плесачи могу играти бескрајно слободно уз покоравање правилима вештине плеса тако и мачеваоци могу мачевати слободно тек покоравајући се правилима вештине мачевања.

*

Свако велико добро, лепота, срећа, задовољство, вредност, узвишеност, савршенство..., који су били једно дуже време присутни у вештини мачеваоца или животу неког човека у стању чистоће и *сконцентрисаности*, неминовно почињу да убијају и чине живот несносним претварајући га у супротно. То није толико због незахвалности, промењивости и превртљивости људске природе колико због живота који расте, јача и развија се не само на оном врсном већ и на разноврсном.

*

1449 *На обали језера у подне*

Уснула жаба,
На листу локвања,
Сања…

На обали језера у освит

На ливади росној,
Жаба стаде.
У небо гледа,
Звезду што паде.

*

Од противника увек очекуј све најгоре и увек прво то разматрај. Ако се оно деси бићеш задовољан јер си спреман, ако се оно не деси бићеш задовољан јер се то најгоре није догодило. „Ружичасти“ ће те називати песимистом, но, увек је боље бити двоструко задовољни песимиста него можда задовољни оптимиста.

*

Свет природе око човека и човеков свет око њега - *1450*
други човек, препреке су слободе и извор ограничења за сваког човека. Али и он сам, његова унутрашњост и његова сопствена ограничења су исто толико извор граница и његових неслобода.

Но, не треба се осећати стешњеним толиким границама јер све то појединачно и заједно такође је једини и највећи извор свих људских слобода како у вештинама којима се бави тако и животу који живи.

*

"Није важно колико споро идеш важно је да се не *1451*
зауставиш."

*

"Смрт не постоји, а самим тим сазнањем, нестаје и страх *1452*
од исте! - И запамтите: ниједан човек који је постојао, није умро. Претворили су се у Светлост и као такви постоје и даље. Тајна је у томе да се те светлосне честице врате у првобитно стање. Враћање у неку од претходних енергија. Христ и још неки знали су ту тајну. Ја сам трагао за тиме како да се очува људска енергија. Она је један од видова Светлости у Души, понекад равна врхунском небеском светлу. Нисам трагао за тим ради себе, већ ради добра свих. Верујем да ће моја открића учинити људима живот лакшим и сношљивијим, и усмерити их на духовност и моралност." (Никола Тесла)

*

Мачеваоци почетници углавном греше у техници. *1453*
Зрели мачеваоци не греше у техници јер она је најлакши и најбаналнији део вештине већ у избору техника и начинима

њихове употребе, дакле, тактици и стратегији борбе. Мајстори најчешће не греше ни у техници ни у тактици већ у анализи противника и себе, дакле, психологији борбе.

*

1454 Као што све старо има своје предности и мане тако и све ново има своје предности и мане. Зато се никад не може рећи шта је боље: старо или ново већ само које нам предности између понуђених предности више одговарају и које мане, између мана које су нам у свему увек неизбежне, радије прихватамо.

Тако су у борби нове и брзе акције добре и вредне зато што запрепашћују противника док обичне и споре су лоше и безвредне, превазиђене - оне за које он не мари. Но, управо зато што противници очекују нове и брзе акције, као добре, они забораве и страдају од старих и спорих. Тако је ново показало своју лошу страну а старо своју добру.

Заправо, ако се мало боље погледа, нема у стварности борбе између добрих и лоших тактика већ увек и једино само борбе између тактика које су подједнако добре колико и лоше.

То је борба доброг против доброг колико и борба лошег против лошег. Из тог разлога добар мачевалац није никада искључив и слеп за двојност и противуречност сваког свог покрета и избора. Он пази помно да у изабраној тактици његово највеће добро не покаже јаче своју лошу страну а даје све од себе да оно што је лоше у његовој тактици покаже што више своју добру страну.

Није ли ово правило веома важно за тактику мачевања уједно и правило које важи уопште за свако наше животно делање и вредновање? Лепо и ружно, истинито и лажно, добро и зло, бесмислено или смисаоно, вредно или

безвредно, истинито или лажно…, није ли сваки од њих увек на тај начин и нешто двоструко и противуречно? Да је оно добро, лепо, истинито… само добро и апсолутно најбоље, оно би већ одавно победило и тријумфовало у надметању - зато што је боље, а борба између добра и зла, ружног и лепог, истине и заблуде… била би завршена и закључена.

Мачевање је само пресликан плес вечне игре свих тих супротности које се боре једино као Јанусова лица у огледалу.

*

Лепо и узвишено повлачење вреди више од лошег и ружног напредовања. *1455*

*

У болести и повреди понекад организам проналази *1456*
једини спас од свог домаћина: присили га да се заустави, легне, мирује, промишља, осећа, проживљава... - почне да живи после дугог стања болесно умируће живота.

*

Кад човеком једном у потпуности до краја и сасвим почне *1457*
да доминира демонија његовог тела тада страст његових чула, која обузима као болест, црпи највећи део енергија његовог живота. Због тога му преостаје не само мало снаге за разум и дух, који постају слаби, већ и за душу што због помаме чулности губи енергију за осећајност. Тело са чулима би да игра једино и до апсолута сопствену игру а музику мисли и осећаја, слабашку и тиху, оно и не чује у свом плесу.

Кад човеком једном у потпуности до краја и сасвим почне да доминира демонија његове душе тада страст осећаја, који обузимају као болест, црпи и узима највећи део енергија његовог живота. Због тога му преостаје не само мало снаге за

разум и промишљање, који постају слаби, већ и за здравље тела. Кад души израсту крила осећаја она, да би крстарила својим лавиринтима и небесима, мора летети сама и стресати са себе све не дозвољавајући да је оптерете ни мисао ни тело.

Кад човеком једном у потпуности до краја и сасвим почне да доминира демонија његовог духа тада страст разума што мисли, која обузима као болест, црпи и узима највећи део енергија његовог живота. У човеку тада због мањка снаге за све друго не само да слаби осећајност његове душе већ и телесност и снага чулности. Он само занесено и без престанка промишља плетући у бескрај мисли слеп за све остало које уклања у страну као неважну сметњу у рачуну.

Но, дешава се понекад да у човеку осећаји и мисли, чула и осећаји или чула и мисли склопе савезе и заиграју у паровима заједнички плес. Десиће се понекад и да заиграју сва три. Али само једна је енергија у човеку и што је више играча у том плесу и она се више дели па је и снага и окретност игре слабија а права, дубока и чиста екстаза даља. Нико никад не може служити у исто време три господара а да при томе или не даје сваком од њих подједнако мало или неком више или све а другима мање или ништа.

*

1458 Тамо где се већ мора ићи по жару или можда умирати, аристократски је при томе и заплесати... Мајстору, кад нема излаза, јер страда од свог пламена или пламена око себе, доликује да се с тиме носи као играч са ватром и од тога начини још и један уметнички спектакл.

*

1459 Није сваки стари мачевалац уједно зато и мудар. Старење нужно доноси старост али не мора и мудрост. Многи су стари

али њихов сандук мудрости и искуства је или празан или сиромашан јер га за живота нису ни пунили ни напунили нечим вредним и трајним.

*

Мачеваоци и људи који брзо реагују су као плитка вода у ***1460*** коју кад бациш камен брзо се узбуркају, и што су плићи то узбуркавање је јаче и брже. Насупрот томе дубоки људи и мачеваоци реагују споро. Они су као дубока вода у коју кад бациш камен он тоне дуго док стигне до дна а за то време је вода непокретна. Са таквим људима и противницима је потребно стрпљење али је и резултат изузетан. То се неће десити само ако нису толико дубоки да се уопште и не помере па оставе противнику да сам страда од себе и сопствених покрета у њиховој дубини.

*

Мачевалац кад изводи акције треба да тежи, ма колико ***1461*** оне биле стандардне и уобичајене, у њиховој примени иновацијама и испробавањима нових углова а избегавању рутине. Тако противник, иако познаје исту технику вештине и исте акције као и он ипак ће бити непрестано пред енигмама и проблемима јер ће оне бити извођене стално у другачијем и њему непознатом руху. Но, мачевалац у креативној примени технике никад не сме прелазити правила коректности извођења и тако изгубити технику. Варијација једне теме мора остати у границама теме иначе престаје бити варијација.

*

Човекомрзац (мизантроп) никад не може бити добар ***1462*** учитељ јер учити вештину значи учити човека. Само

кроз напор и бригу о оном ко учи досеже се и до његовог поучавања јер учење и ученик су једна целина.

*

1463 Ако и 1000 пута паднеш, опет устани. (Лао Це)

*

1464 Мачевалац треба да открије и научи како се користе и снага света око њега који му је непријатељски - снагу противника самог. Велико је, а можда и највеће, умеће противника бацити на њега самог.

Зато добар мачевалац увек покушава говорити ДА и отворен је према свему што чини противник јер уме то да окрене у свој корист. То је као умеће једрења у коме се не одбацује ни један ветар јер се сваки може искористити за своја једра.

Глуп човек зато свему говори НЕ, он се супротставља, одбацује, умањује... јер не зна да барата једрима и чека и користи само један ветар. И вештина и живот избегавају таквог поморца на својим бродовима.

*

1465 Људи су изгубили, или дегенерисали велики број инстинката које поседују животиње. Оне инстинктивно препознају противника, процењују га, осете, предосете, намиришу, виде а да га не гледају, читају намере...

Све ове силе треба и мачевалац да пробуди у себи. То је онај део несвесног арсенала који је природа створила а човек заборавио, а који такође треба да се укључи у вештину мачевања. Дакле, не сиромашење и једнодимензионалност методе борбе већ мноштво оружја, различити слојеви и начина и средстава су оно што борбу доводи до врхунца - уметности.

*

Осећаји често праве од човека будалу. Али зар исто толико често човека не брави будалом и његово тело са чулношћу? Зар је, такође, ретко да је неко испао будала због превише разума и паметовања док је живот пролазио... - јер није знао да би се поступало разумно није довољно имати само разум. *1466*

Заблуда је страст везивати само за осећаје. Она није само страст душе већ и страст тела које жуди до лудила као и страст духа - рационална мисао која се на свом врхунцу неизбежно претвара у филозофску страст размишљања који сва пламти занесена логичким расуђивањима.

Песник, похотник и филозоф једно су исто. Било која од ових страсти да обузме човека он пропорционално количини њене снаге губи количину разума и урачунљивости. То је неизбежно и зато где нема лудила нема ни страсти и обратно. То важи чак и за човека кога обузме *мера* као страст. Падање у крајност је суштина страсти а њена неумереност је њена бит.

Страст је сила која узбуркава и покреће живот и шта би био живот без те лудости која му даје лепоту и плодност? У њој, у претеривању, неравнотежи је не само бит кретања већ и задовољства живота. Чак и за алхемичаре у еликсиру мудрости међу неопходним састојцима увек је увек био и прах печурке *лударе*.

Али дешава се и да страсти буду толико широке и дубоке да воде човека у болест и помрачење ума. То значи да он тако јаким страстима још није дорастао. Сваком је дозвољено само онолико лудила колико му крепи живот и здравље - колико је широка његова мудрост која га може уградити у себе без последица.

*

1467 Једна изрека каже: „Како ходаш тако и живиш." Живот уистину има пуно сличности са пешачењем. Али није важно само да ли човек хода брзо кроз живот, или полако, или мртво или одсечно, храмљући, гегајући се, ногу пред ногу, укрштајући и плетући корак или саплићући се..., важно је и какве путеве савладава тим својим кораком.

Живот је ходање путевима који могу бити добри или лоши, прави или кривудави, широки или уски, лаки или тешки, сигурни или опасни, досадни или занимљиви, прави или погрешни, уз или низ...

Никад нико не иде само једним путем и никад пут којим иде не може мимоићи све крајолике. Неизбежно је савладати и долине и равнице и брда и планине и превоје, мостове и раскрснице. Исто тако никад нико тим разноликим путевима не иде увек на исти, свој, начин. Па иако најрадије и најчешће, можда, иде журним кораком биће узбрдица или низбрдица на којима ће морати ићи полако гегајући се.

Зато се човек у неку руку учи да живи док хода и учи да хода док живи па добро живети не значи ништа друго до постати врсни пешак.

*

1468 Човек треба да се чува да у дужим периодима свог живота намерно или несвесно се суздржава и избегава да живи пун живот у свој његовој снази. Ако то не учини неизбежно је да у једном тренутку нагомилана енергија тог суздржавања провали изненадно све бране и као мисаона, емотивна или телесна бујица бескрајном снагом у тренутку ослободи сву енергију која се требала годинама ослобађати мало по мало. Последице те бујице нико не може проценити али су оне обично за све фаталне.

*

Оно што видимо да један мачевалац чини и успева у борби, а човек у животу није никад довољно да би смо га без грешке проценили и окарактерисали. О томе Монтењ у својим "Огледима" каже: "Увиђам да извесне врлине, као чедност, умереност и уздржљивост могу бити последице наше телесне немоћи. Такође, срчаност пред опасностима, презирање смрти, стрпљиво подношење несрећа, често се могу уочити код људи који нису били у стању да правилно процене таква збивања и да им схвате природу. Тако, недостатак разумевања и глупост каткад подржавају врле поступке. (...) Доживео сам и понеки пут да моји пријатељи називају разборитошћу оно што је заправо била срећа; и да сматрају да сам нешто постигао храброшћу и стрпљивошћу а ја сам то постигао расуђивањем и размишљањем; и да ми додељују један назив уместо другог, час у моју корист, час на моју штету." *1469*

*

Прејаке емоције сагоре тело, превише мисли сагоре осећаје, превише осећаја сагорева мисао, превише тела сагорева и мисао и осећаје... *1470*

*

Мачевалац има у борби велику лепезу акција и избор идеја. Циљ је да их има што више и да његова борба буде што богатија и тиме лепша. Но, кад једног тренутка крене у акцију једна од идеја мора доминирати над осталима и оне све морају бити у њеној служби. Ту нема демократије (као уосталом ни у чему другом) већ наступа тиранија и власт једне мисли, једне акције и једне идеје. Она борби даје оно једно и једноставност насупрот богатству, она јој даје лепоту једноставности. Мноштво излази поново на видело кад једна *1471*

акција бива замењена другом а друга трећом - кад се пред нашим очима одвија борба. Једно у служби свега и све у служби једног.

*

1472 У анализи противника је увек како (форма) он нешто изводи важније и значајније од онога шта (садржај) он изводи. Начин извођења нам, наиме, говори о њему и томе шта се налази иза било којег његовог избора шта ће изводити. Но, таквим гледањем се све преокреће у супротно! То како ће један мачевалац изводити једну акцију постаје, дакле, суштина (садржај) његовог чињења уопште а то коју ће изводити акцију постаје избор, површина у његовом мачевању - форма.

*

1473 "Не смемо толико припадати другима, да најзад, престанемо припадати самим себи. Исто тако не смемо ни од својих пријатеља тражити да нам припадају више но што припадају себи самима и што нам дају." (Валтазар Грацијан)

*

1474 У сваком човеку се налази и свет који га окружује, свет у коме је растао а који је нестао у прошлости, свет који долази, други људи... Зато кад говоримо, мислимо, осећамо и чинимо то није само и једино нешто наше лично већ и цели свет кроз нас говори, мисли, осећа и чини. Свако дело је, дакле, у некој мери независно од свог творца.

Стога се и дешава да повремено изговоримо и оно што не мислимо или не осећамо, или осећамо оно што не мислимо, или не мислимо оно што осећамо, чинимо оно што нити мислимо нити осећамо... - као да то неко други, нама стран,

ко живи у нама наводи нас да говоримо, чинимо, мислимо или осећамо уместо нас.

То *нелично* и страно што постоји у сваком човеку и мачеваоца често наводи да у борби чини радње које не би чинио или не чини радње које би чинио тј. доживљава тренутке у којима просто не зна шта чини и не препознаје се у томе што чини. Некад то „друго" у мачеваоцу може довести његову борбу до изврсности али га некад може и потпуно упропастити.

Удео тог неличног у животу сваког човека, па и мачеваоца, је различит и зависи од његовог карактера. Код неког ко је човек „стада" и групе он је већи и претежан, код неког ко је индивидуалиста је мањи и секундаран, у неким стварима је он доминантан у неким споредан, у неким временима одлучујући у неким небитан, но, он је увек присутан и делује.

Та испреплетаност човека, па и мачеваоца, са оним што он није често је толика и таква да се не може разлучити јасно где престаје један а почиње други па се не може ни знати колико су за резултате онога што чине и постижу одговорни они сами или оно што управља њима независно од њих самих.

Из свега наведеног на основу стила мачевања се и може и не може нешто рећи о мачеваоцу. Он и његов начин мачевања су повезани и условљени али и одвојени. Зато је и мачевалац увек делом слеп за оно што чини и не разуме га, као и уметник своје дело: он га ствара али га подједнако разуме колико и не, подједнако му је блиско колико и неразумљиво и страно.

*

Мачевалачка борба треба да је вештина поигравања маштом и реалношћу. Сувише маште у борби води губитку *1475*

везе са реалношћу, неизводљивости или превеликом ризику. Сувише реалности у борби води инертности, пасивности, крутости и глупости. Колико је прва опасна због своје неограничености друга је опасна због своје превелике ограничености.

*

1476 Питаш ме:
Зашто живим у овој зеленој планини?
Смејем се, не одговарам,
Срце ми је спокојно.
На води латице бресквиног цвета
тихо одлазе далеко…
Ово је друга земља
друго небо,
Немају сличности са светом људи доле.

(Ли По, 699-762)

*

1477 На почетку учења вештине разум помаже мачеваоцу да активно промишља и контролише то што види, ради и треба да изведе телом и мачем. Но, чим је на овај начин савладана техника разум више није потребан јер је деловање доведено до аутоматизма. Уколико се тада не уведе „пост" разума он ће успоравати и ометати слободно деловање наученог аутоматизма. Учење знања технике је, дакле, ту да се заборави зато што се стопило са учеником самим.

Слично је и са ђаком који учи математичке операције и размишља све време о њима и сваком кораку са њима све док их не научи а тада их заборавља и користи по аутоматизму. Тако и мачевалац, гаси свој разум за технику да би га упалио за тактику и стратегију. Он се више не бави

средством које је нестало у дубинама његовог несвесног и рутини аутоматизма већ циљем, оним што треба постићи том техником. Мачевалац, међутим, несвесни аутоматизам технике не мора увек и само предати у руке разума већ то може и другој несвесној сили – интуицији.

*

1478 Добар мачевалац не дозвољава противнику да направи план. Осредњи мачевалац не дозвољава противнику да спроведе свој план. Слаб мачевалац се бори са последицама противниковог плана.

*

1479 Мачевалац у тренутку извршења акције треба да је слободан од свега што га доводи у дилему, пошто је неодлучност највећа грешка у коју може пасти. „Кад делујеш одлучно и богови ће те се клонити". Без одлучности нема концентрације у извођењу оног што је конципирано. То је тренутак када разум треба да се повуче пред праксом и силама које воде тело - несвесним силама које воде порекло из дубине прошлости и претходе свакој свести. Ове непознате силе несвесног - „не -ума" треба , дакле, да долазе иако су прве, као резултат и оно последње.

Одлучност је одлика зрелог расуда и човек је не може стећи уколико није нашао кроз промишљање или чврсту веру смиреност свога ума. Тек тада дух безбрижно заборавља себе, своје дилеме и прелива се у деловање које се више не промишља – које је ослобођено сваке мисли.

*

1480 Напредак цивилизације: „Данас су за производњу *органске хране* потребне посебне технологије, средства и

образовани стручњаци па је зато она најскупља"– а органску храну су до данас хиљадама година у назад производили никаквом технологијом, најпримитивнијим средствима најнеобразованији нестручњаци као најјефтинију.

Индикативан пример и за све друго у чему су савремени људи "напредовали" у односу на своје претке.

*

1481 Сваки избор у било чему увек има ограничену вредност и само је питање времена када ће се сам из себе под утицајем унутрашњих закона његовог постојања изменити и окренути против тебе. Увек твоје добро, ако га упорно и доследно спроводиш до крајности, једном мора постати твоје највеће зло. Добро свега је потрошиво, и лек на крају постаје отров!

Можда ћеш имати срећу да време онога што си изабрао протиче споријe него твоје време живота тако да неће стићи до својих граница па и ти нећеш стићи да будеш жртва тог преокрета акције у реакцију. Но, никад се не ослањај на ту врсту коцке јер протицање је варљиво и време не само да тече равномерно већ се и успорава и убрзава.

Постоји једна мудрија опција. Никад у оном што си изабрао као најбоље не задржавај се дуго, не држи га се као пијан плота и не терај до његовог краја. Труди се да од свега вредног (а све има и своје вредно!) узмеш само његово најбоље али да му се не клањај као идолу у свим околностима и за сва времена јер његово лоше и зло прате га у стопу и само чекају свој тренутак.

*

1482 Мачевалац треба да се чува борбе у којој је њена видљива спољашњост постала толико шарена, спектакуларна, атрактивна и наметљива да му одвраћа пажњу од његове унутрашњости. То је сигурно пут у пораз. Човек треба да се

чува и клони и времена у коме свет око њега заглушује и хоће да замени свет у њему јер како каже једна изрека: "што је змија шаренија она је и отровнија."

*

"Како се мери мудрост? Повећање мудрости се може измерити тачно по смањењу жучи." (Фридрих Ниче) *1483*

*

Као што право уметничко дело увек у себи садржи вишесмисленост и богатство димензија а кич и шунд су увек једносмислени, једнодимензионални или бездимензионални тако и добар мачевалац тежи увек да у борби изводи вишесмислене и разноврсне акције а лош мачевалац да изводи једносмислене и варварски упростачене акције. *1484*

*

Вештина се не треба учити само у друштву. Нужно средство понирања у њу је и *самоћа*. Мачевалац мора сам са собом и у себи, у својим мислима, осећајима и покрећући своје тело као да се бори против замишљеног противника, мачевати. Та сопствена игра у самоћи са својим мачем је његов најлепши пут ка идеалном и савршеном јер сваки је покрет неусловљен противником и слободан да се развије до сопствене чистоте и савршенства. *1485*

*

Мачевалац ће у учењу и упражњавању своје вештине пролазити сигурно и кроз стање *монотоније* и *досаде.* Не треба због тога очајавати или још горе кривити свет око себе. Стање досаде је унутрашње стање човека а не стање света око њега или оног чиме се он бави. *1486*

Монотонија нас само подсећа да наш дух и душа мирују, да су се од реке претворили у бару и да ваља начинити *покрет*. „Човек треба самог себе увек изнова да изненађује. То је одличан разлог да се настави живети, и радити". (Оскар Вајлд)

Мачевалац мора, дакле, тежити да се непрестано прекорачује јер човек није само оно или ово, он је и оно још нестворено. Само тако, кроз ту властиту креативност, мачевалац ће увек и изнова бити занимљив и себи и свом противнику.

*

1487 Човеку можеш дати ***све***, али ако нема слободу он ће убрзо то ***све*** одбацити и заменити га само за њу. Свака трговина „слобода за ***све***" увек након неког времена хоће да се претвори у трговину „***све*** за слободу" јер није слобода у свему већ све у слободи па "За слободу сва блага а слобода ни за које" (натпис над вратима Дубровника) јер она сва блага ствара и доноси. Зато је цена слободе вазда вечна опрезност која се плаћа несигурношћу а цена сигурности увек је нека неслобода.

*

1488 Онај ко мисли да пут према снази иде само преко јачања - снаге, греши. Једна половина сваке снаге је у слабости и стиче се кроз слабост, као што је и једна половина слабости увек у срцу снаге.

Нико ко није осетио снагу и моћ своје слабости није осетио ни снагу ни моћ. Онај ко нема и не живи телесну, душевну и духовну слабост и немоћ не може и нема ни телесну, душевну и духовну снагу. Човекова снага је увек збир снага његове јачине и слабости.

---

*

1489 Кад противника ниси победио на свој сопствени начин већ користећи туђе начине или средства победа је увек или половична или исто што и пораз. Тако се твоја победа увек једном окреће против тебе као што се и најамничка војска увек једном окреће против оног ко је узео у најам. Мачевалац у својој вештини и борби не треба да опонаша већ да усваја – асимилира.

*

1490 Цени и воли свог противника јер само помоћу њега и кроз њега можеш мислити, осетити и додирнути лепоте своје вештине. Цени другог човека и нађи начин да ти буде драг, макар и само у себи, дубоко скривено, јер и он учествује у твом животу, даје му боју, мирис, укус...и само помоћу њега и кроз њега можеш мислити, осетити и додирнути лепоте људског света и себе самог.

*

1491 Неки мисле да је тајна мачевања у брзини. Не, једна од тајни мачевања је везана за брзину али није у брзини већ у контролисању брзине.

*

1492 Оно за шта човек нема храбрости никад му и не долази, а ако некад и дође залуд је и дошло јер за њега нема храбрости.

*

1493 Нека твоје гесло, не буде „трошим, дакле јесам", или „осећам, дакле, јесам", „имам, дакле, јесам", „мислим, дакле, јесам"... „гледам... већ ***стварам, дакле, јесам***. „**У стварању је сакривено** рађање - живот, а у овом све, па и мишљење, осећање, делање, имање, трошење...

Жеља за богатим и интензивним животом, дакле, никад није ништа друго до жеља за давањем, поклањањем и стварањем - трудноћом у сваком смислу. Зато свет у себи и око себе богати, буди плодан, почни уживати божански – у стварању!

*

1494 У борби није толико велик проблем савладати противника – то може бити и ствар случаја, већ *овладати* противником - над њим стално одржавати моћ. То је заправо у свакој борби највећи проблем. Он изискује више снага и улагања, храбрости и издржљивости, лукавства и мудрости од сваке почетне победе. Ту је најчешће и узрок пораза.

*

1495 Мирноћа и спорост противника у борби није увек и једино последица његове исцрпљености, она може бити и израз велике нагомилане снаге која је сигурна и у својој надмоћности опуштено дрема попут лава у подне, или је затишје пред олују у којој све мирује због уравнотежености снага пред експлозију.

Такође и огромна жестина не мора бити израз снаге и енергије која кипти већ и израз страха, ужаса и панике – последица слабости која кулминира и тако покушава застрашити противника – попут оне тропске рибе која се у опасности надува не би ли противнику изгледала већа, страшнија и опаснија.

*

1496 Кад страст посвећености нечему, која је неопходна за сваку перфекцију у било чему, обузме човека она га као вампир и опсесија одводи не само од њега самог и свега осталог што је добро за њега већ и од њему најближих наводећи га да их заборавља и запоставља.

Тај демон човека посећује некад само у деловима његовог живота а некад тражи за себе целе периоде или цео живот и кад једном, као *вампир*, зграби из човека црпи и беспоштедно у неповрат троши његов живот и једино време његовог кратког пролазног постојања желећи да исиса све до краја. Но, било како било човек док га не упозна не почиње живети прави живот.

Ако се том вампиру, који затвара у мрачну тамницу слепила са само једним прозором који гледа у правцу оног за чиме се жуди, сасвим и без отпора, човек препусти, или нађе још и уживање у том слабљењу и заносу, он лагано умире и заувек је изгубљен не само за себе и своје ближње већ и за то у чему тежи савршенству.

Једини излаз је не затворити се у себе већ изаћи на ***сунце***. Други људи и догађаји са којима развијамо нову блискост нас са својим страстима и својим *вампирима* уводе и у неке друге светове одводећи нас од наше страсти и одузимајући залогаје крвопијама живота окрећући их једне против других.

Но, ипак, на све то не треба гледати само негативним погледом. Човек који нема своју страст, који је није пронашао или се боји да је нађе не само да остаје недозрео већ и неизбежно постаје жртва страсти за празнином а његова чамотиња је вампир који га обиграва и сиса.

Без страсти, соли живота, не смемо бити али их морамо контролисати како живот не би постао пресан и немогућ за јело.

*

1497 Добро у мачевању је оно што је *корисно* за победу или *корисно* за вештину, добро за човека је оно што му је *корисно,* добро за живот је *корисно…,* тако певају прагматичари – трговци живота. Али:

"Корист! Шта је то корист? И можете ли прихватити обавезу да сасвим тачно одредите у чему је управо корист човекова? А шта ћемо ако се деси да људска корист, *понекад*, не само што може већ и мора да се састоји у томе да човек пожели себи и зло, а не корисно? А ако је тако, ако је само могућ такав један случај, онда цело правило иде до ђавола.

Шта мислите, има ли таквих случајева? Ви се смејете? Смејте се, господо, само одговорите: да ли апсолутно тачно можете да израчунате људске користи? Да нема и таквих које не само да се не уклапају него се и не могу уклопити ни у какву класификацију? (…)

У томе и јесте ствар, господо, не постоји ли доиста нешто што је готово сваком човеку драже од његових највећих користи, или (да не нарушавамо логику) постоји ли нека таква најкорисније корист (управо она изостављена, о којој смо говорили), важнија и корисније од свих других користи, због које је човек, ако затреба, спреман да устане против свих закона, то јест против разума, части, мира, среће - једном речи, против свих оних дивних и корисних ствари - само да би постигао ту основну и најкориснију корист која му је дража и важнија од свега. (…) Ја се, на пример, нећу нимало зачудити ако се одједном, сасвим изненада, усред будућег разумног живота, појави неки џентлмен не баш племените или, боље рећи, назадњачке и подругљиве физиономије, подбочи руке на кукове и каже свима нама: А како би било, господо, да одгурнемо целу ову разумну трезвеност ногом у прашину, само зато да би сви ови логаритми отишли до ђавола, а ми опет да живимо по својој глупој вољи!" (Достојевски, "Записи из подземља")

*

1498 Живот, та ретка необичност сувише је вредан и кратак да би се потрошио на обично, свакодневно и тривијално. У

делању и живљењу зато треба непрестано тежити ретком, вредном и изузетном јер само у њима се живот показује у свом најлепшем лицу реткости, вредности и изузетности.

*

Треба бити и цепидлака - али у велик стварима. ***1499***

*

"Добра школа је само она школа у којој је најгора казна за непослушну децу забрана доласка." (Оскар Вајлд) ***1500***

*

Тајна правог духа у свакој вештини није толико у трагању за одговорима колико у трагању за питањима. И док ученикова питања долазе из достизања - не знања које тражи одговоре, питања мајстора долазе из прекорачивања - знања која траже питања. ***1501***

*

Мушице које имају живот од једног дана не баве се вечним питањима и задацима што трају вековима. Али мушице ово виде као замерку не себи већ великим задацима и вековима. ***1502***

*

Тежити поседовању ***свих*** знања о некој вештини је најбољи пут у потонуће у не знање због несагледивости бескраја. Зато у учењу мачевања и било које друге вештине, и у разумевању живота, није циљ сазнати **све** већ тежити спознаји оног што је битно, вредно, важно у њој и разликовању од небитног - вредновању. Свако знање о било чему је безвредно ако није осветљено из угла и светлом највећег - *суштинског*. ***1503***

*

1504 У свему је врхунац у перфекцији доведеној до чистоће једноставности. И као што је достигнуто савршенство кад цртач само једним покретом оловке створи живот на папиру тако је и достигнуто савршенство у мачевању кад мачевалац само једним покретом мача постигне леп погодак.

Но, постоји нешто дивније од те краткотрајне и пролазне **искре** савршенства а то је кад на тај један савршени покрет и противник одговори савршеним покретом - кад се ти покрети почну смењивати и преплитати стварајући **ватру** лепоте која се шири и траје стварајући савршенство које постаје компликовано, раскошно и богато, слично музици неке барокне фуге.

*

1505 Не постоји ученик који има такве мане да не би могао постићи макар и просечну врсност у вештини. Томе није пример само живот највећег говорника старог века који је почео као највећи муцавац и наказа старога века - Демостена, већ и Хипократ - отац медицине.

Наиме, једном приликом његови ученици однесоше његову слику шале ради неком познатом *физиогному* да им каже нешто о карактеру њиховог учитеља.

Овај погледа слику и рече да је то човек склон насиљу, преварант и са полним настраностима. Ученици са смехом испричаше ту причу Хипократу а он им запрепашћенима рече: "то је истина", али и дода: "Сваки човек се рађа као животиња и само га васпитање и култура ослобађају животињства претварајући га у човека, и он бива више човек што је и његов одгој виши."

Нема врлину, дакле, онај ко нема недостатке и мане већ онај ко их има а превладава и дела на себи јер и онај ко

има врлине ако их не гаји, чува и уздиже претвориће их у мане и пороке. Не можеш стварати лепоту ако у теби нема и ружног. Не можеш чинити добро ако у теби нема зла и способности да се бориш против њега.

*

Мачевалац има дух. Он зато мора свет око себе и *1506*
противника претварати у појмове да би их могао мисаоно обухватити. Али мачевалац треба не само свет око себе већ и свет у себи и своје телесно и осећајно превести у појмове које ће моћи да промишља јер мора разумети и сам себе и то што чини. Но, није довољно само све растопити у појмове, идеје и мишљење. Потребно је и да те идеје и њихов редослед у духу одговарају **исти**ни – буду „исти" са оним о чему говоре. Али та моћ мачеваоца да уз помоћ духа долази до истина о противнику и себи, та **идеализаторска** моћ и суштина његовог духа као и духа сваког човека је истовремено највеће благостање и највеће проклетство за мачеваоца. Благостање зато што без уопштавања које тежи бескрају не би било ни појмова, идеја, па ни апстрактног мишљања, разумевања противникове тактике, стратегије, па ни промишљене технике. Без идеализаторске моћи духа не би било ни тежње идеалном (бескрајном, савршеном) у вештини, па ни перфекцији, лепоти, прекорачивању оног што јесте – трансцендирању реалности, па дакле ни креативности, стваралачког, инвентивног...

Но, управо у свему томе се налази и највеће проклетство духа за једног мачеваоца. Идеално, уопштено... непрестано заводи и одводи од реалног, стварног, конкретног, доводи у заблуду, заноси, извитоперује виђење стварности, противника, околности (види како хоће и „треба да буде" а не како јесте). Такође, рационализација успорава деловање

а често га и заустављa или наводи на идеје које није могуће извести а које мачеваоца воде у пропаст.

Али мачевалац је и биће осећаја. Он, дакле, све треба да преточи и у осећај: свет око себе и свет у себи. Но, и тај свет носи своја благостања и проклетства, као и свет духа. Мачевалац је исто тако и телесно, чулно, биће па зато свет око себе и у себи тежи да претвори у чулност, емпирију, и предметност – да буде биће праксе које делује мачем и телом у простору и времену при чему је и та његова телесност као и духовност и душевност такође носилац не само благостања већ и проклетства.

Све силе и све способности, сва блага које поседује један мачевалац и човек у себи увек су истовремено за њега и против њега и у тој борби за себе а против себе налази се суштина свеколико уздизања и пада сваког мачеваоца у његовој вештини и сваког човека у његовом постојању.

*

1507 Постоје околности када је највеће умеће мачеваоца у борби креативност за виртуозну импровизацију. Постоје, међутим, исто тако и околности када је највеће умеће мачеваоца у борби управо супротно - креативност да се виртуозно избегне свака импровизација.

*

1508 Можда најљудскији и најузвишенији напор једног човека је његова тежња да буде *више* од човека. Без тог напора и тежње да се прекорачи човек не само да не може бити човек већ се и пада у животињу.

*

1509 Луцифер (лат. *lux* што значи "светло" и *ferre* - "носити", *lucem ferre*, свјетлоноша) – највиши и први анђео - носилац

светлости: „онај који осветљава, лучоноша, разоткрива, показује истину".

Овај анђео након пада, јер се побунио против Бога желећи да сам постане Бог, добија име Сотона – господар таме: „„Онај који се противи, оптужује, отац лажи, варања, завођења, обмане, прикривања, преваре…" или ***архистратег*** – отац свих завера и завереник над завереницима.

Сво зло на свету, а посебно највеће, се, дакле, и у то нема никакве сумње, увек и једино шири као архистратегија – промишљена завера обавијена прикривањем, обманом, завођењем, лажима и тамом.

*

1510

Ноћ сву,
Шапутаћеш овај стих,
Кратак и тих,
Као пољубац у сну.

*

1511

Постоје мачеваоци којима је за учење и вежбање вештине потребна самоћа и за које је индивидуални рад извор свеколике радости и задовољства. Њима смета група и свако други (изузев учитеља или једног изабраног колеге, а који је најчешће и сам таквог карактера) им је напор и препрека у вежбању.

Но, постоје и ученици којима су за учење и вежбање вештине потребни непрестано други и за које је групни рад највећи подстицај, радост и задовољство. То су они који на сваки начин избегавају индивидуални и самостални рад па се стално гурају међу друге тражећи око себе што више сарадника у сваком тренутку.

Дешава се и да ученици индивидуалци повремено под утицајем тренутног расположења хоће да раде са пуно задовољства у групи, али и обрнуто да „чопораши“ из разноразних разлога пожеле усамљеност па радије у самоћи вежбају оно што треба.

Учитељ који се, у том смислу, бави угађањима ученицима како би сви били задовољни веома брзо ће се наћи у бесмисленом положају. Наиме, као што човек који у свакодневном животу не може да ради ништа без непрестаног присуства неког, неспособан да ишта учини сам нити да се у самоћи испуни радошћу живота - живи као овца у стаду, тако и човек који ништа од тога не успева постићи у колективу са другим људима живи као дивљак.

У свему, па и у вештини мачевања, постоје ствари које захтевају индивидуални рад, окренутост себи и самоћу али и ствари које се не могу учити, вежбати, чинити или живети без сарадње са другим људима. Мачевалац који не успева да достигне врсност у индивидуалним вежбама, који нема стрпљења за рад у самоћи не може доспети до самосталности и личног у вештини, а која је неопходна за све вредно како у мачевању тако и у живљењу.

Исто тако мачевалац који не успева да достигне врсност у колективном раду, сарадњи са партнером или групом не може да развије осећај за хармонију, усклађеност покрета и деловања и пре свега разноврсност и богатство у вештини, а који се стварају једино у шароликости и мноштву.

Сваки мачевалац, дакле, без обзира да ли је индивидуалац или колективиста треба да буде способан и да савладава тај свој карактер када околности то налажу јер онај ко не влада собом увек постаје и жртва себе.

*

Има мачевалаца који мисле да је иницијатива у борби *1512*
исто што и непрекидно деловање акцијама на противника. Такав пуки активизам је, међутим, потпуно погрешан. Акције ваља процењивати и бирати јер многе су глупе, бескорисне или чак штетне. Такође постоје и околности у којима се иницијатива стиче само не деловањем, кад стрпљење и чекање доносе сваку предност или кад треба све чинити како би све остало непромењено - задржало се стање које не одговара противнику. Иницијатива се, дакле, може стећи или одржавати и пасивношћу.

*

Није толико важно колико новаца човек зарађује *1513*
чинећи оно што чини колико је важно да док чини то што чини и себе самог претвори у ризницу блага. Могуће је да човек ствара злато и брилијанте али да рад који доноси те резултате његовом животу не даје ништа друго до празнину, незадовољство, бригу, бесмисао, болест и проклетство.

Могуће је и да човек супротно томе, у оном што чини зарађује веома бедно или чак да је и на штети али да то што чини доноси му најдубљу срећу и неизмерно богатство његовом телу, духу и души.

Већина најчешће нема срећу да њихов рад истовремено значи и стварање новчаног богатства и самостварање као човека већ најчешће је или једно или друго - или ни једно ни друго. Човек који не може наћи начин да ова два блага споји мора пронаћи начин да их раздвоји и живи како би она живела једно поред другог.

Њему је тада нужно да чини нешто да би од тога живео, а одмах поред њега, истим жаром, и нешто друго зато да би за то живео. Спиноза је тако цео живот живео за филозофију а живео од оптике - израде и глачања сочива.

Људска лењост је углавном најчешћа препрека да човек на овај или онај начин храбро и вешто смрси конце судбини и измакне овој замци њене зле коби.

*

Златна правила

1514 Пре него ступиш у борбу прво реши да ли ти је циљ да противника погодиш тако да при томе не будеш погођен или ти је циљ погодак у коме погађаш по цену ризика да будеш погођен и сам.

Једна трећина спорост, једна трећина умереност и једна трећина муњевитост чине савршену целину брзине покрета у мачевању.

Било да си у нападу или одбрани увек склањај тело иза опозиција свог мача а његов врх непрестано држи усмерен према противнику како би осујећивао претњом сваки намерни или случајни покрет његовог мача.

Не постоји техника апсолутно безбедне борбе. Чим си узео мач у руке предао си се Фортуни. Постоји само мање ризичан, ризичан и суманут начин мачевања. Први је својствен мудрима, други неуким, трећи будалама и очајницима.

Кад изводиш сечење никад се не отварај за противников бод. Сечење покушај само ако тело склонио од противниковог врха у страну, скратио дистанцу на мање од дужине његовог мача или уклонио његово сечиво у страну неком од везних радњи.

У борби никад не потцењуј моћ глупости: своје, противникове или обостране - свака од њих те може у бескрајно варијанти изненадити, колико у корист толико и на штету.

Једну трећину борбе сваког вештог мачеваоца чини мировање, другу трећину кретање а трећу трећину ескивирање. Но, једино што ове трећине спаја у целину је његово умеће да их користи у правом тренутку, на правом месту и на прави начин – дакле, трећинама правог избора.

Лакомислено је и сумануто тежити погодити противника по сваку цену. Безнадежно је покушавати да те противник не погоди ни по коју цену. Уметност и вештина је тежити погодити а не бити погођен плаћајући, ако је неопходно, само онолико колико је мудро.

Онај ко се у мачевању ослања само на брзину с нестрпљењем јури у смрт.

Не срљај. То чини једино почетник јер не зна шта би друго. Борбу увек почни са експериментима излажући противника што разноврснијим ситуацијама.

Наведи га на покрет да би открио начин његовог кретања, изводи час праве час лажне покрете у нападу и одбрани, нападај и повлачи се, мируј и крећи се, пусти да буде по његовом и опири му се, провоцирај га и улагуј му се, плаши га и покажи се уплашеним, дозволи му да те превари и превари га, зрачи потпуним поверењем и разоткри му своју сумњичавост, покажи се слабим и укажи му своју снагу... Чини, дакле, све противуречно и добро гледај.

Он ће, јер више не зна на чему је, сигурно изгубити живце и разголитити се а његова моћ, пошто је без оријентације, постаће бескорисна. Тиме си противника савладао на начин достојан правог мајстора - без борбе. "Победници побеђују пре него што крену у рат, поражени прво иду у рат па тек онда покушавају да победе."

Ако си и безброј пута извео један ударац и даље води рачуна како га изводиш јер немар је зачетник свих грешака.

Користи сечење само онда кад видиш да ће бити брже од бода или да ће вероватније погодити него бод.

Напад започињи са сечењем само ако изводиш варку.

Ко није научио да се покорава вештини не може ни владати вештином.

Без одрицања нема дисциплине а без дисциплине нема мајсторства.

Мачевање никад, па чак ни кад вежбаш, не схватај као игру. Сваки свој покрет чини увек тако као да ти све зависи од њега и као да је реч о последњој шанси да преживиш. Без те узвишене озбиљности усмерене савршенству никад не настаје права вештина и уметност – највећа игра.

Кад у борбу ступаш са неком великом предношћу ову мораш увек веома опрезно користити. У мачевању као и у свему другом свака велика предност у нечему је исто толико велика мана и недостатак у нечему другом па у твојој највећој снази крије се и твоја највећа слабост.

И у учењу мачевања исто као и у свакодневном животу важи правило да: „онај ко неће тражи оправдања а онај ко хоће тражи путеве."

Никад не престај у вештини да истражујеш - чак и кад не налазиш. Ако **не** дохватиш лепоту циља дохватићеш лепоту трагања.

*

О трагању за учеником

Све је теже наћи ученика за *добро* класично мачевање - *1515*
класично *сазданог* и класично *кованог*.

У доба које на сваком кораку прави инстант људе предвиђене само за турбо-акциони живот бескрајне туче око новца и незасити грабеж high-teck сурогата потрошачког Дизниленда, наћи ученика који не хаје за све то - чијим венама тече права крв, *радост* је за сваког доброг учитеља.

У доба у коме људи живе кроз екране тв-сајбер "прозора у ништавило" хипнотисани дигиталним фатаморганама, уместо да закораче на врата живота и бескрај стварности, јер стварност је већа од свега, наћи ученика који ће моћи по земљи заносно да заплеше својим ногама опијен сопственом вештином, велики је *изазов* за сваког доброг учитеља.

У доба у коме људи немају времена, жеље, стрпљења и способности за велико читање, размишљање, учење, осећање, *лепоту*..., и којима је све "досадно и сморно", наћи ученика који није мрзовољан, туп и лењ за успињање и трагање за непролазним и ванвременским - тежак је *подухват* за сваког доброг учитеља.

У доба коме су потребни површни, ужурбани, празни, незрели, млитави, слаби и размажени принчеви, принцезе и нарциси чија је једина жеља да што лакше "кулирају" у комоцији задовољства наћи ученика од пламена, способног за тешко, значајно и врсно - па и мајсторство у било чему, огроман је *напор* за сваког доброг учитеља.

У доба кад људи у наметнутом изгарању око плитке свакодневице, немирни, стрешени, растрзани и откинути од себе, других људи и оног што раде, живот брзоплето и површно опипавају трчећи у пролазу, наћи ученика који се може смирено и сталожено посветити нечему и прићи му потпуно, с-трпљиво, спокојно и истрајно до његове златне дубине, огроман је <u>*успех*</u> за сваког доброг учитеља.

У доба кад деца више не знају да се играју без струје а људи у бескрају хипермодерних помагала више не умеју користити сопствене руке, ноге и главу, наћи ученика креатора, ствараоца и проналазача нових покрета, <u>*нада*</u> је сваког доброг учитеља.

У доба у коме је од образовања очишћеног од свега значајног и вредног остало још само пуко име, и у које се

велико и мало, значајно и безначајно, умно и малоумно, горе и доле, напред и назад, лепо и ружно, брилијантно и аљкаво, болесно и здраво, одрасли и деца... изједначавају у мртво море безличне масе погодне за сваковрсно обликовање - доба вредносне анархије, без узора, елите и авангарде, нађи ученика који разликује и вреднује и за кога не важи да "за добру свињу нема лоших помија", *изненађење* је за сваког доброг учитеља.

У доба које велича конфекцијског човека *просека* и *једнакости*, вегетирајућег и незаинтересованог за било шта захтевно и изузетно, у коме се духовно, душевно и телесно дегенеришу затрпавани хиперпродукцијом квазивредности комерцијалног смећа, сензација, спектакла и шарених лажа субкултуре, нађи ученика што трага за врлином, перфекцијом, савршенством и брилијантним у оном што чини, *сан* је и *чежња* сваког доброг учитеља.

У доба које замењује циљеве са средствима и где човек кратковидо гледа само корисно, успешно и добит живећи безидејно, без погледа у даљину, идеала и без мисли (без с-мисаоно), нађи ученика који другог и оно што чини не гледа као конкурента у надметању већ као циљ, и коме очи још неослепљене за лепоту звезда траже удаљено и велико је *ишчекивање* сваког доброг учитеља.

У доба у коме сваки корак, мисао и осећај постају, усмеравани, регулисани, прописани и контролисани, где сви треба да осећају, мисле, хоће и чине *једно* исто, нађи ученика коме је све то страно - који тражи пун и слободан живот духа разноликости, инспирације и инвенције, *уживање* је за сваког доброг учитеља било чега.

У доба у коме људи спавају дању а буде се у сумрак нађи ученика који није *вампир*, апатичан, уморан и празнодушан, већ живи од сунца - кад светлост се рађа, а не од глуварења -

кад све залази, и у коме страст, енергија и ентузијазам живота кључају до експлозије, *жеља* је сваког доброг учитеља.

У доба..., док савремени човек и његов свет неумитно јуре у ново, али у *назад - нови варваризам*, научити ученика не само да плива на обали мора једне древне вештине већ га и извештити и обликовати да може једном и сам да заплива према пучини - постане другоме учитељ, данас је *дело* достојно не више доброг учитеља већ уметника.

Због уметности и лепоте, дакле, који једини пркосе облацима што стално изнова помрачују сунце, прави учитељи било чега упорно трагају за својим ученицима, који ће као и до сад, изнова осветљавати пут кроз сумраке свих епоха.

*

Пријатељу који креће на пут

Пријатељу,
не заборави на скривен у честару,
цвет шљиве.

Мацуо Башо, 1644-1694

Има оних који тврде да су вештине, уметности,
филозофије, науке... само празна мудровања.
Но, чак и да је тако без тог празног златног суда културе
нема се у шта улити вино било које истине живота,
без те празнине између ногоступа лествице духа човек
се никад не успиње ка оном најважнијем у свему –
племенитости – једином мосту који људско води од
животињског ка божанском.
Вештина мачевања, свака вештина, и све што чинимо,
добро је само ако помоћу њих оплемењујемо
себе и свет око себе.
Не видим другу дефиницију добра - дубљу сврху вештине
мачевања и људског делања од тога да служе племству
живота.

ШКОЛА МАЧЕВАЊА
„СВЕТИ ЂОРЂЕ”

www. mačevanje.org

„Нико се никад није научио да нешто
вешто и часно дела за себе и отаџбину а да се пре
тога није понизио и подредио законима и
правилима мачевања и,
као на брусном камену, исполирао и наоштрио до
исконског савршенства.”
(Капо Феро, 1610)

О аутору

Учитељ *класичног, спортског* и *сценског* мачевања. Рођен у Београду 1962. године. Спортским мачевањем се почео бавити 1976. године а највећи део знања из ове врсте мачевања стиче на часовима Марека Поланског, тадашњег тренера два пољска првака света. Радећи као помоћник стиче 1983. године звање инструктора спортског мачевања. У периоду 1987 - 1989. године ради као асистент прво ЧАЈКОВСКОМ а затим ВОЈЋЕХОВСКОМ, тренерима спортског мачевања светског гласа који су иза себе оставили више светских и Олимпијских првака. Звање учитеља мачевања добија 1996. године у Београду а 1998. године у Атини звање професора мачевања.

Оснива 1999. године Школу мачевања „Свети Ђорђе“ - прву и највећу школу класичног („историјског“) мачевања у Југоисточној Европи. Обнавља при Централном дому војске Србије 2000 године рад „Официрске школе мачевања” основане 1900 године, а при Војној академији у Београду 2003. године и катедру секције за мачевање.

Са кнезом **Андрејом Александровичем Гарденином** 2000. године оснива **»Национални центар за европско мачевање«** а у периоду од 2003 до 2009. године држи часове сценског мачевања на Академији уметности “БК” и

у школама мачевања у Дубровнику (Renaissance Association "RAGUSEUM") и Мостару ("Центар за драмски одгој БиХ"). Тренутно је учитељ мачевања у Школи мачевања „Свети Ђорђе" при „Удружењу за позоришно и историјско мачевање" у Београду.

Од 2002. године је редовни члан "Удружења филмских и телевизијских уметничких сарадника Србије" а од 2003 до 2007. године председник "Националног центра за позоришно мачевање". Као учесник или редитељ сценских борби је од 2001. до 2008. године радио на више позоришних и филмских пројеката: Шекспир, Богојављенска ноћ – Ужичко позориште, Хамлет – Народно позориште у Београду, Комедија забуне – Народно позориште у Београду; Александар Дима, Три мускетара – позориште "Бошко Буха", "Amselfeld" – Битеф театар, филм »Ла порта белле 7 стелле« италијанског режисера Pasqualle Pozzessere, филм "БОД", Душана Поповића, рекламни спотови од којих је најпознатији за компанију "Зептер", сценарији мачевалачких борби за филм "Казанова", мачевалачке сцене за спектакл Првенства света у шаху Фишер-Спаски, дубровачки документарни филм о Марину Држићу "Од тартаре до уроте"...

Издао је књиге: „Положаји и рађње без оружја" – спортско мачевање; *„Опера нова"* и *„Манифест"* – класично борбено мачевање; две историографије о мачевању у Србији: *„Витешко, дворско и грађанско мачевање у Србији од Деспота стефана до II светског рата"*, *„Војно мачевање у Србији 1804 – 2004- године"*,*"Кратка историја европског мачевања"*,*"Европски мачеви - историјска систематика за мачеваоце и сценске уметнике" и"Увод у коњичко мачевање"*.

Његов мото у раду са ученицима је да: *окретност мача захтева и окретност духа јер коме је туп дух, туп му је и живот, па и мач*. Зато ученике непрестано провоцира, изазива, куша, прави замке, загонетке и параболе, боде, сече, заводи, саплиће, измиче се... не само мачем већ и речима, мислима и делима јер само онај ученик који **живахно** тежи да му узврати брзим, оштроумним, окретним провокативним, маштовитим... мислима, речима и делима - дакле **с духом**, је ученик који је на путу да му тако узврати и мачем.

Сматра да је данашње *декадентно* време потпуно **откинуто од осовине** постојања и да готово све што нуди човеку као *ново и хипермодерно* је сурогат, фарса, тривијалност, баналност и дегенерација. Од будућности зато не очекује ништа добро па, јер само ко мисли на сутра имаће данас и само ко мисли на јуче имаће ће сутра, вазда ученицима препоручује да што више и стално ***сами*** раде на себи како би постали мудри, далековиди и спремни да виде, препознају и мачују са свиме наказним што неизбежно и одасвуд тихо, скривено и невидљиво **надолази**.

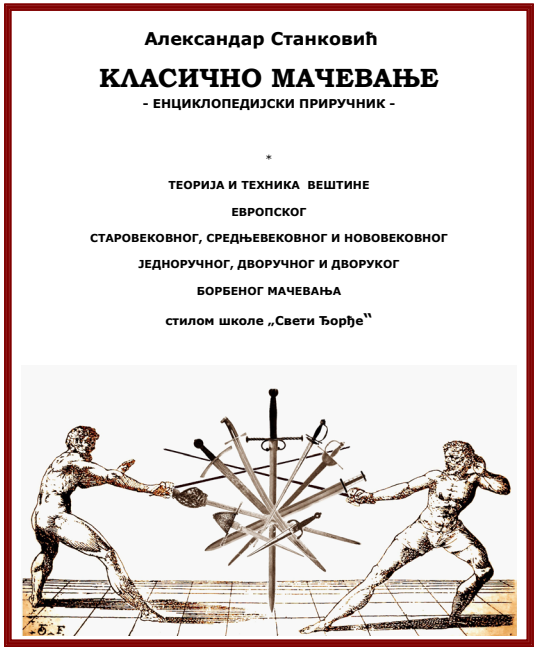
Из тог разлога у својој вештини и свему осталом се најрадије држи конзервативно штита класичног, мача традиционалног и патине старог не само зато што кад лепоте нема лепом се враћамо, и јер оно што је прогањано заслужује да буде брањено, већ и зато што су темељи света вечни за разлику од грађевина на њима.

Стога користи сваку прилику да подсети и себе и ученике да ће својој вештини, себи и свету који их окружује од највеће користи бити не ако живе у складу са модом него ако живе у складу са врлином.

Поштовани читаоци

У припреми је нова књига чији се излазак из штампе очекује у јулу ове године. Реч је о једном од најпотпунијих (преко 1600 страна и више од 6000 слика) енциклопедијских приручника на свету о вештини класичног борбеног мачевања.

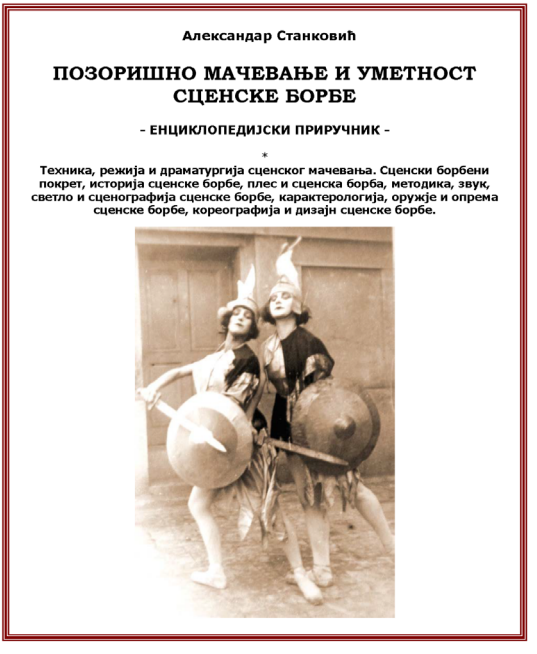
Богат и целовит извор података о техници, мачевима, тактици, едукацији, кодексима, историји… изворног класичног мачевања за све који су љубитељи, изучавају или уче ову древну борбену вештину и уметност. Незаобилазни део библиотеке сваког поштоваоца и обожаваоца традиционалне културе и баштине класичних вештина.

Поштовани читаоци

У припреми је нова књига чији се излазак из штампе очекује у првој половини 2016. године. Реч је о првој књизи ове врсте у региону.

Богат и целовит извор података и упутстава (преко 500 страна и више од 1000 фотографија и шема) о уметности сценске борбе са посебним акцентом на ***сценско мачевање***. Незаобилазни део библиотеке сваког глумца, редитеља, кореографа...и поштоваоца позоришне или филмске уметности.

Аутор
Александар Станковић
Дизајн корица и књиге: Александар Станковић

Издавач
Сигнатуре Доо, Београд

Уредник издања
Милена Шећеровић

Лектура и коректура
Милена Шећеровић

Тираж
300
Штампа
Скрипта, Београд

ISBN 978-86-

Графика на корицама: "Учитељ мачевања", -Kurioses reit Turn und Fecht Buch. 1723

Графика на унутрашњој страни предњих корица: "Neu alamodische ritterliche Fecht- und Schirm-Kunst, Alexander Doyle, 1715

Графика на 3 страни: "Le Jardin de la Noblesse Française", Abraham Bosse, 1676 Paris

Слика на 4 страни: "Портрет научника", Rembrant van Rejn, 1631

Слика на унутрашњој страну задњих корица " La Scienza dell Arme", Antono Lovino, 1580.

CIP- Katalogizacija u piblikaciji
Narodna biblioteka Srbije

796.86

Stanković, Aleksandar (1962-)
DNEVNIK UČITELJA MAČEVANJA, Signature/Larus 2015, (Skripta- Beograd 2015;)
Urednik Milena Šećerović (ilustracije; 722 str, 170 mm,
o autoru 715-718 str.
ISBN 978-86-6055-39-0

COBISS.SR.ID. 21059462